

**ΠΑΝΤΕΙΟΝ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ**

**ΣΧΟΛΗ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ ΚΑΙ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ
ΤΜΗΜΑ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ**

**Ευρωπαϊκές πολιτικές αντιμετώπισης των επιπτώσεων της
παγκοσμιοποίησης και της οικονομικής κρίσης στην αγορά εργασίας
και τρόποι χρηματοδότησής τους.**

Μελέτη περίπτωσης:

Το Ευρωπαϊκό Ταμείο Προσαρμογής στην Παγκοσμιοποίηση.

ΔΙΔΑΚΤΟΡΙΚΗ ΔΙΑΤΡΙΒΗ

Νικολέττα Γαρδέλη

ΑΘΗΝΑ, 2023

Τριμελής Επιτροπή:

- **Κοντιάδης Ξενοφών (Επιβλέπων)**
Καθηγητής Παντείου Πανεπιστημίου
- **Κουζής Ιωάννης**
Καθηγητής, Παντείου Πανεπιστημίου
- **Μπάλτα Ευαγγελία**
Επίκουρη καθηγήτρια Παντείου Πανεπιστημίου

Αφιέρωση

**Στους εξαιρετικούς γονείς μου,
που με μύησαν στο συναρπαστικό ταξίδι της γνώσης,
και ιδίως στον σύζυγό μου,
τον συνοδοιπόρο μου στο ταξίδι της ζωής.**

Ευχαριστίες

Το παρόν πόνημα αποτελεί τον σημαντικότερο –αν και ελπίζω όχι τον τελευταίο- σταθμό στο προσωπικό μου ταξίδι της γνώσης, που θα ήταν αδύνατο να επιτύχω χωρίς την αμέριστη κι αδιάκοπη συμπαράσταση και στήριξη του επιβλέποντος καθηγητή μου, **κου Κοντιάδη**, τον οποίο θέλω από καρδιάς να ευχαριστήσω, γιατί από την πρώτη στιγμή πίστεψε σε εμένα, με παρότρυνε και με βοήθησε αδιάκοπα, μεθοδικά κι υπομονετικά να φέρω σε πέρας την εκπόνηση της παρούσας εργασίας. Του είμαι πραγματικά ΕΥΓΝΩΜΩΝ, όπως και στα δύο άλλα μέλη της συμβουλευτικής μου επιτροπής, **τον κο Κουζή και την κα Μπάλτα**, τους οποίους θέλω θερμά να ευχαριστήσω, διότι με την διαρκή καθοδήγησή τους και τις εύστοχες συμβουλές και κατευθύνσεις τους με βοήθησαν στην ολοκλήρωση αυτής της προσπάθειας.

Οφείλω, όμως, κι ένα μεγάλο ευχαριστώ σε κάποιους **σπουδαίους πνευματικούς ανθρώπους** που είχα την τύχη να συνταντήσω στα ακαδημαϊκά έδρανα, **οι οποίοι χωρίς καν οι ίδιοι να το γνωρίζουν**, σφράγησαν για πάντα τη μαθησιακή μου πορεία. Ήταν τιμή μου που γνώρισα ακαδημαϊκούς, όπως ο κος Μπαμπινιώτης που με δίδαξε στην ελληνική φιλολογία να αντιλαμβάνομαι την καταλυτική δύναμη του λόγου, ο κος Παντελοδήμος, που με έμαθε στη γαλλική φιλολογία την αξία του ευρωπαϊκού πολιτισμού, ο κος Σακελλαρόπουλος, που στην Εθνική Σχολή Δημόσιας Διοίκησης με μύησε στην κοινωνική πολιτική κι από τότε με αυτήν ασχολούμαι, αδιάκοπα, έως σήμερα, ο κος Μπουραντώνης και ο κος Μπλαβούκος, που στο μεταπτυχιακό πρόγραμμα σπουδών του Οικονομικού Πανεπιστημίου Αθηνών με εισήγαγαν στη ρεαλιστική και οικονομική διάσταση των πραγμάτων και μου διατήρησαν άσβεστη τη λαχτάρα να συνεχίσω στο Πάντειο Πανεπιστήμιο, με την πολύτιμη στήριξη του καθηγητή μου, **κου Κοντιάδη**, να κάνω αυτό που αγαπώ: να μαθαίνω.

Τέλος, το μεγαλύτερο ΕΥΧΑΡΙΣΤΩ ανήκει στον «φάρο» της ζωής μου, **τον άντρα μου**, που σε όλη μας τη ζωή πιστεύει και στηρίζει τις επιλογές μου και μου βαστά το χέρι να ανέβω πιο ψηλά, και **στα δύο υπέροχα παιδιά μας**, που αδιαμαρτύρητα, σεβάστηκαν πάντα και ενθάρρυναν το πάθος μου να μαθαίνω αδιάκοπα. Είναι ευλογία για έναν γονιό να χαίρει του θαυμασμού των παιδιών του και συγκινητικό τόσο να τα εμπνέει να ακολουθήσουν κι αυτά τη δική τους «γραμμή πλεύσης» όσο και να τα καμαρώνει να έχουν ήδη ξεκινήσει, με μεγάλο ενθουσιασμό, το δικό τους ταξίδι στον κόσμο της γνώσης και να απολαμβάνουν τη διαδρομή, θέτοντας ακόμη πιο συναρπαστικούς προορισμούς από τους δικούς του.

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

ΣΥΝΤΟΜΟΓΡΑΦΙΕΣ	σελ. 8
ΠΕΡΙΛΗΨΗ	σελ. 11
ABSTRACT	σελ. 13
Δομή εργασίας	σελ. 15
I. ΕΙΣΑΓΩΓΗ: Η αντιμετώπιση των συνεπειών της παγκοσμιοποίησης και της οικονομικής κρίσης στην κοινωνική πολιτική και στην αγορά εργασίας	σελ. 18
I.1. Ιστορική αναδρομή της συγκρότησης του σύγχρονου κοινωνικού κράτους	σελ. 20
I.2. Η κοινωνική διάσταση της παγκοσμιοποίησης	σελ. 44
I.2.1. Οι πολιτικές απασχόλησης της Ε.Ε. για την αντιμετώπιση της παγκοσμιοποίησης και της οικονομικής κρίσης	σελ. 52
I.2.2. Ιστορική αναδρομή της διαμόρφωσης των πολιτικών απασχόλησης της Ε.Ε.	σελ. 55
I.2.3. Η Στρατηγική της Λισαβόνας και η αναθεώρησή της	σελ. 67
I.2.4. Η Στρατηγική «ΕΥΡΩΠΗ 2020»	σελ. 74
I.2.5. Ο Ευρωπαϊκός πυλώνας κοινωνικών δικαιωμάτων και το ΕΤΠ	σελ. 79
I.2.6. Οι πολιτικές της Ε.Ε. για την περίοδο 2021-2027	σελ. 82
I.2.7. Συμπεράσματα για τις πολιτικές απασχόλησης της Ε.Ε.	σελ. 88
II. ΜΕΡΟΣ ΠΡΩΤΟ: Η χρηματοδότηση της κοινωνικής πολιτικής και τα χρηματοδοτικά εργαλεία της Ε.Ε. για την απασχόληση, την κοινωνική προστασία και την κοινωνική ένταξη	σελ. 96
II.1. Τα Ευρωπαϊκά Διαρθρωτικά και Επενδυτικά Ταμεία (ΕΔΕΤ) ..	σελ. 101
II.2. Τα χρηματοδοτικά προγράμματα της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για την απασχόληση, την κοινωνική προστασία και την κοινωνική ένταξη	σελ. 109
II.2.1. Το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο (Ε.Κ.Τ.)	σελ. 111
II.2.2. Το Ευρωπαϊκό Πρόγραμμα για την Απασχόληση και την Κοινωνική Καινοτομία (EaSI)	σελ. 114
II.2.2.1. Το πρόγραμμα PROGRESS	σελ. 117
II.2.2.2. Το πρόγραμμα EURES	σελ. 118
II.2.2.3. Το πρόγραμμα «Μικροχρηματοδοτήσεις και Κοινωνική Επιχειρηματικότητα» («ΜΧ/ΚΕ»)	σελ.121
II.2.3. Το Ταμείο Ευρωπαϊκής Βοήθειας προς τους Απόρους (TEBA)	σελ. 126
III. ΜΕΡΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟ: Η ίδρυση, το θεσμικό πλαίσιο και η διοίκηση του Ευρωπαϊκού Ταμείου Προσαρμογής στην Παγκοσμιοποίηση	σελ. 133
III.1. Αιτιολόγηση δημιουργίας του ΕΤΠ	σελ. 133

III.1.2. Ο προπομπός του Ε.Τ.Π.: Trade adjustment assistance (ΤΑΑ).....	σελ. 137
III.2. Προετοιμασίες έκδοσης κανονισμού στην Ε.Ε. για το ΕΤΠ...	σελ. 141
III.2.1. Το θεσμικό πλαίσιο του ΕΤΠ.....	σελ. 147
III.2.1.1. Ο Κανονισμός 1927/2006.....	σελ. 147
III.2.1.2. Ο Κανονισμός 546/2009.....	σελ. 155
III. 2.1.3. Ο Κανονισμός 1309/2013.....	σελ. 157
III.2.1.4. Οι εξελίξεις για το μέλλον του ΕΤΠ στη νέα προγραμματική περίοδο (2021-2027).....	σελ. 159
III.2.1.5. Ο ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ 1796/2019.....	σελ. 164
III.2.1.6. Ο Κανονισμός 691/2021.....	σελ. 166
III.3. Η διοίκηση του ΕΤΠ	σελ. 169
III.3.1. Η διοίκηση του ΕΤΠ στην Ε.Ε.	σελ. 169
III.3.2. Η διοίκηση του ΕΤΠ στην Ελλάδα.....	σελ. 170
III.3.2.1. Λόγοι καθυστέρησης κινητοποίησης του ΕΤΠ στην Ελλάδα.....	σελ. 175
IV. ΜΕΡΟΣ ΤΡΙΤΟ: Η εφαρμογή του ΕΤΠ στα κράτη – μέλη της Ε.Ε.	σελ. 178
IV.1. Οι αιτήσεις χρηματοδότησης στο ΕΤΠ κατά τις δύο προγραμματικές περιόδους 2007-2013 και 2014-2020.....	σελ. 181
IV.2. Συγκριτική μελέτη αιτήσεων χρηματοδότησης στο ΕΤΠ μεταξύ δύο τομέων οικονομικής δραστηριότητας.....	σελ. 223
IV.2.1. Οι αιτήσεις χρηματοδότησης που υποβλήθηκαν στον τομέα οικονομικής δραστηριότητας: «Λιανικό εμπόριο, εκτός μηχανοκίνητων οχημάτων και μοτοσικλετών»	σελ. 224
IV.2.2. Οι αιτήσεις χρηματοδότησης που υποβλήθηκαν στον τομέα οικονομικής δραστηριότητας: «Κινητά τηλέφωνα»	σελ. 252
IV.2.3. Σύγκριση των αιτήσεων χρηματοδότησης που υποβλήθηκαν στους τομείς οικονομικής δραστηριότητας: «Λιανικό εμπόριο, εκτός μηχανοκίνητων οχημάτων και μοτοσικλετών» και «Κινητά τηλέφωνα»	σελ.264
IV.3. Παρουσίαση και συγκριτική μελέτη αιτήσεων χρηματοδότησης διαφόρων κρατών-μελών στο ΕΤΠ.....	σελ.273
IV.3.1. Οι αιτήσεις χρηματοδότησης της Ελλάδας στο ΕΤΠ.....	σελ.274
IV.3.1.1. Υπόθεση EGF/2011/004 ALDI Hellas.....	σελ.276
IV.3.1.2. EGF/2014/001 Nutriart S.A.....	σελ.280
IV.3.1.3. EGF/2014/009 Sprider Stores.....	σελ.285
IV.3.1.4. EGF/2014/013 Odyssefs Fokas.....	σελ.289
IV.3.1.5. EGF/2014/015 Attica publishing activities.....	σελ.292
IV.3.1.6. EGF/2014/018 Attica Broadcasting.....	σελ.296
IV.3.1.7. EGF/2015/011(EGF/2015/008) Supermarket Larissa....	σελ.301

IV.3.1.8. EGF/2017/003 Attica Retail.....	σελ.306
IV.3.1.9. EGF/2018/003GR-Attica Publishing.....	σελ.313
IV.3.1.10. Συμπεράσματα από την εφαρμογή του ΕΤΠ στην Ελλάδα.....	σελ.317
IV.3.2. Οι αιτήσεις χρηματοδότησης της Ιρλανδίας στο ΕΤΠ.....	σελ.352
IV.3.3. Οι αιτήσεις χρηματοδότησης της Φινλανδίας στο ΕΤΠ.....	σελ.365
IV.3.4. Οι αιτήσεις χρηματοδότησης της Σουηδίας στο ΕΤΠ.....	σελ.375
IV.3.5. Συμπεράσματα από τη σύγκριση των αιτήσεων χρηματοδότησης στο ΕΤΠ της Ελλάδας, της Ιρλανδίας, της Φινλανδίας και της Σουηδίας.....	σελ.384
IV.4. ΕΤΠ και ισότητα των δύο φύλων.....	σελ.397
V. ΤΕΛΙΚΑ ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ.....	σελ.401
VI. ΠΗΓΕΣ – ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ.....	σελ.436
VII. ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΑ.....	σελ.454

ΣΥΝΤΟΜΟΓΡΑΦΙΕΣ

ΑεγχΠ	Ακαθάριστο Εγχώριο Προϊόν
ΑΕΕ	Ακαθάριστο Εθνικό Εισόδημα
Α.Ε.	Αρχή Ελέγχου
ΑμΕΑ	Άτομα με Ειδικές Ανάγκες
ΑΜΣ	Ανοικτή Μέθοδος Συντονισμού
Α.Π.	Αρχή Πιστοποίησης
Δ.Α.	Διαχειριστική Αρχή
Δ.Ε.Ε.	Δικαστήριο της Ε.Ε.
Δ.Ο.Ε.	Διεθνής Οργάνωση Εργασίας
Δ.Σ.	Διοικητικό Συμβούλιο
ΕΑΕΚ	Εκτός Απασχόλησης, Εκπαίδευσης ή Κατάρτισης
Ε.Α.Σ.	Εθνική Αρχή Συντονισμού
ΕΓΤΑΑ	Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Αγροτικής Ανάπτυξης
ΕΓΤΕ	Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Εγγυήσεων
ΕΔΕΤ	Ευρωπαϊκά Διαρθρωτικά και Επενδυτικά Ταμεία
Ε.Ε.	Ευρωπαϊκή Ένωση
Ε.Ε.Δ.Ε.	Ελληνική Εταιρία Διοίκησης Επιχειρήσεων
ΕΕΠ	Ενιαία Ευρωπαϊκή Πράξη
ΕΙΕΑΔ	Εθνικό Ινστιτούτο Εργασίας και Ανθρώπινου Δυναμικού
Ε.Κ.	Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο
ΕΚΑΕ	Ευρωπαϊκή Κοινότητα Ατομικής Ενέργειας
ΕΚΑΧ	Ευρωπαϊκή Κοινότητα Άνθρακα και Χάλυβα
ΕΚΔ	Ευρωπαϊκός Κοινωνικός διάλογος
Ε.Κ.Τ.	Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο
Ε.Κ.Τ.+	Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο +
ΕΛΚΕ-ΕΚΠΑ	Ειδικό Λογαριασμό Κονδυλίων Έρευνας του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών
ΕΟΚ	Ευρωπαϊκή Οικονομική Κοινότητα
ΕΟΚΕ	Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή
ΕΟΧ	Ευρωπαϊκός Οικονομικός Χώρος
ΕΠ ΕΒΥΣ	Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Επισιτιστικής και Βασικής Υλικής Συνδρομής
ΕΠΗΕΑ	Ένωσης Προσωπικού Ημερησίων Εφημερίδων Αθηνών
Ε.Σ.	Ευρωπαϊκό Συμβούλιο
ΕΣΑ	Ευρωπαϊκή Στρατηγική για την Απασχόληση
ΕΣΔΑ	Εθνικό Σχέδιο Δράσης για την Απασχόληση
Ε.Σ.Ε.Ε.	Ελληνική Συνομοσπονδία Εμπορίου και Επιχειρηματικότητας
ΕΣΠΑ	Εταιρικό Σύμφωνο για το Πλαίσιο Ανάπτυξης
ΕΤαΕ	Ευρωπαϊκό Ταμείο Επενδύσεων
ΕΤεπ	Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων
ΕΤΘΑ	Ευρωπαϊκό Ταμείο Θάλασσας και Αλιείας
ΕΤΠΑ	Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης
ΕΤΠ	Ευρωπαϊκό Ταμείο Προσαρμογής στην Παγκοσμιοποίηση
ΕτΠ	Επιτροπή των Περιφερειών
ΕΤΣΕ	Ευρωπαϊκό Ταμείο Στρατηγικών Επενδύσεων
ΕΥΕ-ΕΚΤ	Ειδική Υπηρεσία Εφαρμογής Συγχρηματοδοτούμενων Ενεργειών από το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο
ΕΥΣΕΚΤ	Ειδική Υπηρεσία Συντονισμού Ευρωπαϊκού Κοινωνικού Ταμείου
Ι.Κ.Α.	Ίδρυμα Κοινωνικών Ασφαλίσεων

IME ΓΣΕΒΕΕ	Ινστιτούτο Μικρών Επιχειρήσεων της Γενικής Συνομοσπονδίας Επαγγελματιών Βιοτεχνών Εμπόρων Ελλάδας
INE - ΓΣΕΕ	Ινστιτούτο Εργασίας – Γενική Συνομοσπονδία Εργατών Ελλάδας
ΙΝ.ΕΜ.Υ. ΚΑΕΛΕ Ε.Σ.Ε.Ε.	Ινστιτούτο Εμπορίου & Υπηρεσιών Κέντρο Ανάπτυξης Ελληνικού Εμπορίου και Επιχειρηματικότητας
ΚΑΠ	Κοινή Αγροτική Πολιτική
ΚΓΠ	Κοινή Γεωργική Πολιτική
ΚΕΚ ΓΣΕΒΕΕ	Κέντρο Επαγγελματικής Κατάρτισης της Γενικής Συνομοσπονδίας Επαγγελματιών Βιοτεχνών Εμπόρων Ελλάδας
ΚΕΚ ΙΝΕΓΣΕΕ	Κέντρο Επαγγελματικής Κατάρτισης Ινστιτούτου Εργασίας της Γενικής Συνομοσπονδίας Εργατών Ελλάδας
ΚΚΔ	Κανονισμός Κοινών Διατάξεων
Κ-Μ	Κράτη - Μέλη
Κ.Υ.Α.	Κοινή Υπουργική Απόφαση
ΜΚΟ	Μη Κυβερνητικές Οργανώσεις
ΜΜΕ	Μικρές και Μεσαίες Επιχειρήσεις
ΜΧ/ΚΕ	Το πρόγραμμα «Μικροχρηματοδοτήσεις και Κοινωνική Επιχειρηματικότητα»
Ο.Α.Ε.Δ.	Οργανισμός Ανάπτυξης Εργατικού Δυναμικού
ΟΝΕ	Οικονομική και Νομισματική Ένωση
Ο.Ο.Σ.Α.	Οργανισμός Οικονομικής Συνεργασίας και Ανάπτυξης
ΠΑΝ	Πρωτοβουλία για την Απασχόληση των Νέων
ΠΕΚΔΠ	Παγκόσμια Επιτροπή για την Κοινωνική Διάσταση της Παγκοσμιοποίησης
ΠΕΠΑ	Παγκόσμια Επιτροπή για το Περιβάλλον και την Ανάπτυξη των Η.Ε.
ΣΔΕ	Σύστημα Διαχείρισης και Ελέγχου
ΣΕΕ	Συνθήκη για την Ευρωπαϊκή Ένωση
ΣΕΣ	Συμφωνίες Ελεύθερων Συναλλαγών
ΣΛΕΕ	Συνθήκη για τη Λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης
ΣτΛ	Στρατηγική της Λισαβόνας
ΤΕΒΑ	Ταμείο Επισιτιστικής Βοήθειας Απόρων
ΤΠΕ	Τεχνολογίες Πληροφορικής & Επικοινωνίας
ΤΣ	Ταμείο Συνοχής
ΥΠΕΚΑΑ	Υπουργείο Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης & Κοινωνικής αλληλεγγύης
CEEP	European Centre of Enterprises with Public Participation
COM	European Commission
DG EMPL	Employment, Social Affairs And Inclusion Directorate General - Η Γενική Διεύθυνση Απασχόληση, Κοινωνικές Υποθέσεις και Κοινωνική Ένταξη
DoL	Department of Labour
EaSI	Employment and Social Innovation (EaSI) Το Ευρωπαϊκό Πρόγραμμα για την Απασχόληση και την Κοινωνική Καινοτομία
EGF	European Globalisation Adjustment Fund for Displaced Workers
EPSCO (Council)	Employment, Social Policy, Health and Consumers Affairs (Council of the European Union)
ETUC	European Trade Union Confederation

EURES	EUROpean Employment Services
FEAD	Fund for European Aid to the Most Deprived
ISCED	International Standard Classification of Education
MDP	Food Distribution Program for the Most Deprived Persons of the Community-Πρόγραμμα διανομής τροφίμων στους απόρους της Κοινότητας
NACE	Nomenclature statistique des Activités économiques dans la Communauté Européenne - Στατιστική ταξινόμηση των οικονομικών δραστηριοτήτων στην Ευρωπαϊκή Κοινότητα
NEET	Not in Employment Education or Training
NUTS	Nomenclature des Unités Territoriales Statistiques - Κοινή ονοματολογία των εδαφικών στατιστικών μονάδων
SECOD	Système Européen de Diffusion des Offres et des Demandes d' Emploi en Compensation - Ευρωπαϊκό Σύστημα Διεθνούς Πληροφόρησης για την Προσφορά και τη Ζήτηση Εργασίας
TAA	Trade Adjustment Assistance
UNICE	Union of Industrial and Employers' Confederations of Europe

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Το Ευρωπαϊκό Ταμείο Προσαρμογής στην Παγκοσμιοποίηση (ΕΤΠ) αποτελεί από το 2006 το νέο χρηματοδοτικό εργαλείο, που προστίθεται στη φαρέτρα χρηματοδότησης των πολιτικών της Ε.Ε., για την άμεση και εξατομικευμένη στήριξη των εργαζόμενων που απολύονται λόγω των αναδιαρθρώσεων των επιχειρήσεων που επέφερε η παγκοσμιοποίηση. Μάλιστα, από το 2009 το ΕΤΠ συνδράμει, ομοίως, και τους εργαζόμενους που πλήττονται και από την οικονομική κρίση. Στη νέα προγραμματική περίοδο 2021-2027, θα στηρίζει τους κοινωνικοοικονομικούς μετασχηματισμούς, που προκύπτουν από την παγκοσμιοποίηση και τις τεχνολογικές και περιβαλλοντικές αλλαγές, βοηθώντας τους απολυμένους εργαζόμενους και τους αυτοαπασχολούμενους, των οποίων η επαγγελματική δραστηριότητα έχει παύσει, να προσαρμοστούν στις διαρθρωτικές αλλαγές.

Το άνοιγμα των οικονομιών στον διεθνή ανταγωνισμό, λόγω της παγκοσμιοποίησης, προσφέρει νέες ευκαιρίες από πλευράς οικονομικού δυναμισμού, ανταγωνιστικότητας και δημιουργίας θέσεων εργασίας υψηλής ποιότητας. Ωστόσο, αυτές οι θετικές πτυχές της παγκοσμιοποίησης οδηγούν σε άνιση κατανομή των κερδών και των ζημιών, καθώς δημιουργείται μία σημαντική ασυμμετρία μεταξύ των συνολικών ωφελειών της παγκοσμιοποίησης της οικονομίας, οι οποίες, αν και είναι διάχυτες στην κοινωνία, χρειάζονται κάποιο χρονικό διάστημα για να υλοποιηθούν και συνεπώς να γίνουν αντιληπτές και επωφελείς για όλους και των επιπτώσεών της, που όμως είναι άμεσες και ορατές και πλήττουν συγκεκριμένους παραγωγικούς τομείς και περιοχές, οδηγώντας σε απόλυση και ανεργία πολλά άτομα.

Εδώ και πολλά χρόνια, διάφορα κρατικά, υπερεθνικά όργανα αλλά και διεθνείς οργανισμοί καθώς και η διεθνής επιστημονική και ερευνητική κοινότητα εξετάζουν με μεγάλο ενδιαφέρον το φαινόμενο της παγκοσμιοποίησης. Ιδιαίτερο ενδιαφέρον παρουσιάζει μάλιστα η κοινωνική διάσταση της παγκοσμιοποίησης και κυρίως ο αντίκτυπος που αυτή επιφέρει στην αγορά εργασίας και στην διαμόρφωση των πολιτικών απασχόλησης.

Για το συγκεκριμένο αυτό θέμα, στους κόλπους της Ευρωπαϊκής Ένωσης, υπάρχει μία ευρεία συναίνεση σχετικά με την επιτακτική ανάγκη αντιμετώπισης

των συνεπειών των μεγάλων διαρθρωτικών αλλαγών στη μορφή του παγκόσμιου εμπορίου. Απόδειξη αυτής της συναίνεσης είναι η συνολική πολιτική ανταπόκριση της Ευρωπαϊκής Ένωσης στην πρόκληση της επιπτώσεων της παγκοσμιοποίησης μέσω της χάραξης μίας ευρωπαϊκής στρατηγικής για την ανάπτυξη και την απασχόληση, η οποία στοχεύει στην προώθηση της ανταγωνιστικότητας, στη δημιουργία νέων θέσεων εργασίας αλλά και στην επίδειξη αλληλεγγύης.

Στο πλαίσιο αυτό, η παρούσα εργασία θα παρουσιάσει την κοινωνική διάσταση της παγκοσμιοποίησης σε ό,τι αφορά τις επιπτώσεις στην αγορά εργασίας από τις αναδιαρθρώσεις των επιχειρήσεων, λόγω του ανοίγματος του εμπορίου, και θα αναλύσει τις πολιτικές της Ε.Ε. για την αντιμετώπιση αυτών των επιπτώσεων, καθώς και τους σχετικούς τρόπους χρηματοδότησης αυτών των πολιτικών από τα Ευρωπαϊκά Διαρθρωτικά και Επενδυτικά Ταμεία (ΕΔΕΤ), από τα προγράμματα της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για την απασχόληση, την κοινωνική προστασία και την κοινωνική ένταξη και τέλος από το ΕΤΠ.

Στη συνέχεια, η έρευνα θα επικεντρωθεί στο ΕΤΠ, ως το κατ' εξοχήν χρηματοδοτικό ταμείο που παρέχει άμεση και εξατομικευμένη στήριξη των πληττόμενων εργαζόμενων από τις αναδιαρθρώσεις των επιχειρήσεων λόγω της παγκοσμιοποίησης και της οικονομικής κρίσης. Θα γίνει παρουσίαση των διαδικασιών που οδήγησαν στη σύστασή του, κατά το πρότυπο του αμερικανικού Trade Adjustment Assistance (TAA), καθώς και των κανονισμών που σε κάθε προγραμματική περίοδο αποτέλεσαν το θεσμικό του πλαίσιο.

Ακολούθως, θα παρουσιαστεί η λειτουργία του ΕΤΠ και η εφαρμογή του στα κράτη – μέλη της Ε.Ε. από το 2007, που λειτούργησε για πρώτη φορά, και έως το 2020. Επίσης, θα γίνει μία συγκριτική ανάλυση των προγραμμάτων που συγχρηματοδοτήθηκαν από το ΕΤΠ και αφορούν σε δύο τομείς οικονομικής δραστηριότητας και κατόπιν, θα εξεταστούν, μία προς μία, όλες οι ελληνικές αιτήσεις χρηματοδότησης προς το ΕΤΠ, αλλά και τριών ακόμη κρατών – μελών και θα επιχειρηθεί μία συγκριτική ανάλυση μεταξύ τους.

Τέλος, η εργασία θα ολοκληρωθεί με την εξαγωγή γενικών συμπερασμάτων για τη συμβολή του ΕΤΠ στα κράτη – μέλη της Ε.Ε. και βάσει αυτών θα καταστούν σαφείς και οι λόγοι για τους οποίους το ΕΤΠ δεν καταργήθηκε ή αφομοιώθηκε από το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο (ΕΚΤ), αλλά συνεχίζει να υφίσταται αυτούσιο και στην νέα προγραμματική περίοδο 2021-2017.

ABSTRACT

The European Globalization Adjustment Fund (EGF) has been, since 2006, the new financial tool, added to the funding quiver of EU policies, for the immediate and personalized support of workers who are made redundant due to the restructuring of businesses brought about by globalization. In fact, since 2009, the EGF has also been helping workers affected by the economic crisis. In the new partnership Agreement 2021-2027, it will support socio-economic transformations resulting from globalization and technological and environmental changes, helping laid-off workers and the self-employed, whose professional activity has ceased, to adapt to structural changes.

The opening of economies to international competition, due to globalization, offers new opportunities in terms of economic dynamism, competitiveness and the creation of high-quality jobs. However, these positive aspects of globalization lead to an unequal distribution of gains and losses, as a significant asymmetry is created between the overall benefits of globalization of the economy, which, although pervasive in society, take some time to materialize and therefore to be perceived and beneficial for everyone and its effects, which are however direct and visible and affect specific productive sectors and regions, leading to dismissal and unemployment of many people.

For many years now, various state, supranational bodies, international organizations as well as the international scientific and research community have been examining the phenomenon of globalization with great interest. Of particular interest is the social dimension of globalization and above all the impact it has on the labor market and on the formation of employment policies.

On this specific issue, within the European Union, there is a broad consensus on the imperative need to address the consequences of major structural changes in the form of world trade. Proof of this consensus is the overall political response of the European Union to the challenge of the effects of globalization through the creation of a European strategy for growth and employment, which aims to promote competitiveness, create new jobs and demonstrate solidarity.

In this context, the present work will analyse the social dimension of globalization in terms of the effects on the labor market from the restructuring

of companies, due to the opening of trade, and will present the policies of the E.U. to address these impacts, as well as the relevant ways of financing these policies from the European Structural and Investment Funds (ESIF), from the European Commission's programs for employment, social protection and social inclusion and finally from the EGF.

The research will then focus on the EGF, as the financial fund par excellence that provides direct and personalized support to workers affected by business restructuring due to globalization and the financial crisis. There will be a presentation of the procedures that led to its establishment, following the model of the American Trade Adjustment Assistance (TAA), as well as the regulations that formed its institutional framework in each programming period.

Next, the operation of the EGF and its application in the EU member states will be presented from 2007, when it operated for the first time, until 2020. There will also be a comparative analysis of the programs co-financed by the EGF and concerning two sectors of economic activity. Then, there will be a presentation of all Greek applications, but also of the applications of three more member states and a comparative analysis between them.

Finally, the work will be completed by drawing general conclusions about the contribution of the EGF to the EU member states and based on these, the reasons why the EGF was not abolished or assimilated by the European Social Fund (ESF), but continues to exist as is in the new programming period 2021-2027.

ΔΟΜΗ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

Η παρούσα εργασία εστιάζει σε ένα λιγότερο προβεβλημένο χρηματοδοτικό εργαλείο της Ε.Ε. για την απασχόληση, την κοινωνική προστασία και την κοινωνική ένταξη, το ΕΤΠ, που στοχεύει στην άμεση και εξατομικευμένη επίδειξη κοινωνικής αλληλεγγύης, συμβολικού κυρίως χαρακτήρα, όσων πλήττονται από τις συντελλούμενες διαρθρωτικές αλλαγές λόγω της παγκοσμιοποίησης και της οικονομικής κρίσης.

Αποτελείται από μία εισαγωγή, τρία μέρη και τα τελικά συμπεράσματα. Στην πρώτη ενότητα της εισαγωγής παρουσιάζεται η διαμόρφωση στο πέρασμα των χρόνων της κοινωνικής πολιτικής και ο ρόλος που αυτή καλείται να διαδραματίσει σήμερα, στην εποχή της ύστερης νεωτερικότητας. Στη δεύτερη ενότητα, αναλύεται η κοινωνική διάσταση της παγκοσμιοποίησης κι επιχειρείται μία ιστορική αναδρομή στον τρόπο διαμόρφωσης των πολιτικών απασχόλησης στους κόλπους της Ε.Ε., που ξεκινά από τις ιδρυτικές συνθήκες και φτάνει έως τη διαμόρφωση της Ευρωπαϊκής Πολιτικής Απασχόλησης (ΕΠΑ), της Στρατηγικής της Λισαβόνας, της Ευρώπης 2020, του Ευρωπαϊκού Πυλώνα κοινωνικών δικαιωμάτων και των πολιτικών της Ε.Ε. για την περίοδο 2021-2027. Εξάγονται, τέλος, κάποια γενικά συμπεράσματα για τις πολιτικές απασχόλησης της Ε.Ε. και αναλύονται οι επιλογές των αποφάσεων της προκειμένου να αντιμετωπίσει τις επιπτώσεις που επέφεραν η παγκοσμιοποίηση και η οικονομική κρίση στην αγορά εργασίας.

Ακολουθώντας, στην πρώτη ενότητα του πρώτου μέρους, προβάλλεται ο σημαίνων ρόλος της αναδιανομής του παραγόμενου εισοδήματος που επιτελεί το κράτος με πολιτικά και κοινωνικά κριτήρια, αποδεικνύοντας τη πολυσύνθετη και πολυεπίπεδη σχέση του σύγχρονου κοινωνικού κράτους με την οικονομία, αλλά και την αναπόφευκτη εξάρτησή του από αυτήν, κι αναλύονται οι βασικές πηγές χρηματοδότησης της κοινωνικής πολιτικής, ενώ παρουσιάζονται και τα πέντε (5) Ευρωπαϊκά Διαρθρωτικά και Επενδυτικά Ταμεία, που αποτελούν τα χρηματοδοτικά εργαλεία που διαθέτει στη φαρέτρα της η Ε.Ε. για την υλοποίηση των αναπτυξιακών της πολιτικών. Στη συνέχεια, στη δεύτερη ενότητα του πρώτου μέρους, αναλύεται ο ρόλος και η συμβολή των έξι ευρωπαϊκών χρηματοδοτικών προγραμμάτων για την απασχόληση, την κοινωνική προστασία και την κοινωνική ένταξη, που είναι το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο (Ε.Κ.Τ.), το

Ευρωπαϊκό Πρόγραμμα για την Απασχόληση και την Κοινωνική Καινοτομία (EaSI), το πρόγραμμα Progress, το πρόγραμμα EURES, το πρόγραμμα «Μικροχρηματοδοτήσεις και Κοινωνική Επιχειρηματικότητα» («ΜΧ/ΚΕ») και τέλος το Ταμείο Ευρωπαϊκής Βοήθειας προς τους Απόρους (TEBA).

Στο δεύτερο μέρος, παρουσιάζεται το ιστορικό πλαίσιο και οι συνθήκες που οδήγησαν στη γενέθλια ώρα του Ευρωπαϊκού Ταμείου Προσαρμογής στην Παγκοσμιοποίηση (ΕΤΠ) και παρατίθεται το σχετικό θεσμικό πλαίσιο, όπως αυτό εξελίχθηκε στις τρεις προγραμματικές περιόδους. Συγκεκριμένα, στην πρώτη ενότητα, παρουσιάζονται κι αναλύονται οι παράγοντες που οδήγησαν στη δημιουργία του ΕΤΠ και γίνεται ειδική αναφορά στο Trade Adjustment Assistance (ΤΑΑ), που αποτελεί τον προπομπό του ΕΤΠ επί αμερικανικού εδάφους. Στη δεύτερη ενότητα, παρουσιάζονται οι προετοιμασίες έκδοσης κανονισμού για το ΕΤΠ και παρατίθενται με χρονολογική σειρά κι αναλύονται οι Κανονισμοί που αφορούν σε αυτό, δηλαδή ο κανονισμός 1927/2006, ο κανονισμός 546/2009, ο κανονισμός 1309/2013, ο κανονισμός 1796/2019 κι ο ισχύων κανονισμός 691/2021, ενώ αποσαφηνίζονται οι λόγοι που, κάθε φορά, καθιστούν αναγκαία τη μετάβαση από τον έναν κανονισμό στον επόμενο. Στην τρίτη ενότητα, παρουσιάζεται ο τρόπος διοίκησης του ΕΤΠ τόσο σε ευρωπαϊκό επίπεδο όσο και στην Ελλάδα και παρουσιάζονται, αναλύονται κι αιτιολογούνται οι λόγοι καθυστέρησης κινητοποίησης του Ταμείου στη χώρα μας.

Όλο το τρίτο μέρος, που αποτελείται από τέσσερις ενότητες, αφιερώνεται στην παρακολούθηση της εφαρμογής του ΕΤΠ στα κράτη – μέλη της Ε.Ε. Στην αρχή του τρίτου μέρους, εξηγείται η εξαιρετική δυσκολία πρόσβασης τόσο στις αιτήσεις χρηματοδότησης που υποβάλλουν τα κράτη – μέλη για τη λήψη χρηματοδοτικής στήριξης τους από το ΕΤΠ όσο και των τελικών εκθέσεων που αυτά υποβάλλουν προς την αρμόδια για το ΕΤΠ διοίκηση του ΕΤΠ στην Ε.Ε., μετά το πέρας υλοποίησης των συγχρηματοδοτούμενων από το ΕΤΠ έργων. Η δυσκολία πρόσβασης σε αυτά έγκειται στο γεγονός ότι πρόκειται για εμπιστευτικά έγγραφα κι επαφίεται, αποκλειστικά, στην διακριτική ευχέρεια των κρατών – μελών να τα δημοσιοποιήσουν ή όχι. Τα μόνα κράτη – μέλη που δέχτηκαν να επιτρέψουν την χρησιμοποίηση των σχετικών εγγράφων τους στην παρούσα εργασία ήταν μόνο τέσσερα (4) : η Ελλάδα, η Ιρλανδία, η Φινλανδία κι η Σουηδία. Επίσης, μετά από έντονη πίεση, δέχτηκαν οκτώ (8) κράτη – μέλη να χρησιμοποιηθούν τα σχετικά

έγγραφα τους για ένα, όμως, μόνο από τα προγράμματά τους, το οποίο συγχρηματοδοτήθηκε από το ΕΤΠ και αφορούσε στους τομείς οικονομικής δραστηριότητας: «Λιανικό εμπόριο, εκτός μηχανοκίνητων οχημάτων και μοτοσικλετών» ή/και «Κινητά τηλέφωνα». Στην πρώτη ενότητα, η μελέτη περίπτωσης αναλύει κι αντιπαραβάλλει ποσοτικά αλλά και ποιοτικά την πρώτη (2007-2013) με τη δεύτερη (2014-2020) προγραμματική περίοδο εφαρμογής του ΕΤΠ σε επίπεδο Ε.Ε. Στη δεύτερη ενότητα, η μελέτη περίπτωσης προβαίνει σε σύγκριση όλων των αιτήσεων χρηματοδότησης (συνολικά δέκα έξι) που υποβλήθηκαν από οκτώ (8) κράτη – μέλη κι αφορούν σε δύο βασικούς κλάδους οικονομικής δραστηριότητας, που απαντούν και στις δύο προγραμματικές περιόδους, τον κλάδο «Λιανικό εμπόριο, εκτός μηχανοκίνητων οχημάτων και μοτοσικλετών» και τον κλάδο «Κινητά τηλέφωνα». Στην τρίτη ενότητα, αναλύονται και συγκρίνονται αφενός όλες οι ελληνικές αιτήσεις χρηματοδότησης (συνολικά εννέα) κι αφετέρου όλες οι αιτήσεις χρηματοδότησης (συνολικά είκοσι τέσσερις) τριών ακόμη κρατών – μελών της Ε.Ε., αυτών της Ιρλανδίας, της Φιλανδίας και της Σουηδίας, ενώ στην τέταρτη ενότητα, παρουσιάζεται και η διάσταση της ισότητας των φύλων στην υλοποίηση όλων των προγραμμάτων χρηματοδότησης από το ΕΤΠ.

Βάσει της προηγηθείσας ανάλυσης περίπτωσης και της συνολικότερης θεωρητικής επισκόπησης των πολιτικών απασχόλησης, η εργασία ολοκληρώνεται με τη διατύπωση των τελικών συμπερασμάτων, στα οποία παρατίθενται τα θετικά αλλά και τα τρωτά σημεία του ΕΤΠ και παρουσιάζεται η συνολική συμβολή του ΕΤΠ κι η προστιθέμενη σε ευρωπαϊκό επίπεδο αξία του στην αντιμετώπιση των συνεπειών της παγκοσμιοποίησης και της οικονομικής κρίσης στην αγορά εργασίας και στην κοινωνική πολιτική.

Ι. ΕΙΣΑΓΩΓΗ: Η ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗ ΤΩΝ ΣΥΝΕΠΕΙΩΝ ΤΗΣ ΠΑΓΚΟΣΜΙΟΠΟΙΗΣΗΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΚΡΙΣΗΣ ΣΤΗΝ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΚΑΙ ΣΤΗΝ ΑΓΟΡΑ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

Η Ευρωπαϊκή Ένωση αποτελεί πρότυπο ποιοτικής ζωής παγκοσμίως, καθώς συνδυάζει υψηλό επίπεδο ατομικής και κοινωνικής ευημερίας αλλά και κοινωνικής συνοχής, ανοιχτής νοοτροπίας, κοινωνικού διαλόγου και περιβαλλοντικής συνείδησης. Όλες οι πολιτικές της στοχεύουν στην αειφόρο ανάπτυξη, αλλά διαπνέονται από αξίες, όπως η αλληλεγγύη, η κοινωνική συνοχή, η συμμετοχικότητα, οι ίσες ευκαιρίες, η καταπολέμηση των διακρίσεων, η κοινωνική δικαιοσύνη, η βελτιστοποίηση των συνθηκών ασφάλειας και υγιεινής στους χώρους εργασίας, η καθολική πρόσβαση στην εκπαίδευση και στην υγειονομική περίθαλψη. Οι αξίες αυτές αποτελούν ευρωπαϊκή επιλογή στο σύγχρονο παγκοσμιοποιημένο περιβάλλον και το πραγματικό διακύβευμα για το ευρωπαϊκό οικοδόμημα είναι μόνο ένα: η μετατροπή του φόβου υπονόμευσης των ευρωπαϊκών αξιών από τις προκλήσεις της παγκοσμιοποίησης σε πραγματική ιστορική ευκαιρία αξιοποίησης αυτών των προκλήσεων μέσω της δρομολόγησης εύστοχων μεταρρυθμίσεων σε τομείς όπως η οικονομία αλλά και η αγορά εργασίας προς όφελος των ευρωπαϊών πολιτών.

Καθώς ο παγκόσμιος οικονομικός ανταγωνισμός συνεχώς αυξάνεται, οι τεχνολογικές εξελίξεις πραγματοποιούνται σε απίστευτα ταχείς ρυθμούς κι η διαρθρωτική ανεργία παραμένει σε ανησυχητικά υψηλό επίπεδο, η Ε.Ε. καλείται συνεχώς αφενός να προβαίνει στις δέουσες μεταρρυθμίσεις και αφετέρου να ανακουφίζει όσους πλήττονται από τις αλλαγές αυτές, επιδεικνύοντας κοινωνική αλληλεγγύη και δικαιοσύνη. Επειδή στα θέματα αυτά δεν μπορούν να δοθούν επί μέρους αποσπασματικές λύσεις από τα κράτη – μέλη, θα πρέπει η Ε.Ε. να δράσει ομόθυμα, στηρίζοντας τις προσπάθειες αντιμετώπισης των κοινωνικών επιπτώσεων που επιφέρει η οικονομική αναδιάρθρωση μέσω της υιοθέτησης ουσιαστικών μεταρρυθμίσεων για τον εκσυγχρονισμό της οικονομίας αλλά και της αγοράς εργασίας. Μόνο με τον τρόπο αυτό θα διασφαλιστεί η κοινωνική ευημερία και θα παρέχεται υψηλού επιπέδου εκπαίδευση, (επαγγελματική) κατάρτιση, υγειονομική περίθαλψη και θα προσφέρονται ικανοποιητικές θέσεις απασχόλησης.

Στο πλαίσιο αυτό, το ΕΤΠ αποτελεί μία άμεση και εξατομικευμένη επίδειξη κοινωνικής αλληλεγγύης, συμβολικού κυρίως χαρακτήρα, όσων πλήττονται από τις συντελλούμενες διαρθρωτικές αλλαγές. Στα δέκα πέντε χρόνια λειτουργίας του¹, είκοσι ένα κράτη – μέλη υπέβαλαν 169 αιτήσεις χρηματοδότησης από αυτό για 164.670 άτομα (160.241 απολυμένους και 4.429 NEETs), συνολικού ύψους 653.732.028,00€. Η αποτελεσματικότητα του κρίνεται επιτυχής, καθώς το ποσοστό επανένταξης των απολυμένων εργαζομένων στην αγορά εργασίας έφτασε το 49% στην πρώτη προγραμματική περίοδο, ενώ βελτιώθηκε ακόμη περισσότερο στη δεύτερη προγραμματική περίοδο φτάνοντας στο 56%².

Επίσης, είναι ιδιαίτερα σημαντικό ότι το ΕΤΠ παράγει προστιθέμενη αξία για την Ε.Ε.³, η οποία αναγνωρίζεται και στην Έκθεση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής σχετικά με την ενδιάμεση αξιολόγηση του Ευρωπαϊκού Ταμείου Προσαρμογής στην Παγκοσμιοποίηση (ΕΤΠ)⁴, καθώς «χρησιμοποιήθηκε για τη συγχρηματοδότηση υπηρεσιών για απολυμένους εργαζόμενους ή επιδομάτων που κανονικά δεν παρέχονται με βάση τα συστήματα παροχών ανεργίας των κρατών μελών, προωθώντας έτσι την κοινωνική συνοχή στην Ευρώπη»⁵. Μάλιστα, η ευρωπαϊκή προστιθέμενη αξία του ΕΤΠ μετρήθηκε ως επιτυχής από: α) τη σημαντική ποσοστική επίδρασή του Ταμείου στις υπάρχουσες δράσεις, καθώς εντατικοποιεί, επεκτείνει και βελτιώνει τα ενεργητικά μέτρα για την αγορά εργασίας ή τις εθνικές πολιτικές απασχόλησης, β) τα χρηματοδοτούμενα από αυτό μέτρα που επέκτειναν την υπάρχουσα στήριξη σε ομάδες και σε τομείς πολιτικής που διαφορετικά δεν θα λάμβαναν στήριξη, όπως οι νεαροί εργαζόμενοι, τα άτομα που έχουν ακόμη απασχόληση και τα άτομα με μεταναστευτικό υπόβαθρο, γ) τη στήριξη τοπικών και περιφερειακών καινοτομιών που υιοθετήθηκαν σε εθνικό επίπεδο και δ) τα θετικά αποτελέσματα μάθησης για τους συμμετέχοντες οργανισμούς, όπως η ανάπτυξη ικανοτήτων όσον αφορά την αποτελεσματική

¹ Η παρούσα μελέτη αφορά στην χρονική περίοδο λειτουργίας του ΕΤΠ από το 2007 έως και το 2020.

² COM (2018) 297 τελικό, 16.05.2018.

³ Η ευρωπαϊκή προστιθέμενη αξία μπορεί να οριστεί ως μέτρηση της διαφοράς που προκύπτει όταν χρησιμοποιείται το ΕΤΠ σε σύγκριση με τις παρεμβάσεις των κρατών μελών. Είναι σημαντικό να υπολογίζεται αυτή η προστιθέμενη αξία, διότι βοηθά να αιτιολογηθούν ή να αμφισβητηθούν δράσεις πολιτικής της ΕΕ, όπως το ΕΤΠ.

⁴ Στην Έκθεση της Επιτροπής σχετικά με την ενδιάμεση αξιολόγηση του Ευρωπαϊκού Ταμείου Προσαρμογής στην Παγκοσμιοποίηση (ΕΤΠ) αναφέρεται ότι «το ΕΤΠ παράγει προστιθέμενη αξία για την ΕΕ. Αυτό ισχύει ιδιαίτερα με όρους μεγέθους και σημαίνει ότι η συνδρομή του ΕΤΠ όχι μόνο αυξάνει τον αριθμό και την ποικιλία των υπηρεσιών που παρέχονται αλλά και τον βαθμό έντασης. Επιπλέον, οι παρεμβάσεις ΕΤΠ είναι πολύ προβλεπόμενες και δείχνουν ότι η προστιθέμενη αξία της παρέμβασης για την ΕΕ αφορά απευθείας το ευρύ κοινό».

⁵ Έγγραφο Συνόδου A8-0227/2016, 5.7.2016 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, Έκθεση σχετικά με τις δραστηριότητες, τον αντίκτυπο και την προστιθέμενη αξία του Ευρωπαϊκού Ταμείου Προσαρμογής στην Παγκοσμιοποίηση κατά το διάστημα μεταξύ 2007 και 2014 (2015/2284) (INI).

διαχείριση των μέτρων και τη δημιουργία συμπράξεων για την υλοποίηση των μέτρων του ΕΤΠ.

Επομένως, η Ε.Ε. οφείλει να αποδείξει ότι δύναται να συνεχίσει να διαδραματίζει καθοριστικό ρόλο στην παγκόσμια πολιτική, οικονομική και κοινωνική σκηνή, ανταποκρινόμενη στις διεθνείς προκλήσεις και στις ταχύτατες οικονομικές και τεχνολογικές εξελίξεις, αλλά σεβόμενη πάντοτε και πρωτίστως τις αξίες της, στοχεύοντας στην αειφόρο ανάπτυξη, με γνώμονα την κοινωνική δικαιοσύνη και την ευημερία των ευρωπαίων πολιτών και αποδεικνύοντας εμπράκτως το θετικό κοινωνικό της πρόσημο.

I.1. ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΑΝΑΔΡΟΜΗ ΤΗΣ ΣΥΓΚΡΟΤΗΣΗΣ ΤΟΥ ΣΥΓΧΡΟΝΟΥ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ

Ο άνθρωπος, σε όλο τη διάρκεια της ζωής του, για να επιβιώσει και για να είναι σωματικά, ψυχικά και πνευματικά ισορροπημένος, αγωνίζεται διαρκώς να καλύψει τις διάφορες ανάγκες του, οι οποίες δεν είναι μονίμως οι ίδιες, αλλά συνεχώς μεταβάλλονται, ανάλογα τόσο με τη φάση του κύκλου ζωής του όσο και με το οικονομικό, πολιτικό, ιδεολογικό και κοινωνικό γίνεσθαι μέσα στο οποίο ζει. Ανεξαρτήτως, πάντως, του ορισμού και της κατηγοριοποίησης των αναγκών που απορρέουν από ψυχολογικές⁶ ή από πολιτικές και κοινωνικές θεωρίες⁷, αλλά και της δυσκολίας διάκρισής τους από τους εννοιολογικά συγγενικούς όρους, που είναι οι «επιθυμίες»⁸ ή οι «προτιμήσεις»⁹, το βασικό ερώτημα που γεννάται είναι αν για κάποιες από τις ανάγκες του, τις οποίες το ίδιο το άτομο αδυνατεί να τις καλύψει, οφείλει να τις καλύψει μέσω ενός συστήματος κοινωνικής προστασίας η οργανωμένη πολιτεία. Εύλογα, συνεπώς, ανακύπτει το ζήτημα του καθορισμού ποιων αναγκών η ευθύνη είναι ατομική ή κοινωνική και κλασικό παράδειγμα της διαφοροποίησης των απόψεων για το θέμα αυτό αποτελεί η ατομική ή η κοινωνική ευθύνη αντιμετώπισης του προβλήματος της ανεργίας.

⁶ Υπάρχουν διάφορες ψυχολογικές θεωρίες που αναλύουν, ερμηνεύουν και κατηγοριοποιούν τις ανάγκες, όπως του Plotnic, που τις διακρίνει σε βιολογικές και κοινωνικές, ή του A. Maslow που αναφέρεται σε μία ιεράρχηση των ανθρώπινων αναγκών (Βλ. Maslow, A.H. (1954) *Motivation and Personality*, Harper, New York).

⁷ Βασικές πολιτικές και κοινωνικές θεωρίες που αναλύουν τις ανθρώπινες ανάγκες είναι του Μάρξ, που δίνει έμφαση στις οικονομικές ανάγκες, του P. Armstrong, που θεωρεί ότι «η ιδέα της ανάγκης είναι υποκειμενική, μεταβαλλόμενη, φευγαλέα και στηρίζεται σε αξιολογικές κρίσεις» (Βλ. Armstrong P. (1982). «The myth of meeting needs in adult education and community development» *Critical Social Policy*, vol 2, No 2).

⁸ Η έννοια της «επιθυμίας» (wants) έχει περισσότερο ψυχολογική χροιά και μπορεί να αφορά σε πραγματικές ή και επίπλαστες ανάγκες, χωρίς όμως να διακυβεύεται από τη μη εκπλήρωσή της η επιβίωση του ατόμου.

⁹ Η έννοια της «προτίμησης» (preference), εμπεριέχει τη δυνατότητα της επιλογής και η μη ικανοποίησή της δεν απειλεί την ανθρώπινη επιβίωση.

Όσες από τις βασικές του ανάγκες αδυνατεί ένα άτομο να τις ικανοποιήσει από μόνο του και η μη ικανοποίησή τους εγείρει κινδύνους τόσο για το ίδιο όσο και για ολόκληρη την κοινωνία, θεωρούνται κοινωνικές ανάγκες (social needs). Αυτές οι ανεκπλήρωτες ανάγκες, λόγω της αδυναμίας κάλυψής τους από τα ίδια τα άτομα, δεν αφήνουν, απλώς, περιθώρια διακριτικής ευχέρειας στην πολιτεία να τα ικανοποιήσει, αλλά γεννούν την απαίτηση ικανοποίησής τους από αυτήν και μάλιστα μετουσιώνονται σε δικαιώματα κοινωνικά¹⁰, για τα οποία τα άτομα απαιτούν και δεν επαιτούν την ικανοποίησή τους, χωρίς να νιώθουν ούτε οι ίδιοι αλλά ούτε κι ο περίγυρός τους ότι στιγματίζονται κοινωνικά για την αδυναμία τους αυτή (Σταθόπουλος 2015)¹¹. Είναι, λοιπόν, σαφές ότι κάθε σύστημα κοινωνικής προστασίας καλείται να καλύψει τις ανάγκες εκείνες, που χαρακτηρίζονται ως κοινωνικές, καθώς «δεν αφορούν μόνο σε ατομικές αιτίες και εμπειρίες προβλημάτων (π.χ. αρρώστια, φτώχεια) αλλά αφορούν στο μέγεθος και την κατανομή των προβλημάτων αυτών σε διάφορες κοινωνικές ομάδες, στις κοινωνικές αιτίες που τις προκαλούν και στις κοινωνικές δομές, διαδικασίες και πολιτικές μέσω των οποίων μπορούν να ικανοποιηθούν» (Φερώνας 2018: 117)¹². Η κάλυψη των κοινωνικών αναγκών είναι απαραίτητη για την αντιμετώπιση των κοινωνικών προβλημάτων που αποτελούν αποκλίσεις από τις «ιδανικές» καταστάσεις ζωής και έχουν ζημιογόνες συνέπειες για την κοινωνία¹³. Είναι ανεπιθύμητες κοινωνικές καταστάσεις που δεν αφορούν μεμονωμένα τα άτομα,

¹⁰ Τα κοινωνικά δικαιώματα ως διακηρύξεις αρχών και αξιών απέκτησαν σταδιακά και με αφορμή κοσμοϊστορικά γεγονότα (πόλεμοι, κρίσεις) τεράστιο ηθικό βάρος και κοινωνική αξία. Τα νομικά θεμελιωμένα κοινωνικά δικαιώματα με την υποχρεωτικότητα της εφαρμογής τους και την αγωγιμότητα αντανάκλουν το επίπεδο ιστορικής εξέλιξης του κοινωνικού κράτους στο οποίο εφαρμόζονται. Ιστορικά, τα κοινωνικά δικαιώματα, αρχικά, αφορούσαν στους εργαζόμενους. Το λεγόμενο «κοινωνικό ζήτημα» που αναδύθηκε το δεύτερο μισό του 19ου αιώνα και υποδηλώνει τις κοινωνικές δυσλειτουργίες της εκβιομηχάνισης της οικονομίας (φτωχοποίηση προλετάριων), γέννησε σειρά εργατικών διεκδικήσεων που άρχισαν να «κωδικοποιούνται» σιγά - σιγά σε κοινωνικά δικαιώματα και να γίνονται καθολικά με την έννοια ότι καλύπτουν πλέον όλον τον πληθυσμό και ωθούν το κοινωνικό κράτος σε ανάπτυξη. Ενώ τα ατομικά δικαιώματα, που θεσπίστηκαν την εποχή της ανόδου της αστικής τάξης, αξιώνουν αποχή του κράτους από την ιδιωτική σφαίρα, δηλαδή έχουν αρνητικό περιεχόμενο, αντίθετα τα κοινωνικά δικαιώματα, που συνυφάνθηκαν με τους εργατικούς αγώνες, στο πλαίσιο του μεταπολεμικού κοινωνικού κράτους, έχουν θετικό περιεχόμενο καθώς αξιώνουν την κρατική παρέμβαση για τη χορήγηση παροχών. Στα καπιταλιστικά κράτη πρόνοιας, τα κοινωνικά δικαιώματα λειτουργούν ως αναδιανεμητικά δικαιώματα, δηλαδή στη λογική της κοινωνικής αλληλεγγύης, συνίστανται στην αφαίρεση, με παρέμβαση του κράτους, πόρων από τους ευνοημένους της αγοράς, με σκοπό την αναδιανομή τους, με τη μορφή κρατικών παροχών, σε όσους μειονεκτούν στο αγοραίο παιχνίδι της προσφοράς και της ζήτησης. Τα κοινωνικά δικαιώματα, αν και εξυπηρετούν την καπιταλιστική συσσώρευση, διασφαλίζοντας τη μακροπρόθεσμη αναπαραγωγή και συντήρηση της εργατικής δύναμης, συνιστούν μηχανισμό της κοινωνικής αλληλεγγύης που προσπαθεί να εξανθρωπίσει την οικονομία της αγοράς, δηλαδή να μετριάσει τις οικονομικές ανισότητες, και ο νομοθέτης με βάση τα όρια της οικονομίας, από την οποία μέσω της αναδιανομής πόρων, χρηματοδοτεί την κοινωνική πολιτική, αναζητά την πληρέστερη ικανοποίηση των κοινωνικών δικαιωμάτων, έτσι ώστε να διατηρηθεί η κοινωνική συνοχή. Μάλιστα, το δικαίωμα στην Παιδεία, λόγω του ότι θεωρήθηκε ως ένα μέσο εθνικής συγκρότησης, είναι από τα πρώτα κοινωνικά δικαιώματα που αναγνωρίστηκαν και από νωρίς οργανώθηκε ένα υποχρεωτικό και δημόσιο εκπαιδευτικό σύστημα.

¹¹ Σταθόπουλος Πέτρος Α., ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ, ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΠΡΟΝΟΙΑ, ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ ΚΑΙ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ, ΠΑΠΑΖΗΣΗ 2015.

¹² Φερώνας Ανδρέας, στο: Κοινωνική πολιτική, Θεόδωρος Σακελλαρόπουλος, Χαράλαμπος Οικονόμου, Χριστόφορος Σκαμνάκης, Μαρίνα Αγγελάκη, εκδόσεις Διόνικος, Αθήνα, 2018, σελ. 117.

¹³ Δούκα Μαρία, «Πολιτικές κοινωνικής πρόνοιας» στο: Κοινωνική πολιτική, Θεόδωρος Σακελλαρόπουλος, Χαράλαμπος Οικονόμου, Χριστόφορος Σκαμνάκης, Μαρίνα Αγγελάκη, εκδόσεις Διόνικος, Αθήνα, 2018, σελ. 275.

αλλά ολόκληρη την κοινωνία και που οφείλονται σε ανθρώπινη συμπεριφορά και αναγνωρίζονται από μεγάλη μερίδα της κοινωνίας ως κοινωνική απειλή, διότι δημιουργούν κοινωνική αναστάτωση και δεινά, απειλούν παραδεδεγμένες αξίες της κοινωνίας και η αντιμετώπισή τους είναι εφικτή όχι από την ατομική, αλλά από τη συλλογική ανθρώπινη δράση¹⁴. Μάλιστα, όπως αναφέρει ο Τσουραμάνης (2003:18)¹⁵, τα κοινωνικά προβλήματα είναι περίπου τα ίδια πάντοτε, αλλά «αυτό που αλλάζει είναι η έντασή τους, οι διαστάσεις τους, οι ειδικότερες μορφές εμφάνισής τους, ο τρόπος προβολής τους, η αλληλεξάρτησή τους σε τοπικό και σε παγκόσμιο επίπεδο και φυσικά οι τρόποι αντιμετώπισής τους». Τα κοινωνικά προβλήματα διακρίνονται σε πρωτογενή (π.χ. η φτώχεια), σε δευτερογενή που απορρέουν από τα πρωτογενή (π.χ. ο υποσιτισμός, η έλλειψη στέγης ή εκπαίδευσης κ.ά. που προκύπτουν από τη φτώχεια) και σε τριτογενή, που κι αυτά με τη σειρά τους αναφύονται από τα δευτερογενή (π.χ. η αντικοινωνική συμπεριφορά, η παραβατικότητα ή η εγκληματικότητα, η ασθένεια, οι καταχρήσεις κ.ά. που προέρχονται από τον υποσιτισμό, την έλλειψη στέγης ή εκπαίδευσης λόγω φτώχειας).

Ειδικότερα, τα κοινωνικά προβλήματα μπορεί να πηγάζουν είτε από την κοινωνική οργάνωση και τη δομή της κοινωνίας, επηρεάζοντας τα άτομα ανεξαρτήτου ηλικίας¹⁶, όπως για παράδειγμα είναι η φτώχεια ή ο πόλεμος, είτε από τη μη προσαρμογή του ατόμου σε κοινωνικά αποδεκτές μορφές συμπεριφοράς, με αποτέλεσμα την εκδήλωση παραβατικής συμπεριφοράς, όπως είναι οι κλοπές, ο βιασμός ή οι καταχρήσεις (εθισμός σε ναρκωτικές ουσίες, αλκοολισμός κ.ά.)¹⁷, είτε τέλος από τη φάση του κύκλου ζωής τους¹⁸ (π.χ. οι ηλικιωμένοι που χρήζουν κοινωνικών υπηρεσιών λόγω προβλημάτων υγείας ή τα νεογνά).

Με τη μετάβαση αυτή από την αγροτική στη βιομηχανική εποχή συντελείται μία συνταρακτική αλλαγή. Οι κοινωνικοί κίνδυνοι (π.χ. ατυχήματα, ασθένεια κ.ά.),

¹⁴ Αυτή η περιγραφή της έννοιας των «κοινωνικών προβλημάτων» στο παρόν κείμενο προέρχεται από έναν συνδυασμό δύο ορισμών που απαντούν στο βιβλίο «Κοινωνική προστασία, κοινωνική πρόνοια, πολιτικές και προγράμματα» του Πέτρου Α. Σταθόπουλου (2015). Πρόκειται για τον συνδυασμό του ορισμού που δίνει στα κοινωνικά προβλήματα ο Sullivan, J. T. (2000), στο *Introduction to Social Problems, Fifth Edition*, Boston, Allyn & Bacon και του ορισμού που δίνει η μεγάλη Ελληνική Εγκυκλοπαίδεια (Χ. Πάτση: 1980: 20:368).

¹⁵ Τσουραμάνης, Χ. (2003). Σύγχρονα κοινωνικά προβλήματα: Η Ελληνική Πραγματικότητα, εκδόσεις Παπαζήση, Αθήνα.

¹⁶ Την άποψη αυτή ενστερνίζονται οι μελετητές Freeman και Jones (1970: 73-74) στο έργο τους Freeman, Howard and Wyatt Jones (1970). *Social Problems: Causes and Controls*, Chicago: Rand McNally and Co.

¹⁷ λόγω ψυχοσωματικών προβλημάτων ή του κοινωνικού τους περιβάλλοντος, μέσα στο οποίο γεννιούνται και μεγαλώνουν.

¹⁸ Όπως υποστηρίζουν οι μελετητές Freeman και Jones (1970: 73-74) στο έργο τους Freeman, Howard and Wyatt Jones (1970). *Social Problems: Causes and Controls*, Chicago: Rand McNally and Co., οι οποίοι χωρίζουν σε επτά φάσεις τον κύκλο της ανθρώπινης ζωής.

πλέον, με τους οποίους έρχονται αντιμέτωποι οι εργαζόμενοι, σε καμία περίπτωση δεν μπορούν να αντιμετωπιστούν από τους ίδιους, εξαιτίας των πενιχρών απολαβών τους και εξαιτίας της διαβίωσής τους μέσα σε ένα νέο και αφιλόξενο αστικό περιβάλλον, όπου στερούνται της στήριξης που είχαν προηγουμένως από την στενή τοπική αγροτική κοινότητα. Ούτε, βέβαια, οι κίνδυνοι αυτοί θα αντιμετωπιστούν από τους εργοδότες τους, για τους οποίους οι κοινωνικές δαπάνες όχι μόνο δεν είναι εμπόρευμα που μπορεί να τους αποφέρει κέρδος, αλλά σημαντικό εμπόδιο. Μέσα σε αυτό το πλαίσιο, αναδύεται από τη μία, η κοινωνική τάξη των μεγαλοβιομηχανών κεφαλαιοκρατών, ιδιοκτητών των μέσων παραγωγής και από την άλλη, των εξαθλιωμένων εργατών, που διαβιούν κάτω από ανυπόφορες συνθήκες και αρχίζουν σιγά - σιγά να αντιδρούν στις κατάφορες κοινωνικές ανισότητες, διεκδικώντας αξιοπρεπή μεροκάματα, λιγότερες ώρες εργασίας, λήψη μέτρων προστασίας σε περιπτώσεις ατυχημάτων ή ασθενείας και ανθρώπινες συνθήκες διαβίωσης. Τόσο για λόγους διασφάλισης επαρκούς εργατικής δύναμης, που θα ανταποκρίνεται στις ανάγκες της ζήτησης και της μεγάλης οικονομικής ανάπτυξης, όσο και για λόγους αποφυγής της ανατροπής της κοινωνικής ισορροπίας, ήταν αναπόφευκτη και αναγκαία η λήψη μέτρων κοινωνικής προστασίας. Στο πλαίσιο αυτό, γύρω στα τέλη του 19ου αιώνα, όταν πλέον αρχίζει να οργανώνεται και να ωριμάζει η βιομηχανική κοινωνία και να καθιερώνεται η καθολικότητα της ψήφου, το κράτος, ως τρίτος, εξωτερικός παράγοντας, αρχίζει να παρεμβαίνει αφενός για να διασφαλίσει τα συμφέροντα των εχόντων τα μέσα παραγωγής και αφετέρου για να προστατέψει τους εργαζόμενους και τους πολίτες από τους νέους κοινωνικούς κινδύνους που εμφανίζονται.

Ιστορικά, η περίοδος αυτή μπορεί να θεωρηθεί ως η γενέθλια ώρα του σύγχρονου κοινωνικού κράτους. Όπως αναφέρει ο Σακελλαρόπουλος (2018:23)¹⁹ «δίπλα στον σύγχρονο οικονομικό και πολιτικό άνθρωπο που εμφανίστηκε με την Αστική και Βιομηχανική Επανάσταση, ολοκληρώνεται με το κοινωνικό κράτος και η εμφάνιση του κοινωνικού ανθρώπου για τον οποίον είχε μιλήσει ο Καντ». Το κοινωνικό κράτος και η άσκηση οργανωμένης, κρατικής κοινωνικής πολιτικής μπορεί να εμφανίζονται, για πρώτη φορά τότε, και να είναι συνυφασμένα με τη βιομηχανική ανάπτυξη, όμως, έκτοτε, συνεχώς, εξελίσσονται

¹⁹ Θεόδωρος Σακελλαρόπουλος, Χαράλαμπος Οικονόμου, Χριστόφορος Σκαμνάκης, Μαρίνα Αγγελάκη, Κοινωνική πολιτική, εκδόσεις Διόνικος, Αθήνα, 2018.

και μεταβάλλονται ανάλογα με τις εκάστοτε ιστορικές οικονομικές, πολιτικές, ιδεολογικές και κοινωνικές συνθήκες.

Στο πλαίσιο αυτό, υπάρχουν πλήθος ορισμών της κοινωνικής πολιτικής, που προσπαθούν να σκιαγραφήσουν και να αποδώσουν το εύρος και τον ρόλο της. Έτσι για παράδειγμα, η κοινωνική πολιτική στοχεύει, όπως αναφέρει ο Φερώνας²⁰, στην κάλυψη των κοινωνικών αναγκών, στην πρόληψη και την προστασία από τους κοινωνικούς κινδύνους, που απειλούν την ικανοποίηση αυτών των αναγκών, και τη διασφάλιση της κοινωνικής αλληλεγγύης και της κοινωνικής συνοχής. Επίσης, ο Morris²¹ αναφέρει ότι η κοινωνική πολιτική είναι το σύνολο των επιλογών μίας κοινωνίας σχετικά με τη φύση των σχέσεων των ατόμων και των κοινωνικών ομάδων, περιλαμβάνοντας κανόνες που αφορούν στη λειτουργία της και αναλαμβάνοντας δράση μέσω προγραμμάτων κοινωνικής προστασίας για την κάλυψη των βασικών κοινωνικών αναγκών του πληθυσμού για την αντιμετώπιση των αναφυόμενων κοινωνικών προβλημάτων. Ο Σταθόπουλος (2015: 239), πάλι, αναφέρει ότι το κράτος πρόνοιας στοχεύει στην προαγωγή της κοινωνικής ασφάλειας και ευημερίας του συνόλου των πολιτών μέσω σειράς παροχών που ικανοποιούν τις οικονομικές, κοινωνικές και πολιτισμικές τους ανάγκες, στο πλαίσιο πνεύματος ελευθερίας, αξιοπρέπειας και αυτενέργειας. Ο Ιατρίδης²², μάλιστα, επισημαίνει ότι η έλλειψη πολιτικής σχετικά με την ανάπτυξη του ατόμου και της κοινωνίας συνιστά κρατική πολιτική, δηλαδή ότι η απουσία πολιτικής συνιστά πολιτική. Όπως, εύστοχα, αναφέρουν οι Μάρδας και Βαλκάνος²³, κοινά αποδεκτό από την επιστημονική κοινότητα είναι ότι ο κύριος φορέας της κοινωνικής πολιτικής είναι το κράτος, που καλείται να καλύψει κοινωνικές ανάγκες σε άτομα ή κοινωνικές ομάδες, επιδιώκοντας κοινωνική ισορροπία και βελτίωση του επιπέδου της κοινωνικής ανάπτυξης. Το κοινωνικό κράτος, πάλι, κατά τον Γράβαρη είναι «το σύνολο των θεσμών και των παρεμβάσεων του κράτους που έχουν απώτερο σκοπό την αναδιανομή του εισοδήματος και του παραγόμενου πλούτου»²⁴. Ίσως, πάντως, ένας από τους πιο εύστοχους ορισμούς της κοινωνικής πολιτικής είναι αυτός του

²⁰ Θεόδωρος Σακελλαρόπουλος, Χαράλαμπος Οικονόμου, Χριστόφορος Σκαμνάκης, Μαρίνα Αγγελάκη, Κοινωνική πολιτική, εκδόσεις Διόνικος, Αθήνα, 2018, Σελ.115.

²¹ Morris, Robert, (1979). *Social Policy of the American Welfare State*, Harper & Row Publishers: New York.

²² Ιατρίδης, Δ., (1990). *Σχεδιασμός Κοινωνικής Πολιτικής. Θεωρία και Πράξη Κοινωνικού Σχεδιασμού*, Gutenberg, Αθήνα.

²³ Μάρδας, Γ. και Βαλκάνος, Ε. (2005). *Κοινωνική Πολιτική: Θεωρία και Πράξη*, Εκδόσεις Παπαζήση, Αθήνα.

²⁴ Διονύσης Γράβαρης, Δύο ιστορικές μορφές κοινωνικού κράτους, στο Κοινωνική πολιτική, Θεόδωρος Σακελλαρόπουλος, Χαράλαμπος Οικονόμου, Χριστόφορος Σκαμνάκης, Μαρίνα Αγγελάκη, εκδόσεις Διόνικος, Αθήνα, 2018, σελ.79.

Σακελλαρόπουλου²⁵ (σελ.21), σύμφωνα με τον οποίο ως «κοινωνική πολιτική νοείται το σύνολο των σύγχρονων κοινωνικών δράσεων και πολιτικών που σχεδιάζονται, εφαρμόζονται και χρηματοδοτούνται, κυρίως από τις κυβερνήσεις, με σκοπό την κοινωνική προστασία των πολιτών και των εργαζομένων εντός και εκτός της παραγωγικής – οικονομικής διαδικασίας». Μάλιστα αναφέρει ότι στον πυρήνα της σύγχρονης κοινωνικής πολιτικής βρίσκονται η αποεμπορευματοποίηση των παρεχόμενων υπηρεσιών κοινωνικής προστασίας για κάθε εργαζόμενο ή πολίτη ξεχωριστά, η κοινωνικοποίηση του κόστους των υπηρεσιών και η επίτευξη υψηλότερης συνολικής ευημερίας.

Υπάρχουν δύο, κυρίως, παράγοντες που επηρεάζουν τη διαμόρφωση της κοινωνικής πολιτικής (Σταθόπουλος 2015:117)²⁶. Ο πρώτος παράγοντας είναι οι θρησκευτικές και κοινωνικές αξίες σχετικά με το τι είναι καλό για την ανθρώπινη ευημερία. Έτσι, σύμφωνα για παράδειγμα με τον χριστιανισμό, οι πιστοί ως εκδήλωση της έμπρακτης αγάπης στον πλησίον ενστερνίζονται και διακηρύττουν την κοινωνική συνδρομή και προσφορά στους έχοντες ανάγκη. Επίσης, στις σύγχρονες αναπτυγμένες κοινωνίες βασική κοινωνική αξία είναι η αναγνώριση της ευθύνης του κράτους (αν και ποικίλλει υπερβολικά πολύ το εύρος της ευθύνης) για παροχή βοήθειας σε εκείνους οι οποίοι δεν μπορούν να καλύψουν οι ίδιοι τις βασικές τους ανάγκες. Ο δεύτερος παράγοντας είναι ο ιδεολογικός προσανατολισμός και η πολιτική οπτική από την οποία αντιλαμβάνεται κάποιος την έννοια και το εύρος της κοινωνικής πολιτικής. Ως γνωστόν, υπάρχουν διαφορετικές πολιτικές προσεγγίσεις του θέματος. Οι μεν συντηρητικοί / (νέο)φιλελεύθεροι, θεωρώντας ότι οι παρεμβάσεις στην οικονομία είναι επιβλαβείς και ότι η αγορά πρέπει να λειτουργεί ελεύθερα και να είναι ανεξάρτητη, θεωρούν ότι τα άτομα είναι υπεύθυνα για την κάλυψη των αναγκών τους και εκλαμβάνουν την κοινωνική πολιτική ως αποσταθεροποιητικό παράγοντα, αντιστεκόμενοι στις κοινωνικές αλλαγές, προτείνοντας ένα υπολειμματικό κοινωνικό κράτος με επιλεκτική κάλυψη. Σύμφωνα με αυτό το υπολειμματικό πρότυπο, το οποίο υποστηρίζουν, μόνο για ένα περιορισμένο²⁷ κομμάτι του πληθυσμού που αντιμετωπίζει δικά του προσωπικά προβλήματα,

²⁵ Θεόδωρος Σακελλαρόπουλος, Χαράλαμπος Οικονόμου, Χριστόφορος Σκαμνάκης, Μαρίνα Αγγελάκη, Κοινωνική πολιτική, εκδόσεις Διόνικος, Αθήνα, 2018, σελ.21.

²⁶ Σταθόπουλος Πέτρος Α. (2015), ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ, ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΠΡΟΝΟΙΑ, ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ ΚΑΙ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ, εκδόσεις ΠΑΠΑΖΗΣΗ.

²⁷ Ένα μικρό «υπόλειμμα».

οφειλόμενα σε σοβαρούς ψυχοσωματικούς, οικονομικούς, ψυχολογικούς και κοινωνικούς λόγους και αδυνατεί να τα αντιμετωπίσει μόνο του ή με τη βοήθεια του οικογενειακού του περίγυρου, καλείται το σύστημα κοινωνικής πρόνοιας να το υποστηρίξει με επιλεκτική παροχή στήριξης, μόνο σε ό,τι πραγματικά έχει ανάγκη, χωρίς μεγάλο εύρος επιλογών ως προς τη μορφή στήριξης, βασιζόμενο στην αρχή της επιλεκτικότητας²⁸. Βέβαια, με τον τρόπο αυτόν, τα υποστηριζόμενα άτομα, όπως υποστηρίζει ο Titmuss²⁹, νιώθουν ότι στιγματίζονται κοινωνικά και συχνά αρνούνται τη λήψη της στήριξης, νιώθοντας ως επαίτες της κοινωνίας. Στον αντίποδα αυτής της άποψης, οι προοδευτικοί/σοσιαλδημοκράτες, ενστερνιζόμενοι το θεσμικό πρότυπο, τάσσονται υπέρ της κρατικής παρέμβασης και θεωρούν ότι κάποιες ανθρώπινες ανάγκες εντάσσονται στη σφαίρα της κοινωνικής ευθύνης και η αντιμετώπισή τους, μέσω προγραμμάτων κοινωνικής πρόνοιας, συμβάλλει στην άμβλυνση των κοινωνικών προβλημάτων και απαιτείται η ύπαρξη ενός θεσμικού και υποστηρικτικού κοινωνικού κράτους, που θα παρέχει καθολική κάλυψη και δεν θα αφορά μόνο, επιλεκτικά, σε κάποιες ανάγκες λίγων αναξιοπαθούντων, αλλά στο σύνολο του πληθυσμού, αίροντας τον κοινωνικό στιγματισμό των ωφελουμένων, ως κοινωνικά υποδεέστερων, και ανάγοντας την παροχή στήριξης σε δικαίωμα. Βασικό εργαλείο για την επίτευξη αυτού του στόχου της κοινωνικής στήριξης αποτελεί η αναδιανομή των πόρων. Σε αυτήν, λοιπόν, την πρώτη ιστορική φάση της εξέλιξης του σύγχρονου κοινωνικού κράτους, με επίκεντρο την Ευρώπη, γνωστή κι ως η περίοδος του «πειραματισμού» (1870-1930), για πρώτη φορά προωθούνται νομοθετικά μέτρα για τη βελτίωση των συνθηκών διαβίωσης, εκπαίδευσης και υγείας, ενώ καθιερώνεται και η κοινωνική ασφάλιση και πειραματίζονται τα κράτη ως προς τους δικαιούχους και τα είδη των κοινωνικών παροχών. Το κράτος πρόνοιας αποκτά, σταδιακά, στέρεες βάσεις, λόγω της ανάγκης ανταπόκρισης στα σοβαρά αναδυόμενα κοινωνικά προβλήματα, που επέφερε η έκρηξη της βιομηχανικής επανάστασης. Συγκεκριμένα, το 1883, ο γερμανός Καγκελάριος Όττο Έντουαρντ Λέοπολντ (Otto Eduard Leopold von Bismarck-Schönhausen), πρίγκιπας του Μπίσμαρκ, ένας από τους κορυφαίους γερμανούς πολιτικούς του 19ου αιώνα,

²⁸ Σύμφωνα με το υπολειμματικό πρότυπο, «η αρχή της επιλεκτικότητας προστατεύει την αξιοποίηση του δημόσιου χρήματος από σπατάλες και συντελεί ώστε οι πόροι του Δημοσίου να αξιοποιούνται από εκείνους που τους έχουν περισσότερο ανάγκη. Με άλλα λόγια συμβάλλει στην αποτελεσματική αξιοποίηση των πόρων και την περιστολή των δαπανών για κοινωνικά προγράμματα» [Βλ. Σταθόπουλος Πέτρος Α. (2015), ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ, ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΠΡΟΝΟΙΑ, ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ ΚΑΙ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ, εκδόσεις ΠΑΠΑΖΗΣΗ, σελ. 128].

²⁹ Titmuss, Richard (1970). *The Gift Relationship: From Human Blood to Social Policy*, Allen and Unwin, London.

προσπάθησε, κάτω από την πίεση της κυρίαρχης θέσης της Μεγάλης Βρετανίας στη βιομηχανική παραγωγή, αλλά και της επέκτασης των σοσιαλιστικών κινημάτων στο εσωτερικό της Γερμανίας, να μειώσει την απήχηση του σοσιαλισμού και τη δύναμη της τοπικής εξουσίας προς όφελος της κεντρικής, προσφέροντας ανταλλάγματα στην εργατική τάξη. Προχώρησε, λοιπόν, αν και ήταν συντηρητικός, σε πατερναλιστικές κοινωνικές μεταρρυθμίσεις, που αναγνωρίζονται ως η πρώτη μορφή κράτους πρόνοιας στην Ευρώπη. Έθεσε τα θεμέλια της κοινωνικής ασφάλισης, η οποία δομήθηκε πάνω στον εργάτη για να αποτραπεί η φτωχοποίησή του. Στα μέτρα που έλαβε περιλαμβάνονταν ασφάλεια υγείας, ασφάλεια από ατυχήματα και αναπηρίες, καθώς και συντάξεις. Επιπλέον, ο Μπίσμαρκ προσπάθησε να περιορίσει την εργασία των παιδιών και των γυναικών, που ήταν διαδεδομένη στην Ευρώπη εκείνη την εποχή. Η χρηματοδότηση του συστήματος αυτού, γνωστού και ως γερμανικού, προέρχεται κυρίως από τους εργοδότες και τους εργαζόμενους, αλλά με τη βαρύνουσα συμβολή και του κράτους. Βέβαια, βασική προϋπόθεση για την παροχή στήριξης είναι η προηγούμενη συμμετοχή του εργαζόμενου με εισφορές για ένα χρονικό διάστημα για την κάλυψη ασφαλιστικών κινδύνων έναντι της ανεργίας, της ασθένειας, του γήρατος και του θανάτου. Έμφαση δίδεται στην αρχή της επικουρικότητας, σύμφωνα με την οποία μόνο αν το άτομο με δική του πρωτοβουλία και δράση δεν μπορεί να καλύψει τις ανάγκες του, αλλά ούτε και ο στενός του περίγυρος (οικογένεια, συγγενείς, φίλοι), θα πρέπει να συνδράμει η τοπική κοινότητα και τελευταία η κεντρική εξουσία. Παρά το γεγονός ότι η λήψη αυτών των μέτρων δεν άλλαξε και πολύ τη στάση της εργατικής τάξης, η οποία παρέμεινε επιφυλακτική απέναντί του, το σημαντικό είναι ότι με αυτούς τους νόμους του Βίσμαρκ η κοινωνική ασφάλιση είχε πλέον λάβει σάρκα κι οστά, μετατρέποντας αφενός το κράτος από απλό παρατηρητή των κοινωνικών φαινομένων σε κράτος πρόνοιας και αφετέρου την ευθύνη για την αντιμετώπιση της ασθένειας και του γήρατος από ατομική σε συλλογική.

Θεμελιωμένα συστήματα κοινωνικής ασφάλισης για τους εργαζόμενους, αποκτούν σταδιακά, μετά τη Γερμανία και την Αυστροουγγαρία, και τα υπόλοιπα βιομηχανικά ευρωπαϊκά κράτη. Έτσι, το σύγχρονο κοινωνικό κράτος περνά στο στάδιο της «σταθεροποίησης» (1930-1950), όπου ουσιαστικά τα είδη των κοινωνικών παροχών του πρώτου σταδίου σταθεροποιούνται και επεκτείνονται

και σε άλλα κράτη. Συγκεκριμένα, η ύφεση του 1929-1930 και πάνω από όλα οι καταστροφικές της συνέπειες σε όλες ανεξαιρέτως τις κοινωνίες κατέδειξαν την ανάγκη να εκλαμβάνεται η κοινωνική πολιτική ως άμεσα συνδεδεμένη με την οικονομική πολιτική και όχι ως ξεχωριστή δράση, με τις δικές τις αυτόνομες αξίες. Στο κινηματογραφικό αριστούργημα «Μοντέρνοι καιροί» του Τσάρλι Τσάπλιν, απεικονίζεται με χιουμοριστικό, βέβαια, τρόπο ο σύγχρονος μηχανοποιημένος κόσμος, η έντονη βιομηχανοποίηση και το πώς στο πρόσωπο του θρυλικού κινηματογραφικού μυστακοφόρου αλητάκου βιώνουν στις αρχές του 20 αιώνα οι εργάτες τις έντονες κοινωνικές ανισότητες και το οικονομικό κραχ του 1929. Στο πλαίσιο αυτό, η τρομακτική αύξηση των ποσοστών ανεργίας, οι κινητοποιήσεις των πολιτών, οι ανάγκες του πολέμου καθώς και η συνακόλουθη παγκόσμια ύφεση, έδωσαν το ερέθισμα στον Γουίλιαμ Χένρυ Μπέβεριτζ (William Henry Beveridge), βαρώνο οικονομολόγο και θερμό οπαδό του οικονομολόγου Keynes³⁰, το 1942, να καταπολεμήσει τη φτώχεια, που απειλούσε την ανοικοδόμηση της χώρας του και να εστιάσει στο ρόλο της πλήρους απασχόλησης και να τονίσει ότι δεν μπορεί να υπάρξει αποτελεσματικό σύστημα κοινωνικής ασφάλισης χωρίς πλήρη απασχόληση. Το σχέδιο Μπέβεριτζ ήταν ένα φιλόδοξο σχέδιο κρατικής αρωγής, δημόσιας υγειονομικής περίθαλψης και κοινωνικών ασφαλίσεων, που η εφαρμογή του μετέτρεψε σταδιακά τη μεταπολεμική Βρετανία σε μία δημοκρατία πιο προχωρημένη σε σχέση με τα άλλα κράτη του Δυτικού Κόσμου. Το μοντέλο της κοινωνικής ασφάλισης, που εισήγαγε με την έκθεσή του ο Μπέβεριτζ, γνωστό και ως αγγλοσαξωνικό πρότυπο, χαρακτηριζόταν από την καθολικότητα των παροχών (προς όλους και όχι μόνο προς τους εργαζόμενους), την κάλυψη όλων των σημαντικών κοινωνικών κινδύνων, την κρατική διαχείριση του συστήματος κοινωνικής ασφάλειας, τη δωρεάν παροχή υπηρεσιών υγείας σε όλους από την Εθνική Υπηρεσία Υγείας και τη δημιουργία ενός εθνικού ελάχιστου επιπέδου διαβίωσης με τη μορφή παροχών, όπως το επίδομα ανεργίας ή η αναπηρική σύνταξη, με βασικό στόχο όλων αυτών την καταπολέμηση της φτώχειας. Η χρηματοδότηση του συστήματος

³⁰ Από τον Κέυνς έχει πάρει το όνομά της και η Κεϋνσιανή ρύθμιση, η αναδιανομή δηλαδή μέρους των κερδών του κεφαλαίου στις κατώτερες τάξεις με τη μορφή κοινωνικών και άλλων παροχών, προκειμένου να αποφεύγεται η κοινωνική δυσaréσκεια και οι αναταραχές. Μια τέτοια ρύθμιση δεν ήταν ποτέ στόχος του ίδιου του Κέυνς. Ο Κέυνς είχε προτείνει την άνοδο των δημοσίων δαπανών σε περιόδους κρίσεων για να καλύψουν μέρος του ελλείμματος ζήτησης, που - υπό προϋποθέσεις - μπορεί να οδηγήσει την οικονομία μακριά από μια θέση ισορροπίας πλήρους απασχόλησης. Οι δημόσιες δαπάνες μπορεί να ξεδεύονται ως επιδόματα ανεργίας κ.λπ., αλλά ο κύριος στόχος δεν είναι η αναδιανομή, αλλά η επανόρθωση της ισορροπίας. Μάλιστα η αύξηση της φορολογίας σε περιόδους κρίσης είναι πλήρως αντίθετη στη νοοτροπία του Κέυνς, ο οποίος ζητά αύξηση των ελλειμμάτων στις κρίσεις, τα οποία χρηματοδοτούνται από πλεονάσματα στις καλύτερες εποχές.

γινόταν μέσω της φορολογίας και των εισφορών. Το ενδιαφέρον σημείο είναι ότι πλέον ο κάθε πολίτης δικαιούνταν από το κράτος κοινωνική προστασία. Την ίδια πορεία ακολουθούν και τα σκανδιναβικά κράτη, όπου η κοινωνική πρόνοια θεωρείται κοινωνικό δικαίωμα όλων των πολιτών, που απαιτούν να υπάρχει καθολική κάλυψη του πληθυσμού και να προστατεύεται η εργασία ώστε να εξασφαλίζεται ένα αξιοπρεπές επίπεδο διαβίωσης. Η χρηματοδότηση γίνεται από το κράτος μέσω προοδευτικής και υψηλής φορολογίας των ανώτερων εισοδηματικών τάξεων.

Στη συνέχεια, πλέον, το σύγχρονο κοινωνικό κράτος διάγει το στάδιο της «επέκτασης» (1950-1970)³¹, που αποτελεί και τη χρυσή ή κλασική περίοδό του, καθώς η γόνιμη συνύπαρξη ενός συνόλου σημαντικών παραγόντων επέτρεψαν την άνθησή του. Συγκεκριμένα, η ανάγκη επούλωσης των πληγών της «ματωμένης» από τον πόλεμο Γηραιάς Ηπείρου οδηγεί σε μία ταχύτερη οικονομική ανασυγκρότησή της, η οποία καθίσταται εφικτή, χάρη στο γενικότερο ευνοϊκό οικονομικό και πολιτικό κλίμα που διαμορφώνεται μεταπολεμικά κι έως το 1969. Επικρατεί μεγάλη οικονομική ανάπτυξη, συνοδευόμενη από ενεργό ζήτηση, που ευνοεί τη μαζική παραγωγή και κατανάλωση και τη διαμόρφωση συνθηκών πλήρους απασχόλησης. Επίσης, κυριαρχεί το λεγόμενο «κλασικό μοντέλο εργασίας», γνωστό και ως φορντικό³², που αποτελεί ένα καθεστώς συσσώρευσης, με κύρια χαρακτηριστικά την καθετοποιημένη μαζική παραγωγή, τη σταθερότητα στα κέρδη της επιχείρησης, τη συνεχή λειτουργία των εργοστασίων, με πλήρη παραγωγή και πλήρη απασχόληση. Αυτό το μοντέλο εργασίας είναι βασισμένο στην εξαρτημένη μισθωτή εργασία, κατά την οποία ο μισθωτός εξαρτάται από τον εργοδότη. Η μαζική παραγωγή και κατανάλωση δημιουργεί ένα είδος εργαζόμενου με λίγο πολύ ίδιες ανάγκες, συμπεριφορές, συνήθειες, υποχρεώσεις και δικαιώματα που διευκολύνει την ομοιόμορφη αντιμετώπιση και κάλυψη των αναγκών του. Ταυτόχρονα, επικρατεί μία πολύ θετική δημογραφική κατάσταση, που επιτρέπει την αύξηση του αριθμού των νεοεισερχόμενων στην αγορά εργασίας εργαζόμενων και καθιστά δυνατή τη βιωσιμότητα του ασφαλιστικού συστήματος, καθώς πλειοψηφούν κατά πολύ οι εργαζόμενοι έναντι των συνταξιούχων. Όλα αυτά συνοδεύονται από ένα ισχυρό

³¹ Κατά ορισμένους μελετητές, το χρονικό αυτό διάστημα εκτείνεται από το 1945 έως το 1975 κι είναι γνωστό ως η «χρυσή τριακονταετία» του κοινωνικού κράτους.

³² Ο όρος Φορντισμός εισήχθη για πρώτη φορά από τον Antonio Gramsci τη δεκαετία του 1930 και χρησιμοποιήθηκε ευρέως για την αποτύπωση του μοντέλου οικονομικής ανάπτυξης μετά τον Β' Παγκόσμιο Πόλεμο.

συνδικαλιστικό κίνημα³³ κι ένα συγκεκριμένο οικογενειακό μοντέλο, αυτό της μονοπυρηνικής οικογένειας, που μειώνει το κόστος της ασκούμενης οικογενειακής πολιτικής, καθώς ο βαθμός από-οικογενειοποίησης³⁴ είναι πολύ μικρός. Στο εξής, η επέλευση των κοινωνικών κινδύνων, δηλαδή η επέλευση ορισμένων (συχνά απρόσμενων και ξαφνικών) συμβάντων, όπως η ασθένεια, η αναπηρία, το γήρας, η ανεργία, η έλλειψη στέγης, ο αποκλεισμός από την εκπαίδευση και από κάποια αγαθά συλλογικής κατανάλωσης στη ζωή του ανθρώπου, δεν αφορούν μεμονωμένα τα άτομα, αλλά την ίδια την κοινωνία στο σύνολό της, η οποία οφείλει μέσω της άσκησης κοινωνικής πολιτικής να εξασφαλίσει τα άτομα από την επέλευση αυτών των απειλών, μέσω της ενεργοποίησης της διαδικασίας της αναδιανομής, η οποία επιτυγχάνεται με τον αποχαρακτηρισμό ενός μέρους του παραγόμενου πλούτου από τη μορφή με την οποία αυτός εμφανίζεται στις κεφαλαιοκρατικές κοινωνίες, δηλαδή εκείνη του εμπορεύματος, που για την απόκτησή του οποίου απαιτείται η πληρωμή αντιτίμου. Ένα σημαντικό ποσοστό του κοινωνικού προϊόντος αναδιανέμεται με κοινωνικούς όρους. Εδραιώνεται ένας εθνικός κρατικός παρεμβατισμός με την κεϋνσιανή³⁵ μορφή της έμμεσης οικονομικής ρύθμισης. Η δημοσιονομική πολιτική ως εργαλείο αναδιανομής αποτελεί το μέσο για την επίτευξη των στόχων της μακροοικονομικής πολιτικής. Οι αναδιανομές εισοδήματος αποτελούν ενσωματωμένους σταθεροποιητές της μακροοικονομικής πολιτικής και γι' αυτόν τον λόγο άλλωστε οι αναδιανομές είναι γενναιόδωρες. Για παράδειγμα, η καταβολή επιδομάτων ανεργίας, με υψηλό ποσοστό αναπλήρωσης και για μεγάλη διάρκεια (αποτελούσαν μία μορφή αναδιανομής εισοδήματος και είχαν έναν αντικυκλικό ρόλο ενισχύοντας τη συνολική ζήτηση σε περιόδους ύφεσης) και η

³³ Η ανάπτυξη του συνδικαλιστικού κινήματος ξεκίνησε από τις χώρες εκείνες, όπου αναπτύχθηκε πιο γρήγορα ο βιομηχανικός καπιταλισμός, ως αντίδραση στην εξαθλίωση των εργατών από την απάνθρωπη εκμετάλλευσή τους από τους βιομήχανους εργοδότες τους, στα πρώτα χρόνια της βιομηχανικής επανάστασης, και στη συνέχεια ενδυναμώθηκε, ιδίως την περίοδο της χρυσής εποχής του κοινωνικού κράτους.

³⁴ Ο όρος χρησιμοποιείται από τον Esping-Andersen και αποτυπώνει τον μικρό ή μεγάλο βαθμό ευθύνης της οικογένειας για την προστασία και την εξασφάλιση ενός αξιοπρεπούς βιοτικού επιπέδου των μελών της σε σχέση με τον βαθμό ευθύνης του κράτους και της αγοράς. Ο όρος αποτυπώνει τον μικρό ή μεγάλο βαθμό ευθύνης της οικογένειας για την προστασία και την εξασφάλιση ενός αξιοπρεπούς βιοτικού επιπέδου των μελών της σε σχέση με τον βαθμό ευθύνης του κράτους και της αγοράς. Βλ. Esping-Andersen G. (2014) (1990), Οι τρεις κόσμοι του καπιταλισμού της ευημερίας, Αθήνα: Τόπος.

³⁵ Ο όρος προέρχεται από το όνομα του Τζων Μέυναρντ Κέυνς, (John Maynard Keynes, 5 Ιουνίου 1883 – 21 Απριλίου 1946), άγγλου οικονομολόγου, μαθηματικού, καθηγητή πανεπιστημίου, που δημιούργησε, με τα έργα του και τους οπαδούς του, τη λεγόμενη κεϋνσιανή σχολή στην οικονομική επιστήμη. Σύμφωνα με την κεϋνσιανή ρύθμιση, κρίνεται απαραίτητη η αναδιανομή μέρους των κερδών του κεφαλαίου στις κατώτερες τάξεις με τη μορφή κοινωνικών και άλλων παροχών, προκειμένου να αποφεύγεται η κοινωνική δυσарέσκεια και οι αναταραχές. Ο Κέυνς είχε προτείνει την άνοδο των δημοσίων δαπανών σε περιόδους κρίσεων για να καλύψουν μέρος του ελλείμματος ζήτησης, που - υπό προϋποθέσεις - μπορεί να οδηγήσει την οικονομία μακριά από μια θέση ισορροπίας πλήρους απασχόλησης. Οι δημόσιες δαπάνες μπορεί να ξεδεύονται ως επιδόματα ανεργίας κ.λπ., αλλά ο κύριος στόχος δεν είναι η αναδιανομή, αλλά η επανόρθωση της ισορροπίας. Μάλιστα η αύξηση της φορολογίας σε περιόδους κρίσης είναι πλήρως αντίθετη στη νοοτροπία του Κέυνς, ο οποίος ζητά αύξηση των ελλειμμάτων στις κρίσεις, τα οποία χρηματοδοτούνται από πλεονάσματα στις καλύτερες εποχές.

θεσμοθέτηση συνταξιοδοτικών συστημάτων διανεμητικού χαρακτήρα με υψηλά ποσοστά αναπλήρωσης ήταν μία πολιτική ενίσχυσης της ενεργού ζήτησης. Ως προς την κοινωνική/ταξική βάση της αναδιανομής παρατηρείται μία αναδιανομή προς την τάξη των μισθωτών εργαζομένων. Υπάρχει μία συνεννόηση του βιομηχανικού κεφαλαίου με την οργανωμένη σε εργατικά συνδικάτα εργατική τάξη, γνωστή ως «Κεϋνσιανή συναίνεση». Ο κεϋνσιανός παρεμβατισμός εισήγαγε επιδόματα για εκείνους που δεν είχαν πλήρη απασχόληση, ώστε να μπορέσουν να επωφεληθούν από τα αγαθά της μαζικής παραγωγής και να υπάρχει πλήρης απασχόληση.

Όλοι αυτοί οι παράγοντες της «χρυσής» περιόδου του κοινωνικού κράτους συνθέτουν το κατάλληλο οικονομικό και κοινωνικό περιβάλλον ανάπτυξης των βασικών πτυχών της κοινωνικής πολιτικής, μέσα σε εθνικά πλαίσια. Το εθνικό κράτος αποτελεί το στοιχειώδες κύτταρο της οικονομικής και κοινωνικής ανάπτυξης και η κοινωνική πολιτική αναπτύσσεται μέσα στα όρια του εθνικού κράτους, της εθνικής αγοράς, της εθνικής απασχόλησης και του εθνικού νομίσιματος. Βασικές πτυχές της είναι η παροχή οικογενειακών και άλλων προνοιακών επιδομάτων, η καθιέρωση εθνικού συστήματος υγείας και κυρίως η εδραίωση του συστήματος κοινωνικής ασφάλισης, που αποτελεί τον βασικότερο πυλώνα του σύγχρονου κράτους πρόνοιας, αλλά και τον σημαντικότερο θεσμό κοινωνικής αλληλεγγύης και αναδιανομής του πλούτου των σύγχρονων κοινωνιών, τόσο μεταξύ των παραγωγικών ομάδων της ίδιας γενεάς, (ώστε να υπάρχει οικονομική εξασφάλιση σε συγκεκριμένες περιστάσεις, όπως ασθένεια, αναπηρία, κύηση, ανεργία ή ατύχημα) όσο και μεταξύ διαφορετικών γενεών. Εκείνη την περίοδο, η κοινωνική ασφάλιση καλύπτεται από τον κρατικό προϋπολογισμό και τις εισφορές εργοδοτών και εργαζομένων και εξασφαλίζει την κάλυψη αναγκών από απώλεια εισοδήματος σε περιπτώσεις ασθένειας, μητρότητας, αναπηρίας ή γήρατος. Συνεπώς, η λειτουργία της είναι συλλογική, με δημόσιο χαρακτήρα και διέπεται από τις αρχές της υποχρεωτικότητας, της καθολικότητας και της ανταποδοτικότητας μεταξύ των γενεών. Επικρατεί ένα κλίμα οικονομικής και ψυχολογικής αισιοδοξίας και αυξανόμενης οικονομικής και κοινωνικής ευμάρειας, που μέσα από την αγαστή συνεργασία κεφαλαίου, εργατικής τάξης και κράτους, αβίαστα, καλλιεργεί την ιδέα της ευθύνης του κράτους να αναλάβει την ευθύνη για όλες σχεδόν της ανάγκες του πολίτη,

βρίσκοντας μάλιστα, την καταλληλότερη έκφρασή της στη γνωστή πλέον ρήση του αμερικανού προέδρου Ρούσβελτ: «Το κράτος πρόνοιας φροντίζει το άτομο από το λίκνο μέχρι τον τάφο» (Σταθόπουλος 2015: 341).

Την ίδια πορεία με τα κράτη της Ευρώπης ακολουθούν, αν και λίγο αργότερα, στην απέναντι ήπειρο και οι Η.Π.Α., όπου μπορεί σθεναρά να υποστηρίζεται ο άκρατος οικονομικός φιλελευθερισμός και να κυριαρχεί η αντίληψη ότι το ίδιο το άτομο μπορεί με τον καλύτερο τρόπο να επιδιώκει το συμφέρον του, χωρίς καμία εξωτερική παρέμβαση, αλλά οι στρατιές των ανέργων που δημιουργούνται μετά το ξέσπασμα της οικονομικής κρίσης του 1929 καταστούν επιβεβλημένη την κρατική παρέμβαση για την προστασία τους, όπως και την προστασία των αναπήρων, των γερόντων και των ευάλωτων πληθυσμιακά ομάδων. Είναι, πλέον, διαμορφωμένη η άποψη ότι, για την ύπαρξη κοινωνικής δικαιοσύνης, η κοινωνική προστασία αποτελεί ένα αδιαπραγμάτευτο δικαίωμα για το εργατικό δυναμικό και αναπόφευκτη επιβεβλημένη ανάγκη από την πλευρά των κατόχων των μέσων παραγωγής, καθώς, όπως αναφέρει ο Βαρδακούλας³⁶ (1980: 290), η εξασφάλιση και η συντήρηση του μισθωτού, όχι μόνο του μετέχοντος της παραγωγής, αλλά και του μη μετέχοντος χωρίς προσωπική του ευθύνη, συντηρεί την παραγωγικότητα της εργασίας.

Αυτήν, όμως, την ευτυχή συγκυρία συνύπαρξης όλων εκείνων των παραγόντων, που συντέλεσαν στην ακμή του κοινωνικού κράτους, διαδέχεται η δυσχερής συγκυρία συνύπαρξης πλήθους παραγόντων που συμπαρασύρουν το σύγχρονο κοινωνικό κράτος σε μία μακρόχρονη περίοδο «κρίσης» και συνακόλουθης αμφισβήτησης, που ξεκινά γύρω στο 1970 και διαρκεί ως σήμερα. Παρατηρείται, στο εξής, μία αναπόφευκτη μετάβαση, με αυξανόμενη μάλιστα ορμή, σε μία μεταφορντική εποχή, γνωστή ως ύστερη νεωτερικότητα ή μετανεωτερικότητα, όπου το κλασικό, φορντικό μοντέλο εργασίας, αρχίζει να χάνει τα ερείσματά του και να ατονεί κι ολοένα και περισσότερο αυξάνεται η επισφάλεια στο πεδίο της εργασίας και λαμβάνουν χώρα αλλαγές στα κοινωνικά πρότυπα. Η οικονομική ύφεση που προκλήθηκε στις χώρες της Δύσης, εξαιτίας της μεγάλης πετρελαϊκής κρίσης, μετά την απόφαση των αραβικών κρατών για περιορισμό της εξαγωγής πετρελαίου στη Δύση³⁷, η κατάρρευση το 1971 του συστήματος των

³⁶ Βαρδακούλας, Γιάννης, (1980). Κοινωνική Πολιτική, Αθήνα.

³⁷ Απόρροια του αραβοϊσραηλικού πολέμου το 1967.

νομισματικών ισοτιμιών του Μπρέτον Γουντς (Bretton Woods)³⁸ και η επακόλουθη σοβαρή οικονομική κρίση, επιφέρουν αρνητικούς ρυθμούς οικονομικής ανάπτυξης, που δεν επιτρέπουν πια τη μαζική παραγωγή και την πλήρη απασχόληση. Η ανεργία αρχίζει να αποτελεί ένα σοβαρό πρόβλημα, που σε συνδυασμό με την οικονομική ύφεση, αλλά και την επιδείνωση του δημογραφικού προβλήματος ασκούν ασφυκτική πίεση στα κρατικά ασφαλιστικά ταμεία³⁹, καθώς παρατείνεται για μεγάλο χρονικό διάστημα η παροχή συντάξεων και ιατροφαρμακευτικής περίθαλψης σε έναν συνεχώς διογκούμενο αριθμό συνταξιούχων, που θα πρέπει στο εξής να συντηρηθεί από ένα συνεχώς συρρικνούμενο λόγω υπογεννητικότητας και ανεργίας αριθμό εργαζομένων. Επιπλέον, η αλλαγή της δομής της οικογένειας και η εμφάνιση πολύμορφων, συνεχώς μεταβαλλόμενων, οικογενειακών σχημάτων [διαζύγια, παιδιά εκτός γάμου, ανασυσταθείσες οικογένειες (δεύτεροι γάμοι), μονογονεϊκές οικογένειες, οικογένειες ελεύθερης συμβίωσης, οικογένειες με σύμφωνο συμβίωσης, ομόφυλες οικογένειες, εκτεταμένες/διαγενεακές οικογένειες] και η συμμετοχή της γυναίκας στην αγορά εργασίας, οδηγεί σε ποικίλες αλλαγές, όπως ο νέος καταμερισμός των εργασιών μέσα στους κόλπους της οικογένειας, η ύπαρξη στο σπίτι διπλών εισοδημάτων, η εξατομίκευση των δικαιωμάτων και των υποχρεώσεων ενός ζευγαριού στην κοινωνική προστασία⁴⁰. Σε αυτό το δυσμενές οικονομικό κλίμα, προστίθεται και η ασφυκτική πίεση των συνδικάτων, που, αγωνίζονται δυναμικά για τη διατήρηση των κεκτημένων της προηγούμενης περιόδου ευμάρειας.

Βέβαια, τη χαριστική βολή στη μετάβαση από τη φορντική στη μεταφορντική εποχή την έδωσε, αδιαμφισβήτητα, η διεθνοποίηση της οικονομίας και η

³⁸ Το σύστημα σταθερών ισοτιμιών μεταξύ των νομισμάτων των 44 νικητριών χωρών από τον Δεύτερο Παγκόσμιο Πόλεμο, γνωστό ως Μπρέτον Γουντς (Bretton Woods), διήρκεσε από το 1944 έως το 1971, όταν ο τότε πρόεδρος των Ηνωμένων Πολιτειών, Ρίτσαρντ Νίξον, ανέστειλε, μονομερώς, το σύστημα, ακυρώνοντας την άμεση μετατρεψιμότητα του δολαρίου σε χρυσό.

³⁹ Η πίεση, βέβαια, στα ασφαλιστικά ταμεία, ήδη από τη δεκαετία του 1980, οφείλεται και σε άλλους λόγους, εκτός από τη μείωση των ρυθμών γονιμότητας, την αύξηση του προσδόκιμου ζωής και την εκτεταμένη ανεργία, όπως για παράδειγμα ο άναρχος και απρογραμματιστός τρόπος ανάπτυξης της στο παρελθόν, οι μεγάλες ανισότητες στις παροχές, οι υψηλές παροχές σε ορισμένες κοινωνικές ομάδες με ισχυρή διαπραγματευτική δύναμη, το υψηλό ποσοστό των συντάξεων αναπηρίας, η άνιση ασφαλιστική μεταχείριση των γυναικών, η χαμηλή μέση πραγματική ηλικία αποχώρησης από την εργασία, η εκτεταμένη εισφοροδιαφυγή, η πολυδιάσπαση και διοικητική κακοδιαχείριση των Ταμείων, η έλλειψη σύγχρονης πολιτικής επενδύσεων των αποθεματικών κ.ά.

⁴⁰ Στην καπιταλιστική βιομηχανική κοινωνία, είναι πατριαρχικός ο τρόπος που δομείται το κράτος πρόνοιας, καθώς η (έγγαμη κυρίως) γυναίκα αναγνωρίζεται ως φορέας αναπαραγωγής του εργατικού δυναμικού, δεν αμείβεται για τις οικιακές και οικογενειακές της υπηρεσίες, είναι πλήρως υποταγμένη κι εξαρτημένη από τον άντρα εργαζόμενο και είναι ασφαλισμένη μέσω αυτού. Το οξύμωρο είναι, όπως αναφέρει η Μαρία Στρατηγάκη (2018), ότι ενώ βραχυπρόθεσμα οι κοινωνικές παροχές στηρίζουν καθημερινά και σε ατομική βάση τις γυναίκες, μακροπρόθεσμα ενισχύουν τα κοινωνικά πρότυπα φύλου, λόγω του ότι θεσμοθετούν έμφυλους κοινωνικούς διαχωρισμούς, διακρίνοντας τα επαγγέλματα σε ανδρικά και γυναικεία. Οι γυναίκες θεωρούνται ως υποδεέστεροι πολίτες που χρήζουν της προστασίας του κράτους και των συζύγων ή πατέρων ανδρών.

εμφάνιση της παγκοσμιοποίησης. Κατά τον Chris Benner (2002)⁴¹ με την παγκοσμιοποίηση, συντελούνται σημαντικές αλλαγές στα οικονομικά σύνορα, οι οποίες σε συνδυασμό με την καλπάζουσα τεχνολογική εξέλιξη, επιφέρουν, με τη σειρά τους, αλλαγές στη βιομηχανική οργάνωση και στη μορφή του ανταγωνισμού, οδηγώντας σε αλλαγή και την υφιστάμενη κλασική μισθωτή εργασιακή σχέση του βιομηχανικού καπιταλισμού. Ο οικονομικός ανταγωνισμός διεξάγεται πλέον στην παγκόσμια οικονομική αρένα και ξεπερνά τα εθνικά σύνορα. Το εμπόριο διεθνοποιείται, το χρηματοοικονομικό σύστημα παγκοσμιοποιείται και δημιουργούνται, παγκοσμίως, ενιαίες αλυσίδες παραγωγής. Στον παγκόσμιο ανταγωνισμό, κυριαρχεί η αυξημένη ανταλλαγή αγαθών και υπηρεσιών, ενώ έντονη είναι η κινητικότητα κεφαλαίων και επιχειρήσεων αλλά και η κινητικότητα στις αγορές χρήματος. Στο μεταφορντικό οικονομικό και εργασιακό τοπίο της οικονομικής ύφεσης, οι επιχειρήσεις δεν ανταγωνίζονται, όπως στο παρελθόν, για την αύξηση της παραγωγής τους, διευρύνοντας το μερίδιό τους στην αγοραστική πίτα, σύμφωνα με τις απαιτήσεις της ενεργού ζήτησης της φορντικής εποχής, αλλά υποχρεώνονται, λόγω των απαιτήσεων της ευμετάβλητης ζήτησης της μεταφορντικής εποχής, να εγκαταλείψουν τη μαζική παραγωγή για να επιβιώσουν και να γίνουν ευπροσάρμοστες, ανταποκρινόμενες στις ανάγκες της αγοράς. Σημασία πλέον δεν έχει το μέγεθος μίας επιχείρησης, αλλά η ικανότητα προσαρμογής της στην ευμετάβλητη ζήτηση. Η επιβίωσή τους, πλέον, εξασφαλίζεται μέσω της καινοτομίας για την παραγωγή νέων ελαφρά διαφοροποιημένων προϊόντων και της χρήσης των τεχνολογιών της πληροφορικής για την αναπαραγωγή προϊόντων με χαμηλό κόστος παραγωγής. Για τη μείωση του κόστους τους οι επιχειρήσεις, πλέον, χρησιμοποιούν την εργολαβία και την υπεργολαβία, ενώ, αξιοποιώντας τις τεχνολογίες της πληροφορικής και της πληροφορίας, εντείνουν τον μεταξύ τους ανταγωνισμό. Διευκολύνεται η κινητικότητα των κεφαλαίων, η διεθνοποίηση του εμπορίου και των επενδύσεων καθώς και η μεταφορά της παραγωγής σε μέρη, είτε όπου είναι χαμηλό το κόστος παραγωγής και κυρίως το εργασιακό κόστος (π.χ. όπου υπάρχουν ανειδίκευτοι οικονομικοί μετανάστες, προσφυγικές ροές, προσφορά γυναικείου εργατικού δυναμικού, ευέλικτες μορφές εργασίας), είτε όπου διευκολύνεται η αύξηση της παραγωγικότητας της εργασίας (π.χ. όπου υπάρχουν

⁴¹ Benner C. (2002), *Work in the New Economy, Flexible Labor Markets in Silicon Valley*, Oxford: Brackwell.

κατάλληλες υποδομές, εκπαίδευση, κατάρτιση, ευνοϊκή για τις επιχειρήσεις εργασιακή κουλτούρα π.χ. μη ισχυρά εργατικά συνδικάτα). Κατά τον Κουρλιούρο (2001)⁴² η προσφορά διαφορετικού κατά περιοχές εργατικού δυναμικού (π.χ. επίπεδο μισθών, ειδίκευση, συνδικαλιστική παράδοση) παρέχει την ευχέρεια στις επιχειρήσεις και στο κεφάλαιο να επιλέγει μέσα από μία ποικιλία πλεονεκτημάτων διαφορετικούς τρόπους χωροθέτησης, στοχεύοντας στην ευελιξία, το χαμηλό κόστος, την παραγωγικότητα των νέων τεχνολογιών. Οι περιοχές, όπου επικρατούν συνθήκες πλήρους απασχόλησης, ενδεχομένως, να λειτουργούν αποτρεπτικά για νέες επιχειρήσεις, ενώ όπου υπάρχουν φτηνό εργατικό δυναμικό (π.χ. οικονομικοί μετανάστες, προσφορά γυναικείου εργατικού δυναμικού) και ευέλικτες εργασιακές σχέσεις, αυξάνονται οι πιθανότητες χωροθέτησης επιχειρήσεων, όπως αυτό παρατηρείται στις τουριστικές περιοχές. Σημαντική είναι και η παραγωγικότητά της εργασίας, η οποία επηρεάζει εξίσου σημαντικά και τη χωροθέτηση των επιχειρήσεων. Η παραγωγικότητα εξαρτάται από τις υποδομές, την εκπαίδευση, την κατάρτιση και την εργασιακή κουλτούρα κάθε περιοχής. Αν το κόστος εργασίας ήταν το μόνο που επηρέαζε τη χωροθέτηση των επιχειρήσεων, τότε όλες οι παραγωγικές δραστηριότητες δεν θα γίνονταν στις αναπτυγμένες χώρες, όπου το κόστος εργασίας είναι υψηλό αλλά θα μεταφέρονταν στις αναπτυσσόμενες χώρες. Η φτηνή εργασία δεν σημαίνει ότι θα είναι και παραγωγική και ποιοτική, αν στερείται εμπειρίας, εκπαίδευσης και ειδίκευσης. Στην περίπτωση αυτή μία περιοχή με φτηνό εργατικό κόστος χάνει το συγκριτικό της πλεονέκτημα. Τέλος, ο υψηλός βαθμός συνδικαλιστικής οργάνωσης σε μία περιοχή, αποθαρρύνει τη χωροθέτηση επιχειρήσεων. Αποτέλεσμα όλων αυτών των παραγόντων είναι μία επιχείρηση για την παραγωγή των εξαρτημάτων ενός προϊόντος της να απευθύνεται σε διαφορετικές τοπικές αγορές εργασίας, αναλόγως αν για την παραγωγή καθενός εξαρτήματος του προϊόντος απαιτείται ανειδίκευτο (στην περίπτωση αυτή θα προτιμά αγορές εργασίας με χαμηλό κόστος εργασίας, χωρίς ισχυρή συνδικαλιστική δράση) ή εξειδικευμένο εργατικό δυναμικό (στην περίπτωση αυτή θα προτιμά αγορές εργασίας με κατάλληλο έμπειρο σχετικά εργατικό δυναμικό, ακόμη κι αν αυτό είναι υψηλά αμειβόμενο) ή η παραγωγή του διευκολύνεται σε περιοχές είτε όπου υπάρχουν οι κατάλληλες πρώτες ύλες είτε όπου υπάρχουν οργανωμένες

⁴² Κουρλιούρος Η.Α. (2001), «Διαδρομές στις θεωρίες του χώρου. Οικονομικές γεωγραφίες της Παραγωγής και της Ανάπτυξης», κριτική Γεωγραφική Σκέψη 1, Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα.

βιομηχανικές ζώνες ή τεχνολογικά πάρκα. Παράλληλα, βέβαια, οι επιχειρήσεις αναζητούν νέες ευέλικτες μορφές εργασίας, που ξεφεύγουν από το μοντέλο της πλήρους απασχόλησης για να μπορέσουν να παραμείνουν ανταγωνιστικές και βιώσιμες στην ευμετάβλητη ζήτηση. Σήμερα, μάλιστα, που υπάρχει μεγάλη προσφορά εργατικής δύναμης, με αυξητική μάλιστα τάση, και διαρκώς μειώνεται η ύπαρξη θέσεων εργασίας και αυξάνεται η ανεργία, ολοένα και περισσότερο μειώνεται και η διαπραγματευτική δύναμη των εργαζομένων να διεκδικήσουν ικανοποιητικές αμοιβές και καλές συνθήκες εργασίας. Η αξία, με άλλα λόγια, της εργατικής δύναμης εκπίπτει και αυξάνεται η ευχέρεια των επιχειρήσεων, αφενός να προσφέρουν χαμηλές οικονομικές απολαβές στους εργαζόμενους τους και αφετέρου να απαιτούν νέες ευέλικτες μορφές εργασίας. Η έννοια της πλήρους απασχόλησης παραχωρεί τη θέση της σε συμβάσεις ορισμένου χρόνου⁴³, σε μερική απασχόληση αόριστης ή ορισμένης διάρκειας⁴⁴, στον δανεισμό εργαζομένων⁴⁵, στην απασχόληση με σύστημα φασόν, στην τηλεργασία, στην παροχή έργου εκτός των εγκαταστάσεων του εργοδότη⁴⁶, στην επιδοτούμενη απασχόληση, στην παράνομη ευελιξία⁴⁷, με ακραία μορφή της την άτυπη ή την παράνομη εργασία (π.χ. αδήλωτη εργασία, υπέρβαση ωραρίου, πέραν του νόμιμου προβλεπόμενου, χωρίς άδειες, διαλείμματα, αθέτηση τήρησης του συμφωνηθέντος τρόπου και ποσού αμοιβής), γεγονός που οδηγεί συχνά σε καταστρατήγηση γενικότερα της κείμενης εργατικής νομοθεσίας.

Αυτά τα νέα δεδομένα, όμως, δεν επηρεάζουν μόνο τη στρατηγική των επιχειρήσεων, αλλά και τον διεθνή κρατικό ανταγωνισμό και συνεπώς και τη διαμόρφωση όλων των σχετικών εθνικών πολιτικών. Οι χώρες, προκειμένου να αυξήσουν το ανταγωνιστικό τους πλεονέκτημα και να προσελκύσουν ξένες επενδύσεις, προσπαθούν να καταστήσουν το κόστος εργασίας σε αυτές όσο πιο φθηνό γίνεται, μειώνοντας τις ασφαλιστικές εισφορές και τις κοινωνικές δαπάνες, οι οποίες τη χρυσή εποχή του κράτους πρόνοιας στις χώρες της Δύσης είχαν αυξηθεί πολύ, λόγω της απαίτησης της ολοένα και μεγαλύτερης μερίδας των

⁴³ η διάρκεια της εργασίας είναι προσωρινή και περιορισμένη ώστε να ανταποκρίνεται στις παροδικές επιχειρησιακές ανάγκες. Η επιχείρηση προσλαμβάνει χωρίς να πρέπει να δώσει κατά την απόλυση αποζημίωση ή να αμείβει τον εργαζόμενο με βάση τα έτη προϋπηρεσίας του. Εδώ εντάσσεται και η εποχική απασχόληση.

⁴⁴ ο εργάσιμος χρόνος είναι μικρότερος της πλήρους οκτάωρης απασχόλησης.

⁴⁵ η επιχείρηση δανείζει σε άλλη το προσωπικό της για συγκεκριμένο χρονικό διάστημα μέσω των εταιρειών προσωρινής απασχόλησης.

⁴⁶ τηλεργασία, απασχόληση σε σύστημα φασόν ιδίως στην κλωστοϋφαντουργία με παραγωγή μέρους ή όλου του προϊόντος εκτός των εγκαταστάσεων της επιχείρησης με τη μορφή της εργολαβίας στον χώρο του εργολάβου αυτοαπασχολούμενου.

⁴⁷ καταπάτηση των εργασιακών όρων εργασίας, π.χ. παρτυπίες στο ωράριο, στην αμοιβή, στη χορήγηση άδειας, στην πληρωμή της υπερωριακής απασχόλησης, στην ασφαλιστική κάλυψη.

πολιτών για καλύτερη ποιότητα των παρεχόμενων δημόσιων υπηρεσιών, ειδικά σε θέματα υγείας. Νομισματική, δημοσιονομική και φορολογική πολιτική δεν αποτελούν πλέον για ένα κράτος αποτελεσματικά εργαλεία διαχείρισης της αύξησης της απασχόλησης και των κοινωνικών υπηρεσιών. Η απελευθέρωση των διεθνών ροών χρήματος και ο παραμερισμός των εθνικών εμποδίων στη διακίνηση των κεφαλαίων αποδυνάμωσε τη νομισματική πολιτική των εθνικών κυβερνήσεων. Οι τελευταίες δεν μπορούν πλέον να μειώνουν και να κρατούν χαμηλά τα επιτόκια, κάτω από τα διεθνή επίπεδα, με σκοπό να ενισχύσουν τις παραγωγικές επενδύσεις, όπως το έκαναν μεταπολεμικά. Η κεϋνσιανή πολιτική ενεργού ζήτησης, η καρδιά του μεταπολεμικού κράτους πρόνοιας, δεν μπορεί πλέον να λειτουργήσει σε συνθήκες απελευθέρωσης των κεφαλαίων. Παράλληλα τα υψηλά δημοσιονομικά ελλείμματα θέτουν αξεπέραστα εμπόδια στην κοινωνική πολιτική και την πολιτική απασχόλησης. Η διέξοδος της χρηματοδότησης από το κράτος έργων που δημιουργούν θέσεις απασχόλησης ή απορρόφησης των ανέργων από έναν συνεχώς διευρυνόμενο δημόσιο τομέα δεν υπάρχει πια, γιατί κάτι τέτοιο θα οδηγούσε σε αύξηση των επιτοκίων με περαιτέρω αύξηση των ελλειμμάτων. Οι διεθνείς χρηματοοικονομικές πιέσεις, βέβαια, επηρεάζουν πολύ κυρίως τις χώρες εκείνες που αντιμετωπίζουν δημοσιονομικά ελλείμματα και δεν μπορούν να τα καλύψουν με αύξηση της φορολογίας, αλλά με διεθνή δανεισμό. Αυτό συνεπάγεται ότι η χρηματοδότηση των κοινωνικών δαπανών δεν εξαρτάται μόνο από τις διεθνείς χρηματοοικονομικές αγορές αλλά και από την εσωτερική κατάσταση των δημοσίων οικονομικών. Η απελευθέρωση από την κίνηση των κεφαλαίων οδηγεί σε μείωση των φορολογικών εσόδων, της βασικής πηγής χρηματοδότησης της κοινωνικής πολιτικής. Η απελευθέρωση των διεθνών ροών χρήματος και ο παραμερισμός των εθνικών εμποδίων στη διακίνηση των κεφαλαίων αποδυναμώνουν τη νομισματική πολιτική των εθνικών κυβερνήσεων, που δεν μπορούν να μειώσουν τα επιτόκια κάτω από τα διεθνή επίπεδα, ώστε να ενισχύσουν τις παραγωγικές τους επενδύσεις και να εφαρμόσουν γενναιόδωρη κοινωνική πολιτική, λόγω των σοβαρών δημοσιονομικών ελλειμμάτων τους. Δεδομένου ότι η αύξηση της φορολογίας ωθεί τους κεφαλαιούχους να μεταφέρουν τα κεφάλαιά τους σε χώρες με χαμηλό συντελεστή φορολόγησης, μέσα σε έναν κόσμο που κυριαρχείται από φορολογικό ανταγωνισμό, οι κυβερνήσεις αναγκάζονται να φορολογούν λιγότερο τους «κινητούς»

συντελεστές παραγωγής (δηλ. το κεφάλαιο και τις επιχειρήσεις) και περισσότερο τους «ακίνητους» (εργασία και κατανάλωση). Για τον λόγο αυτόν, άλλωστε, αυξάνονται πολύ περισσότερο οι έμμεσοι φόροι και ο ΦΠΑ από ότι οι φόροι εισοδήματος και κεφαλαίου.

Η ανικανότητα της κεϋνσιανής πολιτικής να εφαρμοστεί σε συνθήκες απελευθέρωσης της κίνησης των κεφαλαίων και να ανταποκριθεί στις ανάγκες της μεταφορντικής εποχής ανοίγει το δρόμο για τη διατύπωση και υιοθέτηση νέων πολιτικών. Ειδικά, μάλιστα, στη Βρετανία, όπου τα προβλήματα ήταν πιο έντονα, λόγω των χαμηλών ρυθμών ανάπτυξης, ήδη από το 1960, καθώς και της μείωσης του βιομηχανικού τομέα, της αύξησης της ανεργίας και των αλληπάλληλων οικονομικών κρίσεων, βρήκε πρόσφορο έδαφος να εφαρμοστεί το οικονομικό μοντέλο του Μίλτον Φρίντμαν, ο οποίος υπήρξε υποστηρικτής της αυστηρής νομισματικής πολιτικής. Ο Φρίντμαν θεωρούσε ότι η ιδιωτική πρωτοβουλία αποτελεί το θεμέλιο λίθο της οικονομικής ευημερίας. Εισηγάγε τον όρο της «ελεύθερης αγοράς», η οποία χαρακτηρίζεται από την εξοικονόμηση, τη σκληρή εργασία, την ιδιωτική πρωτοβουλία και τη μείωση της κρατικής παρεμβατικότητας, η οποία εμποδίζει την επιχειρηματικότητα και πνίγει τις αγορές. Θιασώτες του μοντέλου Φρίντμαν υπήρξαν γνωστοί πολιτικοί, όπως η Μάργκαρετ Θάτσερ στο Ηνωμένο Βασίλειο και ο Ρόναλντ Ρίγκαν στις Η.Π.Α. Στο πλαίσιο αυτό, παρατηρείται, αρχικά στις Η.Π.Α. και μετέπειτα σε όλες τις αναπτυγμένες χώρες, αναμόρφωση του συστήματος κοινωνικής ασφάλισης με την εισαγωγή των ιδιωτικών μορφών ασφάλισης, είτε με τη μορφή ασφαλιστικών εταιριών, είτε με τη μορφή προσωπικών ασφαλιστικών λογαριασμών, όπου προσφεύγουν όσοι επιθυμούν να λάβουν έναν υψηλότερο βαθμό αναπλήρωσης των αποδοχών τους μετά τη συνταξιοδότηση.

Αξιοσημείωτη διαφορά σε σχέση με το παρελθόν είναι ότι λόγω της παγκοσμιοποίησης, σημαντικές αλλαγές συντελούνται και στον επαγγελματικό βίο των ανθρώπων. Στην οικονομία της γνώσης, δεν υπάρχουν πλέον καριέρες, καθώς τα επαγγέλματα χαρακτηρίζονται από παροδικότητα, μεταβλητότητα και εναλλαγή απαιτήσεων και προσόντων. Όπως αναφέρει η Γλαρούδη⁴⁸, ο σταθερός και προδιαγεγραμμένος επαγγελματικός βίος, που απεικονίστηκε στις ελληνικές ταινίες της δεκαετίας του 1960, όπου οι ήρωες έμπαιναν νέοι σε μια δουλειά και

⁴⁸ Γλαρούδη Α. Η επαγγελματική συμβουλευτική ως υποστηρικτική δράση στα πλαίσια προγραμμάτων κατάρτισης: Σκέψεις και προτάσεις, στην ΕΡΓΑΣΙΑ ΚΑΙ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ ΕΤΗΣΙΑ ΕΚΘΕΣΗ 2018 (ΕΙΕΑΔ): σελ. 203.

γερνούσαν, ως το τέλος της ταινίας, στην ίδια δουλειά, παίρνει μνημειώδη χαρακτήρα, καθώς η μονιμότητα στη θέση εργασίας, το σταθερό εισόδημα, το αίσθημα ασφάλειας που γεννά τόσο η διάρκεια στον χρόνο όσο και η αυτεπάρκεια σε επίπεδο εκπαίδευσης και απαιτούμενων δεξιοτήτων σε βάθος χρόνου, δίνουν τη θέση τους σε μια γενικευμένη ρευστότητα. Το αποτέλεσμα είναι ότι δημιουργούνται δύο κατηγορίες απασχολούμενων. Από τη μία υπάρχουν οι νικητές της σημερινής εποχής, που διαθέτουν υψηλή εξειδίκευση, κατέχουν πολλές γνώσεις και δεξιότητες στις σύγχρονες τεχνολογίες, οι οποίοι κατορθώνουν να διασφαλίζουν τις θέσεις τους, να μπορούν να παράσχουν τις ζητούμενες κάθε φορά από την αγορά εργασίας υπηρεσίες και να αμείβονται καλύτερα. Συχνά, μάλιστα, έχουν τη δυνατότητα και την ευελιξία να επιλέγουν να αυτοαπασχολούνται και ως ανεξάρτητοι συνεργάτες σε επιχειρήσεις, να ρυθμίζουν οι ίδιοι τον τρόπο και τον χρόνο εργασίας τους και να κατορθώνουν να συνδυάζουν αρμονικά την επαγγελματική με την οικογενειακή τους ζωή. Κι από την άλλη, υπάρχουν οι «χαμένοι της παγκοσμιοποίησης», οι οποίοι είναι είτε οι ανειδίκευτοι εργαζόμενοι, που είναι κακοπληρωμένοι και οι θέσεις εργασίας τους είναι επισφαλείς, είτε οι εργαζόμενοι σε τομείς παρωχημένης τεχνολογίας, που δεν μπορούν να προσαρμοστούν στις αλλαγές, να αποκτήσουν νέα ειδίκευση, μέσω της επανακατάρτισης, της συνεχούς κατάρτισης και της δια βίου μάθησης κι αποβάλλονται από την αγορά εργασίας. Σε μία εποχή, όπου ταχύτατα η πρόοδος της τεχνολογίας και των πληροφοριών κατακλύζει τον πλανήτη και συνεχώς εμφανίζονται νέα επαγγέλματα κι εξαφανίζονται άλλα, οι άνθρωποι θα πρέπει να αποκτήσουν γρήγορα αντανακλαστικά και να αφουγκράζονται τις επερχόμενες αλλαγές και μέσω της εκπαίδευσης και της συνεχούς κατάρτισης κι επανακατάρτισης να αποκτούν τα απαιτούμενα εργασιακά προσόντα για τα νεοεμφανιζόμενα επαγγέλματα, που αφορούν κυρίως νέους οικονομικούς τομείς, όπως για παράδειγμα είναι ο χώρος της διασκέδασης και της ψυχαγωγίας, της υγείας, της ρομποτικής, της εκπαίδευσης, της κοινωνικής οικονομίας, των μεταφορών κ.ά. Βασικό ρόλο στην απόκτηση αυτής της νέας αντίληψης για την αέναη απόκτηση νέων γνώσεων και δεξιοτήτων του εργατικού δυναμικού, σύμφωνα με τις διαρκώς μεταβαλλόμενες απαιτήσεις της αγοράς εργασίας, διαδραματίζει η εκπαίδευση. Οι άνθρωποι από τα σχολικά τους ακόμη χρόνια, με την εισαγωγή των κατάλληλων μεθόδων διδασκαλίας, πρέπει να μάθουν «να

μαθαίνουν» διαρκώς, να παραμένουν πάντοτε σε επαφή με τις τεχνολογικές εξελίξεις, να είναι ευπροσάρμοστοι κι ευέλικτοι στην αλλαγή και την εξέλιξη και να συνειδητοποιήσουν ότι στην κοινωνία της γνώσης, το μυστικό της επιτυχίας είναι η μάθηση και ότι η απόκτηση ενός πτυχίου ή αρχικής επαγγελματικής κατάρτισης είναι απλώς το αναγκαίο υπόβαθρο για να μπορέσουν δια βίου να εξελιχθούν. Παραφράζοντας τη φράση «ο οργανισμός που μαθαίνει», η οποία χρησιμοποιείται για τις επιχειρήσεις την εποχή της παγκοσμιοποίησης, που θα πρέπει να είναι συνδεδεμένες με την τεχνολογική πρόοδο και να προσαρμόζονται στις τεχνολογικές εξελίξεις και στα ευμετάβλητα προστάγματα της ζήτησης, έτσι κι ο σύγχρονος εργαζόμενος θα πρέπει να γίνει «ο εργαζόμενος που μαθαίνει», ώστε με τον συνεχή μετασχηματισμό των εμπειριών και των γνώσεών του και με τον συνεχή πειραματισμό του, να μαθαίνει, διαρκώς, να δημιουργεί νέα γνώση, να κάνει συνεχείς βελτιωτικές αλλαγές, που θα προωθούν τη συστηματική του σκέψη και την αποτελεσματικότητά του στην αγορά εργασίας.

Είναι σαφές από όλα τα παραπάνω ότι στη σημερινή εποχή της ύστερης νεωτερικότητας, σε όλες τις αναπτυγμένες χώρες, οι βασικοί άξονες της κοινωνικής πολιτικής δέχονται σοβαρό πλήγμα από τις αλλαγές που επήλθαν. Η οικονομική κρίση οδηγεί σε αμφισβήτηση τις υψηλές κοινωνικές δαπάνες και τους στόχους της κοινωνικής πολιτικής. Εξαιτίας των νέων οικονομικών και κοινωνικών δεδομένων της εποχής της παγκοσμιοποίησης, η χρηματοδότηση της κοινωνικής πολιτικής γεννά προβληματισμό ως προς το εύρος της και τη βιωσιμότητά της κι εγείρει ολοένα κι εντονότερα συζητήσεις για την ανάγκη αναμόρφωσης ολόκληρου του συστήματος οργάνωσης του κοινωνικού κράτους. Πέρα, άλλωστε, από την αμφισβήτηση του κοινωνικού κράτους από τους νεοφιλελεύθερους, ως δαπανηρό κι αναποτελεσματικό, επιτακτική εμφανίζεται και η ανάγκη εξασφάλισης της βιωσιμότητας των ασφαλιστικών ταμείων, τα προβλήματα των οποίων αποτελούν την πιο αδιάψευστη απόδειξη ότι οι αλλαγές και οι προσαρμογές του κράτους πρόνοιας είναι αναπόφευκτες και χρήζουν άμεσης αντιμετώπισης. Η χρηματοδότηση της κοινωνικής πολιτικής, που στοχεύει στην παροχή κοινωνικής προστασίας, στη συντήρηση κι αναπαραγωγή της εργατικής δύναμης, στην επένδυση στο ανθρώπινο δυναμικό και στην εξασφάλιση της κοινωνικής συνοχής κι ειρήνης, αποτελώντας από μόνη της παραγωγικό συντελεστή στη σύγχρονη καπιταλιστική οικονομία, προέρχεται από

την αναδιανομή του παραγόμενου εισοδήματος. Άρα, δεδομένης της πολυσύνθετης και πολυεπίπεδης σχέσης της κοινωνικής πολιτικής με την οικονομία, πρωτεύων στόχος κάθε χώρας είναι η υψηλή οικονομική της επίδοση, προκειμένου να διασφαλιστεί η μακροβιότητα των ασφαλιστικών της ταμείων και να συντηρήσει μία δίκαιη και αποτελεσματική για τους πολίτες της κοινωνική πολιτική. Η κρίση του κοινωνικού κράτους θα πρέπει να αποτελέσει μία ευκαιρία μετεξέλιξης σε κάτι καλύτερο και βιώσιμο. Όπως ακριβώς η γλώσσα διαρκώς εξελίσσεται στον χρόνο και προσαρμόζεται στα νέα δεδομένα, εκφράζοντας τις ανάγκες των ομιλούντων της έτσι και το κοινωνικό κράτος που είναι κάτι το δυναμικό, διαρκώς εξελίσσεται και μεταβάλλεται προκειμένου να ανταποκριθεί στις απαιτήσεις της κοινωνίας, την οποία υπηρετεί.

Το σύγχρονο κοινωνικό κράτος, του οποίου οι πολιτικές διαμορφώθηκαν, ιστορικά, ως αναπόσπαστο στοιχείο και χαρακτηριστικό των προηγμένων βιομηχανικά κοινωνιών και όχι των καθυστερημένων έχει έρθει η ώρα να μετεξελιχθεί. Όπως υποστηρίζει ο Σακελλαρόπουλος⁴⁹, το κοινωνικό κράτος δεν βρίσκεται σε κρίση αλλά σε πορεία αλλαγής και μεταμόρφωσης και αναμόρφωσης, λόγω των νέων τεχνολογικών, οικονομικών, κοινωνικών και δημογραφικών δεδομένων. Πρόκειται για μία «κρίση» ανάπτυξης, επιβεβλημένη από τις νέες κοινωνικές ανάγκες που αναδύονται κι όχι, όπως συχνά αναφέρεται, «κρίση» αποτυχίας και κατάρρευσης. Οι μεταβολές στην τεχνολογία, την οικονομία, τη δημογραφία, την κοινωνική διαστρωμάτωση, την ιδεολογία και την πολιτική μόνο τις μορφές, τις κατευθύνσεις και τα εργαλεία άσκησης κοινωνικών πολιτικών τροποποιούν κι όχι την ουσία της, το περιεχόμενό της μέσα στο καπιταλιστικό σύστημα. Κυρίως σήμερα είναι που η παγκοσμιοποιημένη οικονομία χρειάζεται το κοινωνικό κράτος για να εξασφαλιστεί η σταθερότητα στην απασχόληση, στα εισοδήματα και στην ίδια την κοινωνία και για να επιτευχθεί μία βιώσιμη οικονομική ανάπτυξη. Επιπλέον, η παγκοσμιοποιημένη οικονομία ενδυναμώνει τις υπερεθνικές κοινωνικές ρυθμίσεις και τη διείσδυση κοινωνικοπολιτικών πρακτικών σε χώρες λιγότερο αναπτυγμένες όπου το κοινωνικό κράτος απουσιάζει. Το ζητούμενο, επομένως, που αναδύεται δεν είναι ο βαθμός παρέμβασης του κράτους στην κάλυψη των ανθρώπινων αναγκών, αλλά ο επιτυχημένος και αποτελεσματικός τρόπος αποδοτικού συνδυασμού του

⁴⁹ Σακελλαρόπουλος Θ., 2011, Η κοινωνική πολιτική της Ευρωπαϊκής Ένωσης, Αθήνα: Εκδόσεις Διόνικος, σελ. 25.

κεφαλαίου, της αγοράς, του κράτους, της οικογένειας και των διάφορων δικτύων κοινωνικής στήριξης, ούτως ώστε το πολύπλευρο και πολύπλοκο σύστημα κοινωνικής πρόνοιας να καταστεί βιώσιμο, χρήσιμο, αποτελεσματικό, παρέχοντας τα εχέγγυα της κοινωνικής δικαιοσύνης, της ισότητας αλλά και της συνοχής, προκειμένου η κοινωνία να οδεύσει προς ένα ευοίωνο σύστημα κοινωνικής προστασίας, που θα εγγυάται τη βελτίωση της ζωής των ανθρώπων. Ιδίως στις δημοκρατικά ευνομούμενες κοινωνίες, όπου το περιεχόμενο του κοινωνικού κράτους συνεχώς διευρύνεται, χάρη στην συμμετοχή και στον δημοκρατικό κοινωνικό διάλογο όλων των συνδιαμορφωτών του (εργαζόμενων, συνδικάτων, φιλανθρωπικών και κοινωνικών οργανώσεων, σωματείων, πνευματικών και ιδεολογικών κινημάτων πολιτών, επιχειρήσεων, πολιτικών κομμάτων, μεμονωμένων κοινωνικών και πνευματικών προσωπικοτήτων), δεν είναι, πλέον, μοναδικός στόχος η αποεμπορευματοποίηση της κοινωνικής προστασίας και η κοινωνικοποίηση του κόστους των υπηρεσιών της, αλλά και η ενεργός κοινωνική αλληλεγγύη που στοχεύει στην δικαιότερη κατανομή του κοινωνικού προϊόντος και του παραγόμενου πλούτου, της άμβλυνσης των κοινωνικών και χωρικών ανισοτήτων και της καταπολέμησης της φτώχειας μέσω της αναδιανομής του εισοδήματος, όπως και η κοινωνική συνοχή για τη διασφάλιση της κοινωνικής ειρήνης. Εκφράζονται αιτήματα και τίθενται στόχοι αύξησης του ελεύθερου χρόνου των εργαζομένων και ποιοτικής αναβάθμισης των προσόντων και των δεξιοτήτων τους. Το σύγχρονο κοινωνικό κράτος καλείται να αναπτύξει τις τρεις βασικές διαστάσεις του, που εμφανίστηκαν ιστορικά η μία μετά την άλλη. Καλείται, πρώτον, να συμβάλλει την παροχή κοινωνικής προστασίας στους κοινωνικά ευάλωτους (για να αντιμετωπίσουν τους κοινωνικούς κινδύνους), δεύτερον στην έκφραση κοινωνικής αλληλεγγύης στους οικονομικά ασθενέστερους (δικαιότερη κατανομή της ευημερίας για την κάλυψη των κοινωνικών αναγκών των ανισοτήτων και της φτώχειας) και τρίτον στη διατήρηση της κοινωνικής συνοχής μέσω της επίλυσης των κοινωνικών προβλημάτων για την επίτευξη κοινωνικής συναίνεσης και ειρήνης. Ο βαθμός ωρίμανσης αυτών των στόχων δείχνει τον βαθμό προόδου κι ανάπτυξης της κοινωνικής διάστασης ενός σύγχρονου κράτους.

Επομένως, ένα είναι το διακύβευμα την εποχή της παγκοσμιοποίησης στις αναπτυγμένες ιδίως χώρες: πώς θα μπορέσουν, στο εξής, να διατηρήσουν

βιώσιμο το υπάρχον υψηλό επίπεδο κοινωνικής προστασίας και πώς θα αντικαταστήσουν την απώλεια πόρων από την κοινωνική ασφάλιση και προστασία. Αυξάνονται οι φωνές των ειδικών που υποστηρίζουν ότι, αναμφίβολα, θα πρέπει να παραμείνει αναδιανεμητικός ο χαρακτήρας της κοινωνικής πολιτικής, αλλά ταυτόχρονα επισημαίνουν ότι η αναδιανομή στο εξής θα πρέπει να γίνεται με πιο εφικτούς στόχους. Στο πλαίσιο αυτό, έμφαση δίδεται τόσο στη βελτίωση της ανταγωνιστικότητας των επιχειρήσεων και της οικονομίας διαμέσου της χρηματοδότησης του μη μισθολογικού κόστους εργασίας και της εκπαίδευσης, όσο και στη διατήρηση της κοινωνικής συνοχής μέσω της οικοδόμησης ενός προστατευτικού ιστού ασφαλείας, που μπορεί να επιτευχθεί με την εισαγωγή ενός ελάχιστου εγγυημένου εισοδήματος για τη στήριξη των ευπαθών κοινωνικών ομάδων και της εξασφάλισης της κοινωνικής ασφάλισης διαμέσου της χρηματοδότησης μιας εθνικής σύνταξης για όλους τους πολίτες. Επίσης, δεδομένων των δημογραφικών αλλαγών (αύξηση του προσδόκιμου ζωής και αύξηση της υπογεννητικότητας) και των υψηλών ποσοστών ανεργίας και των χαμηλών ποσοστών απασχόλησης που καθιστούν αδύνατο να διατηρηθεί αδιασάλευτο το κλασικό διαγενεακό συμβόλαιο συντήρησης των αυξανόμενων συνταξιούχων από τον συνεχώς μειούμενο αριθμό των εργαζόμενων, τα όρια εργασιακού και συνταξιοδοτικού βίου θα πρέπει να επανεξετασθούν, καθώς τα έτη πληρωμής ασφαλιστικών εισφορών θα μειώνονται ενώ τα έτη χορήγησης συντάξεων θα αυξάνονται. Είναι απαραίτητο να αρθούν οι μεγάλες ανισότητες που εντοπίζονται σήμερα στα ισχύοντα συστήματα κοινωνικής προστασίας και αφορούν σε συγκεκριμένες κοινωνικές ομάδες, οι οποίες είναι οι γυναίκες, οι νέοι, και οι εκτός των τοιχών της αγοράς εργασίας. Όπως αναφέρει ο Σακελλαρόπουλος⁵⁰ η κανονιστική επαναχάρξη των αναδιανεμητικών διαδικασιών επιβάλλεται για λόγους προώθησης της διαγενεακής δικαιοσύνης και της ενδογενεακής ισότητας κι επιβάλλει έναν αναπροσανατολισμό των αρχών από την αρχή της αναδιανεμητικής δικαιοσύνης και της αναπλήρωσης των εισοδημάτων προς τις αξίες και τις αρχές που στηρίζονται στην εργασία, την επιχειρηματικότητα, τη μάθηση, την ισότητα των φύλων μέσα κι έξω από την οικογένεια. Τέλος, απαιτείται εκτός από την κεντρική δημόσια διοίκηση και από την περιφερειακή και τοπική (αποκεντρωμένη) διοίκηση να συμμετέχουν στη

⁵⁰ Σακελλαρόπουλος, Θ., Ζητήματα Κοινωνικής Πολιτικής, εκδόσεις Διόνικος, 2011, σελ.86

λήψη αποφάσεων στον τομέα της κοινωνικής προστασίας κι απασχόλησης και οι τοπικές κοινωνίες, οι ΜΚΟ, οι κοινωνικοί εταίροι, καθώς μόνο με τον τρόπο αυτόν μπορούν να εντοπίζονται και αντιμετωπίζονται καλύτερα τα τοπικά προβλήματα, να προτείνονται περισσότερες ιδέες, προσαρμοσμένες στις τοπικές ιδιαιτερότητες, αλλά και να εφαρμόζονται καλύτερες και καινοτόμες πρακτικές. Αναπόφευκτα θα πρέπει να επανακαθοριστεί, ριζικά, και η κοινωνική ασφάλιση και η οικογενειακή πολιτική, που θα πρέπει να διευκολύνει την εναρμόνιση επαγγελματικής και οικογενειακής ζωής, επιτρέποντας και στους δύο συζύγους να εργαστούν αλλά και να ανταποκριθούν στις οικογενειακές τους υποχρεώσεις. Στο πλαίσιο αυτό, η πολιτική απασχόλησης, που αποτελεί πολύτιμο πολιτικό εργαλείο ενορχήστρωσης τόσο της οικονομικής όσο και της κοινωνικής πολιτικής, επιβεβαιώνοντας με τον πιο σαφή τρόπο την αλληλένδετη σχέση οικονομίας και κοινωνικού κράτους, καλείται να διαδραματίσει σημαντικότατο ρόλο, στη σημερινή εποχή της παγκοσμιοποίησης, που επηρεάζει όσο ποτέ άλλοτε ολόκληρο τον πλανήτη, καθώς οι επιδράσεις της υπερβαίνουν τα εθνικά σύνορα και φτάνουν από το ένα σημείο της γης στο άλλο.

I.2. Η ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΔΙΑΣΤΑΣΗ ΤΗΣ ΠΑΓΚΟΣΜΙΟΠΟΙΗΣΗΣ

Η κοινωνική διάσταση του φαινομένου της παγκοσμιοποίησης προσελκύει διεθνώς το πολιτικό, κοινωνικό και επιστημονικό ενδιαφέρον, με αποτέλεσμα πλήθος μελετών, επισήμων πολιτικών εγγράφων αλλά και εθνικών και υπερεθνικών πολιτικών να αντικατοπτρίζουν αυτήν την πολύχρονη και αδιάκοπη προσπάθεια, αφενός ανάλυσης του κοινωνικού αντίκτυπου του ανοίγματος των αγορών στην παγκόσμια οικονομική κονίστρα και αφετέρου εξεύρεσης μεθόδων έγκαιρης πρόβλεψης των αναγκών λόγω παγκοσμιοποίησης αναδιαρθρώσεων των επιχειρήσεων και εφαρμογής μέτρων εξομάλυνσης των επιπτώσεων της παγκοσμιοποίησης στην αγορά εργασίας.

Στο πλαίσιο αυτό, το έτος 1995 αποτελεί χρονολογία ορόσημο για την ενασχόληση με την κοινωνική διάσταση της παγκοσμιοποίησης, σε παγκόσμιο επίπεδο, καθώς η Παγκόσμια Διάσκεψη Κορυφής για την Κοινωνική Ανάπτυξη⁵¹,

⁵¹ Η Παγκόσμια Διάσκεψη Κορυφής για την Κοινωνική Ανάπτυξη εντάσσεται στο πλαίσιο μιας σειράς σημαντικών συνεδρίων και διασκέψεων κορυφής του ΟΗΕ, όπως η Διάσκεψη για το Περιβάλλον και την Ανάπτυξη (Ρίο, 1992), η Διάσκεψη της Βιέννης για τα Ανθρώπινα Δικαιώματα (1993), το Διεθνές Συνέδριο του Καΐρου για τον Πληθυσμό και την Ανάπτυξη (1994), και η Τέταρτη Παγκόσμια Διάσκεψη για τις Γυναίκες (Πεκίνο, 1995).

την οποία διοργάνωσε ο Οργανισμός Ηνωμένων Εθνών από τις 6 έως τις 12 Μαρτίου 1995 στην Κοπεγχάγη⁵², εστίασε για πρώτη φορά το ενδιαφέρον της σε ανώτατο πολιτικό επίπεδο στο θέμα αυτό, αναγνωρίζοντας, επισήμως, την κοινωνική συνιστώσα της βιώσιμης ανάπτυξης. Για πρώτη φορά, σε τόσο ευρεία βάση, εκκινεί μία πολυετής απόπειρα συζήτησης των κοινωνικών υποθέσεων και πλέον εντάσσονται τα κοινωνικά ζητήματα στο παγκόσμιο πλαίσιο της αειφόρου ανάπτυξης, με βάση μια ανθρωποκεντρική πλέον προσέγγιση.

Βασικός λόγος σύγκλησης της διάσκεψης αυτής⁵³ υπήρξε η αυξανόμενη αλληλεξάρτηση μέσα στο παγκόσμιο οικονομικό και χρηματοπιστωτικό σύστημα, που ναι μεν ευνοεί την πρόοδο και την ανάπτυξη, αλλά ταυτόχρονα κυοφορεί και γεννά πρωτόγνωρα και δυσεπίλυτα προβλήματα παγκόσμιας εμβέλειας. Για παράδειγμα, σε πολλές χώρες αυξάνονται οι ανισότητες ως προς την πρόσβαση στην απασχόληση και περιθωριοποιούνται ολόκληρες ομάδες του πληθυσμού. Η καταπολέμηση της φτώχειας, η δημιουργία παραγωγικών θέσεων εργασίας και η κοινωνική ένταξη αποτελούν βασικούς στόχους, κοινούς για όλες τις χώρες, μολονότι ο βαθμός ανάπτυξης και το επίπεδο του πλούτου διαφέρουν κατά πολύ από τη μια χώρα στην άλλη. Ένας άλλος ουσιαστικός λόγος αυτής της διάσκεψης υπήρξε και ο χειρισμός της αλληλεξάρτησης της κοινωνικής με την οικονομική ανάπτυξη αλλά και με την ειρήνη και την ασφάλεια.

Η Παγκόσμια αυτή Διάσκεψη ολοκληρώθηκε με τη διακήρυξη της Κοπεγχάγης στις 12 Μαρτίου 1995, όπου αναγνωρίζεται «η πρόκληση της διαχείρισης της διαδικασίας της παγκοσμιοποίησης με τρόπο ώστε να αυξηθούν τα οφέλη της και να μειωθούν τα ενδεχόμενα αρνητικά αποτελέσματα στους ανθρώπους».

Στην ίδια γραμμή πλεύσης, ένα χρόνο νωρίτερα, το διαχειριστικό όργανο της Διεθνούς Οργάνωσης Εργασίας (Δ.Ο.Ε.) συστήνει την ομάδα εργασίας της Δ.Ο.Ε.⁵⁴ για τις κοινωνικές διαστάσεις της απελευθέρωσης του εμπορίου. Τον Μάρτιο του 2000, αυτή η ομάδα μετονομάζεται σε ομάδα εργασίας για την κοινωνική διάσταση της παγκοσμιοποίησης και τα καθήκοντά της

⁵² Στη Διάσκεψη, που αποτέλεσε σημαντική εκδήλωση του ΟΗΕ, συμμετείχαν περισσότεροι από εκατό αρχηγοί κρατών ή κυβερνήσεων, καθώς και αρκετές εκατοντάδες υπουργοί και αντιπρόσωποι όλων των διεθνών οργανισμών, ιδίως Μη Κυβερνητικές Οργανώσεις (ΜΚΟ) από τις ανεπτυγμένες χώρες. Περισσότερα από 10.000 άτομα, τελικά, μετέβησαν στην Κοπεγχάγη για τη Διάσκεψη.

⁵³ Η Κοινότητα, που κατά κανόνα συμμετείχε στον ΟΗΕ με την ιδιότητα παρατηρητή, αυτήν τη φορά, συμμετείχε στη Διάσκεψη ως τακτικό μέλος.

⁵⁴ Αντικείμενο αυτής της ομάδας εργασίας ήταν η ανάλυση του ευρέως φάσματος των πτυχών της οικονομικής παγκοσμιοποίησης στο πλαίσιο τριών (3) κυρίων θεμάτων: α) ανασκόπηση των διαθέσιμων μέσων δράσης για την επίτευξη του κοινωνικού στόχου της Δ.Ο.Ε. στο πλαίσιο της παγκοσμιοποίησης (ενίσχυσης της παγκόσμιας διαχείρισης), β) βελτίωση της εμπειρικής γνώσης των κοινωνικών επιπτώσεων της παγκοσμιοποίησης και γ) συζήτηση των σχετικών δραστηριοτήτων άλλων οργανισμών.

επανακαθορίζονται. Εξετάζει, στο εξής, ζητήματα σχετικά με την κατανόηση της επίδρασης της παγκοσμιοποίησης στην κοινωνική πρόοδο. Τον Μάρτιο του 2001, ο γενικός διευθυντής της Δ.Ο.Ε., κος Somavia, προωθεί την περαιτέρω ισχυροποίηση της ομάδας εργασίας και από τον Νοέμβριο του 2001 η γραμματεία της Δ.Ο.Ε. κάνει περαιτέρω προτάσεις σχετικά με τον ρόλο της ομάδας εργασίας ως φόρουμ για υψηλού επιπέδου διάλογο. Ο γενικός διευθυντής επιδιώκει την αναβάθμιση της ομάδας εργασίας προκειμένου να συσταθεί μία παγκόσμια επιτροπή από εξέχουσες προσωπικότητες, που θα έχει ως σκοπό την κατάρτιση μιας αξιόπιστης έκθεσης για την κοινωνική διάσταση της παγκοσμιοποίησης.

Αποτέλεσμα των προσπαθειών αυτών αποτέλεσε τελικά η συγκρότηση τον Φεβρουάριο του 2002, από τη Δ.Ο.Ε., μίας Παγκόσμιας Επιτροπής για την Κοινωνική Διάσταση της Παγκοσμιοποίησης (στο εξής ΠΕΚΔΠ)⁵⁵. Η Επιτροπή αυτή ήταν ένα ανεξάρτητο σώμα, απαρτιζόμενο από είκοσι έξι (26) υψηλού επιπέδου διεθνώς αναγνωρισμένους εκπροσώπους, προερχόμενους από διάφορους χώρους, με στόχο μια πολυθεματική προσέγγιση και συμπροεδρευόταν από τον πρόεδρο της Φινλανδίας, Tarja Halonen (Τ. Χαλόνεν) και τον Τανζανό ομόλογό της, Benjamin Mkara (Μπ. Γ. Μκάπα)⁵⁶.

Η ΠΕΚΔΠ εκπόνησε μία αξιόπιστη έκθεση εκατόν εξήντα οκτώ (168) σελίδων, με τίτλο: «Μία δίκαιη παγκοσμιοποίηση: δημιουργία ευκαιριών για όλους»⁵⁷, η οποία δημοσιεύτηκε στις 24 Φεβρουαρίου 2004. Σε αυτήν, αναγνωρίζονται οι θετικές πτυχές της παγκοσμιοποίησης, αλλά επισημαίνεται ότι τα οφέλη από την παγκοσμιοποίηση δεν είναι ισότιμα κατανεμημένα σε όλες τις χώρες και τις ομάδες του πληθυσμού και ότι «υπάρχουν βαθιές και επίμονες ανισότητες στον σημερινό τρόπο λειτουργίας της παγκόσμιας οικονομίας, οι οποίες είναι ηθικά μη αποδεκτές και πολιτικά ασταθείς». Στην έκθεση τονίζεται, επίσης, ότι στα μάτια της συντριπτικής πλειοψηφίας των ανθρώπων, η παγκοσμιοποίηση δεν εκπλήρωσε τον απλό πόθο τους για αξιοπρεπή απασχόληση και καλύτερο μέλλον για τα παιδιά τους και ότι τα οφέλη της παγκοσμιοποίησης είναι εξαιρετικά

⁵⁵ Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή υποστήριξε σθεναρά την εξέλιξη αυτή. Μάλιστα, ως εκδήλωση της συνεχιζόμενης και ένθερμης υποστήριξής της, διοργάνωσε ένα διαδραστικό σεμινάριο για την κοινωνική διάσταση της παγκοσμιοποίησης, που πραγματοποιήθηκε στις Βρυξέλλες στις 3 και 4 Φεβρουαρίου 2003, στο οποίο η τότε Επίτροπος Απασχόλησης και Κοινωνικών Υποθέσεων ανέφερε ότι η παγκοσμιοποίηση δεν πρέπει να οδηγήσει σε μία νοοτροπία στεγανών – από τη μια μεριά δηλαδή οι «επιχειρήσεις» και από την άλλη τα «κοινωνικά ζητήματα». Επίσης, ανέφερε ότι οι αλλαγές στο παγκόσμιο επιχειρηματικό τοπίο έχουν αναπόφευκτα αντίκτυπο στις συνθήκες διαβίωσης και εργασίας παγκοσμίως.

⁵⁶ Εξέχουσες προσωπικότητες μεταξύ των μελών της επιτροπής είναι ο Νομπελίστας οικονομολόγος, Γ. Στίγκλιτς, ο πρώην πρωθυπουργός της Ιταλίας και αντιπρόεδρος της ευρωπαϊκής Συντακτικής Συνέλευσης, Τζ. Αμάτο, ο πρόεδρος της Αμερικανικής Ομοσπονδίας Εργασίας, Τζ. Σουίνεί, αλλά και προσωπικότητες του επιχειρηματικού κόσμου, όπως ο πρόεδρος της Toshiba, Τ. Νισιμούρου, η αντιπρόεδρος του Ιδρύματος Ραντ και μέλος του Δ.Σ. της Microsoft, Ανν Μακ Λάφλιν Κορολόγος και ο πρόεδρος της Διεθνούς Οργάνωσης Εργοδοτών και πρώην πρόεδρος της Unilever, Φ. Περίζοτ.

⁵⁷ "A fair globalization: creating opportunities for all", February 2004, <http://www.ilo.org/public/english/wcsdq>.

αφηρημένα για τους περισσότερους, ενώ οι κίνδυνοι είναι απολύτως πραγματικοί. Μάλιστα, όπως χαρακτηριστικά σχολίασε ένας Φιλιππινέζος πολίτης που συμμετείχε στις συζητήσεις, «δεν έχει νόημα μια παγκοσμιοποίηση που θα μειώνει τις τιμές στα παιδικά παπούτσια και παράλληλα θα οδηγεί τον πατέρα στην ανεργία».

Στον απόηχο της έκθεσης της ΠΕΚΔΠ, στις 18 Μαΐου 2004, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή παρουσίασε την «Κοινωνική διάσταση της παγκοσμιοποίησης – Η συμβολή των πολιτικών της Ε.Ε. για να υπάρξουν οφέλη για όλους»⁵⁸, στην οποία περιγράφεται, συνοπτικά, το φάσμα των ενεργειών που έχει αναλάβει η Ε.Ε. σε σχέση με την κοινωνική διάσταση της παγκοσμιοποίησης. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή πιστεύει ότι το θέμα θα πρέπει να συζητηθεί και σε άλλα διεθνή fora, που είναι αρμόδια ειδικότερα για χρηματοπιστωτικά και οικονομικά θέματα, καθώς και για θέματα εμπορίου.

Αναγνωρίζεται ότι η διαδικασία της παγκοσμιοποίησης επέφερε σημαντικά οφέλη για πολλούς ανθρώπους σε όλο τον κόσμο, παρέχοντας θέσεις εργασίας καλύτερης ποιότητας και με καλύτερες αποδοχές, και ότι, στο πλαίσιο αυτό, η Ε.Ε. στοχεύει στην αύξηση των προσπαθειών για μια βιώσιμη παγκοσμιοποίηση από κοινωνικής πλευράς, τόσο σε ευρωπαϊκό⁵⁹ όσο και σε διεθνές επίπεδο⁶⁰. Αναφέρονται ακόμη οι πολιτικές και οι τρόποι διαχείρισης των συνεπειών της παγκοσμιοποίησης στην Ε.Ε. Πρώτα από όλα, προκύπτει ότι η διαχείριση των αλλαγών, με συνεκτική και διορατική προσέγγιση, είναι αναγκαία, καθώς θα συμβάλει στην ικανοποίηση των αναγκών όσων έχουν υποστεί ζημία από το άνοιγμα της αγοράς, εξασφαλίζοντας μια περισσότερο ισότιμη κατανομή των οφελών της ελευθέρωσης⁶¹.

Αξιοσημείωτο είναι ότι υπογραμμίζεται πως η απελευθέρωση του εμπορίου πρέπει να είναι το μέσο για την επίτευξη απώτερων στόχων, όπως είναι η υψηλή και διατηρήσιμη ανάπτυξη, η πλήρης απασχόληση, η προώθηση της αξιοπρεπούς εργασίας και ο περιορισμός της φτώχειας.

Τα προτεινόμενα από την Επιτροπή μέτρα είναι:

1. Σημαντικές επενδύσεις στο ανθρώπινο δυναμικό όλων των ηλικιών για να διατηρηθεί η ανταγωνιστικότητα της Ευρώπης, ιδίως στο πλαίσιο μιας κοινωνίας

⁵⁸ COM (2004) 383 τελικό.

⁵⁹ μέσω των διαρθρωτικών ταμείων που χρησιμοποιούνται για την καλύτερη υλοποίηση των οικονομικών και κοινωνικών αναδιαρθρώσεων.

⁶⁰ μέσω δραστηριοτήτων εξωτερικής βοήθειας, π.χ. υλοποίηση προγραμμάτων σε τρίτες χώρες.

⁶¹ όπως, άλλωστε, ομοίως, αναφέρεται και στην Έκθεση της ΠΕΚΔΠ, § 173, 234, 278-289, 369-379 και Παράρτημα 1.

που γηράσκει, γεγονός που καθιστά αναγκαία την αξιοποίηση όλου του εργατικού δυναμικού. Επιδεινώνεται με τη στρατηγική της Λισαβόνας και, ιδίως, με την ευρωπαϊκή στρατηγική για την απασχόληση, να παροτρυνθούν οι δημόσιες αρχές, οι εταιρείες και οι κοινωνικοί εταίροι σε όλα τα επίπεδα να προωθήσουν την ανταγωνιστικότητα, με την αύξηση των επενδύσεων στις δεξιότητες του εργατικού δυναμικού και με την αποτελεσματικότερη χρήση των τεχνολογιών της πληροφορίας και της επικοινωνίας. Όλα τα ενδιαφερόμενα μέρη θα πρέπει να είναι σε θέση να προβλέπουν, να δρομολογούν και να απορροφούν τις αλλαγές. Χρηματοδοτικά εργαλεία της Ε.Ε. προς αυτήν την κατεύθυνση αποτελούν τα διαρθρωτικά ταμεία, που στοχεύουν στην ευρωπαϊκή οικονομική και κοινωνική συνοχή. Εντοπίζεται η ανάγκη οι πόροι αυτών των ταμείων να διοχετεύονται καλύτερα στην αντιμετώπιση των προκλήσεων που θέτει η παγκοσμιοποίηση, όπως είναι η πρόωθηση της προσαρμοστικότητας και της απασχολησιμότητας των ατόμων και των επιχειρήσεων και η διάδοση της έρευνας και της καινοτομίας περισσότερο ομοιόμορφα σε όλη την Ευρώπη. Το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο (ΕΚΤ), ειδικότερα, θα πρέπει να λειτουργεί ως καταλύτης για τις εθνικές και περιφερειακές επενδύσεις, ώστε αυτές να συμβάλουν στη δημιουργία απασχόλησης και στη διά βίου μάθηση, στην αύξηση της ποιότητας και της παραγωγικότητας της εργασίας και στην κοινωνική ενσωμάτωση⁶².

2. Η ύπαρξη αποτελεσματικού διμερούς κοινωνικού διαλόγου και στέρεες συμμαχίες μεταξύ εργοδοτών, συνδικαλιστικών ενώσεων και δημόσιων αρχών. Στο πλαίσιο αυτό, στην τριμερή κοινωνική σύνοδο κορυφής για τη μεγέθυνση και την απασχόληση που πραγματοποιήθηκε στις 25 Μαρτίου 2004, όλοι οι εταίροι επιβεβαίωσαν τη δέσμευσή τους για την ανανέωση μιας ευρωπαϊκής σύμπραξης για την αλλαγή και συμφώνησαν να επανεξετάζουν την πρόοδο που συντελείται στα διάφορα επίπεδα της σύμπραξης στις επακόλουθες τριμερείς κοινωνικές συνόδους κορυφής. Η σύμπραξη έχει ιδιαίτερη σημασία για τη διαχείριση του αντίκτυπου των εν εξελίξει αναδιαρθρώσεων στα νέα κράτη - μέλη, γιατί

⁶² Η κοινοτική πρωτοβουλία στο πεδίο των ανθρώπινων πόρων, γνωστή ως 'EQUAL', προωθεί και δοκιμάζει νέα μέσα για την αντιμετώπιση κάθε μορφής διακρίσεων και ανισοτήτων μέσα στην αγορά εργασίας. Ασχολείται με ζητήματα όπως η διαχείριση της ηλικίας και η διά βίου μάθηση, η δημιουργία επιχειρήσεων και η κοινωνική οικονομία, η καλύτερη ενσωμάτωση στην αγορά εργασίας λιγότερο ευνοημένων ομάδων του πληθυσμού, όπως είναι τα άτομα με αναπηρία, οι μετανάστες και οι εθνικές μειονότητες, και ο συνδυασμός οικογενειακής και επαγγελματικής ζωής. Η κοινοτική συνεργασία στους τομείς της εκπαίδευσης και της κατάρτισης συμβάλλει επίσης, σημαντικά, στην επίτευξη των στόχων της στρατηγικής της Λισαβόνας, μεταξύ άλλων και μέσω των κοινοτικών προγραμμάτων (Σωκράτης, Leonardo da Vinci, Νεολαία).

απαιτείται περαιτέρω ενίσχυση της ικανότητας τόσο των εργοδοτικών οργανώσεων όσο και των συνδικαλιστικών ενώσεων να συμμετάσχουν ενεργά σε εποικοδομητικό διμερή κοινωνικό διάλογο. Αυτό είναι ζωτικής σημασίας για την επίτευξη συμφωνιών ως προς τα μέτρα που θα απαιτηθούν για την ελάφρυνση και τη διαχείριση των ενδεχομένως κοινωνικών συνεπειών από την αναδιάρθρωση. Ισχυρές οργανώσεις των κοινωνικών εταίρων μπορούν να συμβάλλουν, σημαντικά, τόσο στην ποιότητα της απασχόλησης όσο και στη διατήρηση της ανταγωνιστικότητας των εταιρειών, εξασφαλίζοντας την παροχή κινήτρων, τη δημιουργία κλίματος εμπιστοσύνης και την παραγωγικότητα των εργαζόμενων. Ενθαρρύνεται ο διάλογος μεταξύ των κοινωνικών εταίρων σε τομεακό και διατομεακό επίπεδο και η Επιτροπή ζητά από τους κοινωνικούς εταίρους να αξιοποιήσουν τις συμβατικές δυνατότητες που τους παρέχονται σε ευρωπαϊκό επίπεδο. Οι τομεακοί και διατομεακοί κοινωνικοί εταίροι έχουν συμπεριλάβει τις αναδιρθρώσεις και τη διαχείριση των αλλαγών στα αντίστοιχα προγράμματα εργασίας και τις εν εξελίξει δραστηριότητές τους και συμπεριλαμβάνουν ζητήματα, όπως η διά βίου μάθηση και η ποιότητα της εργασίας, ενώ η Επιτροπή τους έχει καλέσει να συζητήσουν, διεξοδικότερα, τις πρωτοβουλίες για την αναδιάρθρωση. Το Ευρωπαϊκό Παρατηρητήριο της Αλλαγής, που ιδρύθηκε τον Οκτώβριο του 2001, θα εφοδιάσει τους κοινωνικούς εταίρους με εργαλεία για την καλύτερη κατανόηση, την πρόβλεψη και τη διαχείριση των αλλαγών, ενώ διευρύνει τις δραστηριότητές του και στα νέα κράτη - μέλη.

3. Ο καθορισμός στη νομοθεσία της Ε.Ε. ελάχιστων προδιαγραφών, τις οποίες όλα τα κράτη - μέλη και όλες οι εταιρείες θα πρέπει να τηρούν σε περίπτωση που προγραμματίζουν απολύσεις μεγάλης κλίμακας ή ετοιμάζουν άλλες αποφάσεις που ενδέχεται να έχουν επίδραση στους εργαζόμενους. Τα πλέον πρόσφατα κείμενα προωθούν σαφώς την ενεργό συμμετοχή των εργαζόμενων από τα πρώτα στάδια της διαδικασίας, ιδίως για στρατηγικά ζητήματα και για την προβλέψιμη εξέλιξη της απασχόλησης εντός των εταιρειών. Επιπλέον, όλο και περισσότερες μεμονωμένες εταιρείες υιοθετούν κοινωνικά υπεύθυνες προσεγγίσεις ως προς τη διαχείριση των αλλαγών. Η Ε.Ε. ενθαρρύνει τέτοιου είδους πρωτοβουλίες. Η νομοθεσία της Ε.Ε. εξασφαλίζει ελάχιστα πρότυπα για την επαγγελματική υγεία και ασφάλεια και για τις συνθήκες εργασίας. Οι

κοινωνικοί εταίροι συμμετέχουν ενεργά στην διαδικασία καθορισμού αυτών των προτύπων. Οι βασικοί κανόνες εργασίας, όπως η μη διακριτική μεταχείριση στην απασχόληση και οι ίσες ευκαιρίες για άνδρες και γυναίκες διασφαλίζονται από τη νομοθεσία της Ε.Ε. Η ελευθερία του συνεταιρίζεσθαι και οι συλλογικές διαπραγματεύσεις έχουν συμπεριληφθεί στον Ευρωπαϊκό Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων.

4. Η διαμόρφωση θετικής στάσης των επιχειρήσεων και των εργαζόμενων προς τις αλλαγές και η ύπαρξη βιώσιμων διασφαλίσεων από τα συστήματα κοινωνικής προστασίας, που σε πολλές περιπτώσεις συνεπάγονται μεταρρυθμίσεις και εκσυγχρονισμό. Η Ένωση υποστηρίζει τις μεταρρυθμίσεις μέσω της ανοικτής μεθόδου συντονισμού, με σκοπό τη διάδοση των βέλτιστων πρακτικών και την επίτευξη της μεγαλύτερης δυνατής σύγκλισης με τους κυριότερους στόχους της Ε.Ε. Τα κράτη μέλη συμφωνούν επί κοινών στόχων σε σχέση με την κοινωνική καταλληλότητα και την οικονομική βιωσιμότητα των συστημάτων κοινωνικής προστασίας, ανταλλάσσουν τις βέλτιστες πρακτικές και διενεργούν αξιολογήσεις από ομότιμους. Ύστερα από την επιτυχή υλοποίηση της ανοικτής μεθόδου συντονισμού στον τομέα των συντάξεων, η Επιτροπή υπέβαλε πρόσφατα πρόταση για μια νέα διαδικασία συντονισμού στον τομέα της υγειονομικής περίθαλψης. Η στρατηγική της Λισαβόνας ενθαρρύνει, επίσης, τη διαμόρφωση ενός θεσμικού και κανονιστικού περιβάλλοντος, που θα ευνοεί τις επενδύσεις στην έρευνα και την καινοτομία, κατά τρόπο ώστε η Ευρώπη να παραμείνει ένας ελκυστικός προορισμός για τις επιχειρήσεις. Η Επιτροπή πιστεύει ότι η Ένωση θα πρέπει να προωθήσει και άλλο τη δημιουργία επιχειρηματικών θυλάκων. Επίσης, οι αποτελεσματικές δημόσιες υπηρεσίες και κοινωφελείς υπηρεσίες έχουν σημασία τόσο για την προώθηση της ανταγωνιστικότητας όσο και για την επίτευξη της κοινωνικής ενσωμάτωσης.

5. Η υποστήριξη της τοπικής ανάπτυξης και η δυνατότητα ανάπτυξης ευκαιριών στις τοπικές πρωτοβουλίες για τη δημιουργία απασχόλησης.

6. Οι αξιολογήσεις αντίκτυπου στον τομέα της αειφορίας για τις διαπραγματεύσεις απελευθέρωσης του εμπορίου, οι οποίες θα πρέπει να βοηθήσουν να εκτιμηθεί καλύτερα ο εσωτερικός αντίκτυπος της απελευθέρωσης στην Ε.Ε. και, ιδίως, στις ασθενέστερες περιφέρειες και βιομηχανίες της Ε.Ε. και να εντοπιστούν καλύτερα οι δεσμοί μεταξύ των διαφόρων πολιτικών. Οι

αξιολογήσεις αντίκτυπου στον τομέα της αειφορίας και η ενσωμάτωση των αποτελεσμάτων τους στις πολιτικές της Ε.Ε. θα δώσουν τη δυνατότητα στις πολιτικές αυτές να αντιμετωπίσουν καλύτερα τις εσωτερικές και εξωτερικές κοινωνικές, περιβαλλοντικές και οικονομικές προκλήσεις της ελευθέρωσης. Η δημιουργία μιας διοικούσας επιτροπής, στην οποία θα συμμετέχουν οι κοινωνικοί εταίροι και η κοινωνία των πολιτών, θα εξασφαλίσει μια ουσιαστική κοινωνική διάσταση μέσα στις αξιολογήσεις αντίκτυπου στον τομέα της αειφορίας.

Επίσης, στο έγγραφο αυτό αναφέρονται και όλες οι ενέργειες της Ε.Ε. για την προώθηση της κοινωνικής διάστασης της παγκοσμιοποίησης, οι οποίες επιγραμματικά είναι οι εξής:

1. η ανάπτυξη ευρωπαϊκών διμερών και περιφερειακών σχέσεων κοινωνικής διάστασης μέσω της ανάπτυξης σχετικών διμερών και περιφερειακών συμφωνιών για την αειφόρο ανάπτυξη, η προώθηση τόσο του πολιτικού διαλόγου σε περιφερειακό επίπεδο όσο και των δικαιωμάτων του ανθρώπου και ο εκδημοκρατισμός σε τρίτες χώρες και η αντιμετώπιση όλων των πτυχών της μετανάστευσης,
2. η διαμόρφωση των νέων αναπτυξιακών στόχων της χιλιετίας,
3. η προώθηση ιδιωτικών πρωτοβουλιών για την κοινωνική ανάπτυξη και
4. η εξασφάλιση της πλήρους υποστήριξης της κοινωνικής ανάπτυξης από την εμπορική πολιτική. Προς αυτήν την κατεύθυνση, τονίζεται ότι η παγκοσμιοποίηση πρέπει να τιθασευτεί υπέρ των πιο αδύναμων και των πιο ευάλωτων για να είναι δίκαιη. Επισημαίνεται ότι οι κοινωνικές συνέπειες των αλλαγών στην εμπορική πολιτική είναι ιδιαίτερα εμφανείς σε ορισμένους βιομηχανικούς κλάδους. Στη χαλυβουργία προκύπτει ότι τα πρόσφατα μέτρα των Η.Π.Α. για το εμπόριο είχαν αντίκτυπο στις χώρες της Ε.Ε. αλλά και στις αναπτυσσόμενες. Στην κλωστοϋφαντουργία και στα είδη ένδυσης, οι αλλαγές στο εμπορικό καθεστώς έχουν ως αποτέλεσμα ορισμένες πιο αδύναμες αναπτυσσόμενες χώρες να χάσουν το μερίδιο της αγοράς, που προηγουμένως εξασφάλιζαν οι ποσοτώσεις.

Ι.2.1. ΟΙ ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ ΤΗΣ Ε.Ε. ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗ ΤΗΣ ΠΑΓΚΟΣΜΙΟΠΟΙΗΣΗΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΚΡΙΣΗΣ

Το φαινόμενο της παγκοσμιοποίησης αποκτά σάρκα κι οστά με τη διαμόρφωση περιφερειακών ενώσεων, όπως είναι η Ε.Ε., η οποία αποτελεί μία αναπόφευκτη διαδικασία τεχνολογικών αλλαγών (μείωσης του κόστους των επικοινωνιών και συγκοινωνιών), διεθνοποίησης των οικονομικών συμφερόντων (υπερεθνικές πολυεθνικές επιχειρήσεις) και των πολιτικών αποφάσεων (με την έννοια της κατάργησης των φραγμών στη διακίνηση αγαθών, υπηρεσιών, κεφαλαίων και ανθρώπων), που χρήζει, απαραίτητως, κοινωνικής ρύθμισης για να εξασφαλίσει την περεταίρω πρόοδο της. Η ευρωπαϊκή ολοκλήρωση εξασφαλίζει κοινωνικές προϋποθέσεις που συντηρούν την κοινωνική συνοχή και νομιμοποιούν τη διαδικασία της παγκοσμιοποίησης. Αποτελεί μία πολιτική και οικονομική προσπάθεια περιφερειακής ένωσης, που κατόρθωσε να σχηματιστεί, να επιβιώσει και να θεωρηθεί επιτυχημένη, χάρη στο προϋπάρχον εθνικό κοινωνικό κεκτημένο των κ - μ του, που λειτουργεί πάντα ως ένας πολύτιμος συνεκτικός ιστός, που διασφαλίζει την πρόοδο της ευρωπαϊκής οικονομικής ενοποίησης. Μέσα στους κόλπους της Ε.Ε., επιχειρείται διαρκώς η μετατροπή των απειλών που εμπεριέχει η διαδικασία της παγκοσμιοποίησης σε πρόκληση κι ευκαιρία επίτευξης περισσότερης ευημερίας και δικαιοσύνης για τους πολίτες όλων των κ - μ της, μέσω της κοινωνικής ρύθμισης αυτής της πρωτόγνωρης διαδικασίας. Η Ε.Ε. γοητεύει ως ένα πετυχημένο πρότυπο οικονομικής παγκοσμιοποίησης, με ιδιαίτερα ανεπτυγμένη, μάλιστα, κοινωνική ευαισθησία και ρύθμιση, χωρίς να διαθέτει μία ολοκληρωμένη ευρωπαϊκή κοινωνική πολιτική. Χάρη, όμως, στο κοινωνικό κεκτημένο των εθνικών κ - μ της, δηλαδή στην ύπαρξη ισχυρών εθνικών κοινωνικών θεσμών που διαθέτουν τα κ - μ συγκροτείται ένα ισχυρό ανάχωμα στις συνέπειες της οικονομικής παγκοσμιοποίησης. Πρόκειται για το λεγόμενο Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Μοντέλο, που δεν είναι αποτέλεσμα κάποιας υπερεθνικής ρύθμισης και παρέμβασης. Προϋπήρχε της εκδήλωσης της οικονομικής παγκοσμιοποίησης και αποτελεί το άθροισμα των κοινωνικών θεσμών των εθνικών ευρωπαϊκών κρατών - μελών της, που προέκυψαν ιστορικά μέσα από μακροχρόνιους και δύσκολους κοινωνικούς αγώνες από τα τέλη του 19^{ου} αιώνα και έως τη δεκαετία του 1970. Τα στοιχεία που το συγκροτούν, όπως

η κοινωνική οικονομία της αγοράς, η κρατική παρέμβαση και η κρατική κοινωνική προστασία, κορπορατιστικές δομές και ο διάλογος των κοινωνικών εταίρων διαμορφώθηκαν με διαφορετικό τρόπο και χρονική στιγμή στα διάφορα ευρωπαϊκά κράτη και για τον λόγο αυτόν άλλωστε διακρίνονται τρεις ή τέσσερις διαφορετικοί τύποι κοινωνικού κράτους στην Ε.Ε.⁶³ Οι διαφορές αυτών των τύπων είναι σημαντικές και δύσκολα ανάγονται σε έναν κοινό παρονομαστή, που να διευκολύνει την υιοθέτηση μίας ενιαίας ευρωπαϊκής κοινωνικής πολιτικής. Η ουσία, όμως, είναι ότι η Ε.Ε. απέφυγε την εμφάνιση δύο ακραίων εκδηλώσεων της παγκοσμιοποίησης, αφενός την έντονη κοινωνική διαμαρτυρία και αφετέρου την ακραία φτώχεια, χάρη στην προϋπάρχουσα ισχυρή εθνική κοινωνική δομή. Μπορεί η ευρωπαϊκή κεντρική παρέμβαση στα κοινωνικά θέματα να συνέβαλε στην άμβλυνση μόνο των ακραίων συνεπειών που προέρχονται από την ευρωπαϊκή οικονομική ενοποίηση, αλλά είναι το προϋπάρχον εθνικό κοινωνικό κεκτημένο των κ - μ εκείνο το στοιχείο που αποτέλεσε την ασφαλιστική δικλείδα για να αποκρουστούν τα φαινόμενα του μαζικού αποκλεισμού, της φτώχειας, της εξαθλίωσης και της κοινωνικής αντίδρασης και εξέγερσης. Άρα, για να θεωρηθεί επιτυχημένο και μακροημερεύον ένα εγχείρημα περιφερειακής ένωσης θα πρέπει, οπωσδήποτε, να οικοδομηθεί πάνω σε ένα ισχυρό πλαίσιο κοινωνικής προστασίας. Πρέπει, επίσης, συστηματικά να προωθείται η καθιέρωση υπερεθνικών κοινωνικών ρυθμίσεων, διότι διαφορετικά η εφαρμογή τους θα καθυστερεί συνεχώς εξαιτίας της επικυριαρχίας των ιδεών της ανεξέλεγκτης νεοφιλελεύθερης παγκοσμιοποίησης. Στην Ε.Ε. οι κοινωνικές αλλαγές που προωθούνται στα ευρωπαϊκά κράτη πραγματοποιούνται με εθνικά μέσα και υπακούουν σε εθνικές στρατηγικές για να αποκρούσουν τις κοινωνικές συνέπειες της οικονομικής ενοποίησης της Ε.Ε. και της παγκοσμιοποίησης. Στο πλαίσιο αυτό, παρατηρείται ότι οι αγγλοσαξονικές χώρες απαντούν με μεγαλύτερη απορρύθμιση των αγορών εργασίας, ενώ οι χώρες της Ιβηρικής χερσονήσου, που έχουν καθολικό χαρακτήρα των κοινωνικών τους παροχών απαντούν με επέκταση του δημόσιου τομέα, με ενεργητικές πολιτικές απασχόλησης, καθώς και με επενδύσεις στην εκπαίδευση. Οι χώρες πάλι τύπου Μπίσμαρκ δείχνουν μεγάλη απροθυμία να απορρυθμίσουν τις αγορές εργασίας τους και να μειώσουν την

⁶³ Βλ. 1) Esping - Andersen, G. (1990), *The Three Worlds of Welfare Capitalism*, Policy Press: Cambridge και 2) Ferrera, M. (1996). «The "Southern Model of Welfare in Social Europe», *Journal of European Social Policy*, 6 (1), 17-37. Ο Esping - Andersen έχει εντοπίσει τρεις τύπους / μοντέλα ευρωπαϊκού κοινωνικού κράτους, ενώ ο Ferrera υποστήριξε την ύπαρξη κι ενός ακόμη τύπου του νοτιοευρωπαϊκού, που περιλαμβάνει την Ιταλία, την Ισπανία και την Ελλάδα, όπου η κοινωνική φροντίδα ασκείται κυρίως από την οικογένεια, ενώ η κεντρική αναδιανομή εξαντλείται στην παροχή συντάξεων.

κοινωνική προστασία των ανέργων. Τα νοτιοευρωπαϊκά, τέλος, κράτη, στα οποία πολύ αργότερα αναπτύχθηκε το κοινωνικό κράτος, έτσι όπως αυτό συναντά κανείς στις χώρες της Κεντρικής και Βόρειας Ευρώπης, εμφανίζουν μία αύξηση των κοινωνικών δαπανών τους για να μπορέσουν να συμπληρώσουν το ελλιπές σύστημα κοινωνικής προστασίας με νέους θεσμούς, όπως το ελάχιστο εγγυημένο εισόδημα, οικογενειακές πολιτικές, αγροτικές συντάξεις κ.ά. Για την ισχυροποίηση του ευρωπαϊκού κοινωνικού οικοδομήματος, αναμφισβήτητα, θα πρέπει να αυξηθεί ο προϋπολογισμός της Ε.Ε. σε σχέση με το ΑΕΠ των κ - μ ούτως ώστε να μπορέσει να λειτουργήσει ακόμη περισσότερο η κοινωνική πολιτική αναδιανομής και πρόνοιας. Τα διαρθρωτικά ταμεία στοχεύουν στην άρση των περιφερειακών και κοινωνικών ανισοτήτων, αλλά στο πλαίσιο αυτό ο χαρακτήρας τους είναι διορθωτικός. Κοινωνική αναδιανομή σε ευρωπαϊκό επίπεδο δεν θα μπορέσει να υπάρξει, όσο δεν υπάρχουν φορολογικά έσοδα της Ε.Ε. Η ευρωπαϊκή κοινωνική πολιτική εξαντλείται στη ρύθμιση, δηλαδή την καθιέρωση κοινωνικών προτύπων και νομικών κανόνων, που αφορούν ένα πολύ περιορισμένο αριθμό θεμάτων, όπως η υγιεινή κι ασφάλεια στο χώρο εργασίας, οι ομαδικές απολύσεις, η μεταφορά των επιχειρήσεων, η αφερεγγυότητα του εργοδότη, η απόσπαση των εργαζομένων, η ενημέρωση κι η διαβούλευση με τους εργαζόμενους, η προστασία των εγκύων γυναικών και των νέων στην εργασία κ.ά. Συνολικά, οι ευρωπαϊκές νομικές ρυθμίσεις για κοινωνικοπολιτικά θέματα αφορούν μόνο σε τρία πεδία: τις συνθήκες εργασίας, την υγιεινή κι ασφάλεια και την ισότητα των δύο φύλων. Αυτό οφείλεται στο γεγονός ότι εφαρμόζεται η αρχή της επικουρικότητας, η οποία σχεδιάστηκε με σκοπό την αποφυγή του κοινωνικού ντάμπινγκ και του αθέμιτου ανταγωνισμού από τις χώρες του νότου που είχαν φθηνότερο κόστος εργασίας. Άρα, το περιεχόμενο της ευρωπαϊκής κοινωνικής πολιτικής αν και είναι άξιο λόγου, εντούτοις, θέτει ελάχιστες κοινωνικές προδιαγραφές και περιορίζει την παρουσία της κεντρικής παρέμβασης στο ελάχιστο δυνατό. Δύσκολα θα μπορέσει να υπάρξει μία κοινή ευρωπαϊκή κοινωνική πολιτική όσο υπερισχύει η διαφορετικότητα στο κοινωνικό πεδίο, και όσο οι αγορές εργασίας, τα συστήματα κοινωνικής προστασίας και η οργάνωση και η χρηματοδότηση της κοινωνικής ασφάλισης εξακολουθούν να διακρίνονται από υψηλό βαθμό εθνικής διαφοροποίησης. Οι εθνικές αντιστάσεις είναι μεγάλες και δεν πρόκειται να υποχωρήσουν αν δεν υπάρξουν αντίστοιχοι

ευρωπαϊκοί κοινωνικοί θεσμοί να αντικαταστήσουν τα όποια κοινωνικά ελλείμματα και κεκτημένα.

Στο πλαίσιο αυτό, οι πολιτικές απασχόλησης, που υιοθέτησε η Ε.Ε. για την αντιμετώπιση της παγκοσμιοποίησης και της οικονομικής κρίσης, αποτυπώνονται στο πέρασμα του χρόνου στη στρατηγική που ακολούθησε η Ε.Ε. από τις ιδρυτικές Συνθήκες της Ρώμης έως σήμερα με την υιοθέτηση του Ευρωπαϊκού Πυλώνα Κοινωνικών Δικαιωμάτων και τη νέα στρατηγική της Ε.Ε. για την περίοδο 2021-2027.

1.2.2. ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΑΝΑΔΡΟΜΗ ΤΗΣ ΔΙΑΜΟΡΦΩΣΗΣ ΤΩΝ ΠΟΛΙΤΙΚΩΝ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ ΤΗΣ Ε.Ε.

Ψήγματα μέτρων που αφορούν στην απασχόληση απαντούν για πρώτη φορά σε κείμενο του πρωτογενούς δικαίου, που προσβλέπει σε μία κοινή ευρωπαϊκή πορεία, στη Συνθήκη των Παρισίων για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας Άνθρακα και Χάλυβα (ΕΚΑΧ)⁶⁴, που αποτελεί προάγγελο των Συνθηκών της Ρώμης. Η αύξηση της απασχόλησης εμπεριέχεται στον στόχο της ΕΚΑΧ, καθώς αναφέρεται ότι επιδιώκεται η επίτευξη οικονομικής ανάπτυξης, η αύξηση της απασχόλησης και η ανύψωση του βιοτικού επιπέδου των έξι ιδρυτικών κρατών – μελών⁶⁵ (άρθρο 2), μέσω της δημιουργίας μίας κοινής αγοράς άνθρακα και χάλυβα. Ειδικότερα, τα άρθρα 68 και 69⁶⁶ αφορούν στους μισθούς και στην κινητικότητα του εργατικού δυναμικού και αναφέρεται ότι η Ανώτατη Αρχή⁶⁷ της ΕΚΑΧ μπορεί, αφενός να παρεμβαίνει σε περιπτώσεις ασυνήθιστα χαμηλών μισθών ή μειώσεων των μισθών⁶⁸ και αφετέρου να παρέχει χρηματοδοτική στήριξη μέσω προγραμμάτων, που στοχεύουν στην εξάλειψη των αρνητικών επιπτώσεων από την εισαγωγή νέων τεχνολογικών μεθόδων ή νέου εξοπλισμού στη βιομηχανία και επηρεάζουν το εργατικό δυναμικό, όπως για παράδειγμα αποζημιώσεις, επιδόματα και επαγγελματική κατάρτιση, ενώ

⁶⁴ η Συνθήκη της ΕΚΑΧ, που αποτελεί το πρώτο βήμα προς μια «ευρωπαϊκή ομοσπονδία», υπεγράφη στις 18 Απριλίου 1951, ετέθη σε ισχύ στις 23 Ιουλίου 1952 και σύμφωνα με το άρθρο 97 είχε διάρκεια ισχύος πενήντα ετών, που έληξε στις 23 Ιουλίου 2002, και στόχευε στην κοινή διαχείριση των βιομηχανιών άνθρακα και χάλυβα.

⁶⁵ Γαλλία, Γερμανία, Ιταλία, Βέλγιο, Ολλανδία, Λουξεμβούργο.

⁶⁶ στο τρίτο μέρος της Συνθήκης, με τίτλο: «Οικονομικές και Κοινωνικές διατάξεις» υπάρχει το κεφάλαιο VIII με τίτλο: «Μισθοί και μετακινήσεις του εργατικού δυναμικού», που αφορά στους μισθούς και στην κινητικότητα των εργαζομένων.

⁶⁷ Η Συνθήκη ανέφερε τη δημιουργία ενός εκτελεστικού οργάνου, της αποκαλούμενης «Ανώτατης Αρχής», μιας Κοινοβουλευτικής Συνέλευσης, ενός Συμβουλίου Υπουργών, ενός Δικαστηρίου και μιας Συμβουλευτικής Επιτροπής.

⁶⁸ Εάν οι ασυνήθιστα χαμηλοί μισθοί, (ιδίως αν οδηγούσαν και σε πτώση του επιπέδου της ζωής του εργατικού δυναμικού) ήταν αποτέλεσμα της αύξησης της ανταγωνιστικότητας μίας συγκεκριμένης επιχείρησης ή μίας κυβερνητικής απόφασης, η Ανώτατη Αρχή προέβαινε σε σχετική διαβούλευση.

προβλέπεται ότι τα κράτη - μέλη θα πρέπει να άρουν κάθε περιορισμό, βάσει εθνικότητας, στην απασχόληση στη βιομηχανία άνθρακα και χάλυβα, όσον αφορά τους ημεδαπούς εργαζόμενους, με επιβεβαιωμένα προσόντα στα επαγγέλματα άνθρακα και χάλυβα.

Ανάλογες αναφορές σε εργασιακά θέματα, που αφορούν κυρίως στην υγεία και την προστασία των εργαζομένων, απαντούν και στις δύο συνθήκες της Ρώμης⁶⁹, την Ευρωπαϊκή Οικονομική Κοινότητα (ΕΟΚ) και την Ευρωπαϊκή Κοινότητα Ατομικής Ενέργειας (ΕΚΑΕ). Συγκεκριμένα, στην παράγραφο 2 του άρθρου 2 της Συνθήκης της ΕΚΑΕ, αναφέρεται ότι για την εκπλήρωση της αποστολής της πρέπει αφενός να θεσπιστούν ενιαία πρότυπα ασφαλείας για την προστασία της υγείας του πληθυσμού και των εργαζομένων και αφετέρου να εξασφαλιστεί η εφαρμογή τους. Ειδικότερα, στο άρθρο 30⁷⁰, αναφέρεται ότι θεσπίζονται στην Κοινότητα βασικά πρότυπα σχετικά με την προστασία της υγείας του πληθυσμού και των εργαζομένων από τους κινδύνους που προκύπτουν από τις ιονίζουσες ακτινοβολίες. Επίσης, κάθε κράτος - μέλος οφείλει να θεσπίζει τις νομοθετικές και κανονιστικές διατάξεις αλλά και τις διοικητικές διαδικασίες για τη διασφάλιση της συμμόρφωσης με τα βασικά πρότυπα που έχουν τεθεί, και να λαμβάνει τα απαραίτητα μέτρα που αφορούν στην εκπαίδευση, στη διαπαιδαγώγηση και στην επαγγελματική κατάρτιση (άρθρο 33). Επιπλέον, η Επιτροπή οφείλει αφενός να εκπονεί μελέτες και να καθορίζει τους δεσμούς με τα κράτη - μέλη, τις εταιρείες, τους εργαζόμενους και τους χρήστες, οι οποίοι είναι απαραίτητοι για τη δημιουργία επισκόπησης της κατάστασης των πυρηνικών βιομηχανιών στην Κοινότητα και αφετέρου να υποβάλλει εντός έξι μηνών δήλωση για το θέμα αυτό στη Συνέλευση (άρθρο 213)⁷¹.

Στην Συνθήκη της Ευρωπαϊκής Οικονομικής Κοινότητας (ΕΟΚ), αν και έχει αμιγώς οικονομικό προσανατολισμό, υπάρχουν διατάξεις και για την κοινωνική πολιτική και ειδικότερα για την απασχόληση. Συγκεκριμένα, στη Συνθήκη θεσμοθετείται η ίδρυση του Ευρωπαϊκού Κοινωνικού Ταμείου (ΕΚΤ), το οποίο έχει ως σκοπό αφενός τη βελτίωση των ευκαιριών εργασίας των εργαζομένων και την άνοδο του βιοτικού τους επιπέδου (παράγραφο 9 του άρθρου 3) και αφετέρου να

⁶⁹ Οι δύο Συνθήκες της Ρώμης, υπογράφηκαν στις 25 Μαρτίου 1957 και τέθηκαν σε ισχύ την 1η Ιανουαρίου 1958.

⁷⁰ του Κεφαλαίου ΙΙΙ με τίτλο: «Προστασία της υγείας».

⁷¹ Επίσης, στο άρθρο 219 αναφέρεται ότι οι νόμοι και οι κανονισμοί, που αποσκοπούν να εξασφαλίσουν στα εδάφη των κρατών - μελών την προστασία της υγείας του πληθυσμού και των εργαζομένων από τους κινδύνους που προκύπτουν από τις ιονίζουσες ακτινοβολίες, κοινοποιούνται από τα κράτη στην Επιτροπή εντός τριών μηνών από την έναρξη ισχύος της Συνθήκης.

συμβάλλει στην γεωγραφική και επαγγελματική κινητικότητα των εργαζομένων, στην επαγγελματική επανεκπαίδευση ανέργων και στην καταβολή επιδομάτων μετεγκατάστασης ανέργων για να απασχοληθούν τουλάχιστον για έξι μήνες σε μία θέση εργασίας⁷².

Επίσης, αναφέρεται ότι η κοινή αγροτική πολιτική έχει ως στόχο τη διασφάλιση ενός δίκαιου βιοτικού επιπέδου για τον αγροτικό πληθυσμό, ιδίως για την αύξηση του ατομικού του εισοδήματος⁷³, ενώ στα άρθρα 48 – 51⁷⁴ γίνεται αναφορά στην ελεύθερη κυκλοφορία των εργαζομένων εντός της Κοινότητας και στην κοινωνική τους ασφάλιση. Η ελεύθερη κυκλοφορία τους συνεπάγεται την κατάργηση κάθε είδους διάκρισης μεταξύ τους λόγω ιθαγένειας, σε ό,τι αφορά την απασχόληση, την αμοιβή και τις άλλες συνθήκες εργασίας (άρθρο 48). Επίσης, τονίζεται ότι τα κράτη - μέλη προωθούν, βάσει ενός κοινού προγράμματος, την ανταλλαγή νέων εργαζομένων (άρθρο 50), ενώ το Συμβούλιο αποφασίζει ομόφωνα, μετά από πρόταση της Επιτροπής, να λάβει στον τομέα της κοινωνικής ασφάλισης τα αναγκαία μέτρα για την καθιέρωση της ελεύθερης κυκλοφορίας των εργαζομένων, τόσο των ιδίων όσο και των εξαρτώμενων από αυτούς μελών τους (άρθρο 51).

Ακόμη, αναφέρεται ότι τα κράτη - μέλη θα πρέπει να συμφωνούν στην προώθηση της βελτίωσης των συνθηκών διαβίωσης και εργασίας του εργατικού δυναμικού, που θα τους επιτρέψει ίσους όρους εξέλιξης. Θεωρείται μάλιστα ότι μια τέτοια εξέλιξη θα προκύψει μέσα από τη λειτουργία της κοινής αγοράς, η οποία θα προωθήσει την εναρμόνιση των κοινωνικών συστημάτων (άρθρο 117). Επιπλέον, η Επιτροπή έχει καθήκον αφενός να προωθεί μια στενή συνεργασία μεταξύ των κρατών - μελών στον τομέα της κοινωνικής πολιτικής, ιδίως σε θέματα απασχόλησης, εργατικού δικαίου και συνθηκών εργασίας, επαγγελματικής κατάρτισης και ανάπτυξης, κοινωνικής ασφάλισης, προστασίας από εργατικά ατυχήματα και ασθένειες, υγιεινής της εργασίας, δικαιώματος οργάνωσης και συλλογικών διαπραγματεύσεων μεταξύ των εργοδοτών και εργαζομένων και αφετέρου να ενεργεί σε στενή επαφή με τα κράτη - μέλη και να προβαίνει σε διαβουλεύσεις με την Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή, πριν προβεί στην έκδοση γνώμων (άρθρο 118). Ακόμη, κάθε κράτος - μέλος οφείλει

⁷² Τα άρθρα 123-128 του δεύτερου κεφαλαίου αφορούν στη σύσταση του ΕΚΤ.

⁷³ παράγραφο 1β του άρθρου 39.

⁷⁴ στο δεύτερο μέρος της Συνθήκης, στον τίτλο ΙΙΙ: «Ελεύθερη κυκλοφορία προσώπων, υπηρεσιών και κεφαλαίων», στο κεφάλαιο 1: «Οι εργαζόμενοι».

να διασφαλίζει την εφαρμογή της αρχής της ίσης αμοιβής μεταξύ ανδρών και γυναικών εργαζόμενων για την ίδια εργασία (άρθρο 119). Μάλιστα, αποσαφηνίζεται ότι ως αμοιβή νοείται ο μισθός ή ο βασικός ή ο κατώτατος τακτικός μισθός, καθώς και όλες οι άλλες παροχές που καταβάλλονται άμεσα ή έμμεσα, σε μετρητά ή σε είδος, από τον εργοδότη στο εργαζόμενο, λόγω της απασχόλησης του τελευταίου. Επιπλέον, η Επιτροπή οφείλει να αφιερώνει, στην ετήσια έκθεσή της προς τη Συνέλευση, ειδικό κεφάλαιο για την εξέλιξη της κοινωνικής κατάστασης στην Κοινότητα (άρθρο 122).

Στους κόλπους της Ε.Ε., σημαντική εξέλιξη για την πολιτική απασχόλησης αποτελεί η έναρξη του ευρωπαϊκού κοινωνικού διαλόγου (ΕΚΔ), που εγκαινιάζεται, επίσημα, τον Ιανουάριο του 1985 στην Val Duchesse στο Βέλγιο. Με πρωτοβουλία του Jacques de Delors, του τότε προέδρου της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, προσέρχονται σε διάλογο οι κοινωνικοί εταίροι εργαζομένων και εργοδοτών, οι οποίοι στο οικοδόμημα της ενιαίας ευρωπαϊκής αγοράς εκπροσωπούνται από τη Συνομοσπονδία Ευρωπαϊκών Συνδικάτων (ETUC)⁷⁵, την Ένωση Βιομηχανιών της Ευρωπαϊκής Κοινότητας (UNICE)⁷⁶ και το Ευρωπαϊκό Κέντρο Δημόσιων Επιχειρήσεων (CEEP)⁷⁷. Επιδίωξη αυτής της πρωτοβουλίας του Jacques de Delors ήταν η ενεργοποίηση των διατάξεων που αναφέρονταν και στη Συνθήκη της Ρώμης⁷⁸ προκειμένου να διαμορφωθεί ένας ευρωπαϊκός κοινωνικός χώρος - στον οποίο ο κοινωνικός διάλογος θα κατέχει περίοπτη θέση - που θα συμπορεύεται με την ευρωπαϊκή εσωτερική αγορά (Lapeyre, 2015)⁷⁹. Γενικότερα, πρόκειται για μια περίοδο εκμάθησης του Ευρωπαϊκού Κοινωνικού Διαλόγου (ΕΚΔ), πειραματισμού και διαμόρφωσης των συλλογικών φορέων διαπραγμάτευσης, όπου οι οργανώσεις των εργοδοτών και των εργαζομένων μαθαίνουν να γνωρίζονται μεταξύ τους και να διαπραγματεύονται με αρκετά γενικά και μη δεσμευτικά κοινά κείμενα (Lapeyre, 2015· Pochet & Degryse, 2016)⁸⁰. Αν και οι συνομιλίες μεταξύ των κοινωνικών εταίρων δεν κατέληξαν

⁷⁵ European Trade Union Confederation.

⁷⁶ Union of Industrial and Employers' Confederations of Europe.

⁷⁷ European Centre of Enterprises with Public Participation.

⁷⁸ Άρθρο 118 Συνθήκη ΕΟΚ, όπου αναφέρεται ότι η Επιτροπή οφείλει να προωθήσει στον κοινωνικό τομέα τη στενή συνεργασία μεταξύ των κρατών - μελών σε σχέση τόσο με το δικαίωμα του συνεταιρίζεσθαι όσο και με τις συλλογικές διαπραγματεύσεις μεταξύ εργοδοτών και εργαζομένων.

⁷⁹ Lapeyre J. (2015), "European Social Dialogue: 30 Years of Experience and Progress, but What does the Future Hold?", Policy Paper of Notre Europe, Jacques Delors Institute, 124.

⁸⁰ Pochet P. & Degryse C. (2016), "Dialogue social européen: une relance 'de la dernière chance'?", OSE Paper Series, 17, Brussels: OSE.

στην υπογραφή τελικών κειμένων από την πλευρά των εργοδοτών⁸¹, προέκυψαν ορισμένες κοινές δηλώσεις για την απασχόληση, την εκπαίδευση και την κατάρτιση και άλλα κοινωνικά θέματα, σηματοδοτώντας την έμφαση στην κοινωνική συνοχή (Hantrais, 2007)⁸².

Η μόνη, μικρή, αλλά αξιοσημείωτη, αλλαγή, που επιφέρει σε θέματα κοινωνικής πολιτικής η Ενιαία Ευρωπαϊκή Πράξη (ΕΕΠ)⁸³, σε σχέση με τις διατάξεις των δύο Συνθηκών της Ρώμης, είναι η εισαγωγή δύο άρθρων που αφορούν το ένα στην προώθηση της καλύτερης των χώρων εργασίας για την προστασία της υγείας και της ασφάλειας των εργαζομένων και της θέσπισης από το Συμβούλιο με ειδική πλειοψηφία (κατόπιν πρότασης της Επιτροπής σε συνεργασία με τα Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και μετά από διαβούλευση με την Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή) σχετικής οδηγίας με τις ελάχιστες σχετικές προδιαγραφές (άρθρο 118Α) και το άλλο στην εισαγωγή του κοινωνικού διαλόγου, καθώς αναφέρεται ότι η Επιτροπή θα προσπαθεί «να αναπτύξει μεταξύ των κοινωνικών εταίρων σε ευρωπαϊκό επίπεδο τον διάλογο που θα μπορούσε να καταλήξει, εφόσον οι εν λόγω κοινωνικοί εταίροι το επιθυμούν, σε συμβατικές σχέσεις» (άρθρο 118Β).

Ορόσημο για την πολιτική απασχόλησης, μολονότι αποτελεί πανηγυρική πολιτική διακήρυξη, μη δεσμευτική νομικά, αποτελεί ο «Κοινοτικός χάρτης των θεμελιωδών κοινωνικών δικαιωμάτων των εργαζομένων»⁸⁴. Είναι προϊόν μιας δέσμευσης που ανέλαβε ο Jacques de Delors, ως πρόεδρος της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, τον Μάιο του 1988 στη Στοκχόλμη, στο συνέδριο της Ευρωπαϊκής Συνομοσπονδίας Συνδικάτων, η οποία εγκρίθηκε, σχεδόν δεκαοκτώ μήνες αργότερα, από τους αρχηγούς των κρατών ή κυβερνήσεων έντεκα κρατών - μελών της Ευρωπαϊκής Κοινότητας⁸⁵, που συνήλθαν στο Ευρωπαϊκό Συμβούλιο του Στρασβούργου στις 8 και 9 Δεκεμβρίου 1989. Στο εξής, ο Χάρτης αυτός⁸⁶, αποτελεί ουσιώδες στήριγμα της κοινωνικής διάστασης της ευρωπαϊκής οικοδόμησης, σύμφωνα με το πνεύμα της Συνθήκης της Ρώμης, όπως

⁸¹ Σακελλαρόπουλος Θεόδωρος και Μαρίνα Αγγελάκη (2016), «Ευρωπαϊκή Κοινωνική Πολιτική: από την άτολμη ανάπτυξη στο αβέβαιο μέλλον» στο Μαραβέγιας Ναπολέων (επιμ.), Ευρωπαϊκή Ένωση. Δημιουργία, Εξέλιξη, Προοπτικές, Κριτική, Αθήνα 2016, σσ.421-436.

⁸² Hantrais, L. (2007) *Social Policy in the European Union*, Basingstoke: Palgrave-McMillan.

⁸³ υπεγράφη στις 17 Φεβρουαρίου 1986 στο Λουξεμβούργο και στη Χάγη στις 28 Φεβρουαρίου 1986 και ετέθη σε ισχύ την 1 Ιουλίου 1987.

⁸⁴ Ο Χάρτης αποτελείται από δύο τίτλους, δώδεκα κεφάλαια και 26 άρθρα.

⁸⁵ Το Ηνωμένο Βασίλειο δεν παρέστη.

⁸⁶ Πηγή έμπνευσης του Χάρτη αποτέλεσαν κείμενα, όπως είναι ο κοινωνικός χάρτης του Συμβουλίου της Ευρώπης και οι συμβάσεις της Διεθνούς Οργάνωσης Εργασίας.

συμπληρώθηκε από την Ενιαία Ευρωπαϊκή Πράξη. Ο χάρτης που «καθορίζει τις κύριες αρχές στις οποίες στηρίζεται το ευρωπαϊκό μας πρότυπο του εργατικού δικαίου και, γενικότερα, της θέσης της εργασίας στην κοινωνία μας»⁸⁷, απαριθμεί τα θεμελιώδη δικαιώματα των εργαζομένων και ιδίως την ελεύθερη κυκλοφορία, την ελεύθερη επιλογή επαγγέλματος και το δικαίωμα δίκαιης αμοιβής. Μάλιστα, η Επιτροπή οφείλει να συντάσσει, κατά το τελευταίο τρίμηνο κάθε έτους, έκθεση σχετικά με την εφαρμογή του Χάρτη από τα κράτη - μέλη και από την Ευρωπαϊκή Κοινότητα, η οποία θα διαβιβάζεται στο Ευρωπαϊκό Συμβούλιο, στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και στην Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή⁸⁸. Αδιαμφισβήτητα, ο Χάρτης αν και περιλαμβάνει γενικόλογους όρους, που αντανακλούν τη δυσκολία επίτευξης συμφωνίας μεταξύ των συμβαλλομένων μερών, και μολονότι αναδεικνύει τη διστακτικότητα του Συμβουλίου να επιβάλει πρότυπα (standards) μέσω κανονισμών, φέρνει για άλλη μια φορά στο προσκήνιο τον ευρύτερο ρόλο που καλείται να διαδραματίσει η Κοινότητα στο πεδίο της κοινωνικής πολιτικής⁸⁹. Στη αναθεωρητική Συνθήκη του Μάαστριχτ⁹⁰ «η πολιτική απασχόλησης δεν βρέθηκε στο επίκεντρο της αναθεώρησης, καθώς δεν υπήρχαν άρθρα ή σαφείς αναφορές για τη θεσμική κατοχύρωση ενιαίας ευρωπαϊκής πολιτικής, παρά μόνο κάποιες ρυθμίσεις, όπου τονίζεται η ανάγκη υιοθέτησης συντονισμένης στρατηγικής»⁹¹. Για τον λόγο αυτόν, άλλωστε, «απουσιάζει από τον κατάλογο των 20 πολιτικών που οφείλει να αναπτύξει η Ε.Ε.»⁹². Τα έντεκα⁹³ από τα δώδεκα τότε κράτη - μέλη της Κοινότητας θέλησαν να συνεχίσουν τον δρόμο που χάραξε ο «Κοινοτικός χάρτης των θεμελιωδών κοινωνικών δικαιωμάτων των εργαζομένων» του 1989, αλλά, λόγω άρνησης του Ηνωμένου Βασιλείου, αποφασίστηκε, τελικά, να υπάρξει ρήτρα αυτοεξαίρεσης (ρήτρα opt out) για το τελευταίο και να συναφθεί από τα υπόλοιπα μία σχετική συμφωνία, η οποία προσαρτήθηκε στη Συνθήκη με τη μορφή Πρωτοκόλλου, και δεν συμπεριελήφθη στο κυρίως σώμα της. Στο άρθρο 3 του Πρωτοκόλλου της Συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση αναλύεται, ξεκάθαρα, η σημασία που στο εξής θα

⁸⁷ όπως ακριβώς προλογίζει τον Χάρτη ο πρόεδρος της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, Jacques Delors.

⁸⁸ όπως αναφέρεται στον τίτλο II «Εφαρμογή του Χάρτη».

⁸⁹ Σακελλαρόπουλος Θεόδωρος και Μαρίνα Αγγελάκη (2016), «Ευρωπαϊκή Κοινωνική Πολιτική: από την άτολμη ανάπτυξη στο αβέβαιο μέλλον» στο Μαραβέγιας Ναπολέων (επιμ.), Ευρωπαϊκή Ένωση. Δημιουργία, Εξέλιξη, Προοπτικές, Κριτική, Αθήνα 2016, σσ.421-436.

⁹⁰ Υπεγράφη στις 7 Φεβρουαρίου 1992 και ετέθη σε ισχύ την 1η Νοεμβρίου 1993 και είναι γνωστή ως η Συνθήκη για την Ευρωπαϊκή Ένωση (ΣΕΕ), που θέτει το πλαίσιο για μία οικονομική και νομισματική ένωση και για ένα κοινό νόμισμα.

⁹¹ Υφαντής Δ., (2019) «Ευρωπαϊκή Πολιτική Απασχόλησης νέων αποφοίτων τριτοβάθμιας εκπαίδευσης και μετάβαση στην αγορά εργασίας: Σύγκριση ελληνικής και ευρωπαϊκής πραγματικότητας».

⁹² Καραμεσίνη Μ. Κουζής Γ., (επιμ.) (2005), Πολιτική απασχόλησης, Πεδίο σύζευξης της οικονομικής και κοινωνικής πολιτικής, Αθήνα: Εκδόσεις Gutenberg. (σελ.74).

⁹³ Βέλγιο, Ολλανδία, Λουξεμβούργο, Ιταλία, Γαλλία, Δανία, Γερμανία, Ελλάδα, Ισπανία, Πορτογαλία, Ιρλανδία.

διαδραματίζει ο κοινωνικός διάλογος σε θέματα κοινωνικής πολιτικής. Συγκεκριμένα, η Επιτροπή έχει καθήκον της να προωθεί τη διαβούλευση με τους κοινωνικούς εταίρους σε κοινοτικό επίπεδο και να λαμβάνει όλα τα απαραίτητα μέτρα για να διευκολύνεται ο διάλογος μεταξύ τους, και οφείλει, πριν υποβάλλει τις προτάσεις της στον τομέα της κοινωνικής πολιτικής, να διαβουλευείται με τους κοινωνικούς εταίρους σχετικά με τους ενδεχόμενους προσανατολισμούς μιας κοινοτικής δράσης και, εάν μετά τις διαβουλεύσεις, κρίνει ότι η συγκεκριμένη κοινοτική δράση πρέπει να αναληφθεί, να διαβουλευείται με τους κοινωνικούς εταίρους σχετικά με το περιεχόμενο της μελετώμενης πρότασης. Οι κοινωνικοί εταίροι διατυπώνουν γνώμη ή, αναλόγως των περιπτώσεων, σύσταση, την οποία διαβιβάζουν στην Επιτροπή. Σημαντική, όμως, πρόοδος παρατηρείται στη Συνθήκη και στον ρόλο που προσδίδεται στο ΕΚΤ, καθώς αναφέρεται ότι «για τη βελτίωση των δυνατοτήτων απασχόλησης των εργαζομένων μέσα στην εσωτερική αγορά και για την, κατ' αυτόν τον τρόπο, συμβολή στην ανύψωση του βιοτικού επιπέδου, ιδρύεται Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο... που έχει ως στόχο να προωθεί μέσα στην Κοινότητα τις δυνατότητες απασχόλησης και τη γεωγραφική και επαγγελματική κινητικότητα των εργαζομένων και να διευκολύνει την προσαρμογή στις μεταλλαγές της βιομηχανίας και στις αλλαγές των συστημάτων παραγωγής, ιδίως μέσω της επαγγελματικής κατάρτισης και του επαγγελματικού αναπροσανατολισμού»⁹⁴. Αξιοπρόσεκτο είναι όμως και το γεγονός ότι για πρώτη φορά σε κείμενο του πρωτογενούς ευρωπαϊκού δικαίου εμφανίζονται διατάξεις, που αφορούν στην πολιτική εκπαίδευσης και κατάρτισης, οι οποίες αναφέρονται στο τρίτο κεφάλαιο με τίτλο: «Παιδεία, επαγγελματική εκπαίδευση και νεολαία», όπου αναφέρεται ότι η «Κοινότητα συμβάλλει στην ανάπτυξη παιδείας υψηλού επιπέδου, ενθαρρύνοντας τη συνεργασία μεταξύ των κρατών - μελών και, αν αυτό απαιτείται, υποστηρίζοντας και συμπληρώνοντας τη δράση τους»⁹⁵. Η συμβολή της Κοινότητας αποσκοπεί στην ανάπτυξη της ευρωπαϊκής διάστασης της παιδείας, μέσω της εκμάθησης και της διάδοσης των γλωσσών των κρατών - μελών, της κινητικότητας των φοιτητών και των εκπαιδευτικών, της ακαδημαϊκής αναγνώρισης διπλωμάτων και περιόδων σπουδών, της συνεργασίας μεταξύ εκπαιδευτικών ιδρυμάτων, της ανταλλαγής πληροφοριών και εμπειριών για τα κοινά προβλήματα των εκπαιδευτικών συστημάτων των κρατών - μελών και της

⁹⁴ άρθρο 123.

⁹⁵ Σύμφωνα με την αρχή της επικουρικότητας.

ανάπτυξης της εξ αποστάσεως εκπαίδευσης (άρθρο 126). Ειδικότερα, σε ό,τι αφορά την οργάνωση της επαγγελματικής εκπαίδευσης, η Κοινότητα στοχεύει στη διευκόλυνση της προσαρμογής στις μεταλλαγές της βιομηχανίας, ιδίως μέσω της επαγγελματικής εκπαίδευσης και του επαγγελματικού αναπροσανατολισμού και αποβλέπει για τον λόγο αυτόν στη βελτίωση της αρχικής επαγγελματικής εκπαίδευσης και της συνεχούς κατάρτισης, στη διευκόλυνση της επαγγελματικής ένταξης και επανένταξης στην αγορά της εργασίας, ενισχύοντας την κινητικότητα των εκπαιδευτών και των εκπαιδευομένων και ιδίως των νέων, τονώνοντας τη συνεργασία μεταξύ εκπαιδευτικών ιδρυμάτων και επιχειρήσεων στον τομέα της κατάρτισης και ανταλλάσσοντας πληροφορίες και εμπειρίες για τα κοινά προβλήματα των συστημάτων κατάρτισης των κρατών - μελών (άρθρο 127). Για τα ζητήματα αυτά το Συμβούλιο αποφασίζει με ειδική πλειοψηφία. Με τον τρόπο αυτό καταδεικνύεται για πρώτη φορά η σημασία που αποδίδει η Κοινότητα στην εκπαίδευση και την επαγγελματική κατάρτιση στην πορεία της οικονομικής ανάπτυξης.

Ξεχωριστή, επίσης, σημασία για την πολιτική απασχόλησης αποτελεί η Λευκή Βίβλος με τίτλο: «Ανάπτυξη, Ανταγωνιστικότητα, Απασχόληση. Οι προκλήσεις και η αντιμετώπισή τους για τη μετάβαση στον 21ο αιώνα» του 1993⁹⁶. Όπως αναφέρεται στο προοίμιό της, η Ευρώπη «λόγω του σημαντικού ύψους κεφαλαίου της (εκπαίδευση, προσόντα, ικανότητα καινοτομίας, βιομηχανικές παραδόσεις), του χρηματοδοτικού κεφαλαίου της και πολύ αποτελεσματικών τραπεζικών ιδρυμάτων, λόγω της σταθερότητας των κοινωνικών προτύπων της και των πλεονεκτημάτων των κοινωνικών διαβουλεύσεων, διαθέτει δυνατότητες τις οποίες οφείλει να αξιοποιήσει» και στο πρώτο μέρος της τονίζεται ότι «Ο λόγος ύπαρξης αυτού του Λευκού Βιβλίου: Ένας και μόνος ο λόγος. Η ανεργία. Μια λέξη με εύρος γνωστό και με συνέπειες το ίδιο γνωστές. Πρόκειται για μια κατάσταση που, όπως έδειξε η πείρα, είναι δυσκολότατο να καταπολεμηθεί.» Σε ό,τι αφορά την απασχόληση⁹⁷, ειδικότερα, παρατίθενται οι έξι (6) προτεραιότητες της δράσης για αυτήν: α) στήριξη της δια βίου εκπαίδευσης και κατάρτισης, β)

⁹⁶ Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο της Κοπεγχάγης, ύστερα από μία εμπεριστατωμένη συζήτηση μεταξύ των αρχηγών κρατών και κυβερνήσεων σχετικά με τις αδυναμίες της ευρωπαϊκής οικονομίας, κάλεσε τον Ιούνιο του 1992 την Ευρωπαϊκή Επιτροπή να παρουσιάσει ένα Λευκό Βιβλίο σχετικά με τη μεσοπρόθεσμη στρατηγική, που πρέπει να ακολουθηθεί για την ανάπτυξη, την ανταγωνιστικότητα και την απασχόληση.

⁹⁷ Τα κεφάλαια 7 «Προσαρμογή των συστημάτων εκπαίδευσης και επαγγελματικής κατάρτισης», 8 «Μετατροπή της ανάπτυξης σε θέσεις απασχόλησης» και 9 «Υποχρεωτικές φορολογικές επιβαρύνσεις επί της εργασίας» αφορούν στην Απασχόληση.

αύξηση της εξωτερικής⁹⁸ και εσωτερικής⁹⁹ ευελιξίας, γ) αύξηση των απαιτήσεων από την αποκέντρωση και την πρωτοβουλία, δ) μείωση του σχετικού κόστους της εργασίας που απαιτεί μερική ειδίκευση, ε) ανανέωση εκ βάθρων των πολιτικών για την απασχόληση και στ) αντιμετώπιση νέων αναγκών. Στην πρώτη από αυτές τις προτεραιότητες απαντάται για πρώτη φορά σε επίσημο ευρωπαϊκό κείμενο ο όρος της «δια βίου μάθησης» και τονίζεται η ανάγκη της ευελιξίας στην αγορά εργασίας και κυρίως η αναπροσαρμογή των πολιτικών απασχόλησης, γεγονός που συνεπάγεται την εφαρμογή ενεργητικών πολιτικών απασχόλησης, που αντικαθιστούν τις παθητικές, οι οποίες θα ενεργοποιούν τους ανέργους, παρέχοντάς τους ευκαιρίες για επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση και καθιστώντας τους απασχολήσιμους σε μία ευέλικτη αγορά εργασίας. Αναφέρεται ότι «τα δύο τρίτα περίπου των κρατικών δαπανών για τους ανέργους διατίθενται υπό μορφή βοήθειας και το υπόλοιπο υπό μορφή «ενεργών δράσεων» και ότι «στόχος της πολιτικής για την απασχόληση θα πρέπει να είναι η πρόληψη της ανεργίας μακράς διάρκειας». Επίσης, τονίζεται ότι η πολιτική απασχόλησης θα πρέπει να προχωρήσει και σε νέα μέτρα προς όφελος των νέων.

Στη Συνθήκη του Άμστερνταμ¹⁰⁰, παρατηρείται, αδιαμφισβήτητα, σημαντική πρόοδος στον τομέα της πολιτικής απασχόλησης και γενικότερα της κοινωνικής πολιτικής, αφού το Κοινωνικό Πρωτόκολλο ενσωματώνεται πλέον στο κυρίως σώμα της Συνθήκης και ουσιαστικά ενσωματώνονται στη Συνθήκη και τρεις Βίβλοι: η Λευκή Βίβλος του 1993, η Λευκή Βίβλος του 1995 για τη «Διδασκαλία και μάθηση – προς τη μαθησιακή κοινωνία» και η Πράσινη Βίβλος του 1996 για την «Εκπαίδευση, την κατάρτιση και την Έρευνα». Η πολιτική απασχόλησης αποτελεί στο εξής κύρια ευρωπαϊκή προτεραιότητα¹⁰¹ και τίθεται μάλιστα ο στόχος ενός υψηλού επιπέδου απασχόλησης (άρθρο 2). Εισάγεται άλλωστε κι ο αυτοτελής τίτλος VII «Απασχόληση» με έξι άρθρα (άρθρα 125-130), όπου περιλαμβάνονται αμιγώς διατάξεις για την πολιτική απασχόλησης.

⁹⁸ Με τη βελτίωση της εξωτερικής ευελιξίας, νοείται ότι ένας μεγαλύτερος αριθμός ανέργων θα είναι σε θέση να ανταποκριθεί στις ανάγκες που έχουν προσδιορίσει οι επιχειρήσεις.

⁹⁹ Η εσωτερική ευελιξία είναι αποτέλεσμα της βέλτιστης διαχείρισης του ανθρώπινου δυναμικού από την επιχείρηση. Αποσκοπεί στην προσαρμογή του εργατικού δυναμικού αποφεύγοντας όσο το δυνατόν περισσότερο τις απολύσεις. Στηριζόμενη στη συνέχιση της σύνδεσης μεταξύ της επιχείρησης και της εκπαίδευσης, η εσωτερική ευελιξία μεγιστοποιεί την επένδυση σε ανθρώπινο δυναμικό καθώς και τη συμμετοχή.

¹⁰⁰ Υπεγράφη στις 2 Οκτωβρίου 1997 και ετέθη σε ισχύ την 1η Μαΐου 1999. Αποτελεί την πρώτη αναθεώρηση της Συνθήκης για την Ε.Ε.

¹⁰¹ Σακελλαρόπουλος Θ., 2011,σελ.38 (επιμ.) 2011, Η κοινωνική πολιτική της Ευρωπαϊκής Ένωσης, Αθήνα: Εκδόσεις Διόνικος.

Ωστόσο, η σημασία της εισαγωγής αυτοτελούς κεφαλαίου για την απασχόληση έχει περισσότερο συμβολικό χαρακτήρα¹⁰². Θεωρήθηκε ότι η δημιουργία της Οικονομικής και Νομισματικής Ένωσης (ONE) και του ευρώ θα έπρεπε να συνοδεύεται, οπωσδήποτε, από ένα υψηλό επίπεδο απασχόλησης, γιατί κατά πολλούς τα «κριτήρια σύγκλισης για την εδραίωση της ONE συνέβαλλαν περισσότερο στην αύξηση της ανεργίας παρά στην αντιμετώπισή της»¹⁰³ και, επομένως, η αναφορά στη Συνθήκη διατάξεων για ζητήματα της πολιτικής απασχόλησης θα μετρίαζε τις έντονα εκπεφρασμένες ανησυχίες της κοινωνίας για αύξηση της ανεργίας με τη χρήση του «ευρωπαϊκού νομίσματος». Εισάγονται, επίσης, νέες μέθοδοι διακυβέρνησης και «η ευρωπαϊκή κοινωνική πολιτική αποκτά νέα δυναμική, καθώς η ένωση οφείλει να συντονίσει τις εθνικές πολιτικές για την απασχόληση, δημιουργώντας κοινή στρατηγική, χωρίς όμως να παραχωρείται μέρος της εθνικής αρμοδιότητας των κρατών»¹⁰⁴. Είναι σημαντικό ότι «οι πολιτικές απασχόλησης αποτέλεσαν τον συνδετικό κρίκο ανάμεσα στην κοινωνική πολιτική και την πολιτική ανταγωνισμού, εμπεριέχοντας μάλιστα τα πεδία της κατάρτισης και της δια βίου μάθησης, που αποτελούν μέρη της γενικότερης εκπαιδευτικής πολιτικής»¹⁰⁵.

Στη Συνθήκη προβλέπεται¹⁰⁶ και η συγκρότηση από το Συμβούλιο¹⁰⁷, μίας συμβουλευτικής Επιτροπής, της Επιτροπής Απασχόλησης (Employment Committee)¹⁰⁸, για την προώθηση του συντονισμού των πολιτικών των κρατών - μελών για την απασχόληση και την αγορά εργασίας, η οποία θα ζητά τη γνώμη των κοινωνικών εταίρων, κατά την εκτέλεση των καθηκόντων της, τα οποία είναι: α) η παρακολούθηση της κατάστασης της απασχόλησης και των πολιτικών για την απασχόληση στα κράτη - μέλη και στην Κοινότητα, β) η διατύπωση γνώμων προς το Συμβούλιο ή την Επιτροπή, κατόπιν σχετικής αιτήσεώς τους ή εξ ίδιας πρωτοβουλίας και γ) η συμβολή στην προετοιμασία των εργασιών του Συμβουλίου σε θέματα απασχόλησης.

¹⁰² Σακελλαρόπουλος Θ., 2001, Υπερεθνικές Κοινωνικές Πολιτικές, Αθήνα, Κριτική.

¹⁰³ Ασδεράκη, 2010, σ.129. από Παπαδάκης Ν. Σπυριδάκης Μ. (επιμ.) 2010 Αγορά εργασίας, κατάρτιση δια βίου μάθησης και απασχόληση, αθήνα: Ι. Σιδέρης. Ασδεράκη, Φ. (2010) *Η διαδικασία της Βολογνα και ο στόχος της ενίσχυσης της απασχόλησης*, στο Παπαδάκης, Ν. και Σπυριδάκης, Μ.(επιμέλεια), Αγορά εργασίας, κατάρτιση, δια βίου μάθησης και απασχόληση-Δομές, Θεσμοί και Πολιτικές (σελ.117-161) Αθήνα, εκδόσεις Ι. Σιδέρης.

¹⁰⁴ Σακελλαρόπουλος Θ., 2011,σελ.38 (επιμ.) 2011, Η κοινωνική πολιτική της Ευρωπαϊκής Ένωσης, Αθήνα: Εκδόσεις Διόνικος.

¹⁰⁵ Σιάκαρης, Κ. (2006) Από της ΕΟΚ στην Ε.Ε: Η αδύνατη εκπαιδευτική πολιτική, Αθήνα, εκδόσεις: Gutenberg.

¹⁰⁶ στο άρθρο 109 Ρ.

¹⁰⁷ μετά από διαβούλευση με το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο.

¹⁰⁸ Κάθε κράτος - μέλος και η Επιτροπή διορίζουν από δύο μέλη στην Επιτροπή Απασχόλησης.

Η Συνθήκη του Άμστερνταμ υπεγράφη στις 2 Οκτωβρίου του 1997, αλλά αποφασίστηκε ότι θα έπρεπε, οπωσδήποτε, μέχρι να τεθεί σε ισχύ, την 1η Μαΐου του 1999, να έχει ήδη καθοριστεί ο τρόπος με τον οποίο θα υλοποιούνταν ο νέος Τίτλος της ΣΕΚ για την απασχόληση. Για τον λόγο αυτόν, τον Νοέμβριο του 1997, έλαβε χώρα ειδική Σύνοδος Κορυφής στο Λουξεμβούργο, στην οποία εγκαινιάζεται η διαδικασία βάσει της οποίας θα συνδιαμορφώνεται, ασκείται και παρακολουθείται η Ευρωπαϊκή Στρατηγική για την Απασχόληση (ΕΣΑ). Είναι αναμφισβήτητο ότι η συγκυρία της πλήρους ανάπτυξης της ΑΜΣ μετά το 2000 στο πεδίο της απασχόλησης και της κοινωνικής προστασίας συμπίπτει με το σχέδιο για οικονομική και νομισματική ένωση της Ευρώπης (ΟΝΕ) και την εισαγωγή του ευρώ. Η οικονομική ενοποίηση και η νομισματική ένωση, που συνεπάγονταν σκληρές και οικονομικές και δημοσιονομικές πολιτικές με βάση τα κριτήρια του Μάαστριχτ¹⁰⁹, χάρη σε μία κοινωνική ένωση αποκτούν νομιμοποιητική βάση στη συνείδηση των ευρωπαίων πολιτών. Τα ευρωπαϊκά συνδικάτα και οι κοινωνικά προσανατολισμένες πολιτικές δυνάμεις ασκούσαν τη δεκαετία του 1990 πίεση προς την κατεύθυνση αυτή. Έτσι, το 1997 συμπεριελήφθησαν άρθρα για την απασχόληση στη Συνθήκη του Άμστερνταμ εξαιτίας της πίεσης των συνδικάτων. Βέβαια, η Ε.Ε. δεν έχει αποκλειστική αρμοδιότητα στον τομέα των πολιτικών απασχόλησης, όπως έχει μία κοινή νομισματική πολιτική για τα κ - μ της ζώνης του ευρώ, η οποία διευθύνεται από την Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα. Για τον λόγο αυτόν, η διαμορφωθείσα ΕΣΑ διέπεται από μία πρωτοτυπία ως προς το ότι δεν επιβάλλει νέες υποχρεώσεις στα κ - μ, αλλά περιορίζεται στην υπόδειξη γενικών κατευθύνσεων, οι οποίες ονομάζονται «κατευθυντήριες γραμμές για την απασχόληση», τις οποίες τα κ - μ οφείλουν να λαμβάνουν υπόψη τους κατά τον σχεδιασμό και την υλοποίηση των πολιτικών τους για την απασχόληση, με σκοπό τη διασφάλιση του συντονισμού των πολιτικών της Ε.Ε.

Τα κύρια στάδια αυτής της διαδικασίας «ήπιου συντονισμού» είναι τέσσερα: α) κατευθυντήριες γραμμές για την Απασχόληση προτείνονται από την Επιτροπή και εγκρίνονται από το Συμβούλιο και επανεξετάζονται κάθε χρόνο, β) τα κράτη - μέλη καταρτίζουν Εθνικά Σχέδια Δράσης για την Απασχόληση (ΕΣΔΑ), στα οποία

¹⁰⁹ Τα κριτήρια του Μάαστριχτ είναι τρία: α) ο μέσος ρυθμός πληθωρισμού μιας χώρας δεν θα πρέπει να υπερβαίνει τον ρυθμό πληθωρισμού των τριών κ - μ της Ε.Ε. με τις καλύτερες επιδόσεις κατά περισσότερο από 1,5 ποσοστιαία μονάδα στη διάρκεια περιόδου παρατήρησης ενός έτους, β) το ετήσιο δημοσιονομικό έλλειμμα μιας χώρας δεν θα πρέπει να υπερβαίνει το 3% του ακαθάριστου εγχώριου προϊόντος (ΑΕΠ) και γ) το συνολικό δημόσιο χρέος δεν θα πρέπει να υπερβαίνει το 60% του ΑΕΠ.

ενσωματώνουν αυτές τις κατευθυντήριες γραμμές, γ) η Επιτροπή εξετάζει τα ΕΣΔΑ και εκπονεί ετήσια έκθεση για την απασχόληση η οποία και δ) υποβάλλεται προς έγκριση στο Συμβούλιο, το οποίο εξετάζει την επιτευχθείσα πρόοδο, διατυπώνει εισηγήσεις για αλλαγές στις κατευθυντήριες γραμμές και διατυπώνει συστάσεις στα κράτη - μέλη. Η διαδικασία αυτή, χάρη στον μη δεσμευτικό χαρακτήρα της, παρουσιάστηκε ως η ενδεδειγμένη λύση, λόγω της δυσκολίας διαμόρφωσης μίας ευρωπαϊκής πολιτικής απασχόλησης βάσει του «σκληρού δικαίου» και αποτελεί την εισαγωγή της Ανοικτής Μεθόδου Συντονισμού στον τομέα της πολιτικής απασχόλησης. Η διαδικασία αυτή, γνωστή και ως η διαδικασία του Λουξεμβούργου, προωθεί έναν νέο τρόπο ευρωπαϊκής διακυβέρνησης, ο οποίος εξελίχθηκε περαιτέρω με τις διαδικασίες πρώτα του Κάρντιφ (1998), που αποτελεί την στρατηγική για την ενιαία αγορά και έπειτα της Κολωνίας (1999), που συμβάλλει στην προώθηση του μακροοικονομικού διαλόγου.

Τον Ιούνιο του 1999, είναι σημαντικό να αναφερθεί ότι το Συμβούλιο ζήτησε να συγκεντρωθούν τα θεμελιώδη δικαιώματα που ίσχυαν σε επίπεδο Ε.Ε. σε ένα χάρτη, ο οποίος ανακηρύχθηκε επίσημα τον Δεκέμβριο του 2000 από το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο και την Επιτροπή με τον τίτλο: «ο Χάρτης θεμελιωδών δικαιωμάτων της Ε.Ε.», και απέκτησε νομικά δεσμευτική ισχύ, όταν ετέθη σε ισχύ η Συνθήκη της Λισαβόνας.

Στη Συνθήκη της Νίκαιας¹¹⁰ δύο είναι τα κύρια σημεία αναφοράς σε θέματα πολιτικής απασχόλησης και κοινωνικής πολιτικής. Πρώτον, η Κοινότητα υποστηρίζει και συμπληρώνει τη δράση των κρατών - μελών σε σχέση με τη βελτίωση του περιβάλλοντος εργασίας για την προστασία της υγείας και της ασφάλειας των εργαζομένων, των όρων εργασίας, της ενημέρωσης και της διαβούλευσης με τους εργαζόμενους, της εκπροσώπησης και της συλλογικής υπεράσπισης των συμφερόντων εργαζομένων και εργοδοτών, της ισότητας των δύο φύλων στην εργασία και της καταπολέμησης του κοινωνικού αποκλεισμού (άρθρο 137). Δεύτερον, θεσπίζεται η συμβουλευτική Επιτροπή Κοινωνικής Προστασίας¹¹¹ για την προώθηση της συνεργασίας τόσο μεταξύ των κρατών μελών όσο και με την Επιτροπή για την κοινωνική προστασία. Έργο της

¹¹⁰ Υπεγράφη στις 26 Φεβρουαρίου 2001 και ετέθη σε ισχύ την 1η Φεβρουαρίου 2003.

¹¹¹ Το Συμβούλιο, μετά από διαβούλευση με το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, ιδρύει συμβουλευτική Επιτροπή Κοινωνικής Προστασίας (Social Protection Committee - SPC). Κάθε κράτος μέλος και η Επιτροπή διορίζουν από δύο μέλη στην Επιτροπή.

Επιτροπής Κοινωνικής Προστασίας είναι η παρακολούθηση της κοινωνικής κατάστασης και των πολιτικών κοινωνικής προστασίας στα κράτη - μέλη και στην Κοινότητα, η ανταλλαγή πληροφοριών, εμπειριών και καλών πρακτικών και η κατάρτιση σχετικών εκθέσεων (άρθρο 144).

Στη Συνθήκη της Λισαβόνας¹¹², η νομική βάση της πολιτικής απασχόλησης εδράζεται αφενός στην παράγραφο 3 του άρθρου 3 της Συνθήκης της Ευρωπαϊκής Ένωσης, όπου αναφέρεται ότι η Ένωση εργάζεται για την αειφόρο ανάπτυξη της Ευρώπης, με γνώμονα την ισόρροπη οικονομική ανάπτυξη και με στόχο την πλήρη απασχόληση, προάγοντας την επιστημονική και τεχνολογική πρόοδο και καταπολεμώντας τον κοινωνικό αποκλεισμό και αφετέρου στα άρθρα 9, 145-150, 156, 162 και 164 της Συνθήκης για τη Λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΣΛΕΕ). Το πιο αξιοσημείωτο, βέβαια από όλα, είναι η «κοινωνική ρήτρα»¹¹³, που εισάγεται με το άρθρο 9 στη Συνθήκη για τη Λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΣΛΕΕ) και είναι ιδιαίτερης σημασίας για την πολιτική απασχόλησης. Σύμφωνα με την «κοινωνική ρήτρα», η Ένωση θα πρέπει στο εξής κατά τον καθορισμό και την εφαρμογή των πολιτικών και των δράσεών της να συνεκτιμά τις απαιτήσεις που συνδέονται με την προαγωγή υψηλού επιπέδου απασχόλησης, με τη διασφάλιση της κατάλληλης κοινωνικής προστασίας, με την καταπολέμηση του κοινωνικού αποκλεισμού καθώς και με υψηλό επίπεδο εκπαίδευσης, κατάρτισης και προστασίας της ανθρώπινης υγείας. Η «κοινωνική ρήτρα» δεν δημιουργεί νέες κοινοτικές αρμοδιότητες, αλλά η μη τήρησή της μπορεί να ανοίξει το δρόμο της προσφυγής στο Δικαστήριο των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων¹¹⁴.

I.2.3. Η ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ ΤΗΣ ΛΙΣΑΒΟΝΑΣ ΚΑΙ Η ΑΝΑΘΕΩΡΗΣΗ ΤΗΣ

Η Στρατηγική της Λισαβόνας (ΣΤΛ) αποτέλεσε για τη δεκαετία 2000-2010 τον νέο φιλόδοξο και μεγαλόπνοο στρατηγικό στόχο της Ε.Ε. για την ενίσχυση της

¹¹² Υπεγράφη στις 13 Δεκεμβρίου 2007 και ετέθη σε ισχύ την 1η Δεκεμβρίου 2009 και είναι γνωστή ως μεταρρυθμιστική συνθήκη γιατί τροποποιεί την υπάρχουσα Συνθήκη για την Ευρωπαϊκή Ένωση και τη Συνθήκη για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας.

¹¹³ Σακελλαρόπουλος, Θ. και Μαρίνα Αγγελάκη (2016), «Ευρωπαϊκή Κοινωνική Πολιτική: από την άτολμη ανάπτυξη στο αβέβαιο μέλλον» στο Μαραβέγιας Ναπολέων (επιμ.), Ευρωπαϊκή Ένωση. Δημιουργία, Εξέλιξη, Προοπτικές, Κριτική, Αθήνα 2016, σσ.421-436.

¹¹⁴ Στεργίου, Α. (2001), Το κοινωνικό περιεχόμενο των Ευρωπαϊκών Συνθηκών και η παραδοσιακή «κοινοτική μέθοδος» στην παραγωγή ευρωπαϊκών δικαιωμάτων, στο Σακελλαρόπουλος, Θ. (επιμ.) Η Κοινωνική Πολιτική της Ευρωπαϊκής Ένωσης, Αθήνα, Διόνικος, 23-62.

απασχόλησης, της οικονομικής μεταρρύθμισης και της κοινωνικής συνοχής μέσα στο πλαίσιο μιας οικονομίας βασισμένης στη γνώση¹¹⁵.

Ο νέος αυτός στρατηγικός στόχος, που συμφωνήθηκε στην ειδική σύνοδο του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου στις 23 και 24 Μαρτίου 2000 στη Λισαβόνα αποτελούσε την ηχηρή απάντηση της Ε.Ε. στη νέα πρόκληση της ποιοτικής μεταλλαγής, η οποία καθίστατο επιβεβλημένη λόγω της παγκοσμιοποίησης. Οι αλλαγές που λαμβάνουν χώρα λόγω της παγκοσμιοποίησης αλλά και της επερχόμενης διεύρυνσης της Ε.Ε. το 2004¹¹⁶ επηρεάζουν τους ευρωπαίους πολίτες και η Ε.Ε. πρέπει να προβεί, όπως αναφέρεται και στα Συμπεράσματα της Προεδρίας του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου¹¹⁷, σε ένα «ριζικό μετασχηματισμό της ευρωπαϊκής οικονομίας ... κατά τρόπο σύμφωνο με τις κοινωνικές της αξίες και αντιλήψεις». Τονίζεται ότι η Ε.Ε. βρίσκεται αντιμέτωπη με μια μεγάλη ποιοτική μεταλλαγή, η οποία προκύπτει από την παγκοσμιοποίηση και τις προκλήσεις μιας νέας οικονομίας, καθοδηγούμενης από τη γνώση. Στο πλαίσιο αυτό, οι αλλαγές που λαμβάνουν χώρα έχουν επιπτώσεις σε κάθε πτυχή της ζωής των ανθρώπων και απαιτούν ριζικό μετασχηματισμό της ευρωπαϊκής οικονομίας κατά τρόπο σύμφωνο με τις κοινωνικές της αξίες και αντιλήψεις. Η Ε.Ε. απαιτείται να θέσει έναν σαφή στρατηγικό στόχο και να συμφωνήσει για ένα τολμηρό πρόγραμμα για την ανάπτυξη γνωστικών υποδομών, την ενίσχυση της καινοτομίας και της οικονομικής μεταρρύθμισης και τον εκσυγχρονισμό των συστημάτων κοινωνικής πρόνοιας και εκπαίδευσης. Στόχος της νομισματικής πολιτικής είναι η σταθερότητα των τιμών, οι υγιείς δημοσιονομικές πολιτικές, σε ένα πλαίσιο συγκράτησης των μισθών, ο χαμηλός πληθωρισμός και τα χαμηλά επιτόκια. Τονίζεται το σοβαρό θέμα τόσο του μεγάλου αριθμού των ανέργων, της διαρθρωτικής ανεργίας μακράς διάρκειας και των έκδηλων περιφερειακών ανισοτήτων ως προς την ανεργία όσο και του πάρα πολύ χαμηλού ποσοστού απασχόλησης, το οποίο οφείλεται στην ανεπαρκή συμμετοχή των γυναικών και των ηλικιωμένων εργαζομένων στην αγορά εργασίας. Επισημαίνεται η

¹¹⁵ European Council, (2000). Presidency Conclusions, Lisbon European Council 23 and 24 March 2000. Τονίζεται ότι «η Ένωση έχει θέσει σήμερα έναν νέο στρατηγικό στόχο για την επόμενη δεκαετία: να γίνει η ανταγωνιστικότερη και δυναμικότερη οικονομία της γνώσης ανά την υφήλιο, ικανή για βιώσιμη οικονομική ανάπτυξη με περισσότερες και καλύτερες θέσεις εργασίας και με μεγαλύτερη κοινωνική συνοχή».

¹¹⁶ Την 1η Μαΐου 2004 λαμβάνει χώρα η μεγαλύτερη στην ιστορία της Ε.Ε. διεύρυνσή της καθώς πλέον τα δεκαπέντε (15) κράτη –μέλη της αυξάνονται σε είκοσι πέντε (25) με την είσοδο στους κόλπους της δέκα (10) νέων χωρών, οκτώ εκ των οποίων της Ανατολικής Ευρώπης: Εσθονία, Κύπρος, Λετονία, Λιθουανία, Μάλτα, Ουγγαρία, Πολωνία, Σλοβακία, Σλοβενία και Τσεχία.

¹¹⁷ European Council, (2000). Presidency Conclusions, Lisbon European Council 23 and 24 March 2000, https://www.europarl.europa.eu/summits/lis1_en.htm

διευρυνόμενη έλλειψη δεξιοτήτων, ειδικά στην τεχνολογία των πληροφοριών, όπου ολοένα και περισσότερες θέσεις εργασίας παραμένουν κενές. Τέλος, τίθεται ως ο νέος στρατηγικός στόχος της Ένωσης για την επόμενη δεκαετία η προσπάθεια να καταστεί η ανταγωνιστικότερη και δυναμικότερη οικονομία της γνώσης ανά την υφήλιο, ικανή για βιώσιμη οικονομική ανάπτυξη με περισσότερες και καλύτερες θέσεις εργασίας και με μεγαλύτερη κοινωνική συνοχή και για την επίτευξή του απαιτείται μια συνολική στρατηγική που να στοχεύει στην προετοιμασία της μετάβασης σε μια οικονομία και σε μια κοινωνία βασισμένες στη γνώση, μέσω καλύτερων πολιτικών για την κοινωνία της πληροφορίας και την E&A, καθώς και μέσω της ενίσχυσης της διαδικασίας διαρθρωτικών μεταρρυθμίσεων για την ανταγωνιστικότητα και την καινοτομία, για τον εκσυγχρονισμό του ευρωπαϊκού κοινωνικού μοντέλου, για την επένδυση στον άνθρωπο και για την καταπολέμηση του κοινωνικού αποκλεισμού. Η εφαρμογή αυτής της στρατηγικής θα επιτευχθεί με τη στροφή προς μια ψηφιακή οικονομία βασιζόμενη στη γνώση και χαρακτηριζόμενη από νέα αγαθά και υπηρεσίες, που θα αποτελέσει την ισχυρή κινητήρια δύναμη για την οικονομική αύξηση, την ανταγωνιστικότητα και τη δημιουργία θέσεων απασχόλησης στην κοινωνία της πληροφορίας. Διαμορφώνεται μία νέα κοινωνία της γνώσης, συστατικά στοιχεία της οποίας είναι οι πληροφορίες και οι άνθρωποι, οι οποίοι τις δημιουργούν και συνεχώς τις εμπλουτίζουν. Πλέον, στην οικονομία της γνώσης η οικονομική δύναμη εκφράζεται με την κατοχή πληροφοριών κι όχι με την κατοχή φυσικών πόρων, όπως ο χρυσός ή το πετρέλαιο¹¹⁸.

Με άλλα λόγια, το διακύβευμα για την E.E. ήταν η γρήγορη και εύστοχη αντίδρασή της στους επιταχυνόμενους ρυθμούς της παγκοσμιοποίησης, που επιφέρουν ριζικές αλλαγές, προκειμένου να ωφεληθεί στο μέγιστο από τις ευκαιρίες που παρουσιάζονται μέσω της υιοθέτησης ενός στρατηγικού στόχου για ανάπτυξη γνωστικών υποδομών, της ενίσχυσης της καινοτομίας και της οικονομικής μεταρρύθμισης και του εκσυγχρονισμού των συστημάτων κοινωνικής πρόνοιας και εκπαίδευσης. Στο επίκεντρο του νέου αυτού στρατηγικού στόχου της ΕΣΑ βρίσκονται οι άνθρωποι, που αποτελούν το πολυτιμότερο κεφάλαιο της Ευρώπης. Η επένδυση στον άνθρωπο και η ανάπτυξη ενεργού και δυναμικού κράτους πρόνοιας διασφαλίζει τη θέση της Ευρώπης στην

¹¹⁸ Σακελλαρόπουλος, Θ., (2011) Ζητήματα κοινωνικής πολιτικής, εκδόσεις ΔΙΟΝΙΚΟΣ, σελ. 585.

οικονομία της γνώσης κι εξασφαλίζει τη μη επιδείνωση των υφιστάμενων κοινωνικών προβλημάτων της ανεργίας, του κοινωνικού αποκλεισμού και της ένδειας. Πλέον, μεγάλη έμφαση πρέπει να δοθεί στα ευρωπαϊκά συστήματα εκπαίδευσης και κατάρτισης, που θα πρέπει να προσαρμοστούν τόσο στις απαιτήσεις της κοινωνίας της γνώσης όσο και στην ανάγκη για καλύτερο επίπεδο και ποιότητα απασχόλησης. Επίσης, προτείνονται στο εξής ενεργητικές πολιτικές απασχόλησης που αντικαθιστούν τους παθητικές και στοχεύουν στην ενθάρρυνση και την στήριξη των ατόμων να αποκτήσουν τα απαιτούμενα εφόδια για να μπορούν να ενταχθούν στην αγορά εργασίας και να παραμείνουν σε αυτήν, αποκλείοντας τον κίνδυνο του κοινωνικού αποκλεισμού.

Επομένως, στη Λισαβόνα η Ε.Ε. επέλεξε ένα ενεργητικό κοινωνικό κράτος, βασισμένο στην δικαιοσύνη, την αλληλεγγύη και τον κοινωνικό διάλογο, το οποίο, βασιζόμενο στη γνώση και στη συνεχή επένδυση στο ανθρώπινο κεφάλαιο μέσω της εκπαίδευσης, της επαγγελματικής κατάρτισης και της δια βίου μάθησης, θα προωθεί την ανταγωνιστικότητα της οικονομίας. Στη χάραξη αυτής της στρατηγικής, η πλήρης απασχόληση και η πάταξη της ανεργίας αποτελεί το βασικό συστατικό της κοινωνικής πολιτικής και είναι μονόδρομος.

Στις αρχές της νέας δεκαετίας, η αισιοδοξία στους κόλπους της Ε.Ε. ήταν διάχυτη καθώς το ευρώ εξασφάλιζε νομισματική σταθερότητα στην ευρωζώνη, κυριαρχούσαν υγιείς δημοσιονομικές πολιτικές, χαμηλός πληθωρισμός και όλα συνηγορούσαν ότι τα μακροοικονομικά στοιχεία της Ε.Ε. θα απέφεραν στο μέλλον θετικά αποτελέσματα. Στο πλαίσιο αυτού του ευοίωνου οικονομικού περιβάλλοντος, η Ε.Ε. αντιλαμβανόταν ότι ήταν η κατάλληλη ώρα, ως απάντηση στην παγκοσμιοποίηση και στην επερχόμενη διεύρυνση, να προβεί σε μεταρρυθμίσεις που θα συνέβαλλαν όχι μόνο στην αύξηση της ανταγωνιστικότητάς της αλλά και στην εξασφάλιση της κοινωνικής συνοχής και στον εκσυγχρονισμό του ευρωπαϊκού κοινωνικού μοντέλου.

Σε ό,τι αφορά την κοινωνική πολιτική, αυτή η μετάβαση προς μία ανταγωνιστική και δυναμική, βασισμένη στη γνώση, οικονομία, θα έπρεπε να έχει θετικό κοινωνικό πρόσημο, θέτοντας στο επίκεντρο τον άνθρωπο, στοχεύοντας στον εκσυγχρονισμό του ευρωπαϊκού κοινωνικού μοντέλου και στην ισχυροποίηση ενός ενεργού κράτους πρόνοιας για τον μετριασμό του κοινωνικού αποκλεισμού.

Τονίστηκε έντονα ότι η εφαρμογή της στρατηγικής αυτής θα εδράζεται στη βελτίωση των υφιστάμενων διαδικασιών του Λουξεμβούργου¹¹⁹, του Κάρντιφ και της Κολωνίας¹²⁰, δηλαδή σε μία νέα ανοικτή μέθοδο συντονισμού που θα αφορά σε όλα τα επίπεδα και το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο θα διαδραματίζει σημαντικό ρόλο καθώς σε σύνοδο που θα πραγματοποιεί κάθε άνοιξη θα θέτει τις κατευθύνσεις για την υλοποίηση της στρατηγικής.

Ωστόσο, τα επόμενα χρόνια, εξαιτίας της επιβράδυνσης της οικονομίας και των διαρθρωτικών δυσκολιών που αντιμετώπισαν τα κράτη-μέλη, αποδείχτηκε ότι η Ε.Ε. καθυστερούσε ανησυχητικά την επίτευξη αυτού του φιλόδοξου στόχου, καθώς οι αναπτυξιακές και παραγωγικές επιδόσεις της ευρωπαϊκής οικονομίας δεν επιτυγχάνονταν και ο ρυθμός δημιουργίας θέσεων απασχόλησης επιβραδυνόταν.

Για τον λόγο αυτό, συγκροτήθηκε μετά από υπόδειξη του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου του Μαρτίου του 2004 προς την Ευρωπαϊκή Επιτροπή μία ομάδα υψηλού επιπέδου υπό τον Wim Kok, η οποία παρουσίασε τον Νοέμβριο του 2004 την έκθεσή της με τίτλο: «Η αντιμετώπιση των προκλήσεων: η στρατηγική της Λισαβόνας για την ανάπτυξη και την απασχόληση»¹²¹, επιχειρώντας να εξετάσει την επιτευχθείσα πρόοδο της Στρατηγικής της Λισαβόνας. Στην έκθεση, από την εξέταση της επιτευχθείσας μέχρι το 2004 προόδου, προκύπτει ότι η συνέχιση της

¹¹⁹ Κατόπιν της συμπερίληψης του νέου τίτλου «Απασχόληση» στη συνθήκη της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΕΕ) τον Νοέμβριο του 1997, οι αρχηγόι κρατών και κυβερνήσεων εγκαινίασαν την ευρωπαϊκή στρατηγική για την απασχόληση (ΕΣΑ) στη διάρκεια της ευρωπαϊκής διάσκεψης κορυφής για την απασχόληση που έγινε στο Λουξεμβούργο, ώστε να συντονιστούν οι εθνικές πολιτικές στον τομέα της απασχόλησης. Η ΕΣΑ καθιερώνει ένα πλαίσιο πολύπλευρης εποπτείας το οποίο παρακινεί τα κράτη - μέλη να εφαρμόσουν πιο αποτελεσματικές πολιτικές στον εν λόγω τομέα. Αφορά επίσης την ικανότητα επαγγελματικής ένταξης, το επιχειρηματικό πνεύμα, την ικανότητα προσαρμογής και την ισότητα ευκαιριών στο επίπεδο της ευρωπαϊκής αγοράς εργασίας. Η ΕΣΑ θεσπίζει μια νέα μέθοδο εργασίας, «την ανοικτή μέθοδο συνεργασίας» (ΑΜΣ). Με τη μέθοδο αυτή δημιουργείται ισορροπία μεταξύ της ευθύνης της κοινότητας και εκείνης των κρατών - μελών (αρχή της «επικουρικότητας»), θεσπίζονται ποσοτικοποιημένοι κοινοί στόχοι που θα πρέπει να επιτευχθούν στο κοινοτικό επίπεδο και εφαρμόζεται η εποπτεία σε ευρωπαϊκό επίπεδο ενθαρρυνόμενη από την ανταλλαγή εμπειριών. Η ΑΜΣ διευκολύνει την πολιτική συζήτηση σε διάφορα επίπεδα και ακολουθεί μια ολοκληρωμένη προσέγγιση: οι ενέργειες που αναλαμβάνονται στον τομέα της απασχόλησης θα πρέπει να είναι συνεπείς ως προς τους τομείς που σχετίζονται με την απασχόληση, όπως οι πολιτικές στον κοινωνικό τομέα, στην εκπαίδευση, στο φορολογικό καθεστώς, στην πολιτική για τις επιχειρήσεις και στην περιφερειακή ανάπτυξη.

Η ΕΣΑ αποκτά όλη της τη σπουδαιότητα μέσα στο πλαίσιο της στρατηγικής της Λισαβόνας. Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο της Βαρκελώνης, τον Μάρτιο του 2002, ζήτησε εξάλλου την ενίσχυση της ΕΣΑ ως μέσου της στρατηγικής της Λισαβόνας σε μια διευρυμένη Ευρώπη.

¹²⁰ Στις 3-4 Ιουνίου 1999 στην Κολωνία στο Ευρωπαϊκό Συμβούλιο στην Κολωνία ανέλαβε την πρωτοβουλία για ένα Ευρωπαϊκό Σύμφωνο για την Απασχόληση, με στόχο τη μακροπρόθεσμα βιώσιμη περιστολή της ανεργίας. Το Σύμφωνο αυτό περιλαμβάνει τρεις πυλώνες:

- συντονισμός της οικονομικής πολιτικής και βελτίωση της αμοιβαίας συνέργειας μισθολογικών εξελίξεων και νομισματικής, δημοσιονομικής και χρηματοπιστωτικής πολιτικής μέσω μακροοικονομικού διαλόγου, ώστε να προωθείται μια μακροπρόθεσμα βιώσιμη δυναμική μη πληθωριστικής οικονομικής αύξησης (διαδικασία της Κολωνίας),
- περαιτέρω ανάπτυξη και καλύτερη εφαρμογή της συντονισμένης στρατηγικής για την απασχόληση, και τη βελτίωση της αποτελεσματικότητας των αγορών εργασίας, μέσω της βελτίωσης της απασχολησιμότητας, του επιχειρηματικού πνεύματος, της προσαρμοστικότητας των επιχειρήσεων και των εργαζόμενων και της ισότιμης συμμετοχής των γυναικών στην προσοδοφόρο εργασία (διαδικασία του Λουξεμβούργου),
- ευρεία διαρθρωτική μεταρρύθμιση και εκσυγχρονισμός για τη βελτίωση της ικανότητας για καινοτομίες και της αποτελεσματικότητας των αγορών εμπορευμάτων, υπηρεσιών και κεφαλαίων (διαδικασία του Κάρντιφ)».

¹²¹ Kok, Wim. (2004). Facing the Challenge: The Lisbon Strategy for Growth and Employment. Report from the High Level Group Chaired by Wim Kok, Brussels: European Commission, Νοέμβριος, Europa website.

Στρατηγικής της Λισαβόνας είναι, αναμφισβήτητα, απαραίτητη στη χάραξη του μέλλοντος της Ε.Ε., αλλά όμως και ότι απουσιάζει, ξεκάθαρα, η ανάληψη αποφασιστικής πολιτικής δράσης και ότι υπάρχει αφενός αδυναμία υλοποίησης της εσωτερικής αγοράς προϊόντων και αφετέρου ανεπαρκής συντονισμός και ασυνδύαστες προτεραιότητες.

Η Επιτροπή, βασιζόμενη σε αυτήν την έκθεση της ομάδας υψηλού επιπέδου, εξέδωσε δική της έκθεση με τίτλο: «Συνεργασία για την οικονομική μεγέθυνση και την απασχόληση – Νέο ξεκίνημα για τη Στρατηγική της Λισαβόνας», το Φεβρουάριο του 2005, διαπιστώνοντας τα μη ενθαρρυντικά αποτελέσματα από την μέχρι τότε πορεία υλοποίησης της ΣΤΛ και πρότεινε σημαντικές αλλαγές. Βάσει των δύο αυτών εκθέσεων, η εαρινή Σύνοδος στις Βρυξέλλες του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου στις 22 και 23 Μαρτίου 2005 ασχολήθηκε με την επανενεργοποίηση της ΣΤΛ, ορίζοντας τους τρεις κύριους άξονές της, που ήταν η γνώση και η καινοτομία, οι επενδύσεις και η εργασία, και η οικονομική αύξηση και η απασχόληση. Στο εξής, η Επιτροπή προέβη σε αναθεώρηση των στόχων της Στρατηγικής και αποφάσισε, με στόχο να δοθεί η ευκαιρία ενός νέου ξεκινήματος, να δώσει το μεγαλύτερο βάρος της στις ενέργειες που πρέπει να αναληφθούν και όχι πλέον αποκλειστικά και μόνο στους αριθμητικούς στόχους που πρέπει να επιτευχθούν. Η καταληκτική χρονολογία του 2010 και οι στόχοι που συνδέονται με τα διάφορα ποσοστά απασχόλησης παύουν να χαρακτηρίζονται ως προτεραιότητες. Στην αναθεωρημένη αυτή εκδοχή της ΣΤΛ, βασικές προτεραιότητες υπήρξαν η αειφόρος ανάπτυξη και η απασχόληση και πλέον ουσιαστικά εργαλεία για την επίτευξη των στόχων της Στρατηγικής αποτέλεσαν η αύξηση της ανταγωνιστικότητας και της καινοτομίας, καθώς και η προώθηση του επιχειρηματικού πνεύματος μεταξύ των κρατών - μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Για άλλη μία φορά τονίζεται ο διπτός ρόλος της εκπαίδευσης, που από τη μία συμβάλλει στην ικανότητα των εργαζομένων να διαθέτουν τα απαιτούμενα κάθε φορά από την ευμετάβλητη αγορά εργασίας προσόντα κι από την άλλη στη διαφύλαξη της κοινωνικής συνοχής. Ιδίως σε ό,τι αφορά την επίτευξη της κοινωνικής συνοχής, οι εκπαιδευτικές πολιτικές στοχεύουν στην ένταξη όλων των παιδιών στη σχολική διαδικασία, ανεξαρτήτως οικονομικής, κοινωνικής ή εθνικής ή θρησκευτικής προέλευσης, καθώς έτσι θα συντελεστεί η πρώτη μορφή

κοινωνικοποίησης των παιδιών. Η υποχρεωτικότητα στις αρχικές βαθμίδες εκπαίδευσης αιτιολογείται για τον παραπάνω λόγο και καθίσταται κατανοητή συνεπώς η καταβαλλόμενη προσπάθεια να αυξηθεί η σχολικοποίηση και να μειωθούν οι σχολικές διαρροές¹²² και να δοθεί μεγάλη βαρύτητα στην ποιότητα της παρεχόμενης ιδίως υποχρεωτικής εκπαίδευσης ώστε να αποφευχθούν φαινόμενα «λειτουργικού αναλφαβητισμού»¹²³, δηλαδή να ολοκληρώνουν την υποχρεωτική εκπαίδευση και παρόλα αυτά να μην έχουν αφομοιώσει τις «οκτώ βασικές ικανότητες»¹²⁴, οι οποίες αφορούν κυρίως στην γραφή, την ανάγνωση και τις βασικές μαθηματικές πράξεις). Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή συμβάλλει στις εθνικές προσπάθειες ανάπτυξης των συστημάτων εκπαίδευσης και κατάρτισης, χρησιμοποιεί τις 8 βασικές ικανότητες για να ενθαρρύνει την αμοιβαία μάθηση μέσω ομοτίμων δρώντων και την ανταλλαγή ορθών πρακτικών, προάγει την ευρύτερη χρήση των 8 βασικών ικανοτήτων σε σχετικές πολιτικές της ΕΕ και υποβάλλει έκθεση ανά διετία για την πρόοδο που έχει επιτευχθεί. Τονίζει την ανάγκη υλοποίησης προγραμμάτων διά βίου μάθησης και κινητικότητας μέσω συστημάτων εκπαίδευσης και επαγγελματικής κατάρτισης που να ανταποκρίνονται πιο αποτελεσματικά στις αλλαγές και στον ευρύτερο κόσμο.

¹²² Ο όρος αφορά στην εγκατάλειψη του σχολείου πριν ολοκληρώσουν την υποχρεωτική εκπαίδευση.

¹²³ Γενικά, «λειτουργικός αναλφαβητισμός» είναι η αδυναμία κατανόησης απλών γεγονότων τα οποία αναφέρονται στην καθημερινή ζωή (κοινωνική, οικονομική, πολιτική) των ανθρώπων. Αυτή η μορφή αναλφαβητισμού είναι ανεξάρτητη από την τυπική μόρφωση και συναντάται σε κάθε κοινωνική ομάδα. Σημαντική συμβολή στην εμφάνιση του λειτουργικού αναλφαβητισμού έχει η πολυπλοκότητα της σύγχρονης ζωής, η μεγάλη ταχύτητα με την οποία μεταβάλλονται τα πράγματα γύρω μας, ο τεράστιος όγκος των διακινούμενων πληροφοριών, η ραγδαία εξέλιξη των επιστημών. Ο λειτουργικός αναλφαβητισμός μπορεί να είναι αποτέλεσμα και της υψηλής εξειδίκευσης, που παραμελεί τις γενικές γνώσεις, όπως και παρενέργεια της τεχνολογίας, η οποία εισάγει ταχύτητες και αυτοματισμούς στην καθημερινότητα. Όλα αυτά οξύνονται και από το μερικότερο, αλλά καθόλου αμελητέο, ζήτημα του ψηφιακού αναλφαβητισμού, της ουσιαστικής αδυναμίας μεγάλου μέρους (ακόμη και μορφωμένου) του πληθυσμού να κατανοήσει πώς λειτουργεί ο υπολογιστής, το διαδίκτυο και συνολικά η ψηφιακή τεχνολογία. Δεν αρκεί να είσαι χρήστης ενός συστήματος, χωρίς να έχεις κατανοήσει τη δομή και τη φιλοσοφία της λειτουργίας του.

¹²⁴ Σύμφωνα με τη Σύσταση 2006/962/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 18ης Δεκεμβρίου 2006, σχετικά με τις βασικές ικανότητες της διά βίου μάθησης (ΕΕ L 394 της 30.12.2006, σ. 10-18) σχετικά με τις βασικές ικανότητες της διά βίου μάθησης, οι κυβερνήσεις των κ - μ της Ε.Ε. καλούνται να καταστήσουν τη διδασκαλία και τη μάθηση βασικών ικανοτήτων μέρος των στρατηγικών τους για τη διά βίου μάθηση. Μάλιστα, στη σύσταση προσδιορίζονται οι ακόλουθες οκτώ (8) βασικές ικανότητες που είναι θεμελιώδεις για όλους σε μια κοινωνία που βασίζεται στη γνώση: 1. Επικοινωνία στη μητρική γλώσσα: ικανότητα έκφρασης και ερμηνείας εννοιών, σκέψεων, συναισθημάτων, γεγονότων και απόψεων τόσο σε προφορική όσο και σε γραπτή μορφή, 2. Επικοινωνία σε ξένη γλώσσα: ισχύουν τα παραπάνω, αλλά απαιτούνται και δεξιότητες διαμεσολάβησης (δηλ. σύνταξη περίληψης, παράφραση, διερμηνεία ή μετάφραση) και η διαπολιτισμική κατανόηση, 3. Μαθηματική ικανότητα και ικανότητες στην επιστήμη και την τεχνολογία: στέρεα βάση της λειτουργικής γνώσης της αριθμητικής, κατανόηση του φυσικού κόσμου και ικανότητα εφαρμογής των γνώσεων και της τεχνολογίας για την ικανοποίηση των αντιληπτών ανθρώπινων αναγκών (για παράδειγμα στην ιατρική, τις μεταφορές ή την επικοινωνία), 4. Ψηφιακή ικανότητα: η χρήση της τεχνολογίας της πληροφορίας και των επικοινωνιών για την εργασία, την ψυχαγωγία και την επικοινωνία, με αυτοπεποίθηση και κριτικό πνεύμα, 5. Μεταγνωστικές ικανότητες (learning to learn): η ικανότητα αποτελεσματικής διαχείρισης της ατομικής μάθησης, σε ατομικό ή σε συλλογικό επίπεδο, 6. Κοινωνικές ικανότητες και ικανότητες που σχετίζονται με την ιδιότητα του πολίτη: η ικανότητα να συμμετέχουν τα άτομα με αποτελεσματικό και εποικοδομητικό τρόπο στην κοινωνική και επαγγελματική ζωή, και να συμμετέχουν με ενεργό και δημοκρατικό τρόπο ιδίως στις όλο και περισσότερο ποικιλόμορφες κοινωνίες, 7. Αίσθημα πρωτοβουλίας και επιχειρηματικότητα: ικανότητα να μετατρέπονται οι ιδέες σε δράση μέσα από τη δημιουργικότητα, την καινοτομία και την ανάληψη ρίσκου, καθώς και ικανότητα σχεδιασμού και διαχείρισης έργων και 8. Πολιτιστική γνώση και έκφραση: ικανότητα εκτίμησης της σημασίας της δημιουργικής έκφρασης ιδεών, εμπειριών και συναισθημάτων σε ένα φάσμα μέσων, όπως η μουσική, το θέατρο, η λογοτεχνία και οι εικαστικές τέχνες.

1.2.4. Η ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ «ΕΥΡΩΠΗ 2020»

Η στρατηγική «Ευρώπη 2020», την οποία πρότεινε η Ευρωπαϊκή Επιτροπή στις 3 Μαρτίου του 2010¹²⁵ και ενέκρινε το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο στις 26 Μαρτίου του 2010¹²⁶, αποτέλεσε τη νέα ευρωπαϊκή στρατηγική για την ανάπτυξη και την απασχόληση για τη δεκαετία 2011-2020 και διαδέχθηκε τη Στρατηγική της Λισαβόνας, που αφορούσε στη δεκαετία 2000-2010.

Η «Ευρώπη 2020», που διαμορφώθηκε μέσα στην χρηματοπιστωτική κρίση που ξέσπασε το 2008, λαμβάνει σοβαρά υπόψη τις μακροπρόθεσμες προκλήσεις της παγκοσμιοποίησης και αποτελεί μία φιλόδοξη, τολμηρή αλλά και αξιόπιστη στρατηγική εξόδου από την παγκόσμια οικονομική και χρηματοπιστωτική κρίση, με στόχο την οικοδόμηση ενός βιώσιμου οικονομικού μέλλοντος της Ε.Ε., χωρίς αποκλεισμούς, με υψηλά επίπεδα απασχόλησης, ανταγωνιστικότητας, κοινωνικής και εδαφικής συνοχής.

Στηρίζεται στον συντονισμό της κοινωνικής με την οικονομική πολιτική και είναι οργανωμένη στις εξής τρεις (3) προτεραιότητες¹²⁷, οι οποίες αλληλοενισχύονται και αλληλοσυμπληρώνονται:

- Έξυπνη ανάπτυξη: ανάπτυξη μιας οικονομίας βασιζόμενης στη γνώση και την καινοτομία.
- Διατηρήσιμη ανάπτυξη: προώθηση μιας πιο αποδοτικής στη χρήση πόρων, πιο πράσινης και πιο ανταγωνιστικής οικονομίας.
- Ανάπτυξη χωρίς αποκλεισμούς: μια οικονομία με υψηλή απασχόληση που θα επιτυγχάνει κοινωνική και εδαφική συνοχή¹²⁸.

Στο πλαίσιο αυτό, η στρατηγική «Ευρώπη 2020» έχει θέσει τους ακόλουθους πέντε (5) βασικούς στόχους:

- το ποσοστό απασχόλησης του πληθυσμού ηλικίας 20-64 ετών θα πρέπει να αυξηθεί από το 69% που ήταν το 2010 στο 75% έως το 2020 μέσω μεταξύ άλλων και της μεγαλύτερης συμμετοχής των γυναικών, των ατόμων

¹²⁵ COM (2010) 2020 τελικό, Βρυξέλλες, 3.3.2010, Ανακοίνωση της Επιτροπής: «ΕΥΡΩΠΗ 2020 Στρατηγική για έξυπνη, διατηρήσιμη και χωρίς αποκλεισμούς ανάπτυξη».

¹²⁶ Συμπεράσματα Ευρωπαϊκού Συμβουλίου 25/26 ΜΑΡΤΙΟΥ 2010, EUCO 7/10, CO EUR 4, CONCL 1.

¹²⁷ Τα θέματα αυτά έτυχαν ευρείας αποδοχής κατά τη δημόσια διαβούλευση που διεξήγε η Επιτροπή. Λεπτομερή στοιχεία για τις απόψεις που διατυπώθηκαν κατά τη διαβούλευση περιλαμβάνονται στη διεύθυνση: http://ec.europa.eu/eu2020/index_en.htm

¹²⁸ COM (2010) 2020 τελικό, Βρυξέλλες, 3.3.2010, Ανακοίνωση της Επιτροπής «ΕΥΡΩΠΗ 2020: Στρατηγική για έξυπνη, διατηρήσιμη και χωρίς αποκλεισμούς ανάπτυξη».

μεγαλύτερης ηλικίας και της καλύτερης ενσωμάτωσης των μεταναστών στο εργατικό δυναμικό.

- το 3% του ΑΕΠ της Ε.Ε. θα πρέπει να επενδύεται σε Έρευνα και Ανάπτυξη και μάλιστα ο στόχος αφορά τόσο στον δημόσιο όσο και στον ιδιωτικό τομέα. Η Επιτροπή μάλιστα προτείνει να διατηρηθεί ο στόχος του 3% και να καθοριστεί παράλληλα δείκτης που θα αντικατοπτρίζει την ένταση E&A και καινοτομίας.
- οι στόχοι του «20/20/20»¹²⁹ ως προς το κλίμα και την ενέργεια θα πρέπει να έχουν επιτευχθεί μέσα στη δεκαετία 2011-2020, περιλαμβανομένης της αύξησης σε 30% του ποσοστού μείωσης των εκπομπών εφόσον οι συνθήκες το επιτρέπουν),
- το ποσοστό των ατόμων που εγκαταλείπουν πρόωρα την σχολική εκπαίδευση θα πρέπει να είναι μικρότερο από 10% και τουλάχιστον το 40% των νέων πρέπει να έχουν πτυχίο τριτοβάθμιας εκπαίδευσης και
- ο αριθμός των ατόμων που κινδυνεύουν από φτώχεια θα πρέπει να μειωθεί κατά 20 εκατομμύρια.

Επίσης, η Επιτροπή προωθεί επτά (7) Εμβληματικές Πρωτοβουλίες (flagship initiatives), που θα λειτουργήσουν καθοριστικά στην προσδοκώμενη επίτευξη προόδου σε κάθε ένα από τους παραπάνω πέντε βασικούς Στόχους:

- «Ένωση Καινοτομίας», για τη βελτίωση των συνθηκών-πλαίσιο και της πρόσβασης στη χρηματοδότηση για την έρευνα και καινοτομία ώστε να εξασφαλισθεί ότι οι καινοτόμες ιδέες θα μπορέσουν να μετατραπούν σε προϊόντα και υπηρεσίες που θα δημιουργήσουν ανάπτυξη και θέσεις εργασίας.

-«Νεολαία σε Κίνηση», για την ενίσχυση των επιδόσεων των εκπαιδευτικών συστημάτων και τη διευκόλυνση της εισόδου των νέων στην αγορά εργασίας¹³⁰.

¹²⁹ 20% μείωση των αερίων θερμοκηπίου, 20% αύξηση ενεργειακής αποδοτικότητας και 20% αύξηση των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας. Ο στόχος αυτός που προτάθηκε από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή και ενεκρίθη στις 17 Δεκεμβρίου του 2008 από το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο σηματοδοτεί μία ημερομηνία ορόσημο για την προστασία του περιβάλλοντος στους κόλπους της Ε.Ε.

¹³⁰ Οι Νέοι εκτός Απασχόλησης, Εκπαίδευσης ή Κατάρτισης (ΕΑΕΚ) συνιστούν μια ετερογενή ομάδα. Για μερικούς νέους, το να είναι ΕΑΕΚ πιθανόν να αποτελεί ένδειξη πολλαπλών και εδραιωμένων μειονεκτημάτων και ενδέχεται να υποδηλώνει μια πιο μακρόχρονη αποσύνδεση από την κοινωνία και απαιτεί συνεπώς μακρύτερης διάρκειας παρεμβάσεις. Ορισμένοι νέοι είναι ιδιαίτερα ευάλωτοι, για παράδειγμα όσοι έχουν εγκαταλείψει πρόωρα την εκπαίδευση και την κατάρτιση ή εκείνοι με ανεπαρκή εκπαίδευση ή κατάρτιση, οι οποίοι έχουν περιορισμένη, συχνά, κάλυψη κοινωνικής προστασίας, περιορισμένη πρόσβαση σε χρηματοδοτικούς πόρους ή επισφαλείς συνθήκες εργασίας ή ενδέχεται να αντιμετωπίζουν διακρίσεις. Για άλλους, όπως οι νέοι υψηλής ειδίκευσης ή όσοι διαθέτουν ήδη σημαντική και ακόμη συναφή επαγγελματική πείρα, το να είναι ΕΑΕΚ είναι μάλλον προσωρινή κατάσταση, διότι τα εμπόδια ένταξής τους στην αγορά εργασίας είναι περιορισμένα και δεν αντιμετωπίζουν εγγενείς αδυναμίες. Η ενίσχυση των εγγυήσεων για τη νεολαία θα πρέπει να αναγνωρίσει ότι τα άτομα ΕΑΕΚ χρειάζονται εξατομικευμένη προσέγγιση: για ορισμένους ΕΑΕΚ μπορεί να αρκεί μια απλούστερη προσέγγιση, ενώ άλλοι, περισσότερο ευάλωτοι, ΕΑΕΚ μπορεί να χρειάζονται πιο εντατικές, μακρόχρονες και ολοκληρωμένες παρεμβάσεις. Οι παρεμβάσεις θα πρέπει να βασίζονται σε μια προσέγγιση που συνεκτιμά τη διάσταση του φύλου, λαμβάνοντας υπόψη τις διαφορές μεταξύ εθνικών, περιφερειακών και τοπικών συνθηκών. Στη σύσταση της 22ας Απριλίου 2013 του Συμβουλίου για τη θέσπιση εγγυήσεων για τη νεολαία (2013/C 120/01) τα κράτη - μέλη δεσμεύτηκαν να διασφαλίζουν ότι όλοι οι νέοι ηλικίας έως 25 ετών λαμβάνουν προσφορά απασχόλησης, συνεχή εκπαίδευση, μαθητεία ή πρακτική άσκηση καλής ποιότητας εντός τεσσάρων μηνών από τη στιγμή που καθίστανται άνεργοι

- «Ψηφιακό θεματολόγιο για την Ευρώπη», για την επίσπευση της ανάπτυξης των υπηρεσιών πρόσβασης στο Διαδίκτυο υψηλής ταχύτητας και την άντληση οφελών από μια ψηφιακή ενιαία αγορά για νοικοκυριά και επιχειρήσεις.
 - «Μια Ευρώπη που χρησιμοποιεί αποτελεσματικά τους πόρους», για την αποσύνδεση της οικονομικής ανάπτυξης από τη χρήση των πόρων, τη στήριξη της μετάβασης σε οικονομία χαμηλών εκπομπών άνθρακα, την αύξηση της χρήσης ανανεώσιμων πηγών ενέργειας, τον εκσυγχρονισμό του τομέα των μεταφορών και την ενθάρρυνση της ενεργειακής αποδοτικότητας.
 - «Μια βιομηχανική πολιτική για την εποχή της παγκοσμιοποίησης», για τη βελτίωση του επιχειρηματικού περιβάλλοντος, ιδίως για τις ΜΜΕ, και τη στήριξη της ανάπτυξης μιας ισχυρής και βιώσιμης βιομηχανικής βάσης, ικανής να ασκεί ανταγωνισμό σε παγκόσμιο επίπεδο.
 - «Ατζέντα για νέες δεξιότητες και θέσεις εργασίας», για τον εκσυγχρονισμό των αγορών εργασίας και την παροχή δυνατοτήτων στους πολίτες μέσω της δια βίου ανάπτυξης δεξιοτήτων με σκοπό την αύξηση της συμμετοχής στην αγορά εργασίας και την καλύτερη αντιστοίχιση προσφοράς και ζήτησης στην αγορά εργασίας, μεταξύ άλλων και μέσω της κινητικότητας του εργατικού δυναμικού Στρατηγική προώθησης της κοινωνικής ένταξης, καταπολέμησης της φτώχειας και κάθε μορφής διακρίσεων.
 - «Ευρωπαϊκή Πλατφόρμα για την καταπολέμηση της Φτώχειας», για τη διασφάλιση της κοινωνικής και εδαφικής συνοχής, ώστε να εξαπλωθούν ευρέως τα οφέλη της ανάπτυξης και της απασχόλησης και τα άτομα που ζουν σε συνθήκες φτώχειας και κοινωνικού αποκλεισμού να αποκτήσουν τα μέσα αξιοπρεπούς διαβίωσης και να συμμετάσχουν ενεργά στην κοινωνία.
- Η ανάλυση της Στρατηγικής επιβεβαιώνει την ενίσχυση του πεδίου της κοινωνικής ένταξης στο νέο επιχειρησιακό περιβάλλον λειτουργίας της Ένωσης, καθώς η καταπολέμηση της φτώχειας και του κοινωνικού αποκλεισμού αποτελεί τον Βασικό Στόχο 5 (μείωση του αριθμού των φτωχών κατά 20 εκ.), τον Θεματικό Στόχο 9 (Προώθηση της κοινωνικής ένταξης και της καταπολέμησης της φτώχειας) και προωθείται μέσω της Εμβληματικής Πρωτοβουλίας 7

ή εξέρχονται από την τυπική εκπαίδευση. Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο συμφώνησε ως προς τη θέσπιση πρωτοβουλίας για την απασχόληση των νέων τον Φεβρουάριο του 2013 προκειμένου να ενισχυθεί η χρηματοδοτική στήριξη στο πλαίσιο των υφιστάμενων ταμείων της Ε.Ε. Η πρωτοβουλία για την Απασχόληση των νέων αφορά κυρίως στις περιφέρειες με ιδιαίτερα υψηλό ποσοστό ανεργίας των νέων και στους νέους ηλικίας 15-24 ετών που βρίσκονται εκτός απασχόλησης, εκπαίδευσης ή κατάρτισης («ΕΑΕΚ»). Στο πλαίσιο της πρωτοβουλίας παρέχεται χρηματοδοτική στήριξη για την υλοποίηση μέτρων που προάγουν την απασχόληση των νέων, όπως οι Εγγυήσεις για τη νεολαία.

(«Ευρωπαϊκή Πλατφόρμα για την καταπολέμηση της Φτώχειας»). Μάλιστα, οι βασικές παρεμβάσεις για την προώθηση της κοινωνικής ένταξης ευπαθών ομάδων εντοπίζονται στα ακόλουθα επίπεδα: καταπολέμηση του σκληρού πυρήνα της φτώχειας, ανάπτυξη της κοινωνικής καινοτομίας, ανάπτυξη της κοινωνικής επιχειρηματικότητας, μείωση της σχολικής διαρροής, ανάπτυξη των κοινωνικών επενδύσεων, κοινωνική προστασία των παιδιών, πρόσβαση σε βασικούς λογαριασμούς πληρωμών. Βέβαια, αυτή η «έξυπνη», «βιώσιμη» και «χωρίς αποκλεισμούς» αναπτυξιακή στρατηγική της Ευρωπαϊκής Ένωσης έχει δεχθεί και επικρίσεις, καθώς κατηγορείται ότι «Στο επίπεδο της ρητορικής, η «Ευρώπη 2020» εμφανίζεται περισσότερο κοινωνική από τη Στρατηγική της Λισαβόνας και ιδιαίτερα από την αναθεωρημένη εκδοχή της (2005), αφού επαναφέρει, μεταξύ άλλων, την καταπολέμηση της φτώχειας και του κοινωνικού αποκλεισμού στο επίκεντρο της Ευρωπαϊκής πολιτικής ατζέντας και θεσπίζει για πρώτη φορά ποσοτικούς στόχους και κατευθυντήριες γραμμές για την καταπολέμησή τους. Ωστόσο, η πραγματικότητα, όπως προκύπτει από την εφαρμογή της Στρατηγικής, είναι ασύμβατη με τους διακηρυγμένους στόχους»¹³¹.

Η στρατηγική «Ευρώπη 2020» υλοποιείται στο πλαίσιο του ευρωπαϊκού εξαμήνου, το οποίο αποτελεί τον ετήσιο κύκλο συντονισμού της οικονομικής και δημοσιονομικής πολιτικής των κρατών - μελών της Ε.Ε. Συγκεκριμένα, το ευρωπαϊκό εξάμηνο περιλαμβάνει τέσσερα στάδια. Αρχικά, ορίζονται οι γενικές κατευθυντήριες γραμμές οικονομικής πολιτικής¹³² από το Συμβούλιο της Ε.Ε. και οι κατευθυντήριες γραμμές για τις πολιτικές απασχόλησης των κρατών - μελών της Ε.Ε.¹³³ Στη συνέχεια, τα κράτη - μέλη καλούνται να μετατρέψουν τους

¹³¹ Σελ. 1, Η Κοινωνική Διάσταση της «Ευρώπης 2020»: Ρητορική και Πραγματικότητα, Ανδρέας Φερώνας, Κοινωνική Πολιτική, Τεύχος 1, Απρίλιος 2013.

¹³² Σύμφωνα με το άρθρο 121 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης, το Συμβούλιο εκδίδει γενικούς προσανατολισμούς των οικονομικών πολιτικών για την οικονομία της Ε.Ε. Αυτοί αποτελούν κατευθυντήριες γραμμές για τις μακροοικονομικές και διαρθρωτικές πολιτικές, οι οποίες αποσκοπούν στον συντονισμό των οικονομικών πολιτικών των χωρών της Ε.Ε. προκειμένου να επιτύχουν κοινούς στόχους. Οι εν λόγω πολιτικές μαζί με τις κατευθυντήριες γραμμές των πολιτικών απασχόλησης των χωρών της Ε.Ε., οι οποίες δημοσιεύονται κάθε χρόνο σε ένα ξεχωριστό άρθρο (άρθρο 148 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης), αποτελούν τις ενοποιημένες κατευθυντήριες γραμμές για την υλοποίηση της στρατηγικής «Ευρώπη 2020».

¹³³ Απόφαση (ΕΕ) 2018/1215 του Συμβουλίου της 16ης Ιουλίου 2018 σχετικά με τις κατευθυντήριες γραμμές για τις πολιτικές απασχόλησης των κρατών - μελών, οι οποίες βρίσκονται σε πλήρη ευθυγράμμιση με τις αρχές του Ευρωπαϊκού Πυλώνα Κοινωνικών Δικαιωμάτων. Οι κατευθυντήριες γραμμές για την απασχόληση είναι οι εξής τέσσερις:

- Κατευθυντήρια γραμμή 5: Τόνωση της ζήτησης εργασίας.
- Κατευθυντήρια γραμμή 6: Ενίσχυση της προσφοράς εργασίας και βελτίωση της πρόσβασης στην απασχόληση, σε δεξιότητες και σε ικανότητες.
- Κατευθυντήρια γραμμή 7: Βελτίωση της λειτουργίας των αγορών εργασίας και της αποτελεσματικότητας του κοινωνικού Διαλόγου.
- Κατευθυντήρια γραμμή 8: Προαγωγή των ίσων ευκαιριών για όλους, προώθηση της κοινωνικής ένταξης και καταπολέμηση της φτώχειας.

στόχους της στρατηγικής «Ευρώπη 2020» σε εθνικούς στόχους, οι οποίοι υλοποιούνται με τη λήψη συγκεκριμένων μέτρων που παρουσιάζονται στα εθνικά μεταρρυθμιστικά τους προγράμματα, τα οποία δημοσιεύονται τον Απρίλιο κάθε έτους. Στο πλαίσιο αυτό, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή παρακολουθεί την επιτελούμενη πρόοδο και δημοσιεύει κάθε χρόνο στα τέλη φθινοπώρου, μία ετήσια επισκόπηση της ανάπτυξης, όπου υπογραμμίζονται οι γενικές οικονομικές προτεραιότητες της Ε.Ε. για την επόμενη χρονιά. Η ετήσια αυτή επισκόπηση της ανάπτυξης συζητείται από τα άλλα θεσμικά όργανα και καλλιεργεί το έδαφος για τη συζήτηση που θα λάβει χώρα στο εαρινό Ευρωπαϊκό Συμβούλιο. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή αξιολογεί τα εθνικά μεταρρυθμιστικά προγράμματα των κρατών - μελών της Ε.Ε. και τον Φεβρουάριο δημοσιεύει τις εκθέσεις ανά κράτος - μέλος, σύμφωνα με τις εσωτερικές του οικονομικές και κοινωνικές συνθήκες και προβαίνει στη διατύπωση ειδικών για κάθε κράτος - μέλος συστάσεις πολιτικής. Αυτές οι συστάσεις συζητούνται από το Συμβούλιο της Ε.Ε. και επικυρώνονται από το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο τον Ιούνιο, πριν εγκριθούν οριστικά από τους Υπουργούς Οικονομικών των χωρών. Τα κράτη - μέλη της Ε.Ε. οφείλουν να συμπεριλάβουν τις συστάσεις της Ευρωπαϊκής Επιτροπής στις πολιτικές τους και στις δράσεις τους την επόμενη κιόλας χρονιά. Σήμερα, οι τέσσερις κατευθυντήριες γραμμές για την απασχόληση αποτελούν μέρος των δέκα ολοκληρωμένων κατευθυντήριων γραμμών, οι οποίες περιλαμβάνουν, επίσης, έξι γενικούς προσανατολισμούς οικονομικών πολιτικών¹³⁴ και συνάδουν με το Σύμφωνο Σταθερότητας και Ανάπτυξης και με άλλους νόμους και πρωτοβουλίες της Ε.Ε. Μάλιστα, ενώ οι γενικοί προσανατολισμοί των οικονομικών πολιτικών παραμένουν σε ισχύ για απεριόριστο χρονικό διάστημα, οι κατευθυντήριες γραμμές για την απασχόληση πρέπει να καταρτίζονται κάθε χρόνο¹³⁵.

¹³⁴ Σύμφωνα με το άρθρο 121 της ΣΛΕΕ.

¹³⁵ Όπως αναφέρεται στην Απόφαση (ΕΕ) 2020/1512 του Συμβουλίου της 13ης Οκτωβρίου 2020 σχετικά με τις κατευθυντήριες γραμμές για τις πολιτικές απασχόλησης των κρατών μελών: «Οι κατευθυντήριες γραμμές για την απασχόληση εναρμονίζονται με τον ευρωπαϊκό πυλώνα κοινωνικών δικαιωμάτων, ενσωματώνουν τις τέσσερις διαστάσεις της ετήσιας στρατηγικής για τη βιώσιμη ανάπτυξη και, ιδίως, ενσωματώνουν για πρώτη φορά τη διάσταση της περιβαλλοντικής βιωσιμότητας, αντικατοπτρίζοντας το πνεύμα της «ισχυρής κοινωνικής Ευρώπης για δίκαιες μεταβάσεις». Επιπλέον, οι κατευθυντήριες γραμμές ενσωματώνουν τους στόχους του ΟΗΕ για τη βιώσιμη ανάπτυξη (ΣΒΑ) και αντιμετωπίζουν τις συνέπειες της πανδημίας COVID-19».

I.2.5. Ο ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΣ ΠΥΛΩΝΑΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΤΟ ΕΤΠ

Στις 9 Σεπτεμβρίου 2015, ο πρόεδρος της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, κ. Juncker, ανακοίνωσε στην ομιλία¹³⁶ που εκφώνησε ενώπιον του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου για την κατάσταση της Ε.Ε.¹³⁷, την πρόθεση δημιουργίας ενός ευρωπαϊκού πυλώνα κοινωνικών δικαιωμάτων. Στις 8 Μαρτίου 2016, στην Ανακοίνωση της Επιτροπής προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο, την Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και την Επιτροπή των Περιφερειών, με τίτλο: «Έναρξη διαβούλευσης για τον ευρωπαϊκό πυλώνα κοινωνικών δικαιωμάτων»¹³⁸ αναλύεται το σκεπτικό της ύπαρξης αυτού του πυλώνα ως μίας απαραίτητης πυξίδας κοινωνικού προσανατολισμού της Ε.Ε. σε μια ιδιαίτερα ανταγωνιστική κοινωνική οικονομία της αγοράς που οφείλει να υπερβεί την κρίση και να μεταβεί σε μια βαθύτερη και δικαιότερη Οικονομική και Νομισματική Ένωση, αξιοποιώντας την πλούσια πείρα της.

Η δημόσια διαβούλευση σχετικά με τον ευρωπαϊκό πυλώνα των κοινωνικών δικαιωμάτων, την οποία διεξήγαγε η Επιτροπή, εξελίχθηκε σε έναν βαθύ προβληματισμό όσον αφορά το ισχύον κοινωνικό κεκτημένο και σε μια ευρεία συζήτηση μεταξύ των κοινωνικών εταίρων, των εθνικών κυβερνήσεων και κοινοβουλίων, της κοινωνίας των πολιτών και των θεσμικών οργάνων της Ε.Ε. σχετικά με τη μορφή και τη δομή ενός μελλοντικού ευρωπαϊκού κοινωνικού μοντέλου. Η Επιτροπή έλαβε πάνω από δωδεκάμισι χιλιάδες (12.500) απαντήσεις μέσω διαδικτύου και σχεδόν διακόσια (200) έγγραφα θέσης. Η διαβούλευση ολοκληρώθηκε τον Ιανουάριο του 2017 με την πραγματοποίηση διάσκεψης με θέμα: «Ας προχωρήσουμε μαζί», στην οποία συμμετείχαν περισσότερα από εξακόσια (600) άτομα. Με βάση τα αποτελέσματα αυτής της διαβούλευσης, και ενώ είχε ήδη προηγηθεί το Ψήφισμα του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου της 19ης

¹³⁶ Juncker : «Πρέπει να επισπεύσουμε τις εργασίες για τη δημιουργία μιας δίκαιης και αληθινά πανευρωπαϊκής αγοράς εργασίας. (...) Στο πλαίσιο αυτών των προσπαθειών, θα ήθελα να δημιουργηθεί ένας ευρωπαϊκός πυλώνας κοινωνικών δικαιωμάτων, ο οποίος να λαμβάνει υπόψη τις μεταβαλλόμενες πραγματικότητες στις κοινωνίες της Ευρώπης και στον κόσμο της εργασίας. Και ο οποίος μπορεί να χρησιμεύσει ως πυξίδα για την ανανεωμένη σύγκλιση εντός της ευρωζώνης. Αυτός ο ευρωπαϊκός πυλώνας κοινωνικών δικαιωμάτων θα πρέπει να συμπληρώνει όσα έχουμε ήδη πετύχει από κοινού όσον αφορά την προστασία των εργαζομένων στην Ε.Ε. Ευελπιστώ να διαδραματίσουν οι κοινωνικοί εταίροι κεντρικό ρόλο στη διαδικασία αυτή. Πιστεύω ότι είναι σωστό που δρομολογούμε αυτή την πρωτοβουλία στο πλαίσιο της ευρωζώνης, δίνοντας παράλληλα τη δυνατότητα και σε άλλα κράτη - μέλη της Ε.Ε να συμμετάσχουν στην προσπάθεια αυτή, αν το επιθυμούν.»

¹³⁷ Η πρωτοβουλία αυτή εντάσσεται στο πλαίσιο των ενεργειών που ανέλαβε η Επιτροπή για μια βαθύτερη και δικαιότερη οικονομική και νομισματική ένωση (ONE), καθώς και στο πρόγραμμα εργασίας της για το 2016.

¹³⁸ COM(2016) 127 final, Στρασβούργο, 8.3.2016, https://eur-lex.europa.eu/resource.html?uri=cellar:bc4bab37-e5f2-11e5-8a50-01aa75ed71a1.0010.02/DOC_1&format=PDF

Ιανουαρίου 2017 σχετικά με έναν ευρωπαϊκό πυλώνα κοινωνικών δικαιωμάτων¹³⁹, η Επιτροπή υπέβαλε σχετική πρόταση τον Απρίλιο του 2017¹⁴⁰.

Η Διακήρυξη και η υπογραφή¹⁴¹ του κειμένου του Ευρωπαϊκού Πυλώνα Κοινωνικών Δικαιωμάτων πραγματοποιήθηκε στο Γκέτεμποργκ της Σουηδίας την Παρασκευή 17 Νοεμβρίου 2017 κατά την Κοινωνική σύνοδο Κορυφής για τη δίκαιη απασχόληση και την ανάπτυξη, που διοργάνωσε ο Πρόεδρος της Ευρωπαϊκής Επιτροπής Ζαν-Κλοντ Γιούνκερ και ο πρωθυπουργός της Σουηδίας Στέφαν Λεβένο και στην οποία συμμετείχαν αρχηγοί κρατών και κυβερνήσεων και εκπρόσωποι από επιχειρήσεις και συνδικάτα.

Στόχος αυτού του Πυλώνα είναι «να χρησιμεύσει ως οδηγός για την επίτευξη ουσιαστικών αποτελεσμάτων ως προς την απασχόληση και τα κοινωνικά ζητήματα κατά την αντιμετώπιση των σημερινών και μελλοντικών προκλήσεων»¹⁴². Ο πυλώνας κοινωνικών δικαιωμάτων, επομένως, έχει σκοπό να εξασφαλίσει στους πολίτες νέα και αποτελεσματικότερα δικαιώματα. Αναγνωρίζεται ότι, καθώς οι αγορές και οι κοινωνίες εξελίσσονται ταχύτατα, με νέες ευκαιρίες και προκλήσεις να προκύπτουν από την παγκοσμιοποίηση, την ψηφιακή επανάσταση και τους μεταβαλλόμενους τρόπους εργασίας, η Ευρώπη, επιδιώκοντας την οικονομική και την κοινωνική πρόοδο και επιδεικνύοντας αποφασιστικότητα ως προς την αντιμετώπιση της χρηματοπιστωτικής κρίσης, θεσπίζει αυτόν τον πυλώνα, ο οποίος εντάσσεται μέσα στο ευρύτερο πλαίσιο των προσπαθειών για την οικοδόμηση ενός περισσότερο βιώσιμου μοντέλου ανάπτυξης χωρίς αποκλεισμούς. Ο Πυλώνας εδράζεται σε είκοσι (20) κύριες αρχές¹⁴³, διαρθρωμένες σε τρεις κατηγορίες/κεφάλαια:

- Ίσες ευκαιρίες και πρόσβαση στην αγορά εργασίας
- Δίκαιοι όροι εργασίας
- Κοινωνική προστασία και ένταξη.

¹³⁹ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/PDF/?uri=CELEX:52017IP0010&from=EL>

¹⁴⁰ Η έγκρισή της πρότασης έγινε από το Συμβούλιο της Ε.Ε (Απασχόληση, Κοινωνική Πολιτική, Υγεία και Καταναλωτές) στις 23 Οκτωβρίου 2017.

¹⁴¹ από τους προέδρους των τριών ευρωπαϊκών θεσμών, τον Juncker, εξ ονόματος της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, του Tajani, εξ ονόματος του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Πρωθυπουργού Ratas, εξ ονόματος του Συμβουλίου της Ε.Ε.

¹⁴² Διοργανική διακήρυξη για τον Ευρωπαϊκό Πυλώνα Κοινωνικών Δικαιωμάτων.

¹⁴³ Οι είκοσι αρχές του Ευρωπαϊκού Πυλώνα Κοινωνικών Δικαιωμάτων είναι οι εξής: 1. Εκπαίδευση, Κατάρτιση και Διά βίου Μάθηση, 2. Ισότητα των φύλων, 3. Ίσες ευκαιρίες, 4. Ενεργός στήριξη της απασχόλησης, 5. Ασφαλής και ευπροσάρμοστη απασχόληση, 6. Αποδοχές, 7. Ενημέρωση για τους όρους απασχόλησης και την προστασία σε περίπτωση απόλυσης, 8. Κοινωνικός διάλογος και συμμετοχή των εργαζομένων, 9. Ισορροπία μεταξύ επαγγελματικής και προσωπικής ζωής, 10. Υγιεινό, ασφαλές και κατάλληλα προσαρμοσμένο εργασιακό περιβάλλον και προστασία δεδομένων, 11. Φροντίδα και στήριξη των παιδιών, 12. Κοινωνική προστασία, 13. Παροχές ανεργίας, 14. Ελάχιστο εισόδημα, 15. Εισόδημα ηλικιωμένων και συντάξεις, 16. Υγειονομική περίθαλψη, 17. Ένταξη ατόμων με αναπηρία, 18. Μακροχρόνια φροντίδα, 19. Στέγαση και βοήθεια για τους αστέγους, 20. Πρόσβαση σε βασικές υπηρεσίες. Οι αρχές 1-4 αφορούν στην πρώτη κατηγορία «Ίσες ευκαιρίες και πρόσβαση στην αγορά εργασίας», οι αρχές 5-10 αφορούν στη δεύτερη κατηγορία «Δίκαιοι όροι εργασίας» και οι αρχές 11-20 αφορούν στην τρίτη κατηγορία «Κοινωνική προστασία και ένταξη».

Ο Ευρωπαϊκός Πυλώνας κοινωνικών δικαιωμάτων μνημονεύεται και σε πολλά σημεία του ισχύοντος Κανονισμού για το ΕΤΠ και μάλιστα στο άρθρο 2 αναφέρεται ότι αποστολή του ΕΤΠ είναι πως «συμβάλλει στην καλύτερη κατανομή των οφελών της παγκοσμιοποίησης και της τεχνολογικής προόδου, βοηθώντας τους απολυμένους εργαζομένους να προσαρμοστούν στις διαρθρωτικές αλλαγές. Ως εκ τούτου, το ΕΤΠ συμβάλλει στην εφαρμογή των αρχών που ορίζει ο ευρωπαϊκός πυλώνας κοινωνικών δικαιωμάτων και στην ενίσχυση της κοινωνικής και οικονομικής συνοχής μεταξύ των περιφερειών και των κρατών - μελών». Επίσης, σε άλλο σημείο της Πρότασης του Κανονισμού αναφέρεται ότι «Στις 17 Νοεμβρίου 2017 διακηρύχθηκε, από κοινού από το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο και την Επιτροπή, ο ευρωπαϊκός πυλώνας κοινωνικών δικαιωμάτων, για την αντιμετώπιση των κοινωνικών προκλήσεων στην Ευρώπη. Λαμβανομένων υπόψη των μεταβαλλόμενων συνθηκών στον κόσμο της εργασίας, η Ε.Ε. θα πρέπει να προετοιμαστεί για τις τρέχουσες και τις μελλοντικές προκλήσεις της παγκοσμιοποίησης και της ψηφιοποίησης. Αυτό σημαίνει αύξηση της συμμετοχής στην ανάπτυξη και βελτίωση της απασχόλησης και των κοινωνικών πολιτικών. Οι αρχές του ευρωπαϊκού πυλώνα κοινωνικών δικαιωμάτων θα λειτουργούν ως γενικό κατευθυντήριο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού Ταμείου Προσαρμογής στην Παγκοσμιοποίηση (ΕΤΠ) και θα επιτρέπουν στην Ένωση να εφαρμόζει τις σχετικές αρχές στην πράξη όταν πρόκειται για μεγάλες αναδιαρθρώσεις»¹⁴⁴. Ακόμη, αναφέρεται ότι ο «ευρωπαϊκός πυλώνας κοινωνικών δικαιωμάτων λειτουργεί ως ένα γενικό κατευθυντήριο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού Ταμείου Προσαρμογής στην Παγκοσμιοποίηση (ΕΤΠ), που επιτρέπει στην Ένωση να καθορίζει τις αρχές στην πράξη όταν πρόκειται για σημαντικές αναδιαρθρώσεις»¹⁴⁵. Στον νέο κανονισμό (ΕΕ) 2021/691 για το ΕΤΠ διατηρήθηκαν σχεδόν αυτολεξεί αυτά τα σημεία της Πρότασης που αφορούν στον πυλώνα αυτόν.

Στο ίδιο μήκος κύματος κινείται και η έκθεση της Επιτροπής σχετικά με την ενδιάμεση αξιολόγηση του Ευρωπαϊκού Ταμείου Προσαρμογής στην

¹⁴⁴ COM (2018) 380 τελικό, Πρόταση της Επιτροπής: «Κανονισμός του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για το Ευρωπαϊκό Ταμείο Προσαρμογής στην Παγκοσμιοποίηση (ΕΤΠ)», Βρυξέλλες, 30.5.2018.

¹⁴⁵ Σε αυτό το πνεύμα, πραγματοποιήθηκε στις 17 Οκτωβρίου 2018 στην πόλη Κομποστέλα της Ισπανίας ένα ημερήσιο σεμινάριο δικτύωσης με τίτλο: «Πώς μπορεί το ΕΤΠ να υλοποιήσει τον ευρωπαϊκό πυλώνα των κοινωνικών δικαιωμάτων», στο οποίο συμμετέχουν διάφοροι ενδιαφερόμενοι φορείς του ΕΤΠ που ενημερώθηκαν για τον Ευρωπαϊκό πυλώνα των κοινωνικών δικαιωμάτων και για τους τρόπους με τους οποίους μπορεί να συμβάλει το ΕΤΠ σε αυτό.

Παγκοσμιοποίηση (ΕΤΠ)¹⁴⁶, καθώς σε αυτήν υπογραμμίζεται ότι ο πυλώνας δίνει έμφαση σε μια αρχή που συνδέεται με την ενεργοποίηση και τη διευκόλυνση της μετάβασης στην αγορά εργασίας: «Κάθε άνθρωπος έχει δικαίωμα σε έγκαιρη και εξατομικευμένη συνδρομή με στόχο τη βελτίωση των προοπτικών του για απασχόληση ή αυτοαπασχόληση. Αυτό περιλαμβάνει το δικαίωμα στήριξης για την αναζήτηση εργασίας, την κατάρτιση και την επανειδίκευση. Κάθε άνθρωπος δικαιούται να μεταφέρει τα δικαιώματά του όσον αφορά την κοινωνική προστασία και την κατάρτιση σε περίπτωση επαγγελματικής μετάβασης.» Επίσης, στην έκθεση αναφέρεται ότι, σε επίπεδο Ε.Ε., το ΕΤΠ είναι αφενός ένα σημαντικό, υπαρκτό μέσο, προκειμένου να αντιμετωπιστούν οι μεγάλες κινήσεις αναδιάρθρωσης και αφετέρου ένα χρήσιμο εργαλείο για την αντιμετώπιση των συνεπειών της παγκοσμιοποίησης και μέσα από την προβολή του για την καλύτερη αναγνωρισιμότητά του θα μπορούσε να καθησυχάσει τις ανησυχίες όσον αφορά την κοινωνική οικονομία της αγοράς της Ε.Ε.

I.2.6. ΟΙ ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ ΤΗΣ Ε.Ε. ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΕΡΙΟΔΟ 2021-2027

Στις 2 Μαΐου 2018 η Ευρωπαϊκή Επιτροπή ανακοίνωσε την πρότασή της για το νέο Πολυετές Δημοσιονομικό Πλαίσιο 2021-2027, δηλαδή το νέο ΕΣΠΑ για την περίοδο 2021-2027 και στις 29 Μαΐου προχώρησε αντίστοιχα στην παρουσίαση της πρότασης για την Πολιτική Συνοχής και τους Κανονισμούς των Ταμείων της νέας Προγραμματικής Περιόδου 2021-2027, εγκαινιάζοντας επισήμως την περίοδο διαπραγμάτευσης¹⁴⁷. Τη νέα προγραμματική περίοδο 2021-2027, οι πολιτικές της Ε.Ε. στηρίζουν τους ακόλουθους πέντε (5) κύριους στόχους, από τους οποίους οι δύο τελευταίοι αφορούν στην κοινωνική πολιτική:

- Μια Εξυπνότερη Ευρώπη, μέσω της καινοτομίας, της ψηφιοποίησης, του οικονομικού μετασχηματισμού και της στήριξης των μικρών και μεσαίων επιχειρήσεων. Ο στόχος αφορά στη διασύνδεση της έρευνας με τον παραγωγικό ιστό, στην προσαρμογή της επιχειρηματικής δραστηριότητας στο νέο ανταγωνιστικό περιβάλλον, στην ενδυνάμωση της καινοτομικής ικανότητας των μικρομεσαίων επιχειρήσεων, στη διευκόλυνση της πρόσβασης στη

¹⁴⁶ COM (2018) 297 final, 16-05-2018.

¹⁴⁷ Βάσει αυτής της πρότασης εξεδόθη ο ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ (ΕΕ, ΕΥΡΑΤΟΜ) 2020/2093 του Συμβουλίου της 17ης Δεκεμβρίου 2020 για τον καθορισμό του πολυετούς δημοσιονομικού πλαισίου για τα έτη 2021 έως 2027.

χρηματοδότηση και στη διεύρυνση του εύρους των χρηματοδοτικών εργαλείων με τη δημιουργία ενός θεσμικού περιβάλλοντος φιλικού προς τις επιχειρήσεις, καθώς και στον ψηφιακό μετασχηματισμό. Επίσης, περιλαμβάνει την κάλυψη αναγκών σε δεξιότητες στο πλαίσιο των κατευθύνσεων της έξυπνης εξειδίκευσης, της βιομηχανικής μετάβασης και της υποστήριξης του ψηφιακού μετασχηματισμού. Η χρηματοδότηση αυτού του στόχου θα προέλθει από το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης (ΕΤΠΑ).

- Μια Πιο Πράσινη Ευρώπη χωρίς εκπομπές διοξειδίου του άνθρακα, που εφαρμόζει τη συμφωνία του Παρισιού και επενδύει στην ενεργειακή μετάβαση, στις ανανεώσιμες πηγές ενέργειας και στην καταπολέμηση της κλιματικής αλλαγής. Ο στόχος θα χρηματοδοτηθεί από το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης (ΕΤΠΑ) και το Ταμείο Συνοχής και αποσκοπεί στη δημιουργία μιας πιο πράσινης Ευρώπης με χαμηλές εκπομπές άνθρακα μέσω της προώθησης μέτρων ενεργειακής απόδοσης, της προαγωγής των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας, της ανάπτυξης έξυπνων ενεργειακών συστημάτων, δικτύων και εξοπλισμού αποθήκευσης, της ορθολογικής και βιώσιμης διαχείρισης των υδάτινων πόρων, της κυκλικής οικονομίας, της προσαρμογής στην κλιματική αλλαγή, της πρόληψης και της διαχείρισης των κινδύνων, καθώς και της ενίσχυσης της βιοποικιλότητας, των πράσινων υποδομών στο αστικό περιβάλλον και της μείωσης της ρύπανσης.
- Μια Πιο Συνδεδεμένη Ευρώπη, με στρατηγικά δίκτυα μεταφορών και ψηφιακά δίκτυα, Ο τρίτος στόχος αφορά στην ανάπτυξη ενός βιώσιμου, ασφαλούς, συνεκτικού και διαλειτουργικού συστήματος μεταφορών (οδικών, σιδηροδρομικών, θαλάσσιων), στην προώθηση της βιώσιμης πολυτροπικής αστικής κινητικότητας, καθώς και στην ενίσχυση της ψηφιακής συνδεσιμότητας (ευρυζωνικά δίκτυα, ανάπτυξη σύγχρονων δικτυακών υποδομών, οπτικών ινών και δικτύων 5G). Όπως και στην περίπτωση του δεύτερου στόχου έτσι κι εδώ η χρηματοδότηση θα προέλθει από το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης (ΕΤΠΑ) και το Ταμείο Συνοχής.
- Μια Πιο Κοινωνική Ευρώπη, που υλοποιεί τον ευρωπαϊκό πυλώνα κοινωνικών δικαιωμάτων και στηρίζει την ποιοτική απασχόληση, την εκπαίδευση, τις δεξιότητες, την κοινωνική ένταξη και την ίση πρόσβαση στην υγειονομική περίθαλψη. Αυτός ο τέταρτος στόχος σχετίζεται με τους τομείς της

απασχόλησης, της εκπαίδευσης και διά βίου μάθησης, της υγείας και της κοινωνικής προστασίας. Περιλαμβάνει την προώθηση της εκπαίδευσης, κατάρτισης και διά βίου μάθησης, καθώς και στην ανάπτυξη ενεργητικών πολιτικών απασχόλησης για την αύξηση της απασχόληση και την καταπολέμηση της ανεργίας. Επίσης, περιλαμβάνει την προώθηση ίσων ευκαιριών σε όλους (ιδίως γυναικών, νέων και μακροχρόνιων ανέργων, παιδιών, ατόμων τρίτης ηλικίας, κατοίκων απομακρυσμένων και υποβαθμισμένων περιοχών, Άτομα με Αναπηρία, Ρομά, πολιτών τρίτων χωρών, ψυχικά ασθενών κ.ά.), στην ενίσχυση υποδομών και δράσεων κοινωνικής προστασίας και ένταξης ευάλωτων κοινωνικών ομάδων και ατόμων που αντιμετωπίζουν κίνδυνο φτώχειας ή κοινωνικού αποκλεισμού, καθώς και στην ενίσχυση των συστημάτων υγειονομικής περίθαλψης. Τα χρηματοδοτικά εργαλεία αυτού του στόχου είναι το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο (ΕΚΤ) και το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης (ΕΤΠΑ).

- Μια Ευρώπη Πιο Κοντά στους Πολίτες, με τη στήριξη των αναπτυξιακών στρατηγικών που καταρτίζονται σε τοπικό επίπεδο και της βιώσιμης αστικής ανάπτυξης σε όλη την ΕΕ. Το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης (ΕΤΠΑ) και το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο (ΕΚΤ) θα χρηματοδοτήσουν τον τελευταίο στόχο που αφορά: 1) στην ενίσχυση ολοκληρωμένων παρεμβάσεων σε αστικές περιοχές που προάγουν τη βιώσιμη ανάπτυξη του αστικού ιστού, τον πολιτισμό και την ασφάλεια, 2) στην εφαρμογή ολοκληρωμένων στρατηγικών στις ορεινές, αγροτικές και παράκτιες περιοχές που στοχεύουν στη βιώσιμη ανάπτυξη, στην προσβασιμότητα και ανάδειξη της πολιτιστικής κληρονομιάς, 3) στην εφαρμογή ολοκληρωμένων στρατηγικών στις νησιωτικές περιοχές και συμπλέγματα νησιών που στοχεύουν στη βιώσιμη ανάπτυξη, στην προσβασιμότητα, στην ανάδειξη της πολιτιστικής κληρονομιάς και στην αξιοποίηση των προοπτικών τους και 4) σε ολοκληρωμένες στρατηγικές σε περιοχές που εμφανίζουν χωρική και θεματική συνέχεια, με δυνατότητα αξιοποίησης πλουτοπαραγωγικών πόρων και ιδιαίτερων τοπικών χαρακτηριστικών – πολιτιστικών, τοπικής παραγωγής, τουριστικής δραστηριότητας.

Ιδιαίτερα σημαντικό είναι να αναφερθεί ότι στην νέα προγραμματική περίοδο καταργείται η σύσταση του Συμβουλίου της 22ας Απριλίου 2013¹⁴⁸, για τη

¹⁴⁸ Σύσταση του Συμβουλίου της 22ας Απριλίου 2013 για τη θέσπιση εγγυήσεων για τη νεολαία (2013/C 120/01).

θέσπιση εγγυήσεων για τη νεολαία και τίθενται σε ισχύ οι ενισχυμένες Εγγυήσεις για τη Νεολαία. Συγκεκριμένα, στην Ανακοίνωση της Επιτροπής με τίτλο «Στήριξη της απασχόλησης των νέων: Γέφυρα προς την απασχόληση για την επόμενη γενιά»¹⁴⁹ αναφέρεται ότι το πρόγραμμα «Εγγυήσεις για τη νεολαία» είχε «σημαντικό μετασχηματιστικό αντίκτυπο», παρέχοντας βοήθεια εισόδου στην αγορά εργασίας σε πάνω από 24 εκατομμύρια νέους της Ε.Ε. και προτείνεται σύσταση του Συμβουλίου σχετικά με τη δημιουργία «Γέφυρας προς την απασχόληση- ενίσχυση των Εγγυήσεων για τη νεολαία»¹⁵⁰, όπου πλέον η ομάδα – στόχος διευρύνεται και αφορά όλους τους άνεργους ή τους μη ενεργούς νέους ηλικίας κάτω των 25 ετών σε όλους τους κάτω των 30 ετών, υποστηρίζοντας μέτρα που αποσκοπούν στη δημιουργία θέσεων εργασίας μέτρων ενεργοποίησης (παροχή συμβουλών για θέματα σταδιοδρομίας) και στήριξης. Η Επιτροπή καλεί επίσης τα κράτη - μέλη να ενισχύσουν τη στήριξη της απασχόλησης των νέων μέσω του προγράμματος NextGenerationEU και του μελλοντικού προϋπολογισμού της Ε.Ε. Η συνολική φιλοδοξία είναι να επενδύσουν τα κράτη - μέλη ενωσιακά κονδύλια ύψους τουλάχιστον 22 δισεκατομμυρίων ευρώ για την απασχόληση των νέων, συμβάλλοντας στη χρηματοδότηση επιχορηγήσεων και δανείων εκκίνησης για νέους επιχειρηματίες, προγραμμάτων καθοδήγησης και εκκολαπτηρίων επιχειρήσεων, πριμοδοτήσεων για τις ΜΜΕ που προσλαμβάνουν μαθητευόμενους, σεμιναρίων κατάρτισης για την απόκτηση νέων δεξιοτήτων που ζητούνται στην αγορά εργασίας, προγραμμάτων δημιουργίας ικανοτήτων στις δημόσιες υπηρεσίες απασχόλησης, προγραμμάτων κατάρτισης σε θέματα διαχείρισης σταδιοδρομίας στο πλαίσιο της επίσημης εκπαίδευσης, επενδύσεων σε υποδομή και τεχνολογία ψηφιακής μάθησης. Γενικά, σύμφωνα με τη σύσταση του Συμβουλίου της 22ας Απριλίου 2013, τα υποστηρικτικά μέτρα μπορούν να χρηματοδοτούνται από ενωσιακά κονδύλια. Η πρωτοβουλία για την απασχόληση των νέων («ΠΑΝ») για την περίοδο 2014-2020 (στην οποία η Ένωση συνεισφέρει σχεδόν κατά 9 δισεκατομμύρια EUR), από κοινού με πρόσθετες επενδύσεις του Ευρωπαϊκού Κοινωνικού Ταμείου («ΕΚΤ»), υπήρξε βασικός χρηματοδοτικός πόρος της Ένωσης για τη στήριξη της υλοποίησης των εγγυήσεων για τη νεολαία. Στο πλαίσιο του σχεδίου ανάκαμψης για την Ευρώπη

¹⁴⁹ COM (2020) 276 τελικό της 1ης Ιουλίου 2020, «Στήριξη της απασχόλησης των νέων: Γέφυρα προς την απασχόληση για την επόμενη γενιά».

¹⁵⁰ Στην ίδια ανακοίνωση προτείνεται και σύσταση του Συμβουλίου σχετικά με την επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση για βιώσιμη ανταγωνιστικότητα, κοινωνική δικαιοσύνη και ανθεκτικότητα, μαζί με μία ανανεωμένη ώθηση για τη μαθητεία.

και του μέσου «Next Generation EU», ο Μηχανισμός Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας και η Συνδρομή στην Ανάκαμψη για τη Συνοχή και τις Περιοχές της Ευρώπης («REACT-EU») θα παράσχουν πρόσθετη ενωσιακή χρηματοδότηση για μέτρα για την απασχόληση των νέων. Κατά την περίοδο χρηματοδότησης 2021-2027, οι προσπάθειες αυτές θα συμπληρωθούν από το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο+ («ΕΚΤ+»), το οποίο θα στηρίζει το πλήρες φάσμα μέτρων για την απασχόληση, την εκπαίδευση και την κατάρτιση στο πλαίσιο της ενίσχυσης των εγγυήσεων για τη νεολαία. Μάλιστα, στη διοργανική διακήρυξη για τον ευρωπαϊκό πυλώνα κοινωνικών δικαιωμάτων¹⁵¹ αναφέρεται ότι «οι νέοι έχουν δικαίωμα σε συνεχή εκπαίδευση, μαθητεία, άσκηση ή προσφορά εργασίας καλής ποιότητας εντός τεσσάρων μηνών από τη στιγμή που καθίστανται άνεργοι ή εξέρχονται από την εκπαίδευση». Σύμφωνα με αυτήν μάλιστα την 4η αρχή του ευρωπαϊκού πυλώνα κοινωνικών δικαιωμάτων το Συμβούλιο¹⁵² έκανε σύσταση, κατόπιν σχετικής πρότασης της Επιτροπής¹⁵³, προς τα κράτη – μέλη να διασφαλίζουν ότι «όλοι οι νέοι ηλικίας κάτω των 30 ετών θα λαμβάνουν προσφορά απασχόλησης, συνεχή εκπαίδευση, μαθητεία ή πρακτική άσκηση καλής ποιότητας εντός περιόδου τεσσάρων μηνών από τη στιγμή που καθίστανται άνεργοι ή εξέρχονται από την τυπική εκπαίδευση» και επίσης ανέφερε ότι «αφετηρία για την παροχή προσφοράς στους νέους στο πλαίσιο των εγγυήσεων για τη νεολαία θα πρέπει να είναι η εγγραφή των νέων σε πάροχο υπηρεσιών εγγυήσεων για τη νεολαία». Μάλιστα, τα προγράμματα εγγυήσεων για τη νεολαία βασίζονται στις ακόλουθες κατευθυντήριες γραμμές, όπως παρουσιάζεται στον πίνακα 1:

ΠΙΝΑΚΑΣ 1:

ΣΤΑΔΙΑ	ΚΑΤΕΥΘΥΝΤΗΡΙΕΣ ΓΡΑΜΜΕΣ
ΧΑΡΤΟΓΡΑΦΗΣΗ	Προσδιορισμός της ομάδας-στόχου, των διαθέσιμων υπηρεσιών και των αναγκών σε δεξιότητες
	Παροχή δυνατότητας πρόληψης μέσω συστημάτων παρακολούθησης και έγκαιρης προειδοποίησης

¹⁵¹ (2017/C428/09).

¹⁵² Σύσταση του Συμβουλίου της 30ής Οκτωβρίου 2020 για «μια γέφυρα προς την απασχόληση — ενίσχυση των εγγυήσεων για τη νεολαία» και για την κατάργηση της σύστασης του Συμβουλίου, της 22ας Απριλίου 2013, για τη θέσπιση εγγυήσεων για τη νεολαία (2020/C 372/01).

¹⁵³ COM(2020) 277 final, 1^η Ιουλίου 2020.

ΠΡΟΒΟΛΗ	Ευαισθητοποίηση και στοχευμένη επικοινωνία
	Κλιμάκωση της προβολής που απευθύνεται σε ευάλωτες ομάδες
ΠΡΟΠΑΡΑΣΚΕΥΗ	Χρήση εργαλείων κατάρτισης προφίλ για τη διαμόρφωση εξατομικευμένων σχεδίων δράσης
	Παροχή συμβουλών, κατευθύνσεων και καθοδήγησης
	Ενίσχυση των ψηφιακών δεξιοτήτων μέσω προπαρασκευαστικής κατάρτισης
	Αξιολόγηση, βελτίωση και επικύρωση άλλων σημαντικών δεξιοτήτων
ΠΡΟΣΦΟΡΑ	Εξασφάλιση της αποτελεσματικότητας των κινήτρων για απασχόληση και σύσταση επιχειρήσεων
	Εναρμόνιση της προσφοράς με τα υφιστάμενα πρότυπα για τη διασφάλιση ποιότητας και ισότητας
	Παροχή στήριξης μετά την πρόσληψη και χρήση ανατροφοδότησης

Βασική διαπίστωση είναι ότι στο εξής οι εγγυήσεις για τη νεολαία δίνουν έμφαση στην έγκαιρη παρέμβαση και την προσέγγιση των νέων εκτός απασχόλησης, εκπαίδευσης ή κατάρτισης και στην αποτελεσματικότερη παροχή υπηρεσιών προς τους άνεργους νέους, βελτιώνοντας τα προγράμματα μαθητείας και πρακτικής άσκησης για την απόκτηση των απαιτούμενων δεξιοτήτων.

Όλα τα παραπάνω περιλαμβάνονται και στο Σχέδιο Δράσης για την υλοποίηση του Ευρωπαϊκού Πυλώνα Κοινωνικών Δικαιωμάτων¹⁵⁴, όπου στην επίτευξη του στόχου υψηλού ποσοστού απασχόλησης χωρίς αποκλεισμούς θα πρέπει η Ε.Ε. να προσπαθήσει να μειώσει το ποσοστό των νέων ηλικίας 15-29 ετών που βρίσκονται εκτός απασχόλησης, εκπαίδευσης ή κατάρτισης (ΕΑΕΚ) από 12,6% (2019) σε 9%.

Οι πολιτικές της Ε.Ε. για την περίοδο 2021-2027 διαπνέονται και από τον στόχο της βιώσιμης οικονομικής ανάπτυξης, όπως αυτή, αρχικά, προσδιορίστηκε το 1987, στην Παγκόσμια Επιτροπή για το Περιβάλλον και την Ανάπτυξη των Η.Ε. (ΠΕΠΑ)¹⁵⁵, ως «η ανάπτυξη που ικανοποιεί τις ανάγκες του παρόντος χωρίς να θέτει σε κίνδυνο τη δυνατότητα των μελλοντικών γενεών να ικανοποιηθούν τις

¹⁵⁴ COM (2021) 102 τελικό, της 4^{ης} Μαρτίου 2021.

¹⁵⁵ Η Παγκόσμια Επιτροπή για το Περιβάλλον και την Ανάπτυξη των Η.Ε. εξέδωσε έκθεση με τίτλο «Το κοινό μας μέλλον» (γνωστή και ως έκθεση Brundtland), στην οποία παρατίθεται ο ορισμός της βιώσιμης οικονομικής ανάπτυξης.

δικές τους ανάγκες». Η βιώσιμη οικονομική ανάπτυξη αποτελείται από τρεις βασικές συνιστώσες: την οικονομική, την κοινωνική και την περιβαλλοντική και αποσκοπεί στην υιοθέτηση μέτρων που θα συμβάλλουν, ταυτόχρονα, στην οικονομική ανάπτυξη, στην κοινωνική ευημερία και στην προστασία του περιβάλλοντος. Στο πλαίσιο αυτό, γίνεται αντιληπτό ότι η οικονομική μεγέθυνση (growth), δηλαδή η οικονομική ανάπτυξη από μόνη της δεν διασφαλίζει ότι θα συνοδεύεται κι από κοινωνική ευημερία κι από σεβασμό στους φυσικούς πόρους του πλανήτη. Χρειάζεται να υπάρξει μία ισόρροπη οικονομική ανάπτυξη, που θα διασφαλίζει ένα υψηλό επίπεδο απασχόλησης και κοινωνικής συνοχής και μία λελογισμένη βιώσιμη αξιοποίηση των φυσικών πόρων. Σε ένα παγκοσμιοποιημένο περιβάλλον η επίτευξη της βιώσιμης οικονομικής ανάπτυξης ξεπερνά τα εθνικά σύνορα και προϋποθέτει την διεθνή συνεργασία. Ίσως, στο μέλλον, να υπάρξει προφητικός για την εξέλιξη της βιώσιμης οικονομικής ανάπτυξης ο όρος «Αξιοβίωτη Ολοκληρωμένη Ανάπτυξη», που εισήγαγε ο καθηγητής Δημήτρης Ρόκος και σημαίνει την «ταυτόχρονα και διαχρονικά, σε πλανητικό, υπερεθνικό, εθνικό, περιφερειακό και τοπικό επίπεδο, οικονομική, κοινωνική, πολιτική, πολιτισμική και τεχνική/τεχνολογική «ανάπτυξη», η οποία μπορεί να υπάρξει, μόνο όταν τελείται σε διαλεκτική αρμονία και με σεβασμό πάντα στον άνθρωπο με τις προαιώνιες ευγενείς του αξίες και το «όλο» φυσικό και πολιτισμικό του περιβάλλον, στο οποίο αυτός εντάσσεται ειρηνικά και δημιουργικά ως αναπόσπαστο και όχι κυρίαρχο μέρος του. Η Ολοκληρωμένη Ανάπτυξη ως δρόμος και στόχος, είναι γι' αυτό και ειρηνική και Αξιοβίωτη, για όλους τους πολίτες, όπου γης, ανεξαρτήτως φυλής, φύλου και θρησκείας και όχι μόνο για τους έχοντες και κατέχοντες."¹⁵⁶

I.2.7. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ ΓΙΑ ΤΙΣ ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ ΤΗΣ Ε.Ε.

Η πολιτική απασχόλησης «λόγω του διπλού ρόλου της εργασίας ως παραγωγικού συντελεστή και ως πηγή εισοδήματος» (Καραμεσίνη, 2005:62)¹⁵⁷ «λειτουργεί ταυτόχρονα ως οικονομική και ως κοινωνική πολιτική καθώς υπερβαίνει από τη

¹⁵⁶ Ρόκος, Δ, «Από τη "βιώσιμη" ή "σειφόρο" στην Αξιοβίωτη Ολοκληρωμένη Ανάπτυξη», εκδόσεις Αντώνη Λιβάνη, Αθήνα 2004.

¹⁵⁷ Καραμεσίνη, Μ. (2005) Πολιτική Απασχόλησης: Πεδίο σύζευξης της οικονομικής και της κοινωνικής πολιτικής, Αθήνα, εκδόσεις: Gutenberg.

φύση της τις διαχωριστικές γραμμές τους» (Καραμεσίνη, 2005: 25-26)¹⁵⁸. Ανάλογα με τις ιστορικές προκλήσεις και ανάγκες που ανακύπτουν κάθε φορά, ο σχεδιασμός, το περιεχόμενο αλλά και η εφαρμογή της πολιτικής απασχόλησης διαφοροποιείται και εξελίσσεται, αποκτώντας κάποιες φορές περισσότερο οικονομική και κάποιες άλλες φορές περισσότερο κοινωνική χροιά και στόχευση. Η πολιτική απασχόλησης στην Ε.Ε. αποτελεί, σήμερα, βασική συνιστώσα τόσο της κοινωνικής όσο και της οικονομικής πολιτικής και αποτελεί χαρακτηριστικό παράδειγμα πολιτικής, που λόγω της διττής φύσης της, αναπτύσσεται περισσότερο άλλωτε η οικονομική και άλλωτε η κοινωνική πτυχή της, προκειμένου να εξυπηρετηθούν οι προτεραιότητες, που τίθενται, κάθε φορά, σε επίπεδο Ε.Ε. Λόγω του αρχικά αμιγώς οικονομικού προσανατολισμού του ευρωπαϊκού οικοδομήματος, παρατηρείται ότι, κατά τις πρώτες δεκαετίες, η πολιτική απασχόλησης καλείται πρωτίστως να υπηρετήσει την οικονομική πολιτική και για τον λόγο αυτόν άλλωστε για μεγάλο χρονικό διάστημα αποτελεί και «τον μοναδικό τομέα της ευρωπαϊκής κοινωνικής πολιτικής»¹⁵⁹. Στο πέρασμα, όμως, των χρόνων, και καθώς η ευρωπαϊκή πορεία αποκτά ολοένα και εντονότερη κοινωνική διάσταση, η πολιτική απασχόλησης τίθεται όλο και περισσότερο και στις υπηρεσίες της κοινωνικής πολιτικής και μάλιστα συνεπικουρείται στο έργο της αυτό από την πολιτική συνοχής, που έχει θέσει ως έναν από τους έντεκα θεματικούς στόχους της την «προώθηση βιώσιμης και ποιοτικής απασχόλησης και στήριξη της κινητικότητας των εργαζομένων»¹⁶⁰, καθώς η απασχόληση, εξασφαλίζοντας ένα εισόδημα στο άτομο, το καθιστά ανεξάρτητο, και συμβάλλει στην κοινωνική συνοχή και την καταπολέμηση του κοινωνικού αποκλεισμού.

Η «διπλή ασυμμετρία»¹⁶¹ που υπάρχει στην Ε.Ε. λόγω του ότι «η οικονομική πολιτική της Ε.Ε. διαμορφώνεται σε υπερεθνικό επίπεδο...η κοινωνική πολιτική και η πολιτική απασχόλησης σε εθνικό επίπεδο»¹⁶², εξηγεί απολύτως και την

¹⁵⁸ Καραμεσίνη, Μ. (2005) Πολιτική Απασχόλησης: Πεδίο σύζευξης της οικονομικής και της κοινωνικής πολιτικής, Αθήνα, εκδόσεις: Gutenberg.

¹⁵⁹ Καραμεσίνη, Μ. (2011), «Η πολιτική απασχόλησης της Ευρωπαϊκής Ένωσης αντιμέτωπη με την οικονομική κρίση», 4^ο Διεθνές Επιστημονικό Συνέδριο της Ελληνικής Εταιρείας Κοινωνικής Πολιτικής «Ο ρόλος της κοινωνικής πολιτικής σήμερα: Κριτικές προσεγγίσεις και προκλήσεις», Αθήνα, 10-11 Μαρτίου 2011.

¹⁶⁰ Βλ. τον Κανονισμό Κοινών Διατάξεων (Κανονισμός (ΕΕ) Αριθ. 1303/2013) που καθορίζει έντεκα Θεματικούς Στόχους, οι οποίοι θα υποστηριχτούν από τα ΕΔΕΤ, για την προγραμματική περίοδο 2014-2020.

¹⁶¹ Ο όρος «διπλή ασυμμετρία» απαντά στον Scharpf, F. W. 2002. The European Social Model: coping with the challenges of diversity. *Journal of Common Market Studies*, 40/4, 645-670.

¹⁶² Σωτηρόπουλος Δ. (2010), Ευκαιρίες και προβλήματα της ευρωπαϊκής κοινωνικής πολιτικής: η ευρωπαϊκή πολιτική απασχόλησης και η ανοιχτή μέθοδος συντονισμού, στο Μ. Πετμεζίδου (επιμ.) Κοινωνική μεταρρύθμιση και αλλαγές στο μείγμα δημοσίου ιδιωτικού στο πεδίο της κοινωνικής πολιτικής, Πρακτικά του 3ου Διεθνούς Συνεδρίου της Επιστημονικής Εταιρείας Κοινωνικής Πολιτικής. Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα. 2010, σελ. 133-152.

εξόχως ιδιαίτερη και δύσκολη διαμόρφωση της πολιτικής απασχόλησης, όπως βέβαια και της κοινωνικής πολιτικής, στους κόλπους της Ε.Ε. Πρόκειται για μία διαρκώς εξελισσόμενη διαδικασία που δύσκολα μπορεί να ενορχηστρωθεί σε ευρωπαϊκό επίπεδο και να οδηγήσει σε μία ομοιόμορφη πορεία, καθώς τα κράτη – μέλη στο εσωτερικό τους, λόγω των δομικών¹⁶³ και θεσμικών¹⁶⁴ διαφορών τους, αντιμετωπίζουν και διαφορετικούς παράγοντες που επηρεάζουν τα ποσοστά τόσο της ανεργίας όσο και της απασχόλησης, γεγονός που καθιστά εξαιρετικά δύσκολο την αντιμετώπισή τους με έναν ενιαίο τρόπο.

Οι προαναφερθείσες ιδιαιτερότητες εξηγούν και το γεγονός ότι η πολιτική απασχόλησης στην Ε.Ε. ασκείται τόσο με την έκδοση Κανονισμών και Οδηγιών, που δεσμεύουν τα κράτη – μέλη στην εφαρμογή τους και αποτελούν κανόνες νομικά δεσμευτικού χαρακτήρα (hard law) όσο και με εργαλεία λιγότερο δεσμευτικού χαρακτήρα που εμπίπτουν στην κατηγορία του ήπιου δικαίου (soft law). Από τη μία μεριά, οι Κανονισμοί και οι Οδηγίες αφορούν κυρίως σε ειδικούς τομείς πολιτικής, όπως για παράδειγμα η ισότητα των δύο φύλων στο χώρο εργασίας, οι συνθήκες υγιεινής και ασφάλειας της εργασίας κ.ά., ενώ από την άλλη, η Ευρωπαϊκή Στρατηγική για την Απασχόληση (ΕΣΑ) αποτελεί την απάντηση στο ζήτημα της «διπλής ασυμμετρίας», καθώς αποτελεί μία ήπια μέθοδο συντονισμού των πολιτικών απασχόλησης των κρατών – μελών και αποτελεί μία νέα μέθοδο διακυβέρνησης που σέβεται την εθνική κυριαρχία, στηρίζεται στην εθελούσια συμμετοχή των συμμετεχόντων και θέτει ποσοτικούς στόχους προς επίτευξη, χωρίς να καθορίζει τον τρόπο επίτευξής τους και χωρίς να επιβάλλει κυρώσεις.

Αξιοσημείωτο είναι ότι η διαμόρφωση της ΕΣΑ, η οποία, επίσημα, καθιερώνεται με τη Συνθήκη του Άμστερνταμ, αν και οι καταβολές της ανιχνεύονται στη Λευκή Βίβλο του 1993, προήλθε από την ανάγκη αφενός αντιμετώπισης των υψηλών ποσοστών ανεργίας στις αρχές της δεκαετίας του 1990 και αφετέρου της

¹⁶³ «Οι δομικές διαφορές αφορούν τον καταμερισμό των δαπανών, σε κάποια ΚΜ το μεγαλύτερο μέρος αφορά συντάξεις, σε άλλα αφορούν την υγεία ή τις οικογενειακές παροχές. Επίσης, η χρηματοδότηση του κοινωνικού κράτους γίνεται από διαφορετικές πηγές. Χαρακτηριστικό παράδειγμα είναι η Δανία, όπου τα έσοδα προέρχονται κυρίως από τη γενική φορολογία, ενώ στην ηπειρωτική Ευρώπη σε χώρες όπως η Γαλλία, το μεγαλύτερο μέρος των εσόδων προέρχεται από εργοδοτικές εισφορές», σελ.21, ακαδημαϊκό έτος 2015-2016, Χουσεΐνογλου Γκιουλτζάν «Τι είδους κοινωνική πολιτική μπορεί να έχει η Ευρωπαϊκή Ένωση και ποιοι είναι οι περιορισμοί "Η περίπτωση του Ευρωπαϊκού επιδόματος ανεργίας"».

¹⁶⁴ «Σε θεσμικό επίπεδο, τα ευρωπαϊκά κοινωνικά συστήματα έχουν αναπτυχθεί διαφορετικά. Στις σκανδιναβικές χώρες υπάρχει το καθολικό κοινωνικό κράτος που δίνει έμφαση στις κοινωνικές υπηρεσίες, ενώ στην ηπειρωτική Ευρώπη δίνεται έμφαση στις κοινωνικές παροχές επιδομάτων. Οι σκανδιναβικές χώρες, έχουν συνταξιοδοτικά συστήματα που βασίζονται στη φορολόγηση σε συνδυασμό με εισφορές και ιδιωτική συμπληρωματική σύνταξη, ενώ σε άλλες χώρες υπάρχουν τα προπληρωμένα συστήματα που χρηματοδοτούνται από μη μισθολογικό κόστος. Αλλού υπάρχουν εθνικές υπηρεσίες υγείας, ενώ σε άλλες χώρες υπάρχει σύστημα υγείας που στηρίζεται στην ασφάλιση και οι ιδιωτικοί γιατροί πληρώνονται για τις υπηρεσίες τους» σελ.21, ακαδημαϊκό έτος 2015-2016, Χουσεΐνογλου Γκιουλτζάν «Τι είδους κοινωνική πολιτική μπορεί να έχει η Ευρωπαϊκή Ένωση και ποιοι είναι οι περιορισμοί "Η περίπτωση του Ευρωπαϊκού επιδόματος ανεργίας"».

αποδαινομοποίησης από την κοινωνία της πορείας προς την Οικονομική και Νομισματική Ένωση (ΟΝΕ), που στοχοποιήθηκε ως υπεύθυνη για την έκρηξη των ποσοστών ανεργίας, διότι συνοδευόταν από μείωση του δημόσιου χρέους κάτω από το 60% του ΑΕΠ, αλλά και των δημοσίων ελλειμμάτων κάτω από το 3% του ΑΕΠ. Η ΕΣΑ εκλήθη να αντιμετωπίσει την αυξημένη ανεργία και να προσδώσει στην πορεία προς την ΟΝΕ κοινωνικό πρόσημο και κοινωνική αποδοχή για την αποφυγή της λαϊκής δυσφορίας. Στην ουσία, ο ρόλος της ήταν κατευναστικός. Βασική διαπίστωση είναι ότι η ΕΣΑ, από την υιοθέτησή της έως σήμερα, δεν έχει αλλάξει ποτέ τον τρόπο με τον οποίο αντιμετωπίζει την ανεργία. Αρχικά, επειδή το ευρωπαϊκό οικοδόμημα ήταν καθαρά οικονομικού προσανατολισμού και στόχευε στην οικονομική ανάπτυξη, η ανεργία αντιμετωπίστηκε πάντα ως διαρθρωτική, δηλαδή ως οφειλόμενη στη μειωμένη ανταγωνιστικότητα της Ευρώπης έναντι των ξένων οικονομιών, λόγω της τεχνολογικής υστέρησης και των ακαμψιών των αγορών εργασίας (Σακελλαρόπουλος 2001)¹⁶⁵ και στο πέρασμα του χρόνου, αν και υπήρξαν εξαιρετικά μεγάλες οικονομικές κρίσεις που έπληξαν τη Γηραιά Ήπειρο, κατά τη διάρκεια των οποίων η ανεργία είναι κυρίως κυκλική και οφείλεται στην οικονομική ύφεση, στην πράξη η φαρέτρα της ΕΣΑ ποτέ δεν εφοδιάστηκε με «βέλη» πάταξης της κυκλικής ανεργίας. Η αντίληψη που παγιώθηκε στους κόλπους της Ε.Ε. σε σχέση με την ανεργία, η οποία διαπνέει και την ΕΣΑ, είναι ότι η ανεργία, που χρήζει αντιμετώπισης είναι η διαρθρωτική. Η παγίωση αυτής της αντίληψης οφείλεται σε δύο κυρίως λόγους. Ο πρώτος λόγος είναι ότι, διαχρονικά, η Ευρώπη αντιμετωπίζει ένα σοβαρό πρόβλημα δημογραφικής γήρανσης, καθώς αυξάνει το ευρωπαϊκό προσδόκιμο ζωής, αλλά ταυτόχρονα μειώνονται τα ποσοστά των γεννήσεων, γεγονός που επηρεάζει καταλυτικά τα συστήματα κοινωνικής ασφάλισης και συντάξεων. Ο δεύτερος είναι ότι στην Ε.Ε. η οικονομική στόχευση προτάσσεται πάντοτε έναντι της κοινωνικής και για να είναι επιτεύξιμος ο στόχος της οικονομικής ανάπτυξης και της ανταγωνιστικότητας της ευρωπαϊκής οικονομίας θα πρέπει να εφαρμόζονται περιοριστικές δημοσιονομικές πολιτικές. Είναι αξιοσημείωτο ότι όσο πρωτεύει η μείωση του πληθωρισμού και η σταθερότητα των τιμών θα ενθαρρύνεται η πολιτική απασχόλησης να στρέφεται στην αύξηση της προσφοράς εργασίας. Άρα ο βασικός στόχος της ΕΣΑ είναι πάντοτε η αύξηση της

¹⁶⁵ Σακελλαρόπουλος Θ., 2001, Υπερεθνικές Κοινωνικές Πολιτικές, Αθήνα, Κριτική.

απασχόλησης και για τον λόγο αυτόν ο βασικός δείκτης που πάντα χρησιμοποιείται είναι το ποσοστό απασχόλησης κι όχι, όπως θα ανέμενε κανείς, το ποσοστό της ανεργίας. Η ΕΣΑ δεν επιδιώκει τη μείωση απλά της ανεργίας, δηλαδή στόχος της δεν είναι όλος ο ενεργός πληθυσμός να απασχολείται, αλλά στόχος της είναι κυρίως ο ανενεργός πληθυσμός, δηλαδή οι νέοι, οι φοιτητές, οι γυναίκες, οι μακροχρόνια άνεργοι, τα ΑμΕΑ, να ενταχθούν στον ενεργό πληθυσμό. Επιδιώκεται λοιπόν να αυξηθεί ο αριθμός αυτών των ατόμων που θα μπορούσαν να εργαστούν κι όχι απλώς να απασχολείται ο ενεργός πληθυσμός. Παρατηρείται λοιπόν ότι ο δείκτης της απασχόλησης αποτέλεσε το προϊόν μίας πολιτικής συμφωνίας, μιας ομοφωνίας των κ - μ, μολονότι μεταξύ τους διέφεραν πολύ και ως προς τις αντιλήψεις αλλά και ως προς τις πρακτικές και τις παραδόσεις τους σε σχέση με την έννοια του κράτους πρόνοιας και του κοινωνικού κράτους, όπως αναφέρει ο Giles Raveaud (2006)¹⁶⁶. Αρχικά, στα σκανδιναβικά κράτη (Σουηδία, Φινλανδία, Δανία), που ανήκουν κατά τον Esping-Andersen στα λεγόμενα σοσιαλδημοκρατικά, έχουν ως βασικό στόχο της οικονομικής και κοινωνικής τους πολιτικής το υψηλό ποσοστό απασχόλησης. Για τους σκανδιναβούς η πρόσβαση στην απασχόληση είναι ένα κοινωνικό δικαίωμα και η ύπαρξη υψηλού ποσοστού απασχόλησης εξασφαλίζει τόσο τη βιωσιμότητα των ασφαλιστικών και συνταξιοδοτικών συστημάτων όσο και την αύξηση των κρατικών κοινωνικών παροχών που καθιστούν εφικτή τη μείωση της «εμπορευματοποίησης» της εργασίας¹⁶⁷. Για αυτούς τους λόγους, άλλωστε, και ο Σουηδός Allan Larsson (1995¹⁶⁸, 1998¹⁶⁹), που οραματιζόταν τη σύγκλιση των πολιτικών απασχόλησης της Ε.Ε. κατά το πρότυπο της νομισματικής ένωσης, διαδραμάτισε ως Διευθυντής της Γενικής Διεύθυνσης Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων της Ευρωπαϊκής Επιτροπής από το 1995-2000, καταλυτικό ρόλο στην οικοδόμηση της ΕΣΑ, με βάση αυτή τη λογική. Την ίδια ακριβώς αντίληψη για την απασχόληση με τα κράτη του «σοσιαλδημοκρατικού» μοντέλου είχαν όμως και τα κ - μ που ανήκουν στο λεγόμενο «φιλελεύθερο» μοντέλο, όπως η Μεγάλη

¹⁶⁶ Βλ. Giles Raveaud, «Au cœur de la stratégie européenne pour l'emploi, le taux d'emploi» de Boeck Supérieur dans l'«Éducation et sociétés», 2006 n° 18/ pages 17 à 33 <https://www.cairn.info/revue-education-et-societes-2006-2-page-17.htm>, σελ. 20.

¹⁶⁷ Βλ. Giles Raveaud, «Au cœur de la stratégie européenne pour l'emploi, le taux d'emploi» de Boeck Supérieur dans l'«Éducation et sociétés», 2006 n° 18/ pages 17 à 33 <https://www.cairn.info/revue-education-et-societes-2006-2-page-17.htm>, σελ. 20.

¹⁶⁸ Larsson A., 1995, "A vision for IGC 1996: A European Employment Union - to make EMU possible", contribution à la Conférence inter - gouvernementale, 1996, miméo.

¹⁶⁹ Larsson A., 1998, "The European Employment Strategy and the EMU: You must invest to be able to save", Economic and Industrial Democracy - XIX-3, 391-415.

Βρετανία, στα οποία κυριαρχεί η άποψη ότι ο καθένας παίρνει αυτό που αξίζει. Και στα κράτη αυτά σημειώνονταν υψηλά ποσοστά απασχόλησης ενώ θεωρούνταν ότι η ασθενής ύπαρξη κοινωνικής προστασίας ωθεί τα άτομα να εργαστούν και να αποδεχτούν τους όποιους όρους της αγοράς εργασίας για να ξεφύγουν από τον κίνδυνο της φτώχειας, της ασθένειας κ.ά. Στους κόλπους της ευρωπαϊκής οικογένειας διαπιστώθηκε, λοιπόν, ότι κ - μ με εκ διαμέτρου αντίθετες ιδεολογικές απόψεις και πρακτικές για το κράτος πρόνοιας, παρουσίαζαν υψηλά ποσοστά απασχόλησης και συμφωνούσαν για εντελώς διαφορετικούς βέβαια λόγους στην ανάγκη υιοθέτησης του δείκτη απασχόλησης ως τον πρωταγωνιστικό και καταλληλότερο δείκτη της ΕΣΑ. Στην ίδια γραμμή πλεύσης κινήθηκαν όμως και τα λεγόμενα «κορπορατιστικού» (όπως η Γαλλία, η Γερμανία ή το Βέλγιο), αλλά και «μεσογειακού» τύπου (όπως η Ισπανία, η Ελλάδα και η Πορτογαλία) κ - μ, στα οποία μάλιστα τα ποσοστά απασχόλησης δεν ήταν υψηλά, αν και στην αρχή αυτό τα ξένισε, καθώς πάντοτε ήταν προσανατολισμένα προς τη μείωση της ανεργίας. Διαπίστωσαν, όμως, ότι η μείωση του ποσοστού της ανεργίας ελλοχεύει κινδύνους αύξησης του πληθωρισμού και εμφάνισης δημοσιονομικών ελλειμμάτων κι επιπλέον έχει ένα αρνητικό εννοιολογικό πρόσημο, ενώ αντιθέτως η αύξηση του ποσοστού απασχόλησης έχει θετικό και συμβάλλει στη βιωσιμότητα των ασφαλιστικών και συνταξιοδοτικών συστημάτων τους που κινδύνευουν από την υπογεννητικότητα, τη γήρανση του πληθυσμού και την αύξηση του προσδόκιμου ζωής. Με βάση αυτήν την πολιτική συμφωνία για την χρησιμοποίηση του δείκτη απασχόλησης ως τον βασικό δείκτη της ΕΣΑ προκύπτει ότι η πολιτική απασχόλησης υπηρετεί, πρωτίστως, την οικονομική πολιτική, η οποία βασίζεται σε τρεις πυλώνες: τη σταθερότητα των τιμών, που αποτελεί τη συνθήκη για τη βιώσιμη ανάπτυξη, η οποία ελέγχεται θεσμικά από την Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα, τη δημοσιονομική πειθαρχία, όπως την προβλέπει και την καθορίζει το Σύμφωνο Σταθερότητας και Ανάπτυξης και τον ελεύθερο ανταγωνισμό της αγοράς, που θεσμικά ελέγχει το Δικαστήριο της Ε.Ε. (Δ.Ε.Ε.). Εκείνο που προέχει είναι η σταθερότητα και επομένως επιδιώκεται η συγκράτηση της αύξησης των μισθών και των ελλειμμάτων. Στη λογική αυτή ο δείκτης ανεργίας¹⁷⁰ ναι μεν δεν πρέπει να είναι υψηλός αλλά κρίνεται επιθυμητή η ύπαρξη ενός φυσιολογικού ποσοστού

¹⁷⁰ Τον οποίο τα κ - μ μπορούν να επηρεάσουν με την κατάλληλη οικογενειακή πολιτική, με τον καθορισμό της ηλικίας υποχρεωτικής εκπαίδευσης, με την καθορισμό των ορίων της πρόωρης συνταξιοδότησης και την ύπαρξη ισχυρών ή αδύναμων εργατικών συνδικάτων κ.ά.

του¹⁷¹, που θα υπηρετεί τον μικροοικονομικό στόχο της αύξησης του ανταγωνισμού των ατόμων που βρίσκονται «εντός» κι «εκτός» της αγοράς εργασίας και τον μακροοικονομικό στόχο της σταθερότητας των τιμών. Η ύπαρξη ανεργίας δεν αποτελεί επομένως πρόβλημα, αλλά αντιθέτως λύση! Ο κίνδυνος βέβαια της αύξησης των φτωχών εργαζόμενων είναι ορατός και μένει να διαπιστωθεί στο μέλλον αν οι προσανατολισμοί της ΕΣΑ θα τύχουν και της νομιμοποίησής τους από τους λαούς των κ - μ της Ε.Ε.

Για τους δύο παραπάνω λόγους η ΕΣΑ πάντοτε επιδιώκει την αύξηση της απασχόλησης κι όχι τη μείωση της ανεργίας, ακόμη και σε περιόδους σοβαρής οικονομικής ύφεσης. Βάσει αυτής της οπτικής, αφενός επιδιώκεται η ενεργοποίηση και απασχόληση των ανεκμετάλλεωτων αποθεμάτων εργατικού δυναμικού, όπως είναι οι γυναίκες, οι νέοι, οι μακροχρόνια άνεργοι, τα άτομα με αναπηρία (ΑμεΑ), προκειμένου να αντιμετωπιστεί η δημογραφική γήρανση και να είναι βιώσιμα στο μέλλον τα συστήματα κοινωνικής προστασίας, και αφετέρου δίδεται έμφαση στην ενίσχυση των μέτρων ευελιξίας, στη μείωση του κόστους εργασίας (κυρίως με μείωση του μη μισθολογικού κόστους εργασίας), στην εκπαίδευση, την κατάρτιση και τη δια βίου μάθηση, προκειμένου να αποφευχθεί στο μέλλον η έλλειψη εργατικού δυναμικού, αλλά και να παραμείνει ανταγωνιστική η ευρωπαϊκή οικονομία και να επιτευχθεί η ευρωπαϊκή οικονομική ανάπτυξη (Καραμεσίνη 2011)¹⁷².

Άξιο παρατήρησης είναι και το γεγονός ότι, ακόμη κι όταν, στις 15 Σεπτεμβρίου του 2008, η κατάρρευση του παγκόσμιου τραπεζικού κολοσσού της Lehman Brothers προκάλεσε, παγκοσμίως, ντόμινο σοβαρών οικονομικών εξελίξεων, κρούοντας απειλητικά τον κώδωνα κινδύνου και της ευρωπαϊκής οικονομίας και οδηγώντας σε αύξηση την ανεργία και σε άνοιγμα της ψαλίδας των ανισοτήτων, προσωρινά και μόνο τα κράτη - μέλη λειτούργησαν άμεσα με πυροσβεστικές κρατικές παρεμβάσεις και με τη λήψη παθητικών πολιτικών απασχόλησης, παρέχοντας ανακούφιση των πληττομένων εργαζομένων από τις ομαδικές απολύσεις. Αμέσως, όμως, μόλις στις αρχές του 2009, αρχίζει να αποκαθίσταται η οικονομική κατάσταση και η Ευρώπη αρχίζει να ξεπερνά τον επικίνδυνο

¹⁷¹ Οι «εντός των τειχών» αν θεωρούν ότι δεν «απειλούνται» από την πολυάριθμη παρουσία των «εκτός των τειχών» πιέζουν για αυξήσεις μισθών και σε αυτήν την περίπτωση οι εταιρείες μετακυλύουν το επιπλέον μισθολογικό κόστος στις τιμές των προϊόντων τους, με αποτέλεσμα την αύξηση του πληθωρισμού, που επιδρά αρνητικά στην ανταγωνιστικότητα της οικονομίας.

¹⁷² Καραμεσίνη, Μ. (2011), «Η πολιτική απασχόλησης της Ευρωπαϊκής Ένωσης αντιμέτωπη με την οικονομική κρίση», 4ο Διεθνές Επιστημονικό Συνέδριο της Ελληνικής Εταιρείας Κοινωνικής Πολιτικής «Ο ρόλος της κοινωνικής πολιτικής σήμερα: Κριτικές προσεγγίσεις και προκλήσεις», Αθήνα, 10-11 Μαρτίου 2011.

οικονομικό σκόπελο, η ΕΣΑ δεν επαναπροσδιορίζει τη στρατηγική της αλλά εξακολουθεί να στοχεύει στην αύξηση της απασχόλησης και στην αντιμετώπιση μόνο της διαρθρωτικής ανεργίας.

Επομένως, η ΕΣΑ δεν αποσκοπεί στη λήψη μέτρων διατήρησης της απασχόλησης μέσω της υιοθέτησης παθητικών πολιτικών απασχόλησης, αποβλέποντας σε μία επεκτατική μακροοικονομική πολιτική και σε πολιτικές μείωσης της εργατικού δυναμικού, αλλά σε ενεργητικές πολιτικές απασχόλησης, που στοχεύουν στην αύξηση της συμμετοχής στο εργατικό δυναμικό (είσοδος στην αγορά εργασίας των γυναικών, των νέων, των ατόμων που ανήκουν σε ευπαθείς κοινωνικές ομάδες), της μείωσης της πρόωρης εγκατάλειψης του σχολείου, της βελτίωσης των δεξιοτήτων μέσω της εκπαίδευσης, της κατάρτισης και της δια βίου μάθησης, της καταπολέμησης της φτώχειας στην εργασία. Συνοψίζοντας, «οι πολιτικές προσφοράς εργασίας (βελτίωσης της απασχολησιμότητας και η ενεργοποίηση ανέργων και ανενεργών) αποτελούσαν τον σκληρό πυρήνα της ΕΣΑ»¹⁷³ αλλά στη συνέχεια η ΕΣΑ εμπλουτίστηκε και με πολιτικές αύξησης της ζήτησης εργασίας (ευελιξία με ασφάλεια και ενθάρρυνση της μικροεπιχειρηματικότητας).

¹⁷³ Καραμεσίνη, Μ. (2011), «Η πολιτική απασχόλησης της Ευρωπαϊκής Ένωσης αντιμετώπιση με την οικονομική κρίση», 4ο Διεθνές Επιστημονικό Συνέδριο της Ελληνικής Εταιρείας Κοινωνικής Πολιτικής «Ο ρόλος της κοινωνικής πολιτικής σήμερα: Κριτικές προσεγγίσεις και προκλήσεις», Αθήνα, 10-11 Μαρτίου 2011.

II. ΜΕΡΟΣ ΠΡΩΤΟ: Η ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ ΤΗΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΚΑΙ ΤΑ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΙΚΑ ΕΡΓΑΛΕΙΑ ΤΗΣ Ε.Ε. ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ, ΤΗΝ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΚΑΙ ΤΗΝ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΕΝΤΑΞΗ

Η βασική πηγή χρηματοδότησης του κοινωνικού κράτους προέρχεται από την αναδιανομή του παραγόμενου εισοδήματος, δηλαδή από μία δευτερογενή διανομή του εισοδήματος που επιτελεί το κράτος με πολιτικά και κοινωνικά κριτήρια. Άλλωστε, κατά τον Διονύση Γράβαρη¹⁷⁴, το κοινωνικό κράτος αποτελεί ένα σύνολο θεσμών και παρεμβάσεων του κράτους που έχουν απώτερο σκοπό την αναδιανομή του εισοδήματος και του παραγόμενου πλούτου. Αυτή η αναδιανομή του παραγόμενου πλούτου διενεργείται από τον κρατικό προϋπολογισμό κι επιτυγχάνεται με τα φορολογικά και κοινωνικοασφαλιστικά έσοδα/εισφορές. Όπως είναι γνωστό, η πρωτογενής διανομή του κοινωνικού προϊόντος συντελείται στην αγορά, η οποία ανταμείβει τους συντελεστές παραγωγής με οικονομικά κριτήρια, δηλαδή με βάση τη συμβολή τους στην παραγωγή του τελικού προϊόντος. Ο κρατικός προϋπολογισμός, λοιπόν, καλείται να διαδραματίσει τον σημαντικότερο πυλώνα του κοινωνικού κράτους, διότι χάρη στον αναδιανεμητικό του ρόλο, επιτυγχάνει την αναδιανομή του εισοδήματος, δηλαδή τη δευτερογενή διανομή του κοινωνικού προϊόντος. Χωρίς την κρατική αναδιανεμητική παρέμβαση, δεν θα μπορούσε να υπάρξει κοινωνικό κράτος για να προστατέψει τους πολίτες από τους υπάρχοντες κοινωνικούς κινδύνους (π.χ. ασθένεια, αναπηρία, ανεργία, φτώχεια κ.ά.), μέσω της άμβλυνσης των οικονομικών και κοινωνικών ανισοτήτων που προκαλεί η διανομή της αγοράς. Για τον σκοπό αυτόν, ενεργοποιείται η διαδικασία της αναδιανομής, η οποία επιτυγχάνεται με τον αποχαρακτηρισμό ενός μέρους του παραγόμενου πλούτου από τη μορφή με την οποία αυτός εμφανίζεται στις κεφαλαιοκρατικές κοινωνίες, δηλαδή εκείνη του εμπορεύματος, η απόκτηση του οποίου προϋποθέτει την πληρωμή μίας τιμής, δηλαδή προϋποθέτει την ύπαρξη εισοδήματος. Το εύρος της αποεμπορευματοποίησης και άρα της αναδιανομής αποτυπώνεται στη μορφή χρηματοδότησης, που αποτελεί μείγμα δύο πηγών, αυτής του κρατικού προϋπολογισμού, που αντανακλά τη οργανωτική αρχή της κοινωνικής αλληλεγγύης (social assistance) και αυτής της μισθωτής σχέσης, που αντανακλά

¹⁷⁴ Διονύσης Γραβάνης, Δύο ιστορικές μορφές κοινωνικού κράτους, στο βιβλίο Κοινωνική Πολιτική (Θεόδωρος Σακελλαρόπουλος, Χαράλαμπος Οικονόμου, Χριστόφορος Σκαμνάκης, Μαρίνα Αγγελάκη, εκδόσεις Διόνικος, Αθήνα 2018.

την οργανωτική αρχή της κοινωνικής ασφάλισης μέσω των ασφαλιστικών εισφορών (social insurance). Αν υπερτερεί ως πηγή χρηματοδότησης ο κρατικός προϋπολογισμός το εύρος της αποεμπορευματοποίησης και η γενναιοδωρία της αναδιανομής είναι μεγαλύτερα, όπως συμβαίνει τόσο στα σκανδιναβικά κράτη (Σουηδία, Νορβηγία) όσο και στο Εθνικό Σύστημα Υγείας του Η.Β. και του Καναδά, ενώ αν υπερτερεί η χρηματοδότηση από τις ασφαλιστικές εισφορές, τότε τόσο το εύρος της αποεμπορευματοποίησης όσο και η γενναιοδωρία της αναδιανομής είναι μικρότερα, όπως συμβαίνει στις Η.Π.Α., το Η.Β. και την Αυστραλία. Είναι πολύ σημαντικό, επίσης, αν η αποεμπορευματοποιημένη αναδιανομή είναι καθολική ή περιορίζεται μόνο σε ομάδες του πληθυσμού που θεωρούνται ενδεείς, από πλευράς εισοδήματος και περιουσιακών στοιχείων, οπότε συμπίπτει με μία πολιτική αντιμετώπισης της (ακραίας) φτώχειας.

Δεδομένου ότι για τη χρηματοδότηση της κοινωνικής πολιτικής ο κρατικός προϋπολογισμός αντλεί πόρους από τη φορολογία και τις ασφαλιστικές εισφορές των εργαζομένων, καθοριστικό ρόλο παίζει το ύψος των φορολογικών εσόδων και των κοινωνικοασφαλιστικών εσόδων, τα οποία εξαρτώνται από το ύψος των μισθών κι επομένως από το ποσοστό και τα όρια κέρδους των επιχειρήσεων. Επομένως, η ύπαρξη του σύγχρονου κοινωνικού κράτους είναι εξαρτημένη με την οικονομία και η καπιταλιστική οικονομία θα πρέπει να παράγει πλούτο για να εξασφαλίζεται αυτή τη δυνατότητα αναδιανομής. Πρόκειται για μία σχέση σύνθετη και πολυεπίπεδη. Από τη στιγμή που η κοινωνική πολιτική εξαρτάται από την οικονομία, τα οικονομικά της όρια εξαρτώνται από τον βαθμό οικονομικής ευρωστίας κάθε κράτους. Το σύγχρονο κοινωνικό κράτος και οι πολιτικές του διαμορφώθηκαν ιστορικά ως αναπόσπαστο στοιχείο και χαρακτηριστικό των προηγμένων βιομηχανικά κοινωνιών και όχι των καθυστερημένων. Παρατηρείται, λοιπόν, ότι η υψηλή οικονομική επίδοση μιας χώρας συνήθως συνδέεται με την ανάδυση των κοινωνικών πολιτικών, που στοχεύουν στην παροχή κοινωνικής προστασίας, στη συντήρηση κι αναπαραγωγή της εργατικής δύναμης, με την επένδυση στο ανθρώπινο δυναμικό ώστε να εξασφαλιστεί η κοινωνική συνοχή κι ειρήνη. Το σίγουρο είναι ότι απαιτείται μία δυναμική οικονομία, τεχνολογικά προηγμένη, με μία τάξη υπεύθυνων επιχειρηματιών που θα αναλαμβάνει επενδύσεις σε τομείς καινοτομίας και τεχνολογικής αιχμής. Οι συνθήκες παγκοσμιοποίησης και το κοινωνικό ντάμπινγκ εξασθενούν τις κοινωνικά

προσανατολισμένες δυνάμεις των συνδικάτων και των πολιτικών επιλογών κι επιτείνουν την αστάθεια των κοινωνικών συστημάτων προς όφελος των επιχειρήσεων. Κάθε φορά που τα οικονομικοκοινωνικά δεδομένα αλλάζουν, απαιτείται να βρεθεί ένα νέο σημείο ισορροπίας, μία νέα χρυσή τομή που θα διασφαλίζει τις υψηλές οικονομικές επιδόσεις με την υψηλή κοινωνική προστασία. Η επικέντρωση της αύξησης της ανταγωνιστικότητας της οικονομίας στη μείωση των μισθών και των κοινωνικών δαπανών, παραπέμπει σε οικονομίες καθυστερημένες, εντάσεως εργασίας και οπισθοδρομικές, που αργά ή γρήγορα θα οδηγήσουν σε κοινωνική αναταραχή, καθώς θα διαρραγεί η κοινωνική συνοχή.

Με βάση τα παραπάνω, στην Ε.Ε., είναι ξεκάθαρο ότι για να μπορέσει να υπάρξει ένα ενιαίο ευρωπαϊκό κοινωνικό κράτος απαιτείται μία κοινή ευρωπαϊκή κοινωνική πολιτική, μία ολοκληρωμένη ευρωπαϊκή πολιτική, η οποία θα αποτελέσει συνισταμένη τριών κύριων συνιστωσών: μίας κεντρικής εκτελεστικής εξουσίας που θα εφαρμόζει την κοινωνική πολιτική, ενός κοινού προϋπολογισμού, που θα επιτρέπει την κοινωνική αναδιανομή και μίας ενιαίας αγοράς εργασίας, που θα συμβάλει στην κοινωνική πρόνοια. Στην πράξη αυτό δεν ισχύει σήμερα κι είναι εξαιρετικά δύσκολο να πραγματοποιηθεί, καθώς απουσιάζει μία ενιαία κεντρική εξουσία, ένας κεντρικός δημοσιονομικός μηχανισμός συγκέντρωσης και αναδιανομής των πόρων και μία ενιαία αγορά εργασίας. Μόνο αν υπήρχαν τα στοιχεία αυτά θα ήταν δυνατή η διείσδυση στην αγορά εργασίας, η αναδιανομή του εισοδήματος, η ρύθμιση των μισθών και ημερομισθίων και η μεταφορά κοινωνικών πόρων στους οικονομικά ασθενέστερους. Παρατηρείται, μάλιστα, ότι η κινητικότητα του εργατικού δυναμικού στην Ε.Ε. είναι χαμηλή εξαιτίας των γλωσσικών, πολιτισμικών και ιστορικών διαφορών. Επιπλέον, σύμφωνα με τον ετήσιο προϋπολογισμό της Ε.Ε.¹⁷⁵, το συνολικό ποσό των ιδίων πόρων που χορηγείται στην Ένωση για την κάλυψη των ετήσιων πιστώσεων πληρωμών είναι πολύ μικρό, καθώς δεν υπερβαίνει το 1,40 % του αθροίσματος των Ακαθάριστων Εθνικών Εισοδημάτων (ΑΕΕ) όλων των κρατών μελών (ανώτατο όριο ιδίων πόρων)¹⁷⁶, ενώ από αυτά ένα μεγάλο μέρος απορροφάται από την ΚΑΠ. Επίσης,

¹⁷⁵ Η έννοια του προϋπολογισμού ορίζεται στο Μέρος Έκτο, Τίτλος ΙΙ, Κεφάλαιο 3 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΣΛΕΕ), και αποτελεί την πράξη που προβλέπει και εγκρίνει, για κάθε έτος, το συνολικό ποσό των ιδίων πόρων που χορηγείται στην Ένωση για την κάλυψη των ετήσιων πιστώσεων πληρωμών, που εκτιμώνται ως αναγκαίες για την Ευρωπαϊκή Ένωση.

¹⁷⁶ Σύμφωνα με την οριστική έκδοση (ΕΕ, Ευρατόμ) 2022/182 του γενικού προϋπολογισμού της Ευρωπαϊκής Ένωσης για το οικονομικό έτος 2022, το ανώτατο αυτό όριο αυξάνεται προσωρινά κατά 0,6 ποσοστιαίες μονάδες με μοναδικό σκοπό

μέχρι σήμερα, παρατηρείται ότι υπάρχει διαφορά απόψεων για τον ευρωπαϊκό κοινωνικό χώρο, που ορίζεται ως η εναρμόνιση των συστημάτων του εργατικού και κοινωνικού δικαίου των κ - μ. Από τη μία μεριά, οι οπαδοί του ευρωκορπορατισμού, τον οποίο ενστερνίζονται οι συνδικαλιστικές οργανώσεις των αναπτυγμένων βιομηχανικών κρατών και οι σοσιαλιστικές κυβερνήσεις, υποστηρίζουν ότι θα πρέπει να υπάρχει ένα κανονιστικό μοντέλο κοινωνικής πολιτικής, που θα διαμορφώνει μία κοινή ευρωπαϊκή νομοθεσία των εργασιακών και βιομηχανικών σχέσεων και που θα ασκεί κεντρική παρέμβαση στην αγορά εργασίας, με το ευρωπαϊκό κοινωνικό μοντέλο να προκύπτει από μία διπλή κοινωνική και πολιτισμική παράδοση της Ευρώπης: τον κρατικό παρεμβατισμό για την προστασία των εργαζομένων, την εργατική αντιπροσώπευση σε νόμιμα εργατικά συνδικάτα. Κι από την άλλη πλευρά, οι οπαδοί του νεοφιλελευθερισμού υποστηρίζουν ότι θα πρέπει να υπάρξει μία αποκεντρωμένη, σε επίπεδο εθνικού κράτους, αντιμετώπιση των κοινωνικών προβλημάτων που δημιουργεί η αγορά εργασίας και μόνο συμπληρωματικά θα γίνεται κάποια ρύθμιση από την Ε.Ε., τονίζοντας τη σημασία της αρχής της επικουρικότητας. Η άποψη αυτή προβάλλεται από τις εργοδοτικές οργανώσεις και τις συντηρητικές κυβερνήσεις, που θεωρούν τον ευρωπαϊκό κοινωνικό χώρο ως παρεπόμενο της οικονομικής ανάπτυξης, του ανταγωνισμού και της εκμετάλλευσης των επιμερους συγκριτικών πλεονεκτημάτων που διαθέτουν τα κ -μ, με ευέλικτες μορφές εργασίας και αμοιβές συνδυασμένες με την παραγωγικότητα και την ανταγωνιστικότητα των επιχειρήσεων.

Στο πλαίσιο αυτό, είναι άξιο προσοχής το γεγονός ότι, τα τελευταία χρόνια, έδαφος κερδίζει και στους κόλπους της Ε.Ε. μία στρατηγική για το κοινωνικό κράτος, που εκλαμβάνει την κοινωνική πολιτική ως έναν παραγωγικό συντελεστή. Από τη δεκαετία του 1990 και ως σήμερα, στην Ε.Ε. εξετάζονται οι δύο νέοι στόχοι του κοινωνικού κράτους: η συμβολή του στην ανταγωνιστικότητα της οικονομίας και η εξασφάλιση της κοινωνικής συνοχής και της σταθερότητας μέσω της απασχόλησης. Η αύξηση της ανταγωνιστικότητας της οικονομίας θα εξασφαλίσει νέες θέσεις εργασίας, νέους φόρους και νέες εισφορές για το σύστημα της κοινωνικής προστασίας. Η αύξηση της απασχόλησης θα επιτευχθεί και με την ευελιξία στην αγορά εργασίας, την επένδυση στην

την κάλυψη όλων των υποχρεώσεων της Ένωσης για τη διάθεση των πόρων που απαιτούνται για την αντιμετώπιση των συνεπειών της κρίσης λόγω COVID-19.

εκπαίδευση, την κατάρτιση, την επανειδίκευση, τη δια βίου μάθηση.¹⁷⁷ Η ανάγκη επίτευξης κοινωνικής συνοχής υπαγορεύεται από την εμφάνιση νέων κοινωνικών κινδύνων, όπως είναι η φτώχεια κι ο κοινωνικός αποκλεισμός. Η αντιμετώπισή τους συνεπάγεται την προστασία όλων των πολιτών και όχι μόνο των εργαζομένων, δηλαδή τη γενίκευση της κοινωνικής προστασίας σε όλα τα κοινωνικά στρώματα και σε όλα τα μέλη της κοινωνίας. Δεδομένου ότι είναι αναγκαία, λοιπόν, η κοινωνική σταθερότητα και η κοινωνική συνοχή θα πρέπει να υιοθετηθούν καινοτόμες και πρωτότυπες παρεμβάσεις, καθώς για την επίτευξή τους απαιτούνται υψηλές κοινωνικές δαπάνες. Ιδίως όσοι δεν εργάζονται εξετάζεται αν θα πρέπει να προστατευθούν με τη λήψη ενός ελάχιστου εγγυημένου εισοδήματος, το οποίο θα λειτουργεί ως ένα δίκτυο κοινωνικής ασφαλείας (safety net). Επίσης, για τους δικαιούχους των παροχών απαιτείται ένας εξορθολογισμός και μία εκλογίκευση του συστήματος κοινωνικής προστασίας. Η επικέντρωση των παροχών στους πράγματι έχοντες ανάγκη, αλλά και η ύπαρξη εισοδηματικών κριτηρίων και αυστηρών ελέγχων αποτελούν τις σημαντικότερες και αναγκαίες καινοτομίες, που αρχίζουν να εφαρμόζονται. Με τον τρόπο αυτόν η νέα κοινωνική πολιτική εκπληρώνει και την αρχή της καθολικότητας και της επιλεκτικότητας.

Το σίγουρο είναι πάντως, ότι από τη στιγμή που η κοινωνική πολιτική είναι συνυφασμένη με την οικονομία και την αγορά εργασίας, η διατήρηση του κοινωνικού κράτους δεν εξαρτάται μόνο από τη διάθεση και την ικανότητα των κυβερνήσεων για αλλαγές στους κοινωνικούς θεσμούς, αλλά κυρίως και από τις δυνατότητες προσαρμογής των εθνικών οικονομιών στον διεθνή ανταγωνισμό και τις παγκόσμιες προκλήσεις. Βασικό στοιχείο σήμερα είναι η πολιτική ανάπτυξης του ανθρώπινου κεφαλαίου, ώστε μέσα από την εκπαίδευσή του να τροφοδοτεί ενεργητικά την οικονομική ανάπτυξη. Πλέον, δεδομένων των συνθηκών, η κατεύθυνση της αναδιανομής μετακινείται προς όφελος των νεότερων γενεών, ενώ η κοινωνική αλληλεγγύη εκφράζεται περισσότερο ως ισότητα ευκαιριών, παρά ως παροχή παθητικών δικαιωμάτων. Ο Giddens¹⁷⁸ αποκαλεί αυτό το κράτος «επενδυτικό κοινωνικό κράτος».

¹⁷⁷ Την άποψη αυτή υποστηρίζει θερμά ο J. Schumpeter για ένα κοινωνικό κράτος που θα ενισχύει την ανταγωνιστικότητα της οικονομίας, Jessop B. (1993), "Towards a Schumpeterian Welfare State? Preliminary Remarks on Post-Fordist Political Economy". *Studies in Political Economy* 40/1993.

¹⁷⁸ Giddens A. (1998), *The Third Way*, London: Policy Press

Στη συνέχεια θα παρουσιαστούν τα βασικά χρηματοδοτικά εργαλεία της Ε.Ε. για την απασχόληση, την κοινωνική προστασία και την κοινωνική ένταξη κατά την προγραμματική περίοδο 2014-2020, τα οποία είναι τόσο τα πέντε Ευρωπαϊκά Διαρθρωτικά και Επενδυτικά Ταμεία (ΕΔΕΤ), εκ των οποίων το σημαντικότερο είναι το ΕΚΤ, όσο και τα χρηματοδοτικά προγράμματα της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για την απασχόληση, την κοινωνική προστασία και την κοινωνική ένταξη, τα οποία είναι το Ευρωπαϊκό Πρόγραμμα για την Απασχόληση και την Κοινωνική Καινοτομία (EaSI), το Ταμείο Ευρωπαϊκής Βοήθειας προς τους Απόρους (TEBA) και το Ευρωπαϊκό Ταμείο Προσαρμογής στην Παγκοσμιοποίηση (ΕΤΠ) για το οποίο θα γίνει μνεία στο δεύτερο και τρίτο μέρος.

II.1. ΤΑ ΕΥΡΩΠΑΪΚΑ ΔΙΑΡΘΡΩΤΙΚΑ ΚΑΙ ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΑ ΤΑΜΕΙΑ (ΕΔΕΤ)

Τα πέντε (5) Ευρωπαϊκά Διαρθρωτικά και Επενδυτικά Ταμεία (ΕΔΕΤ)¹⁷⁹ αποτελούν τα βασικά χρηματοδοτικά εργαλεία που διαθέτει στη χρηματοδοτική της φαρέτρα η Ε.Ε. για την υλοποίηση των αναπτυξιακών της πολιτικών¹⁸⁰. Όπως ορίζεται στο άρθρο 3 της Συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση και στο άρθρο 174 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης, όλα τα κονδύλια αυτών των ταμείων υπηρετούν τον στόχο της Ε.Ε. για οικονομική, κοινωνική και εδαφική σύγκλιση. Συνεπώς, τα ΕΔΕΤ συνεργάζονται μεταξύ τους για τη στήριξη της οικονομικής, κοινωνικής και εδαφικής συνοχής και για τη διαμόρφωση των στόχων της στρατηγικής της Ε.Ε. «Ευρώπη 2020» και συμβάλλουν σημαντικά τόσο στην ανάπτυξη και στην απασχόληση όσο και στη μείωση των ανισοτήτων ανάπτυξης στις περιφέρειες της Ε.Ε. Λειτουργούν σε

¹⁷⁹ European Structural and Investment Funds (ESI FUNDS).

¹⁸⁰ «Για να πετύχουμε τους στόχους μας χρειαζόμαστε ένα προϋπολογισμό. Ο προϋπολογισμός δεν είναι επομένως για μας εργαλείο λογιστικής αλλά μέσο για την επίτευξη των πολιτικών μας στόχων» αναφέρει ο πρόεδρος της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, Jean-Claude Juncker, στη διάσκεψη με θέμα: «Ένας προϋπολογισμός της Ε.Ε. που θα εστιάζεται στα αποτελέσματα», Βρυξέλλες, 22 Σεπτεμβρίου 2015.

κοινό πλαίσιο¹⁸¹ και διαθέτουν πόρους στα κράτη - μέλη μέσω συγκεκριμένων μηχανισμών¹⁸².

Τα ΕΔΕΤ εστιάζουν κυρίως στους εξής πέντε (5) τομείς: α) έρευνα και καινοτομία, β) ψηφιακές τεχνολογίες, γ) στήριξη της οικονομίας χαμηλών ανθρακούχων εκπομπών, δ) βιώσιμη διαχείριση των φυσικών πόρων και ε) μικρές επιχειρήσεις.

Τα εν λόγω πέντε ταμεία είναι:

- το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης (ΕΤΠΑ), το οποίο προωθεί την ισόρροπη ανάπτυξη των διαφόρων περιφερειών της Ε.Ε.¹⁸³
- το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο (ΕΚΤ), το οποίο στηρίζει έργα σχετικά με την απασχόληση σε ολόκληρη την Ευρώπη και επενδύει στο ανθρώπινο δυναμικό της Ευρώπης - τους εργαζομένους, τους νέους και όλους όσους αναζητούν εργασία¹⁸⁴.
- το Ταμείο Συνοχής (ΤΣ), το οποίο χρηματοδοτεί έργα στους τομείς των μεταφορών και του περιβάλλοντος σε χώρες στις οποίες το ακαθάριστο εθνικό εισόδημα (ΑΕΕ) ανά κάτοικο είναι χαμηλότερο από το 90% του μέσου όρου της Ε.Ε. Το διάστημα 2014-20, οι χώρες αυτές είναι η Βουλγαρία, η Ελλάδα, η Εσθονία, η Κροατία, η Κύπρος, η Λετονία, η Λιθουανία, η Μάλτα, η Ουγγαρία, η Πολωνία, η Πορτογαλία, η Ρουμανία, η Σλοβακία, η Σλοβενία και η Τσεχική Δημοκρατία¹⁸⁵.
- το Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Αγροτικής Ανάπτυξης (ΕΓΤΑΑ), το οποίο εστιάζει στην επίλυση των ιδιαίτερων προκλήσεων που αντιμετωπίζουν οι αγροτικές περιοχές της Ε.Ε.¹⁸⁶
- το Ευρωπαϊκό Ταμείο Θάλασσας και Αλιείας (ΕΤΘΑ), το οποίο βοηθά τους αλιείς να υιοθετήσουν πρακτικές βιώσιμης αλιείας και τις παράκτιες κοινότητες να

¹⁸¹ Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 1303/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 17ης Δεκεμβρίου 2013 περί καθορισμού κοινών διατάξεων για το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης, το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο, το Ταμείο Συνοχής, το Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Αγροτικής Ανάπτυξης και το Ευρωπαϊκό Ταμείο Θάλασσας και Αλιείας και περί καθορισμού γενικών διατάξεων για το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης, το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο, το Ταμείο Συνοχής και το Ευρωπαϊκό Ταμείο Θάλασσας και Αλιείας και για την κατάργηση του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1083/2006. Εφεξής θα αναφέρεται ως ΚΚΔ, δηλαδή Κανονισμός Κοινών Διατάξεων για τα ΕΔΕΤ. Όμως, υπάρχουν και οι ειδικοί κανονισμοί των ταμείων, οι οποίοι καθορίζουν ειδικές διατάξεις για τα ΕΔΕΤ και ρυθμίζουν πρόσθετα ζητήματα που δεν καλύπτονται από τον Κανονισμό ΚΚΔ, όπως το πεδίο εφαρμογής και οι επενδυτικές προτεραιότητες του κάθε Ταμείου ή οι κανόνες για την θεματική επικέντρωση.

<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/PDF/?uri=CELEX:32013R1303&from=el>

¹⁸² οι μηχανισμοί αυτοί είναι τα «σύμφωνα εταιρικής σχέσης» (βλ. παρακάτω σελ. 56).

¹⁸³ Ο κανονισμός 1301/2013 αφορά στον τρόπο λειτουργίας του ΕΤΠΑ.

¹⁸⁴ Ο κανονισμός 1304/2013 αφορά στον τρόπο λειτουργίας του ΕΚΤ.

¹⁸⁵ Ο κανονισμός 1300/2013 αφορά στον τρόπο λειτουργίας του ΤΑ.

¹⁸⁶ Ο κανονισμός 1305/2013 αφορά στον τρόπο λειτουργίας του ΕΓΤΑΑ.

διαφοροποιήσουν τις οικονομίες τους ώστε να βελτιωθεί η ποιότητα ζωής κατά μήκος των ευρωπαϊκών ακτών¹⁸⁷.

Τα πρώτα τρία από τα παραπάνω ταμεία εμπίπτουν στην «πολιτική συνοχής» της Ε.Ε., η οποία στην Ενιαία Ευρωπαϊκή Πράξη του 1986 αφορά στην οικονομική και κοινωνική συνοχή που στοχεύει στη μείωση των ανισοτήτων μεταξύ των διαφόρων περιφερειών και στην καθυστέρηση των λιγότερο ευνοημένων, ενώ στη Συνθήκη της Λισαβόνας, αφορά και στην εδαφική συνοχή, καθώς το σκεπτικό είναι ότι η «πολιτική συνοχής» πρέπει να προωθεί και μια πιο ισορροπημένη και βιώσιμη «εδαφική ανάπτυξη». Οι κανονισμοί που καθορίζουν τα διαθέσιμα ποσά της «πολιτικής συνοχής» για το 2014-2020 τέθηκαν σε ισχύ στις 21 Δεκεμβρίου 2013, ως μέρος των «δημοσιονομικών προοπτικών», του επταετούς Ευρωπαϊκού προϋπολογισμού. Συγκεκριμένα, διατέθηκαν 351,8 δισεκατομμύρια ευρώ για μέτρα της πολιτικής συνοχής στα είκοσι οκτώ (28) κράτη - μέλη της Ε.Ε. για το 2014-2020, ποσό που αποτελεί περίπου το ένα τρίτο του προϋπολογισμού της Ε.Ε. Οι εθνικές κυβερνήσεις διαπραγματεύτηκαν τον τρόπο κατανομής των κονδυλίων στο Συμβούλιο της Ε.Ε. και, μολονότι όλες οι περιφέρειες εξακολουθούν να ωφελούνται από την πολιτική συνοχής, δόθηκε προτεραιότητα σε χώρες και περιφέρειες των οποίων η ανάπτυξη υστερούσε. Στο πλαίσιο αυτό, περισσότερος από τον μισό προϋπολογισμό - 182,2 δισεκατομμύρια ευρώ - έχει διατεθεί για τις λιγότερο ανεπτυγμένες περιφέρειες, οι οποίες έχουν Ακαθάριστο Εγχώριο Προϊόν (ΑεγχΠ) κάτω από το 75 % του μέσου όρου της Ε.Ε., ενώ 35 δισεκατομμύρια ευρώ κατανεμήθηκαν σε περιφέρειες μετάβασης, που έχουν ΑΕγχΠ μεταξύ 75 % και 90 % του μέσου όρου της Ε.Ε. και 54 δισεκατομμύρια ευρώ σε πιο ανεπτυγμένες περιφέρειες που έχουν ΑΕγχΠ πάνω από 90 % του μέσου όρου της Ε.Ε. Επισημαίνεται ότι όλες οι περιφέρειες της Ε.Ε. είναι επιλέξιμες για χρηματοδότηση από το ΕΤΠΑ και το ΕΚΤ, αλλά μόνο οι λιγότερο ανεπτυγμένες περιφέρειες είναι επιλέξιμες για στήριξη από το ΤΣ. Τα ταμεία της πολιτικής συνοχής αποτελούν το κύριο επενδυτικό εργαλείο για μέτρα που υποστηρίζουν την απασχόληση, την καινοτομία, την εκπαίδευση, την ένταξη και τη μετάβαση προς μια οικονομία με μειωμένη χρήση άνθρακα. Μάλιστα, οι λιγότερο ανεπτυγμένες περιφέρειες πρέπει να αντλήσουν τουλάχιστον 50 % της χρηματοδότησής τους από το ΕΤΠΑ και 60 % από τις κατανομές του ΕΚΤ σε

¹⁸⁷ Ο κανονισμός 508/2014 αφορά στον τρόπο λειτουργίας του ΕΤΘΑ.

αυτές τις προτεραιότητες. Τα αντίστοιχα νούμερα για τις περιφέρειες μετάβασης είναι 60 % και 70 %, και 80 % για τις περισσότερο ανεπτυγμένες περιφέρειες.

Το ΕΓΤΑΑ, που χρηματοδοτεί την κοινή γεωργική πολιτικής, με προϋπολογισμό 85 δισ. ευρώ, και το ΕΤΘΑ που χρηματοδοτεί την κοινή αλιευτική πολιτικής, με προϋπολογισμό 6,5 δισ. ευρώ, στοχεύουν, αντίστοιχα, στις ανάγκες των αγροτικών και θαλάσσιων περιοχών.

Αξιοσημείωτο είναι ότι, πριν από τη διοχέτευση των κονδυλίων, θα πρέπει να υφίστανται, υποχρεωτικά, ορισμένες συνθήκες, οι οποίες ονομάζονται αιρεσιμότητες (conditionalities)¹⁸⁸ και οι οποίες απαιτούνται προκειμένου να υπάρξει μεγιστοποίηση του αντίκτυπου της διαθέσιμης χρηματοδότησης. Αυτοί οι λεγόμενοι εκ των προτέρων όροι διασφαλίζουν ότι οι δαπάνες της πολιτικής συνοχής θα έχουν πραγματική επίδραση στην περιφέρεια.

Εκτός από τα κονδύλια των πέντε ΕΔΕΤ, η χρηματοδότηση των ευρωπαϊκών πολιτικών συμπληρώνεται και από το Ευρωπαϊκό Ταμείο Στρατηγικών Επενδύσεων (ΕΤΣΕ)¹⁸⁹, το οποίο αποτελεί τον κεντρικό πυλώνα του Επενδυτικού Σχεδίου για την Ευρώπη¹⁹⁰. Στόχος του είναι η αντιμετώπιση της έλλειψης εμπιστοσύνης και επενδύσεων που είχε ως συνέπεια η οικονομική και δημοσιονομική κρίση, και η αξιοποίηση των ρευστών διαθέσιμων των χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων, των επιχειρήσεων και των ιδιωτών σε μια εποχή

¹⁸⁸ Οι εκ των προτέρων αιρεσιμότητες (ExAC) συνιστούν ένα από τα βασικά στοιχεία της μεταρρύθμισης της πολιτικής συνοχής κατά τη χρονική περίοδο 2014-20. Προβλέφθηκαν για τα Ευρωπαϊκά Διαρθρωτικά και Επενδυτικά Ταμεία (ΕΔΕΤ) ώστε να εξασφαλίζονται οι αναγκαίες προϋποθέσεις για την αποτελεσματική και αποδοτική χρήση των ΕΔΕΤ.

¹⁸⁹ Το ΕΤΣΕ διέπεται από τον Κανονισμό (ΕΕ) 2015/1017 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 25ης Ιουνίου 2015 «για το Ευρωπαϊκό Ταμείο Στρατηγικών Επενδύσεων, τον Ευρωπαϊκό Κόμβο Επενδυτικών Συμβουλών και την Ευρωπαϊκή Πύλη Επενδυτικών Έργων και την τροποποίηση των κανονισμών (ΕΕ) αριθ. 1291/2013 και (ΕΕ) αριθ. 1316/2013 — το Ευρωπαϊκό Ταμείο Στρατηγικών Επενδύσεων» και αποτελεί τον πυρήνα του επενδυτικού σχεδίου για την Ευρώπη, το οποίο επιδιώκει να τονώσει τη μακροπρόθεσμη οικονομική ανάπτυξη και την ανταγωνιστικότητα στην Ευρωπαϊκή Ένωση. Στόχος του ταμείου είναι να συμβάλει στη χρήση δημόσιων κεφαλαίων, μεταξύ άλλων από τον προϋπολογισμό της Ε.Ε., για την κινητοποίηση ιδιωτικών επενδύσεων σε ευρύ φάσμα έργων εντός της Ε.Ε. Τα έργα αυτά καλύπτουν τομείς όπως οι υποδομές, η έρευνα και η καινοτομία, η εκπαίδευση, η υγεία και η τεχνολογία των πληροφοριών και των επικοινωνιών. Το ταμείο είναι διακριτή και διαφανής οντότητα και αποτελεί χωριστό λογαριασμό υπό τη διαχείριση της Ευρωπαϊκής Τράπεζας Επενδύσεων (ΕΤΕπ). Δημιουργήθηκε τον Ιούλιο του 2015 και αποτελεί μια εγγύηση του προϋπολογισμού της Ε.Ε. που παρέχει στον όμιλο της ΕΤΕπ προστασία από τις πρώτες ζημιές. Αυτό σημαίνει ότι ο όμιλος της ΕΤΕπ είναι σε θέση να χορηγεί χρηματοδότηση σε έργα υψηλότερου κινδύνου απ' ό, τι συνήθως. Μια ανεξάρτητη επιτροπή επενδύσεων χρησιμοποιεί αυστηρά κριτήρια για να αποφασίζει εάν ένα έργο είναι επιλέξιμο για στήριξη από το ΕΤΣΕ. Δεν εφαρμόζονται ποσοτώσεις - ανά τομέα ή ανά χώρα. Η χρηματοδότηση παρέχεται αποκλειστικά με γνώμονα τη ζήτηση.

¹⁹⁰ Το Επενδυτικό Σχέδιο για την Ευρώπη, το λεγόμενο «σχέδιο Γιούνκερ» αποτελεί μία συλλογική και συντονισμένη προσπάθεια αντιμετώπισης, σε ευρωπαϊκό επίπεδο, της καθοδικής πορείας στην οποία περιήλθε η Ε.Ε. μετά το ξέσπασμα της παγκόσμιας οικονομικής και χρηματοπιστωτικής κρίσης. Έχει τρεις στόχους: την εξάλειψη των εμποδίων στις επενδύσεις, την προβολή και την τεχνική υποστήριξη επενδυτικών έργων και την αποτελεσματικότερη χρήση των χρηματοδοτικών πόρων. Το σχέδιο αποτελείται από τρεις πυλώνες:

- το Ευρωπαϊκό Ταμείο Στρατηγικών Επενδύσεων (ΕΤΣΕ), το οποίο παρέχει εγγύηση της Ε.Ε. για την κινητοποίηση ιδιωτικών επενδύσεων. Στο πλαίσιο αυτό η Επιτροπή συνεργάζεται με τον στρατηγικό της εταίρο, τον Όμιλο της Ευρωπαϊκής Τράπεζας Επενδύσεων (ΕΤΕπ).
- τον Ευρωπαϊκό Κόμβο Επενδυτικών Συμβουλών και την Ευρωπαϊκή Πύλη Επενδυτικών Έργων, που παρέχουν τεχνική βοήθεια και αυξάνουν την προβολή των επενδυτικών ευκαιριών, συμβάλλοντας με τον τρόπο αυτόν στην υλοποίηση των προτεινόμενων επενδυτικών έργων. Ο κόμβος αυτός είναι μια κοινοπραξία με τον όμιλο της ΕΤΕπ και
- τη βελτίωση του επιχειρηματικού περιβάλλοντος με την εξάλειψη των κανονιστικών φραγμών στις επενδύσεις τόσο σε εθνικό όσο και σε ενωσιακό επίπεδο.

κατά την οποία οι δημόσιοι πόροι σπανίζουν. Η Επιτροπή συνεργάζεται στο πλαίσιο αυτό με τον στρατηγικό της εταίρο, τον Όμιλο της Ευρωπαϊκής Τράπεζας Επενδύσεων (ΕΤΕπ)¹⁹¹. Το ΕΤΣΕ χρηματοδοτεί στρατηγικές επενδύσεις σε βασικούς τομείς, όπως οι υποδομές, η ενεργειακή απόδοση και οι ανανεώσιμες πηγές ενέργειας, η έρευνα και η καινοτομία, το περιβάλλον, η γεωργία, η ψηφιακή τεχνολογία, η εκπαίδευση, η υγεία και τα κοινωνικά έργα. Επίσης, βοηθά τις μικρές επιχειρήσεις να ξεκινήσουν, να αναπτυχθούν και να επεκταθούν, με την παροχή χρηματοδότησης με κεφάλαια επιχειρηματικού κινδύνου. Το ΕΤΣΕ είναι μια εγγύηση του προϋπολογισμού της Ε.Ε. που παρέχει στον όμιλο της ΕΤΕπ προστασία από τις πρώτες ζημιές. Αυτό σημαίνει ότι ο όμιλος της ΕΤΕπ είναι σε θέση να χορηγεί χρηματοδότηση σε έργα υψηλότερου κινδύνου απ' ό, τι συνήθως. Μια ανεξάρτητη επιτροπή επενδύσεων χρησιμοποιεί αυστηρά κριτήρια για να αποφασίζει εάν ένα έργο είναι επιλέξιμο για στήριξη από το ΕΤΣΕ. Δεν εφαρμόζονται ποσοτώσεις - ανά τομέα ή ανά χώρα. Η χρηματοδότηση παρέχεται αποκλειστικά με γνώμονα τη ζήτηση.

Με σκοπό να μεγιστοποιηθεί το όφελος από την χρηματοδότηση των ΕΔΕΤ και να επιτευχθεί η στρατηγική της Ε.Ε. «Ευρώπη 2014-2020» τίθενται οι εξής έντεκα (11) Θεματικοί Στόχοι¹⁹²: 1) ενίσχυση της έρευνας, της τεχνολογικής ανάπτυξης και της καινοτομίας, 2) βελτίωση της πρόσβασης, της χρήσης και της ποιότητας των τεχνολογιών των πληροφοριών και των επικοινωνιών, 3) βελτίωση της ανταγωνιστικότητας των μικρομεσαίων επιχειρήσεων και του γεωργικού τομέα (για το ΕΓΤΑΑ) και του τομέα της αλιείας και της υδατοκαλλιέργειας (για το ΕΤΘΑ), 4) υποστήριξη της μετάβασης προς μια οικονομία χαμηλών εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα σε όλους τους τομείς, 5) προώθηση της προσαρμογής στην κλιματική αλλαγή, της πρόληψης και της διαχείρισης κινδύνων, 6) διατήρηση και προστασία του περιβάλλοντος και προώθηση της αποδοτικότητας των πόρων, 7) προώθηση των βιώσιμων μεταφορών και άρση των προβλημάτων σε βασικές υποδομές δικτύων, 8) προώθηση της βιώσιμης και ποιοτικής απασχόλησης και υποστήριξη της κινητικότητας της εργασίας, 9) προώθηση της

¹⁹¹ Ο Όμιλος ΕΤΕπ αποτελείται από την Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων και το Ευρωπαϊκό Ταμείο Επενδύσεων. Η ΕΤΕπ έχει ως αποστολή να συμβάλλει, μέσω της χρηματοδότησης επενδύσεων, στην ολοκλήρωση, την ισόρροπη ανάπτυξη και την οικονομική και κοινωνική συνοχή της Ε.Ε. Το διοικητικό συμβούλιο της ΕΤΕπ αποτελείται από 29 διευθυντές, μεταξύ των οποίων ένας εκπρόσωπος από κάθε κράτος - μέλος και την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, και 19 αναπληρωτές διευθυντές. Σύμφωνα με το καταστατικό της ΕΤΕπ, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή ορίζει έναν διευθυντή και έναν αναπληρωτή διευθυντή στο διοικητικό συμβούλιο της ΕΤΕπ. Το διοικητικό συμβούλιο συνέρχεται δέκα φορές τον χρόνο. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή πρέπει να γνωμοδοτεί για όλες τις πράξεις της ΕΤΕπ που χρηματοδοτούνται από ίδιους πόρους, προτού υποβληθούν στο διοικητικό συμβούλιο της Τράπεζας για έγκριση.

¹⁹² Σύμφωνα με το άρθρο 9 του Κανονισμού ΚΚΔ.

κοινωνικής ένταξης και καταπολέμηση της φτώχειας και των διακρίσεων, 10) επένδυση στην εκπαίδευση, την κατάρτιση και την επαγγελματική κατάρτιση για την απόκτηση δεξιοτήτων και τη διά βίου μάθηση και 11) ενίσχυση της θεσμικής ικανότητας των δημόσιων αρχών και των ενδιαφερόμενων φορέων και της αποτελεσματικής δημόσιας διοίκησης.

Οι τρεις πρώτοι θεματικοί στόχοι αφορούν στην «έξυπνη ανάπτυξη», ενώ οι θεματικοί στόχοι 4-7 αφορούν στην «βιώσιμη ανάπτυξη» και οι θεματικοί στόχοι 8-11 αφορούν στην «ανάπτυξη χωρίς αποκλεισμούς».

Σε σχέση με τη διαχείριση αυτών των ταμείων, το άρθρο 4 του Κανονισμού 1303/2013 αναφέρει ότι «Τα ΕΔΕΤ χορηγούν ενίσχυση, μέσω πολυετών προγραμμάτων, η οποία συμπληρώνει την εθνική, περιφερειακή και τοπική παρέμβαση, με στόχο την υλοποίηση της στρατηγικής της Ένωσης για έξυπνη, διατηρήσιμη και χωρίς αποκλεισμούς ανάπτυξη, καθώς επίσης και των ειδικών αποστολών των ΕΔΕΤ οι οποίες συνάδουν με τους στόχους που απορρέουν από τη Συνθήκη και περιλαμβάνουν την οικονομική, κοινωνική και εδαφική συνοχή, λαμβάνοντας υπόψη τις σχετικές ολοκληρωμένες κατευθυντήριες γραμμές της Ευρώπης 2020 και τις σχετικές ειδικές για κάθε χώρα συστάσεις που εκδίδονται βάσει του άρθρου 121 παράγραφος 2 ΣΛΕΕ και τις σχετικές συστάσεις του Συμβουλίου που εκδίδονται σύμφωνα με το άρθρο 148 παράγραφος 4 ΣΛΕΕ και, κατά περίπτωση, σε εθνικό επίπεδο, το εθνικό πρόγραμμα μεταρρυθμίσεων».

Συνεπώς, η διαχείριση αυτών των ταμείων γίνεται από τα μέλη - κράτη μέσω πολυετών προγραμμάτων, των «συμφωνιών εταιρικής σχέσης», τα οποία αποτελούν για κάθε κράτος - μέλος το βασικό στρατηγικό σχέδιό του για την ανάπτυξη. Σύμφωνα με την παράγραφο 20 του άρθρου 2 του Κανονισμού 1303/2013 ως «σύμφωνο εταιρικής σχέσης» ορίζεται «ένα έγγραφο που συντάσσει κράτος - μέλος με τη συμμετοχή εταίρων, βάσει της προσέγγισης της πολυεπίπεδης διακυβέρνησης, το οποίο ορίζει τη στρατηγική του εν λόγω κράτους - μέλους, τις προτεραιότητες και τις ρυθμίσεις για τη χρήση των πόρων των ΕΔΕΤ με αποτελεσματικό και επαρκή τρόπο προκειμένου για την επίτευξη της στρατηγικής της Ένωσης σχετικά με την έξυπνη, διατηρήσιμη και χωρίς αποκλεισμούς ανάπτυξη, και το οποίο εγκρίνεται από την Επιτροπή μετά από αξιολόγηση και διάλογο με το οικείο κράτος - μέλος»¹⁹³. Αυτές οι συμφωνίες

¹⁹³ στην Ελλάδα έχει καθιερωθεί να αποδίδεται συνήθως με τον αρκτικόλεξο ΕΣΠΑ.

εταιρικής σχέσης καταλήγουν σε μια σειρά επενδυτικών προγραμμάτων που διοχετεύουν τη χρηματοδότηση σε διάφορες περιφέρειες και έργα σε σχετικούς τομείς πολιτικής.

Το «σύμφωνο εταιρικής σχέσης» για την προγραμματική περίοδο 2014-2020 ονομάζεται Εταιρικό Σύμφωνο για το Πλαίσιο Ανάπτυξης 2014-2020 (ΕΣΠΑ 2014-2020)¹⁹⁴ και συνιστά¹⁹⁵ το βασικό στρατηγικό σχέδιο για την ανάπτυξη σε κάθε ένα από τα κράτη - μέλη της Ε.Ε.¹⁹⁶ Στοχεύει στην αντιμετώπιση των διαρθρωτικών αδυναμιών των κρατών - μελών της Ε.Ε. και καλείται να συμβάλει στην πραγματοποίηση των εθνικών στόχων των κρατών - μελών έναντι της Στρατηγικής «Ευρώπη 2020», της οποίας στόχος είναι η προαγωγή μιας έξυπνης, βιώσιμης και χωρίς αποκλεισμούς ανάπτυξης.

Σε μελέτη της Ευρωπαϊκής Επιτροπής¹⁹⁷, που δημοσιεύτηκε για πρώτη φορά στις 14 Δεκεμβρίου 2015, αναφέρεται ότι στόχος αυτών των Ταμείων είναι η συμβολή στη δημιουργία θέσεων εργασίας και στη διασφάλιση βιώσιμων και υγιών συνθηκών τόσο στην ευρωπαϊκή οικονομία όσο και στο περιβάλλον και επισημαίνεται ότι για την περίοδο προγραμματισμού 2014-2020 έχουν διατεθεί 454 δισεκατομμύρια ευρώ από πόρους των ΕΔΕΤ για την έναρξη της ανάπτυξης και τη δημιουργία θέσεων απασχόλησης. Επισημαίνεται ότι σε αυτό το ποσοστό αν προστεθεί και η εθνική συγχρηματοδότηση, η οποία αναμένεται να φθάσει τα 183 δισεκατομμύρια ευρώ, η συνολική επένδυση θα ανέλθει σε τουλάχιστον 637 δισεκατομμύρια ευρώ.

¹⁹⁴ Στην προγραμματική περίοδο 2007-2013 το αρτικόλεξο ΕΣΠΑ προερχόταν από τις λέξεις Εθνικό Στρατηγικό Πλαίσιο Αναφοράς, ενώ στην προγραμματική περίοδο 2014-2020 το αρτικόλεξο ΕΣΠΑ προέρχεται από τις λέξεις Εταιρικό Σύμφωνο για το Πλαίσιο Ανάπτυξης.

¹⁹⁵ με τα Επιχειρησιακά του Προγράμματα (Ε.Π.), τα οποία είναι πολυετή και συνδέονται με τομείς ή/και συγκεκριμένες γεωγραφικές περιφέρειες σε διεθνές, εθνικό ή τοπικό επίπεδο. Τα Επιχειρησιακά Προγράμματα εκπονούνται από τις αρμόδιες αρχές κάθε κράτους - μέλους της Ε.Ε. σε συνεργασία και διαβούλευση με τους κοινωνικούς και οικονομικούς εταίρους και εγκρίνονται στη συνέχεια από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή. Κάθε Πρόγραμμα περιλαμβάνει στρατηγικές προτεραιότητες και ενδεικτικές δράσεις που διαμορφώνουν τη συνεισφορά του στην υλοποίηση των στόχων του ΕΣΠΑ και κατ' επέκταση στην υλοποίηση της στρατηγικής της Ευρωπαϊκής Ένωσης για έξυπνη, διατηρήσιμη και χωρίς αποκλεισμούς ανάπτυξη.

¹⁹⁶ Το ελληνικό σύμφωνο εταιρικής σχέσης, γνωστό ως Εταιρικό Σύμφωνο για το Πλαίσιο Ανάπτυξης - ΕΣΠΑ 2014-2020, που υπεγράφη μεταξύ του Υπουργείου Ανάπτυξης και Ανταγωνιστικότητας και της Ευρωπαϊκής Επιτροπής το Μάιο του 2014 παρουσιάζει την τρέχουσα κατάσταση της ελληνικής οικονομίας, προβαίνει σε μία εκ των προτέρων αξιολόγηση του ΕΣΠΑ 2014-2020, αναλύει το αναπτυξιακό όραμα της Ελλάδας και στο τέλος εκθέτει αναλυτικά την αρχιτεκτονική του νέου ΕΣΠΑ, μέσω της οποίας θα υλοποιηθεί η αναπτυξιακή στρατηγική (προβλέπει 7 τομιακά, λιγότερα από τα 11 της προηγούμενης περιόδου, και 13 περιφερειακά προγράμματα), προκειμένου να διευκολύνονται οι συνέργειες και η συμπληρωματικότητα μεταξύ των διαφόρων αναπτυξιακών τομέων.

¹⁹⁷ Συμβολή των ευρωπαϊκών διαρθρωτικών ταμείων και επενδυτικών ταμείων στις 10 προτεραιότητες της Επιτροπής: θέσεις απασχόλησης, ανάπτυξη και επενδύσεις (CONTRIBUTION OF THE EUROPEAN STRUCTURAL AND INVESTMENT FUNDS TO THE 10 COMMISSION PRIORITIES: JOBS, GROWTH AND INVESTMENT) https://ec.europa.eu/commission/sites/beta-political/files/key-jobs-growth-invest_en.pdf

Επίσης, μία νέα έκθεση, που δημοσιεύτηκε στις 13 Δεκεμβρίου 2017¹⁹⁸, παρουσιάζει αναλυτικά τη συνεισφορά των ΕΔΕΤ από την έναρξη της περιόδου χρηματοδότησης για την υλοποίηση των προγραμμάτων της περιόδου 2014-2020. Σε αυτήν αναφέρεται ότι έως τον Οκτώβριο του 2017, διατέθηκαν 278 δισ. ευρώ στην πραγματική οικονομία της Ευρώπης και αναλήφθηκε περίπου το ήμισυ του προϋπολογισμού των ΕΔΕΤ για την περίοδο 2014-2020 για συγκεκριμένα έργα. Επίσης, προκύπτει ότι έως το τέλος του 2016, σχεδόν 793.500 επιχειρήσεις είχαν λάβει στήριξη από τα ταμεία και δημιουργήθηκαν περίπου 154.000 νέες θέσεις εργασίας, 7,8 εκατομμύρια άτομα έχουν ήδη επωφεληθεί από ενισχύσεις για την αναζήτηση εργασίας ή την ανάπτυξη δεξιοτήτων, ενώ βελτιώθηκε η βιοποικιλότητα 23,5 εκατομμυρίων εκταρίων γεωργικής γης. Συνολικά, έως το τέλος του 2016, επελέγησαν 2 εκατομμύρια χρηματοδοτούμενα από την Ε.Ε. έργα, δηλαδή 1 εκατομμύριο περισσότερα απ' ό,τι το προηγούμενο έτος¹⁹⁹. Εκτός από τα χρηματοδοτούμενα από την Ε.Ε. ψηφιακά έργα, έργα κοινωνικής ένταξης και περιβαλλοντικά έργα, που εμφανίζονται σήμερα, η έκθεση δείχνει ότι οι καινοτομίες που εισάγονται κατά την περίοδο χρηματοδότησης 2014-2020 πραγματικά αποδίδουν. Επίσης, αναφέρεται ότι τον Μάρτιο του 2017, μια πρώτη αξιολόγηση των νέων προϋποθέσεων για επιτυχείς επενδύσεις («εκ των προτέρων αιρεσιμότητες») έδειξε ότι αυτές, αποδείχθηκαν ισχυρά κίνητρα για μεταρρυθμίσεις σε ένα ευρύ φάσμα τομέων - συμμόρφωσης με τη νομοθεσία για την ενεργειακή απόδοση ή τη νομοθεσία για τις δημόσιες συμβάσεις, προγραμματισμό των επενδύσεων για την καινοτομία, τις μεταφορές ή τις ψηφιακές τεχνολογίες.

Επίσης, στο έγγραφο προβληματισμού της Επιτροπής σχετικά με το μέλλον των οικονομικών της Ε.Ε.²⁰⁰ προβλέπεται η περαιτέρω ενίσχυση της σύνδεσης μεταξύ

¹⁹⁸ COM(2017) 755 τελικό, Βρυξέλλες, 13.12.2017, Έκθεση της Επιτροπής προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο την Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και την Επιτροπή των Περιφερειών «Στρατηγική έκθεση 2017 σχετικά με την εφαρμογή των Ευρωπαϊκών Διαρθρωτικών και Επενδυτικών Ταμείων».

¹⁹⁹ Στο δελτίο τύπου που εξέδωσε η Ευρωπαϊκή Επιτροπή στις 13 Δεκεμβρίου 2017 αναφέρεται και η εξής δήλωση του αντιπροέδρου κ. Jyrki Katainen, αρμόδιου για την απασχόληση, την ανάπτυξη, τις επενδύσεις και την ανταγωνιστικότητα: «Τα Ευρωπαϊκά Διαρθρωτικά και Επενδυτικά Ταμεία διαδραματίζουν πολύ σημαντικό ρόλο για την ενίσχυση της ενιαίας αγοράς μας. Βοηθούν τις οικονομίες μας να αναπτυχθούν και προωθούν τη δημιουργία θέσεων εργασίας και την καινοτομία στην Ευρώπη. Ο συνδυασμός των διαρθρωτικών ταμείων με το Ευρωπαϊκό Ταμείο Στρατηγικών Επενδύσεων επιτρέπει επίσης τη χρηματοδότηση έργων που ενέχουν υψηλότερο κίνδυνο είναι όμως ελπιδοφόρα. Προτρέπω τους φορείς υλοποίησης έργων να εξετάσουν τη δυνατότητα αυτή». Επίσης, στο ίδιο δελτίο αναφέρεται και η δήλωση της επιτρόπου Περιφερειακής Πολιτικής, κας Corina Crețu, σύμφωνα με την οποία «ο αριθμός των έργων που χρηματοδοτούνται από την Ε.Ε. διπλασιάστηκε μέσα σε μόλις ένα έτος, γεγονός που καταδεικνύει ότι έχουμε πλέον φτάσει σε κανονικό ρυθμό υλοποίησης. Τα Ευρωπαϊκά Διαρθρωτικά και Επενδυτικά Ταμεία είναι σε πλήρη λειτουργία και ωθούν την Ευρώπη ν' ανοίξει πανιά για την επόμενη δεκαετία.»

²⁰⁰ Ευρωπαϊκή Επιτροπή, COM(2017) 358 της 28ης Ιουνίου 2017.

των ταμείων της Ε.Ε. και της στήριξης των διαρθρωτικών μεταρρυθμίσεων στα κράτη - μέλη για την μετά το 2020 περίοδο χρηματοδότησης.

ΙΙ.2. ΤΑ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΙΚΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ, ΤΗΝ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΚΑΙ ΤΗΝ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΕΝΤΑΞΗ

Η οικονομική εργαλειοθήκη της Ε.Ε. διαθέτει συγκεκριμένα χρηματοδοτικά μέσα, τα οποία στηρίζουν και συμπληρώνουν τις προσπάθειες των κρατών - μελών. Συγκεκριμένα, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή χρηματοδοτεί σχέδια για την απασχόληση, την κοινωνική προστασία και την κοινωνική ένταξη μέσω των εξής τεσσάρων (4) προγραμμάτων:

1. του Ευρωπαϊκού Κοινωνικού Ταμείου (ΕΚΤ), που είναι και το κυριότερο εργαλείο της Ευρώπης για την προώθηση της απασχόλησης και της κοινωνικής ένταξης και συμβάλλει στην εξεύρεση εργασίας (ή καλύτερης εργασίας), στην ένταξη μειονεκτούντων ατόμων στην κοινωνία και στη διασφάλιση δικαιότερων ευκαιριών διαβίωσης για όλους. Για τον σκοπό αυτό επενδύει στο ανθρώπινο δυναμικό της Ευρώπης -εργαζομένους και ανέργους, νέους και ηλικιωμένους- και στις δεξιότητές του. Κάθε χρόνο, το Ταμείο βοηθά περίπου δέκα εκατομμύρια άτομα να ενταχθούν στην αγορά εργασίας ή να βελτιώσουν τις δεξιότητές τους ώστε να βρουν δουλειά στο μέλλον. Η συμβολή αυτή είναι ιδιαίτερα σημαντική τόσο βραχυπρόθεσμα - για τον μετριασμό των επιπτώσεων της τρέχουσας οικονομικής κρίσης, ιδίως της αύξησης της ανεργίας και των επιπέδων της φτώχειας - όσο και μακροπρόθεσμα - στο πλαίσιο της ευρωπαϊκής στρατηγικής για την αναμόρφωση της οικονομίας, με τη δημιουργία όχι μόνο θέσεων εργασίας, αλλά και μιας κοινωνίας χωρίς αποκλεισμούς. Στο πλαίσιο αυτό, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή συνεργάζεται εδώ και εξήντα χρόνια με τα κράτη - μέλη προκειμένου οι πολίτες να μπορούν να βελτιώνουν τις προοπτικές απασχόλησής τους.
2. του Ευρωπαϊκού Προγράμματος για την Απασχόληση και την Κοινωνική Καινοτομία (EaSI) που είναι ένα ευρωπαϊκό μέσο χρηματοδότησης, το οποίο διαχειρίζεται απευθείας η Ευρωπαϊκή Επιτροπή και αποσκοπεί στην προαγωγή

ποιοτικής και βιώσιμης απασχόλησης υψηλού επιπέδου, στη διασφάλιση επαρκούς και κατάλληλης κοινωνικής προστασίας, στην καταπολέμηση του κοινωνικού αποκλεισμού και της φτώχειας και στη βελτίωση των συνθηκών εργασίας σε όλη την Ε.Ε. Το πρόγραμμα συνενώνει τρία προγράμματα της Ε.Ε., τα οποία αποτελούσαν αντικείμενο χωριστής διαχείρισης το διάστημα 2007-2013: PROGRESS, EURES και Μηχανισμός Μικροχρηματοδοτήσεων Progress. Από τον Ιανουάριο του 2014, τα προγράμματα αυτά αποτελούν τους τρεις άξονες του EaSI, που στηρίζουν:

- τον εκσυγχρονισμό της κοινωνικής πολιτικής και της πολιτικής για την απασχόληση - άξονας PROGRESS (61% του συνολικού προϋπολογισμού)·
- την επαγγελματική κινητικότητα - άξονας EURES (18% του συνολικού προϋπολογισμού)·
- την πρόσβαση στις μικροχρηματοδοτήσεις και την κοινωνική επιχειρηματικότητα - άξονας Μικροχρηματοδοτήσεις και Κοινωνική επιχειρηματικότητα (21% του συνολικού προϋπολογισμού).

3. του Ταμείου Ευρωπαϊκής Βοήθειας προς τους Απόρους (TEBA) που στηρίζει τη δράση των κρατών - μελών της Ε.Ε. για παροχή υλικής βοήθειας στους απόρους, η οποία συνίσταται στη διανομή τροφίμων, ρουχισμού και άλλων αναγκαίων ειδών ατομικής χρήσης (π.χ. παπούτσια, σαπούνι, σαμπουάν κ.ά.). Η παροχή υλικής βοήθειας πρέπει να συνοδεύεται από μέτρα κοινωνικής ένταξης, όπως καθοδήγηση και στήριξη για να μπορέσουν τα άτομα αυτά να βγουν από τη φτώχεια. Οι εθνικές αρχές μπορούν επίσης να στηρίζουν την παροχή μη υλικής βοήθειας προς τους απόρους, ώστε να τους βοηθούν να ενσωματωθούν καλύτερα στην κοινωνία και
4. του Ευρωπαϊκού Ταμείου Προσαρμογής στην Παγκοσμιοποίηση (ΕΤΠ) που βοηθά τους εργαζομένους που χάνουν τη θέση εργασίας τους είτε εξαιτίας σημαντικών διαρθρωτικών αλλαγών στο παγκόσμιο εμπόριο λόγω παγκοσμιοποίησης (π.χ. όταν κλείνει μια μεγάλη επιχείρηση ή μεταφέρεται η παραγωγή σε χώρες εκτός Ε.Ε.), είτε εξαιτίας της παγκόσμιας οικονομικής και χρηματοπιστωτικής κρίσης, να βρουν νέα θέση απασχόλησης το συντομότερο δυνατό.

Είναι αξιοσημείωτο ότι ενώ το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο (ΕΚΤ), όπως και όλα τα διαρθρωτικά ταμεία της Ε.Ε., χρηματοδοτούν πολυετή προγράμματα με

στρατηγικούς μακροπρόθεσμους στόχους, κυρίως για την πρόληψη και διαχείριση των αλλαγών και την αναδιάρθρωση, μέσω διαφόρων παρεμβάσεων και πολιτικών, όπως η δια βίου μάθηση, το ΕΤΠ στοχεύει στην αντιμετώπιση μιας συγκεκριμένης κρίσης που πλήττει όλη την Ευρώπη. Παρέχει εφάπαξ και για μικρό χρονικό διάστημα εξατομικευμένη βοήθεια σε άτομα που έχουν απολέσει τη δουλειά τους.

II.2.1. ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ (Ε.Κ.Τ.)

Το Ε.Κ.Τ.²⁰¹ είναι το παλαιότερο ταμείο της Ευρωπαϊκής Ένωσης, καθώς ιδρύθηκε μαζί με τη Συνθήκη της Ρώμης το 1957, με στόχο τη βελτίωση των ευκαιριών απασχόλησης των εργαζομένων και την αύξηση του βιοτικού επιπέδου. Αποτελεί το βασικό μέσο που χρησιμοποιεί η Ε.Ε. για την υποστήριξη της απασχόλησης, τη στήριξη των πολιτών για την εξεύρεση καλύτερων θέσεων εργασίας και τη διασφάλιση πιο δίκαιων ευκαιριών απασχόλησης για όλους τους πολίτες της Ε.Ε. Λειτουργεί επενδύοντας στο ανθρώπινο κεφάλαιο της Ευρώπης, που απαρτίζεται από τους εργαζόμενους, τους νέους και όλους όσους αναζητούν εργασία.

Το ΕΚΤ ιδρύθηκε για να εξυπηρετήσει τη βελτίωση των δυνατοτήτων απασχόλησης των εργαζομένων μέσα στην εσωτερική αγορά και για να συμβάλει στην ανύψωση του βιοτικού επιπέδου. Το ΕΚΤ είχε αρχικά ως στόχο να προωθεί μέσα στην Κοινότητα τις δυνατότητες απασχόλησης και τη γεωγραφική και επαγγελματική κινητικότητα των εργαζομένων και να διευκολύνει την προσαρμογή στις μεταλλαγές της βιομηχανίας και στις αλλαγές των συστημάτων παραγωγής, ιδίως μέσω της επαγγελματικής κατάρτισης και του επαγγελματικού αναπροσανατολισμού. Στο πέρασμα του χρόνου εξελίχθηκε σε ένα όλο και περισσότερο στοχοθετημένο και στρατηγικό ταμείο, το οποίο εστιάζει στις συστημικές μεταρρυθμίσεις, οι οποίες μπορούν να ωφελήσουν όσο το δυνατόν περισσότερους ανθρώπους.

Το ΕΚΤ βασίζεται στη συγχρηματοδότηση, με χρηματοδοτικές συνεισφορές τόσο των κρατών - μελών όσο και της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, και μερικές φορές και του ιδιωτικού τομέα. Κατά την περίοδο χρηματοδότησης 2014-2020, το ΕΚΤ λειτουργεί σε όλα τα 28 κράτη - μέλη με συνολικό προϋπολογισμό 124,9 δισ.

²⁰¹ ο ΚΚΔ εφαρμόζεται στο ΕΚΤ ενώ ο Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 1304/2013 της 17 Δεκεμβρίου 2013 καθορίζει ειδικές διατάξεις που αφορούν τις δραστηριότητες που μπορούν να στηριχθούν από το ΕΚΤ.

ευρώ (εκ των οποίων 86,4 δισ. Ευρώ από τον προϋπολογισμό της Ε.Ε.). και ένα επιπλέον ποσό τουλάχιστον 3,2 δισ. ευρώ για την πρωτοβουλία «Απασχόληση των Νέων». Το ΕΚΤ επικεντρώνεται σε τέσσερις από τους θεματικούς στόχους της πολιτικής συνοχής:

- προώθηση της απασχόλησης και στήριξη της κινητικότητας των εργαζομένων,
- προώθηση της κοινωνικής ένταξης και καταπολέμηση της φτώχειας,
- επενδύσεις στην εκπαίδευση, στις δεξιότητες και στη δια βίου μάθηση, και
- ενίσχυση της θεσμικής επάρκειας και της αποτελεσματικής δημόσιας διοίκησης.

Επιπλέον, το 20 % των επενδύσεων του ΕΚΤ λαμβάνει το χαρακτήρα θεματικής επικέντρωσης, καθώς διατίθεται για δραστηριότητες που θα βελτιώσουν την κοινωνική ένταξη και θα καταπολεμήσουν τη φτώχεια.

Σχετικά με τη λειτουργία του, κάθε κράτος - μέλος, σε συνεργασία με την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, συμφωνεί για το/τα Επιχειρησιακό/ά Πρόγραμμα/τα χρηματοδότησης από το ΕΚΤ στη διάρκεια κάθε επταετούς προγραμματικής περιόδου, το/α οποίο/α περιγράφει/ουν τις προτεραιότητες που τίθενται για τις δραστηριότητες του ΕΚΤ και για τους στόχους τους. Η χρηματοδότηση του ΕΚΤ συνοδεύεται πάντοτε από δημόσια ή ιδιωτική χρηματοδότηση, προκειμένου να διασφαλίζεται η κυριότητα σε εθνικό και περιφερειακό επίπεδο. Τα ποσοστά συγχρηματοδότησης κυμαίνονται από 50% έως 85% (95% σε εξαιρετικές περιπτώσεις) του συνολικού κόστους του έργου, ανάλογα με τη σχετική ευμάρεια της περιφέρειας.

Η Ε.Ε. κατανέμει τους πόρους του ΕΚΤ στα κράτη - μέλη, προκειμένου να χρηματοδοτήσουν τα επιχειρησιακά προγράμματά τους για την απασχόληση. Η διαχείριση των προγραμμάτων αυτών γίνεται από δημόσιους και ιδιωτικούς οργανισμούς που καλούνται ως δικαιούχοι και οι συμμετέχοντες που ωφελούνται από αυτά είναι συνήθως άτομα, αλλά και εταιρίες ή οργανισμοί.

Για τον επόμενο μακροπρόθεσμο προϋπολογισμό της Ε.Ε., που αφορά στην προγραμματική περίοδο 2021-2027, η Επιτροπή προτείνει την περαιτέρω ενίσχυση της κοινωνικής διάστασης της Ένωσης με ένα ανανεωμένο Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο, το «Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο Plus» (ΕΚΤ +) ,το οποίο θα επικεντρωθεί στις επενδύσεις σε ανθρώπους και θα υποστηρίξει την υλοποίηση

του Ευρωπαϊκού πυλώνα των κοινωνικών δικαιωμάτων. Στόχος είναι να ανταποκριθεί η Ε.Ε. στις παγκόσμιες προκλήσεις, να διατηρήσει την κοινωνική δικαιοσύνη αλλά και να προωθήσει την ανταγωνιστικότητα της Ευρώπης. Το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο Plus θα είναι μια πιο ευέλικτη και απλούστερη εκδοχή του τρέχοντος Ευρωπαϊκού Κοινωνικού Ταμείου, με τη συγχώνευση ορισμένων υφιστάμενων κονδυλίων και προγραμμάτων. Η συγκέντρωση πόρων θα επιτρέψει στην Ε.Ε. και τα κράτη - μέλη να παράσχουν πιο ολοκληρωμένα και στοχοθετημένα υποστήριξη, ανταποκρινόμενη στις κοινωνικές προκλήσεις και τις προκλήσεις της αγοράς εργασίας που αντιμετωπίζουν σήμερα οι ευρωπαίοι πολίτες. Για παράδειγμα, η ενσωμάτωση της υποστήριξης προς τους πιο άπορους στο ΕΚΤ + θα ωφελήσει τα επιλέξιμα άτομα μέσω ενός καλύτερου συνδυασμού υλικής βοήθειας και ολοκληρωμένης κοινωνικής υποστήριξης. Συγκεκριμένα, στο Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο Plus θα συγχωνευθεί το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο (ΕΚΤ) και η Πρωτοβουλία για την Απασχόληση των Νέων (ΠΑΝ)²⁰², το Ταμείο για την Ευρωπαϊκή Ενίσχυση προς τους πλέον άπορους (ΤΕΒΑ)²⁰³, το πρόγραμμα της Ε.Ε. για την απασχόληση και την κοινωνική καινοτομία και το πρόγραμμα της Ε.Ε. για την υγεία.

Τα κυριότερα χαρακτηριστικά του νέου Ταμείου είναι:

α) η επικέντρωση της προσοχής και των βασικών προτεραιοτήτων στις ανησυχίες των πολιτών καθώς μέσω της διαβούλευσης θα διατεθούν πόροι σε μέτρα που αφορούν τις βασικές προτεραιότητες και τις ανησυχίες των Ευρωπαίων. Τα προγράμματα του ΕΚΤ + θα επικεντρωθούν ειδικότερα στις προκλήσεις που εντοπίζονται στο πλαίσιο του ευρωπαϊκού εξαμήνου και στον ευρωπαϊκό πυλώνα των κοινωνικών δικαιωμάτων,

β) η έμφαση στο θέμα της ανεργίας των νέων και της κοινωνικής ένταξης, διότι τα κράτη - μέλη με υψηλό ποσοστό νέων που δεν απασχολούνται στην αγορά εργασίας, ή δεν βρίσκονται στην εκπαίδευση ή στην κατάρτιση, θα πρέπει να αφιερώνουν τουλάχιστον το 10% της χρηματοδότησης του ΕΚΤ + για τη στήριξη της απασχόλησης των νέων. Το Ταμείο θα συνεχίσει να συμβάλλει στην ατζέντα δεξιοτήτων για την Ευρώπη και τουλάχιστον το 25% της χρηματοδότησης από το ΕΚΤ + θα πρέπει να διατεθεί για μέτρα που προωθούν την κοινωνική ένταξη και απευθύνονται σε όσους έχουν μεγαλύτερη ανάγκη. Το ΕΚΤ + θα υποστηρίξει

²⁰² Youth Employment initiative (YEI)

²⁰³ Fund for European Aid to the Most Deprived (FEAD)

επίσης τις προσπάθειες των κρατών - μελών για την ένταξη των νομίμως παρόντων υπηκόων τρίτων χωρών στις αγορές εργασίας και στις κοινωνίες τους, εστιάζοντας στα μέτρα που προωθούν τη μακροπρόθεσμη ολοκλήρωση. Με αυτό τον τρόπο, το ΕΚΤ θα συμπληρώνει το Ταμείο Ασύλου, Μετανάστευσης και Ένταξης²⁰⁴, το οποίο υποστηρίζει τα βραχυπρόθεσμα μέτρα ενσωμάτωσης, γ) τον περιορισμό της γραφειοκρατίας με κανόνες λιγότερο περίπλοκους στον επόμενο μακροπρόθεσμο προϋπολογισμό της Ε.Ε. και με ευκολότερη πρόσβαση σε χρηματοδοτήσεις από διαφορετικές πηγές για αρχές, πολίτες ή οργανισμούς που επωφελούνται από την υποστήριξη της Ε.Ε. και δ) η υποστήριξη της υγειονομικής περιθαλψης. Είναι σημαντικό η πτυχή της υγείας να επικεντρωθεί στους τομείς προτεραιότητας στους οποίους η συνεργασία της Ε.Ε. έχει αποδεδειγμένο όφελος: ενίσχυση της διασυνοριακής ετοιμότητας για κρίσεις, παροχή βοήθειας στις υγειονομικές αρχές των κρατών - μελών, ψηφιοποίηση της υγείας και της περίθαλψης, στήριξη της νομοθεσίας της Ε.Ε. για την υγεία και ενίσχυση της διασυνοριακής συνεργασίας, όπως για παράδειγμα στις σπάνιες και σύνθετες ασθένειες μέσω των ευρωπαϊκών δικτύων αναφοράς.

II.2.2. ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ ΚΑΙ ΤΗΝ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΑ (EaSI)

Το Ευρωπαϊκό Πρόγραμμα για την Απασχόληση και την Κοινωνική Καινοτομία (EaSI)²⁰⁵ αποτελεί ένα πρόγραμμα - ομπρέλα της Ε.Ε. για την κοινωνική πολιτική και την πολιτική για την απασχόληση για το διάστημα 2014-2020, το οποίο στοχεύει στην «υλοποίηση της στρατηγικής «Ευρώπη 2020» στους τομείς

²⁰⁴ Σύμφωνα με τον Κανονισμό (ΕΕ) αριθ. 516/2014 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 16ης Απριλίου 2014, για τη δημιουργία του Ταμείου Ασύλου, Μετανάστευσης και Ένταξης, την τροποποίηση της απόφασης 2008/381/ΕΚ του Συμβουλίου και την κατάργηση των αποφάσεων του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου αριθ. 573/2007/ΕΚ και αριθ. 575/2007/ΕΚ και της απόφασης 2007/435/ΕΚ του Συμβουλίου. Το Ταμείο Ασύλου, Μετανάστευσης και Ένταξης (TAME) έχει τέσσερις (4) βασικούς στόχους:

- την ενίσχυση και ανάπτυξη όλων των πτυχών του Κοινού Ευρωπαϊκού Συστήματος Ασύλου, συμπεριλαμβανομένης της εξωτερικής του διάστασης·
- τη στήριξη της νόμιμης μετανάστευσης προς τα κράτη - μέλη σύμφωνα με τις οικονομικές και κοινωνικές τους ανάγκες, όπως οι ανάγκες της αγοράς εργασίας, και η προώθηση της αποτελεσματικής ένταξης υπηκόων τρίτων χωρών·
- την ανάπτυξη στα κράτη - μέλη στρατηγικών επιστροφής, με έμφαση στον διατηρήσιμο χαρακτήρα της επιστροφής και την αποτελεσματική επανεισδοχή στις χώρες καταγωγής·
- τη μεγαλύτερη αλληλεγγύη και κατανομή ευθυνών μεταξύ των κρατών - μελών, ιδίως προς τα κράτη - μέλη που πλήττονται περισσότερο από εισροές μεταναστών και αιτούντων άσυλο.

²⁰⁵ EU Programme for Employment and Social Innovation (EaSI).

της απασχόλησης, των κοινωνικών υποθέσεων και της κοινωνικής ένταξης, εστιάζοντας σε καινοτόμα έργα με πανευρωπαϊκή διάσταση²⁰⁶».

Στους κόλπους της Ε.Ε., λόγω των ολοένα και περισσότερο αποθαρρυντικών δημογραφικών και περιβαλλοντικών εξελίξεων και του πρόσφατου αντίκτυπου της παγκόσμιας χρηματοπιστωτικής κρίσης, προκύπτει ότι η αύξηση των ποσοστών απασχόλησης θα συμβάλει καταλυτικά, μεσοπρόθεσμα και μακροπρόθεσμα, τόσο στη ανταγωνιστικότητα και στη σταθερότητα της ευρωπαϊκής οικονομίας όσο και στην ενίσχυση της κοινωνικής συνοχής και των συστημάτων κοινωνικής προστασίας και στην αντιμετώπιση του κοινωνικού αποκλεισμού. Στο πλαίσιο αυτό, το EaSI μαζί με το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο (ΕΚΤ) και το Ευρωπαϊκό Ταμείο Παγκοσμιοποίησης (ΕΤΠ), συγκρότησε ένα συνεκτικό σύνολο ενωσιακών προγραμμάτων για την περίοδο 2014-2020 που στόχευσαν στην προώθηση της απασχόλησης, της κοινωνικής προστασίας και της κοινωνικής ένταξης, καθώς και στη βελτίωση των συνθηκών εργασίας.

Επομένως, το EaSI αποτελεί ένα νέο χρηματοδοτικό μέσο της Ε.Ε. που διαχειρίζεται άμεσα η Ευρωπαϊκή Επιτροπή και το οποίο καλείται να διαδραματίσει σημαντικό ρόλο στην εύρεση και αξιοποίηση καινοτόμων λύσεων πολιτικής, που θα συμβάλουν στην αύξηση της απασχόλησης, ιδίως των νέων και κατ' επέκταση στον εκσυγχρονισμό των αγορών εργασίας, στην ενίσχυση της συνοχής και στην μείωση του κοινωνικού αποκλεισμού και των κοινωνικών ανισοτήτων. Την πεμπτούσια του προγράμματος αποτελούν:

- η κοινωνική καινοτομία για την οποία κάθε χρόνο διατίθενται από το EaSI γύρω στα 10-14 εκατομμύρια ευρώ, προσελκύοντας το ενδιαφέρον των νέων στο θέμα αυτό,
- η υποστήριξη της δημιουργίας θέσεων εργασίας,
- η προώθηση της εξειδίκευσης του εργατικού δυναμικού,
- η ενθάρρυνση της προσαρμογής στις αλλαγές και της πραγματοποίησης προληπτικών κινήσεων αναδιάρθρωσης και
- η ενίσχυση της γεωγραφικής κινητικότητας.

Τρία προγράμματα της Ε.Ε. λειτουργούσαν, αυτοτελώς, με μεγάλη επιτυχία από το 2007 έως το 2013:

²⁰⁶ όπως ακριβώς αναφέρει στο σημείωμά του ο László Andor, αρμόδιος επίτροπος για την απασχόληση, τις κοινωνικές υποθέσεις και την ένταξη, με το οποίο προλογίζει την ενημερωτική έκθεση της Γενικής Διεύθυνσης Απασχόλησης, Κοινωνικών Υποθέσεων και Ένταξης της Ευρωπαϊκής Επιτροπής τον Νοέμβριο του 2013 με τίτλο «EaSI Νέο πρόγραμμα-ομπρέλα της Ε.Ε για την κοινωνική πολιτική και την πολιτική για την απασχόληση».

- το «Progress», το οποίο στοχεύει στον εκσυγχρονισμό της κοινωνικής πολιτικής και της πολιτικής για την απασχόληση,
- το «EURES», το οποίο συμβάλλει στην προώθηση της επαγγελματικής κινητικότητας και
- οι «Μικροχρηματοδοτήσεις και κοινωνική επιχειρηματικότητα» («ΜΧ/ΚΕ»).

Από τον Ιανουάριο του 2014 τέθηκαν υπό την ομπρέλα του προγράμματος EaSI, αποτελώντας στο εξής τους τρεις άξονές του. Η επιλογή αυτή εδραζόταν στη λογική του βελτιωμένου συντονισμού αυτών των τριών των προγραμμάτων, της αποτελεσματικότερης εφαρμογής και διαχείρισής τους και βεβαίως της αυξημένης συνοχής της κοινωνικής πολιτικής.

Το EaSI συμβάλλει στην εφαρμογή και των επτά εμβληματικών πρωτοβουλιών της στρατηγικής «Ευρώπη 2020», που ξεκίνησαν το 2010 και ιδίως στην εφαρμογή των πρωτοβουλιών «Ευρωπαϊκή πλατφόρμα κατά της φτώχειας και του κοινωνικού αποκλεισμού», «Ατζέντα για νέες δεξιότητες και θέσεις εργασίας» και «Νεολαία σε κίνηση».

Ο συνολικός προϋπολογισμός για το EaSI ανέρχεται σε 919.469.000,00 ευρώ²⁰⁷ και κατανέμεται σε ποσοστό 61% στο Progress (από 15 % έως 20 % για πειραματισμό στον τομέα της κοινωνικής πολιτικής), σε ποσοστό 18% στο EURES και 21% στις ΜΧ/ΚΕ. Αναμφισβήτητα, ο προϋπολογισμός του EaSI δεν είναι μεγάλος αλλά επιτελεί σίγουρα τον στόχο της ύπαρξης μιας πλατφόρμας για καινοτομία και ενός πειραματισμού στην πολιτική.

Στις 5 Οκτωβρίου 2021, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή ξεκίνησε δημόσια διαβούλευση, η οποία θα αποτελέσει τη βάση για την εκ των υστέρων αξιολόγηση του προγράμματος για την απασχόληση και την κοινωνική καινοτομία (EaSI). Η διαβούλευση θα συμβάλλει στην αξιολόγηση της συνάφειας, της αποτελεσματικότητας, της αποδοτικότητας, της συνοχής και της προστιθέμενης αξίας της ΕΕ στο πρόγραμμα. Απευθύνεται της πολίτες της ΕΕ, σε κυβερνητικές και μη κυβερνητικές οργανώσεις (διεθνείς, ευρωπαϊκές, εθνικές, περιφερειακές και τοπικές), δημόσιες και ιδιωτικές υπηρεσίες απασχόλησης, ανώτατα εκπαιδευτικά ιδρύματα και ερευνητικά ινστιτούτα, κοινωνικές και ιδιωτικές επιχειρήσεις, τράπεζες και μη τραπεζικά χρηματοπιστωτικά ιδρύματα,

²⁰⁷ σε τιμές 2014.

κοινωνικούς εταίρους, διεθνείς οργανισμούς, θεσμικά όργανα της ΕΕ καθώς και σε τυχόν της ενδιαφερόμενους φορείς²⁰⁸.

II.2.2.1. ΤΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ PROGRESS

Το Progress²⁰⁹ αποτελεί το βασικό χρηματοδοτικό μέσο της Ε.Ε. για την προώθηση μεταρρυθμίσεων της τομείς της κοινωνικής πολιτικής και της πολιτικής για την απασχόληση. Είναι προσανατολισμένο στην εφαρμογή της στρατηγικής «Ευρώπη 2020» και στην προαγωγή της υψηλού επιπέδου ποιοτικής και βιώσιμης απασχόλησης, στην εγγύηση επαρκούς και αξιοπρεπούς κοινωνικής προστασίας, στην καταπολέμηση της φτώχειας και του κοινωνικού αποκλεισμού, καθώς και στη βελτίωση των συνθηκών εργασίας. Βοηθά την Ε.Ε. και τα κράτη – μέλη της να βελτιώσουν της πολιτικές της για την απασχόληση (ιδίως για την καταπολέμηση της ανεργίας των νέων), για την κοινωνική προστασία, την κοινωνική ένταξη, τη μείωση και την πρόληψη της φτώχειας και τέλος για τη βελτίωση των συνθηκών εργασίας.

Οι βασικοί στόχοι αυτού του άξονα του EaSI, που προηγήθηκε χρονικά των δύο άλλων, είναι η ανάπτυξη και η διάδοση υψηλής ποιότητας συγκριτικών αναλυτικών γνώσεων, η διευκόλυνση της αμοιβαίας μάθησης, του διαλόγου, της αποτελεσματικής ανταλλαγής πληροφοριών χωρίς αποκλεισμούς, η παροχή χρηματοδοτικής στήριξης για της δοκιμές καινοτομιών της τομείς της κοινωνικής πολιτικής και της πολιτικής για την αγορά εργασίας καθώς και η παροχή χρηματοδοτικής στήριξης σε οργανώσεις, προκειμένου να ενισχυθεί η ικανότητα της να αναπτύσσουν, να προωθούν αλλά και να στηρίζουν την εφαρμογή των μέσων και των πολιτικών της Ε.Ε.

Για την προγραμματική περίοδο 2014-2020, το 61% του συνολικού προϋπολογισμού του προγράμματος EaSI διατέθηκε για τον άξονα PROGRESS. Αναλυτικότερα, το 15% έως 20% αυτής της ποσόστωσης διατέθηκε για

²⁰⁸ Η συμμετοχή στη δημόσια διαβούλευση περιλαμβάνει ένα σχετικό ερωτηματολόγιο στο διαδίκτυο και θα διαρκέσει έως τις 28 Δεκεμβρίου 2021.

²⁰⁹ Το πρόγραμμα αυτό δημιουργήθηκε για πρώτη φορά με την Απόφαση 1672/2006/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 24ης Οκτωβρίου 2006 για τη θέσπιση κοινοτικού προγράμματος για την απασχόληση και την κοινωνική αλληλεγγύη – Progress, στοχεύοντας στην οικονομική υποστήριξη της υλοποίησης των στόχων της Ευρωπαϊκής Ένωσης στους τομείς της απασχόλησης και των κοινωνικών υποθέσεων, συνεισφέροντας στην επίτευξη των στόχων της Λισαβόνας και αφορούσε στην προγραμματική περίοδο από την 1η Ιανουαρίου 2007 έως την 31η Δεκεμβρίου 2013, με συνολικό προϋπολογισμό 743,25 εκατομμύρια ευρώ. Με την Απόφαση 284/2010/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 25ης Μαρτίου 2010 για την τροποποίηση της απόφασης αριθ. 1672/2006/ΕΚ για τη θέσπιση κοινοτικού προγράμματος για την απασχόληση και την κοινωνική αλληλεγγύη – Progress, το πρόγραμμα επαναπροσδιορίστηκε για τη νέα προγραμματική περίοδο 2014-2020.

πειραματισμούς στον τομέα της κοινωνικής πολιτικής²¹⁰, με στόχο την περαιτέρω ανάπτυξη του δυναμικού της για απασχόληση, ιδίως των νέων, και για κοινωνική καινοτομία. Επίσης, τουλάχιστον το 50% αυτής της ποσόστωσης αφορούσε στην κοινωνική προστασία, την κοινωνική ένταξη, και τη μείωση και πρόληψη της φτώχειας, τουλάχιστον το 10% αφορούσε στη βελτίωση των συνθηκών εργασίας ενώ προκειμένου να υπάρχει ευελιξία, υπήρχε η δυνατότητα να διατεθεί το 20% του προϋπολογισμού σε περιπτώσεις που άπτονται περισσότερων από ένα ζητημάτων πολιτικής.

Αξιοσημείωτο είναι επίσης, ότι ο άξονας Progress μπορεί να στηρίζει τη συνεργασία με διεθνείς οργανισμούς, ειδικότερα με το Συμβούλιο της Ευρώπης, τον ΟΟΣΑ, τη ΔΟΕ, άλλους φορείς των Ηνωμένων Εθνών και με την Παγκόσμια Τράπεζα.

II.2.2.2. ΤΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ EURES

Όπως προβλέπεται στο άρθρο 45 της Συνθήκης για την Λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης²¹¹, βασικό δικαίωμα των πολιτών της Ε.Ε. είναι να μπορούν να εργαστούν ελεύθερα σε αυτή. Η άσκηση αυτού του δικαιώματος θα πρέπει να ασκείται με αντικειμενικές συνθήκες ελευθερίας και αξιοπρέπειας, εξασφαλίζοντας την άρση των εμποδίων κινητικότητας. Συνιστά ένα θεμελιώδες δικαίωμα, το οποίο εξασφαλίζει τη δυνατότητα βελτίωσης των όρων διαβίωσης των εργαζομένων και των οικογενειών τους, τη διευκόλυνση της κοινωνικής προαγωγής τους και την ικανοποίηση ταυτόχρονα των αναγκών των οικονομιών των κρατών - μελών της Ε.Ε.

Η χρήση αυτού του δικαιώματος αποτέλεσε ένα εξαιρετικά απαιτητικό εγχείρημα και για την εκπλήρωσή του²¹² εξεδόθη ο Κανονισμός (ΕΟΚ) αριθ. 1612/68 της 15ης Οκτωβρίου 1968 του Συμβουλίου²¹³ περί της ελεύθερης κυκλοφορίας των εργαζομένων στο εσωτερικό της Κοινότητας. Ο κανονισμός αυτός στόχευε στην ανάπτυξη της συνεργασίας μεταξύ των κρατών - μελών και ειδικότερα μεταξύ των δημόσιων υπηρεσιών απασχόλησης και της Επιτροπής τόσο για την εξασφάλιση της ανταλλαγής πληροφοριών όσον αφορά τους όρους διαβίωσης και

²¹⁰ Πρόκειται για την ανάπτυξη της κοινωνικής καινοτομίας, δηλαδή στην ανάπτυξη νέων ιδεών, υπηρεσιών και μοντέλων για την καλύτερη αντιμετώπιση κοινωνικών θεμάτων. Στην κατεύθυνση αυτή καλούνται να συμβάλουν δημόσιοι και ιδιωτικοί φορείς, συμπεριλαμβανομένης της κοινωνίας των πολιτών, στη βελτίωση των κοινωνικών υπηρεσιών.

²¹¹ πρώην άρθρο 39 της ΣΕΚ.

²¹² Είχε προηγηθεί ο κανονισμός 38/64/ΕΟΚ του Συμβουλίου της 25ης Μαρτίου 1964 περί της ελεύθερης κυκλοφορίας των εργαζομένων στο εσωτερικό της Κοινότητας.

²¹³ ΕΕ αριθ. L 257 της 19. 10. 1968, α 2.

εργασίας μεταξύ των κρατών - μελών όσο και τον συντονισμό και την παρακολούθηση των υλοποιούμενων με αυτόν τον τρόπο ανταλλαγών της προσφοράς και ζήτησης εργασίας μέσω ενός συστήματος σε ευρωπαϊκό επίπεδο. Στην κατεύθυνση αυτή, με την Απόφαση 93/569/ΕΟΚ της Επιτροπής της 22ας Οκτωβρίου 1993²¹⁴ αντικαταστάθηκε το σύστημα SEDOC (Système Européen de Diffusion des Offres et des Demandes d' Emploi en Compensation — Ευρωπαϊκό Σύστημα Διεθνούς Πληροφόρησης για την Προσφορά και τη Ζήτηση Εργασίας)²¹⁵ από το ευρωπαϊκό δίκτυο υπηρεσιών αποκαλούμενο EURES (EUROpean Employment Services — Ευρωπαϊκές Υπηρεσίες Απασχολήσεως), του οποίου μέλη ορίστηκαν η Επιτροπή μέσω του ευρωπαϊκού γραφείου συντονισμού²¹⁶, οι υπηρεσίες απασχόλησης στα κράτη - μέλη και οι δημόσιοι ή ιδιώτες εταίροι των υπηρεσιών απασχόλησης που ορίζονται στο πλαίσιο των συμβάσεων που εγκαθιδρύουν ένα διασυνοριακό Eures²¹⁷.

Το πρόγραμμα EURES (EUROpean Employment Services), το οποίο δημιουργήθηκε το 1993, αποτελεί μία διαδικτυακή Ευρωπαϊκή Πύλη για την επαγγελματική κινητικότητα. Αποτελεί ένα δίκτυο συνεργασίας μεταξύ της Ευρωπαϊκής Επιτροπής και των Δημόσιων Υπηρεσιών Απασχόλησης των κρατών - μελών του ΕΟΧ²¹⁸, στο οποίο όμως συμμετέχει και η Ελβετία, με σκοπό να καταστεί ένα μέσο ισχυρό και αποτελεσματικό για τη διευκόλυνση της ελεύθερης κυκλοφορίας και τη βελτίωση της λειτουργίας της ευρωπαϊκής αγοράς εργασίας. Στηρίζει την κινητικότητα των εργαζομένων και προσφέρει υπηρεσίες υψηλής ποιότητας τόσο για τους εργαζόμενους όσο και για τους εργοδότες, διευκολύνοντας τους νεαρούς ενδιαφερόμενους πολίτες της Ευρωπαϊκής Ένωσης που σκοπεύουν να μεταναστεύσουν σε άλλη χώρα, να λάβουν χρήσιμες συμβουλές για θέσεις εργασίας. Παράλληλα, διαθέτει ένα οργανωμένο δίκτυο συνεργασίας με δημόσιες και ιδιωτικές υπηρεσίες από τις είκοσι οκτώ (28) χώρες

²¹⁴ Απόφαση 93/569/ΕΟΚ της Επιτροπής της 22ας Οκτωβρίου 1993 «για την εφαρμογή του κανονισμού (ΕΟΚ) αριθ. 1612/68 του Συμβουλίου περί της ελεύθερης κυκλοφορίας των εργαζομένων στο εσωτερικό της Κοινότητας, όσον αφορά ιδίως τη δημιουργία ενός δικτύου με την ονομασία EURES (EUROpean Employment Services)».

²¹⁵ Καθώς δεν ανταποκρινόταν πλέον στις απαιτήσεις της αγοράς εργασίας στην Ευρώπη και έπρεπε να προσαρμοσθεί με την κατάργηση των σχετικών με αυτό αποφάσεων της Επιτροπής της 8ης Δεκεμβρίου 1972 και της 14ης Δεκεμβρίου 1972.

²¹⁶ Το Ευρωπαϊκό Γραφείο Συντονισμού (ECO) του Συμφηφισμού της Προσφοράς και Ζήτησης Εργασίας έχει ως γενική αποστολή τον συμφηφισμό της προσφοράς και της ζήτησης εργασίας σε επίπεδο Ε.Ε. με την παροχή συνδρομής στις υπηρεσίες εργατικού δυναμικού των κρατών - μελών. Η Επιτροπή όρισε αρμόδια υπηρεσία υποδοχής του ευρωπαϊκού γραφείου συντονισμού για το EURES τη Γενική Διεύθυνση «Απασχόληση, Κοινωνικές υποθέσεις, Εργασιακές σχέσεις». Το Ευρωπαϊκό Γραφείο Συντονισμού (ECO) είναι επίσης υπεύθυνο για τη διαχείριση της δικτυακής πύλης EURES.

²¹⁷ π.χ. ιδιωτικές υπηρεσίες απασχόλησης, συνδικαλιστικές οργανώσεις, ενώσεις εργοδοτών και άλλοι συναφείς παράγοντες της αγοράς εργασίας.

²¹⁸ Μέλη του ΕΟΧ είναι οι χώρες της Ε.Ε., η Νορβηγία, η Ισλανδία, το Λιχτενστάιν και άλλοι οργανισμοί - εταίροι.

της Ε.Ε., με πρόσβαση σε πληροφορίες και υπηρεσίες για προσλήψεις από άτομα που αναζητούν εργασία.

Από το 2016 με τον κανονισμό (ΕΕ) αριθ.2016/589 το EURES αποτελεί έναν από τους τρεις άξονες του προγράμματος – ομπρέλα EaSI, δηλαδή του ευρωπαϊκού προγράμματος για την απασχόληση και την κοινωνική καινοτομία για την περίοδο 2014-2020. Αυτή η μεταρρύθμιση καθιστά το δίκτυο πιο ανοικτό σε περισσότερους εταίρους, επιτρέπει τη δημοσίευση στην πύλη EURES περισσότερων θέσεων εργασίας και συμβάλλει στην επίτευξη καλύτερης αντιστοίχισης μεταξύ των υποψηφίων και των κενών θέσεων εργασίας. Στην πράξη το EURES παρέχει τις υπηρεσίες του μέσω της πύλης καθώς και μέσω ενός δικτύου 1.000 περίπου συμβούλων EURES που έρχονται καθημερινά σε επαφή με άτομα που αναζητούν εργασία και εργοδότες σε όλη την Ευρώπη.

Ειδικότερα, οι υπηρεσίες EURES προς τα άτομα που αναζητούν εργασία και τους εργοδότες περιλαμβάνουν:

- αντιστοίχιση κενών θέσεων εργασίας και βιογραφικών σημειωμάτων στη διαδικτυακή πύλη του EURES,
- πληροφορίες και υπηρεσίες καθοδήγησης και άλλες υπηρεσίες υποστήριξης τόσο για τους εργαζομένους όσο και για τους εργοδότες,
- πρόσβαση σε πληροφορίες για τις συνθήκες διαβίωσης και εργασίας στα κράτη - μέλη της Ε.Ε., όπως η φορολογία, οι συντάξεις, η υγειονομική ασφάλιση και η κοινωνική ασφάλιση,
- ειδικές υπηρεσίες υποστήριξης για διασυνοριακούς εργαζομένους και εργοδότες,
- στήριξη ειδικών ομάδων στο πλαίσιο στοχευμένων προγραμμάτων του EURES για την επαγγελματική κινητικότητα, όπως το πρόγραμμα «Η πρώτη σου δουλειά μέσω του EURES»²¹⁹ και το πρόγραμμα «Reactivate»,
- προώθηση των ευκαιριών για νέους μέσω του Drop'pin@EURES, της πλατφόρμας μέσω της οποίας επιχειρήσεις και οργανισμοί μπορούν να προωθούν και να προβάλλουν ευκαιρίες ειδικά σχεδιασμένες για νεαρούς Ευρωπαίους με σκοπό να τους βοηθήσουν στα πρώτα τους βήματα στην αγορά εργασίας και

²¹⁹ Είναι μια «στοχευμένη πρωτοβουλία κινητικότητας», που έχει ως στόχο να βοηθήσει: α) τους νέους ηλικίας από 18 έως 35 ετών να βρουν μια θέση εργασίας, πρακτικής άσκησης σε άλλο κράτος - μέλος και β) τους εργοδότες να βρουν άτομα με δεξιότητες που χρειάζονται για τις επιχειρήσεις τους. «Η πρώτη σου δουλειά μέσω του EURES» είναι ανοικτή σε νεαρούς υποψηφίους και σε εργοδότες στις 28 χώρες της Ε.Ε., τη Νορβηγία και την Ισλανδία.

- υποστήριξη δυναμικών εκδηλώσεων πρόσληψης μέσω της ηλεκτρονικής πλατφόρμας «Ευρωπαϊκές Ημερίδες για την απασχόληση» Ενημέρωση και πρόσβαση σε βοήθεια μετά την πρόσληψη, όπως γλωσσική κατάρτιση και υποστήριξη της ένταξης στη χώρα προορισμού.

Ένας από τους κύριους στόχους του κανονισμού EURES είναι η επέκταση και η διεύρυνση του δικτύου, ώστε να συμμετέχουν περισσότεροι οργανισμοί, προσφέροντας περισσότερες πληροφορίες, καθοδήγηση και υπηρεσίες πρόσληψης σε ένα ακόμη ευρύτερο κοινό τόσο ατόμων που αναζητούν εργασία όσο και εργοδοτών σε ολόκληρη την Ευρώπη.

Για τον σκοπό αυτό, όλα τα κράτη - μέλη της Ε.Ε./του ΕΟΧ πρέπει να θέσουν σε εφαρμογή εθνικά συστήματα εισδοχής οργανώσεων στις αντίστοιχες χώρες τους για να γίνουν μέλη και εταίροι του EURES. Κάθε οργανισμός που παρέχει υπηρεσίες απασχόλησης είναι ευπρόσδεκτος να συμμετάσχει στο δίκτυο εφόσον πληροί τα κοινά κριτήρια που ορίζονται στον κανονισμό EURES, καθώς και τις απαιτήσεις και τις διαδικασίες του οικείου εθνικού συστήματος εισδοχής.

II.2.2.3. ΤΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ «ΜΙΚΡΟΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΕΙΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ» («ΜΧ/ΚΕ»)

Το πρόγραμμα «Μικροχρηματοδοτήσεις και Κοινωνική Επιχειρηματικότητα» («ΜΧ/ΚΕ») αποτελεί τον τρίτο άξονα του EaSI. Για την υποστήριξη της απασχόλησης, της επιχειρηματικότητας και της ανάπτυξης βασικό μέλημα της Ε.Ε., ήδη από τις αρχές της δεκαετίας του 2000²²⁰, υπήρξε η ενίσχυση της πρόσβασης σε μικροχρηματοδότηση της επιχειρηματικής δράσης εκείνων που την έχουν περισσότερο ανάγκη, γιατί βρίσκονται σε μειονεκτική θέση απέναντι στη συμβατική πιστωτική αγορά και κινδυνεύουν με κοινωνικό αποκλεισμό, όπως άτομα που έχασαν ή κινδυνεύουν να χάσουν τη δουλειά τους και δυσκολεύονται να επανενταχθούν στην αγορά εργασίας γιατί δεν διαθέτουν το σχετικό κεφάλαιο να δημιουργήσουν δική τους επιχειρηματική δραστηριότητα.

Προς αυτήν την κατεύθυνση η Επιτροπή σε ανακοίνωσή της στις 13 Νοεμβρίου 2007, με τίτλο «Ευρωπαϊκή πρωτοβουλία για την ανάπτυξη των μικροχρηματοδοτήσεων προς υποστήριξη της ανάπτυξης και της απασχόλησης»

²²⁰ Στις 7 Απριλίου 2000, η Επιτροπή ενέκρινε Ανακοίνωση με τίτλο «Τοπική δράση για την απασχόληση — Η τοπική διάσταση της ευρωπαϊκής στρατηγικής για την απασχόληση», όπου γίνεται αναφορά στην ενίσχυση της μικροχρηματοδότησης όσων βρίσκονται σε ευάλωτη θέση.

προσδιόρισε τέσσερις (4) τομείς προτεραιότητας για την ανάληψη σχετικής δράσης: α) βελτίωση του νομικού και θεσμικού περιβάλλοντος στα κράτη - μέλη, β) αλλαγή του κλίματος υπέρ της απασχόλησης και της επιχειρηματικότητας, γ) προώθηση βέλτιστων πρακτικών και δ) παροχή πρόσθετων χρηματοδοτικών κεφαλαίων για τα ιδρύματα μικροχρηματοδότησης.

Η υλοποίηση αυτής της πρωτοβουλίας ξεκίνησε το 2008 με το πρόγραμμα Jasmine, που παρείχε καθοδήγηση στα μη τραπεζικά χρηματοπιστωτικά ιδρύματα μικροχρηματοδότησης καθώς και χρηματοδοτικά κονδύλια συνολικού ύψους 20 εκατομμυρίων ευρώ, που παρασχέθηκαν από την Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων. Αυτό το σκεπτικό της βελτίωσης της πρόσβασης των φτωχών στις χρηματοπιστωτικές υπηρεσίες, για παράδειγμα μέσω των μικροχρηματοδοτήσεων, εξέφρασαν στο Πίτσμπουργκ στις 24 και 25 Σεπτεμβρίου 2009 με δήλωσή τους και οι ηγέτες που συμμετείχαν στη σύνοδο κορυφής της G-20.

Οι εξελίξεις αυτές οδήγησαν τελικά στην Απόφαση 283/2010/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 25ης Μαρτίου 2010 για τη δημιουργία Ευρωπαϊκού Μηχανισμού Μικροχρηματοδοτήσεων Progress για την απασχόληση και την κοινωνική ένταξη, η οποία αποτέλεσε τη βάση προκειμένου να συσταθεί ο «ευρωπαϊκός μηχανισμός μικροχρηματοδοτήσεων Progress»²²¹, η διαχείριση του οποίου γίνεται από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή. Σύμφωνα με το άρθρο 4 της Απόφασης, πρόσβαση στον μηχανισμό έχουν δημόσιοι και ιδιωτικοί φορείς, σε εθνικό, περιφερειακό και τοπικό επίπεδο, που εδρεύουν στα κράτη - μέλη και που παρέχουν μικροχρηματοδοτήσεις (π.χ. εγγυήσεις και μέσα επιμερισμού του κινδύνου, μέσα μετοχικών κεφαλαίων, δανειοδοτικά μέσα, υποστηρικτικά μέτρα, όπως επικοινωνιακές δραστηριότητες, παρακολούθηση, έλεγχος, λογιστικοί έλεγχοι και αξιολόγηση) σε άτομα και σε πολύ μικρές επιχειρήσεις στα κράτη - μέλη.

Ο στόχος του Μηχανισμού, που προωθεί ενεργά την ισότητα ευκαιριών μεταξύ ανδρών και γυναικών, είναι να παράσχει πόρους της Ένωσης προκειμένου να βρίσκουν ευκολότερα διαθέσιμη μικροχρηματοδότηση τόσο ευάλωτα άτομα που έχασαν ή κινδυνεύουν να χάσουν τη δουλειά τους ή δυσκολεύονται να ενταχθούν στην αγορά εργασίας και αντιμετωπίζουν τον κίνδυνο του κοινωνικού

²²¹ εφεξής: «μηχανισμός», σύμφωνα με το άρθρο 1 της Απόφασης 283/2010 ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου.

αποκλεισμού όσο και οι πολύ μικρές επιχειρήσεις, οι οποίες είτε ασχολούνται με την κοινωνική οικονομία είτε απασχολούν ευάλωτα άτομα που βρίσκονται σε μειονεκτική θέση και αντιμετωπίζουν δυσκολίες (επαν)εισόδου στην αγορά εργασίας ή/και τον κίνδυνο του κοινωνικού αποκλεισμού.

Για την περίοδο από την 1η Ιανουαρίου 2010 έως την 31η Δεκεμβρίου 2013 ο προϋπολογισμός της Ε.Ε. για τον μηχανισμό ανήλθε σε 100 εκατομμύρια EUR. Ο Ευρωπαϊκός Μηχανισμός Μικροχρηματοδοτήσεων Progress (Μικροχρηματοδοτήσεις Progress) συστάθηκε τον Νοέμβριο του 2010, με στόχο την ενίσχυση της πρόσβασης σε μικροχρηματοδότηση εκείνων που την έχουν περισσότερη ανάγκη, με έμφαση στους ανθρώπους που έχουν χάσει ή κινδυνεύουν να χάσουν τη δουλειά τους, αντιμετωπίζουν δυσκολίες στην είσοδο ή την επιστροφή τους στην αγορά εργασίας, απειλούνται με κοινωνικό αποκλεισμό ή βρίσκονται κατά κάποιον άλλο τρόπο σε μειονεκτική θέση απέναντι στη συμβατική πιστωτική αγορά. Οι επιχειρηματίες ή οι μικροεπιχειρήσεις που επιθυμούν να υποβάλουν αίτηση χορήγησης μικροδανείου στο πλαίσιο των Μικροχρηματοδοτήσεων Progress μπορούν να το πράξουν μέσω επιλεγμένων παρόχων μικροπιστώσεων στη χώρα τους. Μέχρι τον Ιούνιο του 2012, δεκαοκτώ μήνες μετά τη σύσταση των Μικροχρηματοδοτήσεων Progress, 17 πάροχοι μικροπιστώσεων είχαν υπογράψει συμφωνίες με το Ευρωπαϊκό Ταμείο Επενδύσεων (ΕΤαΕ), το οποίο διαχειρίζεται τις Μικροχρηματοδοτήσεις Progress για λογαριασμό της Ευρωπαϊκής Επιτροπής και της Ευρωπαϊκής Τράπεζας Επενδύσεων. Κάποιοι από αυτούς παρέχουν μικροπιστώσεις στο σύνολο της επικράτειας ενός κράτους - μέλους, ενώ άλλοι λειτουργούν σε περισσότερο περιφερειακή ή τοπική κλίμακα. Στις χώρες όπου, στο τέλος του Ιουνίου του 2012, υπάρχουν πάροχοι μικροπιστώσεων στο πλαίσιο των Μικροχρηματοδοτήσεων Progress, περιλαμβάνονται το Βέλγιο, η Βουλγαρία, η Γαλλία, η Ελλάδα, η Ισπανία, η Ιταλία, οι Κάτω Χώρες, η Κύπρος, η Λιθουανία, η Πολωνία, η Πορτογαλία, η Ρουμανία και η Σλοβενία ενώ αναμένεται να ακολουθήσουν και άλλες. Οι πάροχοι μικροπιστώσεων στοχεύουν σε διάφορες ομάδες επιχειρηματιών, ανάλογα με τις τοπικές ανάγκες. Κάποιοι εστιάζουν στους αυτοαπασχολούμενους και/ή γενικώς στις πολύ μικρές επιχειρήσεις. Άλλοι στοχεύουν ειδικά στους επιχειρηματίες σε αγροτικές περιοχές, με επίκεντρο το γεωργικό τομέα, ή αποσκοπούν να δώσουν σε νεοσύστατες επιχειρήσεις

πρόσβαση σε χρηματοδότηση. Τέλος, κάποιοι ενδιάμεσοι επικεντρώνονται ειδικά σε νέες γυναίκες επιχειρηματίες και/ή εθνοτικές μειονότητες.

Η χρηματοδότηση των Μικροχρηματοδοτήσεων Progress για την περίοδο προγραμματισμού 2010-13, ύψους 203 εκατομμυρίων ευρώ, προέρχεται από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή και την Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων (ΕΤΕπ). Με αυτή παρέχονται μικροδάνεια κάτω από 25.000,00 ευρώ, με στόχο ο συνολικός όγκος δανείων να ανέλθει στα 500 εκατομμύρια ευρώ, προς 46.000,00 μικροδανειολήπτες σε ολόκληρη την Ευρώπη. Το Ευρωπαϊκό Ταμείο Επενδύσεων (ΕΤαΕ), που διαχειρίζεται τις Μικροχρηματοδοτήσεις Progress για λογαριασμό της Ευρωπαϊκής Επιτροπής και της Ευρωπαϊκής Τράπεζας Επενδύσεων, επιλέγει παρόχους μικροπιστώσεων στα κράτη - μέλη, προκειμένου να διαθέτουν μικροπιστώσεις στους μικροδανειολήπτες. Πάροχοι μικροπιστώσεων μπορούν να γίνουν ιδιωτικές ή δημόσιες τράπεζες, ή μη τραπεζικά ιδρύματα μικροχρηματοδότησης που δραστηριοποιούνται σε εθνικό, περιφερειακό ή τοπικό επίπεδο. Το ΕΤαΕ μπορεί να εκδίδει εγγυήσεις σε παρόχους μικροπιστώσεων, προσφέροντας έτσι ένα κίνητρο για την εξυπηρέτηση «επισφαλών» ομάδων-στόχων ή τη βελτίωση των δανειακών όρων για τους μικροδανειολήπτες, όπως χαμηλότερα επιτόκια ή λιγότερο αυστηρές προϋποθέσεις εμπράγματων ασφαλειών. Οι Μικροχρηματοδοτήσεις Progress προσφέρουν επίσης χρηματοδοτούμενα μέσα (π.χ. δάνεια και συμμετοχή στο μετοχικό κεφάλαιο) σε παρόχους μικροπιστώσεων, με στόχο την αύξηση του όγκου των μικροδανείων τους. Οι όροι για την παροχή μικροδανείων σε επιχειρηματίες –το ποσό και η διάρκεια του δανείου, τα επιτόκια και οι χρεώσεις και ο χρόνος που απαιτείται για τη χορήγηση του δανείου– ποικίλλουν ανάλογα με τον πάροχο της μικροπίστωσης.

Ο Κανονισμός 1296/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 11ης Δεκεμβρίου 2013 για τη θέσπιση προγράμματος της Ευρωπαϊκής Ένωσης για την απασχόληση και την κοινωνική καινοτομία («EaSI») και την τροποποίηση της απόφασης αριθ. 283/2010/ΕΕ για τη δημιουργία Ευρωπαϊκού Μηχανισμού Μικροχρηματοδοτήσεων Progress για την απασχόληση και την κοινωνική ένταξη επέφερε μία αλλαγή στην παράγραφο 4 του άρθρου 5 του Κανονισμού 283/2010, σύμφωνα με την οποία κατά τη λήξη της ισχύος του μηχανισμού, το υπόλοιπο που οφείλεται στην Ευρωπαϊκή Ένωση δεν θα επιστρέφεται πλέον,

όπως ίσχυε, στον γενικό προϋπολογισμό της Ευρωπαϊκής Ένωσης αλλά θα διατίθεται για μικροχρηματοδοτήσεις και στήριξη επιχειρήσεων κοινωνικής οικονομίας.

Το 2016 το πρόγραμμα «Μικροχρηματοδοτήσεις Progress» εξελίχθηκε σε «Μικροχρηματοδοτήσεις και Κοινωνική Επιχειρηματικότητα», συνεχίζοντας αφενός τη μικροχρηματοδοτική στήριξη του προγράμματος «Μικροχρηματοδοτήσεις Progress» και εισάγοντας αφετέρου, για πρώτη φορά στην Ε.Ε., την χρηματοδότηση της κοινωνικής επιχειρηματικότητας μέσω: α) της χρηματοδότησης της ανάπτυξης ικανοτήτων των μικροχρηματοδοτικών ιδρυμάτων, όπως για παράδειγμα της πρόσληψης από ένα μικροχρηματοδοτικό ίδρυμα πρόσθετων υπαλλήλων αρμόδιων για δάνεια, προκειμένου να καλύψει αποτελεσματικότερα τις ανάγκες των ομάδων-στόχων και β) επενδύσεων για την ανάπτυξη και επέκταση κοινωνικών επιχειρήσεων, δηλαδή επιχειρήσεων των οποίων ο κύριος σκοπός είναι κοινωνικός, και όχι η μεγιστοποίηση των κερδών που διανέμονται στους ιδιώτες ιδιοκτήτες ή μετόχους. Το συνολικό ποσό που μπορεί να λάβει μια κοινωνική επιχείρηση είναι 500.000,00 ευρώ, υπό τον όρο να έχει ετήσιο κύκλο εργασιών κάτω των 30 εκατομμυρίων ευρώ και με την επιφύλαξη των κανόνων περί κρατικών ενισχύσεων. Η υποστήριξη του προγράμματος θα περιοριστεί σε επιχειρήσεις που δεν είναι εισηγμένες στο χρηματιστήριο, με κύκλο εργασιών ή ετήσιο ισολογισμό που δεν υπερβαίνει τα 30 εκατομμύρια ευρώ.

Οι πάροχοι εγκρίνονται από την Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων και για την Ελλάδα, έχουν εγκριθεί: η Παγκρήτια Συνεταιριστική Τράπεζα, Η Συνεταιριστική Καρδίτσας σε συνεργασία με την αναπτυξιακή Καρδίτσας, η Eurobank σε συνεργασία με την Action Aid και η Τράπεζα Πελοποννήσου, έως το 2013, η οποία έκλεισε τώρα.

Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή ξεκίνησε στις 5 Οκτωβρίου 2021 δημόσια διαβούλευση η οποία αποτέλεσε τη βάση για την τελική αξιολόγηση του ευρωπαϊκού μηχανισμού μικροχρηματοδοτήσεων Progress. Η διαβούλευση συνέβαλε στην αξιολόγηση της συνάφειας, της αποτελεσματικότητας, της αποδοτικότητας, της συνοχής και της προστιθέμενης αξίας της ΕΕ στο πρόγραμμα και απευθυνόταν στους πολίτες της ΕΕ, σε κυβερνητικές και μη κυβερνητικές οργανώσεις (διεθνείς, ευρωπαϊκές, εθνικές, περιφερειακές και τοπικές), δημόσιες και ιδιωτικές υπηρεσίες

απασχόλησης, ανώτατα εκπαιδευτικά ιδρύματα και ερευνητικά ινστιτούτα, κοινωνικές και ιδιωτικές επιχειρήσεις, τράπεζες και μη τραπεζικά χρηματοπιστωτικά ιδρύματα, κοινωνικούς εταίρους, διεθνείς οργανισμούς, θεσμικά όργανα της ΕΕ, καθώς και σε τυχόν άλλους ενδιαφερόμενους φορείς²²².

II.2.3. ΤΟ ΤΑΜΕΙΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΒΟΗΘΕΙΑΣ ΠΡΟΣ ΤΟΥΣ ΑΠΟΡΟΥΣ (ΤΕΒΑ)

Ο πρώτος στόχος της Ατζέντας του 2030²²³ για τη βιώσιμη ανάπτυξη των Ηνωμένων Εθνών αφορά στην εξάλειψη παγκοσμίως της φτώχειας σε όλες τις μορφές της. Επίσης, ένας από τους πέντε (5) βασικούς στόχους της Στρατηγικής «Ευρώπη 2020» για την προγραμματική περίοδο 2010-2020 είναι η μείωση του αριθμού των ατόμων που διατρέχουν κίνδυνο φτώχειας και κοινωνικού αποκλεισμού κατά τουλάχιστον είκοσι εκατομμύρια.

Στο πλαίσιο αυτού του στόχου, συστάθηκε το Ταμείο Ευρωπαϊκής Βοήθειας προς τους Απόρους (ΤΕΒΑ)²²⁴ με τον Κανονισμό 223/2014²²⁵ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 11ης Μαρτίου 2014 για την περίοδο από την 1^η Ιανουαρίου 2014 έως την 31^η Δεκεμβρίου 2020.

Στόχος του ΤΕΒΑ, όπως αναφέρεται στο άρθρο 3 του Κανονισμού 223/2014, είναι η προαγωγή της κοινωνικής συνοχής και η ενίσχυση της κοινωνικής ενσωμάτωσης, προκειμένου να μειωθεί η φτώχεια στην Ε.Ε. Το ΤΕΒΑ συμπληρώνει τις εθνικές πολιτικές εξάλειψης της φτώχειας και του κοινωνικού αποκλεισμού, οι οποίες παραμένουν στην αρμοδιότητα των κρατών - μελών, και αποβλέπει στην εξάλειψη των χειρότερων μορφών φτώχειας στην Ένωση, όπως

²²² Η συμμετοχή στη δημόσια διαβούλευση περιελάμβανε ένα σχετικό ερωτηματολόγιο στο διαδίκτυο και διήρκησε έως τις 28 Δεκεμβρίου 2021.

²²³ Βλ. <http://www.un.org/sustainabledevelopment/sustainable-development-goals/>.

²²⁴ Fund for European Aid to the Most Deprived (FEAD).

²²⁵ ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ (ΕΕ) αριθ. 223/2014/11.03.2014. Το θεσμικό πλαίσιο που αφορά στο ΤΕΒΑ εκτός από τον Κανονισμό (ΕΕ) αριθ. 223/2014/11.03.2014, περιλαμβάνει και τον Συμπληρωματικό Κανονισμό 532-2014 και τον Εκτελεστικό Κανονισμό 212-2015 και τον Κανονισμό Δεικτών ΕΕ 1255/2014. Στην Ελλάδα, το πεδίο εφαρμογής του ΤΕΒΑ εξειδικεύεται μέσω του Επιχειρησιακού Προγράμματος Επισιτιστικής και Βασικής Υλικής Συνδρομής (ΕΠ Ι), το οποίο έχει εγκριθεί την 15η Δεκεμβρίου 2014 και θα υλοποιηθεί στο σύνολο της χώρας. Η περίοδος εφαρμογής του Προγράμματος διαρκεί έως την 31η Δεκεμβρίου 2020. Το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα θα υλοποιηθεί μέσω Κοινωνικών Συμπράξεων και οι ωφελούμενοι θα επιλεγούν σύμφωνα με εισοδηματικά και περιουσιακά κριτήρια. Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Σύσταση Διαχειριστικής Αρχής (ΦΕΚ 1114 / 11.06.15)

- Κανονισμός Εσωτερικής Οργάνωσης και Λειτουργίας του Εθνικού Ινστιτούτου Εργασίας και Ανθρώπινου Δυναμικού (Ε.Ι.Ε.Α.Δ.)

- ΦΕΚ «Σύστημα Διαχείρισης και Ελέγχου» (Σ.Δ.Ε.) (604/24.04.15)
- ΦΕΚ «Σύστημα Διαχείρισης και Ελέγχου» (Σ.Δ.Ε.) Τροποποίηση 1 (21.10.16)
- ΦΕΚ «Σύστημα Διαχείρισης και Ελέγχου» (Σ.Δ.Ε.) Τροποποίηση 2 (14.09.18)
- Εγχειρίδιο Διαδικασιών Συστήματος Διαχείρισης και Ελέγχου (Σεπτ. 2016)

Εγχειρίδιο Διαδικασιών Συστήματος Διαχείρισης και Ελέγχου (Οκτ. 2018)

είναι η έλλειψη στέγης, η παιδική φτώχεια και η στέρηση τροφής, μέσω της παροχής μη οικονομικής βοήθειας στους απόρους, όπως επισιτιστική ή/και βασική υλική συνδρομή και δραστηριότητες κοινωνικής ενσωμάτωσης των απόρων.

Το ΤΕΒΑ είναι ένα ταμείο που, ουσιαστικά, έρχεται να υποκαταστήσει τον ρόλο που διαδραμάτισε, κατά την χρονική περίοδο 1987-2013, το πρόγραμμα επισιτιστικής βοήθειας της Ε.Ε., το οποίο ξεκίνησε για πρώτη φορά να λειτουργεί το Δεκέμβριο του 1987, με το όνομα «πρόγραμμα διανομής τροφίμων στους απόρους της Κοινότητας», γνωστό ως «food distribution program for the Most Deprived Persons of the Community» (MDP). Ο χειμώνας του 1987 ήταν ένας από τους πιο δριμείς χειμώνες που έπληξε την Ευρώπη, ταλαιπωρώντας, βάνουσα, τις πιο ευάλωτες πληθυσμιακά ομάδες, δηλαδή τους απόρους. Το Συμβούλιο²²⁶ αποφάσισε, τότε, να προβεί στην ανακούφιση των πληγέντων, υιοθετώντας ανθρωπιστικά μέτρα που στόχευαν στη παροχή εδώδιμων ειδών, ιδίως γεωργικών, που υπήρχαν στα αποθέματα παρέμβασης της Κοινότητας, τα οποία θα καταστρέφονταν. Φιλανθρωπικές οργανώσεις, οι οποίες ορίζονταν από τα κράτη - μέλη, αναλάμβαναν να διανείμουν δωρεάν τα προϊόντα αυτά σε άτομα που βρίσκονταν σε ανέχεια. Το πρόγραμμα αυτό επέτρεπε την επωφελή χρησιμοποίηση των τότε γεωργικών αποθεμάτων, θέτοντάς τα στη διάθεση των κρατών - μελών που επιθυμούσαν να τα χρησιμοποιήσουν ως επισιτιστική βοήθεια για τους απόρους της Κοινότητας²²⁷, υπηρετώντας ένα διπλό σκοπό: αφενός, κοινωνικό, καθώς στόχευε στην ανακούφιση και στην βελτίωση της δυσμενούς θέσης των απόρων και αφετέρου σταθεροποιητικό στις αγορές γεωργικών προϊόντων μέσω της μείωσης των αποθεμάτων παρέμβασης. Το καινοτόμο αυτό πρόγραμμα, που παρείχε επισιτιστική βοήθεια σε απόρους μέσω φιλανθρωπικών οργανώσεων, επικροτήθηκε από όλα τα κράτη - μέλη, έλαβε μεγάλη απήχηση και στη συνέχεια απέκτησε μόνιμο χαρακτήρα. Μάλιστα, κάθε έτος, αυξανόταν ο αριθμός των κρατών - μελών που εξέφραζαν την επιθυμία ένταξής τους στο πρόγραμμα. Ειδικότερα, όσα κράτη - μέλη επιθυμούσαν να συμμετάσχουν σε αυτό το πρόγραμμα δήλωναν στην Επιτροπή την επιθυμητή ποσότητα των διατιθέμενων προϊόντων στα αποθέματα παρέμβασης που χρειάζονταν κάθε έτος. Η Επιτροπή, εξετάζοντας τα αιτήματα αυτά, καθώς και τα

²²⁶ Το Συμβούλιο εξέδωσε τον Κανονισμό 3730/87 που καθόριζε «τους γενικούς κανόνες για την παροχή τροφίμων από αποθέματα παρέμβασης με σκοπό τη διανομή τους στα άπορα άτομα της Κοινότητας».

²²⁷ Ενημερωτικό σημείωμα, Commission, Βρυξέλλες, 24 Οκτωβρίου 2012, Φτώχεια: Η Επιτροπή προτείνει νέο Ταμείο Ευρωπαϊκής Βοήθειας προς τους Απόρους - συχνές ερωτήσεις.

ποσοστά φτώχειας κάθε κράτους από την Eurostat, προσδιόριζε με βάση τον συνολικό διατιθέμενο προϋπολογισμό του προγράμματος, τόσο τα ανώτατα όρια προϋπολογισμού για κάθε κράτος - μέλος όσο και τον κατάλογο των προϊόντων προς απόσυρση από τα δημόσια αποθέματα ή προς προμήθεια στην αγορά, με τη χρησιμοποίηση του διατιθέμενου προϋπολογισμού.

Αρχικά, η χρηματοδότηση του προγράμματος προερχόταν από το Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Εγγυήσεων (ΕΓΤΕ), δηλαδή από τον προϋπολογισμό που αφορούσε στην Κοινή Γεωργική Πολιτική (ΚΓΠ). Μάλιστα, είναι αξιοσημείωτο, ότι ενώ το 1987 ο προϋπολογισμός του προγράμματος ανήλθε σε 100 εκατομμύρια ευρώ, στη συνέχεια, άρχισε να αυξάνεται και έτσι ανήλθε σε 216 εκατομμύρια ευρώ το 2005, σε 264 εκατομμύρια ευρώ το 2006, σε 274 εκατομμύρια ευρώ το 2007, σε 307 εκατομμύρια ευρώ το 2008 και σε 500 εκατομμύρια ευρώ από το 2009 και μετά²²⁸. Όμως, στο πέρασμα του χρόνου, λόγω των συνεχών μεταρρυθμίσεων της ΚΓΠ και των μεταβολών στην αγορά, οι ποσότητες προϊόντων στα αποθέματα παρέμβασης μειώθηκαν σημαντικά, με αποτέλεσμα τα διαθέσιμα αποθέματα στις αποθήκες παρέμβασης να μην καλύπτουν πλέον τις ανάγκες του προγράμματος και ορισμένα προϊόντα προς διανομή στους απόρους να πρέπει να αγοράζονται απευθείας από την αγορά²²⁹. Για τον λόγο αυτό, οι κανόνες του προγράμματος τροποποιήθηκαν. Συγκεκριμένα, το 1992, εισηχθή τροποποίηση, σύμφωνα με την οποία τα προϊόντα που διανέμονταν δεν θα έπρεπε να ήταν απαραίτητως εκείνα που αποσύρονταν από τα αποθέματα παρέμβασης, ενώ κατέστη εφικτή και η μεταφορά αποθεμάτων παρέμβασης μεταξύ των κρατών - μελών. Το 1995, αποφασίστηκε ότι, σε περιπτώσεις που ένα προϊόν δεν ήταν προσωρινά διαθέσιμο στα αποθέματα παρέμβασης της Κοινότητας, τα κράτη - μέλη μπορούσαν να αγοράσουν παρόμοια προϊόντα απευθείας από την κοινοτική αγορά.

Καθώς όμως τα περισσότερα πλέον προϊόντα, που παρέχονταν στους απόρους μέσω του MDP, δεν προέρχονταν από τα αποθέματα παρέμβασης, αλλά από την αγορά, ετέθη το ερώτημα, ιδίως από όσα κράτη - μέλη δεν συμμετείχαν στο πρόγραμμα επισιτιστικής βοήθειας της Ε.Ε., αν οι δαπάνες του προγράμματος θα έπρεπε να συνεχίσουν, στο εξής, να καλύπτονται από τους πόρους της ΚΓΠ.

²²⁸, Ειδική Έκθεση αριθμός 6 του 2009 «ΕΠΙΣΤΙΣΤΙΚΗ ΒΟΗΘΕΙΑ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΑΠΟΡΟΥΣ: ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΤΩΝ ΣΤΟΧΩΝ, ΤΩΝ ΜΕΣΩΝ ΚΑΙ ΤΩΝ ΜΕΘΟΔΩΝ ΠΟΥ ΕΦΑΡΜΟΣΤΗΚΑΝ» του Ευρωπαϊκού Ελεγκτικού Συνεδρίου, σελίδα 7.

²²⁹ η αξία των προϊόντων που αγοράστηκαν το 2006 αντιστοιχούσε στο 18 % των πόρων του προγράμματος, ενώ το 2008 είχε υπερβεί το 85 %.

Μάλιστα, υπέρ αυτού του συμπεράσματος συνηγόρησε και η απόφαση του Δικαστηρίου στις 13 Απριλίου 2011 που αφορούσε σε προσφυγή της Γερμανίας που υποστήριξε και η Σουηδία, κατά της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, για τις χρηματικές παροχές που χορηγήθηκαν στα κράτη - μέλη στο πλαίσιο του MDP του 2009 για αγορές τροφίμων στην αγορά. Η απόφαση του δικαστηρίου διαπίστωνε ότι το MDP δεν χρησιμοποιούνταν πλέον για την εξάλειψη των εδωδίων γεωργικών πλεονασμάτων στο πλαίσιο της ΚΓΠ και στερούνταν επομένως νομικής βάσης στο κοινοτικό δίκαιο το πρόγραμμα, που είχε λάβει καθαρά κοινωνική χροιά. Ο απόηχος αυτών των νομικών εξελίξεων, πυροδότησε έντονες πολιτικές ζυμώσεις και συμβιβασμούς κατά τα έτη 2012 και 2013, που επέτρεψαν τη συνέχιση του MDP μέχρι το τέλος του 2013, με μειωμένο όμως προϋπολογισμό. Ο Μάρτιος του 2014 σηματοδότησε τη μετάβαση από μία πολιτική γεωργικού προσανατολισμού σε μία πολιτική καθαρά κοινωνικού χαρακτήρα, καθώς δρομολογήθηκε η ίδρυση του ΤΕΒΑ, ενός ταμείου με κοινωνική και ειδικότερα προνοιακή στόχευση.

Το ΤΕΒΑ εντάσσεται στο πλαίσιο της κοινωνικής πολιτικής και στην αιτιολογική έκθεση της Επιτροπής για την πρόταση έκδοσης κανονισμού του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για το ΤΕΒΑ²³⁰ επισημαίνεται ότι το βασικό μέσο της Ένωσης για την υποστήριξη της απασχολησιμότητας, την καταπολέμηση της φτώχειας και την προαγωγή της κοινωνικής ενσωμάτωσης είναι το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο (ΕΚΤ), το οποίο επενδύει άμεσα στους ανθρώπους και στις δεξιότητές τους και αποσκοπεί να βελτιώσει τις ευκαιρίες τους στην αγορά εργασίας. Τονίζεται, όμως, ότι και το ΤΕΒΑ είναι απαραίτητο, διότι ορισμένοι από τους πιο ευάλωτους πολίτες που υποφέρουν από ακραίες μορφές φτώχειας έχουν απομακρυνθεί πάρα πολύ από την αγορά εργασίας για να μπορέσουν να επωφεληθούν από τα μέτρα κοινωνικής ενσωμάτωσης του ΕΚΤ. Σκοπός του ΤΕΒΑ δεν είναι βέβαια να καλύψει τις ανάγκες των 40 εκατομμυρίων ατόμων που υποφέρουν από στέρηση τροφής στην Ευρώπη, αλλά όσων βρίσκονται στην πλέον δυσχερή θέση. Επικεντρώνεται σε ακραίες μορφές υλικής στέρησης, που απειλούν τη ζωή και δεν επιτρέπουν στα άτομα που πλήττονται περισσότερο να ξεφύγουν από τη φτώχεια και τον κοινωνικό αποκλεισμό προκειμένου να επιβιώσουν και να επωφεληθούν από μέτρα επαγγελματικής

²³⁰ COM(2012) 617 τελικό, Βρυξέλλες, 24.10.2012.

κατάρτισης και παροχής συμβουλών. Αξιοσημείωτο, μάλιστα, είναι ότι το ΤΕΒΑ παρέχει στήριξη και στα παιδιά, διότι κυρίως αυτά πληθυσμιακά είναι τα πιο εκτεθειμένα στη φτώχεια και, αν στερούνται βασικών και αναγκαίων υλικών αγαθών, θα είναι ευάλωτα σε ασθένειες και δεν θα μπορούν να ανταπεξέλθουν στις σχολικές τους υποχρεώσεις.

Οι χώρες της Ε.Ε. επιλέγουν το είδος της βοήθειας (τρόφιμα ή βασική υλική βοήθεια, ή συνδυασμό και των δύο) που επιθυμούν αλλά και τον τρόπο απόκτησης και διανομής της βοήθειας. Αυτό σημαίνει ότι οι αρμόδιες αρχές των κρατών - μελών μπορούν ή να αγοράζουν τα παρεχόμενα προϊόντα και στη συνέχεια να τα προωθούν στις συνεργαζόμενες οργανώσεις ή να χρηματοδοτούν τις οργανώσεις προκειμένου αυτές να προβούν στην αγορά των προϊόντων. Οι συνεργαζόμενες οργανώσεις μπορεί να είναι κρατικοί φορείς ή μη κυβερνητικές οργανώσεις, που επιλέγονται από τις εθνικές αρχές, σύμφωνα με αντικειμενικά και διαφανή κριτήρια, καθορισμένα σε εθνικό επίπεδο.

Η παροχή από το ΤΕΒΑ βοήθειας μέσω της παροχής τροφίμων και αγαθών, όπως ο ρουχισμός, είναι μεν μία μορφή παθητικής βοήθειας προς τους ανθρώπους, αλλά αναγκαία προκειμένου να βγουν από την κατάσταση της φτώχειας και να μπορούν να έχουν διάθεση και δυνάμεις για να εκδηλώσουν πρόθεση να ενταχθούν στην αγορά εργασίας και έτσι να ξεφύγουν από τη φτώχεια και τον αποκλεισμό. Στο πλαίσιο αυτό, τα κράτη - μέλη πρέπει στα επιχειρησιακά τους προγράμματα για το ΤΕΒΑ να συμπεριλαμβάνουν και ενεργητικά μέτρα κοινωνικής ένταξης, όπως για παράδειγμα συμμετοχή σε προγράμματα επαγγελματικής κατάρτισης κ.ά.

Οι πόροι για το ΤΕΒΑ, σε αντίθεση με το πρόγραμμα MDP, προέρχονται από το κονδύλι του προϋπολογισμού για το Ταμείο Συνοχής, που περιλαμβάνει εκτός από το ΤΕΒΑ και το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο και το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης. Συγκεκριμένα, οι πόροι του ΤΕΒΑ, βάσει του άρθρου 6 του Κανονισμού 223/2014, διατίθενται για δημοσιονομική ανάληψη υποχρεώσεων για την περίοδο 2014-2020, ανέρχονται σε 3.395.684.880,00 ευρώ²³¹ και ορίζεται για κάθε κράτος - μέλος η επιχορήγηση που θα λαμβάνει από το Ταμείο για την περίοδο 2014-2020²³². Κάθε κράτος - μέλος οφείλει να υποβάλει στην Επιτροπή ένα Επιχειρησιακό Πρόγραμμα που να καλύπτει την

²³¹ σε τιμές 2011.

²³² Το ελάχιστο ποσό για κάθε κράτος - μέλος ανέρχεται σε 3.500.000,00 ευρώ για το σύνολο της περιόδου.

περίοδο από την 1η Ιανουαρίου 2014 έως την 31η Δεκεμβρίου 2020, στο οποίο θα αιτιολογείται η επιλογή «του είδους (ειδών) υλικής στέρσης που θα αποτελέσει(-ουν) αντικείμενο του επιχειρησιακού προγράμματος και περιγραφή, για κάθε είδος υλικής στέρσης, των κύριων χαρακτηριστικών της διανομής τροφίμων ή/και της βασικής υλικής συνδρομής και, όπου ενδείκνυται, των συνοδευτικών μέτρων που θα εφαρμοστούν»²³³ και η Ευρωπαϊκή Επιτροπή αφού υποβάλει παρατηρήσεις εντός τριών μηνών και αφού λάβει διευκρινίσεις από το αιτούμενο κράτος - μέλος το εγκρίνει εντός έξι συνολικά μηνών από την ημέρα της αρχικής υποβολής του. Σύμφωνα με τον Κανονισμό 223/2014, υπάρχει εκ των προτέρων, κατά τη διάρκεια υλοποίησης και εκ των υστέρων αξιολόγηση και το ποσοστό συγχρηματοδότησης στο επίπεδο του επιχειρησιακού προγράμματος ανέρχεται στο 85 % της επιλέξιμης δημόσιας δαπάνης ενώ τα κράτη - μέλη της Ε.Ε. συμμετέχουν κατά 15% τουλάχιστον στη συγχρηματοδότηση του εθνικού τους προγράμματος. Από το 2015 έως το 2023 τα κράτη - μέλη υποβάλλουν στην Επιτροπή, έως τις 30 Ιουνίου κάθε έτους, ετήσια έκθεση σχετικά με την υλοποίηση του επιχειρησιακού προγράμματος κατά το προηγούμενο οικονομικό έτος.

Αν και το επίπεδο των ενωσιακών γεωργικών αποθεμάτων παρέμβασης παραμένει πολύ χαμηλό, το Ταμείο επιτρέπει τη χρήση αποθεμάτων παρέμβασης, γιατί στην περίπτωση που οι τιμές της αγοράς ορισμένων προϊόντων πέσουν, μπορεί σε κάποιες επόμενες χρονιές να υπάρξουν τρόφιμα σε αποθέματα παρέμβασης και να είναι επωφελές από οικονομικής άποψης το ΤΕΒΑ να τα χρησιμοποιήσει.

Το 2016 δημιουργήθηκε στο πλαίσιο της ανταλλαγής καλών πρακτικών και προώθησης ιδεών το δίκτυο ΤΕΒΑ. Το δίκτυο αποτελεί ένα χώρο, όπου ελεύθερα μπορούν να γίνουν μέλη άτομα που παρέχουν βοήθεια σε απόρους στην Ευρώπη, όπως εθνικές αρχές διαχείρισης του ΤΕΒΑ, οργανώσεις που υλοποιούν δραστηριότητες χρηματοδοτούμενες από το ΤΕΒΑ, Μη Κυβερνητικές Οργανώσεις (ΜΚΟ) σε επίπεδο Ε.Ε. και όργανα της Ε.Ε.

Βάσει του άρθρου 32 του Κανονισμού ΕΕ 223/2014, κάθε κράτος - μέλος διορίζει, για το επιχειρησιακό του πρόγραμμα, μια εθνική δημόσια αρχή ή φορέα ως διαχειριστική αρχή. Στην Ελλάδα, τα καθήκοντα της Διαχειριστικής Αρχής του

²³³ Άρθρο 76, κανονισμού 223/2014.

Επιχειρησιακού Προγράμματος Επισιτιστικής και Βασικής Υλικής Συνδρομής (ΕΠ ΕΒΥΣ) ανατέθηκαν στο Εθνικό Ινστιτούτο Εργασίας και Ανθρώπινου Δυναμικού (ΕΙΕΑΔ), το οποίο εποπτεύεται από το Υπουργείο Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης, σύμφωνα με την παρ. 3 του άρθρου 45 του Ν.4314/2014 (ΦΕΚ 265 Α').

III. ΜΕΡΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟ: Η ΙΔΡΥΣΗ, ΤΟ ΘΕΣΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΚΑΙ Η ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΤΟΥ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΥ ΤΑΜΕΙΟΥ ΠΡΟΣΑΡΜΟΓΗΣ ΣΤΗΝ ΠΑΓΚΟΣΜΙΟΠΟΙΗΣΗ

III.1. ΑΙΤΙΟΛΟΓΗΣΗ ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑΣ ΤΟΥ ΕΤΠ²³⁴

Η Ε.Ε. ήδη από το 2004 προσπαθεί να διαχύσει στα κράτη-μέλη της τις θετικές πτυχές της παγκοσμιοποίησης, τονίζοντας τόσο τα οφέλη που μπορούν να εξασφαλίσουν όλοι οι ευρωπαίοι πολίτες από αυτήν όσο και την αποτελεσματική αντιμετώπιση της κοινωνικής διάστασης της παγκοσμιοποίησης μέσω της χάραξης κατάλληλων ευρωπαϊκών πολιτικών που συμβάλλουν προς την κατεύθυνση αυτή.

Η Ε.Ε. επιδιώκει, επίσης, να αναπτύξει μία στρατηγική στον τομέα της διαχείρισης των αναδιαρθρώσεων για την καλύτερη αλληλεπίδραση των σχετικών ευρωπαϊκών πολιτικών, τη μεγαλύτερη συμμετοχή των κοινωνικών εταίρων, την ενισχυμένη συνέργεια μεταξύ των πολιτικών μέτρων και των οικονομικών μέσων και την αναπροσαρμογή των νομοθετικών και συμβατικών πλαισίων. Ειδικότερα, στοχεύει στη δημιουργία ένας ειδικού μέσου στήριξης των εργαζομένων που απολύονται λόγω προσαρμογών στο εμπόριο από τον αυξημένο ανταγωνισμό και το άνοιγμα των αγορών, επιδεικνύοντας με αυτόν τον τρόπο την αλληλεγγύη της προς τους πληττόμενους εργαζόμενους. Η στήριξη αυτή της Ε.Ε. έρχεται να συμπληρώσει τις αντίστοιχες προσπάθειες των κρατών - μελών της σε εθνικό, περιφερειακό και τοπικό επίπεδο.

Πλήθος μελετών και εγγράφων της Ε.Ε. απεικονίζουν αυτήν την πολύχρονη και αέναη προσπάθεια ανάλυσης του κοινωνικού αντίκτυπου του ανοίγματος των αγορών για την εξεύρεση μεθόδων πρόβλεψης των αναγκαίων αναδιαρθρώσεων από την παγκοσμιοποίηση και εφαρμογής μέτρων περιορισμού των επιπτώσεων που αυτή επιφέρει στην αγορά εργασίας. Μάλιστα, η Επιτροπή σε Ανακοίνωση της, με θέμα: «Αναδιαρθρώσεις και απασχόληση – Πρόβλεψη και πλαισίωση των αναδιαρθρώσεων για την ανάπτυξη της απασχόλησης: ο ρόλος της Ε.Ε.»²³⁵ αναγνωρίζει ότι η ευημερία των ευρωπαίων πολιτών απαιτεί την ταχεία

²³⁴ Βλ. έγγραφο εργασίας των υπηρεσιών της Ευρωπαϊκής Επιτροπής - Παράρτημα στην Πρόταση κανονισμού του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για τη σύσταση του Ευρωπαϊκού Ταμείου Προσαρμογής στην Παγκοσμιοποίηση - Εκτίμηση των επιπτώσεων COM (2006) 91 τελικό/SEC/2006/0274.

²³⁵ COM (2005) 120 τελικό, Βρυξέλλες 31.03.2005.

προσαρμογή των οικονομικών παραγόντων και των εργαζομένων στις τρέχουσες ευρύτατες κοινωνικοοικονομικές αλλαγές, που επιφέρει η παγκοσμιοποίηση με το άνοιγμα των αγορών, αλλαγές οι οποίες εκφράζονται με τη δημιουργία και την ανάπτυξη νέων οικονομικών δραστηριοτήτων, αλλά, επίσης, και με τον περιορισμό ή ακόμη και την εξαφάνιση υπάρχουσών δραστηριοτήτων, καθώς και των σχετικών θέσεων εργασίας. Απαιτείται, λοιπόν, η εφαρμογή συνοδευτικών πολιτικών, με στόχο τη μείωση του κοινωνικού κόστους και την προώθηση της αναζήτησης εναλλακτικών πηγών θέσεων εργασίας.

Για την ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας της Ε.Ε. και τη διατήρηση της κοινωνικής συνοχής, που αποτελεί χαρακτηριστικό του ευρωπαϊκού κοινωνικού μοντέλου, είναι αναγκαίο να εξασφαλιστεί αφενός ότι θα υπάρξει μία συντονισμένη και επιτυχής διαχείριση των αναδιαρθρώσεων των επιχειρήσεων, που θα πρέπει να προσαρμοστούν στις αλλαγές που επιφέρει η παγκοσμιοποίηση, προκειμένου να διατηρηθούν και να συνεχίσουν να είναι ανταγωνιστικές και αφετέρου η διατήρηση της απασχόλησης ή της απασχολησιμότητας των πληττόμενων εργαζόμενων μέσω της διευκόλυνσης της μετάβασής τους σε άλλη εργασία ισοδύναμης ποιότητας. Η Επιτροπή είναι πεπεισμένη ότι οι αναδιαρθρώσεις θα πρέπει να πάψουν να θεωρούνται συνώνυμες με την κοινωνική ύφεση και τις οικονομικές απώλειες αλλά, αντιθέτως, να θεωρούνται υποστηρικτικές της οικονομικής και κοινωνικής προόδου, υπό την προϋπόθεση, ωστόσο, ότι θα προβλέπονται ορθά, ότι οι επιχειρήσεις θα μπορούν να τις διαχειρίζονται αποτελεσματικά και ταχέως και ότι η δημόσια δράση θα συμβάλλει στη ορθή πλαισίωσή τους.

Στον δίλημμα διατήρησης της υφιστάμενης κατάστασης μέσω της στήριξης των πληττόμενων από το άνοιγμα των αγορών εργαζόμενων με τα ήδη διαθέσιμα χρηματοδοτικά κοινοτικά μέσα, δηλ. τα διαρθρωτικά ταμεία και ιδίως το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο, ή σύστασης ειδικού κοινοτικού ταμείου ως το νέο χρηματοδοτικό κοινοτικό μέσο, το οποίο θα επικεντρώνει τη στόχευσή του στην άμεση παροχή υποστήριξης σε όλους τους εργαζόμενους, που επηρεάζονται αρνητικά από την απελευθέρωση του εμπορίου, η Επιτροπή προκρίνει τη δεύτερη επιλογή.

Δεδομένου ότι υπάρχει ήδη το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο²³⁶, το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης²³⁷ και το Ταμείο Γεωργίας και Αγροτικής Ανάπτυξης²³⁸, η επιχειρηματολογία που ανέπτυξε η Επιτροπή για την τεκμηρίωση της επιλογής να συσταθεί ένα νέο ταμείο, που θα στοχεύει στην στήριξη των εργαζόμενων, που απολύονται λόγω των αλλαγών που επιφέρει η παγκοσμιοποίηση, εδράζεται σε έξι (6) σημεία:

Πρώτα από όλα, η Ε.Ε. δεν θα πρέπει να αδιαφορεί για εκείνους των οποίων η επιβίωση απειλείται από τις αρνητικές επιπτώσεις του ανοίγματος του εμπορίου. Σεβόμενη την επιταγή της δικαιοσύνης και της αλληλεγγύης -οι οποίες συνιστούν εγγενείς αξίες της-, η Ε.Ε., επειδή είναι αρμόδια για την εξωτερική εμπορική πολιτική και επειδή οι αποφάσεις της οδηγούν σε αυξημένη ελευθέρωση του εμπορίου και άνοιγμα της αγοράς, προκαλώντας συχνά δυσμενείς επιπτώσεις σε κάποιες ομάδες εργαζομένων, οφείλει να αναλαμβάνει και την ευθύνη της αντιμετώπισης αυτών των δυσμενών συνεπειών μέσω της σύστασης ενός ταμείου αντιμετώπισής τους.

Επίσης, η δημιουργία ενός ταμείου επικεντρωμένου στην ανακούφιση των πληγέντων από την παγκοσμιοποίηση αποτελεί ένα από δείγμα εκδήλωσης αλληλεγγύης σε ευρωπαϊκό επίπεδο, που θα ενισχύει και θα ενδυναμώνει την εμπιστοσύνη των πολιτών της Ε.Ε. στην αξία της οικονομικής ολοκλήρωσης και θα δικαιολογεί τις όποιες ενέργειες των αρμόδιων ευρωπαϊκών θεσμικών οργάνων ως υποκινητών της ανταγωνιστικότητας. Η κοινοτική στήριξη μέσω του ΕΤΠ, μόνο εάν είναι σαφώς στοχοθετημένη, μπορεί να καταδείξει, περίτρανα, ότι η Κοινότητα δεν είναι ανεξάρτητη από το οικονομικό και κοινωνικό κόστος του ανοίγματος της αγοράς.

Τρίτον, ένα ειδικό χρηματοδοτικό μέσο θα λειτουργήσει αποτρεπτικά στην διασάλευση της κοινοτικής συνοχής, στηρίζοντας τους εργαζόμενους που πλήττονται από τις αναδιαρθρώσεις, ιδίως μάλιστα όταν αυτές οι αναδιαρθρώσεις προκαλούν γεωγραφικά συγκεντρωμένες απολύσεις. Όπως επισημάνθηκε πρόσφατα από τον Ο.Ο.Σ.Α., τέτοια στοχοθετημένα μέσα ή προγράμματα

²³⁶ το οποίο χρηματοδοτεί ήδη ενέργειες πρόβλεψης και διαχείρισης των αναδιαρθρώσεων.

²³⁷ το οποίο χάρη στην επένδυση στην έρευνα και την ανάπτυξη, διαδραματίζει σημαντικό ρόλο στην ανάπτυξη νέων δραστηριοτήτων, στη διάδοση της καινοτομίας και στη δημιουργία υποδομών εν όψει της βιώσιμης διαχείρισης των πόρων.

²³⁸ το οποίο, σε ό,τι αφορά την αγροτική ανάπτυξη, χρηματοδοτεί τομεακές και εδαφικές πολιτικές που θα δράσουν αποτελεσματικά προκειμένου να μεγιστοποιηθεί ο αντίκτυπός τους στην ανάπτυξη και την απασχόληση.

μπορούν να παρακινηθούν είτε από επιχειρήματα οικονομικής απόδοσης είτε από λόγους οικονομικής πολιτικής.

Τέταρτον, το ΕΤΠ θα συμβάλει στην ανάπτυξη μιας προσέγγισης "ευελιξίας με ασφάλεια" στην Ένωση, η οποία επιδιώκει να προσφέρει νέους τύπους ασφάλειας στους ανθρώπους, βελτιώνοντας τις πιθανότητες να βρουν εργασία, χρησιμοποιώντας νέες δεξιότητες, ενώ παράλληλα προωθεί την ευελιξία να ανταποκριθούν στις νέες προκλήσεις της παγκοσμιοποίησης.

Επιπλέον, η συνδρομή του ΕΤΠ θα συμβάλει στην προώθηση της οικονομικής και κοινωνικής συνοχής εντός της Ένωσης. Το ΕΤΠ θα συμπληρώσει τις πολυετείς στρατηγικές προτεραιότητες και πολιτικές που υποστηρίζονται από τα διαρθρωτικά ταμεία - ιδίως το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο (ΕΚΤ) - με εφάπαξ διορθωτικές ενέργειες που απευθύνονται σε απολυμένους εργαζόμενους που σχετίζονται με το εμπόριο, ιδίως για τη διευκόλυνση της ταχείας και αποτελεσματικής επανένταξης στην απασχόληση.

Τέλος, η βοήθεια από το ΕΤΠ θα λαμβάνει χώρα μόνο ως συμπλήρωση των δραστηριοτήτων που εκτελούνται από τα κράτη - μέλη στα κατάλληλα εδαφικά επίπεδα.

Βέβαια, ο σχετικός προβληματισμός για τη στήριξη των πληττόμενων εργαζόμενων από την απελευθέρωση του εμπορίου εκκίνησε πολύ νωρίτερα από τη χώρα των Η.Π.Α., η οποία ανέκαθεν θεωρούσε ότι οι διεθνείς εμπορικές διαπραγματεύσεις και η εισαγωγή μέτρων που συνοδεύουν τις επιπτώσεις του ανοίγματος της οικονομίας αποτελούν τις δύο πλευρές του ίδιου νομίσματος του ανοίγματος των αγορών. Μάλιστα, οι Η.Π.Α. ήταν η πρώτη χώρα στο πλαίσιο του Οργανισμού Οικονομικής Συνεργασίας και Ανάπτυξης που εφάρμοσε από το 1974 το «Πρόγραμμα Βοήθειας για την Προσαρμογή του Εμπορίου (TAA: Trade Adjustment Assistance), ένα ειδικό πρόγραμμα, εθνικής εμβέλειας, για τους πληττόμενους εργαζόμενους που χάνουν τη δουλειά τους λόγω των επιχειρησιακών αναδιαρθρώσεων που επέβαλε η παγκοσμιοποίηση, το οποίο ιδρύθηκε το 1962.

III.1.2. Ο ΠΡΟΠΟΜΠΟΣ ΤΟΥ ΕΤΠ: TRADE ADJUSTMENT ASSISTANCE (ΤΑΑ)

Η «Στήριξη εμπορικών προσαρμογών» (ΤΑΑ: TRADE ADJUSTMENT ASSISTANCE) των Η.Π.Α. αποτελεί το μοντέλο - πρότυπο που χρησιμοποιήθηκε από την Ε.Ε. για τη σύσταση του Ε.Τ.Π. Πρόκειται για ένα ομοσπονδιακό πρόγραμμα της κυβέρνησης των Ηνωμένων Πολιτειών που δημιουργήθηκε το 1962 με τον νόμο περί εμπορικής επέκτασης, που σκοπό έχει να λειτουργήσει ως ένα μέσο αντιστάθμισης και περιορισμού των επιβλαβών επιπτώσεων των εισαγωγών που υφίστανται ορισμένοι τομείς της οικονομίας των ΗΠΑ. Η αρχική ιδέα για ένα πρόγραμμα αντιστάθμισης της απελευθέρωσης του εμπορίου ξεκινάει ήδη από το 1939²³⁹ και προτείνεται και αργότερα, όταν ο ίδιος ο Πρόεδρος John F. Kennedy το επικαλείται ως μέρος του συνολικού πακέτου για το άνοιγμα του ελεύθερου εμπορίου, δηλώνοντας ότι: "Όταν οι λόγοι εθνικής πολιτικής καθιστούν επιθυμητό να αποφευχθούν υψηλότεροι δασμοί, οι τραυματισμένοι από αυτόν τον ανταγωνισμό δεν θα πρέπει να βαρύνονται πλήρως με τον αντίκτυπο. Αντίθετα, το βάρος της οικονομικής προσαρμογής πρέπει να βαρύνει εν μέρει την Ομοσπονδιακή κυβέρνηση."

Η «Στήριξη εμπορικών προσαρμογών» (ΤΑΑ) αποτελείται από τέσσερα (4) επιμέρους προγράμματα, τα οποία εγκρίθηκαν με το νόμο περί εμπορικής επέκτασης του 1962 και περαιτέρω ορίστηκαν από τον εμπορικό νόμο του 1974²⁴⁰. Τα επιμέρους αυτά προγράμματα στοχεύουν στη στήριξη και προσαρμογή των εργαζόμενων, των επιχειρήσεων, των αγροτών και των κοινοτήτων από τις αλλαγές που συντελούνται στο εμπόριο. Ειδικότερα, από τα προγράμματα αυτά, το πρόγραμμα για τους εργαζόμενους είναι το μεγαλύτερο και χαράσσεται και διοικείται από το Υπουργείο Εργασίας των Η.Π.Α. Αντιστοίχως, το πρόγραμμα για τους αγρότες διοικείται από το Υπουργείο Γεωργίας των Η.Π.Α. και τα προγράμματα των επιχειρήσεων και των κοινοτήτων από το Υπουργείο Εμπορίου των Η.Π.Α.

Ο λόγος της δημιουργίας του είναι σαφής: η ύπαρξη αντίβαρου στην απελευθέρωση του εμπορίου. Το ελεύθερο εμπόριο προσφέρει ευρύτατα οφέλη

²³⁹ Steve Charnovitz, "Πύθμιση Εργαζομένων: Η Παράλειψη Συστατικού στην Εμπορική Πολιτική", California Management Review, Winter, 1986, σ. 157.

²⁴⁰ (19 USC § 2341) (Trade Act).

στους καταναλωτές, τους εργαζόμενους και τις επιχειρήσεις των Η.Π.Α., καθώς μέσω του ανταγωνισμού επιτυγχάνονται χαμηλότερες τιμές, υψηλότερη αποτελεσματικότητα και ποιότητα αλλά και περισσότερες θέσεις εργασίας. Πράγματι, χάρη στις εμπορικές διαπραγματεύσεις των Η.Π.Α. με άλλα κράτη αυξήθηκαν σημαντικά τα κέρδη. Παραδείγματος χάριν, το 2011 υπήρχαν 9,7 εκατομμύρια θέσεις εργασίας, που υποστηρίχθηκαν από εξαγωγές, σχεδόν 15% περισσότερο από ό,τι το 2010²⁴¹. Τα οφέλη από τις συμφωνίες ελεύθερων συναλλαγών (ΣΕΣ) με τη Χιλή, τη Σιγκαπούρη, την Αυστραλία, το Μαρόκο και τη Νότια Κορέα για την αμερικανική οικονομία αποτιμώνται σε 4 δισ. δολάρια, 17 δισεκατομμύρια δολάρια, 19 δισεκατομμύρια δολάρια, 6 δισεκατομμύρια δολάρια και 30 δισεκατομμύρια δολάρια²⁴². Ωστόσο, προκειμένου να επιτευχθούν αυτά τα εμπορικά οφέλη, η αμερικανική οικονομία όφειλε να ανακαταναείμει παράγοντες παραγωγής μεταξύ τομέων. Έτσι, το ελεύθερο εμπόριο επιφέρει σημαντικές αρνητικές επιπτώσεις στους εργαζόμενους που εκτοπίζονται από τον ανταγωνισμό των εισαγωγών και την υπεράκτια εξωτερική ανάθεση. Σύμφωνα με το αμερικανικό Υπουργείο Εργασίας (DoL), οι εκτοπισμένοι εργαζόμενοι ορίζονται ως "άτομα ηλικίας 20 ετών και άνω που έχασαν ή έπαψαν να εργάζονται επειδή το εργοστάσιο ή η εταιρεία τους έκλεισε ή μετακόμισε, δεν υπήρχε επαρκής εργασία για να κάνουν ή η θέση τους ή η μετατόπιση καταργήθηκε"²⁴³. Η Διεθνής Οργάνωση Εργασίας (ΔΟΕ) δηλώνει ότι οι εργαζόμενοι πλήττονται από το ελεύθερο εμπόριο, ποικιλοτρόπως, κατά τη διάρκεια της προσαρμογής (π.χ. ανεργία, χαμηλότερος μισθός κατά τη διάρκεια της μετάβασης, απαξίωση των δεξιοτήτων, κόστος εκπαίδευσης κ.ά.) κι αυτές οι συνέπειες αν και σχετικά μικρότερες από τα οφέλη, είναι ιδιαίτερα εστιασμένες σε συγκεκριμένες περιφέρειες, βιομηχανικούς κλάδους και σε συγκεκριμένο επαγγελματικά και δημογραφικά στοιχεία εργαζομένων. Για παράδειγμα, ορισμένα επαγγέλματα, όπως ο δάσκαλος, δεν γνώρισαν ανταγωνισμό εισαγωγής, ενώ αντιθέτως τα επαγγέλματα κατασκευής υποδημάτων επλήγησαν ιδιαίτερα από τον ανταγωνισμό στις εισαγωγές που αυξήθηκε κατά 40 ποσοστιαίες μονάδες²⁴⁴.

²⁴¹ Διεθνής Διοίκηση Εμπορίου των ΗΠΑ (12 Μαρτίου 2012). Θέσεις που υποστηρίζονται από Εξαγωγές: Μια Ενημέρωση, από τους Johnson, M. και Rasmussen, C., Γραφείο Ανταγωνισμού και Ανάλυσης Οικονομικών Κατασκευών και Υπηρεσιών.

²⁴² Υπηρεσία Έρευνας του Κογκρέσου (1η Φεβρουαρίου 2011). Συμφωνίες Εμπορίου: Επιπτώσεις στην Οικονομία των ΗΠΑ, RL31932, από τον JK Jackson.

²⁴³ Τμήμα Εργασίας (24 Αυγούστου 2012). Μετατόπιση εργαζομένων: 2009-2011, USDL-12-1719, διατίθεται στη διεύθυνση: www.bls.gov/cps.

²⁴⁴ Διεθνής Οργάνωση Εργασίας (2011). Εμπόριο και Απασχόληση: Από μύθους σε γεγονότα, από τους Jansen, M., Peters, R. και Salazar-Xirinachs, J., διαθέσιμες στην ακόλουθη διεύθυνση: http://www.ilo.org/wcmsp5/groups/public/ed_emp/documents/publication/wcms_162297.pdf

Σε γενικές γραμμές, οι εργαζόμενοι στον τομέα της μεταποίησης πλήττονται περισσότερο από τον ανταγωνισμό των εισαγωγών σε σύγκριση με τους εργαζόμενους σε άλλους τομείς. Επιπλέον, ενώ τα κέρδη από το εμπόριο απαιτούν μεγάλο χρονικό διάστημα για να τεθούν πλήρως σε ισχύ, το κόστος γίνεται αισθητό γρήγορα, ιδίως σε λιγότερο ανταγωνιστικούς τομείς.

Παρόλο που οι εργαζόμενοι που μετακινούνται από το εμπόριο δεν διαφέρουν σημαντικά από τους εκτοπισθέντες για άλλους λόγους, παρουσιάζουν κάποια ιδιαίτερα χαρακτηριστικά. Τείνουν να είναι ηλικιωμένοι, λιγότερο μορφωμένοι, πιο σταθεροί και προσανατολισμένοι προς την παραγωγή και συχνά είναι γυναίκες. Αυτά τα χαρακτηριστικά συνδέονται με την περιορισμένη κινητικότητα του εργατικού δυναμικού και τις δυσκολίες επανασύνδεσης, ιδίως για τους εργαζόμενους με απαρχαιωμένες δεξιότητες που δεν λαμβάνουν πρόσθετη κατάρτιση, ανεξάρτητα από τον λόγο μετακίνησης. Επιπλέον, οι ασύμμετρες πληροφορίες, ελλείπει ικανοποιητικών δεξιοτήτων αναζήτησης εργασίας και γεωγραφικής αναντιστοιχίας, οδηγούν σε παρατεταμένη ανεργία. Ως εκ τούτου, οι εργαζόμενοι που εκτοπίζονται από το ελεύθερο εμπόριο αντιμετωπίζουν μεγαλύτερες περιόδους για να βρουν μια νέα θέση εργασίας και έχουν χαμηλά ποσοστά επαναπροώθησης. Ο επαναπροσανατολισμός είναι ιδιαίτερα δύσκολος για τους εργαζομένους μεγαλύτερης ηλικίας.

Μόλις οι μετακινούμενοι εργαζόμενοι αποκτήσουν μια νέα θέση εργασίας, συνήθως υφίστανται σημαντικές μειώσεις μισθών σε σχέση με την προηγούμενη θέση τους, γιατί βρίσκουν νέες θέσεις εργασίας στον τομέα των υπηρεσιών, όπου οι μισθοί είναι χαμηλότεροι.

Επίσης, ο ανταγωνισμός στις εισαγωγές επηρεάζει αρνητικά όχι μόνο τους πληττόμενους εργαζόμενους αλλά και τις οικογένειές τους και τις κοινότητες. Οι εκτοπισμένοι εργαζόμενοι υποχωρούν στις πληρωμές υποθηκών τους και στην παροχή υγειονομικής περίθαλψης στις οικογένειές τους. Οι οικογένειες πρέπει να δαπανήσουν περιουσιακά στοιχεία για να εξομαλύνουν την κατανάλωση. Υπάρχουν ενδείξεις ότι οι εκτοπισθέντες εργαζόμενοι έχουν χειρότερη υγεία μετά την απώλεια εργασίας. Εάν ο εργαζόμενος μπορεί να μετεγκατασταθεί σε άλλη θέση εργασίας σε άλλη περιοχή, τότε ολόκληρη η οικογένειά του εκτοπίζεται και τα παιδιά ξεριζώνονται από τα σχολεία τους, αυξάνοντας τις εσωτερικές εντάσεις. Το φαινόμενο των εκτοπισθέντων

εργαζομένων έχει ευρύτερο αντίκτυπο, διότι επηρεάζει επίσης τη συνολική ζήτηση αγαθών και υπηρεσιών και τη συλλογή φόρων.

Εν συντομία, το εμπόριο οδηγεί σε μια άνιση ανακατανομή του κόστους και των οφελών. Η διαδικασία προσαρμογής έχει αντίκτυπο όχι μόνο στους εκτοπισμένους εργαζόμενους αλλά και σε ολόκληρη την κοινωνία και την οικονομία. Επιπλέον, η ανακατανομή του εργατικού δυναμικού από αναποτελεσματικούς σε ανταγωνιστικότερους τομείς μπορεί να παρεμποδιστεί από τα διάφορα εμπόδια που περιγράφονται παραπάνω, παρατείνοντας τη μεταβατική περίοδο και αυξάνοντας το κόστος προσαρμογής. Στο πλαίσιο αυτό, διάφοροι μελετητές και υπεύθυνοι για τη χάραξη πολιτικής υποστήριξαν ότι το κόστος προσαρμογής που σχετίζεται με το εμπόριο αξίζει μια πολιτική απάντηση. Η ΤΑΑ εξακολούθησε για περισσότερο από πέντε δεκαετίες και έλαβε έκδηλη πολιτική υποστήριξη. Η ύπαρξη προγράμματος βοήθειας, που απευθύνεται αποκλειστικά σε εργαζόμενους που εκτοπίστηκαν στο εμπόριο, απολάμβανε ευρεία πολιτική υποστήριξη από τους εκπροσώπους του Κογκρέσου στο παρελθόν, επειδή το πρόγραμμα συνέβαλε στη μείωση της πολιτικής αντίστασης και των προσπαθειών άσκησης πιέσεων από τους εργαζόμενους κατά των Συμφωνιών Ελευθέρων Συναλλαγών. Όπως αναφέρει η έκθεση της Κοινής Οικονομικής Επιτροπής για το 2012, η ΤΑΑ πρέπει να παραμείνει αναπόσπαστο μέρος της εμπορικής πολιτικής, διότι αντισταθμίζει τις ζημιές από τον ανταγωνισμό των εισαγωγών χωρίς να θυσιάζει τα μεγαλύτερα αποδεδειγμένα οφέλη του εμπορίου²⁴⁵.

Το Τμήμα Εργασίας και Διοίκησης Απασχόλησης του αμερικανικού Υπουργείου Εργασίας χαράσσει και διοικεί το πρόγραμμα βοήθειας για την προσαρμογή του εμπορίου για τους εργαζόμενους. Το επιμέρους αυτό πρόγραμμα της ΤΑΑ παρέχει μια ποικιλία υπηρεσιών ανασυγκρότησης, συμπεριλαμβανομένης της κατάρτισης και της βοήθειας για αναζήτηση εργασίας, καθώς και οφέλη για τους εκτοπισμένους εργαζόμενους που έχουν χάσει τη δουλειά τους ή έχουν υποστεί μείωση των ωρών εργασίας και των μισθών ως αποτέλεσμα των αυξημένων εισαγωγών ή των αλλαγών στην παραγωγή εκτός των Η.Π.Α. Το πρόγραμμα αυτό αποσκοπεί να βοηθήσει τους συμμετέχοντες να αποκτήσουν νέες θέσεις εργασίας ταχύτερα, διασφαλίζοντας ότι διατηρούν την απασχόληση και κερδίζουν

²⁴⁵ Reynolds, K and J. Palatucci (Αύγουστος 2008). Η βοήθεια για την προσαρμογή του εμπορίου κάνει μια διαφορά, American University, Department of Economics WP No. 2008-12 στη διεύθυνση: <http://www.american.edu/academic.depts/cas/econ/workingpapers/workpap.htm>

μισθούς συγκρίσιμους με την προηγούμενη απασχόληση. Μεταξύ των κυριότερων πλεονεκτημάτων είναι τα εξής: επιδόματα αναπροσαρμογής του εμπορίου πέραν της τακτικής ασφάλισης ανεργίας, που περιλαμβάνουν τόσο πληρωμές για μέχρι και 117 εβδομάδες σε μετρητά για όλους τους εργαζόμενους που εγγράφονται ταυτόχρονα μόνο για πλήρη εκπαίδευση (οι εργαζόμενοι πρέπει να είναι εγγεγραμμένοι σε εκπαίδευση 8 εβδομάδες μετά την πιστοποίηση ή 16 εβδομάδες μετά την απόλυση), όσο και συμπληρωματικούς μισθούς για εργαζόμενους ηλικίας 50 ετών και άνω, οι οποίοι κερδίζουν λιγότερα από 50.000 δολάρια ετησίως για την επανένταξη. Η ΤΑΑ περιλάμβανε ένα Πρόγραμμα Πιστωτικής Φορολογικής Κάλυψης Υγείας, το οποίο έληξε οριστικά στο τέλος του 2013 και αντικαταστάθηκε με άλλες διαθέσιμες πιστώσεις φόρου που σχετίζονται με την κάλυψη υγείας (π.χ. Ασφάλεια για τους Ασθενείς και Προσιτή Φροντίδα). Η ΤΑΑ υπέστη αρκετές τροπολογίες. Συγκεκριμένα, το 2009, το πρόγραμμα ΤΑΑ επεκτάθηκε με τον νόμο περί οικονομικής προσαρμογής και προσαρμογής στην παγκοσμιοποίηση και αυτά τα οφέλη επεκτάθηκαν μέχρι τον Φεβρουάριο του 2011 με το Omnibus Trade Act του 2010. Τον Οκτώβριο του 2011 υπογράφηκε ο νόμος περί επέκτασης της βοήθειας για την προσαρμογή του εμπορίου, αποκαθιστώντας τα περισσότερα από τα οφέλη που περιλαμβάνονται στον νόμο περί οικονομικής προσαρμογής και προσαρμογής στην παγκοσμιοποίηση του 2009.

Τα τελευταία χρόνια, το πρόγραμμα ΤΑΑ αποτέλεσε αντικείμενο ποικίλων κριτικών λόγω της ατελούς απόδοσής του και του εξαιρετικά υψηλού κόστους. Η ΤΑΑ παρατάθηκε μόνο μέχρι τα τέλη του 2014 και η τελευταία διαδικασία επανεξέτασης πριν από το 112^ο Συνέδριο έδειξε έλλειψη συναίνεσης για το πρόγραμμα. Έκτοτε, διάφοροι μελετητές από διαφορετικά ιδρύματα έχουν προτείνει εναλλακτικές λύσεις πολιτικής.

III.2. ΠΡΟΕΡΓΑΣΙΕΣ ΕΚΔΟΣΗΣ ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΥ ΣΤΗΝ Ε.Ε. ΓΙΑ ΤΟ ΕΤΠ

Το πρώτο επίσημο έγγραφο της Ε.Ε.²⁴⁶ που ουσιαστικά προλειαίνει το έδαφος για την ίδρυση του ΕΤΠ αποτελεί η ανακοίνωση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής στις 31

²⁴⁶ Η ιδέα της δημιουργίας ενός Ταμείου στήριξης των απολυμένων λόγω των αναδιαρθρώσεων των επιχειρήσεων που επιφέρει η παγκοσμιοποίηση του εμπορίου οφείλεται εν πολλοίς στον Λουκά Τσουκάλη, πρόεδρο σήμερα του Ελληνικού Ιδρύματος Ευρωπαϊκής και Εξωτερικής Πολιτικής (ΕΛΙΑΜΕΠ), που επέμενε ως ειδικός σύμβουλος του τότε προέδρου της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, κο Μπαρόζο, να υποστηρίζει ότι διαρκώς αυξάνει ο αριθμός των «χαμένων» (losers) στο

Μαρτίου 2005²⁴⁷ με τίτλο: «Αναδιαρθρώσεις και Απασχόληση: Πρόβλεψη και πλαισίωση των αναδιαρθρώσεων για την ανάπτυξη της απασχόλησης: ο ρόλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης». Προκύπτει ότι η ευημερία των ευρωπαϊών πολιτών απαιτεί την ταχεία προσαρμογή των οικονομικών παραγόντων και των εργαζομένων στις τρέχουσες ευρύτατες κοινωνικοοικονομικές αλλαγές, οι οποίες εκφράζονται με τη δημιουργία και την ανάπτυξη νέων οικονομικών δραστηριοτήτων, αλλά επίσης με τον περιορισμό, ή ακόμη και την εξαφάνιση, υπάρχουσών δραστηριοτήτων καθώς και σχετικών θέσεων εργασίας. Παράλληλα, οι αναδιαρθρώσεις επιχειρήσεων συνεπάγονται συχνά δαπάνες οι οποίες μπορεί να είναι πολύ υψηλές, όχι μόνο για τους εργαζομένους αλλά και για την τοπική ή περιφερειακή οικονομία. Η διατήρηση της κοινωνικής συνοχής, που αποτελεί χαρακτηριστικό του ευρωπαϊκού κοινωνικού μοντέλου, απαιτεί την εφαρμογή συνοδευτικών πολιτικών με στόχο τη μείωση του κοινωνικού κόστους και την προώθηση της αναζήτησης εναλλακτικών πηγών θέσεων εργασίας και εισοδημάτων.

Σ' αυτό το πλαίσιο, είναι σημαντικό να εξασφαλιστεί η καλή διαχείριση των αναδιαρθρώσεων, ώστε να καλυφθεί μια διπλή οικονομική και κοινωνική απαίτηση. Είναι ζωτικής σημασίας για τις επιχειρήσεις να προσαρμοστούν στην αλλαγή καθώς μόνο με την ταχεία διεκπεραίωση των εν λόγω διαδικασιών θα είναι εφικτή η διατήρηση και η ανάπτυξη της ανταγωνιστικότητάς τους. Και η βούληση να διατηρηθεί η απασχολησιμότητα των εργαζομένων και να

εσωτερικό των προηγμένων χωρών από την απελευθέρωση του εμπορίου και του ανοίγματος των αγορών και αυξάνει τις ανισότητες εντός των περιφερειών ενός κράτους, αφήνοντας έκθετους κάποιους εργαζόμενους. Επικαλούμενος μάλιστα την ύπαρξη του trade adjustment στις Η.Π.Α. και την αξιοποίηση της εμπειρίας από τον τρόπο λειτουργίας του στην Αμερική, σθεναρά υποστήριξε ότι η Ευρώπη οφείλει να δείξει ότι στηρίζει αυτούς τους πληττόμενους εργαζόμενους. Επειδή η στήριξη από τα διαρθρωτικά ταμεία στόχευε στην παροχή βοήθειας σε χώρες και περιφέρειες και όχι σε ευάλωτους εντός χωρών και περιφερειών, που ως τότε ήταν αποκλειστική ευθύνη των εθνικών κυβερνήσεων, πρότεινε τη δημιουργία του ΕΤΠ. Αποτέλεσμα ήταν να αναληφθεί τελικά η σχετική πρωτοβουλία από τον Πρόεδρο της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Μάλιστα, κατά τη διάρκεια της Βρετανικής Προεδρίας του Συμβουλίου (Ιούλιος- Δεκέμβριος 2005), το think tank του εργατικού κόμματος, μετά από παράκληση του Βρετανού Πρωθυπουργού, Τόνυ Μπλερ, να οργανώσει μία συνάντηση με δέκα διανοούμενους από διάφορες ευρωπαϊκές χώρες, οι οποίοι ήταν γνώστες των ευρωπαϊκών θεμάτων για να συνομιλήσουν με τον Μπλερ, προκειμένου να παρουσιάσουν μία συγκεκριμένη πρόταση ο καθένας τους και ο ίδιος να επιλέξει τα θέματα κατά τη διάρκεια της βρετανικής προεδρίας, ενόψει μάλιστα και της ομιλίας που επρόκειτο να δώσει στο ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο. Στη συζήτηση αυτή, ο κος Τσούκαλης πρότεινε τη δημιουργία ενός Ταμείου για την παγκοσμιοποίηση, προβάλλοντας την ίδια ακριβώς επιχειρηματολογία που είχε χρησιμοποιήσει και στον κο Μπαρόζο. Αν και ο σύμβουλος του Μπλερ είπε στον Τσούκαλη ότι δεν υπάρχει καμία ελπίδα να υποστηρίξει μία τέτοια ιδέα ο Πρωθυπουργός, διότι γενικά οι Βρετανοί ήταν πάντοτε αντίθετοι σε οτιδήποτε επιβαρύνει τον κοινοτικό προϋπολογισμό, και ότι καλό θα ήταν αν είχε να προτείνει κάτι άλλο, ο Τσούκαλης επέμεινε στην απόψή του. Την επόμενη ημέρα, από το Foreign Office ενημερώθηκε ο κος Τσούκαλης ότι από τις δέκα προτάσεις των ευρωπαϊών διανοουμένων, που συζητήθηκαν, τελικά, η πρότασή του ήταν μία από τις τρεις που επέλεξε ο Μπλερ να παρουσιάσει στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο. Για τον λόγο αυτό, ζητήθηκε από τον κο Τσούκαλη να γράψει ένα κείμενο στο οποίο να παρουσιάζεται αναλυτικά η σχετική πρωτοβουλία, το οποίο και αναρτήθηκε στο επίσημο site της βρετανικής προεδρίας στις 26 Οκτωβρίου 2005 με τίτλο: «Why we need a Globalisation Adjustment Fund». Χάρη στην πρόταση αυτή, που υποστηρίχθηκε και από όλα τα κράτη – μέλη, τελικά, η δημιουργία του Ταμείου δρομολογήθηκε, αποτελώντας μία πολιτική κίνηση επίδειξης του κοινωνικού προσώπου της ένωσης που προστατεύει και ενδιαφέρεται για τους ευρωπαίους πολίτες της.

²⁴⁷ COM (2005) 120 τελικό.

διευκολυνθεί η μετάβασή τους σε άλλη εργασία ισοδύναμης ποιότητας έχει επίσης οικονομικό αντίκτυπο, στο μέτρο που αξιοποιεί ένα από τα κύρια ανταγωνιστικά προτερήματα της Ευρωπαϊκής Ένωσης, που δεν είναι άλλο από την ποιότητα του εργατικού δυναμικού της, που αποτελεί εγγύηση της μελλοντικής ανάπτυξης. Επιπλέον, τονίζεται ότι οι αναδιαρθρώσεις πρέπει να αποτελούν μέρος ενός μακροπρόθεσμου οράματος της εξέλιξης και της κατεύθυνσης της ευρωπαϊκής οικονομίας, ώστε οι αλλαγές να είναι πράγματι ένα μέσο για τη ενίσχυση της ανταγωνιστικότητάς της.

Σε συνέχεια αυτού, κατά την άτυπη σύνοδο κορυφής²⁴⁸, που πραγματοποιήθηκε την 27η Οκτωβρίου 2005, οι εικοσιπέντε (25) ηγέτες των χωρών της Ε.Ε. συζήτησαν την ανάγκη εξεύρεσης μιας ευρωπαϊκής απάντησης στην παγκοσμιοποίηση. Στη συζήτηση προέκυψε η κοινή διαπίστωση της ανάγκης εκσυγχρονισμού και μεταρρύθμισης των ευρωπαϊκών οικονομιών, ώστε να διατηρηθούν οι βασικές αρχές του «ευρωπαϊκού κοινωνικού μοντέλου» έναντι των προκλήσεων της παγκοσμιοποίησης και της γήρανσης του πληθυσμού.²⁴⁹

Πρώτος ο Ζοζέ Μανουέλ Μπαρόζο, ως πρόεδρος της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, παρουσίασε τη σχετική με το θέμα πρόταση πέντε σημείων, που υιοθέτησε τελικά η Επιτροπή στις 20 Νοεμβρίου. Τα βασικά σημεία της πρότασης αυτής αφορούσαν: α) στη νέα ώθηση που θα έπρεπε να δοθεί στην πολιτική ανταγωνιστικότητας, β) στη δημιουργία ταμείου αλληλεγγύης για την αντιμετώπιση των επιπτώσεων από την παγκοσμιοποίηση, γ) στην ανακατανομή των αγροτικών δαπανών, δ) στην επανεξέταση και τον εκσυγχρονισμό του κοινοτικού προϋπολογισμού και ε) στην ενίσχυση του δημοκρατικού ελέγχου και της συνοχής της εξωτερικής δράσης της Ε.Ε.²⁵⁰

Σύμφωνα με το άρθρο 265, παράγραφος 1 της Συνθήκης περί ιδρύσεως της Ευρωπαϊκής Κοινότητας, το Συμβούλιο της 27^{ης} Μαρτίου 2006 ζήτησε τη γνωμοδότηση της Επιτροπής των Περιφερειών (ΕΤΠ), η οποία επικρότησε²⁵¹ την

²⁴⁸ Στο Χάμπτον Κόρτ της Μ. Βρετανίας.

²⁴⁹ Το ακανθώδες αυτό ζήτημα συνδέθηκε και με την ανάγκη μίας συμφωνίας επί του κοινοτικού προϋπολογισμού της επόμενης δημοσιονομικής περιόδου που θα άρχιζε στις αρχές Νοεμβρίου στη βάση μιας νέας συμβιβαστικής πρότασης που αναμενόταν να καταθέσει η βρετανική προεδρία και η οποία προβλεπόταν ότι θα έρθει προς συζήτηση στο Συμβούλιο γενικών υποθέσεων στις 7 Νοεμβρίου αλλά και στις διμερείς επαφές που θα πραγματοποιούσε στη συνέχεια η προεδρία με τους κοινοτικούς εταίρους.

²⁵⁰ οι προτάσεις αυτές έχουν την υποστήριξη του Τόνι Μπλερ ο οποίος επιδιώκει στην άτυπη Σύνοδο Κορυφής στο Χάμπτον Κόρτ να διαμορφωθεί συναίνεση και να υπάρξει δέσμευση των «25» για την ανάγκη άρσης των εμποδίων στη βελτίωση της ανταγωνιστικότητας της ευρωπαϊκής οικονομίας και την ολοκλήρωση της εσωτερικής αγοράς. Η επιδίωξη της βρετανικής προεδρίας ήταν να γίνει μια ανοιχτή συζήτηση μεταξύ των Ευρωπαίων ηγετών για τις επιπτώσεις της παγκοσμιοποίησης και για το κοινωνικό και οικονομικό μέλλον της Ευρώπης λαμβάνοντας υπόψη ότι στη Σύνοδο αυτή δεν θα υπάρξουν τελικά συμπεράσματα.

²⁵¹ κατά την 66^η σύνοδο ολομέλειας στις 11 και 12 Ιουνίου 2006.

πρόταση κανονισμού του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για τη σύσταση του Ευρωπαϊκού Ταμείου Προσαρμογής στην Παγκοσμιοποίηση²⁵². Τόνισε ότι θα πρέπει να εκσυγχρονιστεί στο κατάλληλο εθνικό ή περιφερειακό επίπεδο σύμφωνα με την αρχή της επικουρικότητας ο ουσιαστικός χαρακτήρας της ευρωπαϊκής οικονομίας²⁵³ προκειμένου να καταστεί πιο ανταγωνιστική αλλά και ικανή να αντιμετωπίσει τις μελλοντικές προκλήσεις της παγκοσμιοποίησης και των δημογραφικών πιέσεων. Η ΕΤΠ αναγνώρισε ότι μέσω του ΕΤΠ η Κοινότητα επιδεικνύει την αλληλεγγύη της στους εργαζόμενους που πλήττονται από απολύσεις λόγω μεγάλων διαρθρωτικών αλλαγών στα ρεύματα και στις μορφές του παγκόσμιου εμπορίου²⁵⁴ και ότι η παροχή βοήθειας επανακατάρτισης στους μεμονωμένους απολυμένους του ΕΤΠ για την επανένταξή τους στην αγορά εργασίας δεν αποτελεί «επιδότηση εργασίας», αλλά αντιθέτως μειώνει το οικονομικό φορτίο ενός απολυμένου ατόμου και συμβάλλει στην καλύτερη συνειδητοποίηση και αποδοχή της παγκοσμιοποίησης και της ευελιξίας της αγοράς εργασίας.

Όμως, η ΕΤΠ θεώρησε ότι η προτεινόμενη μέγιστη ετήσια δαπάνη του ΕΤΠ θα πρέπει να αυξηθεί και να ορισθεί σε 1.000 εκατομμύρια ευρώ αντί για 500 καθώς το ΕΤΠ πρέπει να έχει στη διάθεσή του επαρκείς πόρους για την αποτελεσματική συμβολή του στον περιορισμό των επιπτώσεων της παγκοσμιοποίησης, λαμβανομένων υπόψη των εκτιμήσεων σχετικά με τον αριθμό των εργαζόμενων που πλήττονται ετησίως από απολύσεις οφειλόμενες σε αλλαγές των μορφών του παγκόσμιου εμπορίου. Επίσης, εξέφρασε τη λύπη της γιατί με την επιλεγείσα διαδικασία λήψης των αποφάσεων, που είναι ιδιαίτερα χρονοβόρα, προκαλείται μεγάλη χρονική καθυστέρηση που δεν αρμόζει από ηθικής αλλά και αντικειμενικής άποψης και που δε συνάδει με την δήλωση του Επιτρόπου, κ. Spidla, ότι το ΕΤΠ «πρέπει να αποτελέσει μέσο άμεσης και όχι γραφειοκρατικής παρέμβασης».

Επίσης, η ΕΤΠ έθεσε και μία σειρά αιτιολογημένων συστάσεων στην εν λόγω πρόταση κανονισμού, οι βασικότερες από τις οποίες είναι οι εξής:

1. η αίτηση κοινοτικής ενίσχυσης του πληγέντος κράτους - μέλους θα πρέπει να προκύπτει κατόπιν διαβούλευσης με τις πληγείσες τοπικές ή/και περιφερειακές

²⁵² COM (2006) 91 τελικό.

²⁵³ δηλ. ένα ικανοποιητικό επίπεδο κοινωνικής κάλυψης στους τομείς της ανεργίας, των συντάξεων και η προστασία της απασχόλησης.

²⁵⁴ και όχι λόγω των τεχνολογικών εξελίξεων και των αλλαγών των καταναλωτικών προτιμήσεων, που είναι εντελώς ανεξάρτητες από το παγκόσμιο εμπόριο.

αρχές σύμφωνα με τις εσωτερικές συνταγματικές ρυθμίσεις του ενδιαφερόμενου κράτους - μέλους, καθώς αυτές υφίστανται τον αντίκτυπο των ομαδικών απολύσεων,

2. η αναφορά της ισότιμης μεταχείρισης των αιτήσεων που υποβάλλουν τα κράτη - μέλη, από μόνη της συνεπάγεται την άσκηση πίεσης εκ μέρους των κρατών - μελών περί «δίκαιης κατανομής» και για το λόγο αυτό θεωρεί ότι θα πρέπει να συμπληρωθεί με την αναφορά της μη συνεκτίμησης της γενικής γεωγραφικής κατανομής των δαπανών βάσει των σχετικών επιπέδων ανάπτυξης από το ΕΤΠ γιατί μόνο έτσι η ενίσχυση θα χορηγείται ανάλογα με τις ανάγκες εκεί όπου πραγματικά σημειώνονται οι απολύσεις,

3. το προτεινόμενο ποσοτικό κριτήριο των 1.000 απολύσεων από μία επιχείρηση για τη χορήγηση της ενίσχυσης προτείνει να μειωθεί σε 500,

4. η ευέλικτη εφαρμογή του ΕΤΠ θα πρέπει να επιδιώκεται μέσω της ύπαρξης στον κανονισμό μίας ρήτρας πολιτικού κριτηρίου για την εκτίμηση της επιλεξιμότητας των αιτήσεων χρηματοδότησης, σύμφωνα με την οποία η Επιτροπή να μπορεί εφόσον συντρέχουν λόγοι έκτακτοι και καλώς αιτιολογημένοι να θεωρήσει ότι ένα κράτος - μέλος δύναται να ζητήσει την παρέμβαση του ΕΤΠ, ακόμη και στην περίπτωση που δεν πληρούνται το ποσοτικό κριτήριο των 1.000 απολύσεων,

5. η δυνατότητα να προβλέπεται στον κανονισμό ότι ορισμένες ειδικές ενέργειες που λαμβάνουν συνεισφορά από το ΕΤΠ να μπορούν να λάβουν βοήθεια και από τα άλλα μέσα της Κοινότητας, όπως τα διαρθρωτικά ταμεία και το ΕΚΤ και

6. η μείωση των χρονοβόρων διαδικασιών καθώς προτείνεται η Επιτροπή εφόσον συμπεράνει ότι πρέπει να χορηγηθεί χρηματοδοτική συνεισφορά από το ΕΤΠ να μπορεί απευθείας να εγκρίνει τις σχετικές πιστώσεις, ενημερώνοντας βεβαίως την αρμόδια για τον προϋπολογισμό αρχή και να μην χρειάζεται να της υποβάλει πρόταση έγκρισης των πιστώσεων προκειμένου η τελευταία να αποφασίσει. Προτείνει δηλαδή να εκχωρηθεί στην Επιτροπή η αρμοδιότητα να λαμβάνει τις αποφάσεις για την εκταμίευση των πόρων του ΕΤΠ.

Επίσης, σύμφωνα με το άρθρο 159, παράγραφος 3 της Συνθήκης περί ιδρύσεως της Ευρωπαϊκής Κοινότητας, το Συμβούλιο της 27^{ης} Μαρτίου 2006 ζήτησε τη γνωμοδότηση και της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής (ΕΟΚΕ) σχετικά με την πρόταση κανονισμού για το ΕΤΠ. Η Συμβουλευτική Επιτροπή

Βιομηχανικών Μεταλλαγών, που της ανατέθηκε η προετοιμασία των σχετικών εργασιών, υιοθέτησε τη γνωμοδότησή της στις 31 Αυγούστου 2006, με βάση την εισηγητική έκθεση του κ. van Iersel και του κ. Gibellieri. Κατά την 429^η σύνοδο ολομέλειας της 13^{ης} και 14^{ης} Σεπτεμβρίου 2006, η ΕΟΚΕ υιοθέτησε με 170 ψήφους υπέρ, 10 κατά και 15 αποχές την γνωμοδότησή της για την πρόταση κανονισμού για το ΕΤΠ²⁵⁵. Όπως και η ΕΤΠ έτσι και η ΕΟΚΕ επικρότησε την εν λόγω πρόταση και επεσήμανε ότι θα πρέπει οι κοινωνικοί εταίροι και τα άλλα ενδιαφερόμενα μέρη στις περιφέρειες να συμμετέχουν σε κάθε στάδιο της διαδικασίας του ΕΤΠ και ότι η Επιτροπή θα πρέπει να ενημερώνει την ΕΟΚΕ και την ΕΤΠ.

Τέλος, στη διοργανική συμφωνία μεταξύ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, του Συμβουλίου και της Επιτροπής για δημοσιονομική πειθαρχία και χρηστή δημοσιονομική διαχείριση 2006/C 139/1 ορίζεται με σαφήνεια η χρηματοδότηση του ΕΤΠ. Αναφέρεται ότι το ΕΤΠ δεν μπορεί να υπερβεί το μέγιστο ετήσιο ποσό των 500 εκατομμυρίων ευρώ (τρέχουσες τιμές), το οποίο μπορεί να προέλθει από τα περιθώρια που υπάρχουν κάτω από το συνολικό ανώτατο όριο δαπανών του προηγούμενου έτους ή/και από τις ακυρωθείσες πιστώσεις ανάληψης υποχρεώσεων από τα δύο προηγούμενα έτη, εξαιρουμένων όσων σχετίζονται με τον τομέα 1B του δημοσιονομικού πλαισίου. Οι πιστώσεις του ΕΤΠ θα εγγράφονται στον γενικό προϋπολογισμό της Ε.Ε. ως προσωρινή πίστωση με την κανονική δημοσιονομική διαδικασία αμέσως μόλις η Επιτροπή εντοπίσει τα ικανά περιθώρια ή/και τις ακυρωθείσες αναλήψεις υποχρεώσεων. Η απόφαση κινητοποίησης του ΕΤΠ λαμβάνεται από κοινού από τα δύο σκέλη της αρμόδιας για τον προϋπολογισμό αρχής, δηλ. του Συμβουλίου που αποφασίζει με ειδική πλειοψηφία και του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου με την πλειοψηφία των μελών που το απαρτίζουν και των τριών πέμπτων των ψηφισάντων, σύμφωνα με τους κανόνες ψηφοφορίας του άρθρου 272, παράγραφος 9, πέμπτο εδάφιο, της Συνθήκης για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας. Η Επιτροπή παράλληλα με την υποβολή της πρότασης για απόφαση κινητοποίησης του ΕΤΠ κινεί διαδικασία τριμερών συσκέψεων, ενδεχομένως με απλουστευμένη μορφή, προκειμένου να επιτύχει τη συμφωνία των δύο σκελών της αρμόδιας για τον προϋπολογισμό αρχής τόσο με την ανάγκη να χρησιμοποιηθεί το ΕΤΠ όσο και σχετικά με το

²⁵⁵ 2006/C 318/05.

απαιτούμενο ποσό και υποβάλλει στα δύο αυτά σκέλη πρόταση για μεταφορά στους σχετικούς κωδικούς του προϋπολογισμού.

III.2.1. ΤΟ ΘΕΣΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΤΟΥ ΕΤΠ

Ιστορικά, το κανονιστικό πλαίσιο, που διέπει το ΕΤΠ, μεταβάλλεται σε κάθε προγραμματική περίοδο. Στην προγραμματική περίοδο 2007-2013, ο Κανονισμός 1927/2006 και ο τροποποιητικός αυτού, ο Κανονισμός 546/2009, αποτελούν το θεσμικό πλαίσιο του ΕΤΠ. Για την προγραμματική περίοδο 2014-2020, ο Κανονισμός 1309/2013 αποτελεί το κανονιστικό πλαίσιο του ΕΤΠ, ενώ ο πρόσφατα εκδοθείς Κανονισμός 2021/691 αφορά στην νέα προγραμματική περίοδο 2021-2027.

III.2.1.1. Ο ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ (ΕΚ) αριθ.1927/2006

Την 1^η Ιανουαρίου 2007 ετέθη σε ισχύ²⁵⁶ ο Κανονισμός (ΕΚ) αριθ.1927/2006 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, που ψηφίστηκε στις 20 Δεκεμβρίου 2006 σχετικά με τη σύσταση Ευρωπαϊκού Ταμείου Προσαρμογής στην Παγκοσμιοποίηση²⁵⁷. Την ίδια χρονιά, για πρώτη φορά, κινητοποιήθηκε²⁵⁸ με το συνολικό ποσό των τριών εκατομμυρίων οκτακοσίων δεκαέξι χιλιάδων διακοσίων ογδόντα ευρώ (3.816.280,00€) το ΕΤΠ²⁵⁹, κατόπιν δύο αιτήσεων της Γαλλίας²⁶⁰.

Ο Κανονισμός έχει ως νομική βάση την παράγραφο 3 του άρθρου 159 της ΣΛΕΕ, ενώ η διαδικασία ψήφισής του είναι η συνήθης νομοθετική διαδικασία, έτσι όπως αυτή ορίζεται στο άρθρο 251 της ΣΛΕΕ²⁶¹.

Στόχος του Κανονισμού, σύμφωνα με το άρθρο 1, είναι η παροχή στήριξης στους εργαζόμενους, που απολύονται λόγω των μεγάλων διαρθρωτικών αλλαγών, που επιφέρει η παγκοσμιοποίηση στη μορφή του παγκόσμιου εμπορίου, εφόσον αυτές

²⁵⁶ Σύμφωνα με το άρθρο 20: «Ρήτρα επανεξέτασης» του Κανονισμού 1927/2006.

²⁵⁷ Ο Κανονισμός διορθώθηκε στις 22/2/2008, L 48/82, 22.2.2008, <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/PDF/?uri=CELEX:32006R1927R%2801%29&from=EL>

²⁵⁸ κατ' εφαρμογή του άρθρου 28 της διοργανικής συμφωνίας της 17^{ης} Μαΐου 2006 μεταξύ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, του Συμβουλίου και της Επιτροπής για τη δημοσιονομική πειθαρχία και τη χρηστή δημοσιονομική διαχείριση.

²⁵⁹ με την απόφαση της 23ης Οκτωβρίου 2007 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, στο πλαίσιο του γενικού προϋπολογισμού της Ε.Ε. για το οικονομικό έτος 2007.

²⁶⁰ Σχετικά με υποθέσεις που αφορούσαν απολύσεις στον τομέα του αυτοκινήτου: Peugeot SA και Renault SA.

²⁶¹ Γνώμη του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου της 13^{ης} Δεκεμβρίου 2006 (ΕΕ C 317 Ε της 23.12.2006, σ. 432) και απόφαση του Συμβουλίου της 19^{ης} Δεκεμβρίου 2006.

έχουν σοβαρό ανεπιθύμητο αντίκτυπο στην περιφερειακή ή τοπική κοινωνία με σκοπό να διευκολυνθεί η επανένταξή τους στην απασχόληση και να υπάρξει τόνωση της οικονομικής ανάπτυξης και δημιουργία νέων θέσεων εργασίας. Η περίοδος εφαρμογής του ΕΤΠ συνδέεται με τη διάρκεια του δημοσιονομικού πλαισίου, η οποία οριοθετείται από την 1^η Ιανουαρίου 2007 έως τις 31 Δεκεμβρίου 2013.

Το ΕΤΠ, όπως ορίζεται στο άρθρο 2, χρηματοδοτεί όσους πλήττονται από την ανεργία λόγω μεγάλων διαρθρωτικών αλλαγών στη μορφή του παγκόσμιου εμπορίου που προκαλούν σοβαρή οικονομική αναστάτωση, η οποία οδηγεί: α) σε τουλάχιστον 1.000 απολύσεις εντός τεσσάρων μηνών σε μία επιχείρηση, συμπεριλαμβανομένων και των εργαζομένων που απολύονται από τους προμηθευτές της επιχείρησης ή από τους παραγωγούς των επόμενων σταδίων του προϊόντος ή β) σε τουλάχιστον 1.000 απολύσεις εντός εννέα μηνών, ιδίως σε επιχειρήσεις μικρού ή μεσαίου μεγέθους, σε τομέα NACE²⁶² 2 εντός μιας ή δύο συνορευουσών περιφερειών σε επίπεδο NUTS²⁶³ II. Επίσης, προβλέπεται ότι, κι αν ακόμη δεν τηρούνται οι παραπάνω προϋποθέσεις, το ΕΤΠ μπορεί να κινητοποιηθεί και σε μικρές αγορές εργασίας ή σε εξαιρετικές περιστάσεις, με εμπεριστατωμένη όμως σχετική αιτιολόγηση από τα αιτούμενα κράτη - μέλη, εφόσον οι απολύσεις έχουν σοβαρό αντίκτυπο στην απασχόληση και στην τοπική οικονομία. Τονίζεται, βέβαια, ότι το ποσό των συνεισφορών για αυτές τις εξαιρετικές περιστάσεις δεν μπορεί να υπερβεί το 15% της ετήσιας χρηματοδοτικής ικανότητας του ΕΤΠ.

Η χρηματοδοτική συνεισφορά του ΕΤΠ χορηγείται αποκλειστικά και μόνο για λήψη ενεργητικών μέτρων της αγοράς εργασίας υπό μορφή πλαισίου συντονισμένης δέσμης εξειδικευμένων υπηρεσιών. Συγκεκριμένα, το ΕΤΠ παρέχει αρωγή για την αναζήτηση εργασίας, για επαγγελματικό προσανατολισμό, για

²⁶² Σύμφωνα με τον Κανονισμό (ΕΚ) 1893/20.12.2006 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και Συμβουλίου «για τη θέσπιση της στατιστικής ταξινόμησης των οικονομικών δραστηριοτήτων NACE-αναθεώρηση 2 και για την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΟΚ) αριθ. 3037/90 του Συμβουλίου και ορισμένων κανονισμών των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων σχετικών με ειδικούς στατιστικούς τομείς» (Επίσημη Εφημερίδα ΕΕ L 393/30.12.06), και ισχύει από 1.1.2008 καθορίζεται μια αναλυτική ονοματολογία των οικονομικών δραστηριοτήτων, η οποία υπαγορεύεται από την ανάγκη υποστήριξης της τήρησης ενός πλήρους και σωστού μητρώου επιχειρήσεων, στο οποίο η δραστηριότητα θα περιγράφεται με ακρίβεια <https://ec.europa.eu/eurostat/web/products-manuals-and-guidelines/-/KS-RA-07-015>.

• ²⁶³ Η ταξινόμηση NUTS (Ονοματολογία εδαφικών στατιστικών μονάδων) είναι ένα ιεραρχικό σύστημα για τη διάσπαση της οικονομικής επικράτειας της Ε.Ε. με σκοπό: τη συλλογή, ανάπτυξη και εναρμόνιση των ευρωπαϊκών περιφερειακών στατιστικών, τη διαμόρφωση περιφερειακών πολιτικών της Ε.Ε. και την διεξαγωγή κοινωνικοοικονομικών αναλύσεων των περιφερειών σε:

- NUTS 1: μεγάλες κοινωνικοοικονομικές περιοχές
- NUTS 2: βασικές περιοχές για την εφαρμογή των περιφερειακών πολιτικών
- NUTS 3: μικρές περιοχές για συγκεκριμένες διαγνώσεις.

ειδικά σχεδιασμένη κατάρτιση και επανακατάρτιση (και σε δεξιότητες τεχνολογιών, πληροφοριών, επικοινωνιών και για την πιστοποίηση της αποκτηθείσας πείρας), για επανατοποθέτηση στην αγορά εργασίας, για προώθηση της επιχειρηματικότητας ή για ενίσχυση της αυτοαπασχόλησης και για την ενθάρρυνση ιδίως μειονεκτούντων ή ηλικιωμένων εργαζόμενων, προκειμένου αυτοί να παραμείνουν ή να επιστρέψουν στην αγορά εργασίας. Επίσης, μόνο για βραχυχρόνιο διάστημα, χρηματοδοτεί ειδικά μέτρα, όπως επιδόματα αναζήτησης εργασίας, επιδόματα κινητικότητας ή επιδόματα σε άτομα που συμμετέχουν σε προγράμματα δια βίου μάθησης και σε δραστηριότητες κατάρτισης. Σε καμία, όμως, περίπτωση, το ΕΤΠ δεν αντικαθιστά ενέργειες που αποτελούν ευθύνη των επιχειρήσεων βάσει της εθνικής νομοθεσίας ή των συλλογικών συμβάσεων και δεν χρηματοδοτεί παθητικά μέτρα κοινωνικής προστασίας, ούτε συνδράμει στην αναδιάρθρωση εταιρειών ή τομέων. Το ΕΤΠ συνεισφέρει, συμπληρώνοντας τις ενέργειες των κρατών - μελών σε εθνικό, περιφερειακό και τοπικό επίπεδο, και με δράσεις που συγχρηματοδοτούνται από τα διαρθρωτικά ταμεία (παρ.2, άρθρο 2).

Μέχρι την 1^η Ιουλίου κάθε έτους, αρχής γενομένης από το 2008, η Επιτροπή, βάσει του άρθρου 16 του Κανονισμού, οφείλει να υποβάλλει στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και στο Συμβούλιο ποσοτική και ποιοτική έκθεση σχετικά με τις δραστηριότητες του ΕΤΠ του προηγούμενου έτους, η οποία διαβιβάζεται και στην ΕΟΚΕ, στην ΕτΠ και στους κοινωνικούς εταίρους για ενημέρωση.

Επίσης, η Επιτροπή με δική της πρωτοβουλία και σε συνεργασία με τα κράτη - μέλη οφείλει να προβεί έως την 31^η Δεκεμβρίου 2011 σε ενδιάμεση αξιολόγηση και έως την 31^η Δεκεμβρίου 2014 σε εκ των υστέρων αξιολόγηση προκειμένου να μετρηθεί ο αντίκτυπος του ΕΤΠ και η προστιθέμενη αξία του. Τέλος, προβλέπεται ότι το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο θα επανεξετάσουν τον Κανονισμό έως την 31^η Δεκεμβρίου 2013.

Μία σειρά ενεργειών της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, από τον πρώτο κιόλας χρόνο λειτουργίας του ΕΤΠ, αποκαλύπτουν τη σημασία που αποδίδει αυτό το ευρωπαϊκό όργανο στο ΕΤΠ και αναδεικνύουν την ανάγκη καλύτερης στόχευσης, οργάνωσης και λειτουργίας του ΕΤΠ. Συγκεκριμένα, στις 20 Νοεμβρίου του 2007, η Επιτροπή ως αποτέλεσμα έντονου και πολύχρονου προβληματισμού για την προαγωγή με τον πιο αποτελεσματικό τρόπο της ευημερίας, της ποιότητας ζωής και των κοινών

αξιών των ευρωπαϊών πολιτών στον σημερινό κόσμο, παρουσίασε την ανακοίνωση «Ευκαιρίες, πρόσβαση και αλληλεγγύη: ένα νέο κοινωνικό όραμα για την Ευρώπη του 21ου αιώνα». Σε αυτήν αναφέρεται ότι η παγκοσμιοποίηση αφενός αύξησε την έκθεση στην ποικιλομορφία, δημιουργώντας όμως και ανησυχία για την ικανότητα της Ευρώπης να διαφυλάξει τις κοινές αξίες της, και αφετέρου επηρέασε τον τρόπο με τον οποίο ζούμε και εργαζόμαστε, δημιουργώντας νέες εργασιακές ευκαιρίες, προκαλώντας ζήτηση για νέες δεξιότητες αλλά και κινδύνους, που προκύπτουν από τις εξελίξεις αυτές και κατανέμονται ανισομερώς, απειλώντας μερικά τμήματα του πληθυσμού, που δεν μπορούν εύκολα να προσαρμοστούν στα νέα δεδομένα και απειλούνται από ανεργία και αποκλεισμό. Υπογραμμίζεται η ανάγκη επίδειξης αλληλεγγύης για να ενθαρρυνθεί η κοινωνική συνοχή, η κοινωνική δικαιοσύνη και η κοινωνική βιωσιμότητα. Τονίζεται ότι, μέσω της πολιτικής για τη συνοχή και των διαρθρωτικών Ταμείων της, η Ε.Ε. διαδραματίζει σημαντικό ρόλο στη μείωση των διαφορών της Ε.Ε. όσον αφορά τα επίπεδα ευημερίας και βιοτικού επιπέδου. Προς αυτήν την κατεύθυνση, κατά τη διάρκεια της περιόδου 2007-2013, αποφασίστηκε να επενδυθούν από το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο εβδομήντα πέντε δισεκατομμύρια ευρώ, για να εξοπλιστούν οι επιχειρήσεις με καινοτόμους τρόπους οργάνωσης της εργασίας και το εργατικό δυναμικό με νέες δεξιότητες. Επίσης, τονίζεται η αξία του νεοσυσταθέντος Ευρωπαϊκού Ταμείου Προσαρμογής στην Παγκοσμιοποίηση, που συμβάλλει στην επαγγελματική επανένταξη των εργαζομένων, που απολύονται λόγω μεταβολών στα πρότυπα του παγκόσμιου εμπορίου και αποτελεί ένα σημαντικό μήνυμα αλληλεγγύης για όσους πλήττονται από τις συνέπειες της παγκοσμιοποίησης με την παροχή στους απολυμένους αποτελεσματικών ενεργητικών μέτρων.

Επίσης, στις 2 Ιουλίου 2008, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, σε ανακοίνωσή της προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο, την Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και την Επιτροπή Περιφερειών, παρουσίασε την Ανανεωμένη κοινωνική ατζέντα: «Ευκαιρίες, πρόσβαση και αλληλεγγύη στην Ευρώπη του 21ου αιώνα»²⁶⁴. Σε αυτήν αναφέρεται ότι οι επελθούσες λόγω της τεχνολογίας και της παγκοσμιοποίησης κοινωνικές αλλαγές (π.χ. νέα πρότυπα οικογενειακής οργάνωσης και απασχόλησης) και η παγκόσμια οικονομική επιβράδυνση από το

²⁶⁴ Ευρωπαϊκή Επιτροπή, Ανακοίνωση «Ανανεωμένη Κοινωνική Ατζέντα: Ευκαιρίες, πρόσβαση και αλληλεγγύη στην Ευρώπη του 21ου αιώνα», COM (2008) 412 final.

2008 και μετά προκάλεσαν δυσανάλογες συνέπειες στα φτωχότερα κοινωνικά στρώματα. Οι κοινωνικές πολιτικές απαιτείται να είναι ευέλικτες και ευπροσάρμοστες ώστε να συμβαδίζουν με τις συντελούμενες κοινωνικές και οικονομικές αλλαγές, που επέφεραν η παγκοσμιοποίηση, η τεχνολογία και η παγκόσμια οικονομική κρίση. Στο πλαίσιο αυτό, προωθείται μία ανανεωμένη κοινωνική ατζέντα, που θα επικεντρώνεται στην παροχή της δυνατότητας να αξιοποιήσουν τα άτομα το διαθέσιμο δυναμικό τους αλλά και στην παροχή της ανάλογης βοήθειας σε όσους δεν είναι σε θέση να το πράξουν. Η εστίαση πρέπει να γίνει στις ευκαιρίες, την πρόσβαση αλλά και την αλληλεγγύη. Κατά συνέπεια, η ανανεωμένη κοινωνική ατζέντα πρέπει να είναι ατζέντα αλληλεγγύης, αφού εντείνει τις προσπάθειες καταπολέμησης της φτώχειας και του κοινωνικού αποκλεισμού και αναζητά νέους τρόπους προκειμένου να βοηθήσει τα άτομα να προσαρμοστούν στο πλαίσιο της παγκοσμιοποίησης και των τεχνολογικών αλλαγών.

Ομοίως, στις 2 Ιουλίου 2008, η εκδοθείσα ανακοίνωση της Επιτροπής προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο με τίτλο: «Η αλληλεγγύη αντιμέτωπη με την αλλαγή: Το Ευρωπαϊκό Ταμείο Προσαρμογής στην Παγκοσμιοποίηση (ΕΤΠ) το 2007 –Απολογισμός και προοπτικές»²⁶⁵ αποτελεί την πρώτη ετήσια απολογιστική έκθεση²⁶⁶, η οποία εκδίδεται ως αναπόσπαστο μέρος της ανανεωμένης κοινωνικής ατζέντας²⁶⁷. Σε αυτήν, παρουσιάζεται το πρώτο έτος λειτουργίας του ΕΤΠ, δηλαδή η χρονική περίοδος από 1.1.2007 έως και 31.12.2007 και γίνονται προτάσεις για τη βελτίωση λειτουργίας του.

Συνολικά, αναφέρεται ότι το ΕΤΠ έλαβε από επτά (7) κράτη - μέλη²⁶⁸ δέκα (10) αιτήσεις²⁶⁹ και οι τέσσερις (4) από αυτές, που αφορούσαν σε 5.113 εργαζόμενους, διασκορπισμένους σε διαφορετικές περιφέρειες της Γαλλίας, της Γερμανίας και της Φινλανδίας, εξετάστηκαν, ενεκρίθησαν και κινητοποιήθηκαν για τη λήψη ενεργητικών μέτρων για την αγορά εργασίας τα απαραίτητα

²⁶⁵ COM (2008) 421 τελικό.

²⁶⁶ Η έκθεση υποβάλλεται βάσει του άρθρου 16 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1927/2006 (ΕΕ L 406 της 30.12.2006, σ. 1, κανονισμός όπως διορθώθηκε στην ΕΕ L 48 της 22.02.2008, σ. 82).

²⁶⁷ Βλ. Η ανακοίνωση της Επιτροπής στις 2.7.2008 για την «Ανανεωμένη κοινωνική ατζέντα: Ευκαιρίες, πρόσβαση και αλληλεγγύη στην Ευρώπη του 21^{ου} αιώνα» στο Ε. Κοινοβούλιο, στο Συμβούλιο, στην ΕΟΚΕ και στην ΕτΠ, COM (2008) 412 τελικό.

²⁶⁸ Τα επτά (7) κράτη - μέλη που αιτήθηκαν χρηματοδότησης είναι η Γαλλία για δύο διαφορετικές περιπτώσεις απολύσεων, η Γερμανία, η Φινλανδία, η Ιταλία για τρεις διαφορετικές περιπτώσεις απολύσεων, η Μάλτα, η Ισπανία, της οποίας η αίτηση αποσύρθηκε και υπεβλήθη εκ νέου με τις απαραίτητες τεχνικές τροποποιήσεις εκ νέου στις αρχές του 2008 και η Πορτογαλία.

²⁶⁹ που αφορούσαν σε 11.339 εργαζόμενους.

κεφάλαια ύψους 18.600.000,00€²⁷⁰ από την αρμόδια για τον προϋπολογισμό αρχή της Ε.Ε. Μία αίτηση αποσύρθηκε και υπεβλήθη με τις απαραίτητες τεχνικές τροποποιήσεις εκ νέου στις αρχές του 2008, ενώ οι υπόλοιπες πέντε αιτήσεις βρίσκονταν στο στάδιο της εξέτασης κατά το έτος 2008. Αξιοσημείωτο είναι ότι καμία αίτηση δεν απορρίφθηκε το 2007 για λόγους μη επιλεξιμότητας ή λόγω έλλειψης επαρκών πιστώσεων από την αρμόδια για τον προϋπολογισμό αρχή.

Προκύπτει ότι είναι θετικός ο αντίκτυπος του ΕΤΠ και ότι υπάρχει περιθώριο βελτίωσης της επίδοσης του ΕΤΠ, καθώς είναι πολύ περιορισμένη η προσφυγή των κρατών - μελών της Ε.Ε. σε αυτό, τόσο γιατί εν μέρει κατά το 2007 το οικονομικό κλίμα είναι ιδιαίτερα ευνοϊκό και οι αγορές εργασίας λειτουργούν ικανοποιητικά και δεν τίθεται μείζον ζήτημα ομαδικών απολύσεων, όσο και γιατί υπάρχει μία έντονη διστακτικότητα υποβολής αίτησης χρηματοδότησης προς το ΕΤΠ από τα κράτη - μέλη, λόγω της αβεβαιότητας που υπάρχει ως προς την επιλεξιμότητά τους για χρηματοδότηση από το Ταμείο.

Οι προτεινόμενες βελτιωτικές κινήσεις της λειτουργίας του ΕΤΠ, σύμφωνα με την ετήσια έκθεση, είναι οι εξής:

- η απλούστευση των διαδικασιών ώστε η Επιτροπή να απαντά γρήγορα και με σαφήνεια στα κράτη - μέλη σχετικά με την επιλεξιμότητα των αιτήσεών τους. Στο πλαίσιο αυτό, η Επιτροπή προτίθεται αφενός να μελετήσει τρόπους για την επιτάχυνση της επεξεργασίας των αιτήσεων, μέσω του εξορθολογισμού των εσωτερικών της διαδικασιών, διατηρώντας παράλληλα την υψηλή ποιότητα της ανάλυσης και αφετέρου να διανείμει λεπτομερή στοιχεία σχετικά με προηγούμενες περιπτώσεις, επιτυχημένες ή αποτυχημένες, προκειμένου να βοηθήσει τα κράτη - μέλη να αξιολογήσουν τα κριτήρια που χρησιμοποιούν τα θεσμικά όργανα της Ε.Ε. για να καταλήξουν στις αποφάσεις τους. Επισημαίνει, επίσης, ότι βασικό στοιχείο του περιορισμού της αβεβαιότητας έγκρισης της αίτησης χρηματοδότησης είναι και ο ορισμός των απολύσεων (άρθρο 1 του κανονισμού για το ΕΤΠ) καθώς και η ερμηνεία ορισμένων κριτηρίων, όπως η «ουσιαστική αύξηση» ή η «ταχεία μείωση» (άρθρο 2), οι «μικρές αγορών εργασίας» και οι «εξαιρετικές περιστάσεις» (άρθρο 2) και η ακριβής έννοια της χρήσης της «χρηματοδοτικής συνεισφοράς» (άρθρο 13 παράγραφος 2),

²⁷⁰ δηλ. στο 3,7% του μέγιστου επιτρεπόμενου ποσού σύμφωνα με τη διοργανική συμφωνία για τη διοργανική πειθαρχία και τη χρηστή δημοσιονομική διαχείριση.

- η προώθηση της ανταλλαγής εμπειριών και ορθών πρακτικών, συμπεριλαμβανομένων των μεθοδολογιών, που έχουν δοκιμαστεί, επανειλημμένα, στο πλαίσιο του ΕΚΤ, και ιδίως της κοινοτικής πρωτοβουλίας EQUAL. Με τον τρόπο αυτό, είναι δυνατό να μειωθούν οι καθυστερήσεις που δημιουργούνται στα κράτη - μέλη κατά το σχεδιασμό των κατάλληλων μέτρων για την αντιμετώπιση των προβλημάτων, που προκαλεί μια μαζική απόλυση. Στο πλαίσιο αυτό, προτείνεται η στρατηγική, που ακολούθησε η Πορτογαλία, όπου με υπουργική απόφαση εγκρίθηκε μια σειρά βραχυπρόθεσμων μέτρων για περιπτώσεις που μπορούν να επωφεληθούν από τη χρηματοδοτική βοήθεια του ΕΤΠ και
- η μεγαλύτερη προβολή στο ΕΤΠ μέσω της εντατικοποίησης των δραστηριοτήτων ευαισθητοποίησης.

Μακροπρόθεσμα, αναφέρεται ότι η Επιτροπή οφείλει να αναζητήσει πιο αποτελεσματικούς τρόπους βελτίωσης της επίδοσής του Ταμείου και να αξιολογήσει βάσει του άρθρου 20 του κανονισμού για το ΕΤΠ, τη σκοπιμότητα επανεξέτασης του κανονισμού.

Η Επιτροπή επισημαίνει ότι θα πρέπει να εξετασθεί η δυνατότητα διεύρυνσης του πεδίου εφαρμογής του ΕΤΠ και για την κάλυψη απολύσεων μικρότερου εύρους, καθώς η γενική προϋπόθεση για 1.000 τουλάχιστον απολύσεις θα μπορούσε να μειωθεί ώστε τα κράτη - μέλη να αποκτήσουν μεγαλύτερη ευελιξία όσον αφορά την υποβολή των αιτήσεων, ιδίως προς όφελος των Μικρών και Μεσαίων Επιχειρήσεων (ΜΜΕ) και των απομονωμένων αγορών εργασίας²⁷¹. Προς αυτήν την κατεύθυνση, η Επιτροπή, εντός του 2008, ανέλυσε τις επιπτώσεις από τον περιορισμό του ορίου αυτού στον αριθμό των επιλέξιμων ατόμων και στον προϋπολογισμό. Μια πιθανή εναλλακτική λύση στη μείωση του υφιστάμενου ορίου θα μπορούσε να ήταν η συμπερίληψη όχι μόνο των εργαζόμενων που απολύονται από τους προμηθευτές ή τους παραγωγούς των επόμενων σταδίων του προϊόντος της κύριας επιχείρησης, αλλά και των εργαζόμενων που απολύονται από άλλες επιχειρήσεις στην πληττόμενη γεωγραφική περιοχή.

Ιδιαίτερα σημαντικό είναι ότι η Ευρωπαϊκή Επιτροπή εξέτασε και τη δυνατότητα να υπάρξει κάλυψη από το ΕΤΠ και εκείνων των απολύσεων, οι οποίες δεν αποδίδονται απευθείας στις διαρθρωτικές αλλαγές του εμπορίου, με δεδομένο ότι

²⁷¹ Η δυνατότητα αυτή αναφέρεται και στην έκθεση «*L'Europe dans la mondialisation*», που υποβλήθηκε στην Υπουργό Οικονομίας, Βιομηχανίας και Απασχόλησης και στον Υπουργό Εργασίας, Κοινωνικών Σχέσεων, Οικογένειας και Αλληλεγγύης της Γαλλίας και η οποία δημοσιεύτηκε στις 15 Απριλίου 2008.

η παγκοσμιοποίηση μπορεί να εκδηλωθεί και με άλλους τύπους διαρθρωτικών αλλαγών²⁷².

Τέλος, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή εξέτασε τόσο τη διεύρυνση της διάρκειας της βοήθειας του ΕΤΠ πέρα από τους δώδεκα (12) προβλεπόμενους μήνες, επειδή δεν βρίσκουν πάντα όλοι οι απολυμένοι εργαζόμενοι απασχόληση κατά την περίοδο υποστήριξης τους από το ΕΤΠ όσο και τη δυνατότητα να ενισχυθεί η κινητικότητα των εργαζομένων μεταξύ των κρατών - μελών μέσω του ΕΤΠ και να αφιερωθεί ένα περιορισμένο ποσό κεφαλαίων στην ανάλυση και στην πρόληψη των αλλαγών, που οφείλονται στην παγκοσμιοποίηση.

Στις 26 Νοεμβρίου 2008, η Επιτροπή σε ανακοίνωσή της προς το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο, με τίτλο: « Ένα σχέδιο για την ανάκαμψη της οικονομίας»²⁷³ τονίζει ότι «η θεμελιώδης αρχή αυτού του σχεδίου είναι η αλληλεγγύη και η κοινωνική δικαιοσύνη. Σε δύσκολους καιρούς, η δράση μας πρέπει να αποσκοπεί στο να βοηθήσει τους πλέον ευάλωτους. Να εργαστούμε για την προστασία των θέσεων εργασίας μέσω της δράσης με κοινωνικά κριτήρια. Να αντιμετωπίσουμε αμέσως τις μακροπρόθεσμες εργασιακές προοπτικές όσων χάνουν τις εργασίες τους μέσω του Ευρωπαϊκού Ταμείου Προσαρμογής στην Παγκοσμιοποίηση και ενός επιταχυνόμενου Ευρωπαϊκού Κοινωνικού Ταμείου». Προαναγγέλλεται ότι η Επιτροπή θα προτείνει την αναθεώρηση των κανόνων του ΕΤΠ, «ώστε να μπορεί να παρεμβαίνει ταχύτερα σε σημαντικούς τομείς, είτε για να χρηματοδοτεί την κατάρτιση και την πρόσληψη ατόμων που έχουν απολυθεί, είτε για να παραμείνουν στην αγορά εργασίας ειδικευμένοι εργαζόμενοι, οι οποίοι θα είναι απαραίτητοι, όταν θα αρχίσει η ανάκαμψη της οικονομίας.

Στις 16 Δεκεμβρίου 2008, η Επιτροπή, σε μία προσπάθεια περιορισμού του κοινωνικού αντίκτυπου της οικονομικής κρίσης, υπέβαλε πρόταση κανονισμού για την τροποποίηση του κανονισμού ΕΤΠ²⁷⁴, που θα επέφερε τις ακόλουθες βασικές τροποποιήσεις:

²⁷² Σ' αυτού του είδους τις αλλαγές περιλαμβάνονται η σημαντική πρόοδος της τεχνολογίας, που συνδέεται με την παραγωγή και τα προϊόντα, οι μεταβολές στην οργάνωση της παραγωγής (όπως είναι η εξωτερική ανάθεση), καθώς και οι αλλαγές που αφορούν στην πρόσβαση στις πρώτες ύλες και σε άλλα μέσα παραγωγής, καθώς και στις τιμές τους, όπως απέδειξαν οι πρόσφατες αυξήσεις στις τιμές του πετρελαίου και ο αντίκτυπός τους σε τομείς στους οποίους οι τιμές των καυσίμων αποτελούν υψηλό συντελεστή κόστους.

²⁷³ COM (2008) 800 τελικό.

²⁷⁴ Πρόταση κανονισμού του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΚ) αριθ.1927/2006 σχετικά με τη σύσταση του ΕΤΠ, COM (2008) 867 της 16.12.2008.

- 1) την προσωρινή διεύρυνση του πεδίου εφαρμογής του ΕΤΠ²⁷⁵. Συγκεκριμένα, κατά προσωρινή παρέκκλιση, το ΕΤΠ προβλεπόταν ότι θα παρείχε στήριξη και στους εργαζόμενους, που θα απολύονταν ως άμεσο αποτέλεσμα της παγκόσμιας χρηματοπιστωτικής και οικονομικής κρίσης²⁷⁶. Τα κράτη - μέλη που θα υπέβαλαν αίτηση για συμβολή του ΕΤΠ, σύμφωνα με την παρούσα παρέκκλιση, θα έπρεπε να επιδεικνύουν άμεση και αποδείξιμη σχέση μεταξύ των απολύσεων και της χρηματοπιστωτικής και οικονομικής κρίσης,
- 2) τη μείωση του κατώτατου αριθμού των απολύσεων για την υποβολή αίτησης από 1.000 σε 500 απολυμένους,
- 3) την παράταση της περιόδου εφαρμογής από δώδεκα (12) σε εικοσιτέσσερις (24) μήνες και
- 4) την αύξηση του ποσοστού χρηματοδότησης από 50% σε 75%.

III.2.1.2. Ο ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ (ΕΚ) αριθ. 546/2009

Βάσει της προαναφερθείσας πρότασης της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, εξεδόθη ο κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 546/2009 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 18ης Ιουνίου 2009 για την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1927/2006 σχετικά με τη σύσταση του ευρωπαϊκού ταμείου προσαρμογής στην παγκοσμιοποίηση. Ο κανονισμός αριθ. 546/2009 τροποποιεί τον ιδρυτικό σε καίρια σημεία, τα οποία αφορούν στους δικαιούχους, στα κριτήρια παρέμβασης, στις χρονικές προθεσμίες, στα ποσά και ποσοστά χρηματοδότησης και στο ύψος της τεχνικής βοήθειας.

Τροποποιείται το άρθρο 1, καθώς παρεμβάλλεται σε αυτό νέα παράγραφος, που επιτρέπει πλέον τη στήριξη και όσων εργαζομένων, αποδεδειγμένα, απολύθηκαν ως άμεσο αποτέλεσμα της παγκόσμιας της χρηματοπιστωτικής και οικονομικής κρίσης. Είναι σημαντικό να τονιστεί ότι η παρέκκλιση αυτή αφορά μόνο στις αιτήσεις που θα υποβάλλονταν από τα κράτη - μέλη από την 1^η Μαΐου 2009 έως την 31^η Δεκεμβρίου 2011.

Επίσης, σε ό,τι αφορά τα κριτήρια παρέμβασης μειώθηκε ο αριθμός των απολύσεων καθώς πλέον απαιτούνται τουλάχιστον 500 αντί 1.000 απολύσεις.

²⁷⁵ Οι αιτήσεις που βασίζονται σε αυτό το κριτήριο θα πρέπει να έχουν υποβληθεί πριν από τα τέλη του 2010 και έως την 31^η Δεκεμβρίου 2011, που αποτελεί την καταληκτική ημερομηνία υποβολής των σχετικών αιτήσεων.

²⁷⁶ υπό τον όρο ότι οι αιτήσεις πληρούν τα κριτήρια που καθορίζονται στο άρθρο 2 στοιχεία α), β) ή γ) του κανονισμού 1927/2006.

Επιπλέον, ο Κανονισμός περιγράφει τον τρόπο υπολογισμού του αριθμού των απολύσεων. Η απόλυση υπολογίζεται από την ημερομηνία της προσωπικής ειδοποίησης του εργοδότη για τη διακοπή της απασχόλησης ή την καταγγελία της σύμβασης εργασίας του εργαζόμενου ή από την ημερομηνία της de facto καταγγελίας της σύμβασης εργασίας πριν από τη λήξη της ή από την ημερομηνία κατά την οποία ο εργοδότης²⁷⁷ κοινοποιεί, γραπτώς, στην αρμόδια δημόσια αρχή τις σχεδιαζόμενες συλλογικές απολύσεις.

Ακόμη, το ποσό της χρηματοδοτικής συνεισφοράς του ΕΤΠ, που δεν μπορούσε να υπερβαίνει το 50% του συνολικού εκτιμώμενου κόστους (κοινοτική συμμετοχή), με τον τροποποιητικό κανονισμό αυξάνεται σε 65%.

Τέλος, η διάρκεια υλοποίησης των επιλέξιμων ενεργειών δεν μπορεί πλέον να υπερβαίνει τους είκοσι τέσσερις (24) μήνες, ενώ προηγουμένως ήταν δώδεκα (12) μήνες, μετά την ημερομηνία της αίτησης ή μετά την ημερομηνία έναρξης αυτών των μέτρων, υπό την προϋπόθεση, βέβαια, ότι η τελευταία αυτή ημερομηνία θα μεσολαβούσε εντός τριμήνου το αργότερο από την ημερομηνία της αίτησης.

Ο Κανονισμός αυτός εφαρμόστηκε σε όλες τις αιτήσεις για ενίσχυση από το ΕΤΠ, που έλαβαν χώρα από την 1^η Μαΐου 2009 και μετά, ενώ για όλες τις προηγούμενες ίσχυσε ο Κανονισμός 1927/2006.

Στις 28 Ιουλίου 2009, εξεδόθη η δεύτερη απολογιστική έκθεση της Επιτροπής προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο σχετικά με τις δραστηριότητες του ΕΤΠ το 2008²⁷⁸. Κατά το δεύτερο έτος λειτουργίας του ΕΤΠ, δηλαδή κατά τη χρονική περίοδο από 1.1.2008 έως και 31.12.2008, για πρώτη φορά, υποβλήθηκαν στην Επιτροπή εκθέσεις για την εκτέλεση των συνεισφορών του ΕΤΠ, από τις οποίες προέκυψε ότι το ΕΤΠ είχε συνεισφέρει άμεσα στην εκ νέου ένταξη στην απασχόληση 2.158 εργαζόμενων, που είχαν απολυθεί στην αυτοκινητοβιομηχανία και στον τομέα της κινητής τηλεφωνίας, επιτρέποντας στα εν λόγω κράτη - μέλη να βελτιώσουν το σύνολο των μέτρων υπέρ των απολυθέντων εργαζόμενων, συγκεκριμένα μέσω της υλοποίησης καινοτόμων κοινωνικών δράσεων, όπως επιδόματα αναζήτησης εργασίας, κατάρτιση, κίνητρα απασχόλησης.

²⁷⁷ Σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 3, παράγραφος 1 της οδηγίας 98/59/ΕΚ του Συμβουλίου, της 20^{ης} Ιουλίου 1998, για την προσέγγιση των νομοθεσιών των κρατών - μελών που αφορούν στις ομαδικές απολύσεις.

²⁷⁸ COM (2009), 394 τελικό.

Συνολικά, αναφέρεται ότι από τρία (3) κράτη - μέλη²⁷⁹ υποβλήθηκαν πέντε (5) αιτήσεις, ανάμεσα στις οποίες ήταν και η αίτηση της Ισπανίας, που είχε αποσυρθεί το 2007 και είχε υποβληθεί εκ νέου στις αρχές του 2008. Οι αιτήσεις αφορούσαν σε 6.587 εργαζόμενους, που είχαν απολυθεί, με συνολικό ύψος του αιτούμενου ποσού τα 20.626.022,00€. Η Επιτροπή εξέτασε, εντός του 2008, τρεις από τις πέντε αυτές αιτήσεις και τις υπέβαλε στην αρμόδια για τον προϋπολογισμό αρχή. Όπως και το 2007, καμία από τις αιτήσεις δεν απορρίφθηκε ως μη επιλέξιμη ή λόγω μη ύπαρξης επαρκών πιστώσεων.

Διαπιστώθηκε, για άλλη μία φορά, ότι είναι θετικός ο αντίκτυπος του ΕΤΠ και ότι υπάρχει περιθώριο βελτίωσης της επίδοσης του ΕΤΠ, καθώς είναι πολύ περιορισμένη η προσφυγή των κρατών - μελών της Ε.Ε. σε αυτό τόσο γιατί εν μέρει κατά το 2007 το οικονομικό κλίμα είναι ιδιαίτερα ευνοϊκό και οι αγορές εργασίας λειτουργούν ικανοποιητικά και δεν τίθεται μείζον ζήτημα ομαδικών απολύσεων όσο και γιατί υπάρχει μία έντονη διστακτικότητα υποβολής αίτησης χρηματοδότησης από το ΕΤΠ από τα κράτη - μέλη, οφειλόμενη στην αβεβαιότητα της επιλεξιμότητάς τους για χρηματοδότηση.

III.2.1.3. Ο ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ (ΕΕ) αριθ. 1309/2013

Ο Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 1309/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 17ης Δεκεμβρίου 2013 για το Ευρωπαϊκό Ταμείο Προσαρμογής στην Παγκοσμιοποίηση (2014-2020) και την κατάργηση του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1927/2006 καταργεί τον ιδρυτικό Κανονισμό 1927/2006 από την 1^η Ιανουαρίου 2014 και ιδρύει το ΕΤΠ για την περίοδο που ισχύει το πολυετές δημοσιονομικό πλαίσιο, δηλαδή από την 1^η Ιανουαρίου 2014 έως την 31^η Δεκεμβρίου 2020. Μόνο για τις αιτήσεις που υποβλήθηκαν έως την 31^η Δεκεμβρίου 2013 συνεχίζει να ισχύει ο Κανονισμός 1927/2006, όπως τροποποιήθηκε από τον Κανονισμό 546/2009.

Στόχος του Κανονισμού 1309/2013 είναι να συμβάλει το ΕΤΠ στην έξυπνη, αειφόρο και χωρίς αποκλεισμούς οικονομική ανάπτυξη και να προωθήσει τη διατηρήσιμη απασχόληση στην Ένωση, δίνοντάς της τη δυνατότητα να επιδεικνύει αλληλεγγύη και να στηρίζει τους εργαζόμενους που απολύονται λόγω

²⁷⁹ Τα τρία (3) κράτη - μέλη που αιτήθηκαν χρηματοδότησης είναι η Ισπανία για τρεις διαφορετικές περιπτώσεις απολύσεων (μάλιστα η μία εξ αυτών είχε υποβληθεί το 2007 αλλά είχε αποσυρθεί και υπεβλήθη εκ νέου το 2008 με τις απαραίτητες τεχνικές τροποποιήσεις, η Ιταλία και η Λιθουανία.

πλεονασμού αλλά και τους αυτοαπασχολούμενους των οποίων η επαγγελματική δραστηριότητα έχει παύσει εξαιτίας σημαντικών διαρθρωτικών αλλαγών στις παγκόσμιες εμπορικές ροές, που επιφέρει η παγκοσμιοποίηση, ως αποτέλεσμα της συνέχισης της παγκόσμιας χρηματοπιστωτικής και οικονομικής κρίσης ή μιας νέας παγκόσμιας χρηματοπιστωτικής και οικονομικής κρίσης, διευρύνοντας έτσι λίγο ακόμη το πεδίο εφαρμογής σε σχέση με τον προηγούμενο. Επίσης, για πρώτη φορά, δίδεται ο ορισμός του δικαιούχου, ο οποίος απουσίαζε στον προηγούμενο Κανονισμό.²⁸⁰

Σε ό,τι αφορά το πεδίο εφαρμογής, η παρεχόμενη στήριξη δεν περιορίζεται μόνο σε άτομα που απώλεσαν την εργασία τους, πληττόμενα από τις μεγάλες διαρθρωτικές αλλαγές που επιφέρει η παγκοσμιοποίηση στη μορφή του παγκόσμιου εμπορίου και η παγκόσμια χρηματοπιστωτική και οικονομική κρίση αλλά αφορά και σε όσα θα την χάσουν ως άμεσο αποτέλεσμα μίας νέας παγκόσμιας χρηματοπιστωτικής και οικονομικής κρίσης.

Η σημαντική αλλαγή που επιφέρει ο κανονισμός αφορά κυρίως στους επιλέξιμους δικαιούχους. Πλέον, κατά παρέκκλιση από το άρθρο 2, τα αιτούντα κράτη – μέλη μπορούν έως τις 31 Δεκεμβρίου 2017 να παρέχουν εξατομικευμένες υπηρεσίες συγχρηματοδοτούμενες από το ΕΤΠ σε άτομα εκτός απασχόλησης, εκπαίδευσης ή κατάρτισης (NEET²⁸¹), που έχουν ηλικία κάτω των 25 ετών ή εάν τα κράτη – μέλη το αποφασίσουν ηλικία πάνω των 25 ετών μέχρι έναν αριθμό ίσο προς τον αριθμό των δικαιούχων για τους οποίους ζητείται ενίσχυση.

Μία άλλη σημαντική αλλαγή είναι ότι το ποσό της χρηματοδοτικής συνεισφοράς του ΕΤΠ δεν μπορεί να υπερβαίνει το 60% του συνόλου του εκτιμώμενου κόστους ενός έργου, ενώ προηγουμένως το ποσό αυτό ανερχόταν στο 65%. Αλλαγή, όμως, επήλθε και στη μείωση του ύψους της χρηματοδοτικής συνεισφοράς, που από 500.000.000,00€, ετησίως, πλέον διαμορφώνεται σε 150.000.000,00€, γεγονός, που έρχεται, βέβαια, σε πλήρη αντίφαση με την φιλόδοξη πρόθεση επίδειξης αλληλεγγύης.

Ακόμη, η επιλεξιμότητα των δαπανών αφορά στο εξής όχι μόνο από την ημερομηνία κατά την οποία το κράτος – μέλος αρχίζει να παρέχει τις

²⁸⁰ Συγκεκριμένα, σύμφωνα με το άρθρο 3, δικαιούχος είναι ο εργαζόμενος η απασχόληση του οποίου λήγει πρόωρα εξαιτίας απόλυσης λόγω πλεονασμού ή λήγει εντός της περιόδου αναφοράς των απολύσεων και δεν ανανεώνεται καθώς και ο αυτοαπασχολούμενος ο οποίος απασχολούσε το πολύ δέκα (10) εργαζόμενους που απολύθηκαν λόγω πλεονασμού.

²⁸¹ Not in Employment Education or Training.

εξατομικευμένες υπηρεσίες στους θιγόμενους εργαζόμενους αλλά ή/και από την ημερομηνία έναρξης των διοικητικών δαπανών.

Επίσης, στον κανονισμό καταγράφεται η προσπάθεια να μειωθεί ο χρόνος της διαδικασίας έγκρισης μίας αίτησης χρηματοδότησης, καθώς πλέον τίθενται σαφή χρονικά όρια στην διάρκεια της αξιολόγησης της αίτησης από την Επιτροπή, η οποία δεν μπορεί να υπερβαίνει τις δώδεκα (12) εβδομάδες από την παραλαβή της πλήρους υποβολής της αίτησης.

Τέλος, η Επιτροπή, με πρωτοβουλία της, μπορεί να χρησιμοποιήσει έως το 0,5%²⁸² του μέγιστου ετήσιου ποσού του ΕΤΠ για τη χρηματοδότηση δραστηριοτήτων προετοιμασίας, συγκέντρωσης δεδομένων, δημιουργίας μίας βάσης δεδομένων σχετικά με την υλοποίηση του ΕΤΠ, καθώς και δραστηριοτήτων διοικητικής και τεχνικής υποστήριξης, ενημέρωσης και επικοινωνίας, λογιστικού ελέγχου, επιθεώρησης και αξιολόγησης. Ακόμη, η Επιτροπή, μέχρι την 1^η Αυγούστου 2015 και κάθε δεύτερο έτος στη συνέχεια, οφείλει αφενός να υποβάλλει στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και στο Συμβούλιο διεξοδική ποσοτική και ποιοτική έκθεση πεπραγμένων σχετικά με τη δράση του ΕΤΠ, ενώ προηγουμένως η σχετική έκθεση ήταν ετήσια και αφετέρου, να πραγματοποιήσει με δική της πρωτοβουλία και σε συνεργασία με τα κράτη – μέλη, έως την 30^η Ιουνίου 2017, ενδιάμεση αξιολόγηση και έως την 31^η Δεκεμβρίου 2021 εκ των υστέρων αξιολόγηση²⁸³, προκειμένου να μετρηθεί ο αντίκτυπος του ΕΤΠ και η προστιθέμενη αξία του.

III.2.1.4. ΟΙ ΕΞΕΛΙΞΕΙΣ ΓΙΑ ΤΟ ΜΕΛΛΟΝ ΤΟΥ ΕΤΠ ΣΤΗ ΝΕΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΚΗ ΠΕΡΙΟΔΟ (2021-2027)

Στις αρχές του 2018, το ερώτημα που ετέθη στα θεσμικά όργανα της Ε.Ε. και στα κράτη – μέλη για τον επόμενο μακροπρόθεσμο προϋπολογισμό της Ε.Ε. ήταν αν θα πρέπει να συνεχίσει να υφίσταται το ΕΤΠ και στη νέα προγραμματική περίοδο 2021-2027. Μετά από έντονες ζυμώσεις, η απόφαση που τελικά ελήφθη ήταν η αυτόνομη συνέχιση λειτουργίας του ΕΤΠ.

²⁸² ενώ προηγουμένως το ποσοστό αυτό ήταν 0,35%.

²⁸³ Τα πορίσματα όλων των ανωτέρω αξιολογήσεων προβλεπόταν ότι θα διαβιβάζονταν στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, στο Συμβούλιο, στο Ελεγκτικό Συνέδριο, στην Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή, στην Επιτροπή των Περιφερειών και στους κοινωνικούς εταίρους.

Συγκεκριμένα, στις 2 Μαΐου 2018, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή ανακοίνωσε την πρότασή της για το νέο Πολυετές Δημοσιονομικό Πλαίσιο 2021-2027 (ΠΔΠ)²⁸⁴ και στις 29 Μαΐου προχώρησε, αντίστοιχα, στην παρουσίαση της πρότασης για την Πολιτική Συνοχής και τους Κανονισμούς των Ταμείων της νέας Προγραμματικής Περιόδου 2021-2027, εγκαινιάζοντας επισήμως την περίοδο διαπραγμάτευσης. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή προτείνει την περαιτέρω ενίσχυση της κοινωνικής διάστασης της Ένωσης μέσω ενός νέου περισσότερο ευέλικτου, απλούστερου και βελτιωμένου Ευρωπαϊκού Κοινωνικού Ταμείου, του Ευρωπαϊκού Κοινωνικού Ταμείου Plus (ΕΚΤ +), που θα συνδράμει με προληπτικό κυρίως τρόπο και ενός πιο ενισχυμένου αλλά και πιο αποτελεσματικού ΕΤΠ, με προϋπολογισμό που θα ανέρχεται σε 1,6 δισεκατομμύρια ευρώ, το οποίο θα «έχει σχεδιαστεί για να συνδράμει σε περίπτωση απρόσμενων μεγάλων αναδιαρθρώσεων κατ' αντίδραση»²⁸⁵. Είναι σημαντικό, λοιπόν, ότι στο ΕΚΤ +, στο οποίο θα συγχωνευτεί το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο (ΕΚΤ), η πρωτοβουλία για την απασχόληση των νέων (ΠΑΝ), το Ταμείο για την ευρωπαϊκή βοήθεια προς τους πλέον άπορους (FEAD), το Πρόγραμμα της Ε.Ε. για την απασχόληση και την κοινωνική καινοτομία και το Πρόγραμμα της Ε.Ε. για την υγεία, δεν θα συγχωνευτεί και το ΕΤΠ. Τόσο το ΕΚΤ + όσο και το ΕΤΠ είναι προσανατολισμένα στην επένδυση στους ίδιους τους ανθρώπους, καθώς μέσω αυτών των δύο ταμείων εξασφαλίζεται η διάθεση των κατάλληλων εφοδίων για να αντιμετωπιστούν οι προκλήσεις και οι αλλαγές στην αγορά εργασίας και να υλοποιηθεί ο Ευρωπαϊκός πυλώνας των κοινωνικών δικαιωμάτων.

Οι κύριοι στόχοι για τη συνέχιση της λειτουργίας του ΕΤΠ μετά το 2020 είναι:

- να εξακολουθήσει να αποτελεί συγκεκριμένη έκφραση της αλληλεγγύης της Ε.Ε. προς τους ευρωπαϊούς εργαζόμενους, που έχασαν τη δουλειά τους, καθώς από το ξεκίνημα λειτουργίας του, το 2007, το Ταμείο έχει κινητοποιήσει 611 εκατομμύρια ευρώ προκειμένου να μπορούν να βρουν εργασία 147.000 απολυθέντες εργαζόμενοι αλλά και νέοι που δεν απασχολούνται ή δεν βρίσκονται σε εκπαίδευση ή κατάρτιση (NEET)²⁸⁶ και

²⁸⁴ COM (2018) 321 τελικό, Βρυξέλλες, 2.5.2018, Ανακοίνωση της Επιτροπής προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο την Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και την Επιτροπή των Περιφερειών «Ένας σύγχρονος προϋπολογισμός για μια Ένωση που προστατεύει, ενδυναμώνει και υπερασπίζεται τους πολίτες της Πολυετές δημοσιονομικό πλαίσιο 2021-2027».

²⁸⁵ Όπως αναφέρεται στην πρόταση Κανονισμού για το νέο ΕΤΠ της προγραμματικής περιόδου 2020-2027.

²⁸⁶ Όπως αναφέρεται στο ενημερωτικό δελτίο της Ευρωπαϊκής Επιτροπής στις 30 Μαΐου 2018, [http://europa.eu/rapid/press-release MEMO-18-3922_en.htm](http://europa.eu/rapid/press-release_MEMO-18-3922_en.htm)

- να συμβάλει στη βελτίωση των δεξιοτήτων και της απασχολησιμότητας των εργαζομένων, που πλήττονται, και στη διευκόλυνση της γενικής βελτίωσης των δεξιοτήτων του ευρωπαϊκού εργατικού δυναμικού, για να εξασφαλιστεί ότι κανείς δεν μένει πίσω και ότι όποιος χρειάζεται θα λαμβάνει βοήθεια για να βρει άλλη δουλειά.

Σύμφωνα με την πρόταση της Επιτροπής, θα είναι επιλέξιμο για χρηματοδότηση από το ΕΤΠ ένα ευρύτερο πεδίο σημαντικών γεγονότων αναδιάρθρωσης εκτός από τις περιπτώσεις απολύσεων, που προκαλούνται από μεταβαλλόμενες συνθήκες του παγκόσμιου εμπορίου ή από τις συνέπειες της χρηματοπιστωτικής και οικονομικής κρίσης, προκειμένου να ανταποκρίνεται με ευελιξία στις τρέχουσες ή μελλοντικές οικονομικές προκλήσεις, όπως η αυτοματοποίηση και η ψηφιοποίηση. Καθώς οι εργασιακές συνθήκες επιβάλλουν άμεσες και ρεαλιστικές λύσεις, με εξειδίκευση, με κατάρτιση, με χρηματοδότηση, με ενίσχυση επιχειρηματικότητας, απαιτείται αφενός η χρηματοδότηση της εξειδικευμένης κατάρτισης (όπως για παράδειγμα η άδεια επαγγελματικής οδήγησης) και αφετέρου η στόχευση πλέον στην ατομική κατάρτιση, στην επαγγελματική επανεκπαίδευση, στην εκπαίδευση, στην επαγγελματική κατάρτιση, στην επιχειρηματικότητα και στη σύσταση επιχείρησης.

Η Επιτροπή, επίσης, πρότεινε να μειωθεί το κατώτατο όριο των εκτοπισθέντων εργαζομένων από 500 σε 250, καθώς πολλές περιοχές πλήττονται σοβαρά από τις αναδιρθρώσεις, μολονότι σε αυτές δεν υπάρχουν πολύ μεγάλες επιχειρήσεις,. Ακόμη, το ποσοστό συγχρηματοδότησης του Ταμείου, προτάθηκε να ευθυγραμμιστεί με τα υψηλότερα ποσοστά συγχρηματοδότησης του ΕΚΤ + για ένα συγκεκριμένο κράτος - μέλος. Τέλος, το ΕΤΠ προτάθηκε να συνεχίσει να βρίσκεται εκτός των δημοσιονομικών ανωτάτων ορίων του πολυετούς δημοσιονομικού πλαισίου, καθώς θα παραμείνει ένα από τα ειδικά μέσα που θα επιτρέψουν στην Ένωση να αντιδράσει σε απρόβλεπτες περιστάσεις. Το μέγιστο ποσό, που θα μπορούσε να χρησιμοποιήσει το ΕΤΠ για την περίοδο 2021-2027 είναι περίπου 1,6 δισεκατομμύρια ευρώ (σε τρέχουσες τιμές), κατά μέσο όρο 225 εκατομμύρια ευρώ ετησίως, έναντι 170 εκατομμύρια ευρώ ετησίως, όπως ίσχυε στην προγραμματική περίοδο 2014-2020.

Σύμφωνα με τα παραπάνω, στις 30 Μαΐου 2018, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή παρουσίασε πρόταση Κανονισμού του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του

Συμβουλίου για το Ευρωπαϊκό Ταμείο Προσαρμογής στην Παγκοσμιοποίηση (ΕΤΠ)²⁸⁷ και στις 15 Σεπτεμβρίου εγκρίθηκε από το Συμβούλιο Απασχόλησης, Κοινωνικής Πολιτικής, Υγείας και Καταναλωτών (EPSCO)²⁸⁸ το κείμενο της γενικής προσέγγισης σχετικά με τον κανονισμό που θα ιδρύει το ΕΤΠ για την περίοδο ισχύος του πολυετούς δημοσιονομικού πλαισίου από την 1η Ιανουαρίου 2021 έως την 31η Δεκεμβρίου 2027.

Στο κείμενο αυτό διευρύνεται το πεδίο εφαρμογής του ΕΤΠ. Στο εξής, το ΕΤΠ θα προσφέρει στήριξη σε απολυμένους εργαζόμενους και αυτοαπασχολούμενους των οποίων η επαγγελματική δραστηριότητα έχει παύσει κατά τη διάρκεια απρόσμενων μεγάλων αναδιαρθρώσεων, ιδίως εκείνων που οφείλονται στις προκλήσεις της παγκοσμιοποίησης, όπως οι αλλαγές στη μορφή του παγκόσμιου εμπορίου, οι εμπορικές διαμάχες, οι σημαντικές αλλαγές στις εμπορικές σχέσεις της Ε.Ε. ή στη σύνθεση της εσωτερικής αγοράς, οι χρηματοπιστωτικές ή οικονομικές κρίσεις, η μετάβαση σε μια οικονομία χαμηλών εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα (ή αποτελούν συνέπεια της ψηφιοποίησης ή της αυτοματοποίησης). Επίσης, προσδιορίζονται σαφώς τα κριτήρια παρέμβασης, καθώς στο εξής θα παρέχεται χρηματοδοτική συνεισφορά από το ΕΤΠ, όταν πληρούνται μία από τις ακόλουθες προϋποθέσεις:

«α) παύση της δραστηριότητας τουλάχιστον 250 εργαζομένων, που απολύονται, ή αυτοαπασχολούμενων, εντός περιόδου αναφοράς τεσσάρων μηνών, σε επιχείρηση κράτους - μέλους, συμπεριλαμβανομένων των περιπτώσεων στις οποίες η εν λόγω παύση ισχύει για τους προμηθευτές της ή παραγωγούς των επόμενων σταδίων του προϊόντος·

β) παύση της δραστηριότητας τουλάχιστον 250 εργαζομένων, που απολύονται, ή αυτοαπασχολούμενων, εντός περιόδου αναφοράς έξι μηνών, ιδίως σε ΜΜΕ, οι οποίοι δραστηριοποιούνται όλοι στον ίδιο οικονομικό κλάδο, που ορίζεται στο επίπεδο υποδιαίρεσης της NACE αναθ. 2, και είναι εγκατεστημένοι σε μία περιφέρεια ή σε δύο συνορεύουσες περιφέρειες επιπέδου NUTS 2, ή σε περισσότερες από δύο συνορεύουσες περιφέρειες επιπέδου NUTS 2, υπό την προϋπόθεση ότι πλήττονται τουλάχιστον 250 εργαζόμενοι ή αυτοαπασχολούμενοι σε δύο περιφέρειες από το σύνολο των περιφερειών·

²⁸⁷ COM (2018) 380 τελικό.

²⁸⁸ Employment, Social Policy, Health and Consumer Affairs Council configuration (EPSCO).

γ) παύση της δραστηριότητας τουλάχιστον 250 εργαζομένων, που απολύονται, ή αυτοαπασχολούμενων, εντός περιόδου αναφοράς τεσσάρων μηνών, ιδίως σε ΜΜΕ, οι οποίοι δραστηριοποιούνται στον ίδιο ή σε διαφορετικούς οικονομικούς κλάδους, που ορίζεται/-ονται στο επίπεδο υποδιαίρεσης της NACE αναθ. 2, και είναι εγκατεστημένοι στην ίδια περιφέρεια επιπέδου NUTS 2.

3. Σε μικρές αγορές εργασίας, ιδίως όσον αφορά αιτήσεις στις οποίες περιλαμβάνονται ΜΜΕ, η αίτηση χορήγησης χρηματοδοτικής συνεισφοράς βάσει του παρόντος άρθρου μπορεί να θεωρείται παραδεκτή, ακόμη και αν δεν πληρούνται απολύτως τα κριτήρια που ορίζονται στην παράγραφο 2, αν οι απολύσεις λόγω πλεονασμού έχουν σημαντικό αντίκτυπο στην απασχόληση και στην τοπική ή περιφερειακή οικονομία. Το αιτούν κράτος - μέλος διευκρινίζει ποιο από τα κριτήρια παρέμβασης που ορίζονται στην παράγραφο 2 δεν τηρείται πλήρως.

3.α Σε εξαιρετικές περιστάσεις, οι διατάξεις του άρθρου 3 ισχύουν και σε αγορές εργασίας διαφορετικές των μικρών. Το συνολικό ποσό των συνεισφορών στις περιπτώσεις αυτές δεν μπορεί να υπερβαίνει το 15 % του ετήσιου ανώτατου ορίου του ΕΤΠ.

4. Το ΕΤΠ δεν μπορεί να κινητοποιηθεί όταν απολύονται υπάλληλοι του δημόσιου τομέα ως αποτέλεσμα περικοπών στον προϋπολογισμό του κράτους - μέλους.»

Επίσης, δίδονται σαφέστατες διευκρινίσεις για τον υπολογισμό της απώλειας θέσεων εργασίας και της παύσης δραστηριότητας και, τέλος, ορίζονται σαφώς ότι επιλέξιμα μέτρα θα είναι τα ενεργητικά μέτρα για την αγορά εργασίας, που αποτελούν μέρος συντονισμένης δέσμης εξατομικευμένων υπηρεσιών, με στόχο να διευκολυνθεί η επανένταξη των δικαιούχων για τους οποίους ζητείται ενίσχυση, και ιδίως των πλέον μειονεκτούντων από τους απολυμένους εργαζόμενους, στην απασχόληση ή στην αυτοαπασχόληση.

Στο πλαίσιο αυτό, συνιστάται θερμά η διάδοση των δεξιοτήτων, που απαιτούνται στην ψηφιακή βιομηχανική εποχή, ως οριζόντιο στοιχείο κάθε προσφερόμενης δέσμης εξατομικευμένων υπηρεσιών και βέβαια επισημαίνεται ότι το επίπεδο κατάρτισης θα πρέπει να προσαρμόζεται στα επαγγελματικά προσόντα και στις ανάγκες του εκάστοτε δικαιούχου.

Η συντονισμένη δέσμη εξατομικευμένων υπηρεσιών μπορεί να περιλαμβάνει ιδίως:

α) ειδικά σχεδιασμένη κατάρτιση και επιμόρφωση, όπως για την απόκτηση δεξιοτήτων της τεχνολογίας της πληροφορίας και των επικοινωνιών, καθώς και άλλων δεξιοτήτων, που απαιτούνται στην ψηφιακή εποχή, πιστοποίηση της αποκτηθείσας γνώσης και των αποκτηθεισών ικανοτήτων, συνδρομή στην αναζήτηση εργασίας, επαγγελματικό προσανατολισμό, συμβουλευτικές υπηρεσίες, καθοδήγηση, βοήθεια επανένταξης στην αγορά εργασίας, προώθηση της επιχειρηματικότητας, ενίσχυση για αυτοαπασχόληση, σύσταση επιχείρησης και εξαγορά επιχείρησης από τους εργαζομένους της, καθώς και δραστηριότητες συνεργασίας και

β) ειδικά χρονικώς περιορισμένα μέτρα, όπως επιδόματα αναζήτησης εργασίας, κίνητρα πρόσληψης για τους εργοδότες, επιδόματα κινητικότητας, επιδόματα κατάρτισης, επιδόματα διαβίωσης, και επιδόματα για φροντιστές.

Τέλος, ιδιαίτερη έμφαση δίδεται πλέον στην ύπαρξη δεικτών ως προς την επίτευξη των στόχων, προκειμένου πιο εύκολα να μπορεί να ελεγχθεί και αποτιμηθεί η συμβολή κάθε περίπτωσης που χρηματοδοτείται από το ΕΤΠ, αλλά και να καθίσταται πλέον εφικτή η συγκριτική μελέτη των συγχρηματοδοτούμενων από το ΕΤΠ προγραμμάτων.

Τελικά, η πρόταση αυτή της Ευρωπαϊκής Επιτροπής ενεκρίθη από το ΕΚ και το Συμβούλιο και πλέον ισχύει ο νέος Κανονισμός (ΕΕ) 2021/691²⁸⁹ για το Ευρωπαϊκό Ταμείο Προσαρμογής στην Παγκοσμιοποίηση, ο οποίος καταργεί τον κανονισμό (ΕΕ) αριθ. 1309/2013 και έχει ισχύ για την περίοδο του ΠΔΠ 2021 έως 2027.

III.2.1.5. Ο ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ 1796/2019

Στο σημείο αυτό, πριν την παρουσίαση του Κανονισμού του ΕΤΠ για την νέα προγραμματική περίοδο 2021-2027, άξιος αναφοράς είναι ο μη εφαρμοσθείς, τελικά, Κανονισμός 1796/2019 για το ΕΤΠ, ο οποίος είναι αποτέλεσμα της αποχώρησης του Ηνωμένου Βασιλείου από το ευρωπαϊκό οικοδόμημα. Όταν στις 29 Μαρτίου 2017, το Ηνωμένο Βασίλειο γνωστοποίησε την πρόθεσή του να αποχωρήσει από την Ένωση, δυνάμει του άρθρου 50 της Συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση (ΣΕΕ), η Ε.Ε. γνώριζε ότι οι Συνθήκες θα έπαυαν να ισχύουν

²⁸⁹ Κανονισμός (ΕΕ) 2021/691 της 28ης Απριλίου 2021 για το Ευρωπαϊκό Ταμείο Προσαρμογής στην Παγκοσμιοποίηση για τους απολυμένους εργαζόμενους (ΕΤΠ) και για την κατάργηση του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1309/2013.

ως προς το Ηνωμένο Βασίλειο από την ημερομηνία έναρξης ισχύος της συμφωνίας αποχώρησης, ενώ στην περίπτωση μη σχετικής συμφωνίας, δύο έτη μετά την εν λόγω γνωστοποίηση²⁹⁰. Τα γρήγορα αντανακλαστικά της Ε.Ε. σε ένα τέτοιο ενδεχόμενο, χωρίς μάλιστα συμφωνία αποχώρησης, οδήγησαν στην ψήφιση του Κανονισμού (ΕΕ) 2019/1796 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 24^{ης} Οκτωβρίου 2019, σχετικά με την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΕ) αριθμ. 1309/2013 για το ΕΤΠ. Αντιλαμβανόμενη η Ε.Ε. ότι μία πιθανή αποχώρηση του Ηνωμένου Βασιλείου από τους κόλπους της, χωρίς συμφωνία, θα επηρέαζε αρνητικά ορισμένους βιομηχανικούς κλάδους και υπηρεσίες και θα οδηγούσε σε απολύσεις πολλών ατόμων, που εργάζονταν στους συγκεκριμένους αυτούς τομείς, αποφάσισε να τροποποιήσει τον κανονισμό για το ΕΤΠ, ώστε οι εν λόγω απολύσεις να εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του, καθιστώντας τον ρόλο του καταλυτικό στην ομαλή για τους πληττόμενους εργαζομένους μετάβαση σε μία Ε.Ε., χωρίς το Ηνωμένο Βασίλειο. Αυτό θα εξασφάλιζε ότι το ΕΤΠ θα μπορούσε να ανταποκριθεί αποτελεσματικά στην παροχή στήριξης σε εργαζομένους, που θα απολύονταν σε περιοχές, τομείς, εδάφη ή αγορές εργασίας, που θα υφίσταντο σοβαρές οικονομικές διαταραχές λόγω της αποχώρησης του Ηνωμένου Βασιλείου χωρίς συμφωνία. Στο πλαίσιο αυτό, στο άρθρο 2 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1309/2013, το στοιχείο α) αντικαταστάθηκε από το ακόλουθο κείμενο: «α) εργαζομένους που απολύθηκαν λόγω πλεονασμού και αυτοαπασχολούμενους των οποίων η δραστηριότητα έχει παύσει εξαιτίας των σημαντικών διαρθρωτικών αλλαγών στις παγκόσμιες εμπορικές ροές λόγω της παγκοσμιοποίησης, οι οποίες καταδεικνύονται, ειδικότερα, με τη σημαντική αύξηση των εισαγωγών στην Ένωση, τη σοβαρή μετατόπιση του ενωσιακού εμπορίου αγαθών ή υπηρεσιών, τη ραγδαία μείωση του μεριδίου αγοράς της Ένωσης σε έναν συγκεκριμένο τομέα, τη μετεγκατάσταση δραστηριοτήτων σε τρίτες χώρες ή ως αποτέλεσμα της αποχώρησης του Ηνωμένου Βασιλείου από την Ένωση χωρίς συμφωνία, υπό την προϋπόθεση ότι αυτές οι απολύσεις έχουν σημαντικές δυσμενείς επιπτώσεις στην τοπική, περιφερειακή ή εθνική οικονομία».

²⁹⁰ εκτός εάν το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο, σε συμφωνία με το Ηνωμένο Βασίλειο, αποφάσιζε ομόφωνα την παράταση της εν λόγω προθεσμίας. Αφού ενέκρινε μία πρώτη παράταση στις 22 Μαρτίου 2019, το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο εξέδωσε την απόφαση (ΕΕ) 2019/584, στις 11 Απριλίου 2019, με την οποία συμφώνησε, κατόπιν νέου αιτήματος του Ηνωμένου Βασιλείου, να παρατείνει την προθεσμία που προβλέπεται στο άρθρο 50 παράγραφος 3 ΣΕΕ έως την 31η Οκτωβρίου 2019.

Μάλιστα, επειδή είχε κατεπείγοντα χαρακτήρα η αποχώρηση του Ηνωμένου Βασιλείου, χωρίς σχετική συμφωνία, προβλέφθηκε η εξαίρεση από την προθεσμία των οκτώ εβδομάδων, που αναφέρεται στο άρθρο 4 του πρωτοκόλλου αριθ. 1, σχετικά με τον ρόλο των εθνικών κοινοβουλίων στην Ευρωπαϊκή Ένωση, το οποίο προσαρτάται στη ΣΕΕ, στη Συνθήκη για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης και στη Συνθήκη για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας Ατομικής Ενέργειας. Ο κανονισμός θα άρχιζε να ισχύει την επομένη της δημοσίευσής του στην Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης, αλλά θα εφαρμοζόταν μόνο από την επομένη της ημέρας κατά την οποία οι Συνθήκες θα έπαυαν να ισχύουν ως προς το Ηνωμένο Βασίλειο, σύμφωνα με το άρθρο 50 παράγραφος 3 ΣΕΕ. Ως γνωστόν, τελικά, συνάφθηκε συμφωνία αποχώρησης του Ηνωμένου Βασιλείου και της Ε.Ε. και ο παρών κανονισμός δεν εφαρμόστηκε.

III.2.1.6. Ο ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ 691/2021²⁹¹

Μετά τις διεργασίες και τις ζυμώσεις που κράτησαν περισσότερο από δύο χρόνια, αποφασίστηκε, τελικά, να συνεχιστεί η λειτουργία του ΕΤΠ και στη νέα προγραμματική περίοδο 2021-2027, καθώς κρίθηκε ότι παράγει «ενωσιακή προστιθέμενη αξία»²⁹². Ο νέος κανονισμός για το ΕΤΠ, ο Κανονισμός (ΕΕ) 2021/691 της 28ης Απριλίου 2021 καταργεί τον κανονισμό (ΕΕ) αριθ. 1309/2013 και έχει ισχύ για την περίοδο 2021 έως 2027. Επίσης, ο τίτλος του Ταμείου είναι στο εξής Ευρωπαϊκό Ταμείο Προσαρμογής στην Παγκοσμιοποίηση για τους απολυμένους εργαζόμενους.

Οι βασικές αλλαγές που επιφέρει σε σχέση με τον προηγούμενο είναι οι εξής κυρίως:

- διευρύνεται ο στόχος του ΕΤΠ καθώς αφενός ενσωματώνει στους κόλπους του την εφαρμογή των αρχών που θέτει ο ευρωπαϊκός πυλώνας κοινωνικών δικαιωμάτων, προκειμένου να ενισχυθεί η κοινωνική και οικονομική συνοχή μεταξύ των περιφερειών και των κρατών μελών και αφετέρου γιατί επιδεικνύει αλληλεγγύη, παρέχοντας βοήθεια στην περίπτωση μεγάλων

²⁹¹ ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ (ΕΕ) 2021/691 ΤΟΥ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΥ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟΥ ΚΑΙ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ της 28ης Απριλίου 2021 για το Ευρωπαϊκό Ταμείο Προσαρμογής στην Παγκοσμιοποίηση για τους απολυμένους εργαζόμενους (ΕΤΠ) και για την κατάργηση του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1309/2013.

²⁹² Σημείο 13 των εκτιμήσεων στον Κανονισμό 2021/691.

αναδιαρθρώσεων, όχι πλέον μόνο αυτών που σχετίζονται με την παγκοσμιοποίηση, όπως οι αλλαγές στη μορφή του παγκόσμιου εμπορίου, οι εμπορικές διαμάχες, οι σημαντικές αλλαγές στις εμπορικές σχέσεις της Ένωσης ή στη σύνθεση της εσωτερικής αγοράς ή με τις χρηματοπιστωτικές ή οικονομικές κρίσεις, αλλά και με τη μετάβαση στην ψηφιοποίηση, στην αυτοματοποίηση και σε μια οικονομία χαμηλών εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα.

- δίδεται ιδιαίτερη έμφαση σε μέτρα που βοηθούν τις πιο μειονεκτούσες ομάδες (π.χ. ρομά κ.ά.)
- πλέον ωφελούμενοι θα είναι μόνο απολυμένοι εργαζόμενοι και αυτοαπασχολούμενοι των οποίων η επαγγελματική δραστηριότητα έχει παύσει κατά τη διάρκεια μεγάλων γεγονότων αναδιαρθρώσεων,
- δεν θα αφορά πια τους NEETs γιατί δεν θεωρείται το καταλληλότερο χρηματοδοτικό εργαλείο για τη στήριξή τους,
- μειώνεται κι άλλο ο αριθμός των εργαζομένων που απολύονται από 500 σε 200,
- το ποσοστό της συγχρηματοδότησης θα κυμαίνεται από 60%-85%,
- εισάγονται πλέον δείκτες εκροών και αποτελεσμάτων, οι οποίοι θα παρουσιάζονται στις τελικές εκθέσεις που υποβάλλουν τα κράτη – μέλη το αργότερο επτά μήνες, μετά την ολοκλήρωση της παρέμβασης και
- οι τελικές εκθέσεις των κρατών-μελών θα υποβάλλονται πλέον μετά από επτά και όχι έξι μήνες, όπως ίσχυε προηγουμένως, μετά τη λήξη της περιόδου υλοποίησης και θα περιλαμβάνουν συγκεκριμένους δείκτες εκροών και αποτελεσμάτων.

Σε ό,τι αφορά τον καθορισμό του ύψους της χρηματοδοτικής συνεισφοράς του ΕΤΠ, στο άρθρο 13 διευκρινίζεται ότι το ποσοστό συγχρηματοδότησης του ΕΤΠ για τα προσφερόμενα μέτρα είναι το υψηλότερο ποσοστό συγχρηματοδότησης του ΕΚΤ+ στο οικείο κράτος - μέλος, όπως ορίζεται στο άρθρο 112 παράγραφος 3 του κανονισμού περί κοινών διατάξεων 2021- 2027, ή ανέρχεται στο 60%, όποιο είναι υψηλότερο.

Επίσης, είναι ιδιαίτερα σημαντικό ότι για πρώτη φορά εισάγονται δείκτες, για την παρακολούθηση της προόδου του ΕΤΠ, ως προς την επίτευξη των στόχων του, όπως αυτό αναφέρεται ρητά στο άρθρο 19 παράγραφος 1, στο άρθρο 20

παράγραφος 1 στοιχείο γ) και στο άρθρο 21 παράγραφος 1). Ειδικότερα, μάλιστα το Παράρτημα ΙΙ αφορά στην καταγραφή αυτών των κοινών δεικτών εκροών και αποτελεσμάτων για τις αιτήσεις στο ΕΤΠ, οι οποίοι πρέπει να αναλύονται ανά φύλο (θήλυ, άρρεν, μη δυαδικό) και οι οποίοι διακρίνονται σε δύο κατηγορίες:

1) Κοινοί δείκτες εκροών για τους δικαιούχους: α) άνεργοι β) οικονομικά μη ενεργοί γ) μισθωτοί δ) αυτοαπασχολούμενοι ε) κάτω των 30 ετών στ) άνω των 54 ετών ζ) απόφοιτοι κατώτερης δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης ή χαμηλότερου επιπέδου εκπαίδευσης (ISCED²⁹³ 0-2) η) απόφοιτοι ανώτερης δευτεροβάθμιας (ISCED 3) ή μεταδευτεροβάθμιας εκπαίδευσης (ISCED 4) θ) απόφοιτοι τριτοβάθμιας εκπαίδευσης (ISCED 5-8) και

2) Κοινοί δείκτες μακροπρόθεσμων αποτελεσμάτων για τους συμμετέχοντες: α) ποσοστό των δικαιούχων του ΕΤΠ σε απασχόληση και σε αυτοαπασχόληση έξι μήνες μετά το τέλος της περιόδου υλοποίησης· β) ποσοστό των δικαιούχων του ΕΤΠ σε απασχόληση και σε αυτοαπασχόληση που απέκτησαν προσόν, έως έξι μήνες μετά το τέλος της περιόδου υλοποίησης· γ) ποσοστό των δικαιούχων του ΕΤΠ σε απασχόληση και σε αυτοαπασχόληση σε εκπαίδευση ή κατάρτιση έξι μήνες μετά το τέλος της περιόδου υλοποίησης.

Ο στόχος της καλύτερης αποτίμησης των αποτελεσμάτων της εφαρμογής των συγχρηματοδοτούμενων από το ΕΤΠ προγραμμάτων στα διάφορα κράτη – μέλη της Ε.Ε. επιτυγχάνεται με δύο κυρίως τρόπους. Αφενός μέσω της εισαγωγής κοινών δεικτών εκροών και αποτελεσμάτων και αφετέρου μέσω της υποβολής στην Επιτροπή, το αργότερο στο τέλος του έβδομου μήνα μετά τη λήξη της περιόδου υλοποίησής τους από το οικείο κράτος μέλος, μίας τελικής έκθεσης, η οποία στο εξής θα περιλαμβάνει στοιχεία σχετικά και με: α) το είδος των μέτρων και τα αποτελέσματα, εξηγώντας τις προκλήσεις, τα διδάγματα που αντλήθηκαν, τις συνέργειες και τη συμπληρωματικότητα με άλλα ενωσιακά ταμεία, ιδίως το ΕΚΤ+, και υποδεικνύοντας, όπου είναι δυνατόν, τη συμπληρωματικότητα των μέτρων με μέτρα που χρηματοδοτούνται από άλλα ενωσιακά ή εθνικά προγράμματα, σύμφωνα με το πλαίσιο ποιότητας της Ε.Ε. για την πρόβλεψη της αλλαγής και την αναδιάρθρωση· β) τα ονόματα των φορέων υλοποίησης της συντονισμένης δέσμης υπηρεσιών μέτρων στο κράτος μέλος· γ) τους δείκτες που

²⁹³ Πρόκειται για τη Διεθνή Πρότυπη Ταξινόμηση της Εκπαίδευσης (International Standard Classification of Education: ISCED).

ορίζονται στο παράρτημα ΙΙ σημεία 1) και 2)· δ) αν η απολύουσα επιχείρηση, εκτός αν πρόκειται για πολύ μικρή επιχείρηση ή ΜΜΕ, υπήρξε δικαιούχος κρατικής ενίσχυσης ή προηγούμενης χρηματοδότησης από το Ταμείο Συνοχής ή τα διαρθρωτικά ταμεία της Ένωσης κατά τα προηγούμενα πέντε έτη· και ε) δήλωση για την αιτιολόγηση των δαπανών.

Στο παράρτημα 1 παρουσιάζονται, αναλυτικά, οι βασικές αλλαγές που επέφερε κάθε κανονισμός για το ΕΤΠ, ενώ στο παράρτημα 2 παρουσιάζονται για κάθε κανονισμό τα τεθέντα χρονικά όρια της διαδικασίας έγκρισης μίας αίτησης χρηματοδότησης και υλοποίησής της.

ΙΙΙ.3. Η ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΤΟΥ ΕΤΠ

Ο τρόπος λειτουργίας του ΕΤΠ βάσει του κανονισμού απαιτεί τη συνεργασία της καθ' ύλην αρμόδιας υπηρεσίας της Ευρωπαϊκής Επιτροπής με τις καθ' ύλην αρμόδιες υπηρεσίες των κρατών – μελών για το ΕΤΠ.

ΙΙΙ.3.1. Η ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΤΟΥ ΕΤΠ ΣΤΗΝ Ε.Ε.

Η Γενική Διεύθυνση Απασχόληση, Κοινωνικές Υποθέσεις και Κοινωνική Ένταξη (Employment, Social Affairs And Inclusion Directorate General)²⁹⁴, υπαγόμενη στον Ευρωπαίο Επίτροπο για θέματα απασχόλησης, κοινωνικών υποθέσεων, δεξιοτήτων και κινητικότητας εργασίας, αποτελεί ένα από τα πενήντα τρία (53) Τμήματα/Γενικές Διευθύνσεις/Εκτελεστικούς Οργανισμούς της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, που έχει ως έργο της την ανάπτυξη και υλοποίηση πολιτικών της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για την Απασχόληση, τις κοινωνικές υποθέσεις, την εκπαίδευση και την κατάρτιση. Από τις δέκα (10) πολιτικές προτεραιότητες της Επιτροπής²⁹⁵, η DG EMPL ασχολείται κυρίως με θέματα εργασίας, ανάπτυξης και επένδυσης, εσωτερικής αγοράς, οικονομικής και νομισματικής ένωσης, δικαιοσύνης και θεμελιωδών δικαιωμάτων, μετανάστευσης και ψηφιακής ενιαίας αγοράς. Επίσης, ασχολείται και με τα συναφή με αυτά τα θέματα χρηματοδοτικά

²⁹⁴ Συντομογραφικά DG EMPL.

²⁹⁵ Οι δέκα (10) προτεραιότητες της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για το 2015-2019 είναι οι εξής: 1) Απασχόληση, ανάπτυξη και επενδύσεις, 2) Ψηφιακή ενιαία αγορά, 3) Ενεργειακή ένωση και κλίμα, 4) Εσωτερική αγορά, 5) Μία βαθύτερη και δικαιότερη οικονομική και νομισματική ένωση), 6) Μία ισορροπημένη και προοδευτική εμπορική πολιτική για την αξιοποίηση της παγκοσμιοποίησης, 7) Δικαιοσύνη και θεμελιώδη δικαιώματα, 8) Μετανάστευση, 9) Μία ισχυρότερη παγκόσμια δύναμη και 10) Δημοκρατική αλλαγή.

προγράμματα της Ε.Ε. Μία από τις επτά (7) διευθύνσεις της Γενικής Διεύθυνσης Απασχόληση, Κοινωνικές Υποθέσεις και Κοινωνική Ένταξη είναι η Διεύθυνση Επενδύσεων (EMPL.F, Investment) η οποία αποτελείται από πέντε (5) τμήματα. Το Τμήμα Κοινής Διαχείρισης²⁹⁶ (EMPL.F2 EGF, shared management) είναι το καθ' ύλην αρμόδιο διοικητικό τμήμα της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, που ασχολείται με το ΕΤΠ σε ευρωπαϊκό επίπεδο.

Τα πρόσωπα επαφής (contact persons), ένα από κάθε κράτος - μέλος, που είναι υπεύθυνα για το ΕΤΠ στη χώρα τους συναντώνται δύο φορές το χρόνο για την ανταλλαγή απόψεων και την ανταλλαγή εμπειριών σχετικά με την εφαρμογή του κανονισμού ΕΤΠ μέσω των μεμονωμένων περιπτώσεων. Η πρώτη συνεδρίαση των προσώπων επαφής του Ευρωπαϊκού Ταμείου Προσαρμογής στην Παγκοσμιοποίηση (ΕΤΠ) έλαβε χώρα στις Βρυξέλλες την 1η Μαρτίου 2007. Έκτοτε έχουν γίνει συνολικά 26 συνεδριάσεις²⁹⁷.

Ο τρόπος λειτουργίας του ταμείου είναι απλός. Σε ένα κράτος - μέλος η αρμόδια εθνική υπηρεσία για το ΕΤΠ, η οποία γνωρίζει ποιες απολύσεις στη χώρα προκαλούνται εξαιτίας της παγκοσμιοποίησης ή της κρίσης²⁹⁸ σχεδιάζει υπό την αιγίδα/καθοδήγηση της αρμόδιας υπηρεσίας του ΕΤΠ στην Ε.Ε. ένα σχέδιο για την παροχή βοήθειας στους πληγέντες εργαζόμενους. Το σχέδιο αυτό, στη συνέχεια, υποβάλλεται ως αίτηση στην Ε.Ε. για συγχρηματοδότηση μέσω του ΕΤΠ. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή την αξιολογεί και την προτείνει προς έγκριση στην αρμόδια για τον προϋπολογισμό αρχή²⁹⁹ της Ε.Ε. Εάν εγκριθεί η αίτηση, τότε το κράτος - μέλος μπορεί να λάβει έως και το 60% του κόστους του σχεδίου δράσης του.

III.3.2. Η ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΤΟΥ ΕΤΠ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

Ενάμιση περίπου χρόνος χρειάστηκε από τη στιγμή της έκδοσης του αρχικού Κανονισμού 1927/2006 για το ΕΤΠ προκειμένου τα αντανακλαστικά της ελληνικής δημόσιας διοίκησης να αντιδράσουν και να ξεκινήσουν να διαμορφώνουν το κατάλληλο θεσμικό πλαίσιο βάσει του οποίου θα μπορούσε να προκύψει η καθ' ύλην αρμόδια Υπηρεσία για τη λειτουργία του ΕΤΠ στην Ελλάδα. Μετά από τριάνμισι έτη, στις 21 Μαΐου 2010, ορίστηκε η Υπηρεσία, η οποία θα

²⁹⁶ Επικεφαλής του τμήματος είναι η κα Fabienne Levy.

²⁹⁷ Η πιο πρόσφατη συνάντηση των προσώπων επαφής έλαβε χώρα στις 18 Νοεμβρίου 2021.

²⁹⁸ ανεξάρτητα από το αν ο εργοδότης και οι εκπρόσωποι των εργαζομένων συμφωνήσουν σε ένα αμφίπλευρα αποδεκτό σχέδιο.

²⁹⁹ το Συμβούλιο και το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο.

αποτελεί την Αρχή Διαχείρισης για την εφαρμογή των ενεργειών που θα χρηματοδοτούνται από το ΕΤΠ. Αντιθέτως, σε άλλα κράτη - μέλη της Ε.Ε. τα διοικητικά αυτά ζητήματα επιλύθηκαν άμεσα και οι αρμόδιες υπηρεσίες τους ορίστηκαν ταχύτατα και από τον επόμενο κιόλας χρόνο ίδρυσης του ΕΤΠ υπέβαλαν προς έγκριση στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή αιτήσεις για συγχρηματοδότηση από το ΕΤΠ. Το 2011 υποβάλλεται η πρώτη ελληνική αίτηση για συγχρηματοδότηση από το ΕΤΠ, δηλαδή πέντε χρόνια μετά την έναρξη λειτουργίας του ΕΤΠ.

Δεδομένου ότι το αντικείμενο του ΕΤΠ σε ευρωπαϊκό επίπεδο άπτεται εργασιακών και κοινωνικών ζητημάτων και διοικητικά ανήκει στην αρμοδιότητα της Μονάδας F2 της Διεύθυνσης Επενδύσεων της Γενικής Διεύθυνσης Απασχόληση, Κοινωνικές Υποθέσεις και Ενσωμάτωση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, το καθ' ύλην αρμόδιο Υπουργείο στην Ελλάδα για το ΕΤΠ είναι το Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων³⁰⁰. Λόγω έλλειψης σχετικού νομικού πλαισίου για την υλοποίηση προγραμμάτων, που δεν υπάγονται στο Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο (Ε.Κ.Τ.), η Κεντρική Υπηρεσία του Υπουργείου Εργασίας ανέθεσε αρχικά τη διερεύνηση του θέματος της αρμοδιότητας στην Μονάδα Α της Ειδικής Υπηρεσίας Συντονισμού και Παρακολούθησης δράσεων του Ε.Κ.Τ. της Γενικής Γραμματείας Διαχείρισης Κοινοτικών και Άλλων Πόρων του Υπουργείου Εργασίας. Διαπιστώθηκε ότι το μοναδικό νομικό έρεισμα για τον ορισμού του αρμόδιου φορέα διαχείρισης του ΕΤΠ στην Ελλάδα αποτελούσε η παράγραφος 2 του άρθρου 37 του Νόμου 3762/2009 (ΦΕΚ 75/Α/15-05-2009), στην οποία αναφερόταν ότι με απόφαση του Υπουργού Απασχόλησης και Κοινωνικής Προστασίας³⁰¹ θα ορίζεται ο εκάστοτε αρμόδιος φορέας εκτέλεσης για την οργάνωση και συμμετοχή της χώρας στη διαχείριση δράσεων ανθρωπίνων πόρων, οι οποίες χρηματοδοτούνται από εθνικούς ή κοινοτικούς πόρους και ανήκουν στην αρμοδιότητα του Υπουργείου Εργασίας. Κατόπιν, συγκροτήθηκε αμειβόμενη Ομάδα Διοίκησης Έργου για την ενεργοποίηση του ΕΤΠ³⁰², αποτελούμενη από 25 μέλη³⁰³, η οποία λειτούργησε για εννέα μήνες και ασχολήθηκε με τον σχεδιασμό των απαιτούμενων ενεργειών, που θα οδηγούσαν στη διαμόρφωση του πλαισίου

³⁰⁰ Το 2006, έτος ίδρυσης του ΕΤΠ, το Υπουργείο είχε την ονομασία Υπουργείο Απασχόλησης και Κοινωνικής Προστασίας.

³⁰¹ ή με κοινές αποφάσεις του ίδιου και των καθ' ύλην αρμόδιων υπουργών στην περίπτωση συναρμοδιότητας.

³⁰² με την υπ' αριθμ. 12803/Δ1.2175/31-03-2009 Απόφαση της Υπουργού Απασχόλησης και Κοινωνικής Προστασίας (ΦΕΚ162/14-04-2009).

³⁰³ προερχόμενα από διάφορες διευθύνσεις του Υπουργείου Εργασίας, του Υπουργείου Οικονομίας, του Ο.Α.Ε.Δ., των Περιφερειών αλλά και από διάφορους κοινωνικούς εταίρους (ΣΕΒ, ΓΣΕΒΕΕ, ΕΣΕΕ και της ΓΣΕΕ).

λειτουργίας του ΕΤΠ στην Ελλάδα. Καρπός του έργου όλων αυτών των ενεργειών ήταν η με αριθμ. 0.9415/3.1543/11-05-2010 Κ.Υ.Α. του Υφυπουργού Οικονομίας, Ανταγωνιστικότητας και Ναυτιλίας και του Υπουργού Εργασίας (ΦΕΚ692/Β/21-05-2010), η οποία για πρώτη φορά όριζε την Υπηρεσία που θα ήταν αρμόδια για το ΕΤΠ στην Ελλάδα και για τον τρόπο λειτουργίας της. Μεσολάβησαν, επομένως, μία σειρά χρονοβόρων διοικητικών διεργασιών και έκδοσης Κ.Υ.Α. προκειμένου να προκύψει η αρμόδια για τα θέματα του ΕΤΠ Αρχή Διαχείρισης καθώς και το πρώτο Σύστημα Διαχείρισης Αξιολόγησης, Παρακολούθησης, Ελέγχου και Διαδικασίας Εφαρμογής των ενεργειών που συγχρηματοδοτούνται από αυτό³⁰⁴, χωρίς το οποίο δεν μπορούσε βέβαια να προβεί η Ελλάδα σε καμία αίτησης χρηματοδότησης από το ΕΤΠ.

Το Σύστημα Διαχείρισης Αξιολόγησης, Παρακολούθησης, Ελέγχου και Διαδικασίας Εφαρμογής των ενεργειών που συγχρηματοδοτούνται από το ΕΤΠ (ΣΔΕ) έχει τροποποιηθεί από το 2010 έως σήμερα πέντε φορές. Τις δύο πρώτες φορές, αφορούσε στην προγραμματική περίοδο 2007-2013 και τις τρεις επόμενες στην προγραμματική περίοδο 2014-2020³⁰⁵. Στο ΣΔΕ ορίζεται το σύνολο των διοικητικών Αρχών που βρίσκονται σε αλληλεξάρτηση, έχουν συγκεκριμένη οργανωτική δομή και αναπτύσσουν επί μέρους δραστηριότητες με αντικειμενικό σκοπό τη χρηστή δημοσιονομική διαχείριση των πόρων (οικονομία, αποτελεσματικότητα, αποδοτικότητα) του ΕΤΠ³⁰⁶. Στο ΣΔΕ ορίζεται ο τρόπος λειτουργίας του ΕΤΠ και οι ακόλουθοι τρεις αρμόδιοι φορείς:

- Η Διαχειριστική Αρχή (Δ.Α.), υπεύθυνη για τη διαχείριση του ΕΤΠ στην Ελλάδα.

³⁰⁴ το οποίο εκδόθηκε το 2010, δηλαδή τριάντα περίπου χρόνια μετά την ίδρυση του ΕΤΠ.

³⁰⁵ Το 2010 με την υπ' αριθμ.0.9415/3.1543-11/05/2010 Κ.Υ.Α. (ΦΕΚ692/Β/21-05-2010) του Υφυπουργού Οικονομίας, Ανταγωνιστικότητας και Ναυτιλίας και του Υπουργού Εργασίας και Κοινωνικής Ασφάλισης ορίζεται το πρώτο Σύστημα Διαχείρισης, Αξιολόγησης, Παρακολούθησης και Ελέγχου (ΣΔΕ) για το ΕΤΠ. Το 2011 με την υπ' αριθμ.1.5672/3.1071-02/05/2011 Κ.Υ.Α. (ΦΕΚ1110/Β/03-06-2011) του Υφυπουργού Οικονομίας, Ανταγωνιστικότητας και Ναυτιλίας και της Υπουργού Εργασίας και Κοινωνικής Ασφάλισης τροποποιείται η προηγούμενη Κ.Υ.Α. που αφορά στο ΣΔΕ. Οι δύο αυτές Κ.Υ.Α. αφορούσαν στην προγραμματική περίοδο 20078-2013. Το 2015 για την νέα προγραμματική περίοδο 2014-2020 ορίζεται το νέο ΣΔΕ με την υπ' αριθμ. 5.20263/5.15444-22/07/2015 Κ.Υ.Α. του Υπουργού Οικονομίας, Υποδομών, Ναυτιλίας και Τουρισμού, του Αναπληρωτή Υπουργού Οικονομικών και του Υπουργού Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης (ΦΕΚ 1565/Β/27-07-2015). Το 2016 με την υπ' αριθμ. 6.5266/5.4663/18-04-2016 Κ.Υ.Α. του Υφυπουργού Οικονομίας, Ανάπτυξης και Τουρισμού, της Αναπληρώτριας Υπουργού Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης και του Αναπληρωτή Υπουργού Οικονομικών (ΦΕΚ 1122/Β/20-04-2016) τροποποιήθηκε η με αριθμ. 5.20263/5.15444-22/07/2015 Κ.Υ.Α. Το 2017 με την υπ' αριθμ.7.5013/30-03-2017 Κ.Υ.Α. του Αναπληρωτή Υπουργού Οικονομίας και Ανάπτυξης, της Αναπληρώτριας Υπουργού Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης και του Αναπληρωτή Υπουργού Οικονομικών (ΦΕΚ1180/Β/04-04-2017) τροποποιείται για δεύτερη φορά η με αριθμ. 5.20263/5.15444-22/07/2015 Κ.Υ.Α.

³⁰⁶ Η πληροφόρηση για το Σύστημα Διαχείρισης και Ελέγχου (Δομές και Διαδικασίες) είναι σημαντική και για τους Δικαιούχους (Δήμους, Υπηρεσίες Υπουργείων, ιδιωτικούς φορείς, επιχειρήσεις, κ.λπ.), οι οποίοι υλοποιούν έργα-πράξεις στο πλαίσιο του ΕΤΠ της κάθε προγραμματικής περιόδου. Οι Δικαιούχοι οφείλουν να γνωρίζουν αφενός τις Αρχές/ φορείς στους οποίους πρέπει να απευθύνονται, αφετέρου τους κανόνες και τις Διαδικασίες που εφαρμόζονται για τις συγχρηματοδοτούμενες πράξεις (κανόνες επιλεξιμότητας, έκδοση πρόσκλησης για την αίτηση χρηματοδότησής τους, διαδικασία επιλογής, έλεγχου νομιμότητας δημοσίων συμβάσεων, επαληθεύσεις και έλεγχου του φυσικού και οικονομικού αντικειμένου των πράξεων, μέτρα πρόληψης και καταπολέμησης της απάτης, κ.λπ.)

- Η Αρχή Πιστοποίησης (Α.Π.), υπεύθυνη για την άσκηση των αρμοδιοτήτων πιστοποίησης των πληροφοριών οικονομικού περιεχομένου. Ως Α.Π. έχει οριστεί η «Ειδική Υπηρεσία Αρχή Πιστοποίησης και Εξακρίβωσης Συγχρηματοδοτούμενων Προγραμμάτων», που υπάγεται στο Υπουργείο Οικονομίας, Ανάπτυξης & Τουρισμού.
- Η Αρχή Ελέγχου (Α.Ε.), υπεύθυνη για τον έλεγχο της ορθής λειτουργίας του ΣΔΕ. Ως Αρχή Ελέγχου έχει οριστεί η «Επιτροπή Δημοσιονομικού Ελέγχου (ΕΔΕΛ)» της Γενικής Γραμματείας Δημοσιονομικής Πολιτικής του Υπουργείου Οικονομικών.

Επίσης, η Εθνική Αρχή Συντονισμού (Ε.Α.Σ.), που υπάγεται στο Υπουργείο Οικονομίας, Ανάπτυξης & Τουρισμού, είναι η Αρχή που ασκεί καθήκοντα συνδέσμου και παρέχει πληροφορίες στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή και προωθεί την εναρμονισμένη εφαρμογή του ενωσιακού και εθνικού δικαίου.

Σήμερα, η Υπηρεσία που τελεί χρέη Αρχής Διαχείρισης³⁰⁷ του ΕΤΠ στην Ελλάδα είναι η Επιτελική Δομή ΕΣΠΑ του Υπουργείου Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης (ΥΠΕΚΑΑ), Τομέας Απασχόλησης και Κοινωνικής Οικονομίας, έτσι όπως περιγράφεται στο άρθρο 18, παράγραφος 6 του ν. 4314/2014, όπως τροποποιήθηκε και ισχύει. Ασκεί τις αρμοδιότητές της³⁰⁸, σύμφωνα με το στο άρθρο 7 του «Συστήματος Προγραμματισμού, αξιολόγησης, διαχείρισης, παρακολούθησης και ελέγχου για την υλοποίηση των ενεργειών που συγχρηματοδοτούνται από το Ευρωπαϊκό Ταμείο Προσαρμογής στην Παγκοσμιοποίηση (ΕΤΠ) περιόδου 2014-2020» (ΣΔΕ ΕΤΠ)³⁰⁹. Έχει την αρμοδιότητα της Εθνικής Αρχής Συντονισμού - Αρχής Διαχείρισης για την εφαρμογή των δράσεων, που συγχρηματοδοτούνται από το ΕΤΠ περιόδου 2014-2020, σύμφωνα με το άρθρο 63 του ν. 4331/2015. Αρχικά, ως Αρχή Διαχείρισης είχε ορισθεί η Ειδική Υπηρεσία Συντονισμού και Παρακολούθησης Δράσεων του ΕΚΤ (ΕΥΣΕΚΤ) της Γενικής Γραμματείας Διαχείρισης Κοινοτικών και Άλλων Πόρων

³⁰⁷ ο ορισμός της ως Αρχή Διαχείρισης του ΕΤΠ έγινε βάσει του άρθρου 63 του Νόμου 4331/2015 (ΦΕΚ 69/Α/02-07-2015).

³⁰⁸ σύμφωνα με την με αριθμό πρωτοκόλλου 11315/ΕΥΘ 97/30-01-2018 (ΦΕΚ Β/220-30-01-2018) Κοινή Υπουργική Απόφαση των Υπουργών Οικονομίας και Ανάπτυξης - Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης - Οικονομικών - Διοικητικής Ανασυγκρότησης: «Αντικατάσταση της υπ' αριθμ. 112806/ΕΥΘΥ1047/ 26-10-2016 (ΦΕΚ Β' 3595) κοινής απόφασης των Υπουργών Εσωτερικών και Διοικητικής Ανασυγκρότησης - Οικονομίας, Ανάπτυξης και Τουρισμού - Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης - Οικονομικών: «Διάρθρωση της Ειδικής Υπηρεσίας «Επιτελική Δομή ΕΣΠΑ Υπουργείου Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης, Τομέα Απασχόλησης και Κοινωνικής Οικονομίας» και αντικατάσταση των α) υπ' αριθμ. 107900/16.3.2001 (Β' 599), β) υπ' αριθμ. 25255/2236/07.04.2008 (Β' 604), γ) υπ' αριθμ. οικ. 180691/7.2.2001 (Β' 148) και δ) υπ' αριθμ. 2.10691/οικ.3.1008 (Β' 1462/2012) κοινών υπουργικών αποφάσεων όπως ισχύουν» όπως ισχύει.

³⁰⁹ Σύμφωνα με την αριθμ. 5.20263/5.15444/22-07-2015 Κ.Υ.Α. του Υπουργού Οικονομίας, Υποδομών, Ναυτιλίας και Τουρισμού, του Αναπληρωτή Υπουργού Οικονομικών και του Υπουργού Εργασίας, κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης (ΦΕΚ 1565/Β/27-07-2015), όπως ισχύει.

του Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικής Ασφάλισης³¹⁰. Στη συνέχεια ορίστηκε η Ειδική Υπηρεσία Εφαρμογής Συγχρηματοδοτούμενων Ενεργειών από το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο (ΕΥΕ-ΕΚΤ) της Γενικής Γραμματείας Κοινοτικών και Άλλων Πόρων του Υπουργείου Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης μέχρι τη σύσταση της σημερινής Υπηρεσίας, που έχει οριστεί ως Αρχή Διαχείρισης του ΕΤΠ³¹¹.

Ειδικότερα, αρμοδιότητα της Αρχής Διαχείρισης είναι να υποβάλει προς έγκριση στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή την αίτηση κάθε πρότασης έργου για συγχρηματοδότηση από το ΕΤΠ, καθώς και, εάν αυτό απαιτείται από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, πρόσθετων στοιχείων προκειμένου η σχετική πρόταση να αξιολογείται θετικά και να εγκρίνεται. Τόσο για την υποβολή τυχόν προτάσεων δράσεων της Ελλάδας προς χρηματοδοτική συνεισφορά από το ΕΤΠ 2014-2020 όσο και για την καλύτερη στοιχειοθέτηση των επιχειρημάτων κάθε σχετικής αίτησης, η Αρχή Διαχείρισης μεριμνά για τη συλλογή των απαιτούμενων στοιχείων, συνεργαζόμενη στο πλαίσιο αυτό με το Τμήμα Πολιτικών Απασχόλησης της Διεύθυνσης Απασχόλησης της Γενικής Διεύθυνσης Εργασίας και Ένταξης στην Απασχόληση του Υπουργείου Εργασίας και κοινωνικών Υποθέσεων, καθώς και με άλλους φορείς.

Μεριμνά, επίσης, για την εφαρμογή των αποφάσεων για χρηματοδοτική συνεισφορά από το ΕΤΠ. Διενεργεί ενδιάμεση και εκ των υστέρων αξιολόγηση των παρεμβάσεων του ΕΤΠ, σύμφωνα με το άρθρο 20 του Κανονισμού (ΕΚ) 1309/2013 και λαμβάνει κατάλληλα μέτρα για την αξιοποίησή τους, σε συνεργασία με το Τμήμα Πολιτικών Απασχόλησης της Διεύθυνσης Απασχόλησης της Γενικής Διεύθυνσης Εργασίας και Ένταξης στην Απασχόληση του Υπουργείου Εργασίας και κοινωνικών Υποθέσεων και με τις αρμόδιες Υπηρεσίες της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Ακόμη, φροντίζει για την υλοποίηση των σχετικών έργων από ενδιάμεσους φορείς³¹², στους οποίους εκχωρεί μέρος των αρμοδιοτήτων της. Επιπλέον, πιστοποιεί την επίτευξη των στόχων του κάθε χρηματοδοτούμενου έργου και παρέχει πληροφόρηση και ενημέρωση για όλα τα υλοποιούμενα έργα, που συγχρηματοδοτούνται από το ΕΤΠ. Τέλος, εκπροσωπεί την Ελλάδα στις

³¹⁰ με την υπ' αριθμ.0.9415/3.1543-11/05/2010 Κ.Υ.Α. (ΦΕΚ692/Β/21-05-2010) του Υφυπουργού Οικονομίας, Ανταγωνιστικότητας και Ναυτιλίας και του Υπουργού Εργασίας και Κοινωνικής Ασφάλισης.

³¹¹ Σύμφωνα με την υπ' αριθμ. 5.20263/5.154444/22-07-2015 Κ.Υ.Α. (ΦΕΚ1565/Β/27-07-2015) του Υπουργού Οικονομίας, Υποδομών, Ναυτιλίας και Τουρισμού, του Αναπληρωτή Υπουργού Οικονομικών και του Υπουργού Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης.

³¹² κατόπιν πρόσκλησης προς φορέα.

σχέσεις της με την Ευρωπαϊκή Επιτροπή όσον αφορά τη χρηματοδοτική συνεισφορά από το ΕΤΠ και στέλεχός της έχει ορισθεί ως πρόσωπο επαφής (contact person), που συναντάται με τα ομότιμα στελέχη των άλλων κρατών - μελών για να συνεργαστούν και να ανταλλάξουν απόψεις για το ΕΤΠ.

Μετά την έγκριση από την Επιτροπή και το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο μίας αίτησης χρηματοδότησης προς το ΕΤΠ, η Αρχή Διαχείρισης κάνει ανάρτηση πρόσκλησης για δικαιούχο, που θα αναλάβει την υλοποίηση της δράσης, δηλαδή ακολουθεί μία διαγωνιστική διαδικασία με ενστάσεις περίπου δύο μηνών. Αποτέλεσμα αυτής της χρονοβόρας γραφειοκρατικής διαδικασίας είναι ο δικαιούχος να προβεί στη διαμόρφωση ενός ατομικού σχεδίου δράσης για κάθε ωφελούμενο, μέσω μίας εξατομικευμένης παρέμβασης. Η διαμόρφωση αυτού του ατομικού σχεδίου δράσης κάθε ωφελούμενου, επηρεάζει και το κόστος ανά άτομο του συγχρηματοδοτούμενου από το ΕΤΠ προγράμματος, καθώς διαφοροποιείται για κάθε άτομο ανάλογα με τις ανάγκες του, όπως αυτές προκύπτουν από την προηγηθείσα εξατομικευμένη προσέγγιση.

III.3.2.1. ΛΟΓΟΙ ΚΑΘΥΣΤΕΡΗΣΗΣ ΚΙΝΗΤΟΠΟΙΗΣΗΣ ΤΟΥ ΕΤΠ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

Εκτός από την προαναφερθείσα χρονοβόρα διαδικασία καθορισμού του κατάλληλου νομικού πλαισίου και της αρμόδιας Αρχής Διαχείρισής του, μία σειρά άλλων σημαντικών παραγόντων λειτούργησαν ως τροχοπέδη στην αξιοποίηση του ΕΤΠ στην Ελλάδα για πέντε περίπου έτη.

Πρώτα από όλα, δεν υπήρξαν στα πρώτα χρόνια λειτουργίας του ΕΤΠ σχετικές αιτήσεις της Ελλάδας γιατί, βάσει του αρχικού Κανονισμού, το ΕΤΠ αφορούσε αποκλειστικά σε απολύσεις εργαζομένων από μεγάλες επιχειρήσεις που αφείλονταν στην παγκοσμιοποίηση του εμπορίου και όχι και σε παράγοντες που σχετίζονταν με την οικονομική κρίση. Είναι αξιοσημείωτο ότι δεν υπάρχουν στην Ελλάδα τόσο πολλές και μεγάλες επιχειρήσεις, οι οποίες μάλιστα να προβούν και σε ομαδικές απολύσεις ή έστω να υπάρχει τόσο μεγάλος αριθμός απολυμένων στον ίδιο κλάδο (όπου υπάρχει μείωση του κύκλου εργασιών) ώστε η χώρα να μπορεί να στοιχειοθετήσει αίτημα για συγχρηματοδότηση από το ΕΤΠ. Όταν στον τροποποιητικό Κανονισμό 546/2009 προστέθηκε και ως λόγος χρηματοδότησης η

οικονομική κρίση τότε για πρώτη φορά η Ελλάδα άρχισε να εξετάζει τις δυνατότητες αίτησης χρηματοδότησης από το ΕΤΠ. Στο πλαίσιο αυτό, μόλις ξεπέρασε τους προαναφερθέντες διοικητικούς σκοπέλους, αιτήθηκε για πρώτη φορά χρηματοδότηση από το ΕΤΠ το 2011 για την Υπόθεση Aldi³¹³. Οι λόγοι της οικονομικής κρίσης, όμως, βάσει του Κανονισμού έπαψαν, δυστυχώς, να ισχύουν για τα δύο επόμενα έτη³¹⁴. Μόνο όταν ετέθη σε ισχύ ο Κανονισμός 1309/2013 και επετράπη και πάλι η χρηματοδότηση και για λόγους οικονομικής κρίσης η Ελλάδα μπόρεσε πλέον το 2014 να υποβάλει πέντε (5) σχετικές αιτήσεις.

Ένας ακόμη σημαντικός λόγος της σχετικής καθυστέρησης ήταν η ανυπαρξία στη χώρα οποιασδήποτε επίσημης πηγής πληροφόρησης για τον αριθμό των απολυμένων σε μία επιχείρηση στα πρώτα χρόνια λειτουργίας του ΕΤΠ, ώστε η Αρχή Διαχείρισης να μπορεί να αντλεί πληροφορίες και να γνωρίζει την κατάσταση που επικρατεί στην αγορά εργασίας. Την εποχή εκείνη, δεν υπήρχε δηλαδή η δυνατότητα σύνδεσης του απολυμένου, που εγγραφόταν στα μητρώα ανέργων του Ο.Α.Ε.Δ., με τον Αριθμό Φορολογικού Μητρώου της επιχείρησης που τον απέλυε, με αποτέλεσμα από τον Ο.Α.Ε.Δ. να υπάρχουν τα στοιχεία του αριθμού των απολύσεων αλλά να μην είναι γνωστό από ποιες εταιρείες απολύονταν και σε ποιον οικονομικό κλάδο αυτές δραστηριοποιούνταν. Γίνονταν μεμονωμένες κινήσεις από τους απολυμένους, από επιμελητήρια, από εργατικά κέντρα, από ομοσπονδίες ή από τις ίδιες τις εταιρείες, οι οποίες όμως συνήθως δεν ενδιαφέρονταν για τους απολυμένους τους, διότι οι ίδιες δεν ωφελούνταν καθόλου από το ΕΤΠ. Δεν υπήρχε κάποιο εργαλείο που η Αρχή Διαχείρισης να μπορεί να χρησιμοποιήσει για να γνωρίζει ανά πάσα στιγμή τον αριθμό των απολύσεων σε κάθε εταιρεία ανά τη χώρα προκειμένου να μπορεί να ελέγξει αν πληρούνται οι επιλεξιμότητες για υποβολή αίτησης συγχρηματοδότησης από το ΕΤΠ. Το 2014, χάρη στο σύστημα ΕΡΓΑΝΗ, η Αρχή Διαχείρισης μπόρεσε πλέον να αποκτήσει τη δυνατότητα άντλησης πληροφοριών σχετικών με τον αριθμό των απολυμένων σε κάθε εταιρεία. Σήμερα, πολύτιμο, επιπλέον, εργαλείο στον εντοπισμό των απολυμένων αποτελεί εκτός από το σύστημα ΕΡΓΑΝΗ και ο Μηχανισμός Διάγνωσης Αναγκών της Αγοράς Εργασίας.

Σημαντικό, τέλος, πρόβλημα αποτέλεσε και αποτελεί το άρθρο 99 της πτωχευτικής διαδικασίας που αν και έχει σκοπό την εξυγίανση της επιχείρησης

³¹³ Βλ. σελ. 222.

³¹⁴ Πρόκειται για τα έτη 2012 και 2013.

και την προστασία των πιστωτών, στην πράξη έχει αποδειχθεί ότι κατά κόρον επιτυγχάνει το ακριβώς αντίθετο, καθώς στο 99% των περιπτώσεων δεν εξυγιαίνεται καμία επιχείρηση και απολύεται όλο το προσωπικό³¹⁵. Μάλιστα, η επίσχεση θεωρείται εν δυνάμει σχέση εργασίας για τη νομική υπηρεσία της Ε.Ε. και χρειάζεται καταγγελία της σχέσης εργασίας ή οριστική πτώχευση, με απόφαση του Πρωτοδικείου, προκειμένου το κράτος - μέλος να μπορεί να στοιχειοθετήσει αίτημα συγχρηματοδότησης προς το ΕΤΠ. Άρα, απαιτούνται βελτιώσεις στο άρθρο 99, καθώς το άρθρο αυτό καταντά να είναι ένα τέχνασμα, μία προσχηματική διαδικασία, κατά την οποία ο επιχειρηματίας επιλέγει αυτή τη διαδικασία για να κερδίσει χρόνο και το μόνο που μπορεί να συμβεί είναι να εκπίπτουν, πιθανώς, κάποια περιουσιακά του στοιχεία³¹⁶.

³¹⁵ Σε ερώτηση στη Βουλή του πρώην υπουργού δικαιοσύνης και Ρουπακιά από το διάστημα 17-11-2011 έως το Δεκέμβριο του 2012, αποδείχτηκε ότι 556 εταιρείες και φυσικά πρόσωπα προσέφυγαν στις διαδικασίες εξυγίανσης του άρθρου 99 και από αυτές οι 173 ήταν αθηναϊκές επιχειρήσεις (π.χ. ΣΑΤΟ, ΝΕΟΣΕΤ, ΣΙΒΙΤΑΣ, ΤΕΓΟΠΟΥΛΟΣ, ΑΛΤΕΡ, ΑΛΟΥΕΤ, ΠΟΥΜΑ, ΒΩΒΟΣ κ.ά.). Οι εργαζόμενοι σε αυτές έχουν καταφύγει σε επίσχεση εργασίας αλλά για το ΕΤΠ και για τα στατιστικά στοιχεία της χώρας δεν θεωρούνται απολυμένοι γιατί δεν έχει λυθεί η σχέση εργασίας τους. Μόνο δύο εταιρείες από τις προηγούμενες πτώχευσαν οριστικά και αμέσως για αυτές τις δύο έγινε αίτηση της Ελλάδας στο ΕΤΠ.

³¹⁶ Επισημαίνεται, επίσης, ότι αν μία εταιρεία χρεοκοπήσει και κάνει ρύθμιση με τράπεζα προηγείται η ρύθμιση και η εξόφληση των ασφαλιστικών εισφορών στα ασφαλιστικά ταμεία και μετά η αποζημίωση των απολυμένων.

IV. ΜΕΡΟΣ ΤΡΙΤΟ: Η ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΤΟΥ ΕΤΠ ΣΤΑ ΚΡΑΤΗ – ΜΕΛΗ ΤΗΣ Ε.Ε.

Όλο το τρίτο μέρος αφιερώνεται στη μελέτη όλης της πορείας υλοποίησης έργων που συγχρηματοδοτήθηκαν από το ΕΤΠ, κατόπιν των αιτήσεων χρηματοδότησης, που υπέβαλαν τα κράτη – μέλη. Η μελέτη περίπτωσης θα βασιστεί: α) στις αιτήσεις χρηματοδότησης που υποβάλλουν προς την Γενική Διεύθυνση Απασχόλησης της Ευρωπαϊκής Επιτροπής τα κράτη – μέλη, που αιτούνται και υλοποιούν προγράμματα συγχρηματοδοτούμενα από το ΕΤΠ, β) στις υποβληθείσες από τα κράτη - μέλη τελικές εκθέσεις, που αφορούν στο πέρας της υλοποίησης αυτών των προγραμμάτων, οι οποίες μάλιστα, όπως και οι αιτήσεις χρηματοδότησης, είναι εμπιστευτικές και η δημοσιοποίησή τους επαφίεται στη διακριτική ευχέρεια κάθε κράτους - μέλους, γ) στις ετήσιες ή διετείς εκθέσεις, που εκπονεί η Ευρωπαϊκή Επιτροπή για τα υλοποιούμενα προγράμματα από το ΕΤΠ, καθώς και δ) στις ενδιάμεσες και εκ των υστέρων αξιολογήσεις της Ευρωπαϊκής Επιτροπής στις δύο προγραμματικές περιόδους, 2007-2013 και 2014-2020.

Η μελέτη περίπτωσης θέλει να εξετάσει:

1. συγκριτικά τις δύο προγραμματικές περιόδους 2007-2013 και 2014-2020 λειτουργίας του ΕΤΠ ως προς το: α) ποιες χώρες συμμετείχαν στο ΕΤΠ ή απείχαν και με ποια συχνότητα συμμετείχαν σε κάθε προγραμματική περίοδο, β) πόσους στοχευόμενους δικαιούχους, τόσο απολυμένους εργαζόμενους όσο και ΕΑΕΚ αφορούσαν, γ) ποια ήταν τα αιτούμενα ποσά χρηματοδότησης και ποια κράτη – μέλη αιτήθηκαν τα υψηλότερα ποσά, δ) ποιους τομείς οικονομικής δραστηριότητας αφορούσαν οι αιτήσεις, ε) ποιο κριτήριο χρηματοδότησης, αυτό της παγκοσμιοποίησης ή αυτό της οικονομικής κρίσης επελέγη και στ) κριτήριο παρέμβασης, που επελέγη στις αιτήσεις χρηματοδότησης,

2. συγκριτικά, δύο τομείς οικονομικής δραστηριότητας:

α) τον τομέα του λιανικού εμπορίου, γιατί:

- ο τομέας αυτός υπήρξε ο πρώτος σε αριθμό αιτήσεων στην δεύτερη προγραμματική περίοδο 2014-2020,
- αιτήσεις για αυτόν τον τομέα δραστηριότητας υποβλήθηκαν και στις δύο προγραμματικές περιόδους,

- συμμετείχε μεγάλος αριθμός κρατών - μελών, τόσο ιδρυτικών (1958: Βέλγιο, Ολλανδία) όσο και προερχόμενων από επόμενες διευρύνσεις (1981: Ελλάδα, 1986: Ισπανία, 1995: Φινλανδία και 2004: Τσεχία) και από όλες τις γεωγραφικές περιοχές της Ε.Ε.,
- παρουσιάζει ενδιαφέρον η απόρριψη από το Συμβούλιο για πρώτη φορά από το 2007 έως σήμερα στο τελικό στάδιο έγκρισης αίτηση χρηματοδότησης της αίτησης που υποβλήθηκε στο ΕΤΠ και προερχόταν από το Βέλγιο, αν και είχε ήδη γίνει θετική πρόταση από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή και το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και

β) τον τομέα των κινητών τηλεφώνων γιατί:

- υπήρξε ένας τομέας για τον οποίο υπήρξαν αρκετές αιτήσεις χρηματοδότησης, αλλά μόνο στην πρώτη προγραμματική περίοδο και
 - συμμετείχαν κράτη - μέλη από διαφορετικές φάσεις διεύρυνσης (1958: Γερμανία, 1995: Φινλανδία, 2007: Ρουμανία),
3. συγκριτικά, τα συγχρηματοδοτούμενα από το ΕΤΠ προγράμματα τεσσάρων χωρών (της Ελλάδας, της Ιρλανδίας, της Φινλανδίας και της Σουηδίας), που εντάχθηκαν στην Ε.Ε. σε διαφορετικές διευρύνσεις, έχουν εμφανή παρουσία και στις δύο προγραμματικές περιόδους και σε κοινούς αλλά και διαφορετικούς τομείς δραστηριότητας και με διαφορετικά αιτούμενα ποσά χρηματοδότησης από το ΕΤΠ και

4. τη σημασία που αποδίδει το ΕΤΠ στο θέμα της ισότητας των δύο φύλων.

Στόχος της μελέτης περίπτωσης είναι η εξαγωγή ασφαλών συμπερασμάτων για τη συμβολή του ΕΤΠ στην αντιμετώπιση των επιπτώσεων της παγκοσμιοποίησης και της οικονομικής κρίσης στους πληττόμενους εργαζόμενους.

Επισημαίνεται ότι αρχική πρόθεση της παρούσας εργασίας ήταν η εξέταση έργων του ΕΤΠ που προέρχονταν από όλα τα κράτη - μέλη, αλλά αυτό δεν κατέστη εφικτό, καθώς οι αιτήσεις χρηματοδότησης και οι τελικές εκθέσεις που υποβάλλουν τα κράτη - μέλη είναι εμπιστευτικές και μόνο αν ένα κράτος - μέλος συμφωνήσει μπορεί να επιτρέψει τη χρησιμοποίηση αυτών των εμπιστευτικών εγγράφων. Στο πλαίσιο αυτό, λόγω του ότι μόνο τέσσερα κράτη - μέλη συμφώνησαν να δώσουν τα σχετικά έγγραφα για όλα τα έργα τους, εξασφαλίστηκαν, μετά από πολύ μεγάλη πίεση, μόνο μεμονωμένα προγράμματα του ΕΤΠ κι από άλλα έξι (6) κράτη - μέλη, που αφορούσαν σε δύο τομείς

οικονομικής δραστηριότητας, αυτόν του «λιανικού εμπορίου, εκτός μηχανοκίνητων οχημάτων και μοτοσικλετών» κι αυτόν των «κινητών τηλεφώνων». Μάλιστα, με τον τρόπο αυτόν εξασφαλίστηκε ένα μεγάλο δείγμα προγραμμάτων, που χρηματοδοτήθηκαν από το ΕΤΠ, κι εξετάστηκε ένας μεγάλος αριθμός αιτήσεων χρηματοδότησης, οι οποίες υποβλήθηκαν από πολλά και διαφορετικά ως προς το μέγεθος, τον πληθυσμό, την χρονική περίοδο ένταξης στους κόλπους της Ε.Ε. και την οικονομική τους ανάπτυξη κράτη – μέλη. Συγκεκριμένα, αντικείμενο εξέτασης υπήρξαν συνολικά σαράντα δύο (42) αιτήσεις χρηματοδότησης και τελικές εκθέσεις³¹⁷, οι οποίες υποβλήθηκαν από δέκα (10) από τα είκοσι ένα (21) συνολικά κράτη – μέλη, που αιτήθηκαν χρηματοδότησης από το ΕΤΠ κι αφορούν και στις δύο προγραμματικές περιόδους. Τα δέκα αυτά κράτη – μέλη είναι:

- α. τρία από τα ιδρυτικά κράτη – μέλη της Ε.Ε. (1958): Βέλγιο, Γερμανία, Ολλανδία (το Λουξεμβούργο δεν αιτήθηκε ποτέ χρηματοδότηση από το ΕΤΠ),
- β. ένα από τα τρία κράτη – μέλη της πρώτης διεύρυνσης (1973): Ιρλανδία (το Η.Β. δεν αιτήθηκε ποτέ χρηματοδότηση από το ΕΤΠ),
- γ. η Ελλάδα (1981),
- δ. ένα από τα δύο κράτη – μέλη της Ιβηρικής διεύρυνσης (1986): Ισπανία,
- ε. δύο από τα τρία κράτη – μέλη της διεύρυνσης προς τον Βορρά (1995): Σουηδία, Φινλανδία και
- στ. ένα κράτος –μέλος της διεύρυνσης μετά την πτώση του τείχους του Βερολίνου (2004): Τσεχία (από τα 10 κράτη – μέλη αυτής διεύρυνσης συμμετείχαν στο ΕΤΠ έξι)
- ζ. ένα κράτος – μέλος από τις διεύσεις του 2007 και του 2013: Ρουμανία (η Κροατία δεν υπέβαλε ως τώρα αίτηση χρηματοδότησης και η Βουλγαρία υπέβαλε μεν μία αίτηση, η οποία όμως δεν εγκρίθηκε).

Επίσης, τα σαράντα δύο (42) εξεταζόμενα προγράμματα των δέκα (10) κρατών – μελών αφορούν σε τομείς οικονομικής δραστηριότητας που κατέχουν διαχρονικά υψηλή θέση κατάταξης στις αιτήσεις χρηματοδότησης στο ΕΤΠ τόσο στην πρώτη όσο και στην δεύτερη προγραμματική περίοδο.

³¹⁷ Σημειώνεται ότι κατά την ολοκλήρωση της διεξαγωγής της παρούσας μελέτης περίπτωσης, για δύο από τις σαράντα δύο αιτήσεις χρηματοδότησης δεν είχαν κατατεθεί οι τελικές τους εκθέσεις από τα κράτη – μέλη (την Ελλάδα και την Φινλανδία, λόγω του ότι η οριζόμενη από τον κανονισμό χρονική προθεσμία υποβολής τους δεν είχε ακόμη παρέλθει), ώστε να μπορούν να μελετηθούν διεξοδικά.

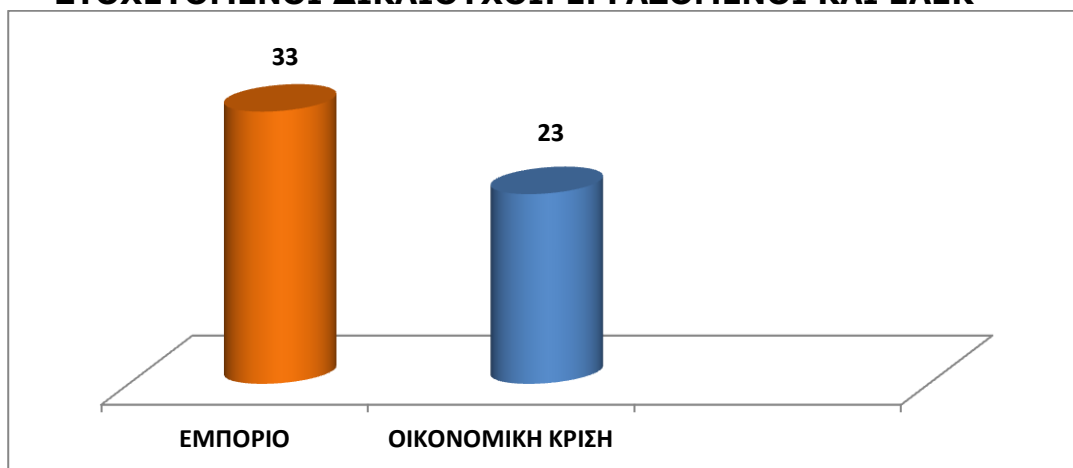
IV.1. ΟΙ ΑΙΤΗΣΕΙΣ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗΣ ΣΤΟ ΕΤΠ ΚΑΤΑ ΤΙΣ ΔΥΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΚΕΣ ΠΕΡΙΟΔΟΥΣ 2007-2013 ΚΑΙ 2014-2020

Κατά τη διάρκεια των δύο προγραμματικών περιόδων 2007-2013 και 2014-2020, από τα είκοσι επτά (27) κράτη - μέλη της Ε.Ε.³¹⁸ υπέβαλαν αίτηση/εις χρηματοδότησης είκοσι ένα (21) κράτη, που αφορούσαν σε 164.670 στοχευόμενους δικαιούχους (160.241 απολυμένους εργαζόμενους και 4.429 ΕΑΕΚ) και με αιτούμενη συνδρομή από το ΕΤΠ συνολικού ύψους 653.732.028,00€.

Συγκεκριμένα, όπως φαίνεται και στο γράφημα 1, οι στοχευόμενοι δικαιούχοι των εγκεκριμένων αιτήσεων χρηματοδότησης³¹⁹, ανέρχονται σε 163.297 άτομα, 105.030 κατά την πρώτη προγραμματική περίοδο και κατά τη δεύτερη σε 58.267, γεγονός που αποδεικνύει ότι στην περίοδο 2014-2020 οι στοχευόμενοι δικαιούχοι ήταν σχεδόν οι μισοί σε σχέση με αυτούς της περιόδου 2007-2013³²⁰.

ΓΡΑΦΗΜΑ 1:

ΣΤΟΧΕΥΟΜΕΝΟΙ ΔΙΚΑΙΟΥΧΟΙ: ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΟΙ ΚΑΙ ΕΑΕΚ

Στο γράφημα 2, παρουσιάζονται ανά έτος οι στοχευόμενοι δικαιούχοι όλων των αιτήσεων χρηματοδότησης και παρατηρείται ότι ο μεγαλύτερος αριθμός αφορά στα έτη της μεγάλης οικονομικής κρίσης (2009 και 2010), ενώ στην περίοδο 2014-2020 ο ετήσιος αιτούμενος αριθμός είναι σαφώς μικρότερος από εκείνον

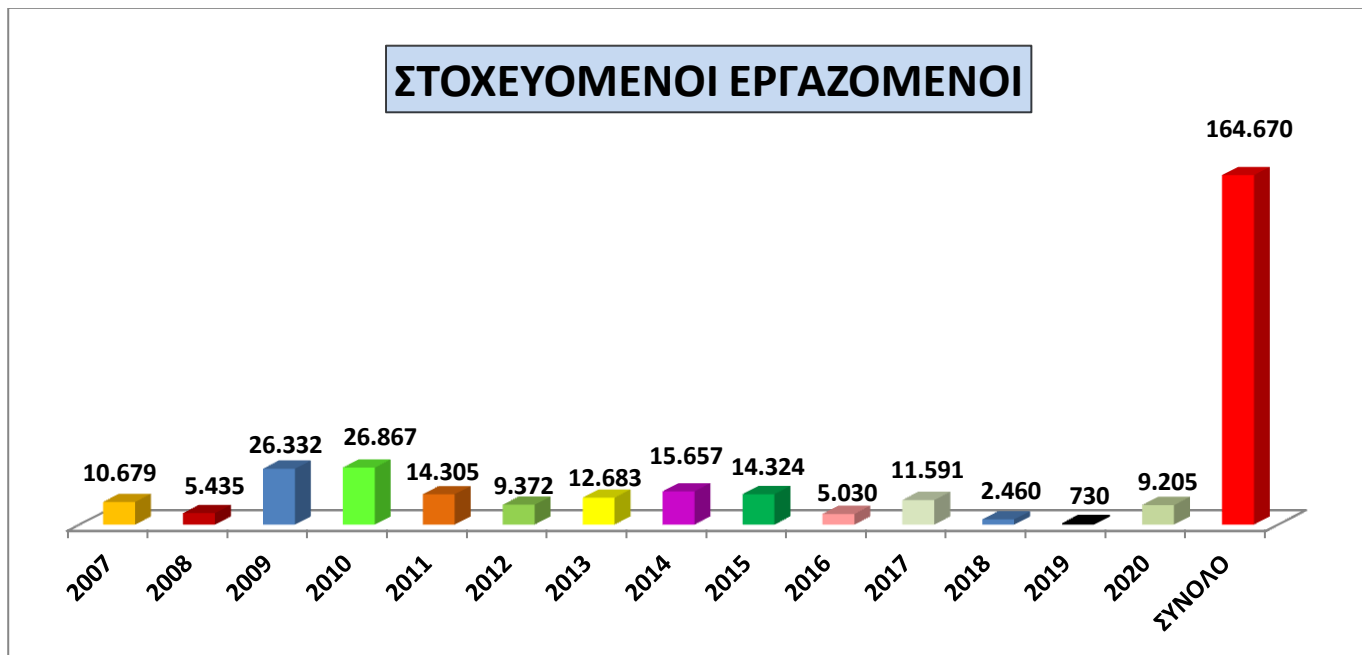
³¹⁸ Η Μ. Βρετανία, για όσο χρόνο υπήρξε μέλος της Ε.Ε., δεν υπέβαλε ποτέ αίτηση χρηματοδότησης στο ΕΤΠ και πάντα ήταν αρνητικά διακείμενη στην ύπαρξη του Ταμείου.

³¹⁹ Δεν συμπεριλαμβάνονται οι στοχευόμενοι δικαιούχοι των απορριφθεισών αιτήσεων της Βουλγαρίας και του Βελγίου.

³²⁰ Βλ. Παράρτημα 3, όπου ανά έτος, ανά προγραμματική περίοδο και συνολικά, παρουσιάζεται ο αριθμός των στοχευόμενων δικαιούχων (στοχευόμενων εργαζόμενων και ΕΑΕΚ).

της περιόδου 2007-2013, ιδίως την τελευταία τριετία, όπου υπάρχει ένα ευνοϊκότερο οικονομικό κλίμα παγκοσμίως³²¹.

ΓΡΑΦΗΜΑ 2:

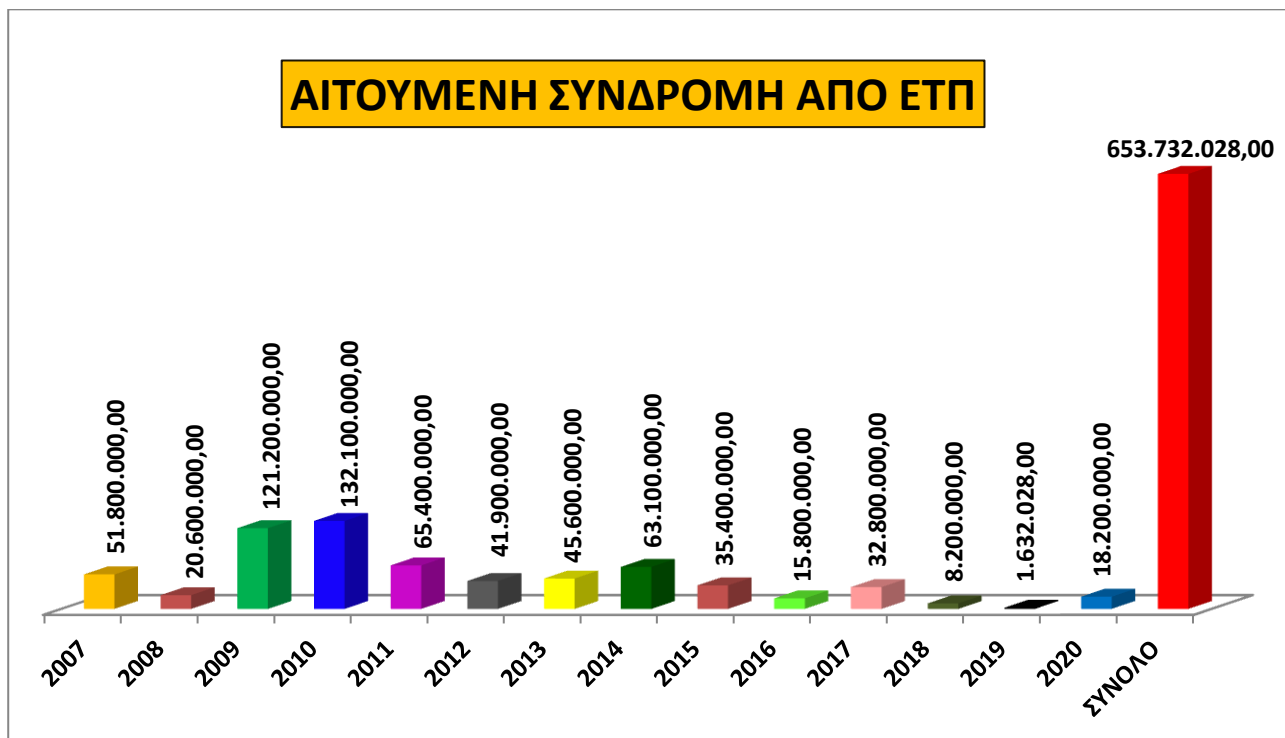

Ως προς το ποσό της αιτούμενης χρηματικής συνδρομής από το ΕΤΠ προκύπτει ότι τα αιτούμενα ποσά, στην πρώτη προγραμματική περίοδο, ήταν πολύ μεγαλύτερα σε σχέση με τα αντίστοιχα της δεύτερης και στα έτη της μεγάλης οικονομικής κρίσης τα αιτούμενα ποσά είναι τα υψηλότερα³²², όπως φαίνεται και στο γράφημα 3.

³²¹ Βλ. το παράρτημα 3, όπου παρουσιάζεται ο αριθμός των στοχευόμενων δικαιούχων ανά κράτος – μέλος και στις δύο προγραμματικές περιόδους.

³²² Βλ. το παράρτημα 4, όπου παρουσιάζεται ο αριθμός των στοχευόμενων δικαιούχων ανά κράτος – μέλος και στις δύο προγραμματικές περιόδους.

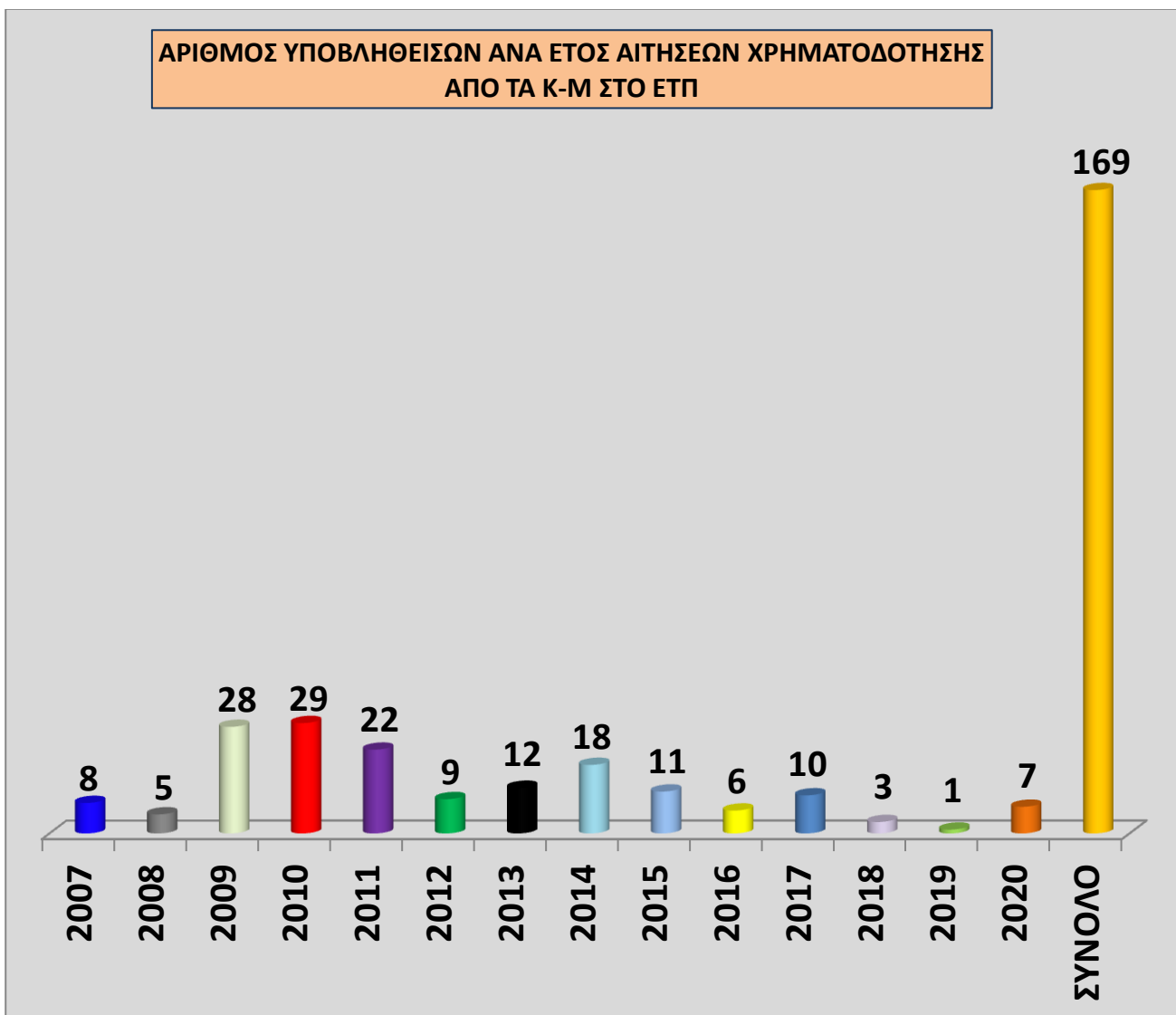
ΓΡΑΦΗΜΑ 3:

Συνολικά, όπως φαίνεται και στο παρακάτω γράφημα, υποβλήθηκαν εκατόν εξήντα εννιά (169) αιτήσεις χρηματοδότησης³²³.

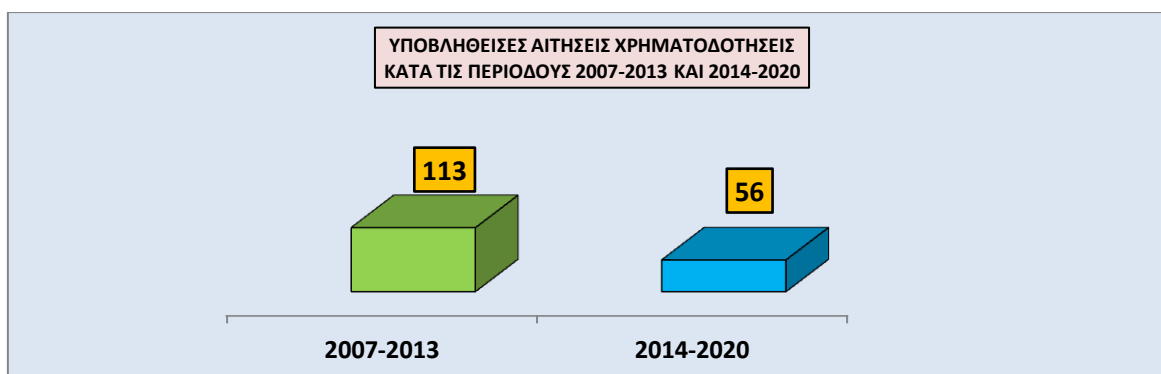
³²³ Περιλαμβάνονται και οι απορριφθείσες αιτήσεις χρηματοδότησης. Καταγράφεται ο αριθμός των υποβληθεισών αιτήσεων χρηματοδότησης, ετησίως.

ΓΡΑΦΗΜΑ 4:

Παρατηρείται ότι τα έτη της οικονομικής κρίσης υποβλήθηκαν οι περισσότερες αιτήσεις χρηματοδότησης, ενώ από το 2018 και μετά πολύ λίγες. Επίσης, όπως φαίνεται και στο γράφημα 5, περισσότερες αιτήσεις χρηματοδότησης υποβλήθηκαν στην πρώτη προγραμματική περίοδο.

ΓΡΑΦΗΜΑ 5:

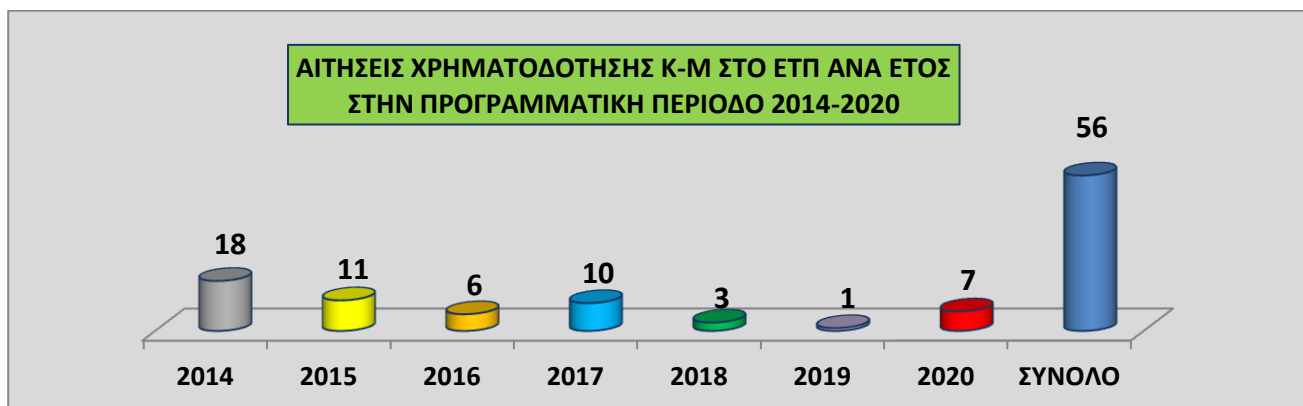
Όπως φαίνεται στο γράφημα 6, στην προγραμματική περίοδο 2007-2013, μεγάλη αύξηση των αιτήσεων χρηματοδότησης παρατηρείται από το 2009 και μετά, γεγονός που οφείλεται στην τροποποίηση του ιδρυτικού κανονισμού, που διευρύνει πλέον το πεδίο εφαρμογής του ΕΤΠ και στο εξής οι απολύσεις συνδέονται όχι μόνο με τις αναδιαρθρώσεις των επιχειρήσεων λόγω της παγκοσμιοποίησης του εμπορίου αλλά και με την οικονομική κρίση.

ΓΡΑΦΗΜΑ 6:

Αντιθέτως, κατά την προγραμματική περίοδο 2014-2020, όπως παρατηρείται και στο γράφημα 7, υπάρχει σαφής μείωση του αριθμού των αιτήσεων, ιδίως κατά την τελευταία τριετία.

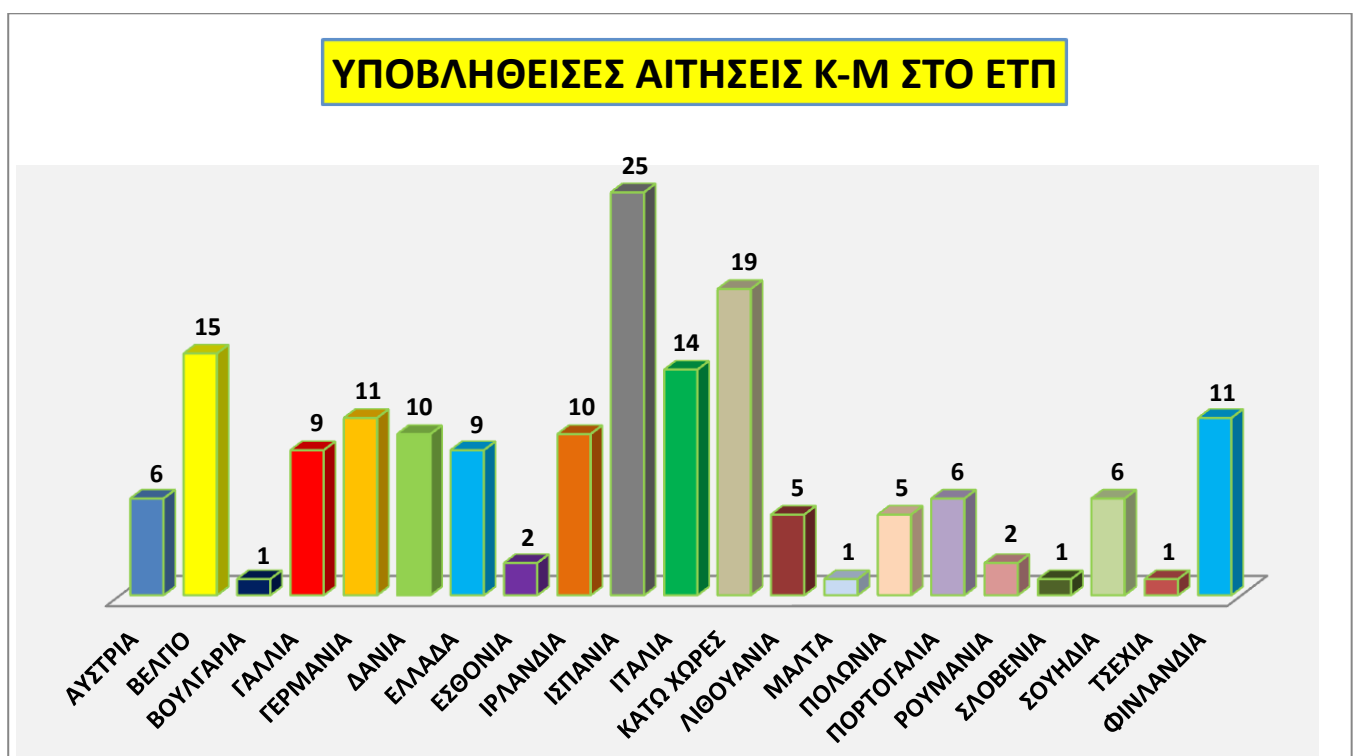
ΓΡΑΦΗΜΑ 7:

Από τα παραπάνω, παρατηρείται ότι οι περισσότερες αιτήσεις χρηματοδότησης υποβλήθηκαν κατά την τριετία 2009 – 2011, ενώ οι λιγότερες κατά την τελευταία τριετία. Άξιο παρατήρησης είναι ότι το έτος 2019 υποβλήθηκε μόνο μία αίτηση χρηματοδότησης, αυτή του Βελγίου, η οποία μάλιστα απορρίφθηκε. Ο βασικός λόγος για τον οποίο υποβλήθηκαν λιγότερες αιτήσεις χρηματοδότησης την περίοδο 2014-2020 είναι, αναμφισβήτητα, το ευνοϊκότερο οικονομικό κλίμα, συγκριτικά με την προηγούμενη προγραμματική περίοδο. Επίσης, οι ελάχιστες υποβληθείσες αιτήσεις κατά τα έτη 2018 και 2019 οφείλονται στην έναρξη των συζητήσεων σχετικά με το μέλλον του ΕΤΠ και στην ανασφάλεια που γεννιέται στα κράτη – μέλη από τον φόβο της μη συνέχισης λειτουργίας του.

Στο παρακάτω γράφημα, παρουσιάζεται ο αριθμός των αιτήσεων χρηματοδότησης ανά κράτος – μέλος:

ΓΡΑΦΗΜΑ 8:

Στους πίνακες 2 και 3, που ακολουθούν, παρατηρείται ότι στην πρώτη προγραμματική περίοδο 2007-2013, αίτηση/εις χρηματοδότησης υπέβαλαν συνολικά είκοσι κράτη – μέλη (20) ενώ στη δεύτερη προγραμματική περίοδο, δώδεκα (12) κράτη – μέλη.

ΠΙΝΑΚΑΣ 2:

ΥΠΟΒΛΗΘΕΙΣΕΣ ΑΙΤΗΣΕΙΣ Κ-Μ ΣΤΟ ΕΤΠ ΑΝΑ ΕΤΟΣ ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΚΗ ΠΕΡΙΟΔΟ 2007-2013									
Α/Α	ΚΡΑΤΗ - ΜΕΛΗ	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	ΣΥΝΟΛΟ
1.	ΑΥΣΤΡΙΑ			1	2	3			6
2.	ΒΕΛΓΙΟ			2	1			4	7
3.	ΒΟΥΛΓΑΡΙΑ			1					1
4.	ΓΑΛΛΙΑ	1		1	1			1	4
5.	ΓΕΡΜΑΝΙΑ	1		2	1	1	1	1	7
6.	ΔΑΝΙΑ			2	4	2	2		10
7.	ΕΛΛΑΔΑ					1			1
8.	ΙΡΛΑΝΔΙΑ			3	3		1		7
9.	ΙΣΠΑΝΙΑ		3	2	5	5		3	18
10.	ΙΤΑΛΙΑ	3	1			5	2		11
11.	ΚΑΤΩ ΧΩΡΕΣ			7	6	2			15
12.	ΛΙΘΟΥΑΝΙΑ		1	4					5
13.	ΜΑΛΤΑ	1							1
14.	ΠΟΛΩΝΙΑ				3			2	5
15.	ΠΟΡΤΟΓΑΛΙΑ	1		2	1	1			5
16.	ΡΟΥΜΑΝΙΑ					1	1		2
17.	ΣΛΟΒΕΝΙΑ				1				1
18.	ΣΟΥΗΔΙΑ			1		1	1		3
19.	ΤΣΕΧΙΑ				1				1
20.	ΦΙΝΛΑΝΔΙΑ	1					1	1	3
ΣΥΝΟΛΟ		8	5	28	29	22	9	12	113

ΠΙΝΑΚΑΣ 3:

ΥΠΟΒΛΗΘΕΙΣΕΣ ΑΙΤΗΣΕΙΣ Κ-Μ ΣΤΟ ΕΤΠ ΑΝΑ ΕΤΟΣ ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΚΗ ΠΕΡΙΟΔΟ 2014-2020									
Α/Α	ΚΡΑΤΗ – ΜΕΛΗ	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	ΣΥΝΟΛΟ
1.	ΒΕΛΓΙΟ	2	3		1		1	1	8
2.	ΓΑΛΛΙΑ	3	1		1				5
3.	ΓΕΡΜΑΝΙΑ	1	1		1			1	4
4.	ΕΛΛΑΔΑ	5	1		1	1			8
5.	ΕΣΘΟΝΙΑ			1				1	2
6.	ΙΡΛΑΝΔΙΑ	2	1						3
7.	ΙΣΠΑΝΙΑ	2		1	2			2	7
8.	ΙΤΑΛΙΑ	1	1		1				3
9.	ΚΑΤΩ ΧΩΡΕΣ	1		1		1		1	4
10.	ΠΟΡΤΟΓΑΛΙΑ					1			1
11.	ΣΟΥΗΔΙΑ		1	1	1				3
12.	ΦΙΝΛΑΝΔΙΑ	1	2	2	2			1	8
ΣΥΝΟΛΟ		18	11	6	10	3	1	7	56

Εκτός από το ότι, στην πρώτη προγραμματική περίοδο, υποβλήθηκαν περισσότερες αιτήσεις χρηματοδότησης και από περισσότερα κράτη – μέλη, αξιοσημείωτο είναι ότι μόνο δύο αιτήσεις χρηματοδότησης απορρίφθηκαν: μία της Βουλγαρίας στην περίοδο 2007-2013 και μία του Βελγίου στην περίοδο 2014-2020. Τα κράτη – μέλη, τα οποία ποτέ δεν αιτήθηκαν χρηματοδότησης από το ΕΤΠ, είναι η Κύπρος, η Σλοβακία, το Λουξεμβούργο, η Λετονία, η Κροατία, η Ουγγαρία και η Μ. Βρετανία, για όσο χρόνο ήταν μέλος της Ε.Ε.

Επίσης, παρατηρείται ότι η χώρα με τις περισσότερες αιτήσεις είναι η Ισπανία (25 αιτήσεις, αλλά την μία την απέσυρε το 2021) και ακολουθούν οι Κάτω Χώρες (19 αιτήσεις), το Βέλγιο (15 αιτήσεις), η Ιταλία (14 αιτήσεις), η Φινλανδία (11 αιτήσεις), η Γερμανία (11 αιτήσεις), η Δανία (10 αιτήσεις), η Ιρλανδία (10 αιτήσεις), η Γαλλία (9 αιτήσεις), η Ελλάδα (9 αιτήσεις), η Αυστρία (6 αιτήσεις), η Πορτογαλία (6 αιτήσεις), η Σουηδία (6 αιτήσεις), η Λιθουανία (5 αιτήσεις), η Πολωνία (5 αιτήσεις), η Εσθονία (2 αιτήσεις), η Ρουμανία (2 αιτήσεις), η Βουλγαρία (1 αίτηση), η Μάλτα (1 αίτηση), η Σλοβενία (1 αίτηση) και η Τσεχία (1 αίτηση).

Ακόμη, βασική διαπίστωση είναι ότι οι πιο πολλές αιτήσεις χρηματοδότησης υποβλήθηκαν κυρίως από τα ιδρυτικά μέλη της Ε.Ε.³²⁴ (οι Κάτω Χώρες με 19 αιτήσεις, το Βέλγιο με 15 αιτήσεις, η Ιταλία με 14 αιτήσεις, η Γερμανία με 11 αιτήσεις, η Γαλλία με 9 αιτήσεις), γεγονός που εξηγείται από το ότι τα κράτη αυτά ήταν που κατεξοχήν διέθεταν μεγάλες επιχειρήσεις (κυρίως αυτοκινητοβιομηχανίες), οι οποίες επλήγησαν από την παγκοσμιοποίηση της οικονομίας και βρέθηκαν αντιμέτωπες με τον σκληρό οικονομικό ανταγωνισμό των αναδυόμενων οικονομικά χωρών της Ασίας. Επίσης, τα κράτη – μέλη των πρώτων κυρίως διευρύνσεων παρατηρείται ότι αξιοποίησαν τις ευκαιρίες που προσέφερε το ΕΤΠ. Συγκεκριμένα, τα δύο από τα τρία κράτη – μέλη της πρώτης διεύρυνσης (η Ιρλανδία και η Δανία) υπέβαλαν μεγάλο αριθμό αιτήσεων (10 αιτήσεις η καθεμία), όπως και της δεύτερης (η Ελλάδα υπέβαλε 9 αιτήσεις) και της τρίτης διεύρυνσης (η Ισπανία υπέβαλε 25 αιτήσεις αλλά την μία την απέσυρε και η Πορτογαλία 6 αιτήσεις), αλλά, ομοίως, στη συνέχεια και της τέταρτης διεύρυνσης (η Φινλανδία με 11 αιτήσεις, η Αυστρία και η Σουηδία με 6 αιτήσεις έκαστη). Αντιθέτως, μηδενική ή πολύ μικρή υπήρξε στη συνέχεια η συμμετοχή

³²⁴ Με εξαίρεση το Λουξεμβούργο, που λόγω πληθυσμού δεν υπέβαλε ποτέ αίτηση χρηματοδότησης στο ΕΤΠ.

των κρατών που εντάχθηκαν στην Ε.Ε. κατά τις τρεις τελευταίες διευρύνσεις. Συγκεκριμένα, σε ό,τι αφορά τα κράτη της πέμπτης διεύρυνσης, η Πολωνία και η Λιθουανία υπέβαλαν 5 αιτήσεις έκαστη, η Ρουμανία και η Εσθονία 2 αιτήσεις έκαστη, η Μάλτα, η Τσεχία και η Σλοβενία 1 αίτηση, ενώ καμία αίτηση δεν υπεβλήθη από την Κύπρο, την Ουγγαρία και τη Λετονία. Από τα κράτη της έκτης διεύρυνσης, υποβλήθηκαν από τη Ρουμανία 2 αιτήσεις και από τη Βουλγαρία 1 αίτηση, η οποία μάλιστα απορρίφθηκε και από την έβδομη διεύρυνση, με την οποία εισήλθε στους κόλπους της Ε.Ε. και η Κροατία δεν υπεβλήθη ακόμη καμία αίτηση.

Εύλογη θεωρείται η μηδενική ή η πάρα πολύ μικρή συμμετοχή των πολύ μικρών σε πληθυσμό και έκταση κρατών – μελών, όπως για παράδειγμα είναι το Λουξεμβούργο ή η Κύπρος, καθώς τα κριτήρια συμμετοχής που θέτει το ΕΤΠ δεν ανταποκρίνονται στον πληθυσμό τους και τη δομή της οικονομίας τους. Ενδιαφέρουσα είναι η περίπτωση της Ελλάδας, η οποία μπόρεσε να αξιοποιήσει τις ευκαιρίες που έδωσε το ΕΤΠ για τα πληγέντα από την χρηματοπιστωτική και οικονομική κρίση κράτη – μέλη και υπέβαλε εννέα αιτήσεις χρηματοδότησης. Τέλος, αξιοπρόσεκτη είναι η ανύπαρκτη ή πολύ μικρή συμμετοχή των κρατών – μελών του πρώην ανατολικού μπλοκ, όπου δεν σημειώθηκαν μαζικές απολύσεις. Συνολικά, οι τομείς οικονομικής δραστηριότητας για τους οποίους υποβλήθηκαν οι εκατόν εξήντα εννιά αιτήσεις χρηματοδότησης παρουσιάζονται στον ακόλουθο πίνακα.

ΠΙΝΑΚΑΣ 4:

ΤΟΜΕΙΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΔΡΑΣΗΡΙΟΤΗΤΑΣ	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	ΣΥΝΟΛΟ
ΕΠΙΠΛΑ			1												1
ΕΡΓΑ ΠΟΛΙΤΙΚΟΥ ΜΗΧΑΝΙΚΟΥ															
ΑΕΡΟΠΟΡΙΚΕΣ ΜΕΤΑΦΟΡΕΣ							1		1		1			2	5
ΑΠΟΘΗΚΕΥΣΗ ΚΑΙ ΥΠΟΣΤΗΡΙΚΤΙΚΕΣ ΠΡΟΣ ΤΗ ΜΕΤΑΦΟΡΑ ΔΡΑΣΗΡΙΟΤΗΤΕΣ														1	1
ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΕΣ ΔΡΑΣΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΚΑΙ ΔΡΑΣΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΜΗΧΑΝΙΚΩΝ ΤΕΧΝΙΚΩΝ. ΤΕΧΝΙΚΕΣ ΔΟΜΙΚΕΣ ΚΑΙ ΑΝΑΛΥΣΕΙΣ				1											1
ΑΥΤΟΚΙΝΗΤΟΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ	2	2	4	4	2	2	2	1	3	1				1	24

ΓΥΑΛΙ						1		1							2
ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΜΕΡΙΜΝΑΣ					1										1
ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΧΡΗΜΑΤΟΠΙΣΤΩΤΙΚΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ												1			1
ΕΙΔΗ ΕΝΔΥΣΗΣ	1		1	2							1	1			6
ΕΙΔΗ ΑΠΟ ΚΡΥΣΤΑΛΛΟ			1												1
ΕΙΔΗ ΑΡΤΟΠΟΙΙΑΣ								1							1
ΕΚΔΟΣΕΙΣ			1					1				1			3
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ															
ΕΞΕΙΔΙΚΕΥΜΕΝΕΣ ΚΑΤΑΣΚΕΥΑΣΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ					1										1
ΕΞΟΥΣΗ ΑΝΘΡΑΚΑ ΚΑΙ ΛΙΓΝΙΤΗ												1			1
ΕΠΙΣΚΕΥΗ ΚΑΙ ΣΥΝΤΗΡΗΣΗ ΑΕΡΟΣΚΑΦΩΝ ΚΑΙ ΔΙΑΣΤΗΜΟΠΛΟΙΩΝ				1				1	1						3
ΗΛΕΚΤΡΙΚΟΣ ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΣ															
ΗΛΕΚΤΡΙΚΑ ΕΙΔΗ ΕΥΡΕΙΑΣ ΚΑΤΑΝΑΛΩΣΗΣ							1								1
ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΟΙ ΥΠΟΛΟΓΙΣΤΕΣ, ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΑ ΚΑΙ ΟΠΤΙΚΑ ΠΡΟΪΟΝΤΑ				2	2	2				2	1				9
ΚΑΤΑΣΚΕΥΕΣ ΚΤΗΡΙΩΝ			2	1	4			1							8
ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ ΜΕΤΑΛΛΙΚΩΝ ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ					2			1							3
ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ ΜΗΧΑΝΗΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΕΙΔΩΝ ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΥ				2	6		2	1	1	1		1			14
ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ ΥΠΟΔΗΜΑΤΩΝ					1	1									2
ΚΕΡΑΜΙΚΑ ΕΙΔΗ			1												1
ΚΙΝΗΤΑ ΤΗΛΕΦΩΝΑ	2		1		1	1	1								6
ΚΛΩΣΤΟΥΨΑΝΤΟΥΡΓΙΚΑ ΠΡΟΪΟΝΤΑ	3	3	3	1			1								11
ΚΟΠΗ, ΜΟΡΦΟΠΟΙΗΣΗ ΚΑΙ ΤΕΛΙΚΗ ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑ ΛΙΘΩΝ					1										1
ΚΟΣΜΗΜΑΤΑ								1							1
ΛΙΑΝΙΚΟ ΕΜΠΟΡΙΟ				2	1			2	1	1	2		1		10
ΜΟΤΟΣΥΚΛΕΤΕΣ					1										1
ΝΑΥΠΗΓΗΣΗ ΠΛΟΙΩΝ ΚΑΙ ΣΚΑΦΩΝ				1	1			1						1	4
ΕΥΛΟΥΡΓΙΚΑ ΠΡΟΪΟΝΤΑ ΓΙΑ ΟΙΚΟΔΟΜΕΣ			1				1								2
ΟΙΚΙΑΚΕΣ ΣΥΣΚΕΥΕΣ			1		1			1							3
ΟΠΤΑΝΘΡΑΚΑΣ ΚΑΙ ΠΡΟΪΟΝΤΑ ΔΙΥΛΙΣΗΣ ΠΕΤΡΕΛΑΙΟΥ															
ΠΑΡΑΓΩΓΗ ΒΑΣΙΚΩΝ ΜΕΤΑΛΛΩΝ			1	1	1	1	2	1						1	8
ΠΑΡΑΓΩΓΗ ΒΑΣΙΚΩΝ ΦΑΡΜΑΚΕΥΤΙΚΩΝ ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ ΚΑΙ ΦΑΡΜΑΚΕΥΤΙΚΩΝ ΣΚΕΥΑΣΜΑΤΩΝ					1										1
ΠΑΡΑΓΩΓΗ ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ ΚΑΠΝΟΥ					1										1
ΠΑΡΑΓΩΓΗ ΤΣΙΜΕΝΤΟΥ, ΑΣΒΕΣΤΗ ΚΑΙ ΓΥΨΟΥ							1								1
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΟΣ ΥΠΟΛΟΓΙΣΤΩΝ									1	1	1				3
ΠΡΟΪΟΝΤΑ ΑΠΟ ΕΛΑΣΤΙΚΟ (ΚΑΟΥΤΣΟΥΚ) ΚΑΙ ΠΛΑΣΤΙΚΕΣ ΥΛΕΣ												1			1
ΡΑΔΙΟΤΗΛΕΟΠΤΙΚΕΣ ΕΚΠΟΜΠΕΣ								1							1

ΣΦΑΓΕΙΑ								1								1
ΤΗΛΕΦΩΝΙΚΑ ΚΕΝΤΡΑ						1					1					2
ΤΥΠΟΓΡΑΦΙΚΟΣ ΚΛΑΔΟΣ/ΕΚΤΥΠΩΣΗ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ			5	4												9
ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΤΠΕ					1											1
ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΠΑΡΟΧΗΣ ΤΡΟΦΙΜΩΝ ΚΑΙ ΠΟΤΩΝ								1								1
ΦΩΤΟΒΟΛΤΑΪΚΕΣ ΣΥΣΤΟΙΧΙΕΣ								1								1
ΧΕΡΣΑΙΕΣ ΜΕΤΑΦΟΡΕΣ					1			1	1							3
ΧΗΜΙΚΑ ΠΡΟΪΟΝΤΑ							1			1						2
ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ														1		
ΧΟΝΔΡΙΚΟ ΕΜΠΟΡΙΟ				1					1							2
ΣΥΝΟΛΟ	8	5	28	29	22	9	12	18	11	6	10	3	1	7	169	

Στον παρακάτω πίνακα παρουσιάζονται, συνολικά, αλλά και ανά προγραμματική περίοδο, ο συνολικός αριθμός των τομέων οικονομικής δραστηριότητας που αιτήθηκαν τα κράτη – μέλη:

ΠΙΝΑΚΑΣ 5:

ΤΟΜΕΙΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ	ΣΥΝΟΛΟ	ΠΕΡΙΟΔΟΣ 2007-2013	ΠΕΡΙΟΔΟΣ 2014-2020
ΕΠΙΠΛΑ	1	1	
ΑΕΡΟΠΟΡΙΚΕΣ ΜΕΤΑΦΟΡΕΣ	5	1	4
ΑΠΟΘΗΚΕΥΣΗ ΚΑΙ ΥΠΟΣΤΗΡΙΚΤΙΚΕΣ ΠΡΟΣ ΤΗ ΜΕΤΑΦΟΡΑ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ			1
ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΚΑΙ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΜΗΧΑΝΙΚΩΝ ΤΕΧΝΙΚΩΝ. ΤΕΧΝΙΚΕΣ ΔΟΜΙΚΕΣ ΚΑΙ ΑΝΑΛΥΣΕΙΣ	1	1	
ΑΥΤΟΚΙΝΗΤΟΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ	24	18	6
ΓΥΑΛΙ	2	1	1
ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΜΕΡΙΜΝΑΣ	1	1	
ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΧΡΗΜΑΤΟΠΙΣΤΩΤΙΚΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ	1		1
ΕΙΔΗ ΕΝΔΥΣΗΣ	6	4	2
ΕΙΔΗ ΑΠΟ ΚΡΥΣΤΑΛΛΟ	1	1	
ΕΙΔΗ ΑΡΤΟΠΟΙΙΑΣ	1		1
ΕΚΔΟΣΕΙΣ	3	1	2
ΕΞΕΙΔΙΚΕΥΜΕΝΕΣ ΚΑΤΑΣΚΕΥΑΣΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ	1	1	
ΕΞΟΡΥΞΗ ΑΝΘΡΑΚΑ ΚΑΙ ΛΙΓΝΙΤΗ	1		1
ΕΠΙΣΚΕΥΗ ΚΑΙ ΣΥΝΤΗΡΗΣΗ ΑΕΡΟΣΚΑΦΩΝ ΚΑΙ ΔΙΑΣΤΗΜΟΠΛΟΙΩΝ	3	1	2
ΗΛΕΚΤΡΙΚΑ ΕΙΔΗ ΕΥΡΕΙΑΣ ΚΑΤΑΝΑΛΩΣΗΣ	1	1	
ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΟΙ ΥΠΟΛΟΓΙΣΤΕΣ, ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΑ ΚΑΙ ΟΠΤΙΚΑ ΠΡΟΪΟΝΤΑ	9	6	3
ΚΑΤΑΣΚΕΥΕΣ ΚΤΗΡΙΩΝ	8	7	1
ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ ΜΕΤΑΛΛΙΚΩΝ ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ	3	2	1

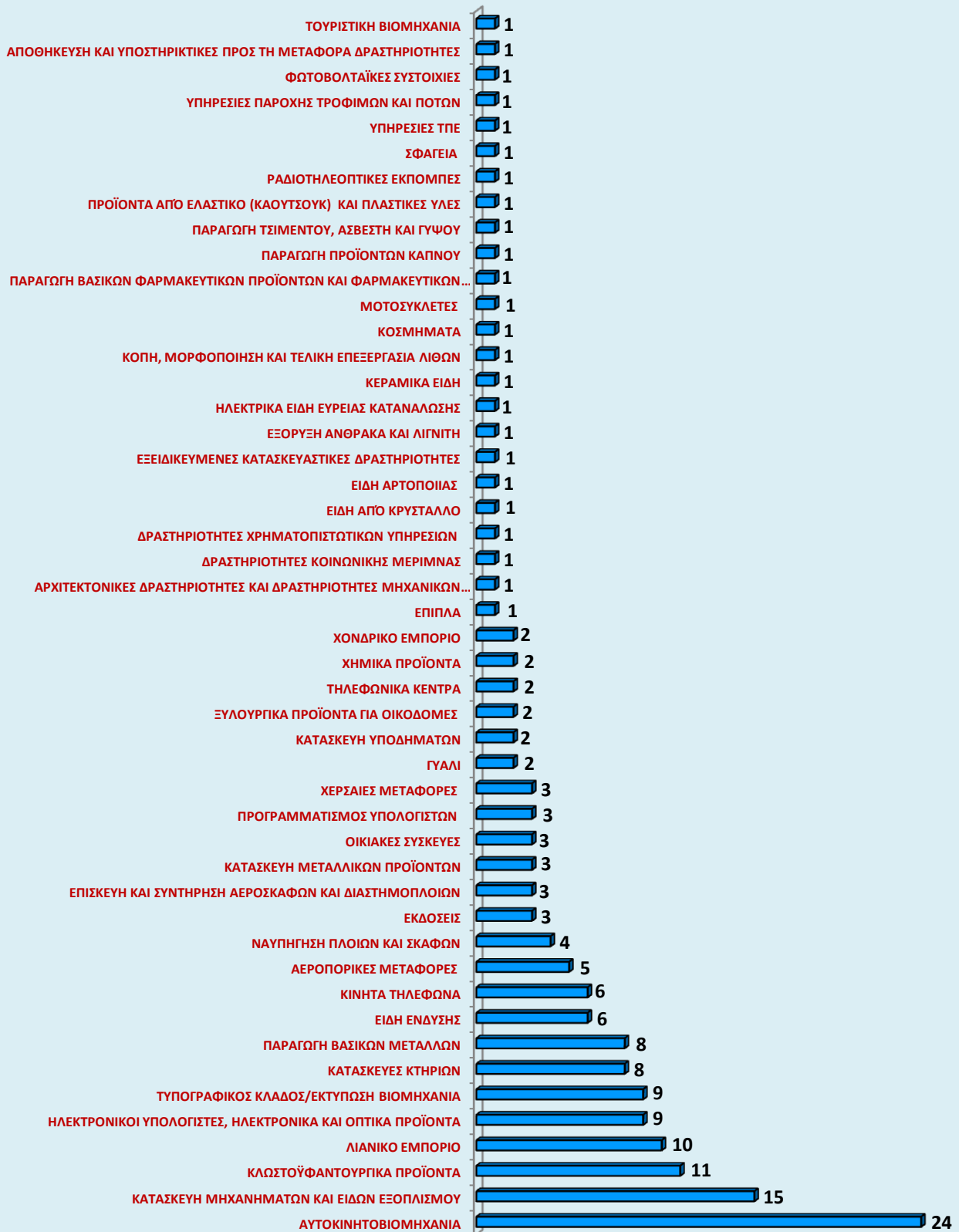
ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ ΜΗΧΑΝΗΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΕΙΔΩΝ ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΥ	14	11	3
ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ ΥΠΟΔΗΜΑΤΩΝ	2	2	
ΚΕΡΑΜΙΚΑ ΕΙΔΗ	1	1	
ΚΙΝΗΤΑ ΤΗΛΕΦΩΝΑ	6	6	
ΚΛΩΣΤΟΥΦΑΝΤΟΥΡΓΙΚΑ ΠΡΟΪΟΝΤΑ	11	11	
ΚΟΠΗ, ΜΟΡΦΟΠΟΙΗΣΗ ΚΑΙ ΤΕΛΙΚΗ ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑ ΛΙΘΩΝ	1	1	
ΚΟΣΜΗΜΑΤΑ	1		1
ΛΙΑΝΙΚΟ ΕΜΠΟΡΙΟ	10	3	7
ΜΟΤΟΣΥΚΛΕΤΕΣ	1	1	
ΝΑΥΠΗΓΗΣΗ ΠΛΟΙΩΝ ΚΑΙ ΣΚΑΦΩΝ	4	2	2
ΞΥΛΟΥΡΓΙΚΑ ΠΡΟΪΟΝΤΑ ΓΙΑ ΟΙΚΟΔΟΜΕΣ	2	2	
ΟΙΚΙΑΚΕΣ ΣΥΣΚΕΥΕΣ	3	2	1
ΟΠΤΑΝΘΡΑΚΑΣ ΚΑΙ ΠΡΟΪΟΝΤΑ ΔΙΥΛΙΣΗΣ ΠΕΤΡΕΛΑΙΟΥ			
ΠΑΡΑΓΩΓΗ ΒΑΣΙΚΩΝ ΜΕΤΑΛΛΩΝ	8	6	2
ΠΑΡΑΓΩΓΗ ΒΑΣΙΚΩΝ ΦΑΡΜΑΚΕΥΤΙΚΩΝ ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ ΚΑΙ ΦΑΡΜΑΚΕΥΤΙΚΩΝ ΣΚΕΥΑΣΜΑΤΩΝ	1	1	
ΠΑΡΑΓΩΓΗ ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ ΚΑΠΝΟΥ	1	1	
ΠΑΡΑΓΩΓΗ ΤΣΙΜΕΝΤΟΥ, ΑΣΒΕΣΤΗ ΚΑΙ ΓΥΨΟΥ	1	1	
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΟΣ ΥΠΟΛΟΓΙΣΤΩΝ	3		3
ΠΡΟΪΟΝΤΑ ΑΠΟ ΕΛΑΣΤΙΚΟ (ΚΑΟΥΤΣΟΥΚ) ΚΑΙ ΠΛΑΣΤΙΚΕΣ ΥΛΕΣ	1		1
ΡΑΔΙΟΤΗΛΕΟΠΤΙΚΕΣ ΕΚΠΟΜΠΕΣ	1		1
ΣΦΑΓΕΙΑ	1		1
ΤΗΛΕΦΩΝΙΚΑ ΚΕΝΤΡΑ	2	1	1
ΤΥΠΟΓΡΑΦΙΚΟΣ ΚΛΑΔΟΣ/ΕΚΤΥΠΩΣΗ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ	9	9	
ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΤΠΕ	1	1	
ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΠΑΡΟΧΗΣ ΤΡΟΦΙΜΩΝ ΚΑΙ ΠΟΤΩΝ	1		1
ΦΩΤΟΒΟΛΤΑΪΚΕΣ ΣΥΣΤΟΙΧΙΕΣ	1		1
ΧΕΡΣΑΙΕΣ ΜΕΤΑΦΟΡΕΣ	3	1	2
ΧΗΜΙΚΑ ΠΡΟΪΟΝΤΑ	2	1	1
ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ			1
ΧΟΝΔΡΙΚΟ ΕΜΠΟΡΙΟ	2	1	1
ΣΥΝΟΛΟ	169	113	56

Και στις δύο προγραμματικές περιόδους προκύπτει ότι ο κλάδος με τις περισσότερες αιτήσεις ήταν η αυτοκινητοβιομηχανία (24 αιτήσεις, 18 κατά την πρώτη και 6 κατά τη δεύτερη προγραμματική περίοδο), ακολουθούμενος, αλλά με μεγάλη διαφορά, από την κατασκευή μηχανημάτων και ειδών εξοπλισμού (15 αιτήσεις, 12 κατά την πρώτη και 3 κατά τη δεύτερη προγραμματική περίοδο), τα κλωστοϋφαντουργικά προϊόντα (11 αιτήσεις αλλά όλες μόνο κατά την πρώτη προγραμματική περίοδο) και το λιανικό εμπόριο (10 αιτήσεις, 3 κατά την πρώτη

και 7 κατά τη δεύτερη προγραμματική περίοδο). Διαγραμματικά, αυτό απεικονίζεται ως εξής:

ΓΡΑΦΗΜΑ 9:

ΤΟΜΕΙΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ: 2007 - 2020

Επίσης, κατά την πρώτη προγραμματική περίοδο προκύπτει ότι οι τομείς οικονομικής δραστηριότητας για τους οποίους υποβλήθηκαν οι περισσότερες αιτήσεις χρηματοδότησης ήταν η αυτοκινητοβιομηχανία (18 αιτήσεις), η κατασκευή μηχανημάτων και ειδών εξοπλισμού (12 αιτήσεις), τα κλωστοϋφαντουργικά προϊόντα (11 αιτήσεις) και ο τυπογραφικός κλάδος/εκτύπωση βιομηχανία (9 αιτήσεις).

ΠΙΝΑΚΑΣ 6:

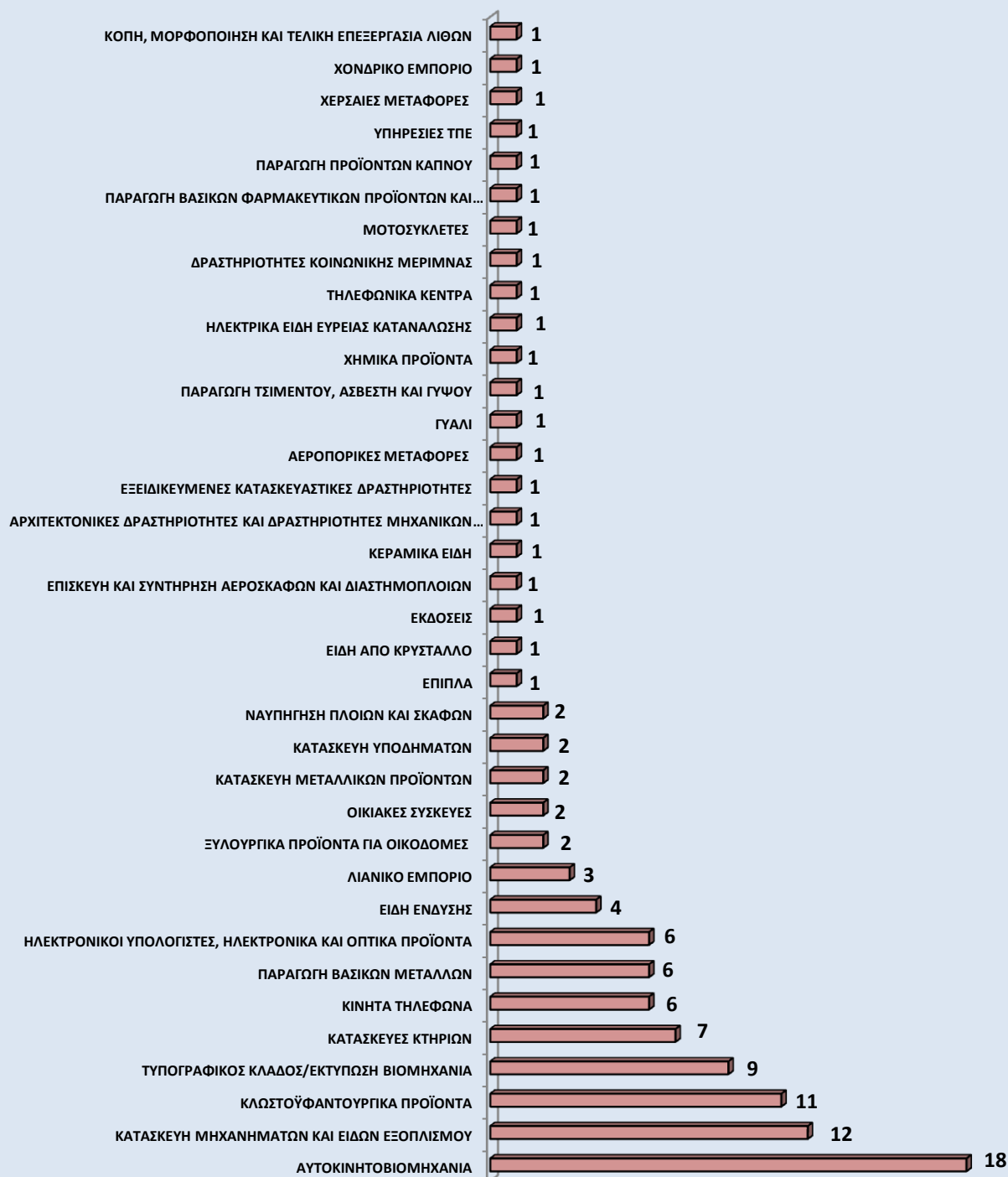
ΤΟΜΕΙΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΚΗ ΠΕΡΙΟΔΟ 2007-2013								
ΤΟΜΕΙΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	ΣΥΝΟΛΟ
ΑΥΤΟΚΙΝΗΤΟΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ	2	2	4	4	2	2	2	18
ΕΙΔΗ ΕΝΔΥΣΗΣ	1		1	2				4
ΚΙΝΗΤΑ ΤΗΛΕΦΩΝΑ	2		1		1	1	1	6
ΚΛΩΣΤΟΥΦΑΝΤΟΥΡΓΙΚΑ ΠΡΟΪΟΝΤΑ	3	3	3	1			1	11
ΕΠΙΠΛΑ			1					1
ΕΙΔΗ ΑΠΟ ΚΡΥΣΤΑΛΛΟ			1					1
ΕΚΔΟΣΕΙΣ			1					1
ΞΥΛΟΥΡΓΙΚΑ ΠΡΟΪΟΝΤΑ ΓΙΑ ΟΙΚΟΔΟΜΕΣ			1				1	2
ΠΑΡΑΓΩΓΗ ΒΑΣΙΚΩΝ ΜΕΤΑΛΛΩΝ			1	1	1	1	2	6
ΕΠΙΣΚΕΥΗ ΚΑΙ ΣΥΝΤΗΡΗΣΗ ΑΕΡΟΣΚΑΦΩΝ ΚΑΙ ΔΙΑΣΤΗΜΟΠΛΟΙΩΝ			1					1
ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΟΙ ΥΠΟΛΟΓΙΣΤΕΣ, ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΑ ΚΑΙ ΟΠΤΙΚΑ ΠΡΟΪΟΝΤΑ			2	2	2			6
ΚΑΤΑΣΚΕΥΕΣ ΚΤΗΡΙΩΝ			2	1	4			7
ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ ΜΗΧΑΝΗΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΕΙΔΩΝ ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΥ			2	6		2	1	11
ΚΕΡΑΜΙΚΑ ΕΙΔΗ			1					1
ΟΙΚΙΑΚΕΣ ΣΥΣΚΕΥΕΣ			1		1			2
ΤΥΠΟΓΡΑΦΙΚΟΣ ΚΛΑΔΟΣ/ΕΚΤΥΠΩΣΗ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ			5	4				9
ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΚΑΙ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΜΗΧΑΝΙΚΩΝ ΤΕΧΝΙΚΩΝ. ΤΕΧΝΙΚΕΣ ΔΟΜΙΚΕΣ ΚΑΙ ΑΝΑΛΥΣΕΙΣ				1				1
ΕΞΕΙΔΙΚΕΥΜΕΝΕΣ ΚΑΤΑΣΚΕΥΑΣΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ				1				1
ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ ΜΕΤΑΛΛΙΚΩΝ ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ					2			2
ΑΕΡΟΠΟΡΙΚΕΣ ΜΕΤΑΦΟΡΕΣ							1	1
ΓΥΑΛΙ							1	1
ΠΑΡΑΓΩΓΗ ΤΣΙΜΕΝΤΟΥ, ΑΣΒΕΣΤΗ ΚΑΙ ΓΥΨΟΥ							1	1
ΧΗΜΙΚΑ ΠΡΟΪΟΝΤΑ							1	1

ΗΛΕΚΤΡΙΚΑ ΕΙΔΗ ΕΥΡΕΙΑΣ ΚΑΤΑΝΑΛΩΣΗΣ						1		1
ΤΗΛΕΦΩΝΙΚΑ ΚΕΝΤΡΑ						1		1
ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΜΕΡΙΜΝΑΣ					1			1
ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ ΥΠΟΔΗΜΑΤΩΝ				1	1			2
ΛΙΑΝΙΚΟ ΕΜΠΟΡΙΟ				2	1			3
ΜΟΤΟΣΥΚΛΕΤΕΣ					1			1
ΝΑΥΠΗΓΗΣΗ ΠΛΟΙΩΝ ΚΑΙ ΣΚΑΦΩΝ				1	1			2
ΠΑΡΑΓΩΓΗ ΒΑΣΙΚΩΝ ΦΑΡΜΑΚΕΥΤΙΚΩΝ ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ ΚΑΙ ΦΑΡΜΑΚΕΥΤΙΚΩΝ ΣΚΕΥΑΣΜΑΤΩΝ					1			1
ΠΑΡΑΓΩΓΗ ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ ΚΑΠΝΟΥ					1			1
ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΤΠΕ					1			1
ΧΕΡΣΑΙΕΣ ΜΕΤΑΦΟΡΕΣ					1			1
ΧΟΝΔΡΙΚΟ ΕΜΠΟΡΙΟ				1				1
ΚΟΠΗ, ΜΟΡΦΟΠΟΙΗΣΗ ΚΑΙ ΤΕΛΙΚΗ ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑ ΛΙΘΩΝ				1				1
ΣΥΝΟΛΟ	8	5	28	29	22	9	12	113

Στη συνέχεια, παρουσιάζονται, στο γράφημα 10, οι τομείς οικονομικής δραστηριότητας της πρώτης προγραμματικής περιόδου σε ταξινόμηση.

ΓΡΑΦΗΜΑ 10:

ΤΟΜΕΙΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ: 2007-2013

Στην δεύτερη προγραμματική περίοδο, οι τομείς οικονομικής δραστηριότητας για τους οποίους έγιναν οι περισσότερες αιτήσεις ήταν, όπως φαίνεται και στον

παρακάτω πίνακα, το λιανικό εμπόριο (7 αιτήσεις), η αυτοκινητοβιομηχανία (6 αιτήσεις), οι αεροπορικές μεταφορές (4 αιτήσεις) και στην τρίτη θέση με 3 αιτήσεις οι ηλεκτρονικοί υπολογιστές/ηλεκτρονικά και οπτικά προϊόντα, η κατασκευή μηχανημάτων και ειδών εξοπλισμού και ο προγραμματισμός υπολογιστών.

ΠΙΝΑΚΑΣ 7:

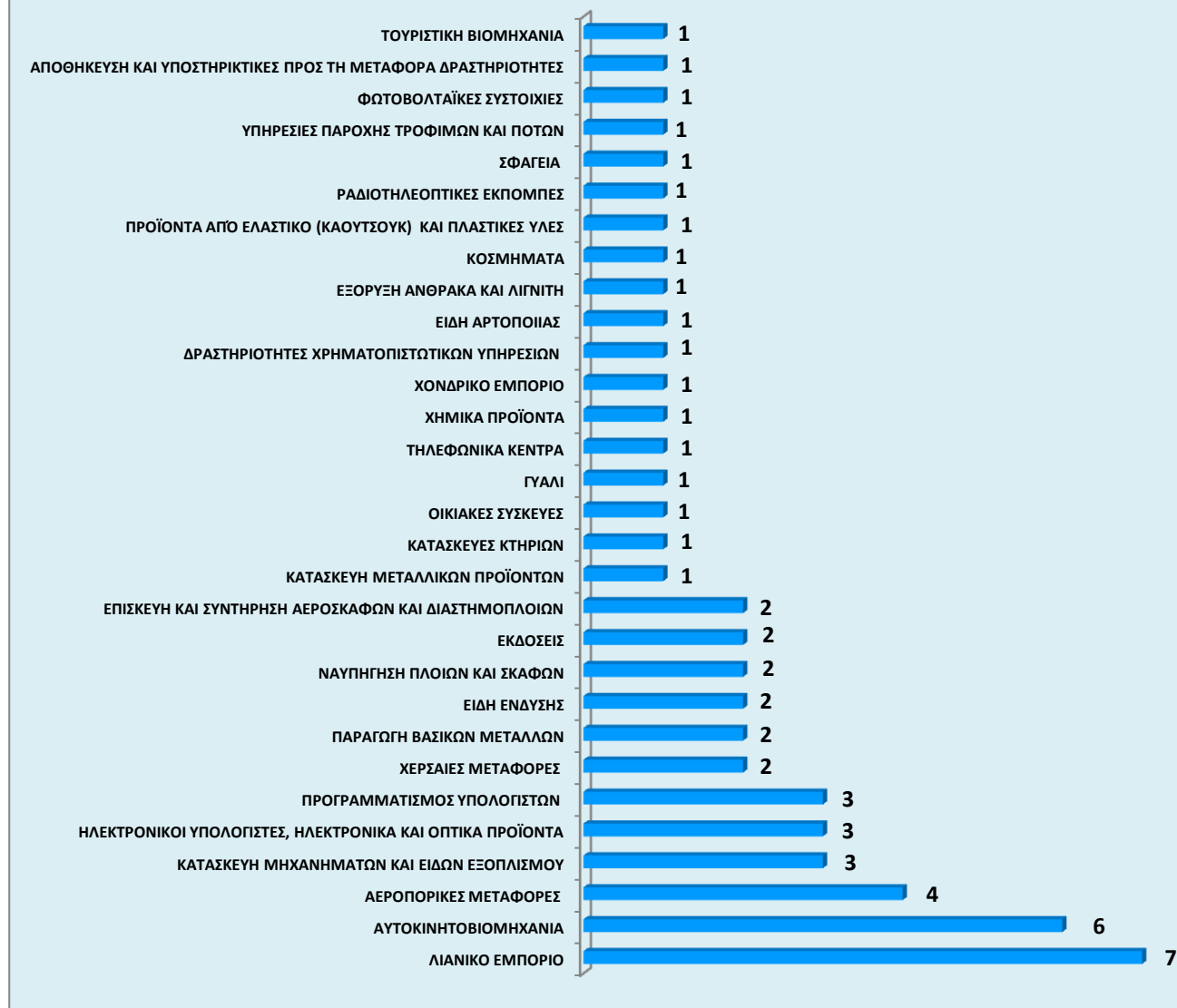
ΤΟΜΕΙΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΚΗ ΠΕΡΙΟΔΟ 2014-2020								
	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	ΣΥΝΟΛΟ
ΕΠΙΠΛΑ								
ΕΡΓΑ ΠΟΛΙΤΙΚΟΥ ΜΗΧΑΝΙΚΟΥ								
ΑΕΡΟΠΟΡΙΚΕΣ ΜΕΤΑΦΟΡΕΣ		1		1			2	4
ΑΠΟΘΗΚΕΥΣΗ ΚΑΙ ΥΠΟΣΤΗΡΙΚΤΙΚΕΣ ΠΡΟΣ ΤΗ ΜΕΤΑΦΟΡΑ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ							1	1
ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΚΑΙ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΜΗΧΑΝΙΚΩΝ ΤΕΧΝΙΚΩΝ. ΤΕΧΝΙΚΕΣ ΔΟΜΙΚΕΣ ΚΑΙ ΑΝΑΛΥΣΕΙΣ								0
ΑΥΤΟΚΙΝΗΤΟΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ	1	3	1				1	6
ΓΥΑΛΙ		1						1
ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΜΕΡΙΜΝΑΣ								
ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΧΡΗΜΑΤΟΠΙΣΤΩΤΙΚΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ					1			1
ΕΙΔΗ ΕΝΔΥΣΗΣ				1	1			2
ΕΙΔΗ ΑΠΟ ΚΡΥΣΤΑΛΛΟ								
ΕΙΔΗ ΑΡΤΟΠΟΙΙΑΣ	1							1
ΕΚΔΟΣΕΙΣ	1				1			2
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ								
ΕΞΕΙΔΙΚΕΥΜΕΝΕΣ ΚΑΤΑΣΚΕΥΑΣΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ								
ΕΞΟΡΥΞΗ ΑΝΘΡΑΚΑ ΚΑΙ ΛΙΓΝΙΤΗ				1				1
ΕΠΙΣΚΕΥΗ ΚΑΙ ΣΥΝΤΗΡΗΣΗ ΑΕΡΟΣΚΑΦΩΝ ΚΑΙ ΔΙΑΣΤΗΜΟΠΛΟΙΩΝ	1	1						2
ΗΛΕΚΤΡΙΚΟΣ ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΣ								
ΗΛΕΚΤΡΙΚΑ ΕΙΔΗ ΕΥΡΕΙΑΣ ΚΑΤΑΝΑΛΩΣΗΣ								
ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΟΙ ΥΠΟΛΟΓΙΣΤΕΣ, ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΑ ΚΑΙ ΟΠΤΙΚΑ ΠΡΟΪΟΝΤΑ			2	1				3
ΚΑΤΑΣΚΕΥΕΣ ΚΤΗΡΙΩΝ	1							1
ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ ΜΕΤΑΛΛΙΚΩΝ ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ	1							1
ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ ΜΗΧΑΝΗΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΕΙΔΩΝ ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΥ	1	1		1				3
ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ ΥΠΟΔΗΜΑΤΩΝ								

ΚΕΡΑΜΙΚΑ ΕΙΔΗ								
ΚΙΝΗΤΑ ΤΗΛΕΦΩΝΑ								
ΚΛΩΣΤΟΪΦΑΝΤΟΥΡΓΙΚΑ ΠΡΟΪΟΝΤΑ								
ΚΟΠΗ, ΜΟΡΦΟΠΟΙΗΣΗ ΚΑΙ ΤΕΛΙΚΗ ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑ ΛΙΘΩΝ								
ΚΟΣΜΗΜΑΤΑ	1							1
ΛΙΑΝΙΚΟ ΕΜΠΟΡΙΟ	2	1	1	2		1		7
ΜΟΤΟΣΥΚΛΕΤΕΣ								
ΝΑΥΠΗΓΗΣΗ ΠΛΟΙΩΝ ΚΑΙ ΣΚΑΦΩΝ	1						1	2
ΞΥΛΟΥΡΓΙΚΑ ΠΡΟΪΟΝΤΑ ΓΙΑ ΟΙΚΟΔΟΜΕΣ								
ΟΙΚΙΑΚΕΣ ΣΥΣΚΕΥΕΣ	1							1
ΟΠΤΑΝΘΡΑΚΑΣ ΚΑΙ ΠΡΟΪΟΝΤΑ ΔΙΥΛΙΣΗΣ ΠΕΤΡΕΛΑΙΟΥ								
ΠΑΡΑΓΩΓΗ ΒΑΣΙΚΩΝ ΜΕΤΑΛΛΩΝ	1						1	2
ΠΑΡΑΓΩΓΗ ΒΑΣΙΚΩΝ ΦΑΡΜΑΚΕΥΤΙΚΩΝ ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ ΚΑΙ ΦΑΡΜΑΚΕΥΤΙΚΩΝ ΣΚΕΥΑΣΜΑΤΩΝ								
ΠΑΡΑΓΩΓΗ ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ ΚΑΠΝΟΥ								
ΠΑΡΑΓΩΓΗ ΤΣΙΜΕΝΤΟΥ, ΑΣΒΕΣΤΗ ΚΑΙ ΓΥΨΟΥ								
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΟΣ ΥΠΟΛΟΓΙΣΤΩΝ		1	1	1				3
ΠΡΟΪΟΝΤΑ ΑΠΌ ΕΛΑΣΤΙΚΟ (ΚΑΟΥΤΣΟΥΚ) ΚΑΙ ΠΛΑΣΤΙΚΕΣ ΥΛΕΣ				1				1
ΡΑΔΙΟΤΗΛΕΟΠΤΙΚΕΣ ΕΚΠΟΜΠΕΣ	1							1
ΣΦΑΓΕΙΑ	1							1
ΤΗΛΕΦΩΝΙΚΑ ΚΕΝΤΡΑ				1				1
ΤΥΠΟΓΡΑΦΙΚΟΣ ΚΛΑΔΟΣ/ΕΚΤΥΠΩΣΗ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ								
ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΤΠΕ								
ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΠΑΡΟΧΗΣ ΤΡΟΦΙΜΩΝ ΚΑΙ ΠΟΤΩΝ	1							1
ΦΩΤΟΒΟΛΤΑΪΚΕΣ ΣΥΣΤΟΙΧΙΕΣ	1							1
ΧΕΡΣΑΙΕΣ ΜΕΤΑΦΟΡΕΣ	1	1						2
ΧΗΜΙΚΑ ΠΡΟΪΟΝΤΑ			1					1
ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ							1	1
ΧΟΝΔΡΙΚΟ ΕΜΠΟΡΙΟ		1						1
ΣΥΝΟΛΟ	18	11	6	10	3	1	7	56

Στη συνέχεια παρουσιάζονται στο γράφημα 11, με ταξινόμηση οι τομείς οικονομικής δραστηριότητας για τη δεύτερη προγραμματική περίοδο.

ΓΡΑΦΗΜΑ 11:

ΤΟΜΕΙΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ: 2014-2020

Αναλυτικά, στον παρακάτω πίνακα, εμφανίζονται ανά έτος, από το 2007 έως και το 2020, οι αιτήσεις χρηματοδότησης, που έχουν υποβληθεί από τα κράτη-μέλη ανά τομέα οικονομικής δραστηριότητας.

ΠΙΝΑΚΑΣ 8:

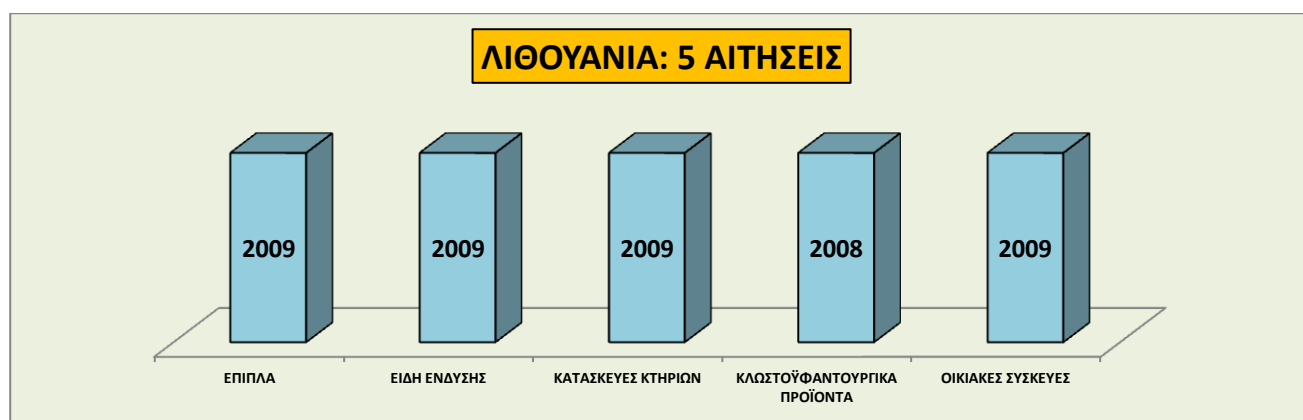
ΑΙΤΗΣΕΙΣ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗΣ Κ-Μ ΑΝΑ ΕΤΟΣ ΚΑΙ ΑΝΑ ΤΟΜΕΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ

ΤΟΜΕΙΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ	ΧΩΡΕΣ																			ΣΥΝΟΛΟ			
	ΛΙΘΟΥΑΝΙΑ: 5	ΓΑΛΛΙΑ: 9	ΙΤΑΛΙΑ: 14	ΙΡΑΝΔΙΑ: 10	ΒΕΛΓΙΟ: 15	ΑΥΣΤΡΙΑ: 6	ΟΛΛΑΝΔΙΑ: 19	ΙΣΠΑΝΙΑ: 25	ΠΟΡΤΟΓΑΛΙΑ: 6	ΣΛΟΒΕΝΙΑ: 1	ΜΑΛΤΑ: 1	ΕΛΛΑΔΑ: 9	ΓΕΡΜΑΝΙΑ: 11	ΣΟΥΗΔΙΑ: 6	ΠΟΛΩΝΙΑ: 5	ΦΙΝΛΑΝΔΙΑ: 11	ΔΑΝΙΑ: 10	ΡΟΥΜΑΝΙΑ: 2	ΤΣΕΧΙΑ: 1		ΒΟΥΛΓΑΡΙΑ: 1	ΕΣΘΟΝΙΑ: 2	
ΕΠΙΠΛΑ	2009																					1	
ΑΕΡΟΠΟΡΙΚΕΣ ΜΕΤΑΦΟΡΕΣ		2017 2013	2015				2020									2020							5
ΑΠΟΘΗΚΕΥΗ ΚΑΙ ΥΠΟΣΤΗΡΙΚΤΙΚΕΣ ΠΡΟΣ ΤΗ ΜΕΤΑΦΟΡΑ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ					2020																		1
ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΚΑΙ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΜΗΧΑΝΙΚΩΝ ΤΕΧΝΙΚΩΝ, ΤΕΧΝΙΚΕΣ ΔΟΜΙΚΕΣ ΚΑΙ ΑΝΑΛΥΣΕΙΣ				2010																			1
ΑΥΤΟΚΙΝΗΤΟΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ		2007 2009 2010 2014	2012		2010 2013 2015	2009		2*2008 2010 2016 2020	2007 2011				2009 2011 2015	2015 2012 2009	2010 2013								2 4
ΓΥΑΛΙ					2013 2015																		2
ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΜΕΡΙΜΝΑΣ						2011																	1
ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΧΡΗΜΑΤΟΠΙΣΤΩΤΙΚΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ							2018																1
ΕΙΔΗ ΕΝΔΥΣΗΣ	2009							2010 2017	2018	2010	2007												6
ΕΙΔΗ ΑΠΟ ΚΡΥΣΤΑΛΛΟ				2009																			1
ΕΙΔΗ ΑΡΤΟΠΟΙΙΑΣ													2014										1
ΕΚΔΟΣΕΙΣ							2009						2014 2018										3
ΕΞΕΙΔΙΚΕΥΜΕΝΕΣ ΚΑΤΑΣΚΕΥΑΣΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ				2010																			1
ΕΞΟΥΡΥΝΗ ΑΝΘΡΑΚΑ ΚΑΙ ΛΙΓΝΙΤΗ								2017															1
ΕΠΙΣΚΕΥΗ ΚΑΙ ΣΥΝΤΗΡΗΣΗ ΑΕΡΟΣΚΑΦΩΝ ΚΑΙ ΔΙΑΣΤΗΜΟΠΛΟΙΩΝ				2009 2014 2015																			3
ΗΛΕΚΤΡΙΚΑ ΕΙΔΗ ΕΥΡΕΙΑΣ ΚΑΤΑΝΑΛΩΣΗΣ			2012																				1
ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΟΙ ΥΠΟΛΟΓΙΣΤΕΣ, ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΑ ΚΑΙ ΟΠΤΙΚΑ ΠΡΟΪΟΝΤΑ			2011	2009		2010	2010		2009					2016 2017		2016	2011						9
ΚΑΤΑΣΚΕΥΕΣ ΚΤΗΡΙΩΝ	2009		2011	2010			2009 2011 2014	2*2011															8
ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ ΜΕΤΑΛΛΙΚΩΝ ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ								2*2011 2014															3
ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ ΜΗΧΑΝΗΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΕΙΔΩΝ ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΥ					2014 2015 2017								2010 2012 2013	2* 2010		2*2009 3*2010 2*2012							1 5
ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ ΥΠΟΔΗΜΑΤΩΝ								2011	2010														2
ΚΕΡΑΜΙΚΑ ΕΙΔΗ								2009															1
ΚΙΝΗΤΑ ΤΗΛΕΦΩΝΑ													2007 2009			2007 2012 2013		2011					6
ΚΛΩΣΤΟΥΨΑΝΤΟΥΡΓΙΚΑ ΠΡΟΪΟΝΤΑ	2008		3*2007 2008		2*2009			2008 2010 2013	2009														1 1
ΚΟΠΗ, ΜΟΡΦΟΠΟΙΗΣΗ ΚΑΙ ΤΕΛΙΚΗ ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑ ΛΙΘΩΝ								2010															1
ΚΟΣΜΗΜΑΤΑ				2014																			1
ΛΙΑΝΙΚΟ ΕΜΠΟΡΙΟ					2019		2016	2010					2011 2*20 14 2015 2017			2017			2010				1 0
ΜΟΤΟΣΥΚΛΕΤΕΣ			2011																				1
ΝΑΥΠΗΓΗΣΗ ΠΛΟΙΩΝ ΚΑΙ ΣΚΑΦΩΝ								2020								2014	2010 2011						4

ΕΥΛΟΥΡΓΙΚΑ ΠΡΟΪΟΝΤΑ ΓΙΑ ΟΙΚΟΔΟΜΕΣ								2009 2013													2								
ΟΙΚΙΑΚΕΣ ΣΥΣΚΕΥΕΣ	2009		2011 2014																		3								
ΠΑΡΑΓΩΓΗ ΒΑΣΙΚΩΝ ΜΕΤΑΛΛΩΝ													2020							2012	2009	8							
ΠΑΡΑΓΩΓΗ ΒΑΣΙΚΩΝ ΦΑΡΜΑΚΕΥΤΙΚΩΝ ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ ΚΑΙ ΦΑΡΜΑΚΕΥΤΙΚΩΝ ΣΚΕΥΑΣΜΑΤΩΝ																2011						1							
ΠΑΡΑΓΩΓΗ ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ ΚΑΠΝΟΥ																	2011					1							
ΠΑΡΑΓΩΓΗ ΤΣΙΜΕΝΤΟΥ, ΑΣΒΕΣΤΗ ΚΑΙ ΓΥΨΟΥ																						1							
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΟΣ ΥΠΟΛΟΓΙΣΤΩΝ																						2015 2016 2017	3						
ΠΡΟΪΟΝΤΑ ΑΠΟ ΕΛΑΣΤΙΚΟ (ΚΑΟΥΤΣΟΥΚ) ΚΑΙ ΠΛΑΣΤΙΚΕΣ ΥΛΕΣ																							2017	1					
ΡΑΔΙΟΤΗΛΕΟΠΤΙΚΕΣ ΕΚΠΟΜΠΕΣ																							2014	1					
ΣΦΑΓΕΙΑ		2014																						1					
ΤΗΛΕΦΩΝΙΚΑ ΚΕΝΤΡΑ			2017	2012																				2					
ΤΥΠΟΓΡΑΦΙΚΟΣ ΚΛΑΔΟΣ																								5*2009 4*2010	9				
ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΤΠΕ			2011																						1				
ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΠΑΡΟΧΗΣ ΤΡΟΦΙΜΩΝ ΚΑΙ ΠΟΤΩΝ																								2014	1				
ΦΩΤΟΒΟΛΤΑΪΚΕΣ ΣΥΣΤΟΙΧΙΕΣ																								2014	1				
ΧΕΡΣΑΙΕΣ ΜΕΤΑΦΟΡΕΣ		2014 2015																							2011	3			
ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ																										2020	1		
ΧΗΜΙΚΑ ΠΡΟΪΟΝΤΑ																										2013	2016	2	
ΧΟΝΔΡΙΚΟ ΕΜΠΟΡΙΟ																										2010		2015	2

Προκύπτει ότι οι τομείς οικονομικής δραστηριότητας που επλήγησαν περισσότερο σε κάθε κράτος – μέλος δεν είναι οι ίδιοι και μάλιστα διαφοροποιούνται μεταξύ των δύο προγραμματικών περιόδων. Έτσι, οι πέντε (5) αιτήσεις της Λιθουανίας υποβλήθηκαν μόνο κατά την πρώτη προγραμματική περίοδο και αφορούν σε πέντε (5) τομείς: έπιπλα, είδη ένδυσης, κατασκευή κτηρίων, κλωστοϋφαντουργικά προϊόντα, οικιακές συσκευές.

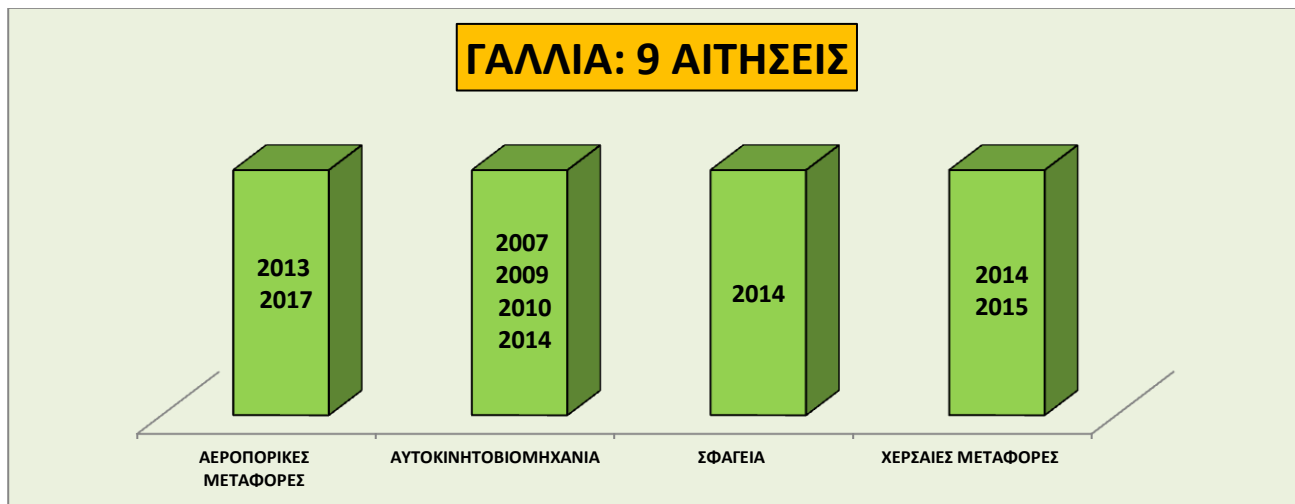
ΓΡΑΦΗΜΑ 12:

Οι εννέα (9) αιτήσεις της Γαλλίας υποβλήθηκαν σχεδόν ισομερώς και στις δύο προγραμματικές περιόδους (5 στην πρώτη και 4 αιτήσεις στη δεύτερη

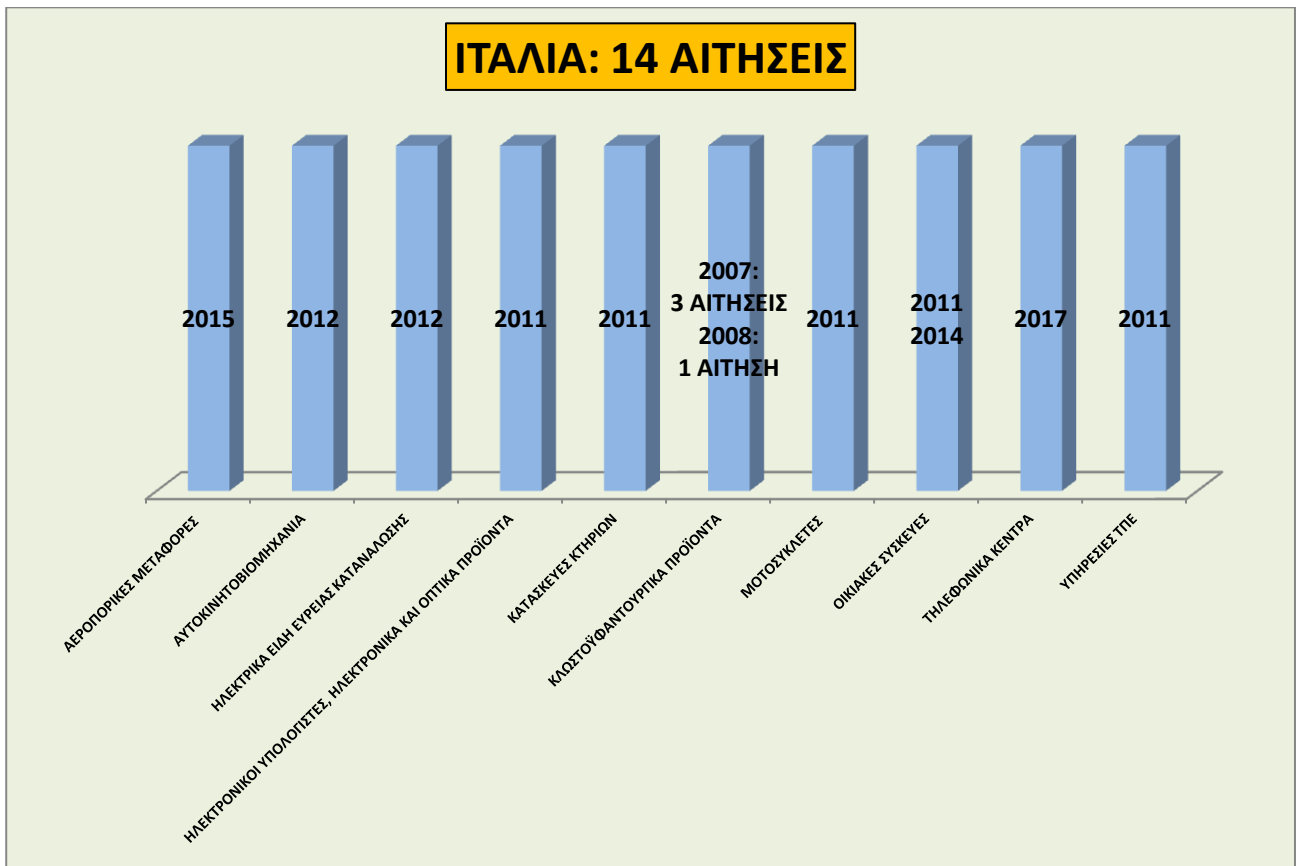
προγραμματική περίοδο) και αφορούν σε τέσσερις (4) τομείς: αεροπορικές μεταφορές, αυτοκινητοβιομηχανία, σφαγεία, χερσαίες μεταφορές.

ΓΡΑΦΗΜΑ 13:

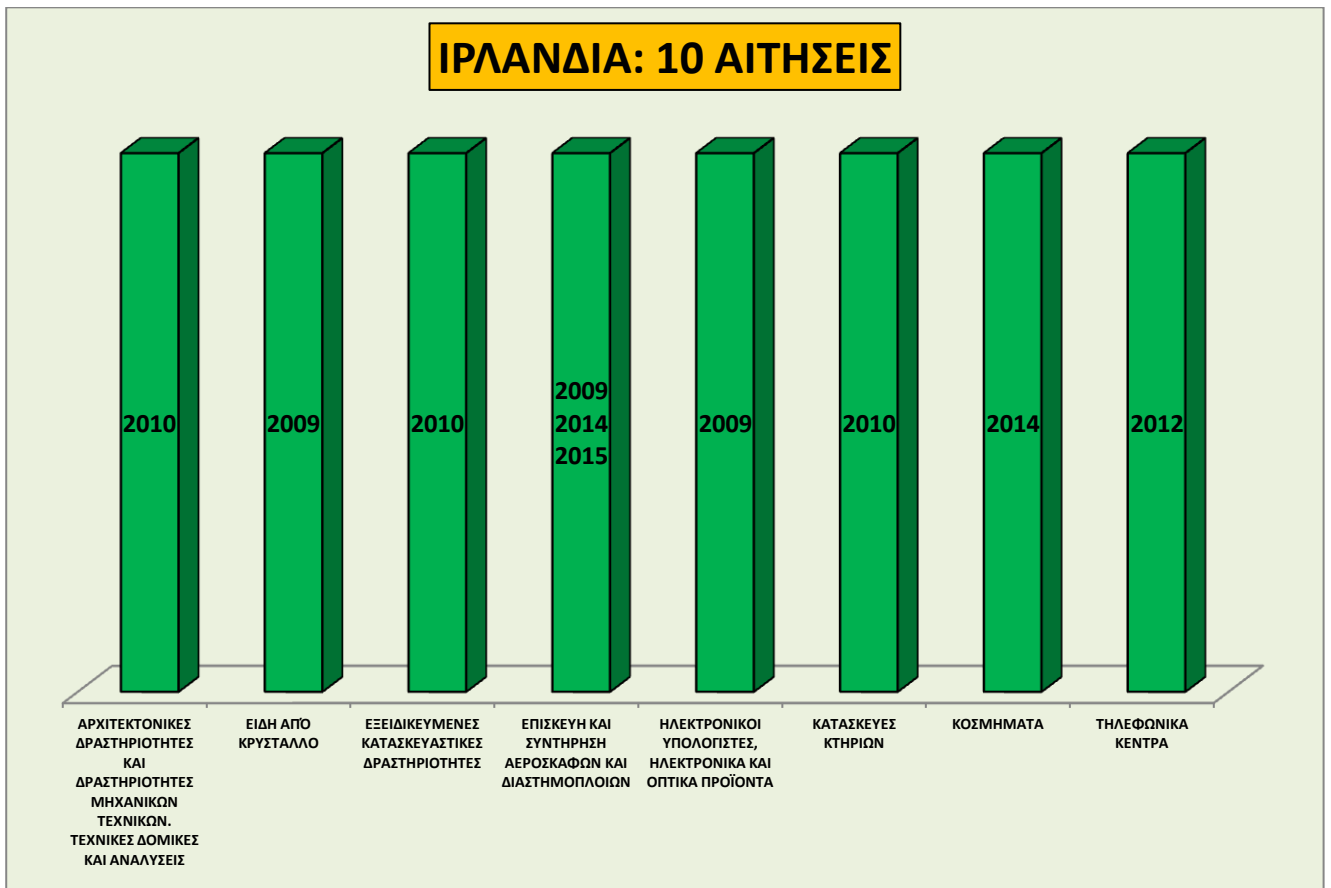
Οι έντεκα (11) από τις δέκα τέσσερις (14) αιτήσεις της Ιταλίας υποβλήθηκαν κατά την πρώτη προγραμματική περίοδο και οι τρεις (3) κατά τη δεύτερη και αφορούν σε δέκα (10) τομείς: αεροπορικές μεταφορές, αυτοκινητοβιομηχανία, ηλεκτρικά είδη ευρείας κατανάλωσης, ηλεκτρονικοί υπολογιστές, ηλεκτρονικά και οπτικά προϊόντα, κατασκευές κτηρίων, κλωστοϋφαντουργικά προϊόντα, μοτοσυκλέτες, οικιακές συσκευές, τηλεφωνικά κέντρα, υπηρεσίες ΤΠΕ. Οι πρώτες αιτήσεις αφορούσαν στην κλωστοϋφαντουργία και οι πιο πρόσφατες στις αεροπορικές μεταφορές και τα τηλεφωνικά κέντρα.

ΓΡΑΦΗΜΑ 14:

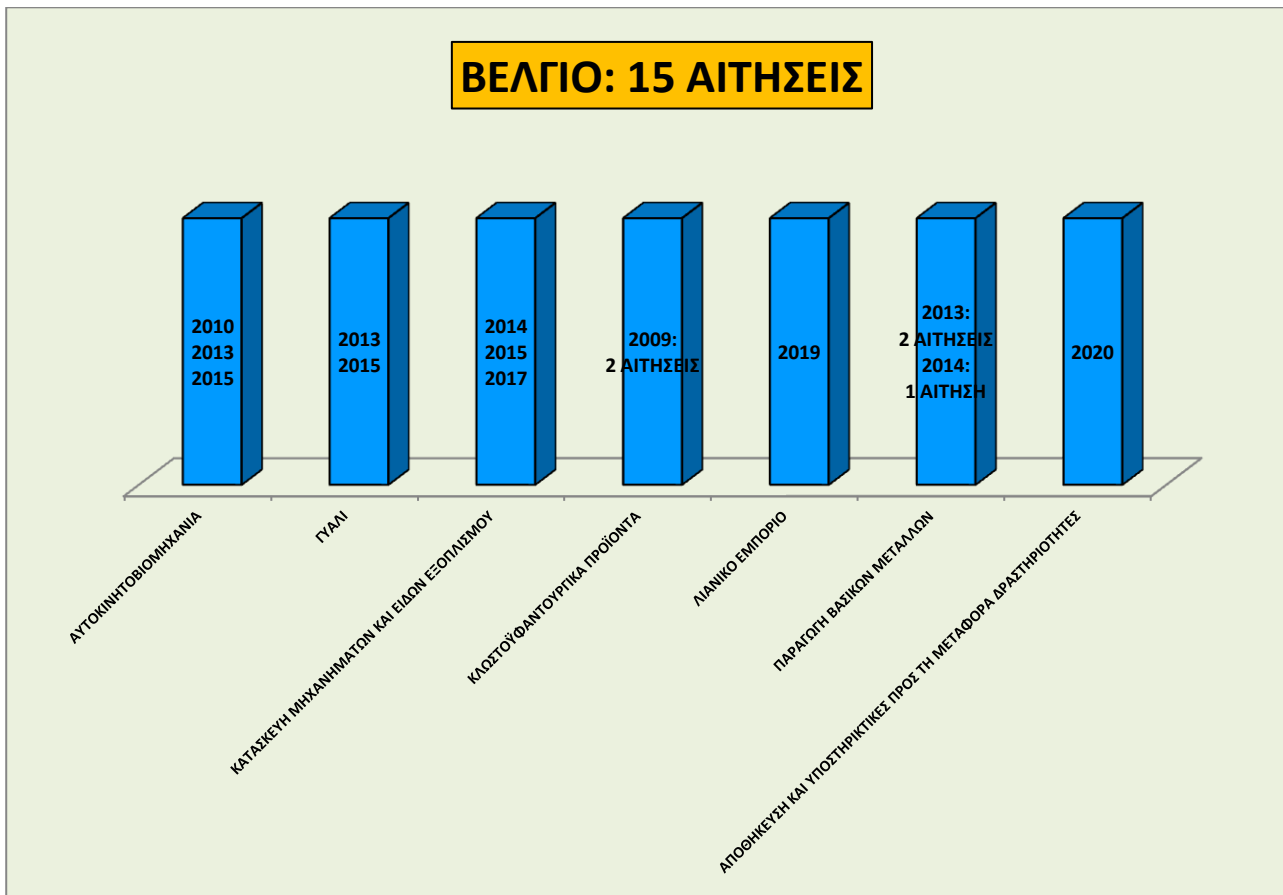
Οι επτά (7) από τις δέκα (10) αιτήσεις της Ιρλανδίας υποβλήθηκαν κατά την πρώτη προγραμματική περίοδο και οι τρεις (3) κατά τη δεύτερη και αφορούν σε οκτώ (8) τομείς: αρχιτεκτονικές δραστηριότητες και δραστηριότητες μηχανικών τεχνικών/τεχνικές και δομικές αναλύσεις, είδη από κρύσταλλο, εξειδικευμένες κατασκευαστικές δραστηριότητες, επισκευή και συντήρηση αεροσκαφών και διαστημόπλοιων, ηλεκτρονικοί υπολογιστές/ηλεκτρονικά και οπτικά προϊόντα, κατασκευές κτηρίων, κοσμήματα, τηλεφωνικά κέντρα.

ΓΡΑΦΗΜΑ 15:

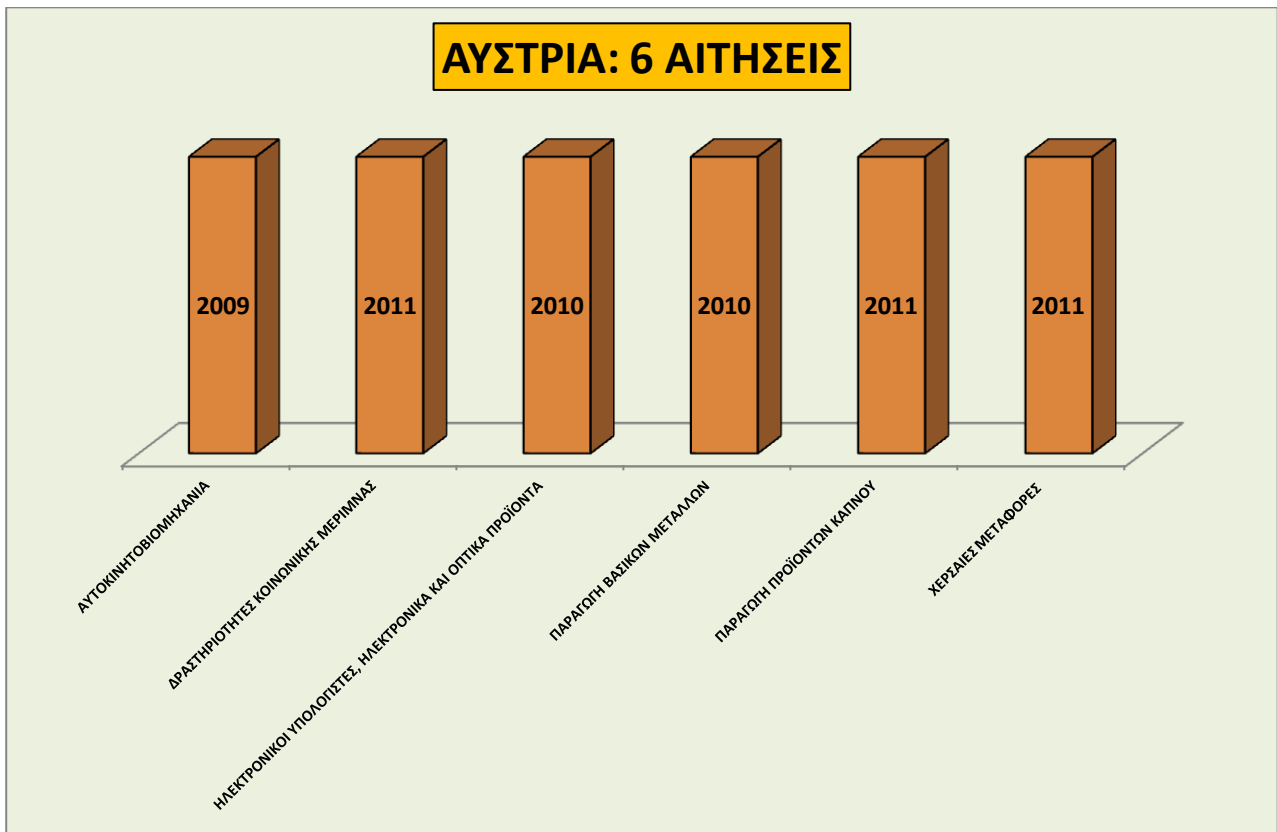
Οι δέκα πέντε (15) αιτήσεις του Βελγίου είναι ισομερώς κατανεμημένες στις δύο προγραμματικές περιόδους και αφορούν σε έξι (6) τομείς: αυτοκινητοβιομηχανία, γυαλί, κατασκευή μηχανημάτων και ειδών εξοπλισμού, κλωστοϋφαντουργία, λιανικό εμπόριο, παραγωγή βασικών μετάλλων, αποθήκευση και υποστηρικτικές προς τη μεταφορά δραστηριότητες.

ΓΡΑΦΗΜΑ 16:

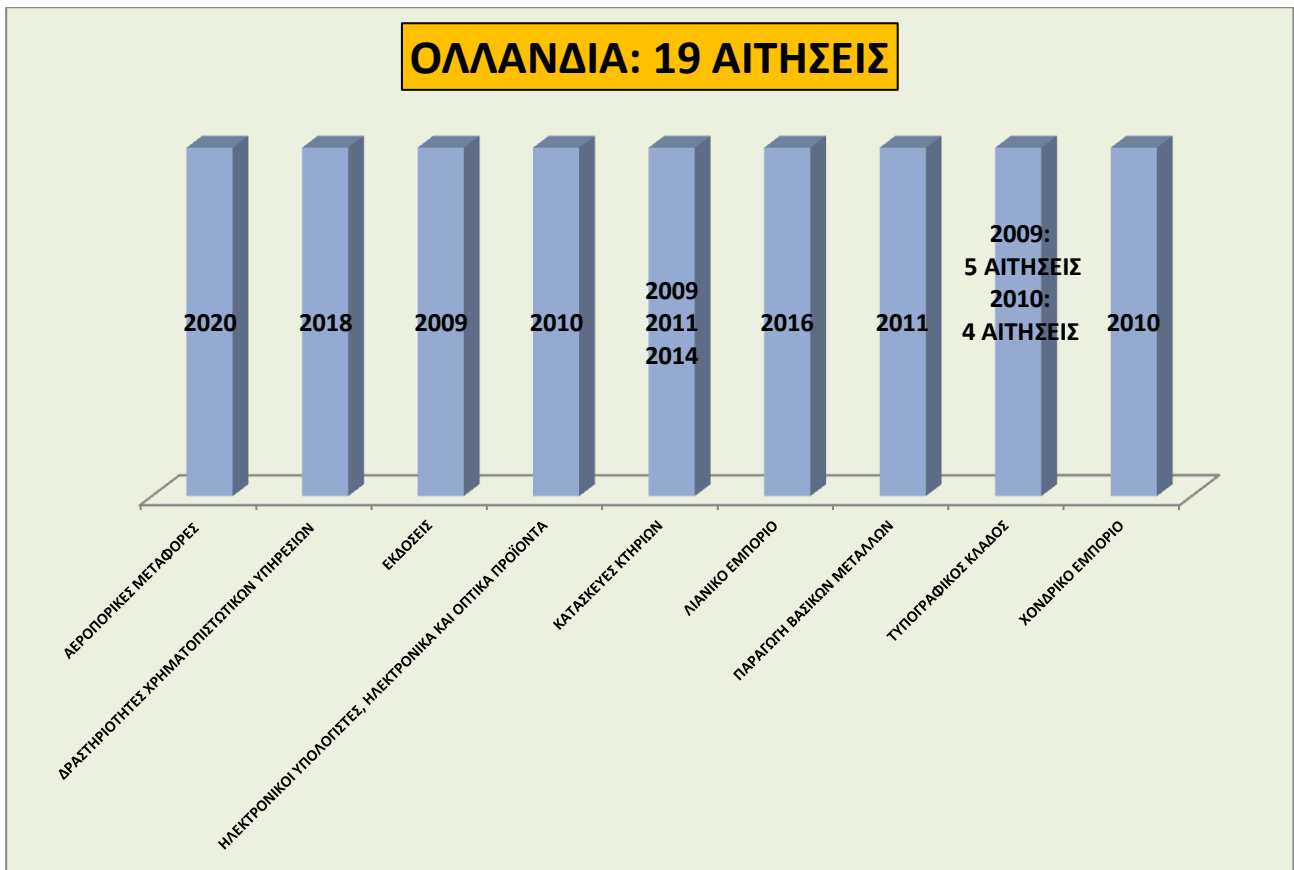
Οι έξι (6) αιτήσεις της Αυστρίας υποβλήθηκαν μόνο κατά την πρώτη προγραμματική περίοδο και αφορούν σε έξι (6) τομείς: αυτοκινητοβιομηχανία, δραστηριότητες κοινωνικής μέριμνας, ηλεκτρονικοί υπολογιστές/ηλεκτρονικά και οπτικά προϊόντα, παραγωγή βασικών μετάλλων, παραγωγή προϊόντων καπνού, χερσαίες μεταφορές.

ΓΡΑΦΗΜΑ 17:

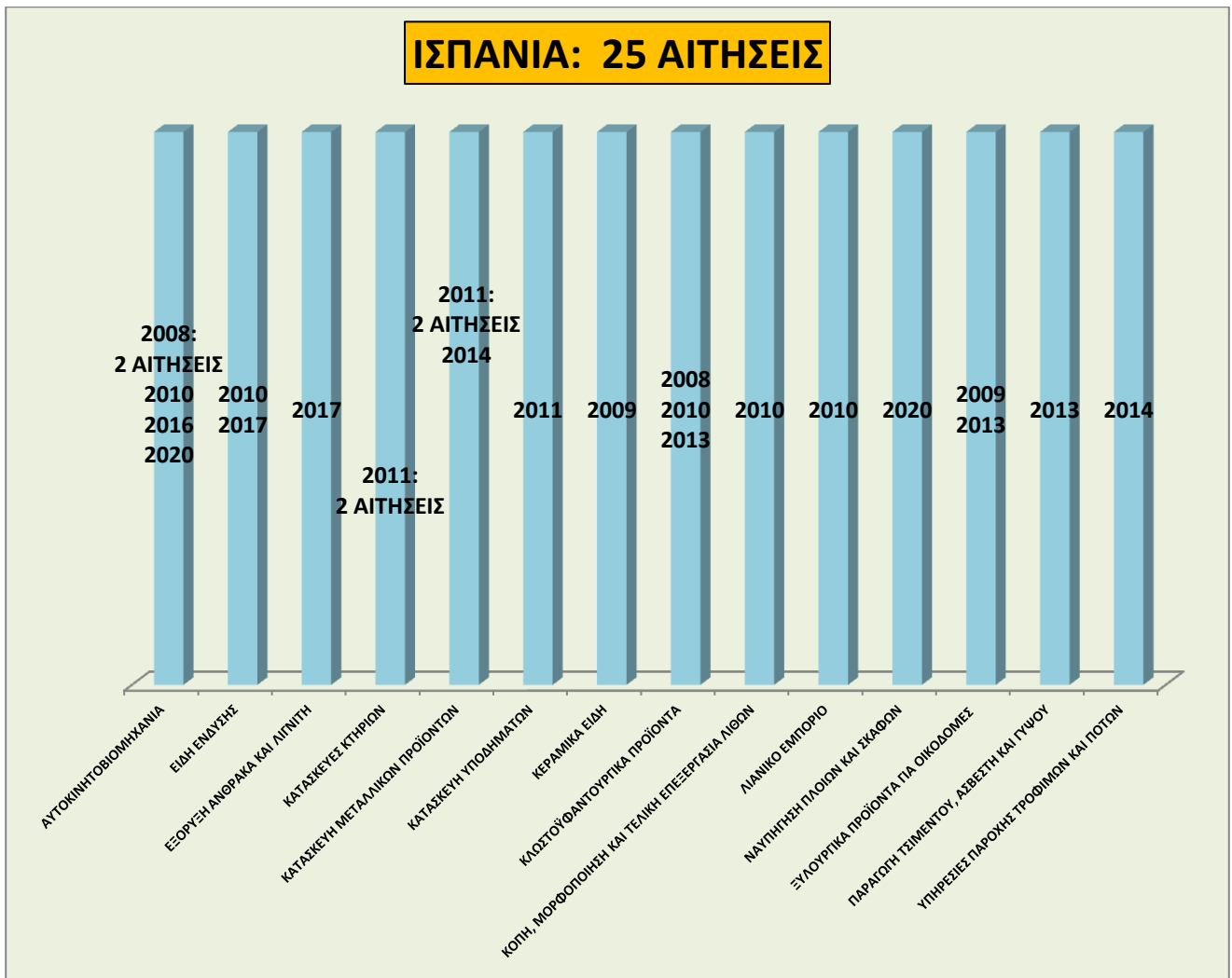
Οι δέκα πέντε από τις δέκα εννέα (19) αιτήσεις της Ολλανδίας υποβλήθηκαν κατά την πρώτη προγραμματική περίοδο και οι τέσσερις (4) κατά τη δεύτερη και αφορούν σε εννέα (9) τομείς: αεροπορικές μεταφορές, δραστηριότητες χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών, εκδόσεις, ηλεκτρονικοί υπολογιστές/ηλεκτρονικά και οπτικά προϊόντα, κατασκευές κτηρίων, λιανικό εμπόριο, παραγωγή βασικών μετάλλων, τυπογραφικός κλάδος, χονδρικό εμπόριο.

ΓΡΑΦΗΜΑ 18:

Οι δέκα οκτώ (18) από τις είκοσι πέντε (25) αιτήσεις της Ισπανίας υποβλήθηκαν κατά την πρώτη προγραμματική περίοδο και οι επτά (7) κατά τη δεύτερη και αφορούσαν σε δέκα τέσσερις (14) τομείς: αυτοκινητοβιομηχανία, είδη ένδυσης, εξόρυξη άνθρακα και λιγνίτη, κατασκευές κτηρίων, κατασκευές μεταλλικών προϊόντων, κατασκευή υποδημάτων, κεραμικά είδη, κλωστοϋφαντουργία, κοπή/μορφοποίηση/τελική επεξεργασία λίθων, λιανικό εμπόριο, ναυπήγηση πλοίων και σκαφών, ξυλουργικά προϊόντα για οικοδομές, παραγωγή τσιμέντου, ασβέστη και γύψου, υπηρεσίες παροχής τροφίμων και ποτών.

ΓΡΑΦΗΜΑ 19:

Οι πέντε (5) από τις έξι (6) αιτήσεις της Πορτογαλίας υποβλήθηκαν κατά την πρώτη προγραμματική περίοδο και μόνο μία (1) κατά τη δεύτερη και αφορούν σε πέντε (5) τομείς: αυτοκινητοβιομηχανία, είδη ένδυσης, ηλεκτρονικοί υπολογιστές/ηλεκτρονικά και οπτικά προϊόντα, κατασκευή υποδημάτων, κλωστοϋφαντουργία.

ΓΡΑΦΗΜΑ 20:

Μόνο η πρώτη από τις εννέα (9) αιτήσεις της Ελλάδας υποβλήθηκε κατά την πρώτη προγραμματική περίοδο ενώ οι υπόλοιπες οκτώ (8) κατά τη δεύτερη και αφορούν σε τέσσερις (4) τομείς: είδη αρτοποιίας, εκδόσεις, λιανικό εμπόριο, ραδιοηλεκτρονικές εκπομπές.

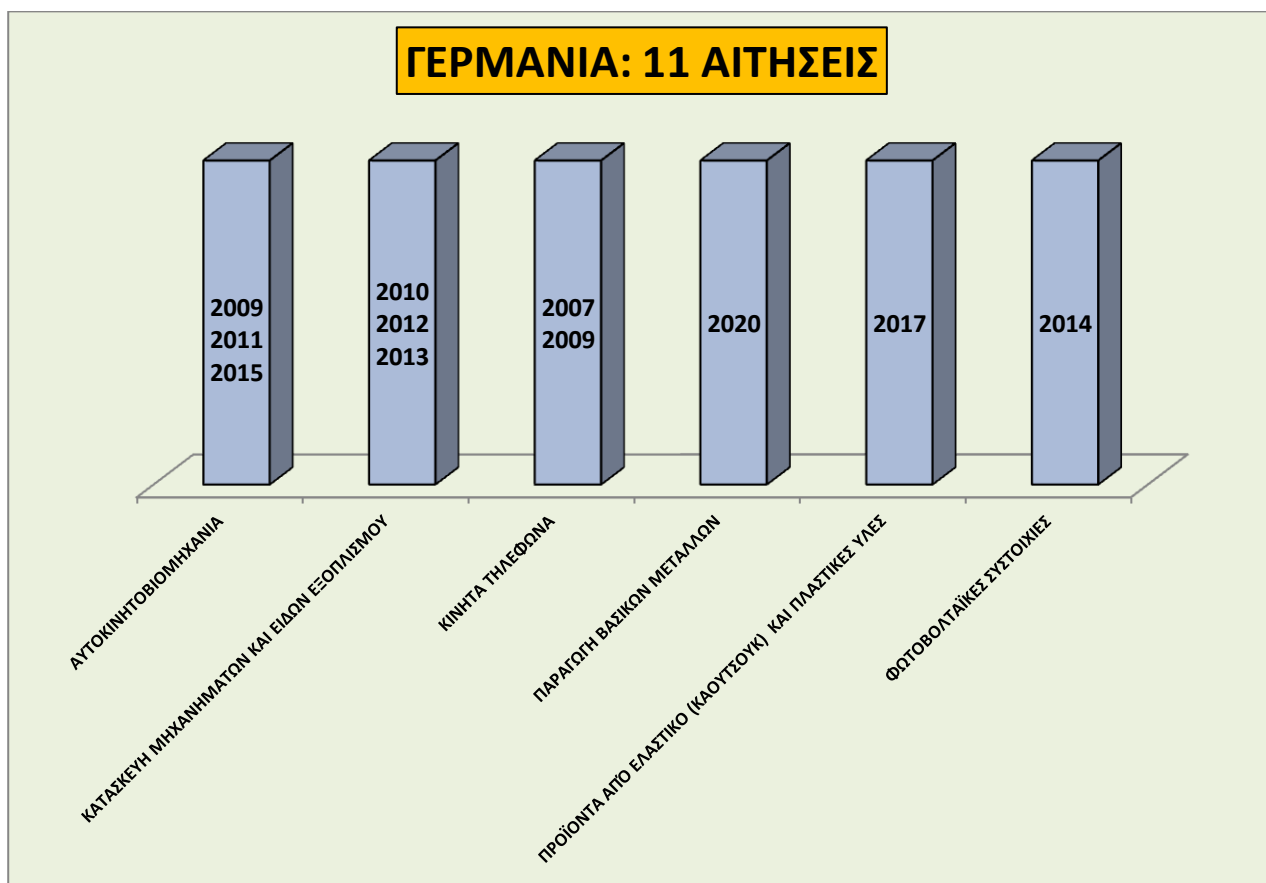
ΓΡΑΦΗΜΑ 21:

Οι επτά (7) από τις έντεκα (11) αιτήσεις της Γερμανίας υποβλήθηκαν κατά την πρώτη προγραμματική περίοδο ενώ οι υπόλοιπες τέσσερις (4) κατά τη δεύτερη και αφορούν σε έξι (6) τομείς: αυτοκινητοβιομηχανία, κατασκευή μηχανημάτων

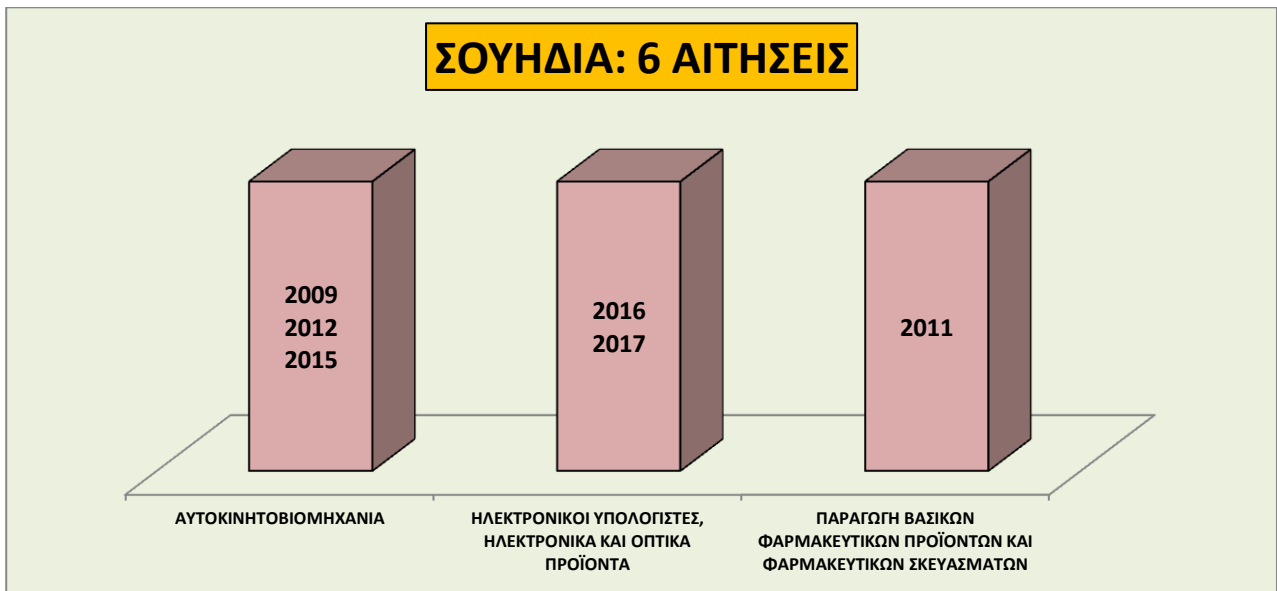
και ειδών εξοπλισμού, κινητά τηλέφωνα, παραγωγή βασικών μετάλλων, προϊόντα από ελαστικό (καουτσούκ) και πλαστικές ίνες, φωτοβολταϊκές συστοιχίες.

ΓΡΑΦΗΜΑ 22:

Οι έξι (6) αιτήσεις της Σουηδίας είναι ισόποσα κατανομημένες στις δύο προγραμματικές περιόδους και αφορούν σε τρεις τομείς: αυτοκινητοβιομηχανία, ηλεκτρονικοί υπολογιστές/ηλεκτρονικά και οπτικά προϊόντα, παραγωγή βασικών φαρμακευτικών προϊόντων και φαρμακευτικών σκευασμάτων.

ΓΡΑΦΗΜΑ 23:

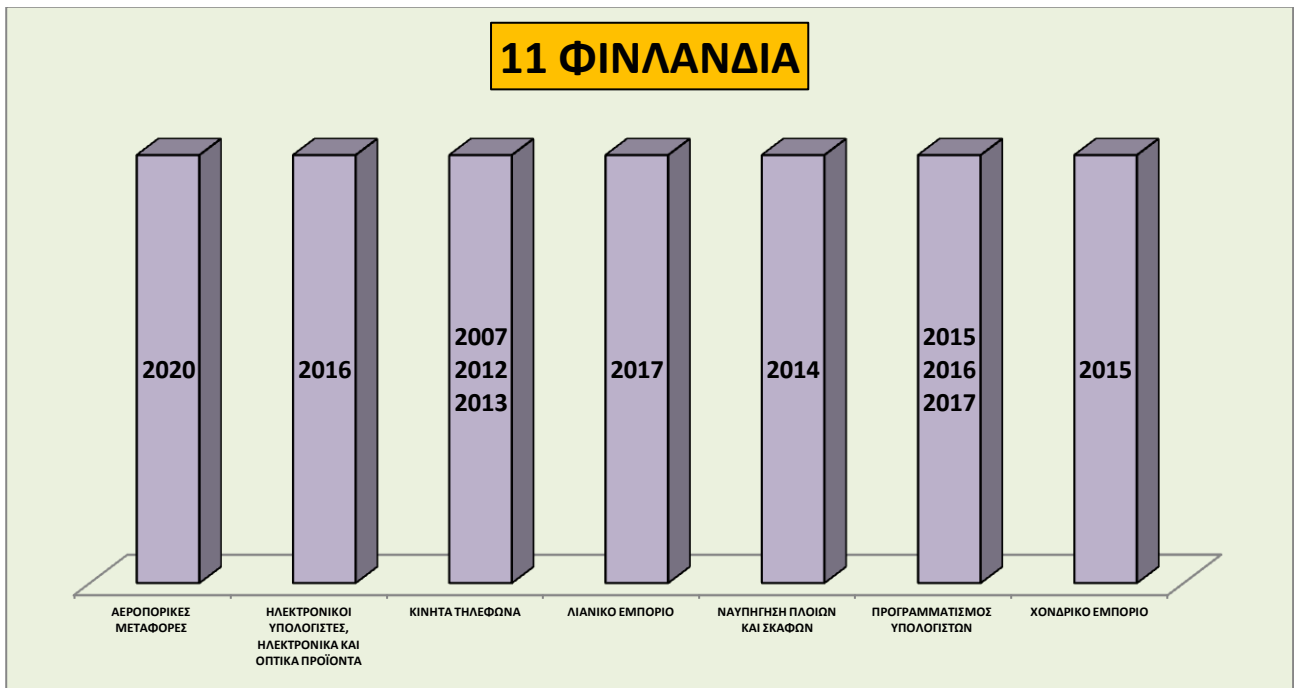
Οι πέντε (5) αιτήσεις της Πολωνίας υποβλήθηκαν μόνο κατά την πρώτη προγραμματική περίοδο και αφορούν σε τρεις (3) τομείς: αυτοκινητοβιομηχανία, κατασκευή μηχανημάτων και ειδών εξοπλισμού, χημικά προϊόντα.

ΓΡΑΦΗΜΑ 24:

Οι τρεις (3) από τις έντεκα (11) αιτήσεις της Φινλανδίας υποβλήθηκαν κατά την πρώτη προγραμματική περίοδο ενώ οι υπόλοιπες τέσσερις (4) κατά τη δεύτερη και αφορούν σε επτά (7) τομείς: αεροπορικές μεταφορές, ηλεκτρονικοί υπολογιστές/ηλεκτρονικά και οπτικά προϊόντα, κινητά τηλέφωνα, λιανικό εμπόριο, ναυπήγηση πλοίων και σκαφών, προγραμματισμός υπολογιστών, χονδρικό εμπόριο.

ΓΡΑΦΗΜΑ 25:

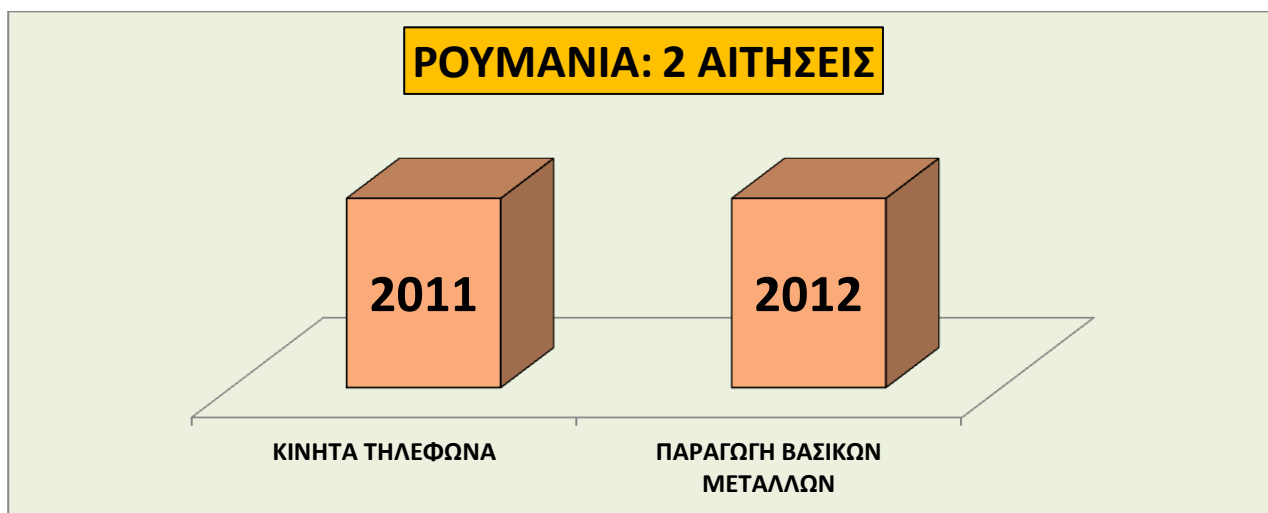
Και οι δέκα (10) αιτήσεις της Δανίας υποβλήθηκαν κατά την πρώτη προγραμματική περίοδο και αφορούσαν σε τρεις (3) τομείς: ηλεκτρονικοί υπολογιστές/ηλεκτρονικά και οπτικά προϊόντα κατασκευή μηχανημάτων και ειδών εξοπλισμού, ναυπήγηση πλοίων και σκαφών.

ΓΡΑΦΗΜΑ 26:

Οι δύο (2) αιτήσεις της Ρουμανίας υποβλήθηκαν μόνο στην πρώτη προγραμματική περίοδο και αφορούν σε δύο (2) τομείς: κινητά τηλέφωνα, παραγωγή βασικών μετάλλων.

ΓΡΑΦΗΜΑ 27:

Οι δύο (2) αιτήσεις της Εσθονίας υποβλήθηκαν στη δεύτερη προγραμματική περίοδο και αφορούν σε δύο (2) τομείς: χημικά προϊόντα, τουριστική βιομηχανία.

ΓΡΑΦΗΜΑ 28:

Η μοναδική αίτηση της Τσεχίας υποβλήθηκε το 2010, κατά την πρώτη προγραμματική περίοδο, και αφορούσε στον τομέα του λιανικού εμπορίου.

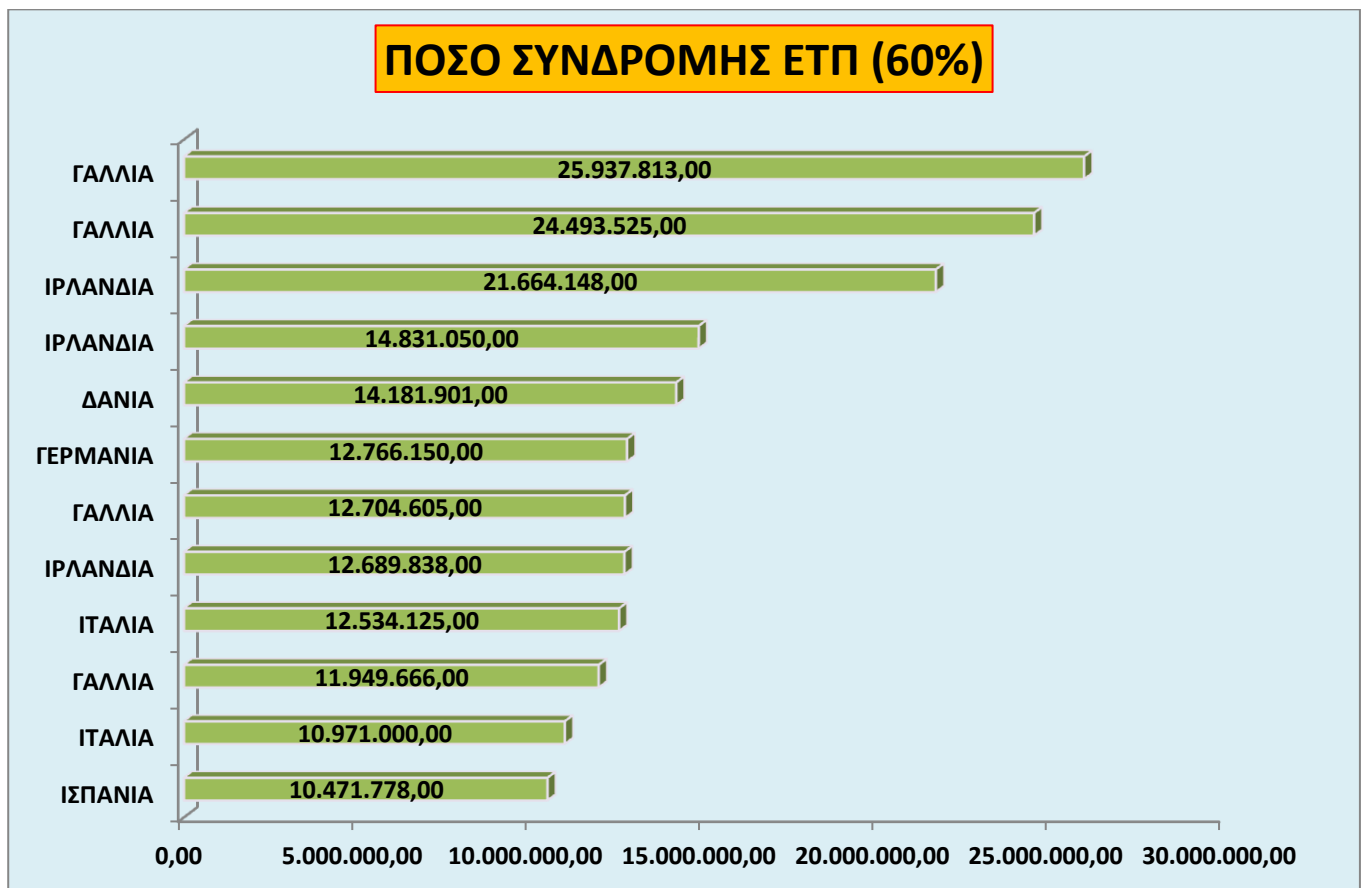
Η μοναδική αίτηση της Βουλγαρίας υποβλήθηκε το 2009, κατά την πρώτη προγραμματική περίοδο, και αφορούσε στον τομέα της παραγωγής βασικών μετάλλων, αλλά απορρίφθηκε.

Η μοναδική αίτηση της Σλοβενίας υποβλήθηκε το 2010, κατά την πρώτη προγραμματική περίοδο, και αφορούσε στον τομέα των ειδών ένδυσης.

Η μοναδική αίτηση της Μάλτας υποβλήθηκε το 2007, κατά την πρώτη προγραμματική περίοδο, και αφορούσε στον τομέα των ειδών ένδυσης.

Όπως προκύπτει από την ανάλυση των στατιστικών δεδομένων (γράφημα 29), οι χώρες που αιτήθηκαν τη μεγαλύτερη συνδρομή οικονομικής στήριξης από το ΕΤΠ (πάνω από δέκα εκατομμύρια ευρώ) ήταν τα μεγάλα σε έκταση και πληθυσμό κράτη – μέλη της Ε.Ε. που διέθεταν ισχυρή οικονομία.

ΓΡΑΦΗΜΑ 29:

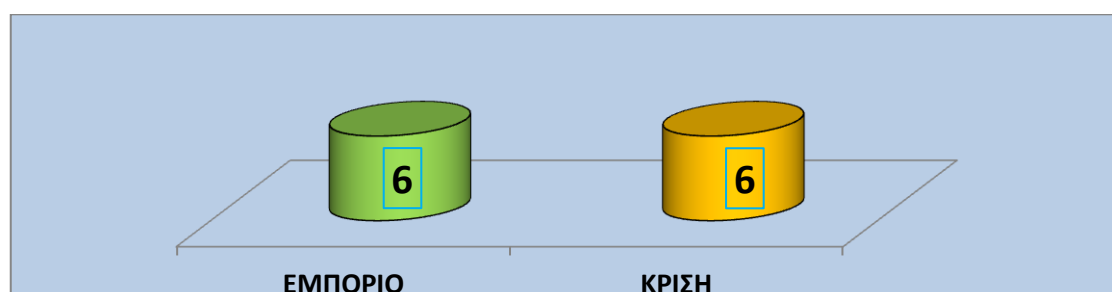
Παρατηρείται ότι όλα αυτά τα μεγάλα ποσά αφορούσαν στην πρώτη προγραμματική περίοδο, με εξαίρεση μία μόνο περίπτωση (12.704.605,00€, το 2014 στην αίτηση PSA - EGF / 2014/006 της Γαλλίας), που αφορά στη δεύτερη προγραμματική περίοδο. Αναλυτικότερα, όπως φαίνεται και στον πίνακα 9, η Γαλλία ζήτησε σε τέσσερις περιπτώσεις οικονομική στήριξη από το ΕΤΠ πάνω από δέκα εκατομμύρια ευρώ, η Ιρλανδία σε τρεις περιπτώσεις, η Ιταλία σε δύο και σε μία περίπτωση η Γερμανία, η Ισπανία και η Δανία.

ΠΙΝΑΚΑΣ 9:

ΚΡΑΤΟΣ	ΕΤΟΣ	ΥΠΟΘΕΣΗ	ΠΟΣΟ ΣΥΝΔΡΟΜΗΣ ΕΤΠ	ΤΟΜΕΑΣ
ΓΕΡΜΑΝΙΑ	2007	EGF/2007/003	12.766.150,00	ΚΙΝΗΤΑ ΤΗΛΕΦΩΝΑ
ΙΤΑΛΙΑ	2007	ΕΤΠ / 2007/005	12.534.125,00	ΥΦΑΣΜΑΤΑ
ΙΤΑΛΙΑ	2007	EGF / 2007/007	10.971.000,00	ΥΦΑΣΜΑΤΑ
ΙΣΠΑΝΙΑ	2008	EGF / 2008/002	10.471.778,00	ΑΥΤΟΚΙΝΗΤΟΒΙΟΜΑΧΑΝΙΑ
ΙΡΛΑΝΔΙΑ	2009	EGF / 2009/008	14.831.050,00	ΥΠΟΛΟΓΙΣΤΕΣ, ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΑ ΚΑΙ ΟΠΤΙΚΑ ΠΡΟΪΟΝΤΑ
ΓΑΛΛΙΑ	2009	EGF / 2009/019	24.493.525,00	ΑΥΤΟΚΙΝΗΤΟΒΙΟΜΑΧΑΝΙΑ
ΓΑΛΛΙΑ	2010	EGF / 2010/015	11.949.666,00	ΑΥΤΟΚΙΝΗΤΟΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ
ΙΡΛΑΝΔΙΑ	2010	EGF / 2010/019	12.689.838,00	ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ ΚΤΗΡΙΩΝ
ΔΑΝΙΑ	2010	EGF / 2010/025	14.181.901,00	ΝΑΥΠΗΓΗΣΗ ΠΛΟΙΩΝ ΚΑΙ ΣΚΑΦΩΝ
ΙΡΛΑΝΔΙΑ	2010	EGF / 2010/020	21.664.148,00	ΕΞΕΙΔΙΚΕΥΜΕΝΕΣ ΚΑΤΑΣΚΕΥΑΣΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ
ΓΑΛΛΙΑ	2013	EGF / 2013/014	25.937.813,00	ΕΝΑΕΡΙΕΣ ΜΕΤΑΦΟΡΕΣ
ΓΑΛΛΙΑ	2014	EGF / 2014/006	12.704.605,00	ΑΥΤΟΚΙΝΗΤΟΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ

Όπως αποτυπώνεται και στο παρακάτω γράφημα, οι έξι (6) αιτήσεις χρηματοδότησης αφορούσαν στο εμπόριο ενώ οι άλλες έξι στην κρίση.

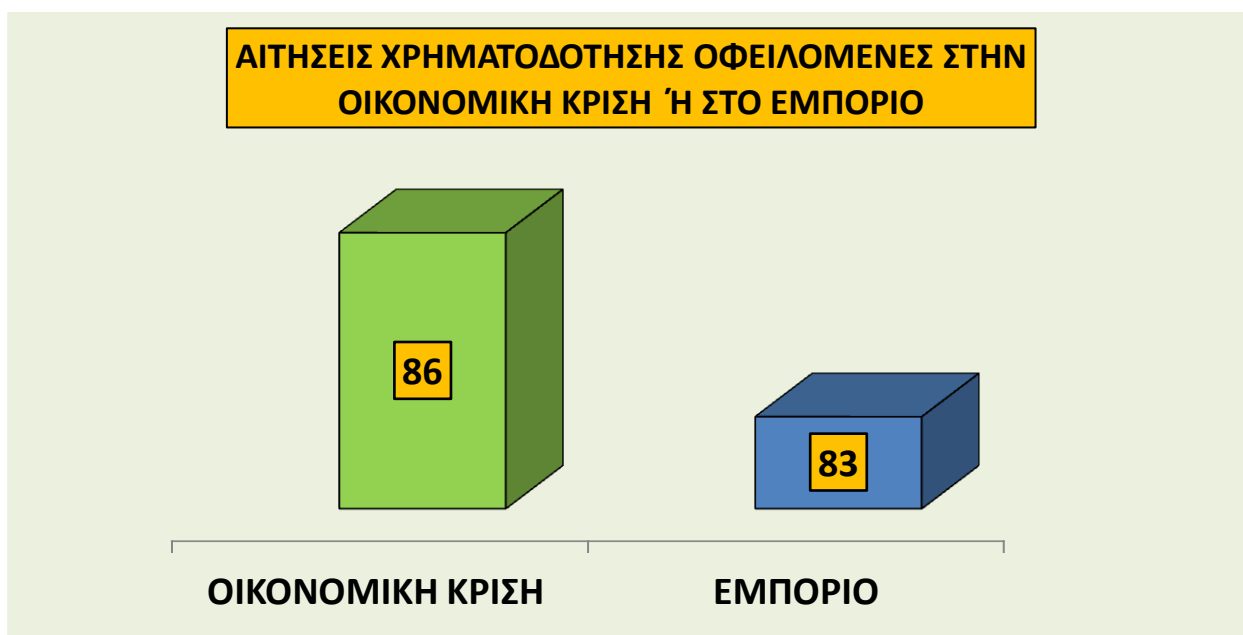
ΓΡΑΦΗΜΑ 30:

Οι τομείς οικονομικής δραστηριότητας για τους οποίους τα κράτη – μέλη έλαβαν τόσο μεγάλη οικονομική στήριξη από το ΕΤΠ ήταν οι εξής: αυτοκινητοβιομηχανία, υφάσματα, κατασκευή κτηρίων, κινητά τηλέφωνα, ναυπήγηση πλοίων και σκαφών, υπολογιστές/ηλεκτρονικά και οπτικά προϊόντα, εξειδικευμένες κατασκευαστικές δραστηριότητες, εναέριες μεταφορές.

Σύμφωνα με το άρθρο 1 του Κανονισμού 1309/2013, το ΕΤΠ στηρίζει τους εργαζομένους που απολύονται λόγω πλεονασμού και τους αυτοαπασχολούμενους των οποίων η επαγγελματική δραστηριότητα έχει παύσει εξαιτίας των σημαντικών διαρθρωτικών αλλαγών στις παγκόσμιες εμπορικές ροές, που επιφέρει η παγκοσμιοποίηση, ως αποτέλεσμα της συνέχισης της παγκόσμιας χρηματοπιστωτικής και οικονομικής κρίσης. Βάσει αυτού του άρθρου, συνολικά, και στις δύο προγραμματικές περιόδους, από τις 169³²⁵ αιτήσεις χρηματοδότησης οι 83 αφορούσαν στην παγκοσμιοποίηση του εμπορίου και οι 86 στην οικονομική κρίση.

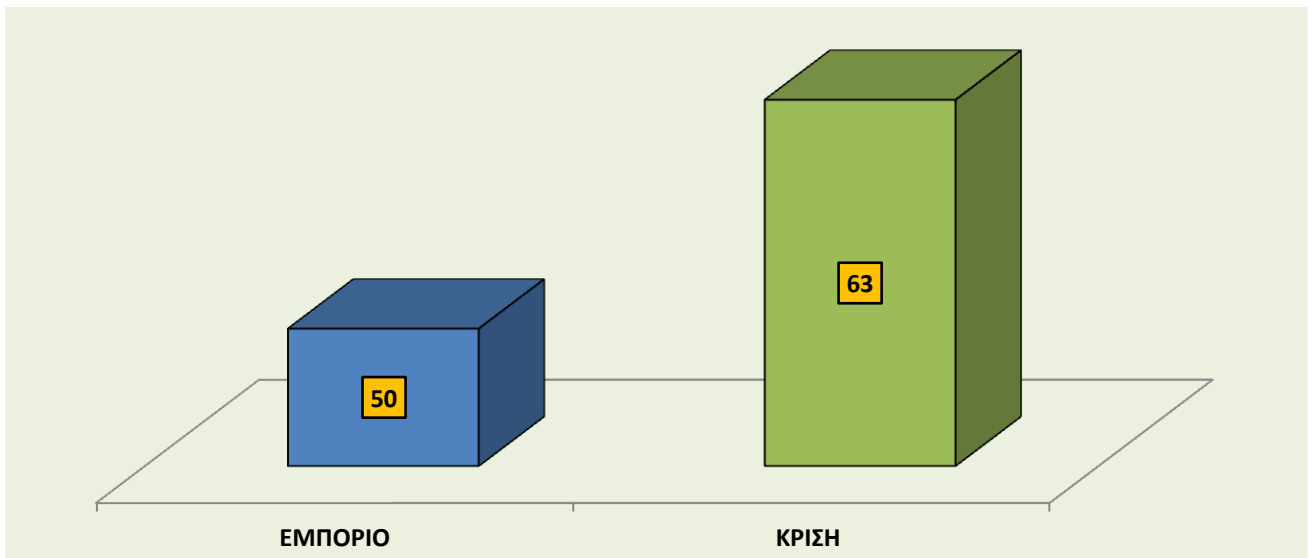
ΓΡΑΦΗΜΑ 31:

Στην πρώτη προγραμματική περίοδο, όπως φαίνεται και στο γράφημα 28, από τις 113 αιτήσεις οι 50 αφορούσαν στο εμπόριο και οι 63 στην κρίση.

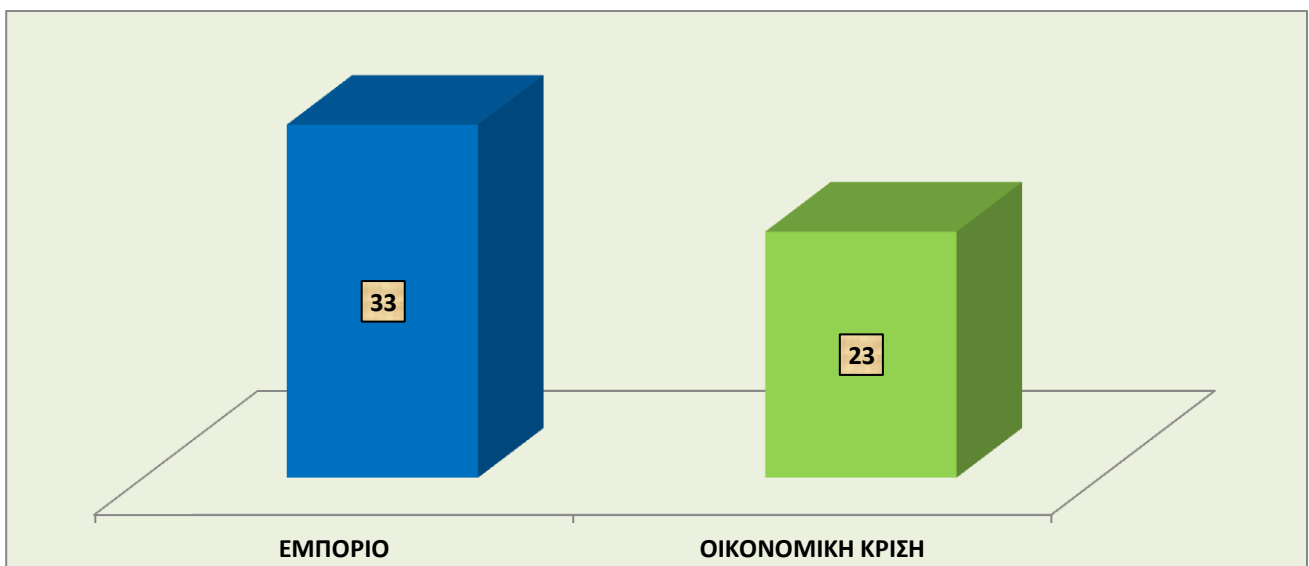
³²⁵ Το 2020 οι αιτήσεις χρηματοδότησης που αφορούσαν στην οικονομική κρίση παρουσιάζονται ως αποτέλεσμα της έξαρσης της νόσου Covid 19.

ΓΡΑΦΗΜΑ 32:

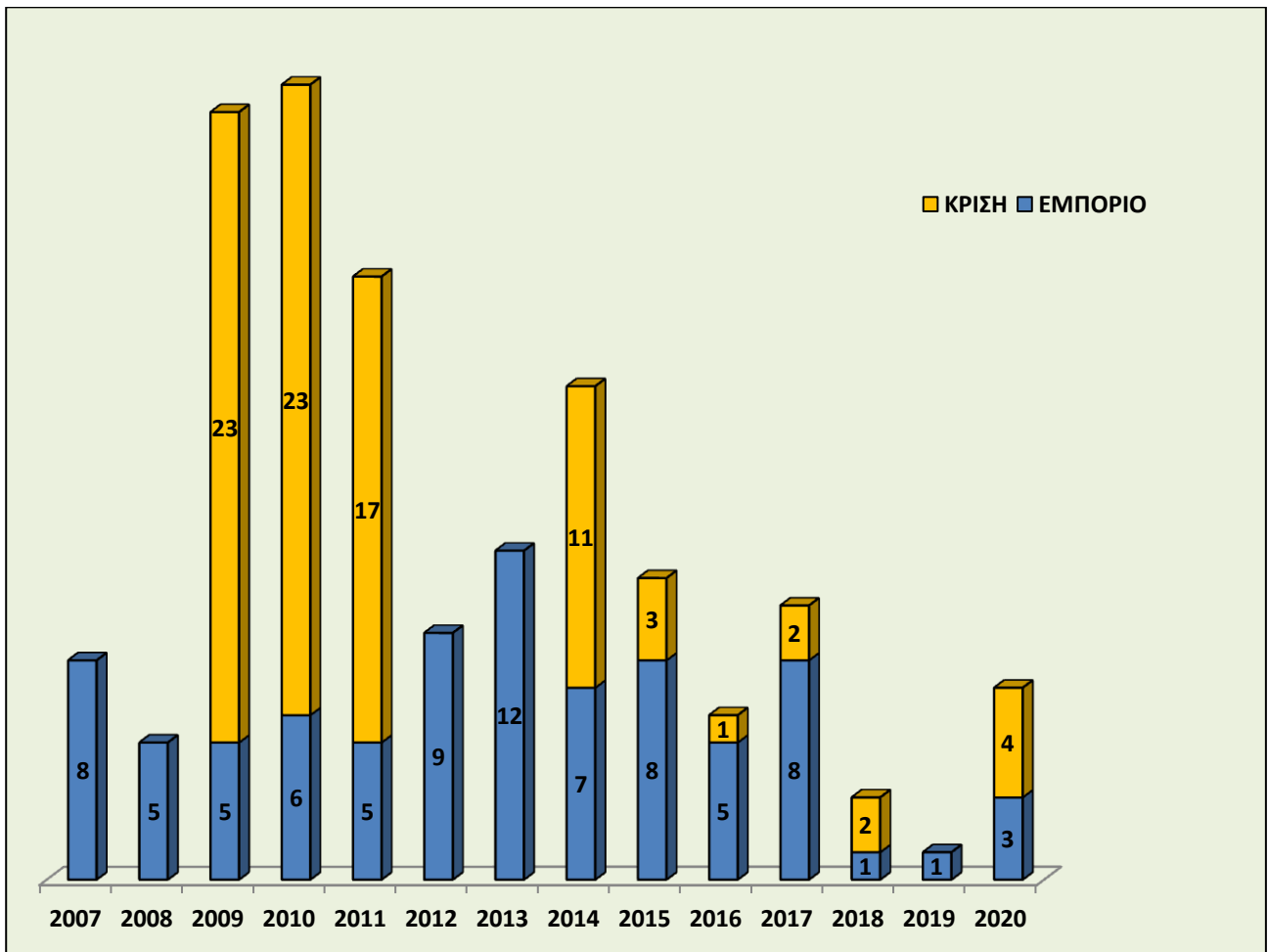
Στη δεύτερη προγραμματική περίοδο (βλ. γράφημα 30), από τις 56 αιτήσεις οι 33 αφορούσαν στο εμπόριο και οι 23 στην κρίση.

ΓΡΑΦΗΜΑ 33:

Συμπερασματικά, ενώ στο σύνολο των δύο προγραμματικών περιόδων είναι σχεδόν ισάριθμες οι αιτήσεις που αφορούν στην κρίση ή στο εμπόριο, εντούτοις, προκύπτει ότι και στις δύο προγραμματικές περιόδους οι περισσότερες αιτήσεις αφορούσαν στην κρίση. Αυτό, άλλωστε, αποτυπώνεται και στο παρακάτω γράφημα, όπου παρουσιάζεται ανά έτος ο αριθμός των υποβληθεισών αιτήσεων χρηματοδότησης, που αφορούσαν στο εμπόριο ή στην οικονομική κρίση:

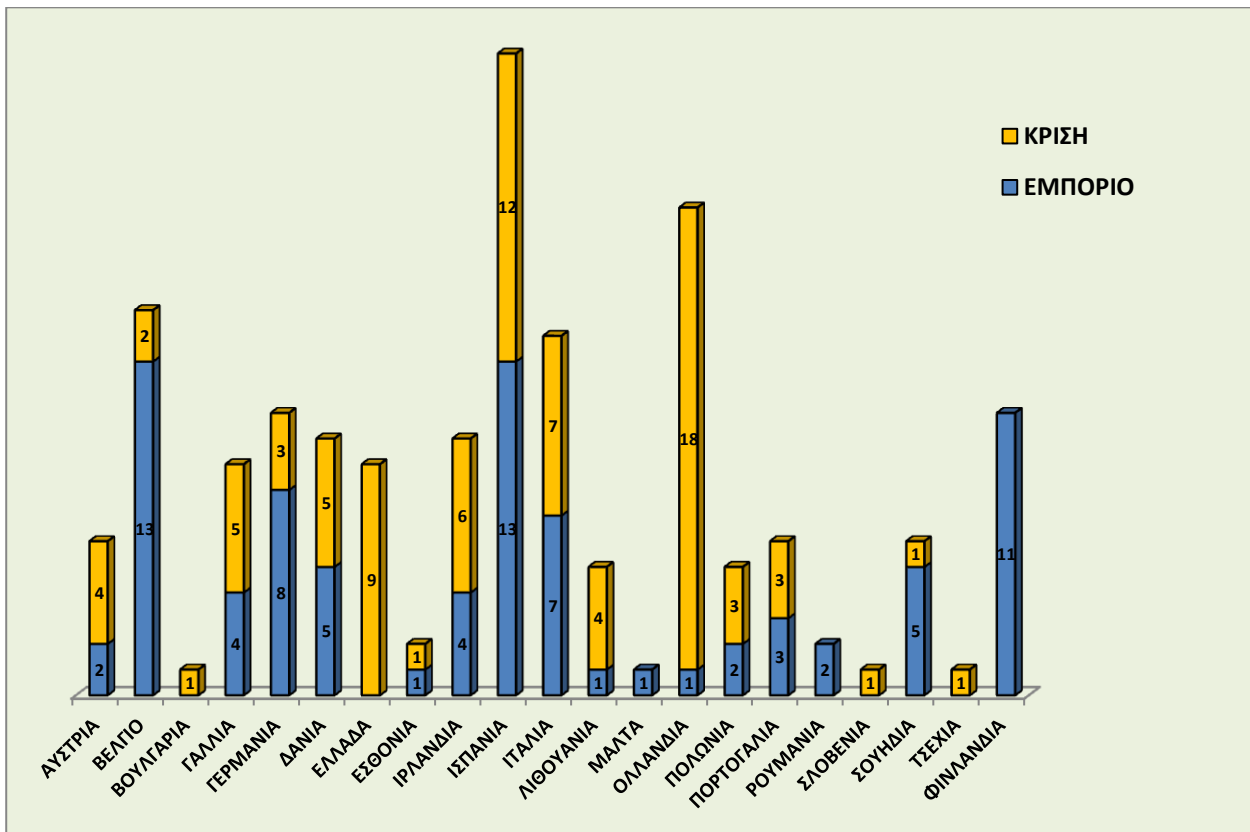
ΓΡΑΦΗΜΑ 34:

Λόγω του ότι ο ιδρυτικός Κανονισμός είχε ως κριτήριο παρέμβασης μόνο το εμπόριο, το 2007 και οι 8 συνολικά υποβληθείσες αιτήσεις, όπως και οι 5 υποβληθείσες το 2008, αφορούσαν μόνο στο εμπόριο. Αντιθέτως, μετά την τροποποίηση του Κανονισμού, που εισάγει και το κριτήριο της κρίσης, το 2009, από τις 28 αιτήσεις οι 5 μόνο αφορούσαν στο εμπόριο ενώ οι 23 στην κρίση. Το 2010, από τις 29 αιτήσεις, οι 6 αφορούσαν στο εμπόριο και οι 23 αιτήσεις στην κρίση. Το 2011, από τις 22 αιτήσεις οι 5 αφορούσαν στο εμπόριο και οι 17 στην κρίση. Όταν πάλι, βάσει του κανονισμού, το πεδίο παρέμβασης αφορά μόνο στο εμπόριο, οι 9 υποβληθείσες αιτήσεις του 2012 και οι 12 υποβληθείσες αιτήσεις του 2013 έχουν αυτό ως κριτήριο. Το 2014, όμως, που πάλι στο πεδίο παρέμβασης εντάσσεται και η οικονομική κρίση, από τις 18 αιτήσεις οι 7 αφορούσαν στο εμπόριο και οι 11 στην κρίση. Το 2015, από τις αιτήσεις οι 8 αφορούσαν στο εμπόριο και οι 3 στην κρίση. Το 2016, από τις 6 αιτήσεις οι 5 αφορούσαν στο εμπόριο και μόνο 1 στην κρίση. Το 2017, από τις 10 αιτήσεις οι 8

αφορούσαν στο εμπόριο και οι 2 στην κρίση. Το 2018, από τις 3 αιτήσεις η μία αφορούσε στο εμπόριο και οι 2 στην κρίση. Το 2019, η μία απορριφθείσα αίτηση αφορούσε στο εμπόριο. Το 2020, από τις 7 αιτήσεις οι 3 αφορούσαν στο εμπόριο ενώ οι 4 στην κρίση. Μάλιστα, σε ό,τι αφορά τις τέσσερις αιτήσεις χρηματοδότησης του 2020, που συνδέονται με την οικονομική κρίση, τονίζεται στις σχετικές τέσσερις Προτάσεις της Επιτροπής για την κινητοποίηση του ΕΤΠ το εξής: «Στις 11 Μαρτίου 2020 ο Παγκόσμιος Οργανισμός Υγείας κήρυξε πανδημία την έξαρση της νόσου Covid-19. Στις 27 Μαΐου 2020 η Ευρωπαϊκή Επιτροπή στην ανακοίνωση με τίτλο «Ο προϋπολογισμός της ΕΕ τροφοδοτεί το σχέδιο ανάκαμψης για την Ευρώπη», ανέφερε ότι η κρίση στον τομέα της υγείας οδήγησε σε οικονομική κρίση και εκπόνησε σχέδιο ανάκαμψης της οικονομίας. Στο πλαίσιο αυτού του σχεδίου, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή κατέδειξε τον ρόλο του ΕΤΠ ως εργαλείου έκτακτης ανάγκης που παρέχει στήριξη σε όσους έχασαν την εργασία τους λόγω της παγκόσμιας οικονομικής κρίσης». Στη συνέχεια, στο γράφημα 35, παρουσιάζονται οι αιτήσεις χρηματοδότησης κάθε κράτους-μέλους βάσει του κριτηρίου: εμπόριο/κρίση.

ΓΡΑΦΗΜΑ 35:

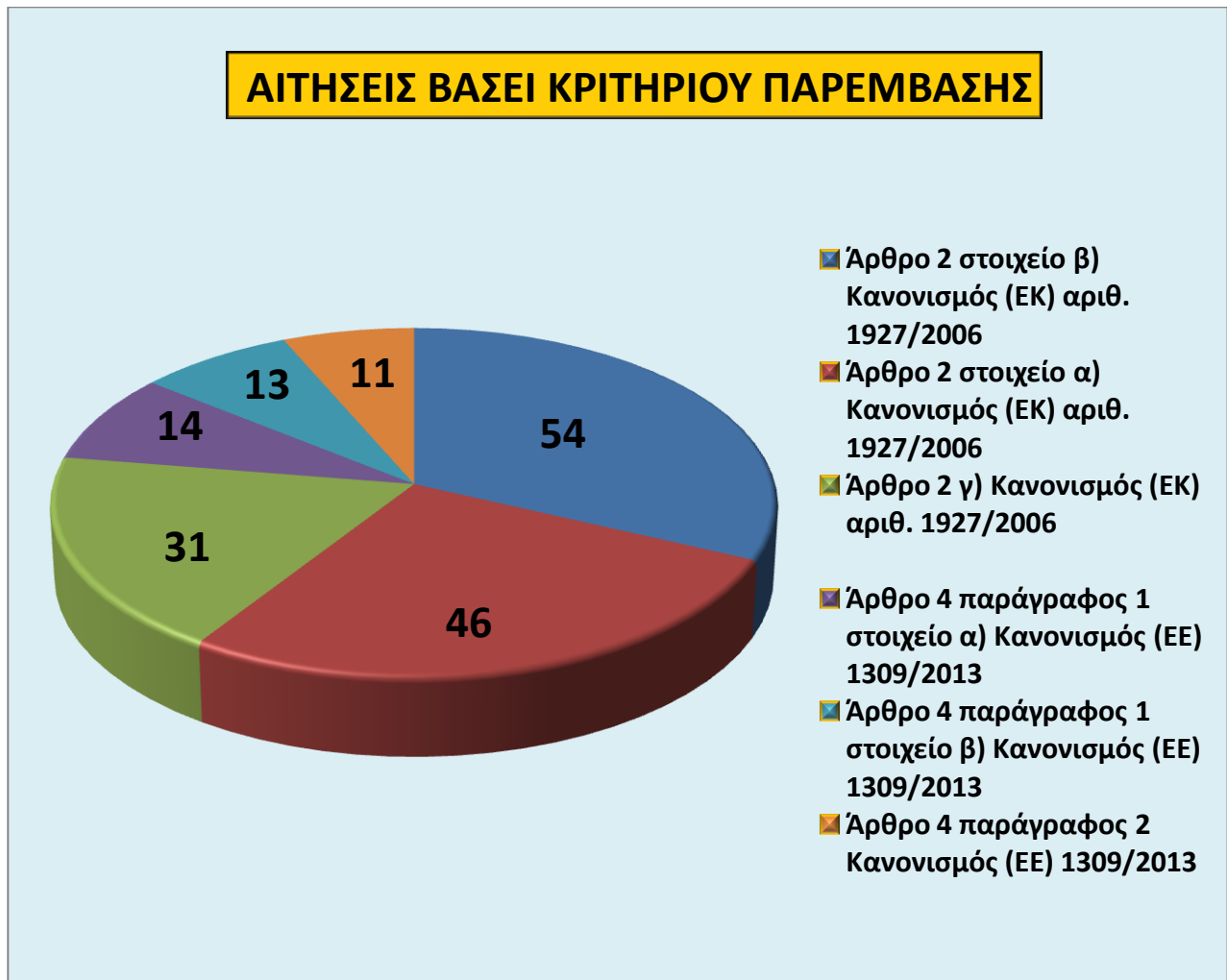

Προκύπτει από το γράφημα ότι κράτη με πολλές αιτήσεις χρηματοδότησης, όπως η Φινλανδία ή το Βέλγιο, αιτούνται βάσει του κριτηρίου του εμπορίου ενώ, άλλα, όπως η Ελλάδα και η Ολλανδία, βάσει του κριτηρίου της κρίσης. Τέλος, ορισμένα κράτη έχουν ισάριθμες σχεδόν αιτήσεις βάσει και των δύο κριτηρίων, όπως η Πορτογαλία, η Ιταλία, η Δανία και η Γαλλία.

Με βάση τον αριθμό των αιτήσεων που αφορούν σε κάποιο κριτήριο παρέμβασης³²⁶ προκύπτει ότι οι περισσότερες αιτήσεις αφορούσαν στο κριτήριο του άρθρου 2 στοιχείο β) του Κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1927/2006 και οι λιγότερες στο κριτήριο του άρθρου 4 παράγραφος 2 του Κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1309/2013.

³²⁶ Αναλυτικά η παρουσίαση των κριτηρίων παρέμβασης παρουσιάζονται στο παράρτημα 5.

ΓΡΑΦΗΜΑ 36:

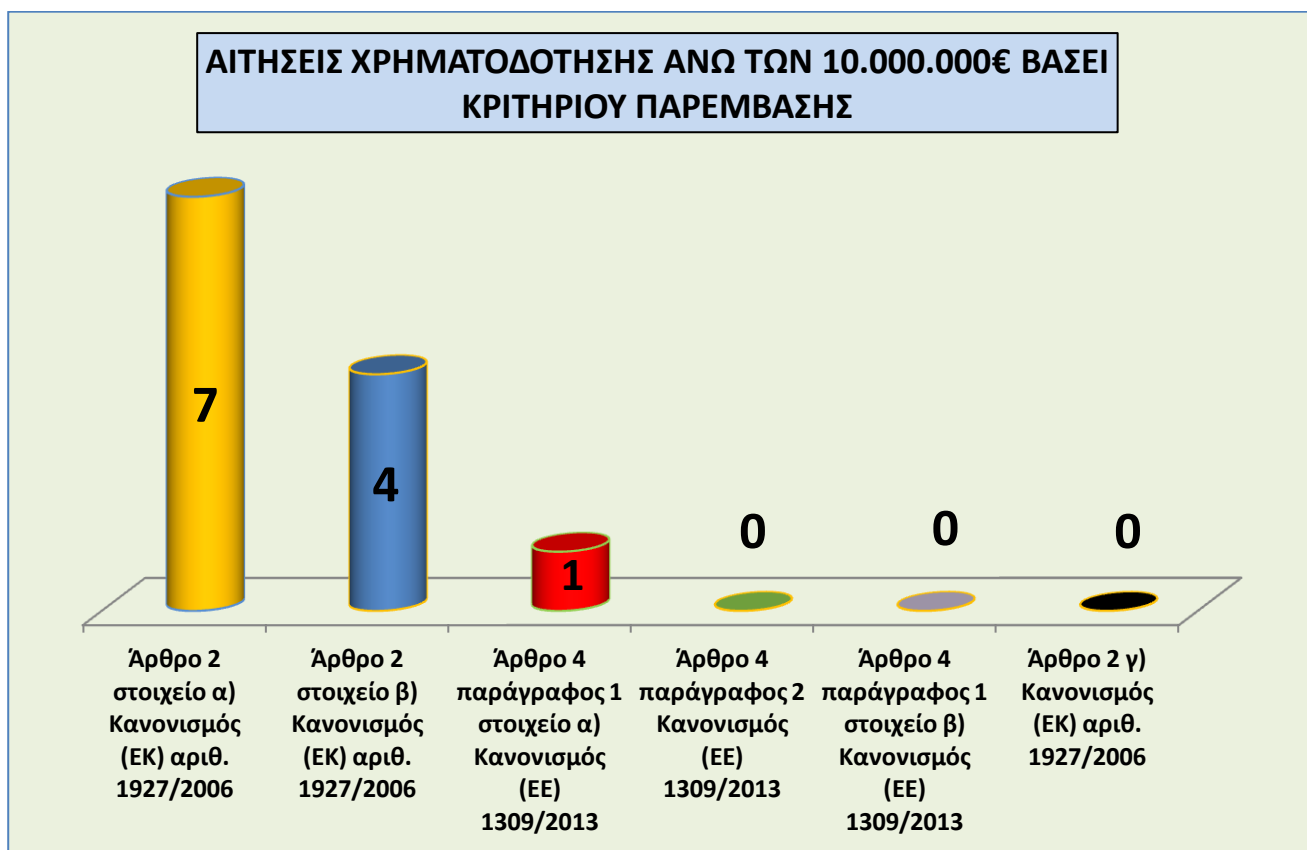

Σε ό,τι αφορά τα αιτούμενα ποσά συνδρομής από το ΕΤΠ, ενδιαφέρον παρουσιάζει το γεγονός ότι τα μεγαλύτερα ποσά συνδρομής³²⁷ από το ΕΤΠ, που αιτήθηκαν τα κράτη - μέλη, αφορούσαν στο κριτήριο του άρθρου 2 στοιχείο α) του Κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1927/2006 (επτά αιτήσεις) και στο κριτήριο του άρθρου 2 στοιχείο β) του Κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1927/2006 (τέσσερις αιτήσεις), ενώ με βάση το κριτήριο του άρθρου 4 παράγραφος 1 στοιχείο α) του νέου Κανονισμού (ΕΕ) 1309/2013 που αφορά στην προγραμματική περίοδο 2014-2020 υπήρξε μόνο μία αίτηση. Επίσης, κανένα μεγάλο ποσό δεν ζητήθηκε ούτε βάσει του κριτηρίου του άρθρου 4 παράγραφος 2 Κανονισμός (ΕΕ) 1309/2013 αλλά ούτε και του κριτηρίου του άρθρου 4 παράγραφος 1 στοιχείο β) Κανονισμός (ΕΕ) 1309/2013. Καμία, επίσης, αίτηση χρηματοδότησης άνω των 10.000.000,00€ δεν υπεβλήθη βάσει του κριτηρίου του άρθρου 2 γ) Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 1927/2006, για το οποίο μάλιστα παρατηρείται, αντιθέτως, ότι οι

³²⁷ Άνω των 10.000.000,00€.

αιτήσεις χρηματοδότησης αφορούσαν στα μικρότερα ποσά συνδρομής από το ΕΤΠ.

ΓΡΑΦΗΜΑ 37:

IV.2. ΣΥΓΚΡΙΤΙΚΗ ΜΕΛΕΤΗ ΑΙΤΗΣΕΩΝ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗΣ ΣΤΟ ΕΤΠ ΜΕΤΑΞΥ ΔΥΟ ΤΟΜΕΩΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ

Ο τομέας «Λιανικό εμπόριο, εκτός μηχανοκίνητων οχημάτων και μοτοσικλετών» και ο τομέας «κινητά τηλέφωνα» είναι δύο τομείς οικονομικής δραστηριότητας για τους οποίους υποβλήθηκαν συνολικά δέκα έξι (16) αιτήσεις χρηματοδότησης από οκτώ (8) κράτη – μέλη και επιλέχθηκαν προς εξέταση για τρεις βασικούς λόγους:

1. τα κράτη – μέλη που υπέβαλαν αιτήσεις χρηματοδότησης σε αυτούς τους δύο τομείς δέχτηκαν να παραχωρήσουν τα σχετικά εμπιστευτικά έγγραφα προς μελέτη και ανάλυση,
2. ο τομέας οικονομικής δραστηριότητας «κινητά τηλέφωνα» κατατάσσεται έκτος στο σύνολο των τριάντα έξι (36) τομέων οικονομικής δραστηριότητας

για τους οποίους υποβλήθηκαν αιτήσεις χρηματοδότησης και αφορά μόνο στην πρώτη προγραμματική περίοδο και

3. Ο τομέας οικονομικής δραστηριότητας «λιανικό εμπόριο, εκτός μηχανοκίνητων οχημάτων και μοτοσικλετών» κατατάσσεται πρώτος στην δεύτερη προγραμματική περίοδο και οι περισσότερες από τις αιτήσεις χρηματοδότησης αφορούν στη δεύτερη προγραμματική περίοδο, γεγονός που επιτρέπει να συγκριθούν οι δύο προγραμματικές περιόδους βάσει αιτήσεων χρηματοδότησης, που αφορούν σε τομείς που κατατάσσονται στις πρώτες θέσεις μεταξύ των τομέων οικονομικής δραστηριότητας.

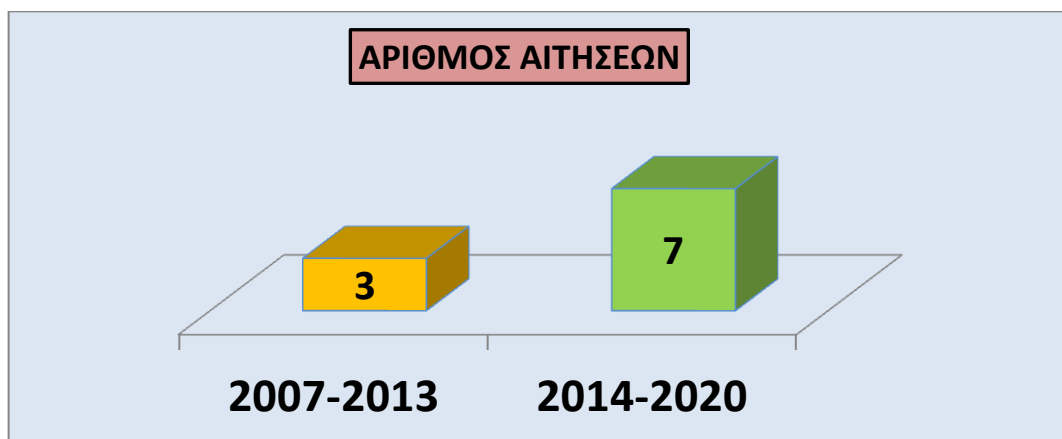
Μέσα από τη μελέτη των αιτήσεων χρηματοδότησης κάθε τομέα, θα γίνει μία συγκριτική παρουσίαση των υλοποιηθέντων από τα κράτη – μέλη έργων και θα διαφανεί η συμβολή του Ταμείου στη στήριξη των δικαιούχων.

IV.2.1. ΟΙ ΑΙΤΗΣΕΙΣ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗΣ ΠΟΥ ΥΠΟΒΛΗΘΗΚΑΝ ΣΤΟΝ ΤΟΜΕΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ: «ΛΙΑΝΙΚΟ ΕΜΠΟΡΙΟ, ΕΚΤΟΣ ΜΗΧΑΝΟΚΙΝΗΤΩΝ ΟΧΗΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΜΟΤΟΣΙΚΛΕΤΩΝ»

Η μελέτη εστιάζει στην εξέταση όλων των αιτήσεων χρηματοδότησης των κρατών – μελών, που υπεβλήθησαν και αφορούσαν στην οικονομική δραστηριότητα του λιανικού εμπορίου, καθώς: α) αυτός ο τομέας κατατάσσεται πρώτος στον αριθμό των αιτήσεων χρηματοδότησης κατά την προγραμματική περίοδο 2014-2020 και αφορά σε πολλά κράτη – μέλη, β) οι αιτήσεις χρηματοδότησης για τον τομέα αυτόν υποβλήθηκαν από χώρες τόσο του Βορρά όσο της Κεντρικής Ευρώπης αλλά και του Νότου, που προέρχονται από διαφορετικές φάσεις διεύρυνσης και με εντελώς διαφορετικό επίπεδο οικονομικής ανάπτυξης.

Συνολικά, κατά τη χρονική περίοδο 2014-2020, υποβλήθηκαν επτά (7) αιτήσεις σε αυτόν τον κλάδο, ενώ κατά την προηγούμενη περίοδο 2007-2013 είχαν υποβληθεί τρεις (3) αιτήσεις.

ΓΡΑΦΗΜΑ 38:

Όπως φαίνεται και στον ακόλουθο πίνακα, δέκα αιτήσεις χρηματοδότησης έχουν, συνολικά, υποβληθεί από έξι (6) κράτη - μέλη (Τσεχία, Ισπανία, Ελλάδα, Ολλανδία, Φινλανδία, Βέλγιο) και μάλιστα οι μισές (5 αιτήσεις) από την Ελλάδα.

ΠΙΝΑΚΑΣ 10:

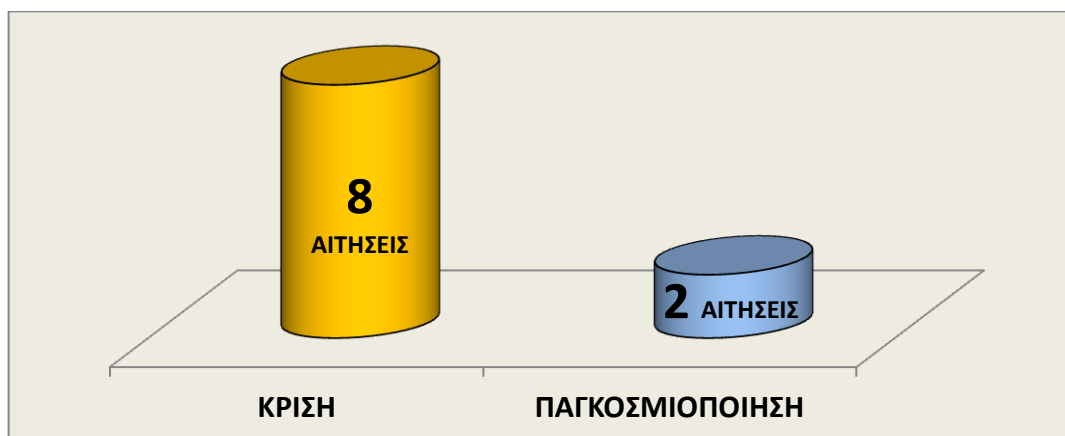
A/A	ΚΡΑΤΟΣ-ΜΕΛΟΣ	ΑΡΙΘΜΟΣ ΑΙΤΗΣΗΣ/ΥΠΟΘΕΣΗ	4ΜΗΝΗ /9ΜΗΝΗ ΠΕΡΙΟΔΟΣ ΑΝΑΦΟΡΑΣ	ΥΠΟΒΟΛΗ ΑΙΤΗΣΗΣ	ΠΡΟΤΑΣΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ	ΑΠΟΦΑΣΗ ΣΥΜ/ΛΙΟΥ & Ε.ΚΟΙΝ/ΛΙΟΥ	ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ ΠΛΗΡΩΜΗΣ	ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΗ ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ ΥΠΟΒΟΛΗΣ ΤΕΛΙΚΗΣ ΕΚΘΕΣΗΣ
1	ΤΣΕΧΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ	EGF/2010/010CZ/Unilever	4 ΜΗΝΕΣ 16/9/2009- 16/01/2010	24/3/2010	15/02/2011 COM (2011) 61 ΤΕΛΙΚΟ	5/04/2011 ΑΠΟΦΑΣΗ 2011/233/ΕΕ	17/5/2011	24/5/2012
2	ΙΣΠΑΝΙΑ	EGF/2010/016ES/Aragón Retail trade	9 ΜΗΝΕΣ 1/6/2009- 28/2/2010	6/5/2010	29/10/2010 COM (2010) 615 ΤΕΛΙΚΟ	15/12/2010 ΑΠΟΦΑΣΗ 2010/810/ΕΕ	29/3/2011	30/4/2012
3	ΕΛΛΑΔΑ	EGF/2011/004 EL/ALDI Hellas	4 ΜΗΝΕΣ 4/11/2010- 4/03/2011	5/10/2011	22/9/2011 COM (2011) 580 ΤΕΛΙΚΟ	16/11/2011 ΑΠΟΦΑΣΗ 2011/771/ΕΕ	16/12/2011	30/12/2013
4	ΕΛΛΑΔΑ	EGF/2014/009 EL/Sprider Stores	4 ΜΗΝΕΣ 17/11/2013- 17/3/2014	6/6/2014	7/10/2014 COM (2014) 620 ΤΕΛΙΚΟ	26/11/2014 ΑΠΟΦΑΣΗ 2014/879/ΕΕ	19/12/2014	1/3/2017
5	ΕΛΛΑΔΑ	EGF/2014/013 EL/ODYSSEFS FOKAS	4 ΜΗΝΕΣ 3/2/2014- 3/6/2014	29/7/2014	11/11/2014 COM (2014) 702 ΤΕΛΙΚΟ	17/12/2014 ΑΠΟΦΑΣΗ 2015/43/ΕΕ	2/3/2015	20/4/2017
6	ΕΛΛΑΔΑ	EGF/2015/011 GR/Supermarket Larissa	4 ΜΗΝΕΣ 3/5/2015- 3/9/2015	26/11/2015	14/04/2016 COM (2016) 210 ΤΕΛΙΚΟ	8/6/2016 ΑΠΟΦΑΣΗ 2016/990/ΕΕ	17/6/2016	24/8/2018
7	ΟΛΛΑΝΔΙΑ	EGF/2016/005NL/Drenthe Overijssel Retail	9 ΜΗΝΕΣ 1/8/2015- 1/5/2016	12/7/2016	29/11/2016 COM (2016) 742 ΤΕΛΙΚΟ	15/03/2017 ΑΠΟΦΑΣΗ 2017/559/ΕΕ	29/3/2017	22/2/2019
8	ΕΛΛΑΔΑ	EGF/2017/003 GR/Attica retail	9 ΜΗΝΕΣ 19/4/2016- 19/1/2017	13/4/2017	23/10/2017 COM (2017) 613 ΤΕΛΙΚΟ	12/12/2017 ΑΠΟΦΑΣΗ 2018/6/ΕΕ	21/12/2017	13/1/2020
9	ΦΙΝΛΑΝΔΙΑ	EGF/2017/005FI/Retail	9 ΜΗΝΕΣ 3/8/2016- 3/5/2017	12/6/2017	23/10/2017 COM (2017) 618 ΤΕΛΙΚΟ	12/12/2017 ΑΠΟΦΑΣΗ 2018/7/ΕΕ	22/12/2017	19/12/2019
10	ΒΕΛΓΙΟ	EGF/2019/001BE/Carrefour	4 ΜΗΝΕΣ 30/11/2018- 30/03/2019	20/6/2019	4/10/2019 COM (2019) 442 ΤΕΛΙΚΟ	10/12/2019 ΑΠΟΡΡΙΨΗ	-	-

Σε ό,τι αφορά το πεδίο εφαρμογής, όπως αυτό ορίζεται στο άρθρο 2 του Κανονισμού 1309/2013, σύμφωνα με το οποίο οι απολύσεις συνδέονται είτε με σημαντικές διαρθρωτικές αλλαγές στις παγκόσμιες εμπορικές ροές, που επιφέρει η παγκοσμιοποίηση, είτε με τη συνέχιση της παγκόσμιας χρηματοπιστωτικής και οικονομικής κρίσης, παρατηρείται ότι στις δέκα αιτήσεις χρηματοδότησης που έχουν ως κλάδο οικονομικής δραστηριότητας το «Λιανικό εμπόριο, εκτός μηχανοκίνητων οχημάτων και μοτοσικλετών» στις οκτώ πρώτες οι απολύσεις συνδέονται με τη συνέχιση της παγκόσμιας χρηματοπιστωτικής και οικονομικής κρίσης, ενώ μόνο στις δύο τελευταίες αιτήσεις οι απολύσεις συνδέονται με τις σημαντικές διαρθρωτικές αλλαγές στις παγκόσμιες εμπορικές ροές, που επιφέρει η παγκοσμιοποίηση. Μάλιστα, η μία από αυτές τις δύο τελευταίες αιτήσεις, που συνδέονται με τις παγκόσμιες εμπορικές ροές, που επέφερε η παγκοσμιοποίηση, η EGF/2019/001BE/Carrefour, την οποία υπέβαλε το Βέλγιο, απορρίφθηκε από το Συμβούλιο³²⁸ και δεν υλοποιήθηκε. Συγκεκριμένα, το Συμβούλιο για πρώτη φορά στην ιστορία του ΕΤΠ, έκρινε ότι η σχέση μεταξύ των απολύσεων λόγω πλεονασμού και σημαντικών διαρθρωτικών αλλαγών στις παγκόσμιες εμπορικές ροές, που επιφέρει η παγκοσμιοποίηση, όπως απαιτείται από το άρθρο 2 στοιχείο α) του κανονισμού αριθ. 1309/2013, δεν καταδείχθηκε επαρκώς. Μολονότι το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο υποστήριξε πλήρως την πρόταση της Επιτροπής, ήταν η πρώτη φορά που η αρμόδια για τον προϋπολογισμό αρχή δεν κατέληξε σε συμφωνία στη συγκεκριμένη υπόθεση³²⁹. Επομένως, από τα οκτώ (8) υλοποιηθέντα έργα μόνο το ένα είχε ως πεδίο εφαρμογής τις σημαντικές διαρθρωτικές αλλαγές στις παγκόσμιες εμπορικές ροές, που επιφέρει η παγκοσμιοποίηση. Προκύπτει, λοιπόν, ότι ο κλάδος αυτής της οικονομικής δραστηριότητας, που αφορά σε πολλές ευρωπαϊκές χώρες, επλήγη κυρίως εξαιτίας της παγκόσμιας χρηματοπιστωτικής και οικονομικής κρίσης.

³²⁸ Βλ.: <https://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-13418-2019-INIT/en/pdf>.

³²⁹ Βλ. Έκθεση της Επιτροπής προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο σχετικά με τις δραστηριότητες του Ταμείου Προσαρμογής στην Παγκοσμιοποίηση (ΕΤΠ) το 2019 και το 2020 (Βρυξέλλες, 20.08.2021, COM(2021) 486 τελικό).

ΓΡΑΦΗΜΑ 39:

Στον ακόλουθο πίνακα, παρουσιάζεται το κριτήριο παρέμβασης βάσει του οποίου προσδιορίζεται ο αριθμός των απολυμένων και οι λόγοι της απόλυσής τους προκειμένου να τύχουν ενίσχυσης από το ΕΤΠ.

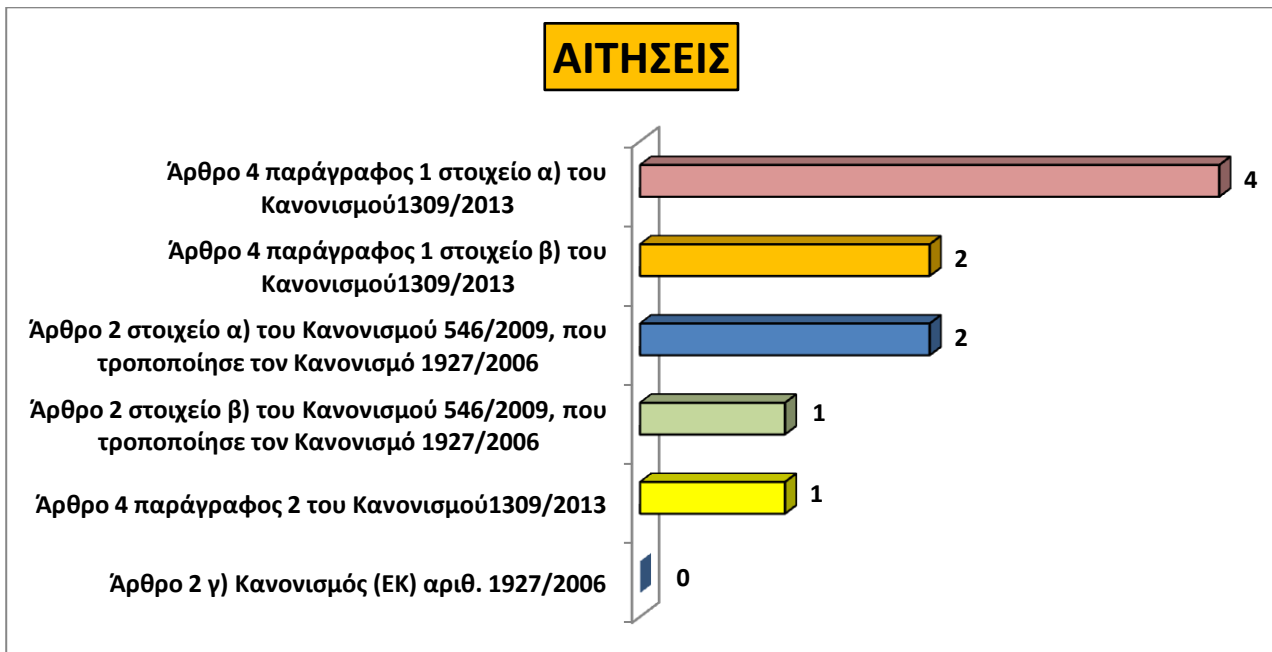
ΠΙΝΑΚΑΣ 11:

A/A	ΚΡΑΤΟΣ-ΜΕΛΟΣ	ΑΡΙΘΜΟΣ ΑΙΤΗΣΗΣ/ΥΠΟΘΕΣΗ	ΚΡΙΤΗΡΙΟ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ	ΑΝΑΛΥΣΗ ΤΟΥ ΚΡΙΤΗΡΙΟΥ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ
1	ΤΣΕΧΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ	EGF/2010/010CZ/Unilever	Άρθρο 2 στοιχείο α) του Κανονισμού 546/2009, που τροποποίησε τον Κανονισμό 1927/2006	Τουλάχιστον 500 απολύσεις σε χρονικό διάστημα τεσσάρων μηνών, σε επιχείρηση κράτους-μέλους, συμπεριλαμβανομένων των εργαζόμενων που απολύουν οι προμηθευτές της ή οι παραγωγοί των επόμενων σταδίων του προϊόντος.
2	ΙΣΠΑΝΙΑ	EGF/2010/016ES/Aragón Retail trade	Άρθρο 2 στοιχείο β) του Κανονισμού 546/2009, που τροποποίησε τον Κανονισμό 1927/2006	Τουλάχιστον 500 απολύσεις σε χρονικό διάστημα εννέα μηνών, ιδίως σε επιχειρήσεις μικρού ή μεσαίου μεγέθους, σε τμήμα NACE 2 σε μία περιφέρεια ή σε δύο όμορες περιφέρειες σε επίπεδο NUTS II.
3	ΕΛΛΑΔΑ	EGF/2011/004 EL/ALDI Hellas	Άρθρο 2 στοιχείο α) του Κανονισμού 546/2009, που τροποποίησε τον Κανονισμό 1927/2006	Τουλάχιστον 500 απολύσεις σε χρονικό διάστημα τεσσάρων μηνών, σε επιχείρηση κράτους-μέλους, συμπεριλαμβανομένων των εργαζόμενων που απολύουν οι προμηθευτές της ή οι παραγωγοί των επόμενων σταδίων του προϊόντος.
4	ΕΛΛΑΔΑ	EGF/2014/009 EL/Sprider Stores	Άρθρο 4 παράγραφος 1 στοιχείο α) του Κανονισμού 1309/2013	Απολύσεις λόγω πλεονασμού τουλάχιστον 500 εργαζομένων ή αυτοαπασχολούμενων των οποίων η δραστηριότητα έχει παύσει για περίοδο αναφοράς τεσσάρων μηνών σε επιχείρηση σε κράτος-μέλος, συμπεριλαμβανομένων των εργαζομένων που απολύονται λόγω πλεονασμού, καθώς και των αυτοαπασχολούμενων των οποίων η δραστηριότητα έπαυσε, στο πλαίσιο της δραστηριότητας των προμηθευτών ή των παραγωγών των επόμενων σταδίων του προϊόντος.
5	ΕΛΛΑΔΑ	EGF/2014/013 EL/ODYSSEFS FOKAS	Άρθρο 4 παράγραφος 1 στοιχείο α) του Κανονισμού 1309/2013	Απολύσεις λόγω πλεονασμού τουλάχιστον 500 εργαζομένων ή αυτοαπασχολούμενων των οποίων η δραστηριότητα έχει παύσει για περίοδο αναφοράς τεσσάρων μηνών σε επιχείρηση σε κράτος-μέλος, συμπεριλαμβανομένων των εργαζομένων που απολύονται λόγω πλεονασμού, καθώς και των αυτοαπασχολούμενων των οποίων η δραστηριότητα έπαυσε, στο πλαίσιο της δραστηριότητας των προμηθευτών ή των παραγωγών των επόμενων σταδίων του προϊόντος.
6	ΕΛΛΑΔΑ	EGF/2015/011 GR/Supermarket Larissa	Άρθρο 4 παράγραφος 1 στοιχείο α) του Κανονισμού 1309/2013	Απολύσεις λόγω πλεονασμού τουλάχιστον 500 εργαζομένων ή αυτοαπασχολούμενων των οποίων η δραστηριότητα έχει παύσει για περίοδο αναφοράς τεσσάρων μηνών σε επιχείρηση σε κράτος-μέλος, συμπεριλαμβανομένων των εργαζομένων που απολύονται λόγω πλεονασμού, καθώς και των αυτοαπασχολούμενων των οποίων η δραστηριότητα έπαυσε, στο πλαίσιο της δραστηριότητας των προμηθευτών ή των παραγωγών των επόμενων σταδίων του προϊόντος.

7	ΟΛΛΑΝΔΙΑ	EGF/2016/005NL/Drenthe Overijssel Retail	Άρθρο 4 παράγραφος 1 στοιχείο β) του Κανονισμού 1309/2013	Απολύσεις λόγω πλεονασμού τουλάχιστον 500 εργαζομένων ή αυτοαπασχολούμενων των οποίων η δραστηριότητα έχει παύσει για περίοδο αναφοράς εννέα μηνών, ιδιαίτερα σε μικρομεσαίες επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται όλες στον ίδιο οικονομικό τομέα, που ορίζεται στο επίπεδο υποδιαίρεσης της NACE Αναθ. 2 και είναι εγκατεστημένες σε μία ή σε δύο συνορεύουσες περιφέρειες, όπως καθορίζονται στο επίπεδο NUTS 2 ή σε περισσότερες από δύο συνορεύουσες περιφέρειες, όπως καθορίζονται στο επίπεδο NUTS 2, υπό την προϋπόθεση ότι πλήττονται πάνω από 500 εργαζόμενοι ή αυτοαπασχολούμενοι σε δύο περιφέρειες συνδυασμένα.
8	ΕΛΛΑΔΑ	EGF/2017/003 GR/Attica retail	Άρθρο 4 παράγραφος 2 του Κανονισμού 1309/2013	Σε μικρές αγορές εργασίας ή σε εξαιρετικές περιστάσεις οι οποίες δικαιολογούνται δεόντως από το αιτούν κράτος-μέλος, ιδίως όσον αφορά συλλογικές αιτήσεις στις οποίες περιλαμβάνονται ΜΜΕ, η αίτηση χορήγησης χρηματικής συνεισφοράς θεωρείται επιλέξιμη, ακόμη κι αν τα κριτήρια παρέμβασης που ορίζουν τα στοιχεία α) και β) της παραγράφου 1 δεν τηρούνται πλήρως, όταν οι απολύσεις λόγω πλεονασμού έχουν σοβαρό αντίκτυπο στην απασχόληση και στην τοπική, περιφερειακή ή εθνική οικονομία. Στο πλαίσιο αυτό, η Ελλάδα υποστήριξε ότι η αίτησή της θα πρέπει να εξομοιωθεί με αίτηση δυνάμει του άρθρου 4 παράγραφος 1 στοιχείο β) του κανονισμού ΕΤΠ, το οποίο απαιτεί τουλάχιστον 500 απολύσεις εντός περιόδου αναφοράς εννέα μηνών σε επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται στον ίδιο οικονομικό τομέα που ορίζεται στον κλάδο NACE αναθ. 2 και είναι εγκατεστημένες σε μία περιφέρεια ή σε δύο όμορες περιφέρειες, όπως καθορίζονται σε επίπεδο NUTS 2 σε ένα κράτος μέλος, λόγω εξαιρετικών περιστάσεων που έχουν σοβαρό αντίκτυπο στην και στην τοπική, περιφερειακή ή εθνική οικονομία. Η αίτηση έγινε τελικά αποδεκτή γιατί η Ελλάδα υποστήριξε ότι αν και είναι δύσκολο να αποδειχθεί ότι οι δύο περιφέρειες επιπέδου NUTS 2 του Νοτίου Αιγαίου και της Κρήτης, που χωρίζονται μεταξύ τους από ύδατα είναι όμορες με τις άλλες οικείες περιφέρειες και αποτελούν μέρος της ίδιας τοπικής ή περιφερειακής αγοράς εργασίας θα πρέπει ως τέτοιες εντούτοις να θεωρηθούν τόσο γιατί οι δύο αυτές περιφέρειες είναι μικρές τοπικές και απομονωμένες αγορές εργασίας με υψηλό ποσοστό ανεργίας όσο και γιατί οι εργαζόμενοι σε αυτές τις δύο περιφέρειες θα πρέπει να αντιμετωπιστούν ισότιμα με τους άλλους συναδέλφους τους που εργάζονται στην ίδια επιχείρηση αλλά στις άλλες οικείες περιφέρειες.
9	ΦΙΝΛΑΝΔΙΑ	EGF/2017/005FI/Retail	Άρθρο 4 παράγραφος 1 στοιχείο β) του Κανονισμού 1309/2013	Απολύσεις λόγω πλεονασμού τουλάχιστον 500 εργαζομένων ή αυτοαπασχολούμενων των οποίων η δραστηριότητα έχει παύσει για περίοδο αναφοράς εννέα μηνών, ιδιαίτερα σε μικρομεσαίες επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται όλες στον ίδιο οικονομικό τομέα, που ορίζεται στο επίπεδο υποδιαίρεσης της NACE Αναθ. 2 και είναι εγκατεστημένες σε μία ή σε δύο συνορεύουσες περιφέρειες, όπως καθορίζονται στο επίπεδο NUTS 2 ή σε περισσότερες από δύο συνορεύουσες περιφέρειες, όπως καθορίζονται στο επίπεδο NUTS 2, υπό την προϋπόθεση ότι πλήττονται πάνω από 500 εργαζόμενοι ή αυτοαπασχολούμενοι σε δύο περιφέρειες συνδυασμένα.
10	ΒΕΛΓΙΟ	EGF/2019/001BE/Carrefour	Άρθρο 4 παράγραφος 1 στοιχείο α) του Κανονισμού 1309/2013	Απολύσεις λόγω πλεονασμού τουλάχιστον 500 εργαζομένων ή αυτοαπασχολούμενων των οποίων η δραστηριότητα έχει παύσει για περίοδο αναφοράς τεσσάρων μηνών σε επιχείρηση σε κράτος-μέλος, συμπεριλαμβανομένων των εργαζομένων που απολύονται λόγω πλεονασμού, καθώς και των αυτοαπασχολούμενων των οποίων η δραστηριότητα έπαυσε, στο πλαίσιο της δραστηριότητας των προμηθευτών ή των παραγωγών των επόμενων σταδίων του προϊόντος.

Όπως απεικονίζεται και στο γράφημα 40, ότι οι περισσότερες αιτήσεις χρηματοδότησης αφορούσαν στο άρθρο 4 παράγραφος 1 στοιχείο α) του Κανονισμού 1309/2013 (4 αιτήσεις).

ΓΡΑΦΗΜΑ 40:

Επίσης, προκύπτει ότι σε έξι (6) έργα οι απολύσεις αφορούσαν σε απολυμένους από μια επιχείρηση (Τσεχική Δημοκρατία: EGF/2010/010CZ/Unilever, Ελλάδα: EGF/2011/004 EL/ALDI Hellas, EGF/2014/009 EL/Sprider Stores, EGF/2014/013 EL/ODY SSEFS FOKAS, EGF/2015/011 GR/Supermarket Larissa, Βέλγιο: EGF/2019/001BE/Carrefour) ενώ σε τέσσερα έργα σε επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται στον ίδιο οικονομικό κλάδο (Ισπανία: EGF/2010/016ES/Aragón Retail trade, Ολλανδία: EGF/2016/005NL/Drenthe Overijssel Retail, Ελλάδα: EGF/2017/003 GR/Attica retail, Φινλανδία: EGF/2017/005FI/Retail), γεγονός που μαρτυρά ότι, στις μικρές γεωγραφικά χώρες, η κρίση έκληξε μεγάλες επιχειρήσεις, ενώ στις μεγαλύτερες χώρες είναι ο συγκεκριμένος κλάδος που επλήγη περισσότερο.

Από τα δέκα συνολικά έργα μόνο σε τρία ελληνικά (EGF/2014/009 EL/Sprider Stores, EGF/2014/013 EL/ODY SSEFS FOKAS, EGF/2015/011 GR/Supermarket Larissa) υπήρχαν ΕΑΕΚ, γεγονός που αποδεικνύει ότι η χώρα άδραξε τη δυνατότητα στήριξης των ΕΑΕΚ από το Ταμείο.

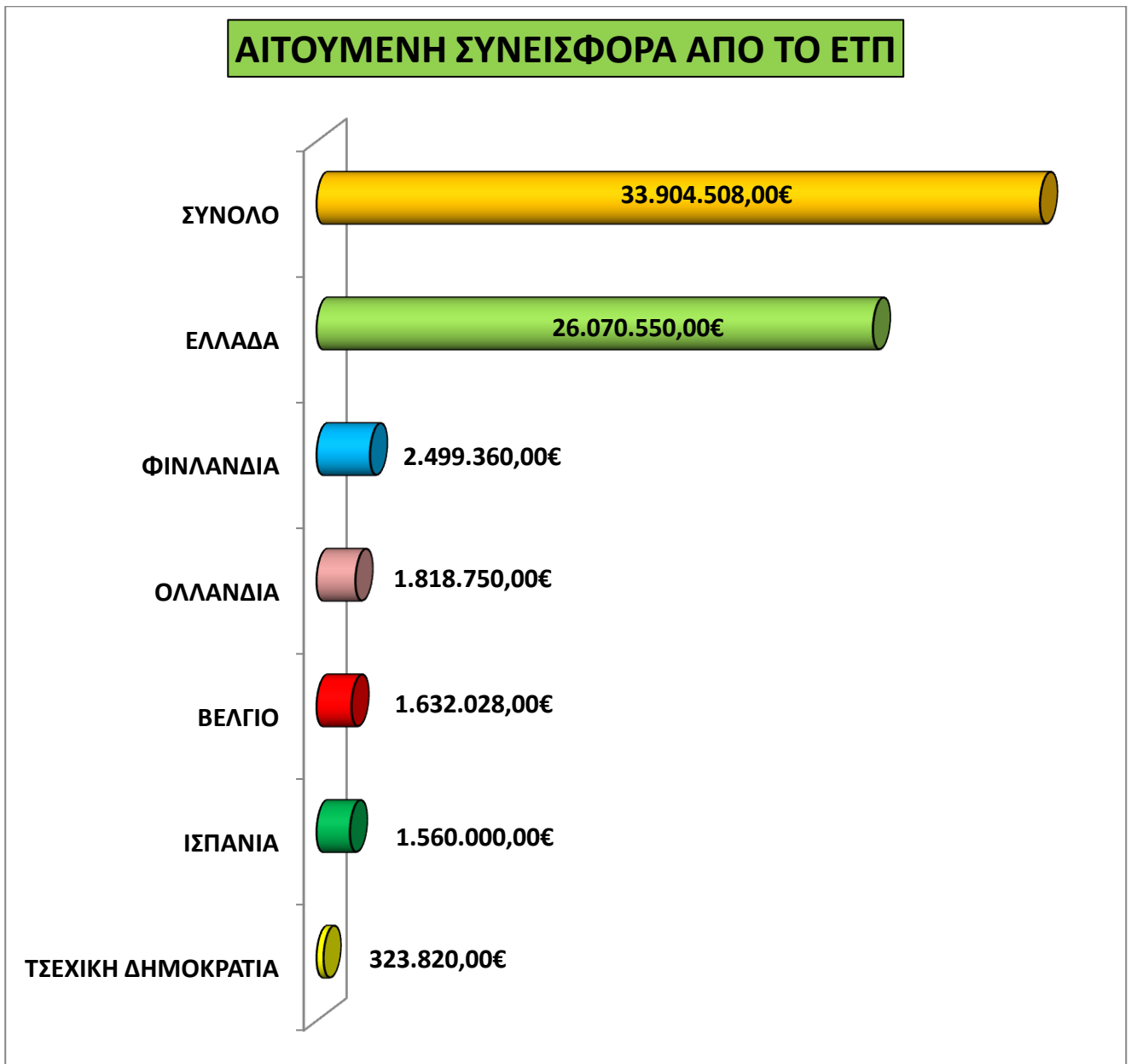
Το έργο για το οποίο ζητήθηκε το μεγαλύτερο ποσό χρηματοδότησης από το ΕΤΠ, ύψους 7.290.900,00€, ήταν το ελληνικό έργο EGF/2014/009 EL/Sprider Stores και το μικρότερο ποσό, ύψους 323.820,00€, ζητήθηκε από την Τσεχική Δημοκρατία για το έργο EGF/2010/010CZ/Unilever. Συνολικά, τα ποσά χρηματοδότησης που αιτήθηκαν ανά έργο τα κράτη μέλη είναι τα εξής:

ΠΙΝΑΚΑΣ 12:

Α/Α	ΚΡΑΤΟΣ-ΜΕΛΟΣ	ΑΡΙΘΜΟΣ ΑΙΤΗΣΗΣ/ΥΠΟΘΕΣΗ	ΠΡΟΒΛΕΠΟΜΕΝΟΣ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ			
			ΠΡΟΒΛΕΠΟΜΕΝΟΣ ΣΥΝΟΛΙΚΟΣ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΑΠΟ ΤΟ ΚΡΑΤΟΣ - ΜΕΛΟΣ ΚΑΙ ΤΟ ΕΤΠ	ΑΙΤΟΥΜΕΝΗ ΣΥΝΕΙΣΦΟΡΑ ΑΠΟ ΤΟ ΕΤΠ	ΔΑΠΑΝΕΣ ΓΙΑ ΕΞΑΤΟΜΙΚΕΥΜΕΝΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ	ΔΑΠΑΝΕΣ ΓΙΑ ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΕΤΠ (ΤΕΧΝΙΚΗ ΒΟΗΘΕΙΑ)
1.	ΤΣΕΧΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ	EGF/2010/010CZ/Unilever	498.186,00€	323.820,00€	474.463,00€	23.723,00€
2.	ΙΣΠΑΝΙΑ	EGF/2010/016ES/Aragón Retail trade	2.400.000,00€	1.560.000,00€	2.358.000,00€	42.000,00€
3.	ΕΛΛΑΔΑ	EGF/2011/004 EL/ALDI Hellas	4.490.000,00€	2.918.500,00€	4.266.000,00€	224.000,00€
4.	ΕΛΛΑΔΑ	EGF/2014/009 EL/Sprider Stores	12.151.500,00€	7.290.900,00€	11.941.500,00€	210.000,00€
5.	ΕΛΛΑΔΑ	EGF/2014/013 EL/ODYSSEFS FOKAS	10.740.000,00€	6.444.000,00€	10.530.000,00€	210.000,00€
6.	ΕΛΛΑΔΑ	EGF/2015/011 GR/Supermarket Larissa	10.780.000,00€	6.468.000,00€	10.530.000,00€	250.000,00€
7.	ΟΛΛΑΝΔΙΑ	EGF/2016/005NL/Drenthe Overijssel Retail	3.031.250,00€	1.818.750,00€	2.910.000,00€	121.250,00€
8.	ΕΛΛΑΔΑ	EGF/2017/003 GR/Attica retail	4.915.250,00€	2.949.150,00€	4.720.250,00€	195.000,00€
9.	ΦΙΝΛΑΝΔΙΑ	EGF/2017/005FI/Retail	4.165.600,00€	2.499.360,00€	3.906.600,00€	259.000,00€
10.	ΒΕΛΓΙΟ	EGF/2019/001BE/Carrefour	2.720.047,00€	1.632.028,00€	2.665.047,00€	55.000,00€
		ΣΥΝΟΛΟ	55.891.833,00€	33.904.508,00€	54.301.860,00€	1.589.973,00€

Συνολικά, για το κλάδο του λιανικού εμπορίου, η αιτούμενη από τα κράτη – μέλη συνεισφορά προς το ΕΤΠ ανήλθε στα 33.904.508,00€. Ο προβλεπόμενος συνολικός προϋπολογισμός (εθνική συμμετοχή και συνεισφορά από το ΕΤΠ) ανήλθε στα 55.891.833,00€ και αφορούσε σε δαπάνες, ύψους 54.301.860,00€, για εξατομικευμένες υπηρεσίες και σε δαπάνες, ύψους 1.589.973,00€, για την εφαρμογή του ΕΤΠ (τεχνική βοήθεια). Συνολικά, η συνδρομή που αιτήθηκε κάθε χώρα από το ΕΤΠ παρουσιάζεται στο ακόλουθο γράφημα:

ΓΡΑΦΗΜΑ 41:

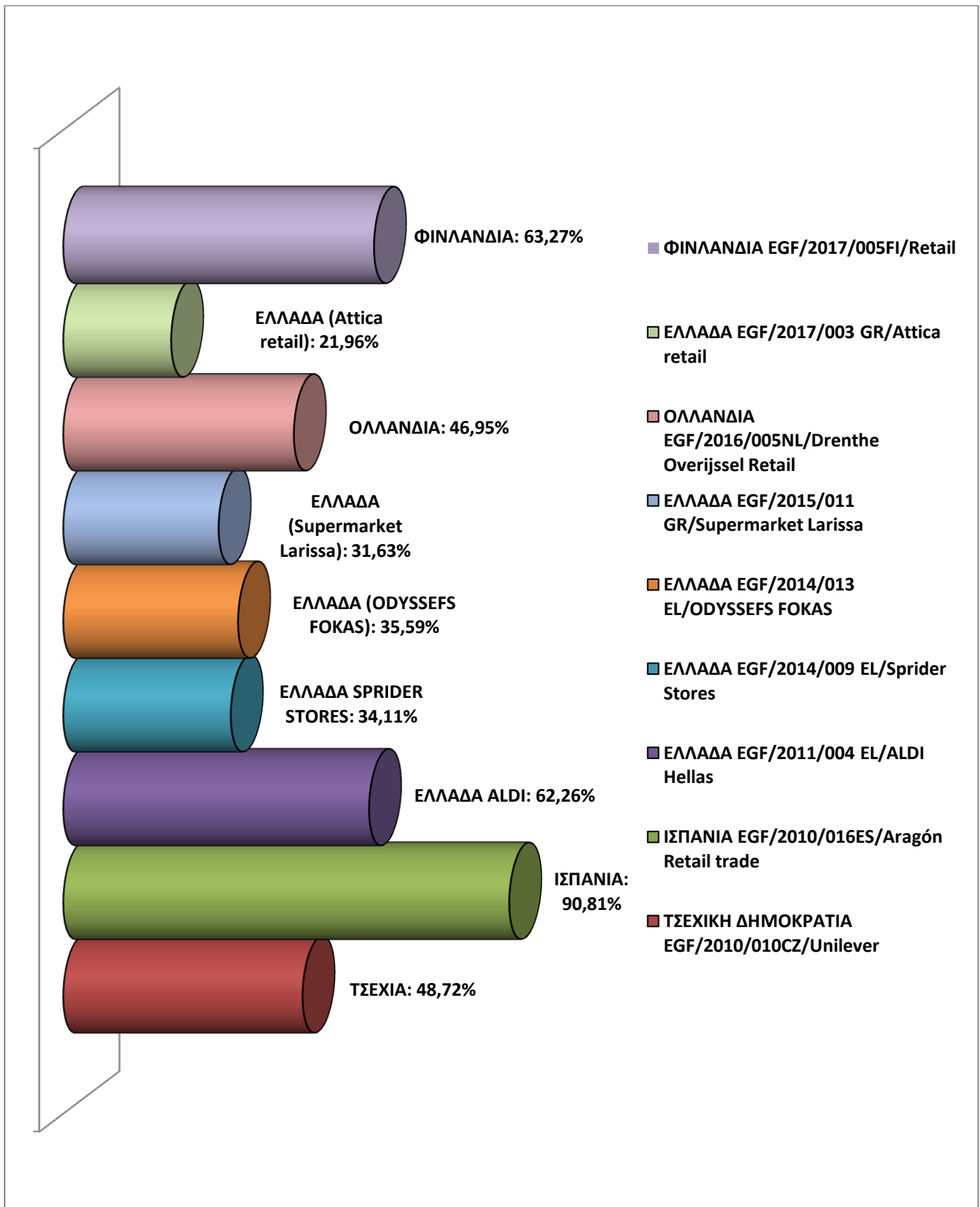
Μετά την ολοκλήρωση των έργων η συνεισφορά του ΕΤΠ ήταν μικρότερη από αυτήν την οποία είχαν αιτηθεί τα κράτη – μέλη και διαμορφώθηκε ανά έργο αλλά και συνολικά, όπως φαίνεται στον ακόλουθο πίνακα:

ΠΙΝΑΚΑΣ 13:

Α/Α	ΚΡΑΤΟΣ-ΜΕΛΟΣ	ΑΡΙΘΜΟΣ ΑΙΤΗΣΗΣ/ΥΠΟΘΕΣΗ	ΤΕΛΙΚΟΣ ΠΡΟΥΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ			
			ΣΥΝΟΛΙΚΟΣ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΑΠΟ ΤΟ ΚΡΑΤΟΣ - ΜΕΛΟΣ ΚΑΙ ΤΟ ΕΤΠ	ΣΥΝΕΙΣΦΟΡΑ ΕΤΠ	ΔΑΠΑΝΕΣ ΓΙΑ ΕΞΑΤΟΜΙΚΕΥΜΕΝΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ	ΔΑΠΑΝΕΣ ΓΙΑ ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΕΤΠ (ΤΕΧΝΙΚΗ ΒΟΗΘΕΙΑ)
1.	ΤΣΕΧΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ	EGF/2010/010CZ/Unilever	242.696,00	157.752,40	230.535,00	12.161,00
2.	ΙΣΠΑΝΙΑ	EGF/2010/016ES/Aragón Retail trade	2.179.510,85	1.416.682,05	2.141.420,85	38.090,00
3.	ΕΛΛΑΔΑ	EGF/2011/004 EL/ALDI Hellas	2.795.691,34	1.817.199,37	2.792.411,93	3.279,41
4.	ΕΛΛΑΔΑ	EGF/2014/009 EL/Sprider Stores	4.144.958,33	2.486.975,00	4.023.576,43	121.381,90
5.	ΕΛΛΑΔΑ	EGF/2014/013 EL/ODYSSEFS FOKAS	3.822.444,43	2.293.466,66	3.754.799,51	67.644,92
6.	ΕΛΛΑΔΑ	EGF/2015/011 GR/Supermarket Larissa	3.409.898,90	2.045.939,34	3.330.372,85	79.526,05
7.	ΟΛΛΑΝΔΙΑ	EGF/2016/005NL/Drenthe Overijssel Retail	1.423.119,00	853.871,40	1.368.769,00	54.350,00
8.	ΕΛΛΑΔΑ	EGF/2017/003 GR/Attica retail	1.079.509,75	647.705,85	1.003.388,06	76.121,69
9.	ΦΙΝΛΑΝΔΙΑ	EGF/2017/005FI/Retail	2.635.479,06	1.581.287,44	2.544.728,82	90.750,24
ΣΥΝΟΛΟ			21.733.307,66	13.300.879,51	21.190.002,45	543.305,21

Η συνεισφορά του ΕΤΠ ανήλθε, συνολικά, σε 13.300.879,51€. Χωρίς να υπολογιστεί ο προϋπολογισμός που αφορά στο έργο του Βελγίου, το οποίο τελικά απορρίφθηκε, προκύπτει ότι το ποσοστό απορρόφησης της συνεισφοράς από το ΕΤΠ ανήλθε στο 41,21% και τελικά από τα αιτηθέντα 32.272.480,00€ μόνο τα 13.300.879,51€ απορροφήθηκαν, ενώ τα υπόλοιπα 18.971.600,49€ επεστράφησαν, μετά τη λήξη των έργων. Στο παρακάτω γράφημα παρουσιάζεται για κάθε έργο το ποσοστό απορρόφησης της συνεισφοράς του ΕΤΠ.

ΓΡΑΦΗΜΑ 42:

Προκύπτει ότι τη μεγαλύτερη απορρόφηση, ύψους 90,81%, είχε το έργο EGF/2010/016ES/Aragón Retail trade της Ισπανίας και ακολουθεί στη δεύτερη θέση, με ποσοστό απορρόφησης 63,27%, το έργο EGF/2017/005FI/Retail της

Φινλανδίας και στην τρίτη θέση, με ποσοστό 62,26%, το έργο EGF/2011/004 EL/ALDI Hellas της Ελλάδας. Στον παρακάτω πίνακα, απεικονίζεται για κάθε έργο: α) η προβλεπόμενη και η τελική συνεισφορά σε ευρώ του ΕΤΠ, β) τα ποσά σε ευρώ που δεν απορροφήθηκαν και επιστράφηκαν στο ΕΤΠ και γ) το ποσοστό απορρόφησης.

ΠΙΝΑΚΑΣ 14:

Α/Α	ΚΡΑΤΟΣ-ΜΕΛΟΣ	ΑΡΙΘΜΟΣ ΑΙΤΗΣΗΣ/ΥΠΟΘΕΣΗ	ΠΡΟΒΛΕΠΟΜΕΝΗ ΣΥΝΕΙΣΦΟΡΑ ΕΤΠ ΣΕ ΕΥΡΩ	ΤΕΛΙΚΗ ΣΥΝΕΙΣΦΟΡΑ ΕΤΠ ΣΕ ΕΥΡΩ	ΔΙΑΦΟΡΑ	
					ΕΥΡΩ ΠΟΥ ΕΠΕΣΤΡΑΦΗΣΑΝ ΣΤΟ ΕΤΠ	% ΑΠΟΡΡΟΦΗΣΗΣ
1	ΤΣΕΧΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ	EGF/2010/010CZ/Unilever	323.820,00	157.752,40	166.067,60	48,72%
2	ΙΣΠΑΝΙΑ	EGF/2010/016ES/Aragón Retail trade	1.560.000,00	1.416.682,05	143.317,95	90,81%
3	ΕΛΛΑΔΑ	EGF/2011/004 EL/ALDI Hellas	2.918.500,00	1.817.199,37	1.101.300,63	62,26%
4	ΕΛΛΑΔΑ	EGF/2014/009 EL/Sprider Stores	7.290.900,00	2.486.975,00	4.803.925,00	34,11%
5	ΕΛΛΑΔΑ	EGF/2014/013 EL/ODYSSEFS FOKAS	6.444.000,00	2.293.466,66	4.150.533,34	35,59%
6	ΕΛΛΑΔΑ	EGF/2015/011 GR/Supermarket Larissa	6.468.000,00	2.045.939,34	4.422.060,66	31,63%
7	ΟΛΛΑΝΔΙΑ	EGF/2016/005NL/Drenthe Overijssel Retail	1.818.750,00	853.871,40	964.878,60	46,95%
8	ΕΛΛΑΔΑ	EGF/2017/003 GR/Attica retail	2.949.150,00	647.705,85	2.301.444,15	21,96%
9	ΦΙΝΛΑΝΔΙΑ	EGF/2017/005FI/Retail	2.499.360,00	1.581.287,44	918.072,56	63,27%
ΣΥΝΟΛΟ			32.272.480,00€	13.300.879,51€	18.971.600,49€	41,21%

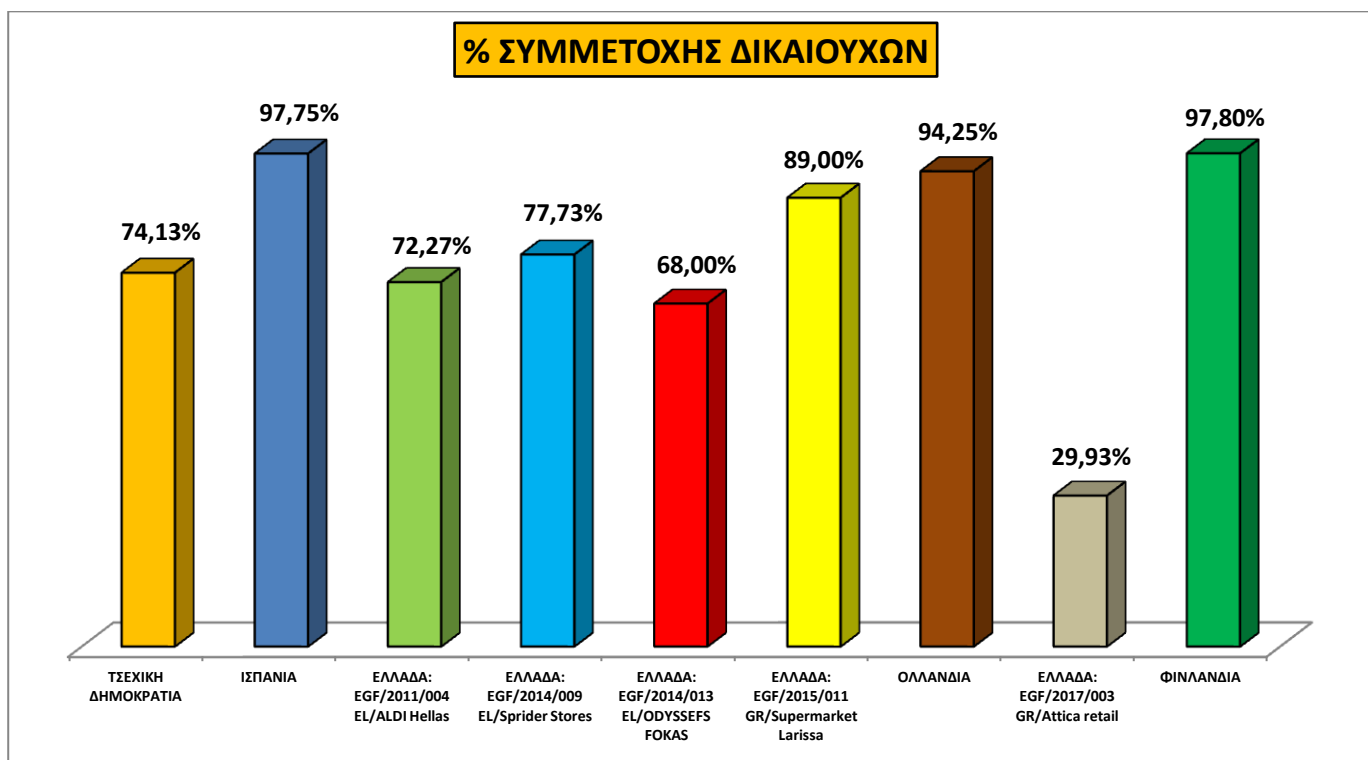
Το μεγαλύτερο ίσως ενδιαφέρον παρουσιάζει ο αριθμός των δικαιούχων και των τελικά ωφελουμένων. Από τον ακόλουθο πίνακα προκύπτει ότι υπάρχει συχνά μεγάλη απόκλιση του αποτελέσματος από τον τεθέντα στόχο.

ΠΙΝΑΚΑΣ 15:

Α/Α	ΚΡΑΤΟΣ-ΜΕΛΟΣ	ΥΠΟΘΕΣΗ	ΣΤΟΧΕΥΟΜΕΝΟΙ			ΩΦΕΛΟΥΜΕΝΟΙ		
			ΔΙΚΑΙΟΥΧΟΙ	ΚΟΣΤΟΣ ΑΝΑ ΔΙΚ/ΧΟ	ΣΥΝΟΛΙΚΟ ΚΟΣΤΟΣ	ΩΦ/ΝΟΙ	ΚΟΣΤΟΣ ΑΝΑ ΩΦΕΛ/ΝΟ	ΣΥΝΟΛΙΚΟ ΚΟΣΤΟΣ
1	ΤΣΕΧΙΑ	EGF/2010/010CZ/ Unilever	460	1.031,44	474.463,00	341	676,00	230.535,00
2	ΙΣΠΑΝΙΑ	EGF/2010/016ES/ Aragón Retail trade	400	5.895,00	2.358.000,00	391	5.476,78	2.141.420,85
3	ΕΛΛΑΔΑ	EGF/2011/004 EL/ALDI Hellas	642	4.546,00	4.266.000,00	464	2.832,00	2.792.411,93
4	ΕΛΛΑΔΑ	EGF/2014/009 EL/Sprider Stores	1311	9.108,70	11.941.500,00	1.019	3.948,55	4.023.576,43
5	ΕΛΛΑΔΑ	EGF/2014/013 EL/ODYSSEFS FOKAS	1.100	9.572,73	10.530.000,00	748	5.019,79	3.754.799,51
6	ΕΛΛΑΔΑ	EGF/2015/011 GR/Supermarket Larissa	1.100	9.572,73	10.530.000,00	979	3.401,81	3.330.372,85
7	ΟΛΛΑΝΔΙΑ	EGF/2016/005NL/ Drenthe Overijssel Retail	800	3.637,50	2.910.000,00	754	1.815,34	1.368.769,00
8	ΕΛΛΑΔΑ	EGF/2017/003 GR/Attica retail	725	6.510,69	4.720.250,00	217	4.623,91	1.003.388,06
9	ΦΙΝΛΑΝΔΙΑ	EGF/2017/005FI/R etail	1.500	2.604,40	3.906.600,00	1.467	1.734,65	2.544.728,82
10	ΒΕΛΓΙΟ	EGF/2019/001BE/ Carrefour	730	2.241,00	1.636.130,00			

Ποσοστιαία, η συμμετοχή στα ανωτέρω προγράμματα απεικονίζεται στο παρακάτω γράφημα.

ΓΡΑΦΗΜΑ 43:

Στον παρακάτω πίνακα, παρουσιάζεται ο αριθμός των ωφελουμένων και η εργασιακή τους κατάσταση μετά τη λήξη του προγράμματος:

ΠΙΝΑΚΑΣ 16:

ΕΡΓΑΣΙΑΚΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΩΦΕΛΟΥΜΕΝΩΝ ΣΤΗ ΛΗΞΗ							
A/A	ΚΡΑΤΟΣ - ΜΕΛΟΣ	ΑΡΙΘΜΟΣ ΑΙΤΗΣΗΣ/ΥΠΟΘΕΣΗ	ΩΦΕΛΟΥΜΕΝΟΙ	ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΟΙ	ΑΝΕΡΓΟΙ	ΜΗ ΕΝΕΡΓΟΙ	ΑΛΛΟ
1	ΤΣΕΧΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ	EGF/2010/010CZ/Unilever	341	216	54	15	56
2	ΙΣΠΑΝΙΑ	EGF/2010/016ES/Aragón Retail trade	391	146	245	0	0
3	ΕΛΛΑΔΑ	EGF/2011/004 EL/ALDI Hellas	464	240	224	0	0
4	ΕΛΛΑΔΑ	EGF/2014/009 EL/Sprider Stores	1019	250	769	0	0

5	ΕΛΛΑΔΑ	EGF/2014/013 EL/ODYSSEFS FOKAS	748	116	611	19	2
6	ΕΛΛΑΔΑ	EGF/2015/011 GR/Supermarket Larissa	979	338	574	8	59
7	ΟΛΛΑΝΔΙΑ	EGF/2016/005NL/Drenthe Overijssel Retail	754	380	35	339	0
8	ΕΛΛΑΔΑ	EGF/2017/003 GR/Attica retail	217	121	94	0	2
9	ΦΙΝΛΑΝΔΙΑ	EGF/2017/005FI/Retail	1467	1230	182	55	0
10	ΒΕΛΓΙΟ	EGF/2019/001BE/Carrefour					

Επίσης, στον παρακάτω πίνακα, απεικονίζεται το ποσοστό των ωφελουμένων, που στη λήξη του προγράμματος βρέθηκαν σε θέση εργασίας ή ήταν άνεργοι ή άεργοι ή σε μία άλλη μη προσδιορισμένη κατάσταση.

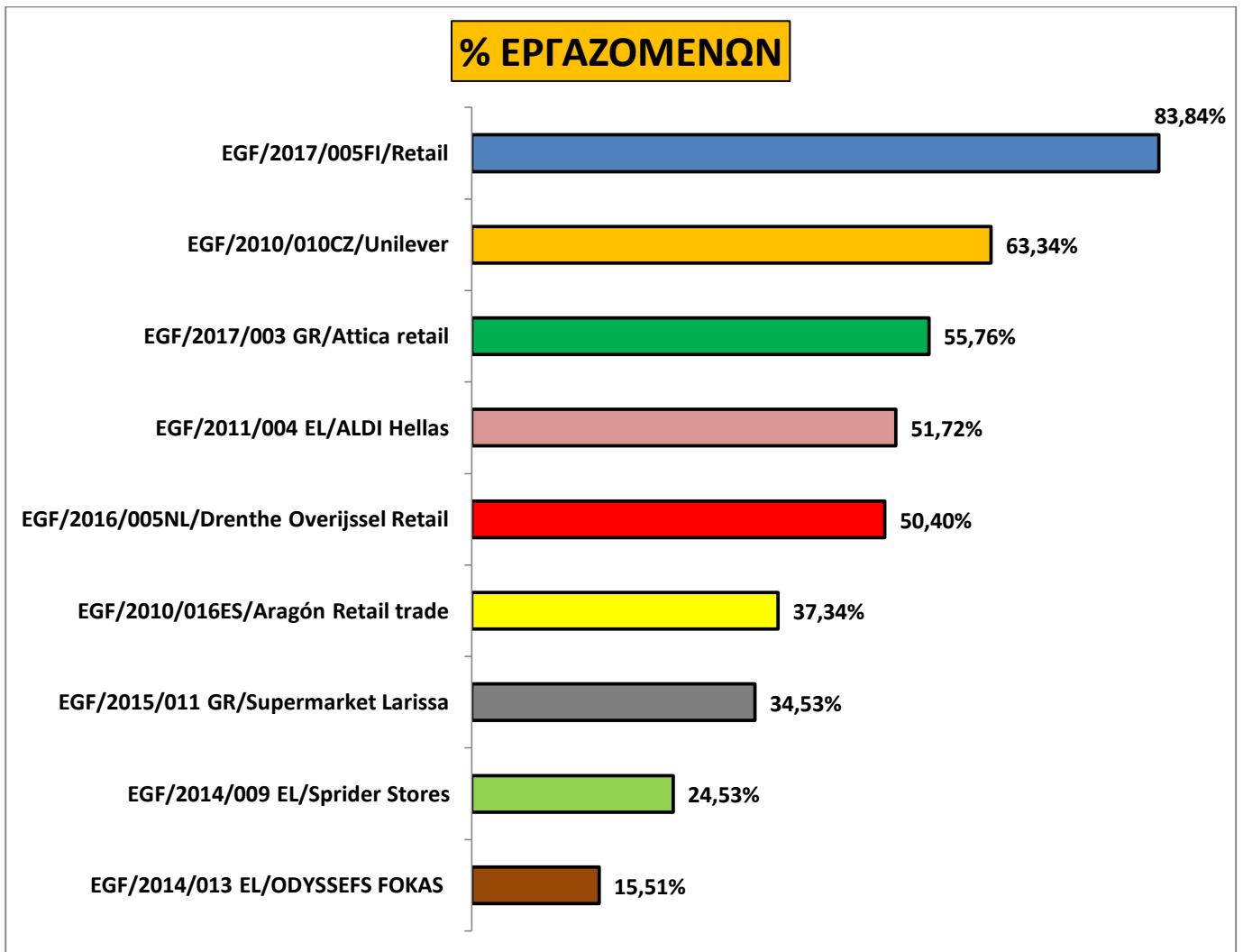
ΠΙΝΑΚΑΣ 17:

ΕΡΓΑΣΙΑΚΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΩΦΕΛΟΥΜΕΝΩΝ ΣΤΗ ΛΗΞΗ						
A/A	ΚΡΑΤΟΣ - ΜΕΛΟΣ	ΑΡΙΘΜΟΣ ΑΙΤΗΣΗΣ/ΥΠΟΘΕΣΗ	% ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΩΝ	% ΑΝΕΡΓΩΝ	% ΜΗ ΕΝΕΡΓΩΝ	% ΑΛΛΟ
1	ΤΖΕΧΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ	EGF/2010/010CZ/Unilever	63,34%	15,84%	4,40%	16,42%
2	ΙΣΠΑΝΙΑ	EGF/2010/016ES/Aragón Retail trade	37,34%	62,66%	0,00%	0,00%
3	ΕΛΛΑΔΑ	EGF/2011/004 EL/ALDI Hellas	51,72%	48,28%	0,00%	0,00%
4	ΕΛΛΑΔΑ	EGF/2014/009 EL/Sprider Stores	24,53%	75,47%	0,00%	0,00%
5	ΕΛΛΑΔΑ	EGF/2014/013 EL/ODYSSEFS FOKAS	15,51%	81,68%	2,54%	0,27%
6	ΕΛΛΑΔΑ	EGF/2015/011 GR/Supermarket Larissa	34,53%	58,63%	0,82%	6,03%
7	ΟΛΛΑΝΔΙΑ	EGF/2016/005NL/Drenthe Overijssel Retail	50,40%	4,64%	44,96%	0,00%

8	ΕΛΛΑΔΑ	EGF/2017/003 GR/Attica retail	55,76%	43,32%	0,00%	0,92%
9	ΦΙΝΛΑΝΔΙΑ	EGF/2017/005FI/Retail	83,84%	12,41%	3,75%	0,00%
10	ΒΕΛΓΙΟ	EGF/2019/001BE/Carrefour				

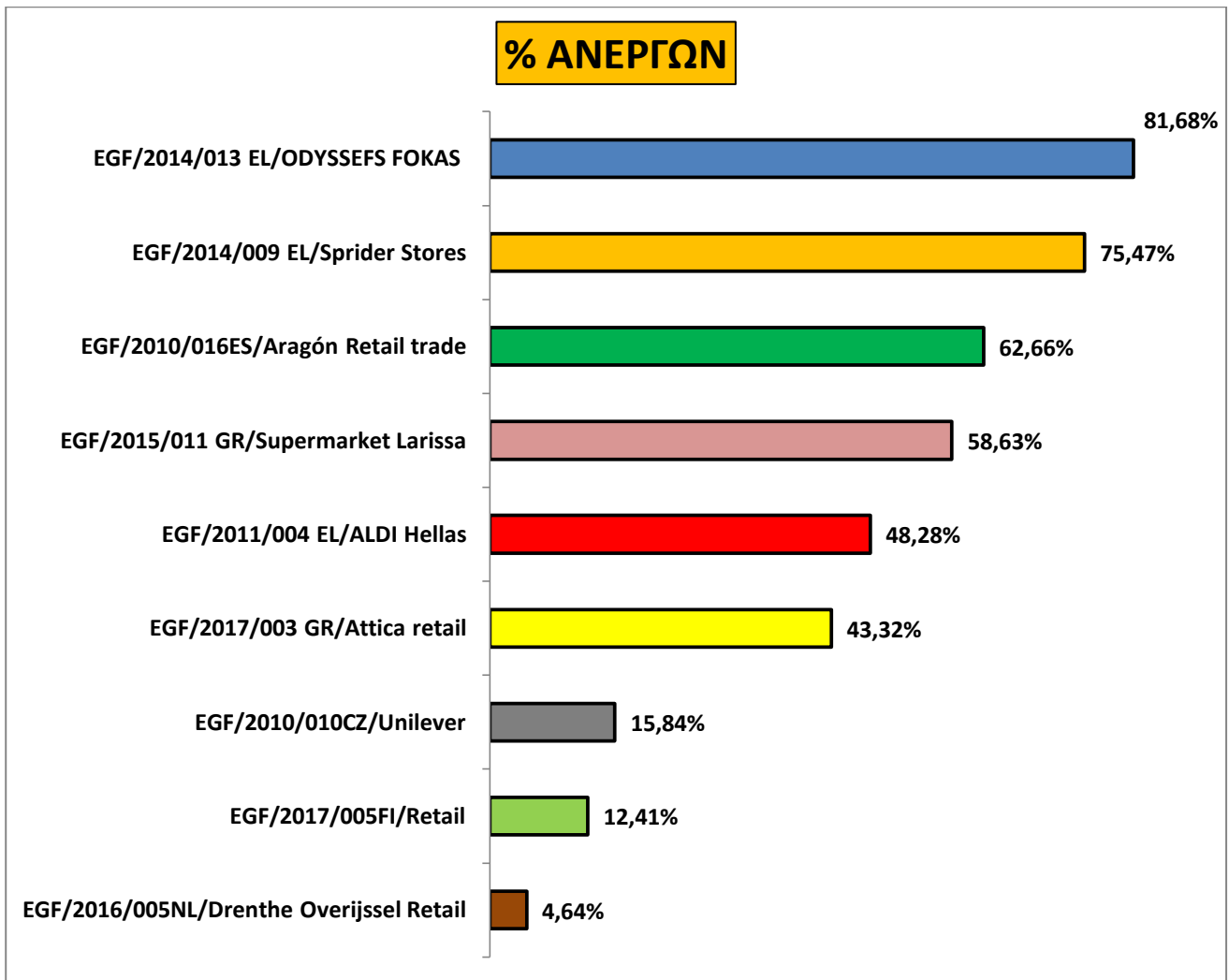
Στο παρακάτω γράφημα παρουσιάζεται το ποσοστό των ωφελουμένων που στη λήξη του προγράμματος ήταν εργαζόμενοι. Προκύπτει ότι το έργο της Φινλανδίας, EGF/2017/005FI/Retail, είχε το υψηλότερο ποσοστό απορρόφησης στην αγορά εργασίας μετά τη λήξη του προγράμματος ενώ το χαμηλότερο το έργο της Ελλάδας, EGF/2014/013 EL/ODYSSEFS FOKAS.

ΓΡΑΦΗΜΑ 44:

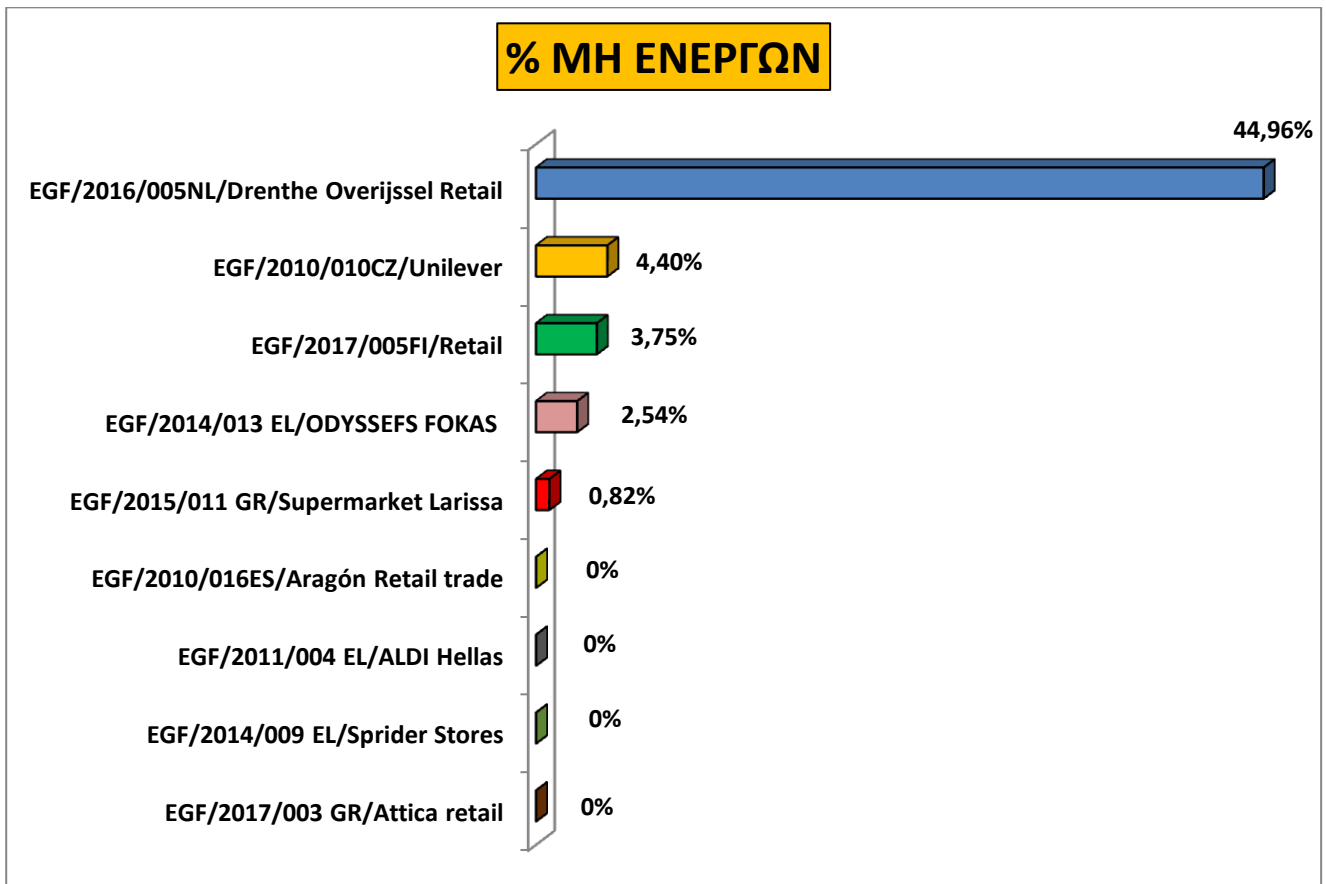
Στο παρακάτω γράφημα παρουσιάζεται το ποσοστό των ωφελουμένων που στη λήξη του προγράμματος ήταν άνεργοι. Προκύπτει ότι το έργο της Ελλάδας, EGF/2014/013 EL/ODYSSEFS FOKAS, είχε το υψηλότερο ποσοστό ανεργίας μετά τη λήξη του προγράμματος και το χαμηλότερο το έργο της Ολλανδίας, EGF/2016/005NL/Drenthe Overijssel Retail.

ΓΡΑΦΗΜΑ 45:

Στο παρακάτω γράφημα παρουσιάζεται το ποσοστό των ωφελουμένων που στη λήξη του προγράμματος ήταν μη ενεργοί. Προκύπτει ότι το έργο της Ολλανδίας, EGF/2016/005NL/Drenthe Overijssel Retail είχε το υψηλότερο ποσοστό μη ενεργών ωφελουμένων, ενώ μηδενικό ήταν το ποσοστό στο έργο της Ισπανίας και σε τρία ελληνικά έργα (EGF/2011/004 EL/ALDI Hellas, EGF/2014/009 EL/Sprider Stores, EGF/2017/003 GR/Attica retail).

ΓΡΑΦΗΜΑ 46:

Στον παρακάτω πίνακα, παρουσιάζονται οι ωφελούμενοι οι οποίοι απασχολούνται στη λήξη των προγραμμάτων και μάλιστα απεικονίζεται πόσοι από αυτούς απασχολούνται ως μισθωτοί ή ως αυτοαπασχολούμενοι.

ΠΙΝΑΚΑΣ 18:

A/A	ΚΡΑΤΟΣ - ΜΕΛΟΣ	ΑΡΙΘΜΟΣ ΑΙΤΗΣΗΣ/ΥΠΟΘΕΣΗ	ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΟΙ ΩΣ ΜΙΣΘΩΤΟΙ Η ΑΥΤΟΑΠΑΣΧΟΛΟΥΜΕΝΟΙ (ΠΡΩΗΝ ΑΠΟΛΥΜΕΝΟΙ ΚΑΙ ΝΕΕΤ)	% ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΟΙ ΩΣ ΜΙΣΘΩΤΟΙ Η ΑΥΤΟΑΠΑΣΧΟΛΟΥΜΕΝΟΙ (ΠΡΩΗΝ ΑΠΟΛΥΜΕΝΟΙ ΚΑΙ ΝΕΕΤ)	ΜΙΣΘΩΤΟΙ (ΠΡΩΗΝ ΑΠΟΛΥΜΕΝΟΙ ΚΑΙ ΝΕΕΤ)	% ΜΙΣΘΩΤΟΙ (ΠΡΩΗΝ ΑΠΟΛΥΜΕΝΟΙ ΚΑΙ ΝΕΕΤ)	ΑΥΤΟΑΠΑΣΧΟΛΟΥΜΕΝΟΙ (ΠΡΩΗΝ ΑΠΟΛΥΜΕΝΟΙ ΚΑΙ ΝΕΕΤ)	% ΑΥΤΟΑΠΑΣΧΟΛΟΥΜΕΝΟΙ (ΠΡΩΗΝ ΑΠΟΛΥΜΕΝΟΙ ΚΑΙ ΝΕΕΤ)
1.	ΤΣΕΧΙΑ	EGF/2010/010 CZ/Unilever	216	63,34%	212	98,15%	4	1,85%
2.	ΙΣΠΑΝΙΑ	EGF/2010/016 ES/Aragón Retail trade	146	37,34%	137	93,84%	9	6,16%
3.	ΕΛΛΑΔΑ	EGF/2011/004 EL/ALDI Hellas	240	51,72%	230	95,83%	10	4,17%
4.	ΕΛΛΑΔΑ	EGF/2014/009 EL/Sprider Stores	250	24,53%	238	95,20%	12	4,80%
5.	ΕΛΛΑΔΑ	EGF/2014/013 EL/ODYSSEFS FOKAS	116	15,51%	108	93,10%	8	6,90%
6.	ΕΛΛΑΔΑ	EGF/2015/011 GR/Supermarket Larissa	338	34,53%	303	89,64%	35	10,36%
7.	ΟΛΛΑΝΔΙΑ	EGF/2016/005 NL/Drenthe Overijssel Retail	380	50,40%	377	99,21%	3	0,79%

8.	ΕΛΛΑΔΑ	EGF/2017/003 GR/Attica retail	121	55,76%	110	90,91%	11	9,09%
9.	ΦΙΝΛΑΝΔΙΑ	EGF/2017/005F I/Retail	1.230	83,84%	1.207	98,13%	23	1,87%
10.	ΒΕΛΓΙΟ	EGF/2019/001 BE/Carrefour						

Στον παρακάτω πίνακα, παρουσιάζεται ξεχωριστά, αλλά και συνολικά, πόσοι από τους πρώην απολυμένους είναι απασχολούμενοι στη λήξη του προγράμματος ως μισθωτοί ή ως αυτοαπασχολούμενοι, καθώς και πόσοι από τους νέους ΕΑΕΚ (ΝΕΕΤ) στη λήξη του προγράμματος απασχολούνται ως μισθωτοί ή αυτοαπασχολούμενοι.

ΠΙΝΑΚΑΣ 19:

A/A	ΚΡΑΤΟΣ - ΜΕΛΟΣ	ΑΡΙΘΜΟΣ ΑΙΤΗΣΗΣ/ ΥΠΟΘΕΣΗ	ΑΠΑΣΧΟΛΟΥΜΕΝΟΙ ΩΣ ΜΙΣΘΩΤΟΙ ΚΑΙ ΑΥΤΟΑΠΑΣΧΟΛΟΥΜΕΝΟΙ (ΠΡΩΗΝ ΑΠΟΛΥΜΕΝΟΙ)	ΜΙΣΘΩΤΟΙ (ΠΡΩΗΝ ΑΠΟΛΥΜΕΝΟΙ)	ΑΥΤΟΑΠΑΣΧΟΛΟΥΜΕΝΟΙ (ΠΡΩΗΝ ΑΠΟΛΥΜΕΝΟΙ)	ΑΠΑΣΧΟΛΟΥΜΕΝΟΙ ΩΣ ΜΙΣΘΩΤΟΙ ΚΑΙ ΑΥΤΟΑΠΑΣΧΟΛΟΥΜΕΝΟΙ (ΝΕΕΤ)	ΜΙΣΘΩΤΟΙ (ΝΕΕΤ)	ΑΥΤΟΑΠΑΣΧΟΛΟΥΜΕΝΟΙ (ΝΕΕΤ)
1.	ΤΣΕΧΙΑ	EGF/2010/010CZ/ Unilever	216	212	4	-	-	-
2.	ΙΣΠΑΝΙΑ	EGF/2010/016ES/ Aragón Retail trade	146	137	9	-	-	-
3.	ΕΛΛΑΔΑ	EGF/2011/004 EL/ALDI Hellas	240	230	10	-	-	-
4.	ΕΛΛΑΔΑ	EGF/2014/009 EL/Sprider Stores	195	186	9	55	52	3
5.	ΕΛΛΑΔΑ	EGF/2014/013 EL/ODYSSEFS FOKAS	110	103	7	6	5	1
6.	ΕΛΛΑΔΑ	EGF/2015/011 GR/Supermarket Larissa	239	215	24	99	88	11
7.	ΟΛΛΑΝΔΙΑ	EGF/2016/005NL/ Drenthe Overijssel Retail	380	377	3	-	-	-
8.	ΕΛΛΑΔΑ	EGF/2017/003 GR/Attica retail	121	110	11	-	-	-
9.	ΦΙΝΛΑΝΔΙΑ	EGF/2017/005FI/ Retail	1.230	1.207	23	-	-	-
10.	ΒΕΛΓΙΟ	EGF/2019/001BE/ Carrefour						

Προκύπτει ότι το συντριπτικό ποσοστό των απασχολούμενων στη λήξη των προγραμμάτων σε όλα τα έργα είναι μισθωτοί, ενώ ένα πολύ μικρό ποσοστό αυτοαπασχολείται.

Στον παρακάτω πίνακα παρουσιάζονται οι ωφελούμενοι (πρώην απολυμένοι και ΝΕΕΤ) που στη λήξη των προγραμμάτων είναι άνεργοι.

ΠΙΝΑΚΑΣ 20:

A/A	ΚΡΑΤΟΣ - ΜΕΛΟΣ	ΑΡΙΘΜΟΣ ΑΙΤΗΣΗΣ/ ΥΠΟΘΕΣΗ	ΑΝΕΡΓΟΙ (ΠΡΩΗΝ ΑΠΟΛΥΜΕΝΟΙ)	ΑΝΕΡΓΟΙ (ΝΕΕΤ)	ΑΝΕΡΓΟΙ (ΠΡΩΗΝ ΑΠΟΛΥΜΕΝΟΙ ΚΑΙ ΝΕΕΤ)	% ΑΝΕΡΓΟΙ (ΠΡΩΗΝ ΑΠΟΛΥΜΕΝΟΙ ΚΑΙ ΝΕΕΤ)
1.	ΤΣΕΧΙΑ	EGF/2010/010CZ/Unilever	54	0	54	15,84%
2.	ΙΣΠΑΝΙΑ	EGF/2010/016ES/Aragón Retail trade	245	0	245	62,66%
3.	ΕΛΛΑΔΑ	EGF/2011/004 EL/ALDI Hellas	224	0	224	48,28%
4.	ΕΛΛΑΔΑ	EGF/2014/009 EL/Sprider Stores	322	447	769	75,47%
5.	ΕΛΛΑΔΑ	EGF/2014/013 EL/ODYSSEFS FOKAS	253	358	611	81,68%
6.	ΕΛΛΑΔΑ	EGF/2015/011 GR/Supermarket Larissa	249	325	574	58,63%
7.	ΟΛΛΑΝΔΙΑ	EGF/2016/005NL/Drenthe Overijssel Retail	35	0	35	4,64%
8.	ΕΛΛΑΔΑ	EGF/2017/003 GR/Attica retail	94	0	94	43,32%
9.	ΦΙΝΛΑΝΔΙΑ	EGF/2017/005FI/Retail	182	0	182	12,41%
10.	ΒΕΛΓΙΟ	EGF/2019/001BE/Carrefour				

Στον παρακάτω πίνακα παρουσιάζονται ξεχωριστά για τους πρώην απολυμένους και ξεχωριστά για τους ΝΕΕΤs, οι μη ενεργοί ωφελούμενοι στη λήξη των προγραμμάτων και διαχωρίζεται πόσοι από τους μη ενεργούς είναι άνεργοι ή βρίσκονται στην εκπαίδευση/κατάρτιση.

ΠΙΝΑΚΑΣ 21:

A/A	ΑΡΙΘΜΟΣ ΑΙΤΗΣΗΣ/ ΥΠΟΘΕΣΗ	ΜΗ ΕΝΕΡΓΟΙ: ΑΕΡΓΟΙ/ΣΕ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ-ΚΑΤΑΡΤΙΣΗ (ΠΡΩΗΝ ΑΠΟΛΥΜΕΝΟΙ)	% ΜΗ ΕΝΕΡΓΟΙ (ΠΡΩΗΝ ΑΠΟΛΥΜΕΝΟΙ)	ΑΕΡΓΟΙ (ΠΡΩΗΝ ΑΠΟΛΥΜΕΝΟΙ)	ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ - ΚΑΤΑΡΤΙΣΗ (ΠΡΩΗΝ ΑΠΟΛΥΜΕΝΟΙ)	ΜΗ ΕΝΕΡΓΟΙ: ΑΕΡΓΟΙ/ΣΕ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ -ΚΑΤΑΡΤΙΣΗ (NEETs)	% ΜΗ ΕΝΕΡΓΟΙ (NEETs)	ΑΕΡΓΟΙ (NEETs)	ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ -ΚΑΤΑΡΤΙΣΗ (NEETs)	ΜΗ ΕΝΕΡΓΟΙ (ΠΡΩΗΝ ΑΠΟΛΥΜΕΝΟΙ ΚΑΙ NEETs)	% ΜΗ ΕΝΕΡΓΟΙ (ΠΡΩΗΝ ΑΠΟΛΥΜΕΝΟΙ ΚΑΙ NEETs)
1	EGF/2010/010CZ /Unilever	15	4,40%	15	0	0	0,00%	0	0	15	4,40%
2	EGF/2010/016ES /Aragón Retail trade	0	0,00%	0	0	0	0,00%	0	0	0	0,00%
3	EGF/2011/004 EL/ALDI Hellas	0	0,00%	0	0	0	0,00%	0	0	0	0,00%
4	EGF/2014/009 EL/Sprider Stores	0	0,00%	0	0	0	0,00%	0	0	0	0,00%
5	EGF/2014/013 EL/ODYSSEFS FOKAS	14	1,87%	3	11	5	0,67%	0	5	19	2,54%
6	EGF/2015/011 GR/Supermarket Larissa	8	0,82%	8	0	0	0,00%	0	0	8	0,82%
7	EGF/2016/005NL /Drenthe Overijssel Retail	339	44,96%	75	264	0	0,00%	0	0	339	44,96%
8	EGF/2017/003 GR/Attica retail	0	0,00%	0	0	0	0,00%	0	0	0	0,00%
9	EGF/2017/005FI/ Retail	55	3,75%	8	47	0	0,00%	0	0	55	3,75%
10	EGF/2019/001BE /Carrefour										

Σε ό,τι αφορά το εκπαιδευτικό επίπεδο των ωφελουμένων των προγραμμάτων προκύπτει ότι κυρίως αφορά στην ανώτερη δευτεροβάθμια εκπαίδευση. Μάλιστα παρατηρείται ότι το εκπαιδευτικό επίπεδο των ωφελουμένων στην πρώτη προγραμματική περίοδο αφορά στην πρωτοβάθμια/κατώτερη δευτεροβάθμια και ανώτερη δευτεροβάθμια εκπαίδευση ενώ στην δεύτερη προγραμματική περίοδο αφορά στην ανώτερη δευτεροβάθμια και μεταδευτεροβάθμια, δηλαδή το εκπαιδευτικό επίπεδο είναι υψηλότερο στην περίοδο 2014-2020. Στις τελευταίες

αιτήσεις χρηματοδότησης προκύπτει ότι το ποσοστό της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης είναι το υψηλότερο από όλες τις άλλες εκπαιδευτικές βαθμίδες.

ΠΙΝΑΚΑΣ 22:

ΑΡΙΘΜΟΣ ΑΙΤΗΣΗΣ/ ΥΠΟΘΕΣΗ	ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΕΠΙΠΕΔΟ ΩΦΕΛΟΥΜΕΝΩΝ									
	ΠΡΩΤΟΒΑΘΜΙΑ/ ΚΑΤΩΤΕΡΗ ΔΕΥΤΕΡΟΒΑΘΜΙΑ		ΑΝΩΤΕΡΗ ΔΕΥΤΕΡΟΒΑΘΜΙΑ		ΜΕΤΑΔΕΥΤΕΡΟΒΑΘΜΙΑ		ΤΡΙΤΟΒΑΘΜΙΑ		ΑΛΛΟ	
	ΩΦΕΛΟΥΜΕΝΟ I	%	ΩΦΕΛΟΥΜΕΝΟ I	%	ΩΦΕΛΟΥΜΕΝΟ I	%	ΩΦΕΛΟΥΜΕΝΟ I	%	ΩΦΕΛΟΥ ΜΕΝΟΙ	%
EGF/2010/010C Z/Unilever	ΜΗ ΔΙΑΘΕΣΙΜΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ	ΜΗ ΔΙΑΘΕΣΙΜΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ	ΜΗ ΔΙΑΘΕΣΙΜΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ	ΜΗ ΔΙΑΘΕΣΙΜΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ	ΜΗ ΔΙΑΘΕΣΙΜΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ	ΜΗ ΔΙΑΘΕΣΙΜΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ	ΜΗ ΔΙΑΘΕΣΙΜΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ	ΜΗ ΔΙΑΘΕΣΙΜΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ	ΜΗ ΔΙΑΘΕΣΙΜΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ	ΜΗ ΔΙΑΘΕΣΙΜΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ
EGF/2010/016E S/Aragón Retail trade	193	49,36%	127	32,48%	0	0,00%	71	18,16%	0	0,00%
EGF/2011/004 EL/ALDI Hellas	11	2,37%	398	85,78%	8	1,72%	42	9,05%	5	1,08%
EGF/2014/009 EL/Sprider Stores	82	8,05%	482	47,30%	260	25,52%	195	19,14%	0	0,00%
EGF/2014/013 EL/ODYSSEFS FOKAS	79	10,56%	395	52,81%	142	18,98%	99	13,24%	33	4,41%
EGF/2015/011 GR/Supermarket Larissa	127	12,97%	535	54,65%	127	12,97%	190	19,41%	0	0,00%
EGF/2016/005N L/Drenthe Overijssel Retail	ΜΗ ΔΙΑΘΕΣΙΜΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ	ΜΗ ΔΙΑΘΕΣΙΜΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ	ΜΗ ΔΙΑΘΕΣΙΜΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ	ΜΗ ΔΙΑΘΕΣΙΜΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ	ΜΗ ΔΙΑΘΕΣΙΜΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ	ΜΗ ΔΙΑΘΕΣΙΜΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ	ΜΗ ΔΙΑΘΕΣΙΜΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ	ΜΗ ΔΙΑΘΕΣΙΜΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ	ΜΗ ΔΙΑΘΕΣΙΜΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ	ΜΗ ΔΙΑΘΕΣΙΜΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ
EGF/2017/003 GR/Attica retail	16	7,37%	5	2,30%	92	42,40%	102	47,00%	2	0,92%
EGF/2017/005FI /Retail	5	0,34%	427	29,11%	70	4,77%	537	36,61%	428	29,18%
EGF/2019/001B E/Carrefour										

Στους παρακάτω πίνακες 23, 24, 25, 26 και 27, παρουσιάζονται, ξεχωριστά, ο αριθμός και το ποσοστό των ωφελουμένων σε κάθε εκπαιδευτική βαθμίδα.

ΠΙΝΑΚΑΣ 23:

ΠΡΩΤΟΒΑΘΜΙΑ/ΚΑΤΩΤΕΡΗ ΔΕΥΤΕΡΟΒΑΘΜΙΑ								
A/A	ΚΡΑΤΟΣ/ΜΕΛΟΣ	ΑΡΙΘΜΟΣ ΑΙΤΗΣΗΣ/ ΥΠΟΘΕΣΗ	ΑΠΟ ΑΠΟΛΥΣΕΙΣ	%	ΝΕΕΤ	%	ΑΠΟ ΑΠΟΛΥΣΕΙΣ ΚΑΙ ΝΕΕΤ	%
1	ΤΣΕΧΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ	EGF/2010/010CZ/Unilever	ΜΗ ΔΙΑΘΕΣΙΜΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ	ΜΗ ΔΙΑΘΕΣΙΜΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ	ΜΗ ΔΙΑΘΕΣΙΜΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ	ΜΗ ΔΙΑΘΕΣΙΜΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ	ΜΗ ΔΙΑΘΕΣΙΜΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ	ΜΗ ΔΙΑΘΕΣΙΜΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ
2	ΙΣΠΑΝΙΑ	EGF/2010/016ES/Aragón Retail trade	193	49,36%	-	0,00%	193	49,36%
3	ΕΛΛΑΔΑ	EGF/2011/004 EL/ALDI Hellas	11	2,37%	-	0,00%	11	2,37%
4	ΕΛΛΑΔΑ	EGF/2014/009 EL/Sprider Stores	32	3,14%	50	4,91%	82	8,05%

5	ΕΛΛΑΔΑ	EGF/2014/013 EL/ODYSSEFS FOKAS	34	4,55%	45	6,02%	79	10,56%
6	ΕΛΛΑΔΑ	EGF/2015/011 GR/Supermarket Larissa	93	9,50%	34	3,47%	127	12,97%
7	ΟΛΛΑΝΔΙΑ	EGF/2016/005NL/Drenthe Overijssel Retail	ΜΗ ΔΙΑΘΕΣΙΜΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ	ΜΗ ΔΙΑΘΕΣΙΜΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ	ΜΗ ΔΙΑΘΕΣΙΜΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ	ΜΗ ΔΙΑΘΕΣΙΜΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ	ΜΗ ΔΙΑΘΕΣΙΜΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ	ΜΗ ΔΙΑΘΕΣΙΜΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ
8	ΕΛΛΑΔΑ	EGF/2017/003 GR/Attica retail	16	7,37%	-	0,00%	16	7,37%
9	ΦΙΝΛΑΝΔΙΑ	EGF/2017/005FI/Retail	5	0,34%	-	0,00%	5	0,34%
10	ΒΕΛΓΙΟ	EGF/2019/001BE/Carrefour						

ΠΙΝΑΚΑΣ 24:

ΑΝΩΤΕΡΗ ΔΕΥΤΕΡΟΒΑΘΜΙΑ								
Α/Α	ΚΡΑΤΟΣ /ΜΕΛΟΣ	ΑΡΙΘΜΟΣ ΑΙΤΗΣΗΣ/ ΥΠΟΘΕΣΗ	ΑΠΟ ΑΠΟΛΥΣΕΙΣ	%	ΝΕΕΤ	%	ΑΠΟ ΑΠΟΛΥΣΕΙΣ ΚΑΙ ΝΕΕΤ	%
1	ΤΣΕΧΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ	EGF/2010/010CZ/Unilever						
2	ΙΣΠΑΝΙΑ	EGF/2010/016ES/Aragón Retail trade	127	32,48%	0	0,00%	127	32,48%
3	ΕΛΛΑΔΑ	EGF/2011/004 EL/ALDI Hellas	398	85,78%			398	85,78%
4	ΕΛΛΑΔΑ	EGF/2014/009 EL/Sprider Stores	293	28,75%	189	18,55%	482	47,30%
5	ΕΛΛΑΔΑ	EGF/2014/013 EL/ODYSSEFS FOKAS	201	26,87%	194	25,94%	395	52,81%
6	ΕΛΛΑΔΑ	EGF/2015/011 GR/Supermarket Larissa	280	28,60%	255	26,05%	535	54,65%
7	ΟΛΛΑΝΔΙΑ	EGF/2016/005NL/Drenthe Overijssel Retail						
8	ΕΛΛΑΔΑ	EGF/2017/003 GR/Attica retail	5	2,30%	0	0,00%	5	2,30%
9	ΦΙΝΛΑΝΔΙΑ	EGF/2017/005FI/Retail	427	29,11%	0	0,00%	427	29,11%
10	ΒΕΛΓΙΟ	EGF/2019/001BE/Carrefour						

ΠΙΝΑΚΑΣ 25:

ΜΕΤΑΔΕΥΤΕΡΟΒΑΘΜΙΑ								
Α/Α	ΚΡΑΤΟΣ/ΜΕΛΟΣ	ΑΡΙΘΜΟΣ ΑΙΤΗΣΗΣ/ ΥΠΟΘΕΣΗ	ΑΠΟ ΑΠΟΛΥΣΕΙΣ	%	ΝΕΕΤ	%	ΑΠΟ ΑΠΟΛΥΣΕΙΣ ΚΑΙ ΝΕΕΤ	%

1	ΤΣΕΧΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ	EGF/2010/010CZ/Unilever						
2	ΙΣΠΑΝΙΑ	EGF/2010/016ES/Aragón Retail trade	0	0,00%	0	0,00%	0	0,00%
3	ΕΛΛΑΔΑ	EGF/2011/004 EL/ALDI Hellas	8	1,72%			8	1,72%
4	ΕΛΛΑΔΑ	EGF/2014/009 EL/Sprider Stores	117	11,48%	143	14,03%	260	25,52%
5	ΕΛΛΑΔΑ	EGF/2014/013 EL/ODYSSEFS FOKAS	78	10,43%	64	8,56%	142	18,98%
6	ΕΛΛΑΔΑ	EGF/2015/011 GR/Supermarket Larissa	71	7,25%	56	5,72%	127	12,97%
7	ΟΛΛΑΝΔΙΑ	EGF/2016/005NL/Drenthe Overijssel Retail						
8	ΕΛΛΑΔΑ	EGF/2017/003 GR/Attica retail	92	42,40%	0	0,00%	92	42,40%
9	ΦΙΝΛΑΝΔΙΑ	EGF/2017/005FI/Retail	70	4,77%	0	0,00%	70	4,77%
10	ΒΕΛΓΙΟ	EGF/2019/001BE/Carrefour						

ΠΙΝΑΚΑΣ 26:

ΤΡΙΤΟΒΑΘΜΙΑ								
A/A	ΚΡΑΤΟΣ/ΜΕΛΟΣ	ΑΡΙΘΜΟΣ ΑΙΤΗΣΗΣ/ ΥΠΟΘΕΣΗ	ΑΠΟ ΑΠΟΛΥΣΕΙΣ	%	ΝΕΕΤ	%	ΑΠΟ ΑΠΟΛΥΣΕΙΣ ΚΑΙ ΝΕΕΤ	%
1	ΤΣΕΧΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ	EGF/2010/010CZ/Unilever						
2	ΙΣΠΑΝΙΑ	EGF/2010/016ES/Aragón Retail trade	71	18,16%	0	0,00%	71	18,16%
3	ΕΛΛΑΔΑ	EGF/2011/004 EL/ALDI Hellas	42	9,05%			42	9,05%
4	ΕΛΛΑΔΑ	EGF/2014/009 EL/Sprider Stores	75	7,36%	120	11,78%	195	19,14%
5	ΕΛΛΑΔΑ	EGF/2014/013 EL/ODYSSEFS FOKAS	57	7,62%	42	5,61%	99	13,24%
6	ΕΛΛΑΔΑ	EGF/2015/011 GR/Supermarket Larissa	53	5,41%	137	13,99%	190	19,41%
7	ΟΛΛΑΝΔΙΑ	EGF/2016/005NL/Drenthe Overijssel Retail						
8	ΕΛΛΑΔΑ	EGF/2017/003 GR/Attica retail	102	47,00%	0	0,00%	102	47,00%
9	ΦΙΝΛΑΝΔΙΑ	EGF/2017/005FI/Retail	537	36,61%	0	0,00%	537	36,61%
10	ΒΕΛΓΙΟ	EGF/2019/001BE/Carrefour						

ΠΙΝΑΚΑΣ 27:

ΑΛΛΟ								
A/A	ΚΡΑΤΟΣ/ΜΕΛΟΣ	ΑΡΙΘΜΟΣ ΑΙΤΗΣΗΣ/ ΥΠΟΘΕΣΗ	ΑΠΟ ΑΠΟΛΥΣΕΙΣ	%	ΝΕΕΤ	%	ΑΠΟ ΑΠΟΛΥΣΕΙΣ ΚΑΙ ΝΕΕΤ	%
1	ΤΣΕΧΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ	EGF/2010/010CZ/Unilever						
2	ΙΣΠΑΝΙΑ	EGF/2010/016ES/Aragón Retail trade	0	0,00%	0	0,00%	0	0,00%
3	ΕΛΛΑΔΑ	EGF/2011/004 EL/ALDI Hellas	5	1,08%			5	1,08%
4	ΕΛΛΑΔΑ	EGF/2014/009 EL/Sprider Stores	0	0,00%	0	0,00%	0	0,00%
5	ΕΛΛΑΔΑ	EGF/2014/013 EL/ODYSSEFS FOKAS	9	1,20%	24	3,21%	33	4,41%
6	ΕΛΛΑΔΑ	EGF/2015/011 GR/Supermarket Larissa	0	0,00%	0	0,00%	0	0,00%
7	ΟΛΛΑΝΔΙΑ	EGF/2016/005NL/Drenthe Overijssel Retail						
8	ΕΛΛΑΔΑ	EGF/2017/003 GR/Attica retail	2	0,92%	0	0,00%	2	0,92%
9	ΦΙΝΛΑΝΔΙΑ	EGF/2017/005FI/Retail	428	29,18%	0	0,00%	428	29,18%
10	ΒΕΛΓΙΟ	EGF/2019/001BE/Carrefour						

Σε ό,τι αφορά τον αριθμό των ωφελουμένων, που ήταν ή όχι υπήκοοι της Ε.Ε., προκύπτει ότι σε όλα τα προγράμματα πάντα ήταν πολύ μικρός ο αριθμός των ωφελουμένων που δεν ήταν υπήκοοι της Ε.Ε.

ΠΙΝΑΚΑΣ 28:

A/A	ΑΡΙΘΜΟΣ ΑΙΤΗΣΗΣ/ΥΠΟΘΕΣΗ	ΣΤΟΧΕΥΟΜΕΝΟΙ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗΣ ΣΕ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ				ΩΦΕΛΟΥΜΕΝΟΙ			
		ΠΟΛΙΤΕΣ Ε.Ε. ΣΤΟΧΕΥΟΜΕΝΟΙ (ΑΠΟΛΥΜΕΝΟΙ)	ΠΟΛΙΤΕΣ Ε.Ε. ΣΤΟΧΕΥΟΜΕΝΟΙ (ΝΕΤΤ)	ΜΗ ΥΠΗΚΟΟΙ Ε.Ε. ΣΤΟΧΕΥΟΜΕΝΟΙ (ΑΠΟΛΥΜΕΝΟΙ)	ΜΗ ΥΠΗΚΟΟΙ Ε.Ε. ΣΤΟΧΕΥΟΜΕΝΟΙ (ΝΕΕΤ)	ΠΟΛΙΤΕΣ Ε.Ε. ΩΦΕΛΟΥΜΕΝΟΙ (ΑΠΟΛΥΜΕΝΟΙ)	ΠΟΛΙΤΕΣ Ε.Ε. ΩΦΕΛΟΥΜΕΝΟΙ (ΝΕΕΤ)	ΜΗ ΥΠΗΚΟΟΙ Ε.Ε. ΩΦΕΛΟΥΜΕΝΟΙ ΑΠΟΛΥΜΕΝΟΙ	ΜΗ ΥΠΗΚΟΟΙ Ε.Ε. ΩΦΕΛΟΥΜΕΝΟΙ ΝΕΕΤ
1	EGF/2010/010CZ /Unilever	460	0	0	0	341	0	0	0
2	EGF/2010/016ES /Aragón Retail trade	364	0	36	0	356	0	35	0
3	EGF/2011/004 EL/ALDI Hellas	632	0	10	0	456	0	8	0

4	EGF/2014/009 EL/Sprider Stores	761	275	0	275	514	501	3	1
5	EGF/2014/013 EL/ODYSSEFS FOKAS	592	500	8	0	375	365	4	4
6	EGF/2015/011 GR/Supermarket Larissa	556	543	1	0	496	481	1	1
7	EGF/2016/005NL /Drenthe Overijssel Retail	800	0	0	0	754	0	0	0
8	EGF/2017/003 GR/Attica retail	714	0	11	0	217	0	0	0
9	EGF/2017/005FI/ Retail	1.495	0	5	0	1.459	0	8	0

Σε σχέση με τον αριθμό των ανδρών και των γυναικών που δυνητικά θα μπορούσαν να συμμετάσχουν στα προγράμματα προκύπτει ότι είναι σχεδόν πάντα μεγαλύτερος στις γυναίκες και ίδιος ακριβώς σε ό,τι αφορά τους στοχευόμενους NEET.

ΠΙΝΑΚΑΣ 29:

A/A	ΥΠΟΘΕΣΗ	ΓΕΝΙΚΑ ΑΝΤΡΕΣ ΑΠΟΛΥ- ΜΕΝΟΙ	ΓΕΝΙΚΑ ΓΥΝΑΙΚΕΣ ΑΠΟΛΥ- ΜΕΝΕΣ	ΣΥΝΟΛΟ ΑΠΟΛΥ- ΜΕΝΩΝ	ΣΤΟΧΕΥΜΕΝΟΙ ΑΠΟΛΥΜΕΝΟΙ ΑΝΤΡΕΣ	ΣΤΟΧΕΥΜΕΝΕΣ ΑΠΟΛΥΜΕΝΕΣ ΓΥΝΑΙΚΕΣ	ΣΥΝΟΛΟ ΓΙΑ ΣΤΟΧΕΥΜΕΝΟΥΣ ΑΠΟΛΥΜΕΝΟΥΣ ΠΟΥ ΖΗΤΕΙΤΑΙ ΕΝΙΣΧΥΣΗ	ΣΤΟΧΕΥ- ΜΕΝΟΙ ΑΝΤΡΕΣ NEET	ΣΤΟΧΕΥΜΕΝΕΣ ΓΥΝΑΙΚΕΣ NEET	ΣΥΝΟΛΟ ΣΤΟΧΕΥΜΕΝΩΝ ΑΝΔΡΩΝ ΑΠΟΛΥΜΕΝΩΝ ΚΑΙ NEET	ΣΥΝΟΛΟ ΣΤΟΧΕΥ- ΜΕΝΩΝ NEET	ΣΥΝΟΛΟ ΣΤΟΧΕΥΜΕΝΩΝ ΓΥΝΑΙΚΩΝ ΑΠΟΛΥΜΕΝΩΝ ΚΑΙ NEET	ΣΥΝΟΛΟ ΟΛΩΝ ΤΩΝ ΣΤΟΧΕΥ- ΜΕΝΩΝ ΑΠΟΛΥΜΕΝΩΝ ΚΑΙ NEET
1	Unilever	302	332	634	219	241	460	0	0	219	0	241	460
2	Aragón Retail trade	312	842	1154	101	299	400	0	0	101	0	299	400
3	ALDI Ελλάς Supermarket	155	487	642	155	487	642	0	0	155	0	487	642
4	Sprider Stores S.A.	112	649	761	112	649	761	275	275	387	550	924	1311
5	ODYSSEFS FOKAS S.A.	65	535	600	65	535	600	250	250	315	500	785	1100
6	Super market Larissa	194	363	557	194	363	557	271	272	465	543	635	1100
7	Retail			1096	570	230	800	0	0	570	0	230	800
8	Attica retail	408	317	725	408	317	725	0	0	408	0	317	725
9	Retail			1660	355	1145	1500	0	0	355	0	1145	1500

Επίσης, συνολικά, το ποσοστό των ωφελουμένων γυναικών είναι μεγαλύτερο από αυτό των ανδρών, όπως φαίνεται και στον παρακάτω πίνακα.

ΠΙΝΑΚΑΣ 30:

A/A	ΥΠΟΘΕΣΗ	ΩΦΕΛΟΥΜΕΝΟΙ ΑΝΤΡΕΣ (ΠΡΩΗΝ ΑΠΟΛΥΜΕΝΟΙ ΚΑΙ ΝΕΕΤ)	% ΟΛΩΝ ΩΦΕΛΟΥΜΕΝΩΝ ΑΝΔΡΩΝ	ΩΦΕΛΟΥΜΕΝΕΣ ΓΥΝΑΙΚΕΣ ΑΠΟΛΥΜΕΝΕΣ ΚΑΙ ΝΕΕΤ	% ΣΥΜΜΕΤΟΧΗΣ ΩΦΕΛΟΥΜΕΝΩΝ ΓΥΝΑΙΚΩΝ	ΣΥΝΟΛΟ ΩΦΕΛΟΥΜΕΝΩΝ ΑΠΟΛΥΜΕΝΩΝ ΚΑΙ ΝΕΕΤ
1	Unilever	143	41,94%	198	58,06%	341
2	Aragón Retail trade	98	25,06%	293	74,94%	391
3	ALDI Ελλάς Supermarket	71	15,30%	393	84,70%	464
4	Sprider Stores S.A.	247	24,24%	772	75,76%	1.019
5	ODYSSEFS FOKAS S.A.	205	27,41%	543	72,59%	748
6	Super market Larissa	352	35,96%	627	64,04%	979
7	Retail	211	27,98%	543	72,02%	754
8	Attica retail	91	41,94%	126	58,06%	217
9	Retail	294	20,04%	1173	79,96%	1.467

Το ίδιο ισχύει και για το ποσοστό των ωφελομένων ΝΕΕΤ, όπως φαίνεται στον πίνακα 31.

ΠΙΝΑΚΑΣ 31:

ΥΠΟΘΕΣΗ	ΩΦΕΛΟΥΜΕΝΟΙ ΑΠΟΛΥΜΕΝΟΙ ΑΝΤΡΕΣ	% ΩΦΕΛΟΥΜΕΝΩΝ ΑΠΟΛΥΜΕΝΩΝ ΑΝΔΡΩΝ	ΩΦΕΛΟΥΜΕΝΕΣ ΑΠΟΛΥΜΕΝΕΣ ΓΥΝΑΙΚΕΣ	% ΩΦΕΛΟΥΜΕΝΩΝ ΑΠΟΛΥΜΕΝΩΝ ΓΥΝΑΙΚΩΝ	ΩΦΕΛΟΥΜΕΝΟΙ ΑΝΤΡΕΣ ΝΕΕΤ	% ΩΦΕΛΟΥΜΕΝΩΝ ΑΝΔΡΩΝ ΝΕΕΤ	ΩΦΕΛΟΥΜΕΝΕΣ ΓΥΝΑΙΚΕΣ ΝΕΕΤ	% ΩΦΕΛΟΥΜΕΝΩΝ ΓΥΝΑΙΚΩΝ ΝΕΕΤ
Unilever	143	41,94%	198	58,06%	0	0,00%	0	0,00%
Aragón Retail trade	98	25,06%	293	74,94%	0	0,00%	0	0,00%
ALDI Ελλάς Supermarket	71	15,30%	393	84,70%	0	0,00%	0	0,00%
Sprider Stores S.A.	70	6,87%	447	43,87%	177	17,37%	325	31,89%
ODYSSEFS FOKAS S.A.	40	5,35%	339	45,32%	165	22,06%	204	27,27%
Super market Larissa	170	17,36%	327	33,40%	182	18,59%	300	30,64%

Retail	211	27,98%	543	72,02%	0	0,00%	0	0,00%
Attica retail	91	41,94%	126	58,06%	0	0,00%	0	0,00%
Retail	294	20,04%	1173	79,96%	0	0,00%	0	0,00%

Συμπερασματικά, από την ανωτέρω αναλυτική και συγκριτική μελέτη των αιτήσεων χρηματοδότησης, που αφορούσαν στον τομέα οικονομικής δραστηριότητας «Λιανικό εμπόριο, εκτός μηχανοκίνητων οχημάτων και μοτοσικλετών» και που υλοποιήθηκαν με τη συνδρομή του Ταμείου, προκύπτει ότι το ΕΤΠ προσέφερε πολύτιμη οικονομική στήριξη, ύψους 13.300.879,51€, σε 6.380 δικαιούχους (1.712 άντρες και 4.668 γυναίκες), εκ των οποίων οι 5.027 ήταν απολυμένοι και οι 1.353 ήταν ΝΕΕΤ, σε εννέα περιπτώσεις πέντε κρατών – μελών. Μετά τη λήξη των προγραμμάτων, βρέθηκαν να απασχολούνται 3.037 άτομα, εκ των οποίων οι 2.877 ήταν πρώην απολυμένοι και οι 160 ΝΕΕΤ. Μάλιστα, ως μισθωτοί απασχολούνταν 2.922 άτομα (2.777 πρώην απολυμένοι και 145 ΝΕΕΤ) και ως αυτοαπασχολούμενοι 115 άτομα (100 πρώην απολυμένοι και 15 ΝΕΕΤ).

Διαπιστώθηκε ότι ο τομέας «Λιανικό εμπόριο, εκτός μηχανοκίνητων οχημάτων και μοτοσικλετών» επλήγη περισσότερο από την χρηματοπιστωτική και οικονομική κρίση παρά από τις αναδιρθρώσεις των επιχειρήσεων λόγω της παγκοσμιοποίησης. Για τον τομέα αυτόν αιτήθηκαν συνδρομής από το ΕΤΠ κράτη – μέλη τόσο της Βόρειας, της Κεντρικής αλλά και της Νότιας Ευρώπης, διαφορετικής γεωγραφικής έκτασης, πληθυσμού, οικονομικής ανάπτυξης, γεγονός που δείχνει ότι ο τομέας αυτός επλήγη σε ευρωπαϊκό επίπεδο.

Παρατηρείται ότι για τα έργα για τα οποία ζητήθηκαν υψηλά ποσά συνδρομής από το ΕΤΠ, όπως ήταν κάποια έργα της Ελλάδας, είχαν, τελικά, πολύ μικρό ποσοστό απορρόφησης, ενώ για όσα έργα ζητήθηκαν μικρότερα ποσά συνδρομής, όπως της Ισπανίας και της Φινλανδίας, το ποσοστό απορρόφησης ήταν υψηλότατο. Η ίδια διαπίστωση προκύπτει και από το ποσοστό συμμετοχής των δικαιούχων στα έργα, καθώς η απόκλιση μεταξύ των στοχευόμενων δικαιούχων και αυτών που τελικά συμμετείχαν και ωφελήθηκαν είναι πολύ μικρή στα έργα για τα οποία ζητήθηκαν τα χαμηλότερα ποσά συνδρομής, τα οποία και απορροφήθηκαν σε υψηλό βαθμό, γεγονός που μαρτυρά και τον καλό σχεδιασμό τους από τα κράτη – μέλη.

Σε σχέση με το μορφωτικό επίπεδο των δικαιούχων προκύπτει ότι κυρίως αφορά στην ανώτερη δευτεροβάθμια εκπαίδευση και στην πρώτη προγραμματική περίοδο αφορά κυρίως στην πρωτοβάθμια/κατώτερη δευτεροβάθμια και ανώτερη δευτεροβάθμια εκπαίδευση ενώ στην δεύτερη προγραμματική περίοδο αφορά στην ανώτερη δευτεροβάθμια και μεταδευτεροβάθμια, δηλαδή το εκπαιδευτικό επίπεδο είναι υψηλότερο στην περίοδο 2014-2020, ενώ παρατηρείται ότι στις τελευταίες αιτήσεις χρηματοδότησης το ποσοστό της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης είναι το υψηλότερο από όλες τις άλλες εκπαιδευτικές βαθμίδες.

Σε ό,τι αφορά την αναλογία ανδρών γυναικών παρατηρείται ότι ως προς τη στόχευση η αναλογία είναι μεγαλύτερη στις γυναίκες παρά στους άντρες ενώ στους NEET η στόχευση είναι ισόποση. Προκύπτει μάλιστα ότι το ποσοστό των ωφελουμένων γυναικών είναι πολύ υψηλότερο από εκείνο των ανδρών, γεγονός που φανερώνει ότι οι γυναίκες ανταποκρίθηκαν εναργέστερα στις ευκαιρίες στήριξης από το ΕΤΠ.

Σε ό,τι αφορά τον αριθμό των ωφελουμένων, που ήταν ή όχι υπήκοοι της Ε.Ε., προκύπτει ότι σε όλα τα προγράμματα πάντα ήταν πολύ μικρός ο αριθμός των ωφελουμένων που δεν ήταν υπήκοοι της Ε.Ε.

Αξιοσημείωτο, τέλος, είναι ότι η Ελλάδα ήταν η μόνη χώρα που ενέταξε σε τρία προγράμμά της ΕΑΕΚ και υπέβαλε τέσσερις αιτήσεις συνδρομής για τον τομέα αυτόν, αν και τα ποσοστά απορρόφησης της συνδρομής δεν ήταν υψηλά.

IV.2.2. ΟΙ ΑΙΤΗΣΕΙΣ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗΣ ΠΟΥ ΥΠΟΒΛΗΘΗΚΑΝ ΣΤΟΝ ΤΟΜΕΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ: «ΚΙΝΗΤΑ ΤΗΛΕΦΩΝΑ»

Στην προγραμματική περίοδο 2007-2013, οι 113 αιτήσεις χρηματοδότησης που υποβλήθηκαν στο ΕΤΠ αφορούσαν σε 36 τομείς οικονομικής δραστηριότητας. Ο τομέας οικονομικής δραστηριότητας «Κινητά τηλέφωνα» βρισκόταν στην έκτη θέση στο σύνολο των 36 τομέων και για αυτόν υποβλήθηκαν έξι αιτήσεις χρηματοδότησης από τρεις χώρες. Παρά τη συχνότητα των αιτήσεων σε αυτόν τον τομέα κατά την πρώτη προγραμματική περίοδο - σχεδόν κάθε έτος υποβαλλόταν για τον τομέα αυτόν μία αίτηση χρηματοδότησης-, δεν υπήρξε καμία αίτησης χρηματοδότησης κατά την προγραμματική περίοδο 2014-2020. Οι

χώρες που υπέβαλαν τις σχετικές αιτήσεις ήταν η Γερμανία, η Φινλανδία και η Ρουμανία, όπως φαίνεται και στον παρακάτω πίνακα.

ΠΙΝΑΚΑΣ 32:

A/A	ΚΡΑΤΟΣ - ΜΕΛΟΣ	ΑΡΙΘΜΟΣ ΑΙΤΗΣΗΣ/ΥΠΟΘΕΣΗ	4ΜΗΝΗ ΠΕΡΙΟΔΟΣ ΑΝΑΦΟΡΑΣ	ΥΠΟΒΟΛΗ ΑΙΤΗΣΗΣ	ΠΡΟΤΑΣΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ	ΑΠΟΦΑΣΗ ΣΥΜ/ΛΙΟΥ & Ε.ΚΟΙΝ/ΛΙΟΥ	ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ ΠΛΗΡΩΜΗΣ	ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΗ ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ ΥΠΟΒΟΛΗΣ ΤΕΛΙΚΗΣ ΕΚΘΕΣΗΣ
1.	ΓΕΡΜΑΝΙΑ	EGF/2007/003DE/BenQ	22/12/2006-21/4/2007	27/6/2007	11/10/2007 COM (2007) 600 τελικό	18/12/2007 ΑΠΟΦΑΣΗ 2008/30/ΕΕ	27/12/2007	23/12/2008
2.	ΦΙΝΛΑΝΔΙΑ	EGF/2007/004FI/PERLOS	7/3/2007-6/7/2007	18/7/2007	11/10/2007 COM (2007) 600 τελικό	18/12/2007 ΑΠΟΦΑΣΗ 2008/30/ΕΕ	20/12/2007	13/1/2009
3.	ΓΕΡΜΑΝΙΑ	EGF/2009/002DE/Nokia	30/7/2008-29/11/2008	6/2/2009	10/08/2009 COM (2009) 423 τελικό	25/9/2014 ΑΠΟΦΑΣΗ 2014/698/ΕΕ	21/12/2009	4/8/2010
4.	ΡΟΥΜΑΝΙΑ	EGF/2011/004RO/Nokia	21/8/2011-21/12/2011	22/12/2011	19/10/2012 COM (2012) 618 τελικό	12/12/2012 ΑΠΟΦΑΣΗ 2013/15/ΕΕ	21/3/2013 Η ΤΡΑΠΕΖΙΚΗ ΜΕΤΑΦΟΡΑ 26/3/2013	20/6/2014
5.	ΦΙΝΛΑΝΔΙΑ	EGF/2012/006FI/Nokia Salo	1/3/2012-1/7/2012	4/7/2012	19/10/2012 COM (2012) 619 τελικό	12/12/2012 ΑΠΟΦΑΣΗ 2013/19/ΕΕ	13/3/2013	16/12/2014
6.	ΦΙΝΛΑΝΔΙΑ	EGF/2013/001FI/NOKIA	1/8/2012-31/11/2012	1/2/2013	16/10/2013 COM (2013) 707 τελικό	11/12/2013 ΑΠΟΦΑΣΗ 2013/788/ΕΕ	24/2/2014	27/7/2015

Σε ό,τι αφορά το πεδίο εφαρμογής, όπως αυτό ορίζεται στο άρθρο 2 του Κανονισμού 1309/2013, σύμφωνα με το οποίο οι απολύσεις συνδέονται είτε με σημαντικές διαρθρωτικές αλλαγές στις παγκόσμιες εμπορικές ροές που επιφέρει η παγκοσμιοποίηση είτε με τη συνέχιση της παγκόσμιας χρηματοπιστωτικής και οικονομικής κρίσης, παρατηρείται ότι και στις έξι (6) αιτήσεις χρηματοδότησης που έχουν ως κλάδο οικονομικής δραστηριότητας τα «Κινητά τηλέφωνα» οι απολύσεις συνδέονται μόνο με τις σημαντικές διαρθρωτικές αλλαγές στις παγκόσμιες εμπορικές ροές που επιφέρει η παγκοσμιοποίηση.

Στον ακόλουθο πίνακα, παρουσιάζεται το κριτήριο παρέμβασης βάσει του οποίου προσδιορίζεται ο αριθμός των απολυμένων και οι λόγοι της απόλυσής τους προκειμένου να τύχουν ενίσχυσης από το ΕΤΠ.

ΠΙΝΑΚΑΣ 33:

A/A	ΚΡΑΤΟΣ-ΜΕΛΟΣ	ΑΡΙΘΜΟΣ ΑΙΤΗΣΗΣ/ΥΠΟΘΕΣΗ	ΚΡΙΤΗΡΙΟ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ	ΑΝΑΛΥΣΗ ΤΟΥ ΚΡΙΤΗΡΙΟΥ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ
1.	ΓΕΡΜΑΝΙΑ	EGF/2007/003DE/BenQ	Άρθρο 2 στοιχείο α) Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 1927/2006	Τουλάχιστον 1.000 απολύσεις, εντός τεσσάρων μηνών, σε επιχείρηση κράτους μέλους, συμπεριλαμβανομένων των εργαζομένων που απολύουν οι προμηθευτές της ή οι παραγωγοί των επόμενων σταδίων του προϊόντος.
2.	ΦΙΝΛΑΝΔΙΑ	EGF/2007/004FI/PERLOS	Άρθρο 2 γ) Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 1927/2006	Σε μικρές αγορές εργασίας ή σε εξαιρετικές περιστάσεις, οι οποίες δικαιολογούνται δεόντως από τα οικεία κράτη μέλη, η αίτηση χορήγησης συνεισφοράς από το ΕΤΠ μπορεί να θεωρηθεί επιλέξιμη, ακόμη και αν οι προϋποθέσεις που ορίζουν τα στοιχεία α) και β) δεν τηρούνται πλήρως, εφόσον οι απολύσεις έχουν σοβαρό αντίκτυπο στην απασχόληση και στην τοπική οικονομία. Το συνολικό ποσό των συνεισφορών για εξαιρετικές περιστάσεις δεν μπορεί να υπερβαίνει το 15 % του ΕΤΠ ετησίως.
3.	ΓΕΡΜΑΝΙΑ	EGF/2009/002DE/Nokia	Άρθρο 2 στοιχείο α) Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 1927/2006	Τουλάχιστον 1.000 απολύσεις, εντός τεσσάρων μηνών, σε επιχείρηση κράτους μέλους, συμπεριλαμβανομένων των εργαζομένων που απολύουν οι προμηθευτές της ή οι παραγωγοί των επόμενων σταδίων του προϊόντος.
4.	ΡΟΥΜΑΝΙΑ	EGF/2011/004RO/Nokia	Άρθρο 2 στοιχείο α) Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 1927/2006	Τουλάχιστον 1.000 απολύσεις, εντός τεσσάρων μηνών, σε επιχείρηση κράτους μέλους, συμπεριλαμβανομένων των εργαζομένων που απολύουν οι προμηθευτές της ή οι παραγωγοί των επόμενων σταδίων του προϊόντος.
5.	ΦΙΝΛΑΝΔΙΑ	EGF/2012/006FI/Nokia Salo	Άρθρο 2 στοιχείο α) Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 1927/2006	Τουλάχιστον 1.000 απολύσεις, εντός τεσσάρων μηνών, σε επιχείρηση κράτους μέλους, συμπεριλαμβανομένων των εργαζομένων που απολύουν οι προμηθευτές της ή οι παραγωγοί των επόμενων σταδίων του προϊόντος.
6.	ΦΙΝΛΑΝΔΙΑ	EGF/2013/001FI/NOKIA	Άρθρο 2 στοιχείο α) Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 1927/2006	Τουλάχιστον 1.000 απολύσεις, εντός τεσσάρων μηνών, σε επιχείρηση κράτους μέλους, συμπεριλαμβανομένων των εργαζομένων που απολύουν οι προμηθευτές της ή οι παραγωγοί των επόμενων σταδίων του προϊόντος.

Προκύπτει ότι οι πέντε αιτήσεις χρηματοδότησης αφορούσαν στο κριτήριο του άρθρου 2 στοιχείο α) Κανονισμός (ΕΚ) αριθμ. 1927/2006 και μόνο μία στο κριτήριο του άρθρου 2 στοιχείο γ) Κανονισμός (ΕΚ) αριθμ. 1927/2006.

Επίσης, προκύπτει ότι και στα έξι έργα οι απολύσεις αφορούσαν σε απολυμένους από μια επιχείρηση, ενώ καμία αίτηση χρηματοδότησης δεν αφορά και σε ΕΑΕΚ, καθώς το κανονιστικό πλαίσιο της πρώτης προγραμματικής περιόδου δεν προέβλεπε κάτι τέτοιο.

Το έργο για το οποίο ζητήθηκε το μεγαλύτερο ποσό χρηματοδότησης από το ΕΤΠ, ύψους 12.766.150,00€, ήταν το γερμανικό έργο EGF/2007/003DE/BenQ και το μικρότερο ποσό, ύψους 2.028.538,00€, ζητήθηκε για το φινλανδικό έργο EGF/2007/004FI/PERLOS. Συνολικά, τα ποσά χρηματοδότησης που αιτήθηκαν ανά έργο τα κράτη - μέλη είναι τα εξής:

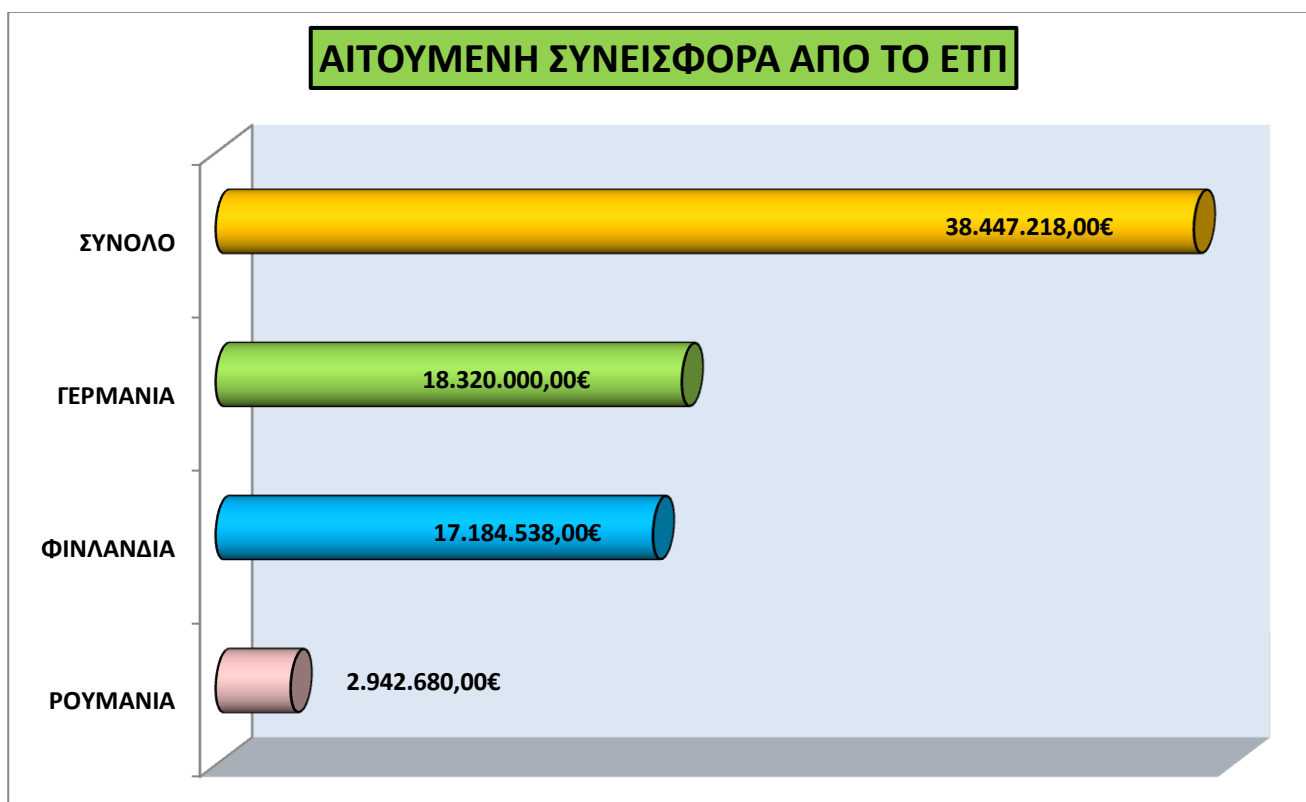
ΠΙΝΑΚΑΣ 34:

Α/Α	ΚΡΑΤΟΣ - ΜΕΛΟΣ	ΑΡΙΘΜΟΣ ΑΙΤΗΣΗΣ/ΥΠΟΘΕΣΗ	ΠΡΟΒΛΕΠΟΜΕΝΟΣ ΠΡΟΥΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ			
			ΠΡΟΒΛΕΠΟΜΕΝΟΣ ΣΥΝΟΛΙΚΟΣ ΠΡΟΥΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ	ΑΙΤΟΥΜΕΝΗ ΣΥΝΕΙΣΦΟΡΑ ΕΤΠ	ΔΑΠΑΝΕΣ ΓΙΑ ΕΞΑΤΟΜΙΚΕΥΜΕΝΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ	ΔΑΠΑΝΕΣ ΓΙΑ ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΕΤΠ ΤΕΧΝΙΚΗ ΒΟΗΘΕΙΑ
1.	ΓΕΡΜΑΝΙΑ	EGF/2007/003DE/BenQ	25.532.300,00	2.766.150,00	24.432.300,00	1.100.000,00
2.	ΦΙΝΛΑΝΔΙΑ	EGF/2007/004FI/PERLOS	4.057.075,00	2.028.538,00	3.878.075,00	179.000,00
3.	ΓΕΡΜΑΝΙΑ	EGF/2009/002DE/Nokia	11.107.700,00	5.553.850,00	10.557.700,00	550.000,00
4.	ΡΟΥΜΑΝΙΑ	EGF/2011/014RO/Nokia	4.527.200,00	2.942.680,00	4.346.200,00	181.000,00
5.	ΦΙΝΛΑΝΔΙΑ	EGF/2012/006FI/Nokia Salo	10.692.000,00	5.346.000,00	10.273.000,00	419.000,00
6.	ΦΙΝΛΑΝΔΙΑ	EGF/2013/001FI/NOKIA	19.620.000,00	9.810.000,00	18.830.000,00	790.000,00

Βασική διαπίστωση είναι ότι τα ποσά που ζητήθηκαν από το ΕΤΠ για τον τομέα αυτόν είναι από τα μεγαλύτερα που αιτήθηκαν τα κράτη - μέλη σε όλη τη διάρκεια λειτουργίας του ΕΤΠ. Συγκεκριμένα, το ποσό που ζητήθηκε στην πρώτη αίτηση χρηματοδότησης της Γερμανίας είναι το τέταρτο μεγαλύτερο στις 169 συνολικά υποβληθείσες αιτήσεις και των δύο προγραμματικών περιόδων. Επίσης, τρία προγράμματα αφορούν σε ποσά από 5.000.000,00€ έως 10.000.000,00€ και μόνο δύο από 1.000.000,00€ έως 5.000.000,00€.

Συνολικά, για το κλάδο «κινητά τηλέφωνα» η αιτούμενη από τα κράτη - μέλη συνεισφορά από το ΕΤΠ ανήλθε στα 38.447.218,00€. Ο προβλεπόμενος συνολικός προϋπολογισμός (εθνική συμμετοχή και συνεισφορά από το ΕΤΠ) ανήλθε στα 75.536.275,00€ και αφορούσε σε δαπάνες, 72.317.275,00 ύψους €, για εξατομικευμένες υπηρεσίες και σε δαπάνες, ύψους 3.219.000,00€, για την εφαρμογή του ΕΤΠ (τεχνική βοήθεια). Συνολικά, η συνδρομή που αιτήθηκε κάθε χώρα από το ΕΤΠ παρουσιάζεται στο ακόλουθο γράφημα.

ΓΡΑΦΗΜΑ 47:

Μετά την ολοκλήρωση των έργων η συνεισφορά του ΕΤΠ ήταν μικρότερη από την προβλεπόμενη που είχαν αιτηθεί τα κράτη – μέλη και διαμορφώθηκε ανά έργο και συνολικά, όπως φαίνεται στον ακόλουθο πίνακα.

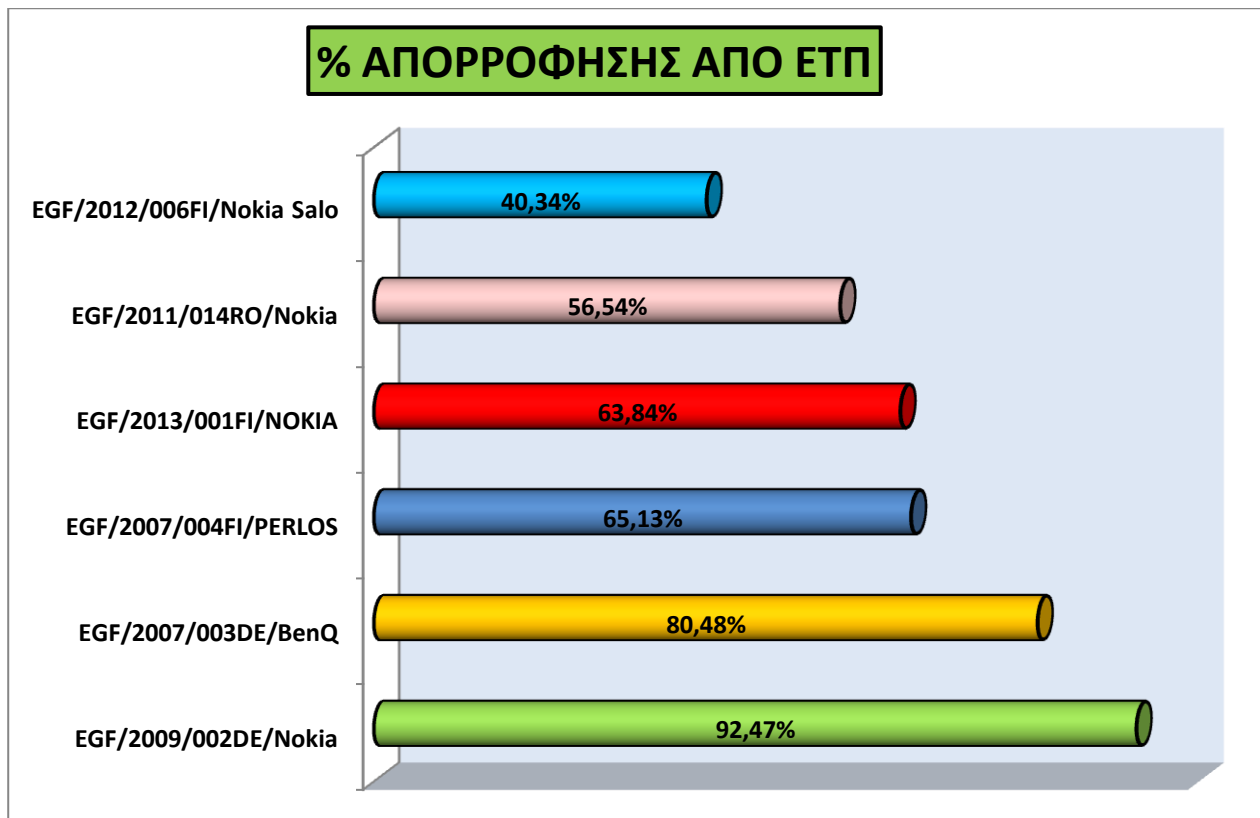
ΠΙΝΑΚΑΣ 35:

Α/Α	ΚΡΑΤΟΣ - ΜΕΛΟΣ	ΑΡΙΘΜΟΣ ΑΙΤΗΣΗΣ/ΥΠΟΘΕΣΗ	ΤΕΛΙΚΟΣ ΠΡΟΥΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ			
			ΣΥΝΟΛΙΚΟΣ ΠΡΟΥΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ	ΣΥΝΕΙΣΦΟΡΑ ΕΤΠ	ΔΑΠΑΝΕΣ ΓΙΑ ΕΞΑΤΟΜΙΚΕΥΜΕΝΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ	ΔΑΠΑΝΕΣ ΓΙΑ ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΕΤΠ ΤΕΧΝΙΚΗ ΒΟΗΘΕΙΑ
1.	ΓΕΡΜΑΝΙΑ	EGF/2007/003DE/BenQ	20.547.445,52	10.273.722,76	20.260.356,35	287.089,17
2.	ΦΙΝΛΑΝΔΙΑ	EGF/2007/004FI/PERLOS	2.642.506,49	1.321.253,25	2.549.324,16	93.182,33
3.	ΓΕΡΜΑΝΙΑ	EGF/2009/002DE/Nokia	10.271.292,38	5.135.646,19	9.727.154,25	544.138,13
4.	ΡΟΥΜΑΝΙΑ	EGF/2011/014RO/Nokia	2.559.733,00	1.663.826,45	2.409.662,00	150.071,00
5.	ΦΙΝΛΑΝΔΙΑ	EGF/2012/006FI/Nokia Salo	4.313.229,24	2.156.614,62	4.013.855,93	299.373,31
6.	ΦΙΝΛΑΝΔΙΑ	EGF/2013/001FI/NOKIA	12.525.190,34	6.262.595,17	11.894.194,99	630.995,35
ΣΥΝΟΛΟ			52.859.396,97	26.813.658,44	50.854.547,68	2.004.849,29

Συγκεκριμένα, η συνεισφορά του ΕΤΠ ανήλθε, συνολικά, σε 26.813.658,44€. Προκύπτει ότι το ποσοστό απορρόφησης της συνεισφοράς από το ΕΤΠ ανήλθε στο 69,74% και τελικά από τα δοθέντα 38.447.218,00€ τα 26.813.658,44€

απορροφήθηκαν και τα υπόλοιπα 11.633.559,57€ επιστράφηκαν, μετά τη λήξη των έργων. Στο παρακάτω γράφημα παρουσιάζεται για κάθε έργο το ποσοστό απορρόφησης της συνεισφοράς του ΕΤΠ.

ΓΡΑΦΗΜΑ 48:

Προκύπτει ότι τη μεγαλύτερη απορρόφηση, ύψους 92,47%, είχε το έργο EGF/2009/002DE/Nokia της Γερμανίας και ακολουθεί στη δεύτερη θέση με ποσοστό απορρόφησης 80,48% το έργο EGF/2007/003DE/BenQ πάλι της Γερμανίας και στην τρίτη θέση με ποσοστό 65,13% το έργο EGF/2007/004FI/PERLOS της Φινλανδίας. Στον παρακάτω πίνακα, απεικονίζεται για κάθε έργο η προβλεπόμενη και η τελική συνεισφορά σε ευρώ του ΕΤΠ, τα ποσά σε ευρώ που δεν απορροφήθηκαν και επιστράφηκαν στο ΕΤΠ και το ποσοστό απορρόφησης και βασική διαπίστωση είναι ότι ο βαθμός απορρόφησης της χρηματικής στήριξης από το ΕΤΠ υπήρξε υψηλός συγκριτικά με έργα άλλων κρατών – μελών.

ΠΙΝΑΚΑΣ 36:

Α/Α	ΚΡΑΤΟΣ - ΜΕΛΟΣ	ΑΡΙΘΜΟΣ ΑΙΤΗΣΗΣ/ΥΠΟΘΕΣΗ	ΠΡΟΒΛΕΠΟΜΕΝΟΣ ΠΡΟΥΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ	ΤΕΛΙΚΟΣ ΠΡΟΥΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ	ΔΙΑΦΟΡΑ ΑΡΧΙΚΟΥ ΑΠΟ ΤΕΛΙΚΟ ΠΡΟΥΠΟΛΟΓΙΣΜΟ	
			ΣΥΝΕΙΣΦΟΡΑ ΕΤΠ	ΣΥΝΕΙΣΦΟΡΑ ΕΤΠ	ΕΥΡΩ	%
1.	ΓΕΡΜΑΝΙΑ	EGF/2007/003DE/BenQ	12.766.150,00	10.273.722,76	4.984.854,48	80,48%
2.	ΦΙΝΛΑΝΔΙΑ	EGF/2007/004FI/PERLOS	2.028.538,00	1.321.253,25	1.414.568,51	65,13%
3.	ΓΕΡΜΑΝΙΑ	EGF/2009/002DE/Nokia	5.553.850,00	5.135.646,19	836.407,62	92,47%
4.	ΡΟΥΜΑΝΙΑ	EGF/2011/014RO/Nokia	2.942.680,00	1.663.826,45	1.967.467,00	56,54%
5.	ΦΙΝΛΑΝΔΙΑ	EGF/2012/006FI/Nokia Salo	5.346.000,00	2.156.614,62	6.378.770,76	40,34%
6.	ΦΙΝΛΑΝΔΙΑ	EGF/2013/001FI/NOKIA	9.810.000,00	6.262.595,17	7.094.809,66	63,84%
ΣΥΝΟΛΟ			38.447.218,00	26.813.658,44	22.676.878,03	69,98%

Το μεγαλύτερο ίσως ενδιαφέρον παρουσιάζει ο αριθμός των δικαιούχων και των τελικά ωφελουμένων. Από τον ακόλουθο πίνακα προκύπτει ότι υπήρξε πολύ μικρή απόκλιση από τον τεθέντα στόχο.

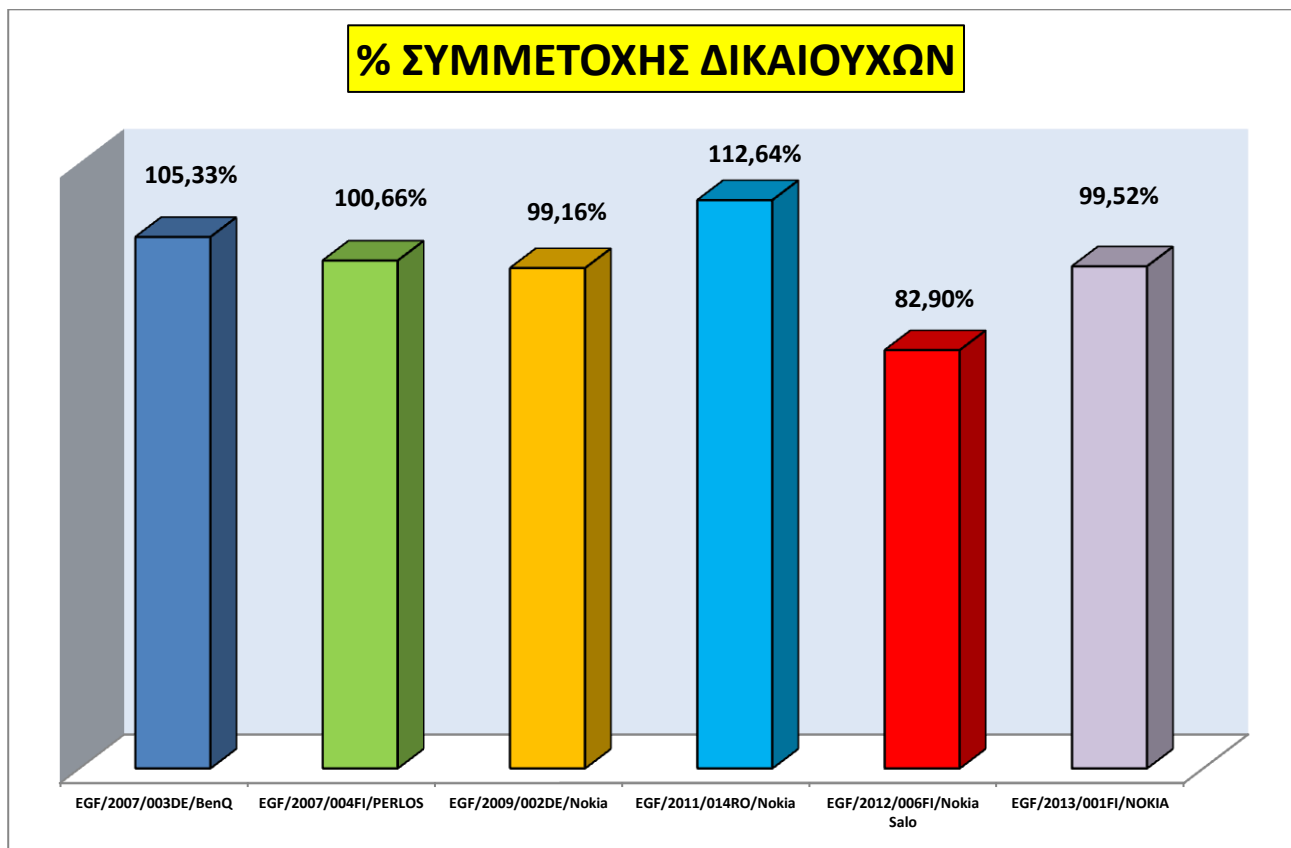
ΠΙΝΑΚΑΣ 37:

Α/Α	ΚΡΑΤΟΣ - ΜΕΛΟΣ	ΑΡΙΘΜΟΣ ΑΙΤΗΣΗΣ/ΥΠΟΘΕΣΗ	ΣΤΟΧΕΥΟΜΕΝΟΙ			ΩΦΕΛΟΥΜΕΝΟΙ		
			ΑΡΙΘΜΟΣ ΔΙΚΑΙΟΥΧΩΝ	ΚΟΣΤΟΣ ΑΝΑ ΔΙΚΑΙΟΥΧΟ ³³⁰	ΣΥΝΟΛΙΚΟ ΚΟΣΤΟΣ	ΑΡΙΘΜΟΣ ΩΦΕΛΟΥΜΕΝΩΝ	ΚΟΣΤΟΣ ΑΝΑ ΩΦΕΛΟΥΜΕΝΟ	ΣΥΝΟΛΙΚΟ ΚΟΣΤΟΣ
1.	ΓΕΡΜΑΝΙΑ	EGF/2007/003DE/BenQ	2.400	10.180,13	24.432.300,00	2.528	8.014,38	20.260.356,35
2.	ΦΙΝΛΑΝΔΙΑ	EGF/2007/004FI/PERLOS	915	4.238,33	3.878.075,00	921	2.768,00	2.549.324,16
3.	ΓΕΡΜΑΝΙΑ	EGF/2009/002DE/Nokia	1.316	8.022,57	10.557.700,00	1.305	7.453,76	9.727.154,25
4.	ΡΟΥΜΑΝΙΑ	EGF/2011/014RO/Nokia	1.416	3.069,35	4.346.200,00	1.595	1.510,76	2.409.662,00
5.	ΦΙΝΛΑΝΔΙΑ	EGF/2012/006FI/Nokia Salo	1.000	10.273,00	10.273.000,00	829	4.841,80	4.013.855,93
6.	ΦΙΝΛΑΝΔΙΑ	EGF/2013/001FI/NOKIA	3.719	5.063,19	18.830.000,00	3.701	3.213,78	11.894.194,99

Συγκεκριμένα, το ποσοστό συμμετοχής των δικαιούχων σε όλα τα έργα υπήρξε πολύ υψηλό και σε κάποιες περιπτώσεις ξεπέρασε και τους αρχικούς τεθέντες στόχους.

³³⁰ Προκύπτει από το πηλίκιο: συνολικό κόστος/αριθμός δικαιούχων.

ΓΡΑΦΗΜΑ 49:

Σε ό,τι αφορά την εργασιακή κατάσταση των ωφελουμένων κατά τη λήξη των έργων προκύπτει ότι μεγάλος αριθμός ωφελουμένων απασχολούνταν και πολύ μικρότερος παρέμεινε άνεργος, όπως φαίνεται στον παρακάτω πίνακα.

ΠΙΝΑΚΑΣ 38:

ΕΡΓΑΣΙΑΚΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΩΦΕΛΟΥΜΕΝΩΝ ΣΤΗ ΛΗΞΗ						
A/A	ΥΠΟΘΕΣΗ	ΩΦΕΛΟΥΜΕΝΟΙ	ΑΠΑΣΧΟΛΟΥΜΕΝΟΙ	ΑΝΕΡΓΟΙ/ ΑΕΡΓΟΙ	ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ/ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗ	ΑΓΝΩΣΤΟ
1.	EGF/2007/003DE/BenQ	2.528	1.623	561	256	88
2.	EGF/2007/004FI/PERLOS	921	524	369	0	28
3.	EGF/2009/002DE/Nokia	1.305	385	799	121	0
4.	EGF/2011/014RO/Nokia	1.595	1.007	588	0	0
5.	EGF/2012/006FI/Nokia Salo	829	367	358	104	0
6.	EGF/2013/001FI/NOKIA	3.701	2.388	994	267	52

Στον παρακάτω πίνακα, απεικονίζεται το ποσοστό των ωφελουμένων που στη λήξη του προγράμματος βρέθηκαν σε θέση εργασίας ή ήταν άνεργοι ή άεργοι ή σε μία άλλη μη προσδιορισμένη κατάσταση.

ΠΙΝΑΚΑΣ 39:

ΕΡΓΑΣΙΑΚΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΩΦΕΛΟΥΜΕΝΩΝ ΣΤΗ ΛΗΞΗ						
A/A	ΚΡΑΤΟΣ - ΜΕΛΟΣ	ΑΡΙΘΜΟΣ ΑΙΤΗΣΗΣ/ΥΠΟΘΕΣΗ	% ΑΠΑΣΧΟΛΟΥΜΕΝΟΙ	% ΑΝΕΡΓΟΙ/ΑΕΡΓΟΙ	% ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ/ΚΑΤΑΡΤΙΣΗ	% ΑΓΝΩΣΤΟ
1.	ΓΕΡΜΑΝΙΑ	EGF/2007/003DE/BenQ	64,20%	22,19%	10,13%	3,48%
2.	ΦΙΝΛΑΝΔΙΑ	EGF/2007/004FI/PERLOS	56,89%	40,07%	0,00%	3,04%
3.	ΓΕΡΜΑΝΙΑ	EGF/2009/002DE/Nokia	29,50%	61,23%	9,27%	0,00%
4.	ΡΟΥΜΑΝΙΑ	EGF/2011/014RO/Nokia	63,13%	36,87%	0,00%	0,00%
5.	ΦΙΝΛΑΝΔΙΑ	EGF/2012/006FI/Nokia Salo	44,27%	43,18%	12,55%	0,00%
6.	ΦΙΝΛΑΝΔΙΑ	EGF/2013/001FI/NOKIA	64,52%	26,86%	7,21%	1,41%

Προκύπτει ότι το μεγαλύτερο ποσοστό απορρόφησης στην απασχόληση είχε το έργο EGF/2013/001FI/NOKIA της Φινλανδίας (64,52%) καθώς και τα έργα EGF/2007/003DE/BenQ (64,20%) και EGF/2011/014RO/Nokia (63,13%) της Γερμανίας και της Ρουμανίας αντίστοιχα.

Αξιοσημείωτες είναι και κάποιες από τις ενέργειες που προβλέφθηκαν στα έργα για τον τομέα «κινητά τηλέφωνα», εκτός από τις συνηθισμένες εξατομικευμένες παρεχόμενες υπηρεσίες από το ΕΤΠ, όπως η παροχή συμβουλών για την αναζήτηση εργασίας, ο επαγγελματικός προσανατολισμός και χαρτογράφηση των επαγγελματικών ικανοτήτων, η κατάρτιση και επανεκπαίδευση, η καθοδήγηση προς την επιχειρηματικότητα και υπηρεσίες για νέους επιχειρηματίες, η στήριξη για την έναρξη ανεξάρτητων επιχειρηματικών δραστηριοτήτων, η ενίσχυση κινητικότητας, οι επιδοτήσεις μισθού. Συγκεκριμένα, στο έργο EGF/2011/014RO/Nokia της Ρουμανίας, ένα ενδιαφέρον μέτρο ήταν η παροχή χρηματοδοτικής βοήθειας σε πρόσωπα με παιδιά. Το μέτρο παρείχε εξατομικευμένη χρηματοδοτική στήριξη σε εργαζόμενους που ανήκουν σε μονογονεϊκές οικογένειες με παιδιά και σε εργαζομένους που έχουν παιδιά και

δεν μπορούν να τα φροντίζουν κατά τη διάρκεια υλοποίησης του έργου, αλλά και κατά τη διάρκεια των συνεντεύξεων για πρόσληψη. Σκοπός της βοήθειας αυτής είναι να δοθεί στους εργαζόμενους η δυνατότητα να πληρώσουν για τις υπηρεσίες ιδιωτικών παιδικών σταθμών ή τη φροντίδα των παιδιών στο σπίτι κατά τη διάρκεια της δραστηριότητας των γονέων στο κέντρο. Η εξατομικευμένη βοήθεια περιλαμβάνει την ανάθεση υπηρεσιών με υπεργολαβία από παιδικούς σταθμούς ή ειδικευμένες επιχειρήσεις. Θα εκδίδονται κουπόνια κατά τη διάρκεια της μεταβατικής περιόδου για τους ενισχυόμενους εργαζομένους, οι οποίοι με τη σειρά τους θα τα διαθέτουν στους προμηθευτές που επιθυμούν να παρέχουν τις υπηρεσίες που έχει ανάγκη ο εργαζόμενος.

Τέλος, αρκετά από τα έργα του τομέα «κινητά τηλέφωνα» θεωρούνται ως καλές πρακτικές, στις ετήσιες εκθέσεις της Επιτροπής για το ΕΤΠ. Σύμφωνα με την έκθεση της Επιτροπής³³¹ για το έτος 2010, οι γερμανικές αρχές υποστήριξαν για το έργο EGF/2009/002DE/Nokia ότι τα αποτελέσματα του προγράμματος του ΕΤΠ είναι «αρκετά ικανοποιητικά», παρά την αρνητική κατάσταση της αγοράς εργασίας ως αποτέλεσμα της παγκόσμιας κρίσης και άλλων προβλημάτων, όπως τα σχετικά χαμηλά επίπεδα προσόντων, η προχωρημένη ηλικία των περισσότερων εργαζομένων, η μικρή τους επιθυμία για κινητικότητα και η διστακτικότητά τους να αποδεχθούν νέες χαμηλόμισθες θέσεις απασχόλησης. Η Γερμανία θεωρεί ότι το ΕΤΠ είναι ένα μέσο που συμπληρώνει και ενισχύει τις εθνικές προσπάθειες αντιμετώπισης της κρίσης με ένα χρήσιμο τρόπο, διευρύνοντας το φάσμα των παρεχόμενων προσόντων και παρατείνοντας την περίοδο κατά την οποία οι εργαζόμενοι μπορούν να λάβουν βοήθεια. Η μεγάλη πλειοψηφία των εργαζομένων που δέχτηκαν τη στήριξη του ΕΤΠ ήταν πρώην εργαζόμενοι της Nokia, οι οποίοι, μετά τη συμμετοχή τους στα προηγούμενα μέτρα της Transfergesellschaft (που εφαρμόστηκαν από τους κοινωνικούς εταίρους για μέγιστη διάρκεια 12 μηνών), δεν επανεντάχθηκαν στην αγορά εργασίας. Συνέχισαν να στηρίζονται εντατικά έως έξι επιπλέον μήνες από το πρόγραμμα του ΕΤΠ, με ένα ευρύ φάσμα εξατομικευμένων υπηρεσιών που εστιάζονταν στην εντατική, εξατομικευμένη βοήθεια κατά την αναζήτηση εργασίας και σε μέτρα κατάρτισης, σε συνδυασμό με οικονομικές παροχές με τη μορφή βραχυπρόθεσμων αποζημιώσεων («Transferkurzarbeitergeld») κατά τη

³³¹ COM (2011) 466 τελικό, 22.8.2011.

διάρκεια της συμμετοχής τους στα μέτρα κατάρτισης και ενεργού επανένταξης, υπό την προϋπόθεση ότι οι εν λόγω εργαζόμενοι συμμετείχαν στο πρόγραμμα του ΕΤΠ σε πλήρη βάση. Τα μαθήματα κατάρτισης είχαν επιλεγεί με προσοχή για τους τομείς εκείνους που παρουσίαζαν ζήτηση στην αγορά εργασίας και είχαν σχεδιαστεί με σκοπό τη συμπλήρωση των μαθημάτων που ήδη παρέχονταν από το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο ή την επιχείρηση απόλυσης. Ακόμη, παρασχέθηκε βοήθεια προς τους εργαζομένους που είχαν βρει απασχόληση για την προετοιμασία των νέων θέσεων εργασίας τους, υποστήριξη προς τους επίδοξους επιχειρηματίες, καθοδήγηση προς τα άτομα που αναζητούσαν εργασία στο εξωτερικό και συστήθηκε ομάδα ειδικών για την ενίσχυση συγκεκριμένων ομάδων ατόμων. Το ΕΤΠ βοήθησε τη Γερμανία να επιτύχει μια πολύ καλύτερη αναλογία μεταξύ αναζητούντων εργασία και συμβούλων — ένας σύμβουλος για 40 εργαζομένους έναντι της κανονικής αναλογίας ενός συμβούλου ανά 200 εργαζομένους — και οι σύμβουλοι επελέγησαν βάσει του ιστορικού των συμμετεχόντων. Λόγω καθυστερήσεων στην αποδέσμευση των κονδυλίων της ΕΕ, η Γερμανία είχε ξεκινήσει την εφαρμογή της πρώτης δέσμης μέτρων με δικούς της πόρους και χρηματοδότηση από το ΕΚΤ. Όλα τα παραπάνω κατέστησαν τη συγχρηματοδότηση από το ΕΤΠ ιδιαίτερα εξατομικευμένη και αποτελεσματική. Έξι μήνες μετά το τέλος της περιόδου εφαρμογής, 42 επιπλέον πρώην άνεργοι είχαν βρει νέα θέση εργασίας, αυξάνοντας τον αριθμό των εργαζομένων που είχαν επανενταχθεί σε 427. Το ποσοστό επανένταξης αυξήθηκε ακόμη περισσότερο μερικούς μήνες αργότερα, αποδεικνύοντας ότι η συνδρομή του ΕΤΠ είναι σημαντική.

Ένα ακόμη καλό παράδειγμα θεωρείται το έργο EGF/2007/004FI/PERLOS της Φινλανδίας.³³² Η κατάρτιση για νέες θέσεις εργασίας με προοπτική για το μέλλον ήταν σημαντικό όφελος, όχι μόνο για τους εργαζόμενους αλλά και για την περιφέρεια γενικά, η οποία είναι απομακρυσμένη και απειλείται με πληθυσμιακή ερήμωση. Αναπτύχθηκε και διατηρήθηκε ένα ευρύ δίκτυο ενδιαφερόμενων μερών, το οποίο υποστήριξε τους απολυμένους εργαζόμενους και τους βοήθησε να επιστρέψουν στην εργασία γρηγορότερα. Η έγκαιρη συνεργασία με την Επιτροπή έδωσε τη δυνατότητα να σχεδιαστεί ένα πιο φιλόδοξο σύνολο μέτρων για τους εργαζόμενους από αυτό που θα ήταν σε διαφορετική περίπτωση εφικτό.

³³² COM (2010) 464 τελικό, 9.9.2010.

Η τελική έκθεση περιελάμβανε ανάλυση SWOT (δυνατά και αδύνατα σημεία, ευκαιρίες και απειλές) της υπόθεσης, η οποία μπορεί να είναι χρήσιμη για τον σχεδιασμό μελλοντικών υποθέσεων. Τα μέτρα που συγχρηματοδότησε το ΕΤΠ έδωσαν στις αρχές της Βόρειας Καρελίας τη δυνατότητα να καταρτίσουν σχέδια έκτακτης ανάγκης για μελλοντικές απολύσεις μεγάλης κλίμακας. Τέλος, ως καλή πρακτική εμφανίζεται και το έργο EGF/2007/003DE/BenQ της Γερμανίας³³³.

Ένα καλό παράδειγμα επιτυχούς συμπληρωματικότητας μεταξύ του ΕΤΠ και του ΕΚΤ αποτελεί η περίπτωση της BenQ (ΕΤΠ/2007/03), για την οποία χορηγήθηκε συνεισφορά το 2007. Στην προκειμένη περίπτωση δόθηκε στήριξη στους απολυμένους εργαζομένους που δέχθηκαν να εγγραφούν σε «εταιρεία μεταβίβασης» (*Transfergesellschaft*) στο πλαίσιο της οποίας τα μέτρα που εφαρμόζονταν στο πλαίσιο των προγραμμάτων του ΕΤΠ μπορούσαν να ισχύσουν και για τους εργαζομένους που απολύθηκαν από την BenQ. Ορισμένοι από τους εργαζόμενους αυτούς πρώτα παρακολούθησαν σύντομους κύκλους κατάρτισης που συγχρηματοδοτήθηκαν από ΕΚΤ προκειμένου να αποκτήσουν το ευρωπαϊκό πιστοποιητικό ικανότητας χειρισμού ηλεκτρονικού υπολογιστή και στη συνέχεια κατάρτιση διάρκειας 5 μηνών για την απόκτηση του επαγγελματικού τίτλου "Βοηθός διαχείρισης" με τη συγχρηματοδότηση.

Συμπερασματικά, από την ανωτέρω αναλυτική και συγκριτική μελέτη των αιτήσεων χρηματοδότησης, που αφορούσαν στον τομέα οικονομικής δραστηριότητας «Κινητά τηλέφωνα» και που υλοποιήθηκαν με τη συνδρομή του Ταμείου, προκύπτει ότι το ΕΤΠ προσέφερε πολύτιμη οικονομική στήριξη, ύψους 26.813.658,44€, σε 10.879 δικαιούχους, σε έξι περιπτώσεις τριών κρατών – μελών. Μετά τη λήξη των προγραμμάτων, βρέθηκαν να απασχολούνται 6.294 άτομα.

Διαπιστώθηκε ότι ο τομέας «Κινητά τηλέφωνα» επλήγη μόνο από τις αναδιαρθρώσεις των επιχειρήσεων λόγω της παγκοσμιοποίησης και καθόλου από την χρηματοπιστωτική και οικονομική κρίση. Για τον τομέα αυτόν αιτήθηκαν συνδρομής από το ΕΤΠ κράτη – μέλη με υψηλή τεχνολογία της Βόρειας και Κεντρικής, με μεγάλη γεωγραφική έκταση, πληθυσμό και οικονομική ανάπτυξη. Παρατηρείται ότι για όλα τα έργα τα αιτούμενα ποσά ήταν πολύ υψηλά, από τα υψηλότερα που έχουν ποτέ ζητηθεί στο ΕΤΠ και μάλιστα παρουσίασαν υψηλό

³³³ COM (2008) 394 τελικό, 28.7.2009.

ποσοστό απορρόφησης. Η ίδια ακριβώς διαπίστωση προκύπτει και από το ποσοστό συμμετοχής των δικαιούχων στα έργα, καθώς σε κάποιες περιπτώσεις ξεπέρασε και τους αναμενόμενους στόχους.

Σε σχέση με το μορφωτικό επίπεδο των δικαιούχων και την αναλογία ανδρών γυναικών δεν υπάρχουν διαθέσιμα στοιχεία καθώς οι τελικές εκθέσεις της πρώτης προγραμματικής περιόδου δεν περιελάμβαναν σχετικά στοιχεία. Επίσης, σε αυτά δεν συμμετείχαν ΝΕΕΤ, καθώς ο κανονισμός στην πρώτη προγραμματική περίοδο δεν το προέβλεπε.

Αξιοσημείωτο, τέλος, είναι ότι τα έργα αυτού του τομέα θεωρούνται επιτυχημένα παραδείγματα αξιοποίησης της συνδρομής του ΕΤΠ.

IV.2.3. ΣΥΓΚΡΙΣΗ ΤΩΝ ΑΙΤΗΣΕΩΝ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗΣ ΠΟΥ ΥΠΟΒΛΗΘΗΚΑΝ ΣΤΟΥΣ ΤΟΜΕΙΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ: «ΛΙΑΝΙΚΟ ΕΜΠΟΡΙΟ, ΕΚΤΟΣ ΜΗΧΑΝΟΚΙΝΗΤΩΝ ΟΧΗΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΜΟΤΟΣΙΚΛΕΤΩΝ» ΚΑΙ «ΚΙΝΗΤΑ ΤΗΛΕΦΩΝΑ»

Μετά την ανάλυση των έργων, που αφορούσαν στον τομέα οικονομικής δραστηριότητας «λιανικό εμπόριο, εκτός μηχανοκίνητων οχημάτων και μοτοσυκλετών» και στον τομέα «κινητά τηλέφωνα», καθίσταται εφικτή μία σύγκριση μεταξύ τους.

Προκύπτει ότι και στους δύο τομείς υποβλήθηκαν πολλές αιτήσεις χρηματοδότησης, συγκριτικά με άλλους τομείς οικονομικής δραστηριότητας. Επίσης, οι αιτήσεις χρηματοδότησης στον τομέα «κινητά τηλέφωνα» αφορούσαν μόνο στην πρώτη προγραμματική περίοδο, ενώ του τομέα «λιανικό εμπόριο» και στις δύο περιόδους, με εντονότερη βέβαια παρουσία στην περίοδο 2014-2020. Σε όλα τα έργα του τομέα «κινητά τηλέφωνα», οι απολύσεις συνδέονται μόνο με σημαντικές διαρθρωτικές αλλαγές στις παγκόσμιες εμπορικές ροές που επιφέρει η παγκοσμιοποίηση, ενώ από τα δέκα έργα του «λιανικού εμπορίου», στα οκτώ οι απολύσεις συνδέονται με τη συνέχιση της παγκόσμιας χρηματοπιστωτικής και οικονομικής κρίσης και σε δύο μόνο οι απολύσεις συνδέονται με τις σημαντικές διαρθρωτικές αλλαγές στις παγκόσμιες εμπορικές ροές, που επιφέρει η παγκοσμιοποίηση. Ακόμη, προκύπτει ότι και στα έξι έργα του τομέα «κινητά τηλέφωνα» οι απολύσεις αφορούσαν σε απολυμένους από μια επιχείρηση, ενώ

στα έργα του «λιανικού εμπορίου» τα τέσσερα αφορούσαν σε απολυμένους από μία μόνο επιχείρηση ενώ τέσσερα σε πολλές μικρές επιχειρήσεις, που δραστηριοποιούνται στον ίδιο οικονομικό κλάδο.

Στα έργα του τομέα «κινητά τηλέφωνα» το κριτήριο παρέμβασης ήταν αυτό που προβλέπεται στο άρθρο 2 στοιχείο α) Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 1927/2006, σύμφωνα με το οποίο πρέπει να υπάρχουν τουλάχιστον 1.000 απολύσεις, εντός τεσσάρων μηνών, σε επιχείρηση κράτους - μέλους, συμπεριλαμβανομένων των εργαζομένων που απολύουν οι προμηθευτές της ή οι παραγωγοί των επόμενων σταδίων του προϊόντος και μόνο σε ένα έργο το κριτήριο ήταν αυτό που προβλέπει το άρθρο 2 γ) Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 1927/2006, δηλαδή σε μικρές αγορές εργασίας ή σε εξαιρετικές περιστάσεις, οι οποίες δικαιολογούνται δεόντως από τα οικεία κράτη - μέλη, η αίτηση χορήγησης συνεισφοράς από το ΕΤΠ μπορεί να θεωρηθεί επιλέξιμη, ακόμη και αν οι προϋποθέσεις που ορίζουν τα στοιχεία α) και β) δεν τηρούνται πλήρως, εφόσον οι απολύσεις έχουν σοβαρό αντίκτυπο στην απασχόληση και στην τοπική οικονομία, με την προϋπόθεση το συνολικό ποσό των συνεισφορών για εξαιρετικές περιστάσεις να μην υπερβαίνει το 15 % του ΕΤΠ ετησίως. Είναι φανερό από το κριτήριο παρέμβασης ότι τα έργα του τομέα «κινητά τηλέφωνα» αφορούσαν σε πολύ μεγάλο αριθμό απολυμένων (τουλάχιστον 1.000 απολυμένους) και σε χρονικό διάστημα τεσσάρων μηνών σε σύγκριση με τα έργα του τομέα «λιανικό εμπόριο», που αφορούσαν σε 500 απολύσεις και μάλιστα σε διάστημα τεσσάρων ή εννέα μηνών. Το γεγονός αυτό αποδεικνύει ότι στην αρχή της δημιουργίας του ΕΤΠ στόχο είναι την αντιμετώπιση των δυσμενών συνεπειών της παγκοσμιοποίησης του εμπορίου στις μεγάλες ευρωπαϊκές βιομηχανίες, οι οποίες κατέστησαν μη ανταγωνιστικές μετά την οικονομική ανάδυση νέων ασιατικών οικονομιών, κυρίως της Κίνας, οι οποίες διέθεταν συγκριτικά πλεονεκτήματα από πλευράς κόστους παραγωγής και έντονης αύξησης της τοπικής ζήτησης αλλά και κατάλληλης τεχνολογίας. Αντίθετα, στα έργα του τομέα «λιανικό εμπόριο», οι απολύσεις συνδέονται με τη συνέχιση της παγκόσμιας χρηματοπιστωτικής και οικονομικής κρίσης και αναδεικνύουν τον λόγο για τον οποίο το ΕΤΠ αρχίζει να διευρύνει το πεδίο εφαρμογής του και σε μικρότερες επιχειρήσεις, που πλήττονται κυρίως από την μείωση της δημόσιας και ιδιωτικής κατανάλωσης λόγω της οικονομικής δυσπραγίας.

Σε σχέση με την αιτούμενη συνδρομή από το ΕΤΠ ξεκάθαρα προκύπτει, όπως φαίνεται και στον πίνακα 40, ότι σε όλα τα έργα του τομέα «κινητά τηλέφωνα» αυτή ήταν πάρα πολύ υψηλή και μάλιστα όχι μόνο συγκριτικά με τα έργα του τομέα «λιανικό εμπόριο» αλλά και με όλες τις υποβληθείσες από το 2007 έως σήμερα αιτήσεις χρηματοδότησης.

ΠΙΝΑΚΑΣ 40:

ΚΙΝΗΤΑ ΤΗΛΕΦΩΝΑ				ΛΙΑΝΙΚΟ ΕΜΠΟΡΙΟ		
A/A	ΑΡΙΘΜΟΣ ΑΙΤΗΣΗΣ/ ΥΠΟΘΕΣΗ	ΠΡΟΒΛΕΠΟΜΕΝΟΣ ΣΥΝΟΛΙΚΟΣ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ	ΠΡΟΒΛΕΠΟΜΕΝΗ ΣΥΝΕΙΣΦΟΡΑ ΕΤΠ	ΑΡΙΘΜΟΣ ΑΙΤΗΣΗΣ/ ΥΠΟΘΕΣΗ	ΠΡΟΒΛΕΠΟΜΕΝΟΣ ΣΥΝΟΛΙΚΟΣ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ	ΠΡΟΒΛΕΠΟΜΕΝΗ ΣΥΝΕΙΣΦΟΡΑ ΕΤΠ
1.	EGF/2007/003DE/ BenQ	25.532.300,00	12.766.150,00	EGF/2010/010CZ/Unilever	498.186,00	323.820,00
2.	EGF/2007/004FI/ PERLOS	4.057.075,00	2.028.538,00	EGF/2010/016ES/Aragón Retail trade	2.400.000,00	1.560.000,00
3.	EGF/2009/002DE/ Nokia	11.107.700,00	5.553.850,00	EGF/2011/004 EL/ALDI Hellas	4.490.000,00	2.918.500,00
4.	EGF/2011/014RO/ Nokia	4.527.200,00	2.942.680,00	EGF/2014/009 EL/Sprider Stores	12.151.500,00	7.290.900,00
5.	EGF/2012/006FI/ Nokia Salo	10.692.000,00	5.346.000,00	EGF/2014/013 EL/ODYSSEFS FOKAS	10.740.000,00	6.444.000,00
6.	EGF/2013/001FI/ NOKIA	19.620.000,00	9.810.000,00	EGF/2015/011 GR/Supermarket Larissa	10.780.000,00	6.468.000,00
7.				EGF/2016/005NL/Drenthe Overijssel Retail	3.031.250,00	1.818.750,00
8.				EGF/2017/003 GR/Attica retail	4.915.250,00	2.949.150,00
9.				EGF/2017/005FI/Retail	4.165.600,00	2.499.360,00
10.				EGF/2019/001BE/Carrefour	2.720.047,00	1.632.028,00
	ΣΥΝΟΛΟ	75.536.275,00	38.447.218,00	ΣΥΝΟΛΟ	55.891.833,00	32.272.480,00

Ο πίνακας 41 παρουσιάζει ότι ως προς το ποσοστό απορρόφησης της συνεισφοράς από το ΕΤΠ στον τομέα «κινητά τηλέφωνα» το ποσοστό αυτό ήταν εξαιρετικά υψηλό, ενώ στον τομέα «λιανικό εμπόριο», με εξαίρεση τρία προγράμματα, το ποσοστό απορρόφησης ήταν κάτω από το 50%.

ΠΙΝΑΚΑΣ 41:

ΚΙΝΗΤΑ ΤΗΛΕΦΩΝΑ					ΛΙΑΝΙΚΟ ΕΜΠΟΡΙΟ			
A/A	ΑΡΙΘΜΟΣ ΑΙΤΗΣΗΣ/ ΥΠΟΘΕΣΗ	ΤΕΛΙΚΟΣ ΠΡΟΥΠΟΛΟΓΙ ΣΜΟΣ	ΣΥΝΕΙΣΦΟΡΑ ΕΤΠ	% ΑΠΟΡΡΟΦΗΣ ΑΠΟ ΕΤΠ	ΑΡΙΘΜΟΣ ΑΙΤΗΣΗΣ/ ΥΠΟΘΕΣΗ	ΤΕΛΙΚΟΣ ΠΡΟΥΠΟΛΟΓΙ ΣΜΟΣ	ΣΥΝΕΙΣΦΟΡΑ ΕΤΠ	% ΑΠΟΡΡΟΦΗΣ ΑΠΟ ΕΤΠ
1.	EGF/2007/ 003DE/ BenQ	20.547.445,52	10.273.722,76	80,48%	EGF/2010/010 CZ/Unilever	242.696,00	157.752,40	48,72%
2.	EGF/2007/	2.642.506,49	1.321.253,25	65,13%	EGF/2010/016	2.179.510,85	1.416.682,05	90,81%

	004FI/ PERLOS				ES/Aragón Retail trade			
3.	EGF/2009/ 002DE/ Nokia	10.271.292,38	5.135.646,19	92,47%	EGF/2011/004 EL/ALDI Hellas	2.795.691,34	1.817.199,37	62,26%
4.	EGF/2011/ 014RO/ Nokia	2.559.733,00	1.663.826,45	56,54%	EGF/2014/009 EL/Sprider Stores	4.144.958,33	2.486.975,00	34,11%
5.	EGF/2012/ 006FI/ Nokia Salo	4.313.229,24	2.156.614,62	40,34%	EGF/2014/013 EL/ODYSSEFS FOKAS	3.822.444,43	2.293.466,66	35,59%
6.	EGF/2013/ 001FI/ NOKIA	12.525.192,34	6.262.595,17	63,84%	EGF/2015/011 GR/Supermar ket Larissa	3.409.898,90	2.045.939,34	31,63%
7.					EGF/2016/005 NL/Drenthe Overijssel Retail	1.423.119,00	853.871,40	46,95%
8.					EGF/2017/003 GR/Attica retail	1.079.509,75	647.705,85	21,96%
9.					EGF/2017/005 FI/Retail	2.635.479,06	1.581.287,44	63,27%
	ΣΥΝΟΛΟ	52.859.396,97	26.813.658,44	69,74%	ΣΥΝΟΛΟ	21.733.307,66	13.300.879,51	41,21%

Ως προς τον αριθμό των απολυμένων προκύπτει ότι στον τομέα «κινητά τηλέφωνα» ο αριθμός τους ήταν, εκτός από ένα πρόγραμμα, πάνω από 1.000 άτομα, ενώ στις αιτήσεις για το «λιανικό εμπόριο» μόνο σε τρεις από τις δέκα αιτήσεις οι απολυμένοι ήταν πάνω από 1.000 άτομα και στις περισσότερες κυμαίνονταν περίπου μεταξύ 557 έως 761 ανέργων. Ο αριθμός των ατόμων στον οποίο στόχευαν τα προγράμματα κυμαινόταν στις αιτήσεις του «λιανικού εμπορίου» από 400 έως 1.500 άτομα, ενώ στις αιτήσεις για τα «κινητά τηλέφωνα» από 915 έως 3.719, γεγονός που αποδεικνύει ότι στην πρώτη προγραμματική περίοδο επλήγησαν μεγάλες επιχειρήσεις του τομέα της «κινητής τηλεφωνίας» και υπήρξαν μεγάλες ομαδικές απολύσεις, που άφησαν εκτεθειμένους πολλούς ανέργους, ενώ αντίθετα, στον τομέα του «λιανικού εμπορίου», που επλήγη κυρίως κατά τη δεύτερη προγραμματική περίοδο αφορούσε σε μικρότερες επιχειρήσεις.

ΠΙΝΑΚΑΣ 42:

ΛΙΑΝΙΚΟ ΕΜΠΟΡΙΟ			ΚΙΝΗΤΑ ΤΗΛΕΦΩΝΑ	
A/A	ΥΠΟΘΕΣΗ	ΑΠΟΛΥΜΕΝΟΙ	ΥΠΟΘΕΣΗ	ΑΠΟΛΥΜΕΝΟΙ
1.	EGF/2010/010CZ/Unilever	460	EGF/2007/003DE/BenQ	3.303
2.	EGF/2010/016ES/Aragón Retail trade	400	EGF/2007/004FI/PERLOS	915

3.	EGF/2011/004 EL/ALDI Hellas	642	EGF/2009/002DE/Nokia	1.316
4.	EGF/2014/009 EL/Sprider Stores	761	EGF/2011/014RO/Nokia	1.904
5.	EGF/2014/013 EL/ODYSSEFS FOKAS	600	EGF/2012/006FI/Nokia Salo	1.000
6.	EGF/2015/011 GR/Supermarket Larissa	557	EGF/2013/001FI/NOKIA	4.509
7.	EGF/2016/005NL/Drenthe Overijssel Retail	800		
8.	EGF/2017/003 GR/Attica retail	725		
9.	EGF/2017/005FI/Retail	1.500		
10.	EGF/2019/001BE/Carrefour	1.019		

Σε ό,τι αφορά τον αριθμό των επιλέξιμων δικαιούχων προκύπτει ότι τα προγράμματα για το «λιανικό εμπόριο» στοχεύουν σε πολύ μικρότερο αριθμό επιλέξιμων απολυμένων από ό,τι τα προγράμματα στα «κινητά τηλέφωνα».

ΠΙΝΑΚΑΣ 43:

ΛΙΑΝΙΚΟ ΕΜΠΟΡΙΟ			ΚΙΝΗΤΑ ΤΗΛΕΦΩΝΑ	
A/A	ΥΠΟΘΕΣΗ	ΕΠΙΛΕΞΙΜΟΙ ΑΠΟΛΥΜΕΝΟΙ	ΥΠΟΘΕΣΗ	ΕΠΙΛΕΞΙΜΟΙ ΑΠΟΛΥΜΕΝΟΙ
1.	EGF/2010/010CZ/Unilever	460	EGF/2007/003DE/BenQ	2.400
2.	EGF/2010/016ES/Aragón Retail trade	400	EGF/2007/004FI/PERLOS	915
3.	EGF/2011/004 EL/ALDI Hellas	642	EGF/2009/002DE/Nokia	1.316
4.	EGF/2014/009 EL/Sprider Stores	761	EGF/2011/014RO/Nokia	1.416
5.	EGF/2014/013 EL/ODYSSEFS FOKAS	600	EGF/2012/006FI/Nokia Salo	1.000
6.	EGF/2015/011 GR/Supermarket Larissa	557	EGF/2013/001FI/NOKIA	3.719
7.	EGF/2016/005NL/Drenthe Overijssel Retail	800		
8.	EGF/2017/003 GR/Attica retail	725		
9.	EGF/2017/005FI/Retail	1.500		
10.	EGF/2019/001BE/Carrefour	400		

Ως προς τον αριθμό των ωφελουμένων προκύπτει ότι ωφελήθηκαν πολύ περισσότερα άτομα στον τομέα «κινητά τηλέφωνα», από ό,τι στον τομέα «λιανικό εμπόριο».

ΠΙΝΑΚΑΣ 44:

ΛΙΑΝΙΚΟ ΕΜΠΟΡΙΟ			ΚΙΝΗΤΑ ΤΗΛΕΦΩΝΑ	
A/A	ΥΠΟΘΕΣΗ	ΩΦΕΛΟΥΜΕΝΟΙ ΑΠΟΛΥΜΕΝΟΙ	ΥΠΟΘΕΣΗ	ΩΦΕΛΟΥΜΕΝΟΙ ΑΠΟΛΥΜΕΝΟΙ
1.	EGF/2010/010CZ/Unilever	341	EGF/2007/003DE/BenQ	2.528
2.	EGF/2010/016ES/Aragón Retail trade	391	EGF/2007/004FI/PERLOS	921
3.	EGF/2011/004 EL/ALDI Hellas	464	EGF/2009/002DE/Nokia	1.305
4.	EGF/2014/009 EL/Sprider Stores	517	EGF/2011/014RO/Nokia	1.595
5.	EGF/2014/013 EL/ODYSSEFS FOKAS	379	EGF/2012/006FI/Nokia Salo	829
6.	EGF/2015/011 GR/Supermarket Larissa	497	EGF/2013/001FI/NOKIA	3.701
7.	EGF/2016/005NL/Drenthe Overijssel Retail	754		
8.	EGF/2017/003 GR/Attica retail	217		
9.	EGF/2017/005FI/Retail	1.467		
10.	EGF/2019/001BE/Carrefour			

Το πιο ενδιαφέρον είναι το ποσοστό των επιλέξιμων απολυμένων, που τελικά συμμετείχαν και ολοκλήρωσαν τα προγράμματα, όπως παρουσιάζεται στον πίνακα 45. Προκύπτει ότι στα προγράμματα για τα «κινητά τηλέφωνα» το ποσοστό υπερβαίνει το 100% σε τρία προγράμματα και μόνο σε ένα φτάνει το 82,90%, το οποίο είναι κατά πολύ υψηλότερο από τα αντίστοιχα ποσοστά στον τομέα του «λιανικού εμπορίου», όπου σε τρία μόνο προγράμματα το ποσοστό είναι υψηλότερο από 90% ενώ τα υπόλοιπα κυμαίνονται από το 74% και κάτω.

ΠΙΝΑΚΑΣ 45:

	A/A	ΥΠΟΘΕΣΗ	ΣΤΟΧΕΥΜΕΝΟΙ ΑΠΟΛΥΜΕΝΟΙ	ΩΦΕΛΟΥΜΕΝΟΙ	% ΣΥΜΜΕΤΟΧΗΣ ΕΠΙΛΕΞΙΜΩΝ ΣΤΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ
ΛΙΑΝΙΚΟ ΕΜΠΟΡΙΟ	1.	EGF/2010/010CZ/Unilever	460	341	74,13%
	2.	EGF/2010/016ES/Aragón Retail trade Aragón Retail trade	400	391	97,75%
	3.	EGF/2011/004 EL/ALDI Hellas	642	464	72,27%
	4.	EGF/2014/009 EL/Sprider Stores	761	517	67,94%
	5.	EGF/2014/013 EL/ODYSSEFS FOKAS	600	379	63,17%

	6.	EGF/2015/011 GR/Supermarket Larissa	557	497	89,23%
	7.	EGF/2016/005NL/Drenthe Overijssel Retail	800	754	94,25%
	8.	EGF/2017/003 GR/Attica retail	725	217	29,93%
	9.	EGF/2017/005FI/Retail	1500	1467	97,80%
ΚΙΝΗΤΑ ΤΗΛΕΦΩΝΑ	1.	EGF/2007/003DE/BenQ	2.400	2.528	105,33%
	2.	EGF/2007/004FI/PERLOS	915	921	100,66%
	3.	EGF/2009/002DE/Nokia	1.316	1.305	99,16%
	4.	EGF/2011/014RO/Nokia	1.416	1.595	112,64%
	5.	EGF/2012/006FI/Nokia Salo	1.000	829	82,90%
	6.	EGF/2013/001FI/NOKIA	3.719	3.701	99,52%

Επίσης, σε ό,τι αφορά την εργασιακή κατάσταση των ωφελουμένων στη λήξη των προγραμμάτων προκύπτει ότι στο «λιανικό εμπόριο» το ποσοστό όσων απασχολούνταν στη λήξη των προγραμμάτων κυμαινόταν από 83,84% έως 15,51% ενώ στα «κινητά τηλέφωνα» το αντίστοιχο ποσοστό κυμαινόταν από 64,54% έως 29,50%. Σε ό,τι αφορά το ποσοστό των ανέργων στον τομέα «λιανικό εμπόριο» κυμαίνεται από 81,68% έως 4,64%, ενώ στον τομέα «κινητά τηλέφωνα» από 22,19% έως 61,23% και παρουσιάζεται για κάθε έργο στον πίνακα 46.

ΠΙΝΑΚΑΣ 46:

ΕΡΓΑΣΙΑΚΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΩΦΕΛΟΥΜΕΝΩΝ ΣΤΗ ΛΗΞΗ ΤΩΝ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ						
	A/A	ΥΠΟΘΕΣΗ	ΑΠΑΣΧΟΛΟΥΜΕΝΟΙ	ΑΝΕΡΓΟΙ/ΑΕΡΓΟΙ	ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗ	ΑΓΝΩΣΤΟ
ΛΙΑΝΙΚΟ ΕΜΠΟΡΙΟ	1.	EGF/2010/010CZ/Unilever	216	54 ΑΝΕΡΓΟΙ + 15 ΑΕΡΓΟΙ = 69	0	56
	2.	EGF/2010/016ES/Aragón Retail trade	146	245	0	0
	3.	EGF/2011/004 EL/ALDI Hellas	240	224	0	0
	4.	EGF/2014/009 EL/Sprider Stores	195	322	0	0
	5.	EGF/2014/013 EL/ODYSSEFS FOKAS	110	253 ΑΝΕΡΓΟΙ + 3 ΑΕΡΓΟΙ = 256	11	2
	6.	EGF/2015/011 GR/Supermarket Larissa	239	249 ΑΝΕΡΓΟΙ + 8 ΑΕΡΓΟΙ = 257	0	59
	7.	EGF/2016/005NL/Drenthe Overijssel Retail	380	35 ΑΝΕΡΓΟΙ + ΑΕΡΓΟΙ = 110	264	0

	8.	EGF/2017/003 GR/Attica retail	121	94	0	2
	9.	EGF/2017/005FI/Retail	1.230	182 ΑΝΕΡΓΟΙ + 8 ΑΕΡΓΟΙ = 190	47	0
ΚΙΝΗΤΑ ΤΗΛΕΦΩΝΑ	1.	EGF/2007/003DE/BenQ	1.623	561	256	88
	2.	EGF/2007/004FI/PERLOS	524	369	0	28
	3.	EGF/2009/002DE/Nokia	385	799	121	0
	4.	EGF/2011/014RO/Nokia	1.007	588	0	0
	5.	EGF/2012/006FI/Nokia Salo	367	358	104	0
	6.	EGF/2013/001FI/NOKIA	2.388	994	267	52

Όσον αφορά το ποσοστό των ωφελουμένων, που απασχολούνταν κατά τη λήξη των έργων, προκύπτει ότι στα έργα του τομέα «κινητά τηλέφωνα» το ποσοστό των απασχολούμενων κυμαίνεται από 44,27% έως 64,52%, με μόνη εξαίρεση το έργο EGF/2009/002DE/Nokia της Γερμανίας, όπου το ποσοστό είναι αρκετά χαμηλό (29,50%). Μεγαλύτερη διακύμανση παρουσιάζουν τα αντίστοιχα ποσοστά στα έργα του τομέα «λιανικό εμπόριο», που κυμαίνονται από 29,02% έως 83,84%.

ΠΙΝΑΚΑΣ 47:

ΛΙΑΝΙΚΟ ΕΜΠΟΡΙΟ			ΚΙΝΗΤΑ ΤΗΛΕΦΩΝΑ	
A/A	ΥΠΟΘΕΣΗ	% ΑΠΑΣΧΟΛΟΥΜΕΝΟΙ	ΥΠΟΘΕΣΗ	% ΑΠΑΣΧΟΛΟΥΜΕΝΟΙ
1.	EGF/2010/010CZ/Unilever	63,34%	EGF/2007/003DE/BenQ	64,20%
2.	EGF/2010/016ES/Aragón Retail trade	37,34%	EGF/2007/004FI/PERLOS	56,89%
3.	EGF/2011/004 EL/ALDI Hellas	51,70%	EGF/2009/002DE/Nokia	29,50%

4.	EGF/2014/009 EL/Sprider Stores	37,72%	EGF/2011/014RO/Nokia	63,13%
5.	EGF/2014/013 EL/ODYSSEFS FOKAS	29,02%	EGF/2012/006FI/Nokia Salo	44,27%
6.	EGF/2015/011 GR/Supermarket Larissa	48,09%	EGF/2013/001FI/NOKIA	64,52%
7.	EGF/2016/005NL/Drenthe Overijssel Retail	50,40%		
8.	EGF/2017/003 GR/Attica retail	55,76%		
9.	EGF/2017/005FI/Retail	83,84%		

Σε ό,τι αφορά το ποσοστό των ανέργων/αέργων, στον πίνακα 48, φαίνεται ότι αυτό είναι υψηλότερο στα έργα του τομέα «λιανικό εμπόριο» και ενδεχομένως αυτό να σχετίζεται και με το γεγονός ότι η οικονομική κρίση περιορίζει τις ευκαιρίες επανένταξης στην αγορά εργασίας. Αντιθέτως, στα έργα του τομέα «κινητά τηλέφωνα» το ποσοστό είναι μικρότερο και ίσως αυτό συνδέεται με το γεγονός ότι υπήρχαν περισσότερες προσφερόμενες θέσεις εργασίας, ανεξαρτήτως της επιτυχούς ή μη υλοποίησης των έργων.

ΠΙΝΑΚΑΣ 48:

ΛΙΑΝΙΚΟ ΕΜΠΟΡΙΟ			ΚΙΝΗΤΑ ΤΗΛΕΦΩΝΑ	
A/A	ΥΠΟΘΕΣΗ	% ΑΝΕΡΓΟΙ/ΑΕΡΓΟΙ	ΥΠΟΘΕΣΗ	% ΑΝΕΡΓΟΙ/ΑΕΡΓΟΙ
1.	EGF/2010/010CZ/Unilever	20,23%	EGF/2007/003DE/BenQ	22,19%
2.	EGF/2010/016ES/Aragón Retail trade	62,66%	EGF/2007/004FI/PERLOS	40,07%
3.	EGF/2011/004 EL/ALDI Hellas	48,28%	EGF/2009/002DE/Nokia	61,23%
4.	EGF/2014/009 EL/Sprider Stores	62,28%	EGF/2011/014RO/Nokia	36,87%
5.	EGF/2014/013 EL/ODYSSEFS FOKAS	67,55%	EGF/2012/006FI/Nokia Salo	43,18%
6.	EGF/2015/011 GR/Supermarket Larissa	51,71%	EGF/2013/001FI/NOKIA	26,86%
7.	EGF/2016/005NL/Drenthe Overijssel Retail	14,59%		
8.	EGF/2017/003 GR/Attica retail	43,32%		
9.	EGF/2017/005FI/Retail	12,95%		

Σε ό,τι αφορά τους ωφελουμένους που στη λήξη των έργων εντάχθηκαν σε κάποιο πρόγραμμα εκπαίδευσης ή κατάρτισης προκύπτει, όπως φαίνεται και στον πίνακα 49, ότι στα έργα του τομέα «κινητά τηλέφωνα» ένα μικρός μόνο αριθμός ωφελουμένων εντάχθηκε σε κάποιο σχετικό πρόγραμμα, ενώ, αντιθέτως, στα έργα του τομέα «λιανικό εμπόριο» δεν υπήρξε απορρόφηση ωφελουμένων σε κάποιο πρόγραμμα κατάρτισης ή εκπαίδευσης.

ΠΙΝΑΚΑΣ 49:

ΛΙΑΝΙΚΟ ΕΜΠΟΡΙΟ			ΚΙΝΗΤΑ ΤΗΛΕΦΩΝΑ	
A/A	ΥΠΟΘΕΣΗ	% ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ/ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗ	ΥΠΟΘΕΣΗ	% ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ /ΚΑΤΑΡΤΙΣΗ
1.	EGF/2010/010CZ/Unilever	0,00%	EGF/2007/003DE/BenQ	10,13%
2.	EGF/2010/016ES/Aragón Retail trade	0,00%	EGF/2007/004FI/PERLOS	0,00%
3.	EGF/2011/004 EL/ALDI Hellas	0,00%	EGF/2009/002DE/Nokia	9,27%
4.	EGF/2014/009 EL/Sprider Stores	0,00%	EGF/2011/014RO/Nokia	0,00%
5.	EGF/2014/013 EL/ODYSSEFS FOKAS	2,90%	EGF/2012/006FI/Nokia Salo	12,55%
6.	EGF/2015/011 GR/Supermarket Larissa	0,00%	EGF/2013/001FI/NOKIA	7,21%
7.	EGF/2016/005NL/Drenthe Overijssel Retail	0,00%		
8.	EGF/2017/003 GR/Attica retail	0,00%		
9.	EGF/2017/005FI/Retail	3,20%		

IV.3. ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΚΑΙ ΣΥΓΚΡΙΤΙΚΗ ΜΕΛΕΤΗ ΑΙΤΗΣΕΩΝ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗΣ ΔΙΑΦΟΡΩΝ ΚΡΑΤΩΝ – ΜΕΛΩΝ ΣΤΟ ΕΤΠ

Στη συνέχεια θα παρουσιαστούν όλα τα έργα του ΕΤΠ που υλοποιήθηκαν σε τέσσερα κράτη – μέλη της Ε.Ε., προκειμένου αφενός να αναδειχθεί η συμβολή του Ταμείου στους πληττόμενους από την παγκοσμιοποίηση και την οικονομική κρίση εργαζόμενους και αφετέρου να γίνουν συγκρίσεις ως προς τον τρόπο υλοποίησης των προγραμμάτων στα διάφορα κράτη. Θα παρουσιαστεί ο τρόπος αξιοποίησης του ΕΤΠ στην Ελλάδα, την Ιρλανδία, τη Φινλανδία και τη Σουηδία, γιατί στα τέσσερα αυτά κράτη υλοποίησαν πάρα πολλά έργα συγχρηματοδοτούμενα από το ΕΤΠ και στις δύο προγραμματικές περιόδους και για τα οποία υπάρχουν διαθέσιμα στοιχεία σύγκρισης.

IV.3.1. ΟΙ ΑΙΤΗΣΕΙΣ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΕΙΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ ΣΤΟ ΕΤΠ

Συνολικά, από την έναρξη λειτουργίας του ΕΤΠ, το 2007, έως και το τέλος του 2020, η Ελλάδα έχει υποβάλει εννέα (9) αιτήσεις χρηματοδότησης στο ΕΤΠ. Αν και το ΕΤΠ ξεκίνησε να λειτουργεί από το 2007, η πρώτη φορά που η Ελλάδα υπέβαλε αίτηση χρηματοδότησης στο ΕΤΠ ήταν το 2011. Βάσει του ιδρυτικού Κανονισμού 1927/2006, η υποβολή αιτήσεων χρηματοδότησης στο ΕΤΠ αφορούσε μόνο στις περιπτώσεις απολυμένων λόγω της παγκοσμιοποίησης του εμπορίου. Καθώς στην Ελλάδα δεν υπήρχαν μεγάλες επιχειρήσεις, οι οποίες μάλιστα να προβούν και σε μαζικές απολύσεις, οφειλόμενες, αποδεδειγμένα, στην παγκοσμιοποίηση του εμπορίου, η χώρα δεν μπορούσε να υποβάλει σχετικό αίτημα. Χάρη στον τροποποιητικό Κανονισμό 546/2009 που επέτρεπε την υποβολή αιτήσεων και για λόγους οικονομικής κρίσης η Ελλάδα μπόρεσε το 2011 για πρώτη φορά να υποβάλει την **EGF/2011/004 ALDI Hellas** αίτηση χρηματοδότησης, η οποία αφορούσε στους απολυμένους της εταιρείας ALDI Hellas. Όμως, από το 2011 μεσολάβησαν τρία χρόνια έως ότου η Ελλάδα να πληροί και πάλι τις προϋποθέσεις ώστε να μπορεί να υποβάλει νέα αίτηση χρηματοδότησης. Ο λόγος αυτής της καθυστέρησης υπήρξε ο περιορισμός που υπήρχε στον Κανονισμό 546/2009, σύμφωνα με τον οποίο επιτρεπόταν η παροχή στήριξης από το ΕΤΠ και για λόγους οικονομικής κρίσης αλλά μόνο για τα έτη από το 2009 έως το 2011. Επομένως, η Ελλάδα δεν μπορούσε να υποβάλει αίτηση χρηματοδότησης μετά το 2011, δηλαδή κατά τα έτη 2012 και 2013. Μόνο μετά την έκδοση του νέου Κανονισμού 1309/2013 που επέτρεπε πλέον και για λόγους οικονομικής κρίσης την παροχή στήριξης, η Ελλάδα μπόρεσε μέσα σε μία μόλις χρονιά, το 2014, να υποβάλει συνολικά πέντε (5) αιτήσεις χρηματοδότησης³³⁴. Πρόκειται για την **EGF/2014/001 EL/Nutriart**, που αφορούσε στους απολυμένους της εταιρείας Nutriart S.A. και ήταν η δεύτερη αίτηση χρηματοδότησης της Ελλάδας, για την **EGF/2014/009 – GR Sprider Stores**, που αφορούσε στους απολυμένους της εταιρείας «Sprider Stores A.E.», για την **EGF/2014/013 – GR Odyssefs Fokas**, που αφορούσε στους απολυμένους της εταιρείας «Οδυσσεύς Φωκάς Α.Ε.», για την **EGF/2014/015 – GR Attica publishing activities**, που αφορούσε σε απολυμένους από σαράντα

³³⁴ Η Ολλανδία είναι η μόνη χώρα που μέσα σε μία χρονιά υπέβαλε τις περισσότερες αιτήσεις χρηματοδότησης (το 2009 υπέβαλε επτά αιτήσεις χρηματοδότησης και το 2010 έξι αιτήσεις) ενώ εντός του ίδιου έτους πέντε αιτήσεις χρηματοδότησης έχουν υποβάλει μόνο τρία κράτη: η Ισπανία (2010 και 2011), η Ιταλία (2011) και η Ελλάδα (2014).

έξι (46) επιχειρήσεις της Περιφέρειας Αττικής του κλάδου, με τίτλο: «Εκδοτικές Δραστηριότητες» και για την **EGF/2014/018 – GR Attica Broadcasting** που αφορούσε στους απολυμένους δεκαέξι (16) επιχειρήσεων της Περιφέρειας Αττικής του κλάδου, με τίτλο: «Δραστηριότητες προγραμματισμού και ραδιοτηλεοπτικών εκπομπών». Όμως και την επόμενη χρονιά, το 2015, η Ελλάδα υπέβαλε μία νέα αίτηση χρηματοδότησης, την **EGF/2015/011 – GR Supermarket Larissa** για τους απολυμένους της εταιρείας «Σουπερμάρκετ Λάρισσα ΑΒΕΕ». Ακολούθησε, το 2017, η αίτηση χρηματοδότησης **EGF/2017/003 GR-Attica retail**, που αφορούσε στους απολυμένους εταιρειών του κλάδου, με τίτλο: «Χονδρικό εμπόριο, εκτός από το εμπόριο μηχανοκίνητων οχημάτων και μοτοσυκλετών». Τέλος, το 2018, η Ελλάδα υπέβαλε την τελευταία³³⁵ αίτηση χρηματοδότησής της στο ΕΤΠ για την προγραμματική περίοδο 2014-2020, την **EGF/2018/003 EL/Attica publishing**, για τους απολυμένους εταιρειών του κλάδου, με τίτλο: «Εκδοτικές δραστηριότητες». Είναι πραγματικά αξιοσημείωτο ότι, αφενός όλες, ανεξαιρέτως, οι ελληνικές αιτήσεις χρηματοδότησης αφορούσαν σε απολύσεις για λόγους οικονομικής κρίσης και καμία σε λόγους που σχετίζονταν με την παγκοσμιοποίηση του εμπορίου και αφετέρου ότι όλες έγιναν αποδεκτές από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή και ακολούθως ενεκρίθησαν από το Συμβούλιο και το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και υλοποιήθηκαν. Στον ακόλουθο πίνακα, παρουσιάζονται όλες οι αιτήσεις χρηματοδότησης της Ελλάδας στο ΕΤΠ και στη συνέχεια παρουσιάζεται αναλυτικά κάθε μία περίπτωση ξεχωριστά.

ΠΙΝΑΚΑΣ 50:

A/A	ΕΤΟΣ	ΥΠΟΘΕΣΗ
1.	2011	EGF/2011/004 ALDI Hellas
2.	2014	EGF/2014/001 EL/Nutriart
3.	2014	EGF/2014/009 Sprider Stores
4.	2014	EGF/2014/013 Odyssefs Fokas
5.	2014	EGF/2014/015 Attica publishing activities
6.	2014	EGF/2014/018 – GR Attica Broadcasting

³³⁵ Η τελευταία αίτηση χρηματοδότησης υποβλήθηκε από την Ελλάδα στο ΕΤΠ στις 21-12-2021.

7.	2015	EGF/2015/011 – GR Supermarket Larissa
8.	2017	EGF/2017/003 GR-Attica retail
9.	2018	EGF/2018/003 EL/Attica publishing

IV.3.1.1. Υπόθεση EGF/2011/004 ALDI Hellas

Δυνάμει του κριτηρίου παρέμβασης που προβλέπεται στο άρθρο 2 στοιχείο α) του Κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1927/2006, που απαιτούσε τουλάχιστον πεντακόσιες απολύσεις σε χρονικό διάστημα τεσσάρων μηνών σε επιχείρηση κράτους - μέλους, συμπεριλαμβανομένων των εργαζόμενων τους οποίους απολύουν οι προμηθευτές της ή οι παραγωγοί των επόμενων σταδίων του προϊόντος, η τότε αρμόδια ελληνική υπηρεσία για το ΕΤΠ, η ΕΥΣΕΚΤ³³⁶, υπέβαλε, στις 10 Μαΐου 2011, στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή αίτημα χρηματοδότησης από το ΕΤΠ για την ενίσχυση εξακοσίων σαράντα δύο (642) απολυμένων³³⁷ της γερμανικής επιχείρησης ALDI Ελλάς Supermarket Συμμετοχική Ε.Π.Ε & ΣΙΑ Ε.Ε. και ενός προμηθευτή της - Thessaloniki Logistics A.E. -, συνολικού προϋπολογισμού 4.490.000,00€³³⁸. Σύμφωνα με τον Κανονισμό, το 65% του συνολικού προϋπολογισμού του προγράμματος θα καλυπτόταν από το ΕΤΠ και, επομένως, η χρηματοδοτική συνδρομή από το ΕΤΠ θα ανερχόταν σε 2.918.500,00€. Η επιχείρηση λειτουργούσε στον οικονομικό τομέα που ταξινομείται σύμφωνα με τη NACE αναθ. 2 στον κλάδο 47 «Λιανικό εμπόριο», κυρίως στις περιφέρειες επιπέδου NUTS 2 της Κεντρικής Μακεδονίας (EL 12) και της Αττικής (EL 30). Η αίτηση χρηματοδότησης από το ΕΤΠ εγκρίθηκε από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή στις 22 Σεπτεμβρίου 2011 και χωρίς αλλαγές, τελικά, ενεκρίθη στις 8 Νοεμβρίου 2011 και στις 16 Νοεμβρίου 2011 από το Συμβούλιο και το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο αντίστοιχα. Η συνδρομή από το ΕΤΠ χορηγήθηκε στις 16 Δεκεμβρίου 2011.

³³⁶ Πρόκειται για την Ειδική Υπηρεσία Συντονισμού και Παρακολούθησης Δράσεων Ευρωπαϊκού Κοινωνικού Ταμείου (ΕΥΣΕΚΤ) της Γενικής Γραμματείας Διαχείρισης Κοινωνικών και Άλλων Πόρων του Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικής Ασφάλισης, που σύμφωνα με την υπ' αριθμ. 0.9415/3.1543-11/05/2010 Κ.Υ.Α. (ΦΕΚ 692/Β/21-05-2010) του Υφυπουργού Οικονομίας, Ανταγωνιστικότητας και Ναυτιλίας και του Υφυπουργού Εργασίας και Κοινωνικής Ασφάλισης είχε ορισθεί ως Αρχή Διαχείρισης του Ευρωπαϊκού Ταμείου Προσαρμογής στην Παγκοσμιοποίηση και η οποία σε συνεργασία με τις αρμόδιες υπηρεσίες του - τότε - Υπουργείου Οικονομίας, Ανταγωνιστικότητας και Ναυτιλίας υπέβαλαν την πρώτη ελληνική αίτηση χρηματοδότησης από το ΕΤΠ.

³³⁷ Ειδικότερα, η αίτηση χρηματοδότησης αφορούσε σε πεντακόσιους εξήντα εννέα (569) απολυμένους της επιχείρησης Aldi Hellas Supermarket Συμμετοχική Ε.Π.Ε & ΣΙΑ Ε.Ε. και σε εβδομήντα τρεις (73) απολυμένους του προμηθευτή της Thessaloniki Logistics A.E., δηλαδή συνολικά εξακόσια σαράντα δύο (642) άτομα, εκ των οποίων οι πεντακόσιοι πενήντα τέσσερις (554) απολύθηκαν κατά την 4μηνη περίοδο 4 Νοεμβρίου 2010 έως 4 Μαρτίου 2011 και οι ογδόντα οκτώ (88) πριν την περίοδο αναφοράς.

³³⁸ Από τον συνολικό προβλεπόμενο προϋπολογισμό του έργου, που ανερχόταν σε 4.490.000,00€, τα 4.266.000,00€ αφορούσαν σε δαπάνες για εξατομικευμένες υπηρεσίες και τα 224.000,00€ για την παροχή τεχνικής βοήθειας.

Στην αιτιολογική έκθεση ³³⁹ της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για την ελληνική αίτηση χρηματοδότησης, αναφέρεται ότι στοιχειοθετείται επαρκώς η σύνδεση των απολύσεων με τις μεγάλες διαρθρωτικές αλλαγές στη μορφή του παγκόσμιου εμπορίου λόγω της παγκοσμιοποίησης ή της παγκόσμιας χρηματοπιστωτικής και οικονομικής κρίσης. Συγκεκριμένα, αναφέρεται ότι οι καταστροφικές για την ελληνική οικονομία συνέπειες της οικονομικής και χρηματοπιστωτικής κρίσης οδήγησαν την ελληνική κυβέρνηση στη λήψη μέτρων, όπως η αύξηση των φορολογικών εσόδων, ο εξορθολογισμός των δημοσίων δαπανών και η μείωση των μισθών των δημοσίων υπαλλήλων. Το αποτέλεσμα ήταν η μείωση του μέσου εισοδήματος στον ιδιωτικό τομέα, στο πλαίσιο της προσπάθειας αύξησης της ανταγωνιστικότητας της ελληνικής οικονομίας, και η επακόλουθη μείωση της κατανάλωσης, που επηρέασε σημαντικά και τον τομέα του λιανικού εμπορίου και ειδικότερα τα σούπερ μάρκετ. Επισημαίνεται, ακόμη, ότι ενώ οι μεγάλες αλυσίδες σούπερ μάρκετ άλλαξαν τις στρατηγικές πωλήσεών τους, αυξάνοντας τον όγκο των προϊόντων ιδιωτικής ετικέτας που διέθεταν προς πώληση, η φθηνή αλυσίδα σούπερ μάρκετ ALDI, που δεν μπόρεσε εγκαίρως να ακολουθήσει αυτού του είδους τη στρατηγική, τελικά, δεν άντεξε στον ανταγωνισμό. Απόδειξη της απρόβλεπτης φύσης των εν λόγω απολύσεων ήταν ότι η ALDI, ενώ το 2005 εγκαταστάθηκε στην Ελλάδα και το δεκαετές στρατηγικό πρόγραμμά της προέβλεπε τη λειτουργία 300 με 400 καταστημάτων, αίφνης, το 2008, λόγω της οικονομικής κρίσης, η επιχείρηση, που ως τότε επιτύγχανε τους τεθέντες στόχους της, δεν μπόρεσε εγκαίρως να επιτύχει οικονομίες κλίμακας και έκλεισε όλα τα καταστήματά της, απολύοντας τους εργαζομένους της. Ο αντίκτυπος αυτών των απολύσεων ήταν τεράστιος στην απασχόληση σε τοπικό, περιφερειακό και εθνικό επίπεδο και αυτό γιατί οι πολυπληθείς περιφέρειες της Κεντρικής Μακεδονίας και της Αττικής, όπου βρισκόταν και ο μεγαλύτερος αριθμός καταστημάτων της ALDI, αποτελούσαν και τις περιοχές που επλήγησαν περισσότερο από τις απολύσεις. Αλλά και σε άλλες ελληνικές περιφέρειες, όπως η Ανατολική Μακεδονία-Θράκη, η Δυτική Μακεδονία, η Ήπειρος, η Δυτική Ελλάδα, η Στερεά Ελλάδα και η Πελοπόννησος, όπου υπήρχαν καταστήματα της επιχείρησης, σημειώθηκαν απολύσεις αλλά σε μικρότερο βέβαια αριθμό.

³³⁹ COM (2011) 580 τελικό, 22.9.2011.

Η συντονισμένη δέσμη εξατομικευμένων υπηρεσιών καταρτίστηκε σε συνεργασία με εκπροσώπους των εργαζομένων και της επιχείρησης, το ΙΝΕ/ΓΣΕΕ, την οργάνωση των εργοδοτών: Σύνδεσμος Επιχειρήσεων Λιανικής Πώλησης Ελλάδος, το Ι.Κ.Α. και τον Ο.Α.Ε.Δ. Συγκεκριμένα, η συντονισμένη δέσμη εξατομικευμένων ενεργειών προς τους απολυμένους περιελάμβανε:

- ❖ Επαγγελματικό προσανατολισμό και αρωγή για αναζήτηση εργασίας: η δράση αφορούσε σε όλους τους συμμετέχοντες στο πρόγραμμα και πραγματοποιούνταν σε τριάντα (30) συνεδρίες των σαράντα πέντε (45) λεπτών έκαστη. Προέβλεπε μία συνάντηση υποδοχής/πληροφόρησης, συναντήσεις ανάλυσης των σχετικών χαρακτηριστικών των συμμετεχόντων, συναντήσεις προσωπικής και επαγγελματικής ανάπτυξης (συμπεριλαμβανομένης της ανάπτυξης δεξιοτήτων, επαγγελματικού προσανατολισμού και παρουσιάσεις τεχνικών αναζήτησης εργασίας, βοήθειας δημιουργίας ενός εξατομικευμένου σχεδίου επανένταξης στην απασχόληση. Οι σύμβουλοι συνόδευαν τους συμμετέχοντες κατά τη διάρκεια της εφαρμογής των εξατομικευμένων σχεδίων τους. Μάλιστα, όσοι ήθελαν να αυτοαπασχοληθούν, συνοδεύονταν στα στάδια της επιχειρηματικής δραστηριοποίησής τους από τους συμβούλους με την παροχή νομικών συμβουλών, συμβουλών σχετικών με τα επιχειρηματικές πρωτοβουλίες τους, παροχής βοήθειας για άντληση κεφαλαίων κ.ά.
- ❖ Κατάρτιση και επανακατάρτιση: η κατάρτιση αφορούσε στην επαγγελματική κατάρτιση σε τομείς στους οποίους υπήρχαν ή θα μπορούσαν να υπάρξουν ευκαιρίες και στην προσαρμοσμένη στις προσδιορισθείσες ανάγκες των τοπικών επιχειρήσεων κατάρτιση με σκοπό την απόκτηση εγκάρσιων δεξιοτήτων, συμπεριλαμβανομένων των τεχνολογιών της πληροφορικής και της επικοινωνίας (ΤΠΕ) και την εκμάθηση ξένων γλωσσών. Οι συμμετέχοντες μάλιστα θα λάμβαναν ως κίνητρο και 2,00€ ανά ημέρα συμμετοχής.
- ❖ Συνεισφορά στην επιχειρηματική εκκίνηση: μέγιστο ποσό 20.000,00€, καταβαλλόμενο σε δύο ισόποσες δόσεις των 10.000,00€, θα λάμβαναν για την κάλυψη των δαπανών εκκίνησης οι συμμετέχοντες που θα ξεκινούσαν δική τους επιχείρηση. Η πρώτη δόση θα δινόταν μόλις ολοκληρώνονταν κάποια βασικά στάδια της διαδικασίας ίδρυσης της επιχείρησης, όπως για

παράδειγμα η ολοκλήρωση της κατάρτισης, που αφορούσε στην ίδρυση επιχειρήσεων, η κατάρτιση επιχειρηματικού σχεδίου, η εγγραφή της επιχείρησης στα σχετικά μητρώα κ.λπ., ενώ η δεύτερη θα καταβαλλόταν δύο μήνες μετά την καταβολή της πρώτης δόσης ή και αργότερα.

- ❖ Επίδομα αναζήτησης εργασίας, ύψους έως 620,00€, με σκοπό τη στήριξη του εργαζόμενου που ενεργά αναζητούσε νέα εργασία.
- ❖ Επίδομα κινητικότητας και συμμετοχή στα έξοδα ταξιδιού: Οι συμμετέχοντες στα μέτρα θα λάμβαναν ποσό δεκαπέντε (15) ευρώ ανά ημέρα συμμετοχής, ενώ όσοι συμμετέχοντες, τελικά, αποδέχονταν θέση εργασίας, που θα συνεπαγόταν αλλαγή του τόπου κατοικίας τους, θα λάμβαναν κατ' αποκοπή ποσό 3.000,00€ για την κάλυψη των αναγκαίων δαπανών.

Η ΕΥΣΕΚΤ επέλεξε με ανοιχτή πρόσκληση τον Δικαιούχο (INE ΓΣΕΕ) για την υλοποίηση των Ενεργειών αυτού του εγκεκριμένου έργου. Το έργο διήρκεσε από τον Απρίλιο του 2012 έως τον Ιούνιο του 2013. Υλοποιήθηκαν ενέργειες τελικού κόστους περίπου τριών εκατομμυρίων ευρώ, στις οποίες συμμετείχαν τελικά τετρακόσια εξήντα τέσσερα (464) άτομα, δηλαδή το ποσοστό συμμετοχής ανήλθε στο 72,27%, το οποίο κρίνεται σχετικά υψηλό, δεδομένης της μεγάλης χρονικής καθυστέρησης, που μεσολάβησε από την ημερομηνία των απολύσεων (η τετράμηνη περίοδος των απολύσεων αφορούσε στο τετράμηνο: 4/11/2010 - 4/3/2011) και της παροχής στους συμμετέχοντες των πρώτων εξατομικευμένων υπηρεσιών, τον Απρίλιο του 2012. Η μεγάλη αυτή καθυστέρηση, που οδήγησε πολλούς δυνητικούς δικαιούχους να αναζητήσουν άλλες διεξόδους, οφειλόταν κατά κύριο λόγο στο ότι άργησε πολύ η επιλογή του δικαιούχου που θα υλοποιούσε τις ενέργειες του έργου. Παρότι, αμέσως μόλις εγκρίθηκε η ελληνική αίτηση χρηματοδότησης, στις 16 Νοεμβρίου 2011, η ΕΥΣΕΚΤ, ως αρμόδια Αρχή Διαχείρισης του ΕΤΠ, εξέδωσε, τάχιστα, στις 29 του ίδιου μήνα την αρ. πρωτ.:1.17696/οικ.3.2541 Ανοιχτή Πρόσκληση προς δυνητικούς δικαιούχους για την υλοποίηση του έργου, η επιλογή του ΙΝΕ/ΓΣΕΕ ως δικαιούχου για την υλοποίηση των ενεργειών του έργου έγινε 4,5 περίπου μήνες μετά, στις 10/4/2012. Το αποτέλεσμα ήταν ότι, όταν ξεκίνησε το έργο, οι 178 από τους 642 απολυμένους είχαν βρει δουλειά πλήρους απασχόλησης, αορίστου χρόνου, και δεν είχαν δικαίωμα συμμετοχής στο πρόγραμμα, στο οποίο συμμετείχαν, τελικά,

οι 464. Ένα άλλο επακόλουθο της χρονικής καθυστέρησης εκτός της μικρότερης από την αναμενόμενη συμμετοχής των δικαιούχων στο πρόγραμμα ήταν και η μεγάλη απόκλιση του τελικού προϋπολογισμού του έργου από τον προβλεπόμενο (ποσοστό απόκλισης 37,74%), ο οποίος τελικά ανήλθε σε 2.795.691,34€ και της αντίστοιχης μεγάλης απόκλισης της χρηματοδοτικής συνεισφοράς του ΕΤΠ, η οποία τελικά ανήλθε σε 1.817.199,37€.

Σε ό,τι αφορά τις εξατομικευμένες υπηρεσίες, που έλαβαν οι συμμετέχοντες, διαπιστώθηκε ότι στο πρώτο μέτρο, που αφορούσε στον επαγγελματικό προσανατολισμό και αρωγή για αναζήτηση εργασίας, συμμετείχαν και οι 464 δικαιούχοι που παρακολούθησαν, τελικά, όλο το πρόγραμμα και έλαβαν επίδομα συμμετοχής 2.286,00€ έκαστος. Επίσης, στο μέτρο που αφορούσε στην κατάρτιση και επανακατάρτιση συμμετείχαν 357 δικαιούχοι, οι οποίοι έλαβαν επίδομα 1.500,00€ έκαστος. Προκύπτει ότι το μέτρο, που αφορούσε στη συνεισφορά σε επιχειρηματική εκκίνηση, υπήρξε μη ελκυστικό, καθώς από τους 50 στοχευόμενους δικαιούχους μόνο 21 το επέλεξαν, ενώ και το μέτρο, που αφορούσε στην παροχή επιδόματος κινητικότητας και συμμετοχής στα έξοδα ταξιδιού, δεν επελέγη, τελικά, ούτε από έναν από τους 10 στοχευόμενους συμμετέχοντες.

IV.3.1.2. EGF/2014/001 Nutriart S.A.

Η ελληνική αίτηση χρηματοδότησης EGF/2014/001 Nutriart S.A. υποβλήθηκε στις 5 Φεβρουαρίου 2014, δυνάμει του κριτηρίου παρέμβασης που προβλέπεται στο άρθρο 4 παράγραφος 1 στοιχείο α) του κανονισμού ΕΤΠ, σύμφωνα με το οποίο απαιτούνται τουλάχιστον 500 απολύσεις εργαζομένων ή παύση δραστηριότητας μη μισθωτών, κατά τη διάρκεια περιόδου αναφοράς τεσσάρων μηνών σε επιχείρηση κράτους μέλους, συμπεριλαμβανομένων απολύσεων εργαζομένων ή παύσης δραστηριότητας μη μισθωτών μεταξύ των προμηθευτών και των κατάντη παραγωγών της. Η αίτηση εγκρίθηκε στις 25 Σεπτεμβρίου 2014, αφού εστάλησαν και τα συμπληρωματικά στοιχεία, που ζητήθηκαν στις 19-02-2014 από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή και η χρηματική συνδρομή δόθηκε στις 10 Οκτωβρίου 2014. Αποτελεί την πρώτη αίτηση χρηματοδότησης, που αξιολογήθηκε βάσει του νέου Κανονισμού 1309/2013 και

στην οποία μάλιστα ζητείται για πρώτη φορά από ένα κράτος – μέλος χρηματοδοτική συνεισφορά υπέρ αυτοαπασχολούμενων και NEETs μέσω του ΕΤΠ. Η αίτηση αφορούσε στην ενίσχυση πεντακοσίων οκτώ (508) εργαζομένων, που απολύθηκαν από την Nutriart ABEE («η κύρια επιχείρηση»), καθώς και είκοσι πέντε (25) προμηθευτών και παραγωγών, των οποίων η δραστηριότητα έπαυσε, καθώς εξαρτιόταν από την κύρια επιχείρηση. Η επιχείρηση λειτουργούσε στον οικονομικό τομέα που ταξινομείται, σύμφωνα με τη NACE αναθ. 2, στον κλάδο 10 «Βιομηχανία τροφίμων», στις περιφέρειες επιπέδου NUTS 5, 2 της Κεντρικής Μακεδονίας (EL 12) και της Αττικής (EL 30).

Το έργο εγκρίθηκε με συνολικό προβλεπόμενο προϋπολογισμό 10.160.000,00 ευρώ και συγχρηματοδοτήθηκε κατά 60% από τη χρηματοδοτική συνεισφορά του ΕΤΠ 2014-2020 (δηλ. με προβλεπόμενη συνεισφορά από το ΕΤΠ ύψους 6.096.000,00€) και κατά 40% από πόρους του Εθνικού Προγράμματος Δημοσίων Επενδύσεων (ΠΔΕ). Η διάρκεια του έργου ήταν από την 30η Απριλίου 2014 έως την 30^η Απριλίου 2016. Η αίτηση αφορούσε συνολικά 508 εργαζόμενους, από τους οποίους οι 481 απολύθηκαν από τη Nutriart A.B.E.E. («η κύρια επιχείρηση») και οι 25 από προμηθευτές και κατάντη παραγωγούς (συγκεκριμένα, 3 μισθωτοί από την ΑΡ. ΖΙΓΚΑΣ & ΣΙΑ και 24 μη μισθωτοί των οποίων η δραστηριότητα έπαυσε και εξαρτιόταν από την κύρια επιχείρηση). Κάνοντας χρήση του άρθρου 6 παρ. 2 του Καν. 1309/2013, οι ελληνικές αρχές συμπεριέλαβαν στην αίτηση την παροχή εξατομικευμένων υπηρεσιών και σε πεντακόσιους πέντε (505) NEETs, με αποτέλεσμα ο αιτούμενος αριθμός ωφελουμένων να ανέλθει στα 1.013 άτομα. Στην αιτιολόγηση της αίτησης χρηματοδότησης αναφερόταν ότι οι απολύσεις συνδέονται με την παγκόσμια χρηματοπιστωτική και οικονομική κρίση. Συγκεκριμένα, αναφέρεται ότι οι καταστροφικές για την ελληνική οικονομία συνέπειες της οικονομικής και χρηματοπιστωτικής κρίσης οδήγησαν την ελληνική κυβέρνηση στη λήψη μέτρων, όπως η αύξηση των φορολογικών εσόδων, ο εξορθολογισμός των δημόσιων δαπανών και η μείωση των μισθών των δημοσίων υπαλλήλων. Συνέπεια των ανωτέρω ήταν να υποστεί η εταιρεία Nutriart-Κατσέλης³⁴⁰, λόγω της μείωσης της αγοραστικής δύναμης των ελληνικών νοικοκυριών και της κατακόρυφης πτώσης της ζήτησης προϊόντων εκτός των βασικών ειδών διατροφής, μεγάλη μείωση

³⁴⁰ Η εταιρεία συστάθηκε το 2008, μετά την εξαγορά και συγχώνευση τριών επιχειρήσεων: της Κατσέλης Χ. και Υιοί Α.Β.Ε.Ε. (κατασκευαστής προϊόντων αρτοποιίας), της ΕΛΒΙΠΕΤ Α.Ε. (εξειδικευμένης σε προϊόντα κατεψυγμένης ζύμης για επιχειρήσεις εστίασης) και της Αλλατίνη Α.Β.Ε.Ε. (που ιδρύθηκε το 1836 και ήταν γνωστή για τα άλευρά της).

στον κύκλο εργασιών της, η οποία, σε συνδυασμό με τις καθυστερήσεις πληρωμών των περισσότερων πελατών της και τη δραστική μείωση των δανείων προς επιχειρήσεις και ιδιώτες, εξαιτίας της έλλειψης ρευστότητας σε ελληνικές τράπεζες, την οδήγησε να πτωχεύσει στις 21 Ιουνίου 2013.

Το έργο υλοποιήθηκε με δικαιούχο το ΙΝΕ/ΓΣΕΕ³⁴¹, δυνάμει του άρθρου 8 της αρ. 5.20263/5.15444/22-7-15 ΚΥΑ (ΦΕΚ Β 1565). Η συντονισμένη δέσμη εξατομικευμένων υπηρεσιών καταρτίστηκε σε συνεργασία με τη ΓΣΕΕ, με εκπροσώπους των εργαζομένων και με τον Ελληνικό Σύνδεσμο Επιχειρήσεων. Συγκεκριμένα, η συντονισμένη δέσμη εξατομικευμένων ενεργειών προς τους δικαιούχους περιελάμβανε:

❖ Επαγγελματικό προσανατολισμό, που περιελάμβανε:

- α) πληροφορίες συμμετοχής στο πρόγραμμα σε ΕΑΕΚ,
- β) υποδοχή και εγγραφή στις διαθέσιμες υπηρεσίες και τα προγράμματα κατάρτισης, βάσει των απαιτούμενων δεξιοτήτων και αναγκών κατάρτισης,
- γ) αξιολόγηση δεξιοτήτων και προσωπικά και επαγγελματικά έγγραφα, ώστε να βοηθηθούν οι εργαζόμενοι και οι ΕΑΕΚ να προσδιορίσουν τις δεξιότητές τους και τις ευκαιρίες που σχετίζονται με τα δικά τους ενδιαφέροντα και να καταρτίσουν ένα ρεαλιστικό σχέδιο σταδιοδρομίας. Η αξιολόγηση δεξιοτήτων περιελάμβανε εντατικές και εξατομικευμένες συμβουλές, διαρθρωμένες υπό τη μορφή διαδρομής, που αποτελούνταν από διάφορα στάδια, στα οποία ο εργαζόμενος και ο σύμβουλος ασχολούνταν με ένα θέμα (π.χ. ευκαιρίες, ενδιαφέροντα, ανάλυση των κινήτρων και των προσδοκιών, εμπόδια κ.λπ.) και βάσει αυτών των εκτιμήσεων, συντασσόταν ένα προσωπικό και επαγγελματικό έγγραφο, το οποίο περιελάμβανε σύνοψη των δεξιοτήτων του συμμετέχοντος, το προσωπικό του έργο και ένα σχέδιο δράσης.
- δ) υποστήριξη για την αναζήτηση εργασίας και επαγγελματικό προσανατολισμό, με κατάρτιση σε οριζόντια ζητήματα, όπως ανάπτυξη κοινωνικών δεξιοτήτων, προσαρμογή σε νέες καταστάσεις, λήψη αποφάσεων, βοήθεια στην αναζήτηση εργασίας (περιλαμβανομένων πληροφοριών για τις διαθέσιμες θέσεις εργασίας, ενεργής έρευνας των τοπικών και περιφερειακών ευκαιριών απασχόλησης, τεχνικών αναζήτησης εργασίας και

³⁴¹ Η αρ. 5.15524/οικ. 3.415/05-06-2015 (ΑΔΑ: 7ΒΞΡ465ΦΘΘ-725) απόφαση του Υπουργού Οικονομίας, Υποδομών, Ναυτιλίας και Τουρισμού, κατόπιν της αρ. 4.34246/οικ. 3.1742/16-12-2014 (ΑΔΑ: ΩΤΧΒΛ-ΘΙΔ) ανοικτής πρόσκλησης εκδήλωσης ενδιαφέροντος.

κατάρτισης στη σύνταξη βιογραφικών σημειωμάτων και συνοδευτικών επιστολών και στον τρόπο προετοιμασίας για μια συνέντευξη εργασίας),

ε) καθοδήγηση από συμβούλους όσον αφορά την απασχόληση, κατά την εφαρμογή των διαδρομών κατάρτισης και των ατομικών σχεδίων επανένταξης στην απασχόληση και

στ) παρακολούθηση των συμμετεχόντων κατά τη διάρκεια των έξι μηνών που ακολουθούσαν τη λήξη της εφαρμογής των μέτρων.

❖ Κατάρτιση, επανακατάρτιση και επαγγελματική κατάρτιση: Το μέτρο αυτό παρείχε μαθήματα επαγγελματικής κατάρτισης σε εργαζομένους και ΕΑΕΚ, τα οποία θα αντιστοιχούσαν στις ανάγκες τους, όπως αυτές προσδιορίζονταν κατά τη διάρκεια της δραστηριότητας επαγγελματικής παροχής συμβουλών, και σε τομείς με καλές προοπτικές εξέλιξης, οι οποίοι αντιστοιχούν σε αναγνωρισμένες ανάγκες στην αγορά εργασίας. Τα μαθήματα κατάρτισης θα μπορούσαν επίσης να συμπληρώνονται με πρακτική άσκηση.

❖ Ειδικές συμβουλευτικές υπηρεσίες με στόχο την επιχειρηματικότητα και την ανάπτυξη «φυτωρίου επιχειρήσεων». Αυτό περιελάμβανε ειδικές συμβουλευτικές υπηρεσίες με στόχο την επιχειρηματικότητα, εστιασμένες σε επιχειρήσεις «λιγότερο παραδοσιακές» και στην ανάπτυξη «φυτωρίου επιχειρήσεων». Το «φυτώριο επιχειρήσεων» ήταν μια δομή η οποία θα παρείχε πιο συγκεκριμένο και ολοκληρωμένο φάσμα συμβουλών, προωθώντας μία ή διάφορες ομάδες νέων αλληλένδετων επιχειρήσεων, επιτρέποντας τη δικτύωση των συμμετεχόντων και, ως εκ τούτου, τη συνεργασία τους στο επιχειρηματικό περιβάλλον (αποτελεσματικότερη επίλυση προβλημάτων από κοινού, ανταλλαγή εμπειριών και ορθών πρακτικών κ.λπ.). Στόχος της δομής αυτής ήταν να υποστηριχθούν οι επιχειρηματίες των οποίων οι επιχειρήσεις, ως λιγότερο παραδοσιακές, μπορούν να επωφεληθούν περισσότερο από τη χρήση νέων τεχνολογιών, από πιο καινοτόμους προσεγγίσεις κ.λπ.

❖ Συνεισφορά για τη σύσταση επιχείρησης: οι εργαζόμενοι ή οι ΕΑΕΚ που θα ιδρύουν δική τους επιχείρηση θα λαμβάνουν έως 15.000,00€ ως συνεισφορά για την κάλυψη των δαπανών ίδρυσης. Στην Ελλάδα, μία από τις σημαντικότερες δυσκολίες που αντιμετωπίζουν οι επιχειρηματίες κατά τη σύσταση επιχείρησης είναι η πρόσβαση σε χρηματοδότηση, καθώς οι τράπεζες,

λόγω της έλλειψης ρευστότητας, απορρίπτουν την πλειονότητα των αιτήσεων δανείου. Το μέτρο αυτό αποσκοπεί στην προώθηση της επιχειρηματικότητας μέσω της εν λόγω χρηματοδοτικής υποστήριξης.

❖ Επίδομα αναζήτησης εργασίας. Για την κάλυψη των δαπανών που πραγματοποιούνται κατά τη συμμετοχή τους στο μέτρο επαγγελματικού προσανατολισμού οι δικαιούχοι θα λαμβάνουν 50,00€ ανά ημέρα συμμετοχής. Κατά τη διάρκεια κατάρτισης το επίδομα θα είναι 7,5€ ανά ώρα.

❖ Επίδομα κινητικότητας. Οι εργαζόμενοι ή οι ΕΑΕΚ που θα αποδέχονταν θέση εργασίας που συνεπαγόταν αλλαγή του τόπου διαμονής τους θα λάμβαναν κατ' αποκοπή ποσό 2.000,00€ για την κάλυψη των αναγκαίων δαπανών.

Σε ό,τι αφορά τις εξατομικευμένες υπηρεσίες που έλαβαν οι συμμετέχοντες διαπιστώθηκε ότι στο πρώτο μέτρο που αφορούσε στον επαγγελματικό προσανατολισμό και αρωγή για αναζήτηση εργασίας συμμετείχαν και οι 494 δικαιούχοι που παρακολούθησαν τελικά το πρόγραμμα και έλαβαν επίδομα συμμετοχής. Προκύπτει, επίσης, ότι το μέτρο που αφορούσε στη συνεισφορά για τη σύσταση επιχείρησης υπήρξε μη ελκυστικό καθώς από τους 150 στοχευόμενους δικαιούχους (75 απολυμένους και 75 ΕΑΕΚ) μόνο 5 (ένας απολυμένος και τέσσερις ΕΑΕΚ) το επέλεξαν, ενώ και το μέτρο που αφορούσε στην παροχή επιδόματος κινητικότητας δεν επελέγη τελικά ούτε από έναν από τους 100 (50 απολυμένους και 50 ΕΑΕΚ) στοχευόμενους συμμετέχοντες. Ομοίως, η εξειδικευμένη κατάρτιση που αφορούσε σε 70 συμμετέχοντες (35 απολυμένους και 35 ΕΑΕΚ) τελικά δεν επελέγη από κανέναν δικαιούχο. Διαπιστώθηκε και στο έργο αυτό, όπως και στο προηγούμενο, ότι ο βασικότερος λόγος που δεν συμμετείχαν πολλοί δυνητικοί δικαιούχοι ήταν η μεγάλη χρονική καθυστέρηση που μεσολάβησε από την έγκριση του έργου μέχρι την παροχή των εξατομικευμένων υπηρεσιών στους δικαιούχους. Ενώ οι απολύσεις αφορούσαν στο τετράμηνο 16-07-2013/16-11-2013 οι δικαιούχοι έλαβαν τις εξατομικευμένες υπηρεσίες τον Νοέμβριο του 2015. Η αργοπορία αυτή οφείλεται σε δύο βασικούς λόγους. Ο πρώτος λόγος ήταν ότι η Αρχή Διαχείρισης άργησε να εκδώσει πρόσκληση προς δυνητικούς δικαιούχους, που θα υλοποιούσαν το έργο. Έτσι, αν και η έγκριση της χρηματοδότησης από το ΕΤΠ έγινε στις 25-09-2014 η ανοικτή πρόσκληση εξεδόθη στις 16-12-2014. Ο δεύτερος λόγος της μεγάλης

απόκλισης δυνητικών και τελικών δικαιούχων, όπως άλλωστε ξεκάθαρα αναφέρεται και στην τελική έκθεση που υπέβαλε στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή η Ελλάδα στις 27-10-2016, ήταν η χρονοβόρα διαδικασία αλλαγής της αρμόδιας ελληνικής Αρχής Διαχείρισης για το ΕΤΠ³⁴², με αποτέλεσμα πολλοί δυνητικοί δικαιούχοι να βρουν άλλες διεξόδους. Η αργοπορία αυτή συνδυάστηκε και με την άπειρη και υποστελεχωμένη νέα Α.Δ. αλλά και με την καθυστέρηση έκδοσης οριζόντιων εργαλείων αλλά και οδηγών εξειδίκευσης.

Τελικά, ο συνολικός προϋπολογισμός του έργου ανήλθε μόνο σε 2.564.351,33€ και η συνδρομή από το ΕΤΠ σε 1.538.610,80€ αντί της προβλεπόμενης των 6.096.000,00€, δηλαδή το ποσοστό απορρόφησης έφτασε μόλις το 25,24%, καθώς από τους δυνητικούς δικαιούχους που ανέρχονταν σε 1.023 (508 απολυμένοι και 505 ΕΑΕΚ) μόνο οι 494 (249 απολυμένοι και 245 ΕΑΕΚ) τελικά συμμετείχαν.

IV.3.1.3. EGF/2014/009 Sprider Stores

Δυνάμει του κριτηρίου παρέμβασης που προβλέπεται στο άρθρο 4 παράγραφος 1 στοιχείο α) του Κανονισμού 1309/2013 για το ΕΤΠ, σύμφωνα με το οποίο απαιτούνται τουλάχιστον πεντακόσιες απολύσεις εργαζομένων ή παύση δραστηριότητας μη μισθωτών, κατά τη διάρκεια περιόδου αναφοράς τεσσάρων μηνών σε επιχείρηση κράτους μέλους συμπεριλαμβανομένων απολύσεων εργαζομένων ή παύσης δραστηριότητας μη μισθωτών μεταξύ των προμηθευτών και των παραγωγών της, η Ελλάδα υπέβαλε στις 6 Ιουνίου 2014 την EGF/2014/009 Sprider Stores αίτηση χρηματοδότησης από το ΕΤΠ, η οποία εγκρίθηκε στις 26 Νοεμβρίου 2014, με συνολικό προβλεπόμενο προϋπολογισμό 12.151.500,00 ευρώ. Η συνδρομή των 7.290.900,00€ από το ΕΤΠ (δηλαδή το 60% του προβλεπόμενου προϋπολογισμού) καταβλήθηκε στις 19 Δεκεμβρίου 2014. Το έργο διήρκεσε από την 1η Σεπτεμβρίου 2014 έως την 1η Σεπτεμβρίου 2016 και αφορούσε στην παροχή βοήθειας σε 761 εργαζομένους που απολύθηκαν από την επιχείρηση Sprider Stores S.A., μια επιχείρηση που λειτουργούσε στον οικονομικό τομέα που εμπίπτει στη NACE αναθ. 2 κλάδος 47 («Λιανικό εμπόριο, εκτός από το εμπόριο μηχανοκίνητων οχημάτων και

³⁴² Συγκεκριμένα, μεταβιβάστηκαν οι αρμοδιότητες της Αρχής Διαχείρισης από την Αρχή Συντονισμού και Παρακολούθησης Δράσεων του ΕΚΤ (ΕΥΣΕΚΤ) στην Ειδική Υπηρεσία Εφαρμογής ΕΚΤ σύμφωνα με το άρθρο 63 του ν.4331 (ΦΕΚ 69/Α' /2-7-2015).

μοτοσυκλετών»). Τα καταστήματα βρίσκονταν κυρίως στις περιφέρειες επιπέδου NUTS 2 της Κεντρικής Μακεδονίας (EL12) και της Αττικής (EL30). Στο έργο επίσης, προβλέφθηκε και η παροχή βοήθειας σε 550 ΕΑΕΚ, σύμφωνα με το άρθρο 6 παρ. 2 του Καν. 1309/2013, και ο συνολικός αιτούμενος αριθμός δυνητικών δικαιούχων έφτασε τα χίλια τριακόσια έντεκα (1.311) άτομα.

Η Ελλάδα στην αίτηση χρηματοδότησης επικαλείται, για άλλη μία φορά, όπως και στις προηγούμενες αιτήσεις της, την μεγάλη οικονομική ύφεση, την έλλειψη ρευστότητας στην αγορά και τη μείωση της αγοραστικής δύναμης των νοικοκυριών ως βασικούς λόγους που οδήγησαν σε χρεοκοπία το 2013 την επιτυχημένη αλυσίδα καταστημάτων ένδυσης Sprider Stores A.E., τη μεγαλύτερη ελληνική πολυεθνική εταιρεία λιανικού εμπορίου στον τομέα της οικονομικής μόδας, που ιδρύθηκε το 1971 και το 2009 διατηρούσε εκατόν δέκα τέσσερα (114) καταστήματα στην Ελλάδα αλλά και σε άλλες χώρες της Ευρώπης. Τονίζεται ότι το μεγαλύτερο μέρος των απολύσεων (64%) έλαβε χώρα στην Αττική και στην Κεντρική Μακεδονία, δηλαδή δύο περιφέρειες με υψηλό ποσοστό ανεργίας και μάλιστα πολύ πάνω από τον μέσο εθνικό όρο (27,5%), γεγονός που θα επηρέαζε το σύνολο της εθνικής οικονομίας, καθώς οι περιφέρειες αυτές αντιπροσώπευαν και το μεγαλύτερο ποσοστό του ελληνικού ΑΕγχΠ.

Η συντονισμένη δέσμη εξατομικευμένων υπηρεσιών προέκυψε χάρη στη συνεργασία εκπροσώπων των εργαζομένων με την Ομοσπονδία Ιδιωτικών Υπαλλήλων Ελλάδος και με την αρωγή των κοινωνικών εταίρων. Δικαιούχος του έργου επελέγη η Ένωση Φορέων «ΠΡΩΤΟΒΟΥΛΙΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΠΑΝΕΝΤΑΞΗ ΑΠΟΛΥΜΕΝΩΝ ΤΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ SPRIDER STORES A.E. 2η ΕΥΚΑΙΡΙΑ», σύμφωνα με το άρθρο 8 της αρ. 5.20263/5.15444/22-7-15 ΚΥΑ (ΦΕΚ Β 1565). Με εξαίρεση την απουσία της εξατομικευμένης υπηρεσίας: «Ειδικές συμβουλευτικές υπηρεσίες με στόχο την επιχειρηματικότητα και την ανάπτυξη “φυτωρίου επιχειρήσεων”», οι εξατομικευμένες υπηρεσίες ήταν σχεδόν οι ίδιες με του έργου EGF/2014/001Nutriart S.A. και περιελάμβαναν τα εξής μέτρα:

❖ Επαγγελματικό προσανατολισμό, που περιελάμβανε:

- α) πληροφορίες συμμετοχής στο πρόγραμμα σε ΕΑΕΚ,
- β) υποδοχή και εγγραφή στις διαθέσιμες υπηρεσίες και τα προγράμματα κατάρτισης, βάσει των απαιτούμενων δεξιοτήτων και αναγκών κατάρτισης,

γ) αξιολόγηση δεξιοτήτων και προσωπικά και επαγγελματικά έγγραφα, ώστε να βοηθηθούν οι εργαζόμενοι και οι ΕΑΕΚ να προσδιορίσουν τις δεξιότητές τους και τις ευκαιρίες που σχετίζονται με τα δικά τους ενδιαφέροντα και να καταρτίσουν ένα ρεαλιστικό σχέδιο σταδιοδρομίας,

δ) υποστήριξη για την αναζήτηση εργασίας και επαγγελματικό προσανατολισμό,

ε) καθοδήγηση από συμβούλους όσον αφορά την απασχόληση, κατά την εφαρμογή των διαδρομών κατάρτισης και των ατομικών σχεδίων επανένταξης στην απασχόληση και

στ) παρακολούθηση των συμμετεχόντων κατά τη διάρκεια των έξι μηνών που ακολουθούσαν τη λήξη της εφαρμογής των μέτρων.

❖ Κατάρτιση, επανακατάρτιση και επαγγελματική κατάρτιση: Το μέτρο αυτό παρείχε μαθήματα επαγγελματικής κατάρτισης σε εργαζομένους και ΕΑΕΚ, τα οποία θα αντιστοιχούσαν στις ανάγκες τους, όπως αυτές προσδιορίζονταν κατά τη διάρκεια της δραστηριότητας επαγγελματικής παροχής συμβουλών, και σε τομείς με καλές προοπτικές εξέλιξης, οι οποίοι αντιστοιχούσαν σε αναγνωρισμένες ανάγκες στην αγορά εργασίας. Τα μαθήματα κατάρτισης θα μπορούσαν επίσης να συμπληρώνονται με πρακτική άσκηση.

❖ Συνεισφορά για τη σύσταση επιχείρησης: οι εργαζόμενοι ή οι ΕΑΕΚ που θα ίδρυσαν δική τους επιχείρηση θα λάμβαναν έως 15.000,00€ ως συνεισφορά για την κάλυψη των δαπανών ίδρυσης. Στην Ελλάδα, όπου μία από τις σημαντικότερες δυσκολίες που αντιμετώπιζαν οι επιχειρηματίες κατά τη σύσταση επιχείρησης ήταν η πρόσβαση σε χρηματοδότηση, καθώς οι τράπεζες, λόγω της έλλειψης ρευστότητας, απέρριπταν την πλειονότητα των αιτήσεων δανείου, το μέτρο αυτό αποσκοπούσε στην προώθηση της επιχειρηματικότητας μέσω της εν λόγω χρηματοδοτικής υποστήριξης.

❖ Επίδομα αναζήτησης εργασίας και επίδομα κατάρτισης. Για την κάλυψη των δαπανών που πραγματοποιούνταν κατά τη συμμετοχή τους στο μέτρο επαγγελματικού προσανατολισμού οι δικαιούχοι θα λάμβαναν 50,00€ ανά ημέρα συμμετοχής. Κατά τη διάρκεια κατάρτισης το επίδομα θα ήταν 6,00€ ανά ώρα.

❖ Επίδομα κινητικότητας. Οι εργαζόμενοι ή οι ΕΑΕΚ που θα αποδέχονταν θέση εργασίας που συνεπαγόταν αλλαγή του τόπου διαμονής τους θα λάμβαναν κατ' αποκοπή ποσό 2.000,00€ για την κάλυψη των αναγκαίων δαπανών.

Σε ό,τι αφορά τις εξατομικευμένες υπηρεσίες, που έλαβαν οι συμμετέχοντες, διαπιστώθηκε ότι στο πρώτο μέτρο, που αφορούσε στον επαγγελματικό προσανατολισμό, συμμετείχαν και οι 1.019 δικαιούχοι που παρακολούθησαν τελικά το πρόγραμμα και έλαβαν επίδομα συμμετοχής. Προκύπτει, επίσης, ότι το μέτρο που αφορούσε στη συνεισφορά για τη σύσταση επιχείρησης υπήρξε μη ελκυστικό, καθώς από τους 200 στοχευόμενους δικαιούχους (116 απολυμένους και 84 ΕΑΕΚ) μόνο 9 (6 απολυμένοι και τρεις ΕΑΕΚ) το επέλεξαν, ενώ και το μέτρο που αφορούσε στην παροχή επιδόματος κινητικότητας επελέγη τελικά μόνο από τρεις δικαιούχους από τους εκατό (58 απολυμένους και 42 ΕΑΕΚ) στοχευόμενους συμμετέχοντες. Διαπιστώθηκε και στο έργο αυτό, όπως και στα δύο προηγούμενα, ότι ο βασικότερος λόγος που δεν συμμετείχαν πολλοί δυνητικοί δικαιούχοι, καθώς από τους 1.311 (761 απολυμένοι και 550 ΕΑΕΚ) τελικά οι 1.019 (517 απολυμένοι και 502 ΕΑΕΚ) συμμετείχαν, ήταν η μεγάλη χρονική καθυστέρηση, περίπου 2,5 έτη, που μεσολάβησε από την έγκριση του έργου μέχρι την παροχή των εξατομικευμένων υπηρεσιών στους δικαιούχους και οδήγησε τους δυνητικούς δικαιούχους στην αναζήτηση άλλων διεξόδων. Ενώ οι απολύσεις αφορούσαν στο τετράμηνο 17-11-2013/17-03-2014 οι δικαιούχοι έλαβαν τις εξατομικευμένες υπηρεσίες τον Ιούλιο του 2016. Η αργοπορία αυτή οφείλεται σε δύο βασικούς λόγους. Ο πρώτος λόγος ήταν ότι η Αρχή Διαχείρισης άργησε να εκδώσει πρόσκληση προς δυνητικούς δικαιούχους, που θα υλοποιούσαν το έργο. Έτσι, αν και η έγκριση της χρηματοδότησης από το ΕΤΠ έγινε στις 26-11-2014 η ανοικτή πρόσκληση εξεδόθη στις 31-07-2015. Ο δεύτερος λόγος της μεγάλης απόκλισης δυνητικών και τελικών δικαιούχων, όπως άλλωστε, ξεκάθαρα, αναφέρεται και στην τελική έκθεση που υπέβαλε στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή η Ελλάδα στις 1-03-2017, ήταν η χρονοβόρα διαδικασία αλλαγής της αρμόδιας ελληνικής Αρχής Διαχείρισης για το ΕΤΠ και η απειρία της υποστελεχωμένης νέας Α.Δ.

Τελικά, ο συνολικός προϋπολογισμός του έργου ανήλθε μόνο σε 4.144.958,33€ και η συνδρομή από το ΕΤΠ σε 2.486.975,00€ αντί της προβλεπόμενης των 7.290.900,00€, δηλαδή το ποσοστό απορρόφησης από το ΕΤΠ έφτασε μόλις το

34,11%, καθώς από τους δυνητικούς δικαιούχους που ανέρχονταν σε 1.311 (761 απολυμένοι και 550 ΕΑΕΚ) μόνο οι 1.019 (517 απολυμένοι και 502 ΕΑΕΚ) τελικά συμμετείχαν.

IV.3.1.4. EGF/2014/013 Odyssefs Fokas

Δυνάμει του κριτηρίου παρέμβασης που προβλέπεται στο άρθρο 4 παράγραφος 1 στοιχείο α) του Κανονισμού 1309/2013 για το ΕΤΠ, σύμφωνα με το οποίο απαιτούνται τουλάχιστον πεντακόσιες απολύσεις εργαζομένων ή παύση δραστηριότητας μη μισθωτών, κατά τη διάρκεια περιόδου αναφοράς τεσσάρων μηνών σε επιχείρηση κράτους μέλους συμπεριλαμβανομένων απολύσεων εργαζομένων ή παύσης δραστηριότητας μη μισθωτών μεταξύ των προμηθευτών και των παραγωγών της, η Ελλάδα υπέβαλε στις 29 Ιουλίου 2014 την EGF/2014/013 Odyssefs Fokas αίτηση χρηματοδότησης προς το ΕΤΠ, η οποία εγκρίθηκε με προϋπολογισμό 10.740.000,00 ευρώ στις 17 Δεκεμβρίου 2014 και η συνδρομή χορηγήθηκε στις 2 Μαρτίου 2015. Το έργο διήρκησε από τις 1/9/2014 έως τις 20/4/2017 και αφορούσε στην παροχή βοήθειας σε χίλιους εκατό (1.100) ωφελουμένους, εκ των οποίων οι εξακόσιοι (600) ήταν απολυμένοι από την εταιρεία Οδυσσεύς Φωκάς Α.Ε. (ειδικότερα 551 εργαζόμενοι απολύθηκαν από την επιχείρηση Οδυσσεύς Φωκάς Α.Ε. κατά την 4μηνη περίοδο 3 Φεβρουαρίου 2014 - 3 Ιουνίου 2014 και άλλοι 49 απολύθηκαν πριν την 4μηνη περίοδο αναφοράς), η οποία έχει τερματίσει τη δραστηριότητα της στην Ελλάδα και οι άλλοι πεντακόσιοι (500) ήταν νέοι εκτός απασχόλησης, εκπαίδευσης, κατάρτισης, οι οποίοι ήταν ηλικίας κάτω των 30 ετών (15-29 ετών) και θεωρούνταν οικονομικά μη ενεργοί ή άνεργοι ή μακροχρόνια άνεργοι, είτε ήταν εγγεγραμμένοι ως αναζητούντες εργασία είτε όχι. Η επιχείρηση λειτουργούσε στον οικονομικό τομέα που ταξινομείται, σύμφωνα με τη NACE αναθ. 2, στον κλάδο 47 (Λιανικό εμπόριο, πλην εμπορίου μηχανοκίνητων οχημάτων και μοτοσυκλετών). Οι απολύσεις πραγματοποιήθηκαν κυρίως στις περιφέρειες επιπέδου NUTS 2 της Κεντρικής Μακεδονίας (EL12), της Αττικής (EL30) και της Θεσσαλίας (EL14).

Στην αιτιολόγηση της αίτησης χρηματοδότησης αναφέρεται ότι η αλυσίδα καταστημάτων ένδυσης και υπόδησης «Οδυσσεύς Φωκάς», που ιδρύθηκε το

1958 στη Θεσσαλονίκη και αναπτύχθηκε ταχύτατα, ανοίγοντας καταστήματα στην Αθήνα και σε πολλές άλλες ελληνικές πόλεις, οδηγήθηκε τελικά στη χρεοκοπία τον Μάρτιο του 2014, εξαιτίας της μείωσης της αγοραστικής δύναμης των ελληνικών νοικοκυριών - που οφειλόταν στην αύξηση της φορολογικής επιβάρυνσης και της μείωσης των μισθών - που επέφερε η οικονομική κρίση στη χώρα. Επειδή ο μεγαλύτερος αριθμός των απολύσεων έλαβε χώρα στην Αττική και την Κεντρική Μακεδονία, στις οποίες ήταν μεγάλο το ποσοστό ανεργίας και συμμετοχής στο ελληνικό ΑΕΠ, ο αντίκτυπος τους ήταν πολύ μεγάλος. Με τη συνεργασία εκπροσώπων των εργαζομένων, της Ομοσπονδίας Ιδιωτικών Υπαλλήλων Ελλάδας και διαφόρων κοινωνικών εταίρων διαμορφώθηκαν οι εξής εξατομικευμένες υπηρεσίες:

❖ Επαγγελματικό προσανατολισμό, που περιελάμβανε:

- α) πληροφορίες συμμετοχής στο πρόγραμμα σε ΕΑΕΚ,
- β) υποδοχή και εγγραφή στις διαθέσιμες υπηρεσίες και τα προγράμματα κατάρτισης, βάσει των απαιτούμενων δεξιοτήτων και αναγκών κατάρτισης,
- γ) αξιολόγηση δεξιοτήτων και προσωπικά και επαγγελματικά έγγραφα, ώστε να βοηθηθούν οι εργαζομένους και οι ΕΑΕΚ να προσδιορίσουν τις δεξιότητές τους και τις ευκαιρίες που σχετίζονταν με τα δικά τους ενδιαφέροντα και να καταρτίσουν ένα ρεαλιστικό σχέδιο σταδιοδρομίας.
- δ) υποστήριξη για την αναζήτηση εργασίας και επαγγελματικό προσανατολισμό,
- ε) καθοδήγηση από συμβούλους όσον αφορά την απασχόληση, κατά την εφαρμογή των διαδρομών κατάρτισης και των ατομικών σχεδίων επανένταξης στην απασχόληση και
- στ) παρακολούθηση των συμμετεχόντων κατά τη διάρκεια των έξι μηνών που ακολουθούσαν τη λήξη της εφαρμογής των μέτρων.

❖ Κατάρτιση, επανακατάρτιση και επαγγελματική κατάρτιση: Το μέτρο αυτό παρείχε μαθήματα επαγγελματικής κατάρτισης σε εργαζομένους και ΕΑΕΚ, τα οποία θα αντιστοιχούσαν στις ανάγκες τους, όπως αυτές προσδιορίζονταν κατά τη διάρκεια της δραστηριότητας επαγγελματικής παροχής συμβουλών, και σε τομείς με καλές προοπτικές εξέλιξης, οι οποίοι αντιστοιχούσαν σε αναγνωρισμένες ανάγκες στην αγορά εργασίας. Τα μαθήματα κατάρτισης θα μπορούσαν επίσης να συμπληρώνονται με πρακτική άσκηση.

❖ Συνεισφορά για τη σύσταση επιχείρησης: οι εργαζόμενοι ή οι ΕΑΕΚ που θα ίδρυσαν δική τους επιχείρηση θα λάμβαναν έως 15.000,00€ ως συνεισφορά για την κάλυψη των δαπανών ίδρυσης. Στην Ελλάδα, όπου μία από τις σημαντικότερες δυσκολίες που αντιμετώπιζαν οι επιχειρηματίες κατά τη σύσταση επιχείρησης ήταν η πρόσβαση σε χρηματοδότηση, καθώς οι τράπεζες, λόγω της έλλειψης ρευστότητας, απέρριπταν την πλειονότητα των αιτήσεων δανείου, το μέτρο αυτό αποσκοπούσε στην προώθηση της επιχειρηματικότητας μέσω της εν λόγω χρηματοδοτικής υποστήριξης.

❖ Επίδομα αναζήτησης εργασίας και επίδομα κατάρτισης. Για την κάλυψη των δαπανών που πραγματοποιούνταν κατά τη συμμετοχή τους στο μέτρο επαγγελματικού προσανατολισμού οι δικαιούχοι θα λάμβαναν 50,00€ ανά ημέρα συμμετοχής. Κατά τη διάρκεια κατάρτισης το επίδομα θα ήταν 6,00€ ανά ώρα.

❖ Επίδομα κινητικότητας. Οι εργαζόμενοι ή οι ΕΑΕΚ που θα αποδέχονταν θέση εργασίας που συνεπαγόταν αλλαγή του τόπου διαμονής τους θα λάμβαναν κατ' αποκοπή ποσό 2.000,00€ για την κάλυψη των αναγκαίων δαπανών.

Σε ό,τι αφορά τις εξατομικευμένες υπηρεσίες, που έλαβαν οι συμμετέχοντες, διαπιστώθηκε ότι στο πρώτο μέτρο, που αφορούσε στον επαγγελματικό προσανατολισμό, συμμετείχαν και οι 748 δικαιούχοι που παρακολούθησαν τελικά όλο το πρόγραμμα και έλαβαν επίδομα συμμετοχής. Προκύπτει, επίσης, ότι το μέτρο, που αφορούσε στη συνεισφορά για τη σύσταση επιχείρησης, υπήρξε μη ελκυστικό καθώς από τους 200 στοχευόμενους δικαιούχους (110 απολυμένους και 90 ΕΑΕΚ) μόνο 8 (6 απολυμένοι και 2 ΕΑΕΚ) το επέλεξαν, ενώ και το μέτρο που αφορούσε στην παροχή επιδόματος κινητικότητας επελέγη, τελικά, μόνο από τέσσερις δικαιούχους (3 απολυμένους και έναν ΕΑΕΚ) από τους 100 (55 απολυμένους και 45 ΕΑΕΚ) στοχευόμενους συμμετέχοντες. Διαπιστώθηκε και στο έργο αυτό, όπως και στα τρία προηγούμενα, ότι ο βασικότερος λόγος που δεν συμμετείχαν πολλοί δυνητικοί δικαιούχοι, καθώς από τους 1.100 (600 απολυμένοι και 500 ΕΑΕΚ) τελικά οι 748 (379 απολυμένοι και 369 ΕΑΕΚ) συμμετείχαν, ήταν η μεγάλη χρονική καθυστέρηση, περίπου δύο έτη, που μεσολάβησε από την έγκριση του έργου μέχρι την παροχή των εξατομικευμένων υπηρεσιών στους δικαιούχους και οδήγησε τους δυνητικούς δικαιούχους στην αναζήτηση άλλων διεξόδων. Ενώ οι απολύσεις αφορούσαν στο τετράμηνο 3-02-

2014/03-06-2014 οι δικαιούχοι έλαβαν τις εξατομικευμένες υπηρεσίες τον Μάη του 2016. Η αργοπορία αυτή οφείλεται, όπως αναφέρθηκε και στα προηγούμενα έργα, σε δύο βασικούς λόγους. Ο πρώτος λόγος ήταν ότι η Αρχή Διαχείρισης άργησε να εκδώσει πρόσκληση προς δυνητικούς δικαιούχους, που θα υλοποιούσαν το έργο. Έτσι, αν και η έγκριση της χρηματοδότησης από το ΕΤΠ έγινε στις 17-12-2014 η ανοικτή πρόσκληση για την εκδήλωση ενδιαφέροντος υποβολής προτάσεων εκχώρησης αρμοδιοτήτων της Α.Δ. για την υλοποίηση των ενεργειών εξεδόθη στις 4-08-2015. Ο δεύτερος λόγος της μεγάλης απόκλισης δυνητικών και τελικών δικαιούχων, όπως άλλωστε, ξεκάθαρα, αναφέρεται και στην τελική έκθεση που υπέβαλε στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή η Ελλάδα στις 20-04-2017, ήταν η χρονοβόρα διαδικασία αλλαγής της αρμόδιας ελληνικής Αρχής Διαχείρισης για το ΕΤΠ και η απειρία της υποστελεχωμένης νέας Α.Δ. Τέλος, αν και το μέτρο της εξειδικευμένης κατάρτισης είχε προβλεφθεί για 200 δικαιούχους (110 απολυμένους και 90 ΕΑΕΚ) δεν επελέγη από κανέναν συμμετέχοντα του προγράμματος.

Τελικά, ο συνολικός προϋπολογισμός του έργου ανήλθε μόνο σε 3.822.444,43,€ και η συνδρομή από το ΕΤΠ σε 2.293.466,66€ αντί της προβλεπόμενης των 6.444.000,00€, δηλαδή το ποσοστό απορρόφησης έφτασε μόλις το 35,59%, καθώς από τους δυνητικούς δικαιούχους, που ανέρχονταν σε 1.100 (600 απολυμένοι και 500 ΕΑΕΚ), μόνο οι 748 (379 απολυμένοι και 369 ΕΑΕΚ) τελικά συμμετείχαν.

IV.3.1.5. EGF/2014/015 Attica publishing activities

Δυνάμει του κριτηρίου παρέμβασης που προβλέπεται στο άρθρο 4 παράγραφος 1 στοιχείο β) του Κανονισμού 1309/2013 για το ΕΤΠ, σύμφωνα με το οποίο απαιτούνται τουλάχιστον πεντακόσιες απολύσεις εντός περιόδου αναφοράς εννέα μηνών σε επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται στον ίδιο οικονομικό τομέα που ορίζεται στο επίπεδο υποδιαίρεσης της NACE 2 και είναι εγκατεστημένες σε μία περιφέρεια ή σε δύο συνορεύουσες περιφέρειες σε ένα κράτος – μέλος, υποβλήθηκε στις 4.9.2014 η αίτηση EGF/2014/015 Attica publishing activities, η οποία εγκρίθηκε με συνολικό προϋπολογισμό 6.244.500,00 ευρώ και στις 15 Απριλίου 2015. Η χρηματοδοτική συνδρομή από το ΕΤΠ, ύψους 3.746.700,00€,

καταβλήθηκε στις 6 Μάη 2015 και το έργο διήρκησε από την 3^η Νοεμβρίου 2014 έως την 28^η Μαΐου 2017. Η αίτηση αφορούσε στην παροχή βοήθειας σε 705 απολυμένους εργαζομένους, κατά την 9μηνη περίοδο 12 Σεπτεμβρίου 2013-12 Ιουνίου 2014, από 46 επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνταν στον κλάδο 58 της NACE αναθ. 2 (εκδοτικές δραστηριότητες) στην επιπέδου NUTS 2 περιφέρεια της Αττικής (EL 30) και είναι ενδιαφέρον το γεγονός ότι οι ίδιοι οι απολυμένοι ζήτησαν από την χώρα την υποβολή αίτησης συνδρομής από το ΕΤΠ.

Για να αποδείξει τη συνάφεια μεταξύ των απολύσεων και της παγκόσμιας χρηματοπιστωτικής και οικονομικής κρίσης, όπως αναφέρεται στον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 546/2009, η Ελλάδα υποστήριξε ότι η ελληνική οικονομία είναι επί έξι συναπτά έτη (2008-2013) σε βαθιά ύφεση και για να αντεπεξέλθει στις αποπληρωμές εξωτερικού χρέους, η ελληνική κυβέρνηση έλαβε το 2008 αντιλαϊκά μέτρα, όπως αύξηση των φορολογικών εσόδων, εκλογίκευση των δημόσιων δαπανών και μείωση των μισθών των δημόσιων υπαλλήλων. Συνέπεια όλων αυτών ήταν η πτωτική πορεία από την έναρξη της χρηματοπιστωτικής και οικονομικής κρίσης της κατανάλωσης των νοικοκυριών στην Ελλάδα. Στην αιτιολόγηση της αίτησης χρηματοδότησης αναφερόταν ότι οι πωλήσεις στον κλάδο των εκδόσεων την περίοδο 2009-2013 μειώθηκαν κατά 60% λόγω πτώσης της ζήτησης σε προϊόντα που δεν θεωρούνται απαραίτητα για την καθημερινή ζωή, όπως είναι τα περιοδικά και οι εφημερίδες, με αποτέλεσμα να σημειωθεί απώλεια θέσεων εργασίας κατά 28,7%. Μάλιστα, κατά την περίοδο 2009-2012, πολλές εταιρείες που δραστηριοποιούνταν στον τομέα των μέσων μαζικής ενημέρωσης έπαυσαν τις δραστηριότητές τους ή μείωσαν τους μισθούς του προσωπικού τους καθώς άρχισαν να αντιμετωπίζουν σοβαρά οικονομικά προβλήματα. Στις δυσκολίες που αντιμετώπιζαν οι επιχειρήσεις του εκδοτικού κλάδου ήρθε να προστεθεί και η έλλειψη ταμειακών ροών, η οποία αποτέλεσε παράπλευρη συνέπεια της ύφεσης της ελληνικής οικονομίας. Επισημαίνεται ότι οι απολύσεις θα είχαν σημαντικό αρνητικό αντίκτυπο στην τοπική, περιφερειακή και εθνική οικονομία.

Το έργο με την αριθμ. πρωτ. 6.1815/5.1604/17.2.2016 Απόφαση της Υ.Δ. είχε ως δικαιούχο την ένωση φορέων ΙΝΕ-ΓΣΕΕ³⁴³/ΕΕΔΕ³⁴⁴, με συντονιστή φορέα την

³⁴³ Ινστιτούτο Εργασίας – Γενική Συνομοσπονδία Εργατών Ελλάδας.

³⁴⁴ Ελληνική Εταιρία Διοίκησης Επιχειρήσεων.

Ε.Ε.Δ.Ε., δυνάμει του άρθρου 8 της αρ. 5.20263/5.15444/22-7-15 ΚΥΑ (ΦΕΚ Β 1565).

Οι εξατομικευμένες υπηρεσίες, οι οποίες καταρτίστηκαν χάρη στη συνεργασία εκπροσώπων των εργαζομένων της Ένωσης Συντακτών Ημερησίων Εφημερίδων Αθηνών, της Ένωσης Προσωπικού Ημερησίων Εφημερίδων Αθηνών (ΕΠΗΕΑ) και του ΙΝΕ/ΓΣΕΕ ήταν οι ακόλουθες:

❖ Επαγγελματικός προσανατολισμός, που περιελάμβανε:

α) καταγραφή και διερεύνηση των αναγκών: καταγραφή δεδομένων και εντοπισμός των αναγκών - προσωπικών, επαγγελματικών, κοινωνικών - και ενημέρωση για τις διαθέσιμες υπηρεσίες και τα προγράμματα κατάρτισης, καθώς και για τις απαιτήσεις δεξιοτήτων και κατάρτισης,

β) προσωπικό και επαγγελματικό έγγραφο: παροχή στήριξης στους εργαζομένους να προσδιορίσουν τις δεξιότητές τους και τις ευκαιρίες που σχετίζονταν με τα δικά τους ενδιαφέροντα και να καταρτίσουν ένα ρεαλιστικό σχέδιο σταδιοδρομίας. Η αξιολόγηση δεξιοτήτων περιελάμβανε εντατική και εξατομικευμένη παροχή συμβουλών, διαρθρωμένη ως διαδρομή που αποτελούνταν από διάφορα στάδια κατά τα οποία ο εργαζόμενος και ο σύμβουλος εργάζονταν πάνω σε ένα θέμα. Με βάση αυτές τις εκτιμήσεις, συντασσόταν ένα προσωπικό και επαγγελματικό έγγραφο, το οποίο περιελάμβανε σύνοψη των δεξιοτήτων του συμμετέχοντος, το προσωπικό του/της σχέδιο και ένα σχέδιο δράσης,

γ) διαδικασία προσωπικής και επαγγελματικής ανάπτυξης: περιελάμβανε: 1) καθορισμό επαγγελματικών στόχων καθώς και δραστηριοτήτων αναζήτησης εργασίας· 2) προσδιορισμό και αξιολόγηση όσον αφορά τις πηγές επαγγελματικών ευκαιριών· 3) πιθανούς τρόπους υποβολής υποψηφιότητας για μια θέση· 4) σύνταξη βιογραφικού σημειώματος και συνοδευτικής επιστολής· 5) προετοιμασία για συνέντευξη· 6) παροχή βασικών γνώσεων σχετικά με την αγορά εργασίας, καθώς και με θεσμικά, εργασιακά, επιχειρηματικά και νομικά ζητήματα,

δ) Υλοποίηση του ατομικού σχεδίου δράσης. Οι σύμβουλοι θα συνόδευσαν επίσης τους εργαζομένους κατά την εφαρμογή των διαδρομών κατάρτισης και των ατομικών σχεδίων επανένταξης στην απασχόληση. Οι συμμετέχοντες που

ενδιαφέρονταν να ιδρύσουν επιχείρηση θα λάμβαναν γενική υποστήριξη και συμβουλές όσον αφορά την επιχειρηματικότητα,

ε) παρακολούθηση των συμμετεχόντων κατά τη διάρκεια των έξι μηνών που ακολουθούσαν τη λήξη της εφαρμογής των μέτρων.

Ο επαγγελματικός προσανατολισμός περιελάμβανε είκοσι πέντε ατομικές συνεδρίες σαρανταπεντάλεπτης διάρκειας η καθεμία και κάθε συμμετέχων λάμβανε 1.250,00€ ως επίδομα αναζήτησης εργασίας.

❖ Κατάρτιση και επαγγελματική κατάρτιση: Το μέτρο αυτό παρείχε μαθήματα επαγγελματικής κατάρτισης σε εργαζομένους, τα οποία θα αντιστοιχούσαν στις ανάγκες τους, όπως αυτές προσδιορίζονταν κατά τη διάρκεια της δραστηριότητας επαγγελματικής παροχής συμβουλών, και σε τομείς με καλές προοπτικές εξέλιξης, οι οποίοι αντιστοιχούσαν σε αναγνωρισμένες ανάγκες στην αγορά εργασίας. Θα παρέχονταν δύο τύποι κατάρτισης: προγράμματα συνεχούς επαγγελματικής κατάρτισης, διάρκειας 300 ωρών που θα υλοποιούνταν με την πρακτική της επιταγής κατάρτισης/κουπονιού (voucher) και καταβολή επιδόματος κατάρτισης, συνολικού ύψους 1.800,00€ καθώς και εξειδικευμένα προγράμματα κατάρτισης και εκπαιδευτικά προγράμματα, χωρίς παροχή επιδόματος.

❖ Επίδομα μη μισθωτού. Οι εργαζόμενοι που θα ξεκινούσαν δική τους επιχείρηση θα λάμβαναν μέγιστο ποσό 15.000,00€ για την κάλυψη των δαπανών εκκίνησης, καθώς στην Ελλάδα μία από τις σημαντικότερες δυσκολίες που αντιμετώπιζαν οι επιχειρηματίες κατά τη σύσταση επιχείρησης ήταν η πρόσβαση σε χρηματοδότηση. Οι τράπεζες, λόγω της έλλειψης ρευστότητας, απέρριπταν τις περισσότερες αιτήσεις δανειοδότησης. Το μέτρο αυτό αποσκοπούσε στην προώθηση της επιχειρηματικότητας μέσω της εν λόγω χρηματοδοτικής υποστήριξης.

❖ Επίδομα αναζήτησης εργασίας και επίδομα κατάρτισης. Για την κάλυψη των δαπανών που πραγματοποιούνταν κατά τη συμμετοχή τους στο μέτρο επαγγελματικού προσανατολισμού οι δικαιούχοι θα λάμβαναν 50,00€ ανά ημέρα συμμετοχής. Κατά τη διάρκεια κατάρτισης το επίδομα θα ήταν 6,00€ ανά ώρα.

❖ Επίδομα κινητικότητας. Οι εργαζόμενοι που θα αποδέχονταν θέση εργασίας που συνεπαγόταν αλλαγή του τόπου διαμονής τους θα λάμβαναν κατ' αποκοπή ποσό 2.000,00€ για την κάλυψη των αναγκαίων δαπανών.

Σε ό,τι αφορά τις εξατομικευμένες υπηρεσίες που έλαβαν οι συμμετέχοντες διαπιστώθηκε ότι στο πρώτο μέτρο, που αφορούσε στον επαγγελματικό προσανατολισμό, συμμετείχαν και οι 205 δικαιούχοι που παρακολούθησαν τελικά το πρόγραμμα και έλαβαν επίδομα συμμετοχής. Προκύπτει, επίσης, ότι το μέτρο που αφορούσε το επίδομα μη μισθωτού υπήρξε μη ελκυστικό καθώς από τους 80 στοχευόμενους δικαιούχους μόνο 6 απολυμένοι το επέλεξαν, ενώ και το μέτρο που αφορούσε στην παροχή επιδόματος κινητικότητας δεν επελέγη από κανένα δικαιούχο από τους 80 στοχευόμενους συμμετέχοντες. Διαπιστώθηκε και στο έργο αυτό, όπως και στα τρία προηγούμενα, ότι ο βασικότερος λόγος που δεν συμμετείχαν πολλοί δυνητικοί δικαιούχοι, καθώς από τους 705 τελικά μόνο οι 205 συμμετείχαν, ήταν η μεγάλη χρονική καθυστέρηση, περίπου 1,5 έτος, που μεσολάβησε από την έγκριση του έργου μέχρι την παροχή των εξατομικευμένων υπηρεσιών στους δικαιούχους και οδήγησε τους δυνητικούς δικαιούχους στην αναζήτηση άλλων διεξόδων. Ενώ οι απολύσεις αφορούσαν στο εννιάμηνο 12-09-2014/03-06-2014 οι δικαιούχοι έλαβαν τις εξατομικευμένες υπηρεσίες τον Φεβρουάριο του 2016. Η αργοπορία αυτή οφείλεται, όπως αναφέρθηκε και στα προηγούμενα έργα, στο ότι η Αρχή Διαχείρισης άργησε να εκδώσει πρόσκληση προς δυνητικούς δικαιούχους, που θα υλοποιούσαν το έργο. Έτσι, αν και η έγκριση της χρηματοδότησης από το ΕΤΠ έγινε στις 15-04-2015 η ανοικτή πρόσκληση για την εκδήλωση ενδιαφέροντος υποβολής προτάσεων εκχώρησης αρμοδιοτήτων της Α.Δ. για την υλοποίηση των ενεργειών εξεδόθη στις 31-07-2015. Τέλος, αν και το μέτρο της εξειδικευμένης κατάρτισης είχε προβλεφθεί για 245 δικαιούχους το επέλεξαν μόνο 5 συμμετέχοντες του προγράμματος.

Τελικά, ο συνολικός προϋπολογισμός του έργου ανήλθε μόνο σε 1.360.517,70€ και η συνδρομή από το ΕΤΠ σε 816.310,62€ αντί της προβλεπόμενης των 3.746.700,00€, δηλαδή το ποσοστό απορρόφησης έφτασε μόλις το 21,79%, καθώς από τους δυνητικούς δικαιούχους που ανέρχονταν σε 705 μόνο οι 205 τελικά συμμετείχαν.

IV.3.1.6. EGF/2014/018 Attica Broadcasting

Δυνάμει του κριτηρίου παρέμβασης που προβλέπεται στο άρθρο 4 παράγραφος 1 στοιχείο β) του Κανονισμού 1309/2013 για το ΕΤΠ, σύμφωνα με το οποίο

απαιτούνται τουλάχιστον πεντακόσιες απολύσεις εντός περιόδου αναφοράς εννέα μηνών σε επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται στον ίδιο οικονομικό τομέα που ορίζεται στο επίπεδο υποδιαίρεσης της NACE 2 και είναι εγκατεστημένες σε μία περιφέρεια ή σε δύο συνορεύουσες περιφέρειες σε ένα κράτος - μέλος, υποβλήθηκε στις 4.9.2014 η αίτηση EGF/2014/018 Attica Broadcasting, δηλαδή την ίδια ακριβώς ημέρα με την υποβολή και της αίτησης χρηματοδότησης EGF/2014/015 Attica publishing activities. Η αίτηση εγκρίθηκε με συνολικό προϋπολογισμό 8.410.000,00 ευρώ στις 15 Απριλίου 2015. Η χρηματοδοτική συνδρομή από το ΕΤΠ, ύψους 5.046.000,00€, καταβλήθηκε στις 6 Μάη 2015 και το έργο διήρκησε από την 3^η Νοεμβρίου 2014 έως την 28^η Μαΐου 2017. Η αίτηση αφορούσε στην παροχή βοήθειας σε 928 απολυμένους εργαζομένους σε 16 επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται στον κλάδο 60 της NACE αναθ. 2 (δραστηριότητες προγραμματισμού και ραδιοτηλεοπτικών εκπομπών) στην επιπέδου NUTS 2 περιφέρεια της Αττικής (EL 30), κατά την 9μηνη περίοδο 12 Σεπτεμβρίου 2013-12 Ιουνίου 2014. Η αίτηση αυτή ήταν και η πρώτη που υποβλήθηκε και αφορούσε στον συγκεκριμένο κλάδο.

Στην αιτιολόγηση της αίτησης χρηματοδότησης αναφερόταν ότι λόγω της οικονομικής κρίσης, τα γεγονότα που οδήγησαν στις απολύσεις ήταν κυρίως η μείωση του διαθέσιμου εισοδήματος των νοικοκυριών - εξαιτίας της αύξησης της φορολογικής επιβάρυνσης και της μείωσης των μισθών (τόσο των ιδιωτικών όσο και των δημόσιων υπαλλήλων) και της αύξησης της ανεργίας - με αποτέλεσμα την τεράστια πτώση της αγοραστικής δύναμης και την ανάγκη ιεράρχησης των δαπανών και διακοπής αυτών που δεν θεωρούνται απαραίτητες για την καθημερινή ζωή και η δραστική μείωση των δανείων προς επιχειρήσεις και ιδιώτες λόγω της έλλειψης ρευστότητας των ελληνικών τραπεζών. Αναφερόταν ότι κατά την περίοδο 2009-2012 λόγω της οικονομικής κρίσης διάφορες εταιρείες του κλάδου των ΜΜΕ διέκοψαν τις δραστηριότητές τους ή μείωσαν το προσωπικό τους. Τα έσοδά τους σημείωσαν σημαντικές μειώσεις καθώς οι διαφημιστικές δαπάνες, οι οποίες αποτελούσαν μια από τις βασικές πηγές εσόδων τους, μειώθηκαν από 2,67 δις ευρώ το 2008 σε 1,14 δις ευρώ το 2012, ήτοι μείωση κατά 43%. Όπως υπογραμμιζόταν στην αίτηση χρηματοδότησης ο αντίκτυπος των απολύσεων θα ήταν πολύ μεγάλος σε όλη τη χώρα καθώς οι απολύσεις σε επιχειρήσεις δραστηριοτήτων προγραμματισμού και ραδιοτηλεοπτικών εκπομπών

είχαν επιβαρύνει περαιτέρω την περιφέρεια της Αττικής, που είχε ήδη πληγεί σοβαρά από τις αρνητικές συνέπειες της κρίσης και η οποία συνέβαλε κατά 43% στο ΑΕγχΠ.

Το έργο με την αριθμ. πρωτ. 6.1290/5.1115/5-2-2016 Απόφαση της Υ.Δ. (ΑΔΑ: ΨΠ5Θ1Ω-04Λ) είχε ως δικαιούχο τον Ειδικό Λογαριασμό Κονδυλίων Έρευνας του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών (ΕΛΚΕ-ΕΚΠΑ), δυνάμει του άρθρου 8 της αρ. 5.20263/5.15444/22-7-15 ΚΥΑ (ΦΕΚ Β 1565).

Οι εξατομικευμένες υπηρεσίες, οι οποίες καταρτίστηκαν χάρη στη συνεργασία εκπροσώπων των εργαζομένων της Ένωσης Συντακτών Ημερησίων Εφημερίδων Αθηνών, της Ένωσης Προσωπικού Ημερησίων Εφημερίδων Αθηνών (ΕΠΗΕΑ) και του ΙΝΕ/ΓΣΕΕ ήταν οι ακόλουθες:

❖ Επαγγελματικός προσανατολισμός, που περιελάμβανε:

α) καταγραφή και διερεύνηση των αναγκών: καταγραφή δεδομένων και εντοπισμός των αναγκών - προσωπικών, επαγγελματικών, κοινωνικών - και ενημέρωση για τις διαθέσιμες υπηρεσίες και τα προγράμματα κατάρτισης, καθώς και για τις απαιτήσεις δεξιοτήτων και κατάρτισης,

β) προσωπικό και επαγγελματικό έγγραφο: παροχή στήριξης στους εργαζομένους να προσδιορίσουν τις δεξιότητές τους και τις ευκαιρίες που σχετίζονταν με τα δικά τους ενδιαφέροντα και να καταρτίσουν ένα ρεαλιστικό σχέδιο σταδιοδρομίας. Η αξιολόγηση δεξιοτήτων περιελάμβανε εντατική και εξατομικευμένη παροχή συμβουλών, διαρθρωμένη ως διαδρομή που αποτελούνταν από διάφορα στάδια κατά τα οποία ο εργαζόμενος και ο σύμβουλος εργάζονταν πάνω σε ένα θέμα. Με βάση αυτές τις εκτιμήσεις, συντασσόταν ένα προσωπικό και επαγγελματικό έγγραφο, το οποίο περιελάμβανε σύνοψη των δεξιοτήτων του συμμετέχοντος, το προσωπικό του/της σχέδιο και ένα σχέδιο δράσης,

γ) διαδικασία προσωπικής και επαγγελματικής ανάπτυξης: περιελάμβανε: 1) καθορισμό επαγγελματικών στόχων καθώς και δραστηριοτήτων αναζήτησης εργασίας· 2) προσδιορισμό και αξιολόγηση όσον αφορά τις πηγές επαγγελματικών ευκαιριών· 3) πιθανούς τρόπους υποβολής υποψηφιότητας για μια θέση· 4) σύνταξη βιογραφικού σημειώματος και συνοδευτικής επιστολής· 5) προετοιμασία για συνέντευξη· 6) παροχή βασικών

γνώσεων σχετικά με την αγορά εργασίας, καθώς και με θεσμικά, εργασιακά, επιχειρηματικά και νομικά ζητήματα,

δ) Υλοποίηση του ατομικού σχεδίου δράσης. Οι σύμβουλοι θα συνόδευαν επίσης τους εργαζομένους κατά την εφαρμογή των διαδρομών κατάρτισης και των ατομικών σχεδίων επανένταξης στην απασχόληση. Οι συμμετέχοντες που ενδιαφέρονταν να ιδρύσουν επιχείρηση θα λάμβαναν γενική υποστήριξη και συμβουλές όσον αφορούσε την επιχειρηματικότητα,

ε) παρακολούθηση των συμμετεχόντων κατά τη διάρκεια των έξι μηνών που ακολουθούσαν τη λήξη της εφαρμογής των μέτρων.

Ο επαγγελματικός προσανατολισμός περιελάμβανε είκοσι πέντε ατομικές συνεδρίες σαρανταπεντάλεπτης διάρκειας η καθεμία και κάθε συμμετέχων λάμβανε 1.250,00€ ως επίδομα αναζήτησης εργασίας.

❖ Κατάρτιση και επαγγελματική κατάρτιση: Το μέτρο αυτό παρείχε μαθήματα επαγγελματικής κατάρτισης σε εργαζομένους, τα οποία θα αντιστοιχούσαν στις ανάγκες τους, όπως αυτές προσδιορίζονταν κατά τη διάρκεια της δραστηριότητας επαγγελματικής παροχής συμβουλών, και σε τομείς με καλές προοπτικές εξέλιξης, οι οποίοι αντιστοιχούσαν σε αναγνωρισμένες ανάγκες στην αγορά εργασίας. Θα παρέχονταν δύο τύποι κατάρτισης: προγράμματα συνεχούς επαγγελματικής κατάρτισης, διάρκειας 300 ωρών που θα υλοποιούνταν με την πρακτική της επιταγής κατάρτισης/κουπονιού (voucher) και καταβολή επιδόματος κατάρτισης, συνολικού ύψους 1.800,00€ καθώς και εξειδικευμένα προγράμματα κατάρτισης και εκπαιδευτικά προγράμματα, χωρίς παροχή επιδόματος.

❖ Επίδομα μη μισθωτού. Οι εργαζόμενοι που θα ξεκινούσαν δική τους επιχείρηση θα λάμβαναν μέγιστο ποσό 15.000,00€ για την κάλυψη των δαπανών εκκίνησης, καθώς στην Ελλάδα όπου μία από τις σημαντικότερες δυσκολίες που αντιμετώπιζαν οι επιχειρηματίες κατά τη σύσταση επιχείρησης ήταν η πρόσβαση σε χρηματοδότηση. Οι τράπεζες, λόγω της έλλειψης ρευστότητας, απέρριπταν τις περισσότερες αιτήσεις δανειοδότησης. Το μέτρο αυτό αποσκοπούσε στην προώθηση της επιχειρηματικότητας μέσω της εν λόγω χρηματοδοτικής υποστήριξης.

❖ Επίδομα αναζήτησης εργασίας και επίδομα κατάρτισης. Για την κάλυψη των δαπανών που πραγματοποιούνταν κατά τη συμμετοχή τους στο μέτρο επαγγελματικού προσανατολισμού οι δικαιούχοι θα λάμβαναν 50,00€ ανά ημέρα

συμμετοχής. Κατά τη διάρκεια κατάρτισης το επίδομα θα ήταν 6,00€ ανά ώρα.

❖ Επίδομα κινητικότητας. Οι εργαζόμενοι που θα αποδέχονταν θέση εργασίας που συνεπαγόταν αλλαγή του τόπου διαμονής τους θα λάμβαναν κατ' αποκοπή ποσό 2.000,00€ για την κάλυψη των αναγκαίων δαπανών.

Σε ό,τι αφορά τις εξατομικευμένες υπηρεσίες που έλαβαν οι συμμετέχοντες διαπιστώθηκε ότι στο πρώτο μέτρο που αφορούσε στον επαγγελματικό προσανατολισμό συμμετείχαν και οι 349 δικαιούχοι που παρακολούθησαν τελικά το πρόγραμμα και έλαβαν επίδομα συμμετοχής. Προκύπτει, επίσης, ότι το μέτρο που αφορούσε το επίδομα μη μισθωτού υπήρξε μη ελκυστικό καθώς από τους 120 στοχευόμενους δικαιούχους μόνο 9 απολυμένοι το επέλεξαν, ενώ και το μέτρο που αφορούσε στην παροχή επιδόματος κινητικότητας επελέγη μόνο από δύο από τους 120 στοχευόμενους συμμετέχοντες. Διαπιστώθηκε και στο έργο αυτό, όπως και σε όλα τα προηγούμενα, ότι ο βασικότερος λόγος που δεν συμμετείχαν πολλοί δυνητικοί δικαιούχοι, καθώς από τους 928 τελικά μόνο οι 349 συμμετείχαν, ήταν η μεγάλη χρονική καθυστέρηση, περίπου 1,5 έτος, που μεσολάβησε από την έγκριση του έργου μέχρι την παροχή των εξατομικευμένων υπηρεσιών στους δικαιούχους και οδήγησε τους δυνητικούς δικαιούχους στην αναζήτηση άλλων διεξόδων. Ενώ οι απολύσεις αφορούσαν στο εννιάμηνο 12-09-2013/12-06-2014 οι δικαιούχοι έλαβαν τις εξατομικευμένες υπηρεσίες τον Φεβρουάριο του 2016. Η αργοπορία αυτή οφείλεται, όπως αναφέρθηκε και στα προηγούμενα έργα, στο ότι η Αρχή Διαχείρισης άργησε να εκδώσει πρόσκληση προς δυνητικούς δικαιούχους, που θα υλοποιούσαν το έργο. Έτσι, αν και η έγκριση της χρηματοδότησης από το ΕΤΠ έγινε στις 15-04-2015 η ανοικτή πρόσκληση για την εκδήλωση ενδιαφέροντος υποβολής προτάσεων εκχώρησης αρμοδιοτήτων της Α.Δ. για την υλοποίηση των ενεργειών εξεδόθη στις 31-07-2015. Επίσης, η μεγάλη καθυστέρηση οφειλόταν, όπως άλλωστε ξεκάθαρα αναφέρεται και στην τελική έκθεση που υπέβαλε στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή η Ελλάδα στις 26-05-2017, και στην χρονοβόρα διαδικασία αλλαγής της αρμόδιας ελληνικής Αρχής Διαχείρισης για το ΕΤΠ και στην απειρία της υποστελεχωμένης νέας Α.Δ.

Τελικά, ο συνολικός προϋπολογισμός του έργου ανήλθε μόνο σε 2.024.883,10€ και η συνδρομή από το ΕΤΠ σε 1.214.929,86€ αντί της προβλεπόμενης των

5.046.000,00€, δηλαδή το ποσοστό απορρόφησης έφτασε μόλις το 24,08%, καθώς από τους δυνητικούς δικαιούχους που ανέρχονταν σε 928 μόνο οι 349 τελικά συμμετείχαν.

IV.3.1.7. EGF/2015/011(EGF/2015/008) Supermarket Larissa

Δυνάμει του κριτηρίου παρέμβασης που προβλέπεται στο άρθρο 4 παράγραφος 1 στοιχείο α) του κανονισμού ΕΤΠ, σύμφωνα με το οποίο απαιτούνται τουλάχιστον 500 απολύσεις εργαζομένων ή παύση δραστηριότητας μη μισθωτών, κατά τη διάρκεια περιόδου αναφοράς τεσσάρων μηνών σε επιχείρηση κράτους μέλους, συμπεριλαμβανομένων απολύσεων εργαζομένων ή παύσης δραστηριότητας μη μισθωτών μεταξύ των προμηθευτών και των κατόντη παραγωγών της, η Ελλάδα υπέβαλε αίτηση χρηματοδότησης στο ΕΤΠ στις 25 Νοεμβρίου 2015, συνολικού προϋπολογισμού 10.780.000,00 ευρώ και χρηματοδοτικής συνδρομής από το ΕΤΠ 6.468.000,00€ (ίση με το 60% του προϋπολογισμού), η οποία ενεκρίθη στις 8 Ιουνίου 2016. Το έργο διήρκησε από την 26η Φεβρουαρίου 2016 έως την 26η Αυγούστου 2018. Η υπόθεση αφορούσε στην παροχή βοήθειας σε χίλια εκατό (1.100) άτομα από τα οποία τα πεντακόσια πενήντα επτά (557) ήταν απολυμένοι (422 εργαζόμενοι και 135 εργαζόμενοι – ιδιοκτήτες) της εταιρείας Σουπερμάρκετ Λάρισα ΑΒΕΕ, η οποία έχει τερματίσει τη δραστηριότητα της στην Ελλάδα και τα πεντακόσια σαράντα τρία (543) από νέους εκτός απασχόλησης, εκπαίδευσης, κατάρτισης (NEETs), οι οποίοι ήταν ηλικίας κάτω των 30 ετών (15-29 ετών) και οι οποίοι ήταν οικονομικά μη ενεργοί ή άνεργοι ή μακροχρόνια άνεργοι, είτε ήταν εγγεγραμμένοι ως αναζητούντες εργασία είτε όχι. Η επιχείρηση λειτουργούσε στον οικονομικό τομέα που ταξινομείται, σύμφωνα με τη NACE αναθ. 2, στον κλάδο 47 («Χονδρικό εμπόριο, εκτός από το εμπόριο μηχανοκίνητων οχημάτων και μοτοσυκλετών»).

Επικαλούμενη για άλλη μία φορά η Ελλάδα στην αίτηση χρηματοδότησής της την πολύχρονη οικονομική κρίση, υποστήριξε ότι η μείωση του διαθέσιμου εισοδήματος των νοικοκυριών - εξαιτίας της αύξησης της φορολογικής επιβάρυνσης και της μείωσης των μισθών (τόσο των ιδιωτικών όσο και των δημόσιων υπαλλήλων) και της αύξησης της ανεργίας - με αποτέλεσμα την τεράστια πτώση της αγοραστικής δύναμης καθώς και η δραστική μείωση των

δανείων προς επιχειρήσεις και ιδιώτες λόγω της έλλειψης ρευστότητας των ελληνικών τραπεζών οδήγησαν την επιχείρηση Σούπερ Μάρκετ Λάρισα σε πτώχευση. Συγκεκριμένα, αναφερόταν ότι το 1986 μια ομάδα μικρών παντοπωλείων στο νομό Λάρισας σύστησε τον συνεταιρισμό: Σουπερμάρκετ Λάρισα. Ο συνεταιρισμός, που αναπτύχθηκε γρήγορα και άνοιξε νέα καταστήματα, ενσωματώνοντας νέους εργαζόμενους - ιδιοκτήτες στον συνεταιρισμό, έφτασε να διαθέτει 42 καταστήματα και 600 εργαζόμενους μεταξύ των οποίων και εργαζόμενοι - ιδιοκτήτες. Όμως την ανοδική της πορεία διέκοψε η οικονομική και χρηματοπιστωτική κρίση. Προκειμένου να μπορέσει η εταιρεία να προσαρμοστεί στη νέα δυσχερή οικονομική κατάσταση εφάρμοσε ορισμένα μέτρα δημοσιονομικής λιτότητας, όπως περικοπές των μισθών (-30%), επαναδιαπραγμάτευση μισθώσεων, φθηνότερα προϊόντα, μείωση του κόστους λειτουργίας (π.χ. μειώνοντας τις ώρες φωτισμού στις αποθήκες), αλλά στο τέλος δεν μπόρεσε να καλύψει τις ζημιές της και έκλεισε.

Η αίτηση EGF/2015/011 EL/Supermarket Larissa αποτελεί, μάλιστα, αναθεωρημένη μορφή της αρχικώς υποβληθείσας στις 28 Αυγούστου 2015 αίτησης χρηματοδότησης EGF/2015/008 EL/Supermarket Larissa, που είχε αποσυρθεί για καθαρά και μόνο τεχνικούς λόγους. Επίσης, αξίζει να σημειωθεί ότι το έργο αυτό, όπως αναφέρεται και στην τελική έκθεση της χώρας που υποβλήθηκε στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή στις 24-08-2018, περιέχει στοιχεία καινοτομίας τόσο στον σχεδιασμό του όσο και στην υλοποίησή του, καθώς αξιοποιεί την τεχνογνωσία του μηχανισμού διάγνωσης αναγκών του ΕΙΕΑΔ με τη διαδικασία διάγνωσης αναγκών των ωφελούμενων (η οποία συνίσταται στον προσδιορισμό της τρέχουσας και δυνητικής προσφοράς και ζήτησης εργασίας σε κλάδους, επαγγέλματα και δεξιότητες σε εθνικό και περιφερειακό επίπεδο), δίνοντας παράλληλα έμφαση στην αυτό-απασχόληση στο πεδίο της κοινωνικής οικονομίας.

Στο έργο, ύστερα από την αριθμ. πρωτ. αριθ.7.5233/11.04.2017 πρόσκληση «Για την υποβολή πρότασης για την υλοποίηση μέρους των ενεργειών στο έργο με κωδικό «EGF/2015/011GR/Supermarket Larissa», ορίστηκε δικαιούχος το ΕΙΕΑΔ με τη συμμετοχή και των εξής φορέων υλοποίησης: Ινστιτούτο Εργασίας της ΓΣΕΕ (ΙΝΕ ΓΣΕΕ), Κέντρο Επαγγελματικής Κατάρτισης Ινστιτούτου Εργασίας της ΓΣΕΕ (ΚΕΚ ΙΝΕΓΣΕΕ), Ινστιτούτο Εμπορίου & Υπηρεσιών (ΙΝ.ΕΜ.Υ.) της

Ελληνικής Συνομοσπονδίας Εμπορίου και Επιχειρηματικότητας (Ε.Σ.Ε.Ε.), Κέντρο Ανάπτυξης Ελληνικού Εμπορίου και Επιχειρηματικότητας (ΚΑΕΛΕ Ε.Σ.Ε.Ε.), Ινστιτούτο Μικρών Επιχειρήσεων της Γενικής Συνομοσπονδίας Επαγγελματιών Βιοτεχνών Εμπόρων Ελλάδας (ΙΜΕ ΓΣΕΒΕΕ), Κέντρο Επαγγελματικής Κατάρτισης της Γενικής Συνομοσπονδίας Επαγγελματιών Βιοτεχνών Εμπόρων Ελλάδας (ΚΕΚΓΣΕΒΕΕ), Αναπτυξιακή Καρδίτσας και Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας – ΕΛΚΕ.

Οι εξατομικευμένες υπηρεσίες, οι οποίες καταρτίστηκαν χάρη στη συνεργασία εκπροσώπων των εργαζομένων με την Περιφέρεια Θεσσαλίας με τον Ο.Α.Ε.Δ. το ΙΝΕ/ΓΣΕΕ ήταν οι ακόλουθες:

❖ Επαγγελματικός προσανατολισμός: Αυτό το συνοδευτικό μέτρο, που προσφερόταν σε όλους τους συμμετέχοντες και περιελάμβανε 25 συνεδρίες των 45 λεπτών καθώς και επίδομα αναζήτησης εργασίας, ύψους 1.250,00€ (50,00€ την ημέρα), κάλυπτε τα ακόλουθα στάδια:

1. πληροφόρηση σε ΕΑΕΚ. Αντίθετα με ό,τι συνέβη με τους στοχευόμενους εργαζομένους που είχαν ήδη προσδιοριστεί (πρώην 557 εργαζόμενοι και εργαζόμενοι ιδιοκτήτες του Σούπερ Μάρκετ Λάρισα), απέμενε να οριστεί και η ομάδα των στοχευόμενων ΕΑΕΚ και θα γίνονταν εκστρατείες πληροφόρησης. Μεταξύ άλλων κριτηρίων για την επιλογή των στοχευόμενων ΕΑΕΚ, οι ελληνικές αρχές θα χρησιμοποιούσαν κριτήρια ευθυγραμμισμένα με τα κριτήρια που περιλαμβάνονταν στο ελληνικό πρόγραμμα «Εγγυήσεις για τη νεολαία» (δηλ. νέοι που αντιμετώπιζαν κίνδυνο αποκλεισμού, όπως επίπεδο οικογενειακού εισοδήματος, επίπεδο εκπαίδευσης, διάρκεια της ανεργίας κ.λπ.).

2. υποδοχή και εγγραφή σε όλους τους συμμετέχοντες (εργαζομένους και ΕΑΕΚ) με παροχή πληροφοριών για τις διαθέσιμες υπηρεσίες και τα προγράμματα κατάρτισης, καθώς και για τις απαιτήσεις δεξιοτήτων και κατάρτισης.

3. προσωπικό και επαγγελματικό έγγραφο με στόχο να βοηθήσει τους εργαζομένους και τους ΕΑΕΚ να προσδιορίσουν τις δεξιότητές τους και τις ευκαιρίες που σχετίζονται με τα δικά τους ενδιαφέροντα και να καταρτίσουν ένα ρεαλιστικό σχέδιο σταδιοδρομίας. Η αξιολόγηση δεξιοτήτων περιελάμβανε εντατική και εξατομικευμένη παροχή συμβουλών, διαρθρωμένη ως διαδρομή που αποτελούνταν από διάφορα στάδια κατά τα οποία ο εργαζόμενος και ο σύμβουλος εργάζονταν πάνω σε ένα θέμα (π.χ. ευκαιρίες, ενδιαφέροντα,

ανάλυση των κινήτρων και προσδοκιών, εμπόδια κ.λπ.). Με βάση αυτές τις εκτιμήσεις, συντάσσονταν ένα προσωπικό και επαγγελματικό έγγραφο, το οποίο περιελάμβανε σύνοψη των δεξιοτήτων του συμμετέχοντος, το προσωπικό του/της σχέδιο και ένα σχέδιο δράσης.

4. υποστήριξη για την αναζήτηση εργασίας και επαγγελματικός προσανατολισμός. Το μέτρο αυτό περιελάμβανε: α) κατάρτιση σε οριζόντια ζητήματα, όπως ανάπτυξη κοινωνικών δεξιοτήτων, προσαρμογή σε νέες καταστάσεις, λήψη αποφάσεων· β) βοήθεια στην αναζήτηση εργασίας, περιλαμβανομένων πληροφοριών για τις διαθέσιμες θέσεις εργασίας, ενεργής έρευνας των τοπικών και περιφερειακών ευκαιριών απασχόλησης, τεχνικών αναζήτησης εργασίας και κατάρτισης στη σύνταξη βιογραφικών σημειωμάτων και συνοδευτικών επιστολών και στον τρόπο προετοιμασίας για μια συνέντευξη εργασίας· γ) επαγγελματικό προσανατολισμό: οι σύμβουλοι θα καθοδηγούσαν τους απολυμένους για επαγγελματικά θέματα και θα τους κατηύθυναν σε συγκεκριμένες προσφορές εργασίας.

5. καθοδήγηση όσον αφορά την απασχόληση: οι σύμβουλοι θα συνόδευαν τους εργαζομένους και τους ΕΑΕΚ κατά την εφαρμογή των διαδρομών κατάρτισης και των ατομικών σχεδίων επανένταξης στην απασχόληση. Οι συμμετέχοντες που ενδιαφέρονταν να ιδρύσουν επιχείρηση θα λάμβαναν γενική υποστήριξη και συμβουλές όσον αφορά την επιχειρηματικότητα στο πλαίσιο αυτού του μέτρου επαγγελματικού προσανατολισμού.

6. Παρακολούθηση: Οι συμμετέχοντες θα παρακολουθούνταν κατά τη διάρκεια των έξι μηνών που θα ακολουθούσαν τη λήξη της εφαρμογής των μέτρων.

❖ Κατάρτιση, επανακατάρτιση και επαγγελματική κατάρτιση. Το μέτρο αυτό προέβλεπε την παροχή μαθημάτων επαγγελματικής κατάρτισης σε εργαζομένους και ΕΑΕΚ, τα οποία αντιστοιχούσαν στις ανάγκες τους, όπως αυτές προσδιορίζονταν κατά τη διάρκεια της δραστηριότητας επαγγελματικής παροχής συμβουλών, και σε τομείς με καλές προοπτικές εξέλιξης, οι οποίοι αντιστοιχούσαν σε αναγνωρισμένες ανάγκες στην αγορά εργασίας. Υπήρχαν δύο είδη προγραμμάτων: α) προγράμματα συνεχιζόμενης επαγγελματικής κατάρτισης, διάρκειας 300 ωρών, που υλοποιούνταν με την πρακτική της επιταγής κατάρτισης/κουπονιού (voucher) και καταβολή επιδόματος κατάρτισης

1.800,00€ (6,00€ την ημέρα) και β) προγράμματα εξειδικευμένης κατάρτισης χωρίς την καταβολή επιδόματος. Τα μαθήματα κατάρτισης θα μπορούσαν επίσης να συμπληρώνονταν με πρακτική άσκηση.

❖ Συνεισφορά για τη σύσταση επιχείρησης: Το μέτρο αυτό αποσκοπούσε στην προώθηση της επιχειρηματικότητας μέσω της εν λόγω χρηματοδοτικής υποστήριξης. Οι εργαζόμενοι ή οι ΕΑΕΚ που θα ίδρυσαν δική τους επιχείρηση θα λάμβαναν έως 15.000,00€ ως συνεισφορά για την κάλυψη των δαπανών σύστασης της επιχείρησης, καθώς στην Ελλάδα, μία από τις σημαντικότερες δυσκολίες που αντιμετώπιζαν οι επιχειρηματίες κατά τη σύσταση επιχείρησης ήταν η πρόσβαση σε χρηματοδότηση και αυτό διότι οι τράπεζες, λόγω της έλλειψης ρευστότητας, απέρριπταν τις περισσότερες αιτήσεις δανείου. Η συνεισφορά θα καταβάλλονταν σε δόσεις μετά την επίτευξη ορισμένων στόχων, όπως η κατάρτιση επιχειρηματικού σχεδίου, η εγγραφή της επιχείρησης κ.λπ. Δεδομένης της προηγούμενης εμπειρίας σημαντικού αριθμού δικαιούχων ως μελών/εργαζομένων-ιδιοκτητών συνεταιρισμού, οι ελληνικές αρχές θεωρούσαν πολύ πιθανό ότι ορισμένες από τις νέες επιχειρήσεις θα λάμβαναν τη μορφή κοινωνικών συνεταιρισμών και θα ήταν επιλέξιμες για ενίσχυση στο πλαίσιο του ελληνικού νόμου 4019/2011 για την κοινωνική οικονομία και την κοινωνική επιχειρηματικότητα.

❖ Επίδομα αναζήτησης εργασίας και επίδομα κατάρτισης. Για την κάλυψη των δαπανών που πραγματοποιούνταν κατά τη συμμετοχή τους στο μέτρο επαγγελματικού προσανατολισμού, οι δικαιούχοι θα λάμβαναν 50 ευρώ ανά ημέρα συμμετοχής. Κατά τη διάρκεια κατάρτισης, το επίδομα θα ήταν 6 ευρώ ανά ώρα.

❖ Επίδομα κινητικότητας. Οι εργαζόμενοι ή οι ΕΑΕΚ που θα αποδέχονταν θέση εργασίας που θα συνεπαγόταν αλλαγή του τόπου διαμονής τους θα λάμβαναν κατ' αποκοπή ποσό 2.000,00€ για την κάλυψη των αναγκαίων δαπανών.

Σε ό,τι αφορά τις εξατομικευμένες υπηρεσίες που έλαβαν οι συμμετέχοντες διαπιστώθηκε ότι στο πρώτο μέτρο που αφορούσε στον επαγγελματικό προσανατολισμό συμμετείχαν και οι 979 (497 απολυμένοι και 482 ΕΑΕΚ) δικαιούχοι που παρακολούθησαν τελικά το πρόγραμμα και έλαβαν επίδομα συμμετοχής. Προκύπτει, επίσης, ότι το μέτρο που αφορούσε τη συνεισφορά για

τη σύσταση επιχείρησης υπήρξε μη ελκυστικό καθώς από τους 200 στοχευόμενους δικαιούχους (100 απολυμένους και 100 ΕΑΕΚ) μόνο 13 (8 απολυμένοι και 5 ΕΑΕΚ) το επέλεξαν, ενώ και το μέτρο που αφορούσε στην παροχή επιδόματος κινητικότητας δεν επελέγη από κανέναν από τους 100 (50 απολυμένους και 50 ΕΑΕΚ) στοχευόμενους συμμετέχοντες. Επίσης, το μέτρο της εξειδικευμένης κατάρτισης επέλεξε έναν μόνο άτομο από τον προβλεπόμενο αριθμό των 200 (100 απολυμένων και 100 ΕΑΕΚ) δυνητικών δικαιούχων. Για άλλη μία φορά διαπιστώθηκε και στο έργο αυτό, όπως και σε όλα τα προηγούμενα, ότι ο βασικότερος λόγος που δεν συμμετείχαν πολλοί δυνητικοί δικαιούχοι, καθώς από τους 1.100 τελικά μόνο οι 979 συμμετείχαν, ήταν η μεγάλη χρονική καθυστέρηση, περίπου 2 έτη, που μεσολάβησε από την έγκριση του έργου μέχρι την παροχή των εξατομικευμένων υπηρεσιών στους δικαιούχους και οδήγησε τους δυνητικούς δικαιούχους στην αναζήτηση άλλων διεξόδων. Ενώ οι απολύσεις αφορούσαν στο τετράμηνο 3-05-2015/3-09-2015 οι δικαιούχοι έλαβαν τις εξατομικευμένες υπηρεσίες τον Ιούλιο του 2017. Η αργοπορία αυτή οφείλεται, όπως αναφέρθηκε και στα προηγούμενα έργα, στο ότι η Αρχή Διαχείρισης άργησε να εκδώσει πρόσκληση προς δυνητικούς δικαιούχους, που θα υλοποιούσαν το έργο. Έτσι, αν και η έγκριση της χρηματοδότησης από το ΕΤΠ έγινε στις 8-06-2016 η ανοικτή πρόσκληση για την εκδήλωση ενδιαφέροντος υποβολής προτάσεων εκχώρησης αρμοδιοτήτων της Α.Δ. για την υλοποίηση των ενεργειών εξεδόθη στις 11 Απριλίου του 2017.

Τελικά, ο συνολικός προϋπολογισμός του έργου ανήλθε μόνο σε 3.409.898,90€ και η συνδρομή από το ΕΤΠ σε 2.045.939,34€ αντί της προβλεπόμενης των 6.468.000,00€, δηλαδή το ποσοστό απορρόφησης έφτασε μόλις το 31,63%, καθώς από τους δυνητικούς δικαιούχους που ανέρχονταν σε 1.100 (557 απολυμένοι και 543 ΕΑΕΚ) μόνο οι 979 (497 απολυμένοι και 482 ΕΑΕΚ) τελικά συμμετείχαν.

IV.3.1.8. EGF/2017/003 ATTICA RETAIL

Η προτελευταία ελληνική αίτηση χρηματοδότησης EGF/2017/003 GR/Attica retail, δυνάμει του κριτηρίου παρέμβασης που προβλέπεται στο άρθρο 4 παράγραφος 1 στοιχείο β) του Κανονισμού 1309/2013 για το ΕΤΠ, σύμφωνα με

το οποίο απαιτούνται τουλάχιστον πεντακόσιες απολύσεις εντός περιόδου αναφοράς εννέα μηνών σε επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται στον ίδιο οικονομικό τομέα που ορίζεται στο επίπεδο υποδιαίρεσης της NACE 2 και είναι εγκατεστημένες σε μία περιφέρεια ή σε δύο συνορεύουσες περιφέρειες σε ένα κράτος – μέλος, υποβλήθηκε από την Ελλάδα στις 13 Απριλίου 2017 και εγκρίθηκε με την αριθμ. 2017/613 Απόφαση του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου³⁴⁵ και του Συμβουλίου της 23ης Οκτωβρίου 2017. Το έργο, συνολικού προϋπολογισμού 4.915.250,00€ και χρηματοδοτικής συνδρομής από το ΕΤΠ 2.949.150,00€ (ίσης με το 60% του προβλεπόμενου προϋπολογισμού), αφορούσε στη στήριξη των εργαζομένων που απολύθηκαν στον οικονομικό τομέα που ταξινομείται στον κλάδο 47 της NACE αναθ. 2 (Λιανικό εμπόριο, εκτός από το εμπόριο μηχανοκίνητων οχημάτων και μοτοσυκλετών) στην επιπέδου NUTS 2 Περιφέρεια Αττικής (EL30), και σε άλλες 10 Περιφέρειες της χώρας. Στόχευε στην ενίσχυση επτακοσίων είκοσι πέντε (725) ωφελουμένων, από τους οποίους οι τετρακόσιοι είκοσι οκτώ (428) είχαν απολυθεί από την επιχείρηση: «ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΑΘΗΝΩΝ Α.Ε.Ε.» οι σαράντα δύο (42) από την επιχείρηση: «DIXONSSOUTH – EASTEUROPEAEBE», οι τριάντα επτά (37) από την επιχείρηση: «MEDIASATURN ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΑ ΕΛΛΑΣ ΕΜΠΟΡΙΚΗ ΚΑΙ ΣΥΜΜΕΤΟΧΙΚΗ ΑΝΩΝΥΜΗ», οι είκοσι εννέα (29) από την επιχείρηση: «ΑΤΗΝΗ ΧΟΝΤΟΣ Α.Ε.Ε. ΠΟΛΥΚΑΤΑΣΤΗΜΑ», οι σαράντα εννέα (49) από την επιχείρηση: «ΑΔΕΛΦΟΙ ΒΕΡΟΠΟΥΛΟΙ ΑΝΩΝΥΜΟΣ ΕΜΠΟΡΙΚΗ ΚΑΙ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΑΕ», οι πενήντα έξι (56) από την επιχείρηση: «ΜΕΤΡΟΑΕΒΕ», οι τριάντα τρεις (33) από την επιχείρηση: «ΝΟΤΟΣCOM ΣΥΜΜΕΤΟΧΕΣ ΑΕΒΕ», οι 23 από την επιχείρηση: «ΡΕΤCITY ΑΕΒΕ» και οι είκοσι οκτώ (28) από την επιχείρηση: «ΣΑΡΑΦΙΔΗΣ Α.Ε.».

Για την απόδειξη της συνάφειας μεταξύ των απολύσεων και της παγκόσμιας χρηματοπιστωτικής και οικονομικής κρίσης, όπως αναφέρεται στον κανονισμό (ΕΚ) αριθμ. 546/2009, η Ελλάδα υποστήριξε ότι η ελληνική οικονομία βρισκόταν από την αρχή της κρίσης, το 2008, σε βαθιά ύφεση. Μάλιστα, σύμφωνα με στοιχεία της Ελληνικής Στατιστικής Αρχής (ΕΛΣΤΑΤ), από το 2008 και έως το 2016 το πραγματικό ΑΕΠ της Ελλάδας μειώθηκε κατά 26,2 εκατοστιαίες μονάδες, η δημόσια κατανάλωση κατά 22,8 εκατοστιαίες μονάδες και η ιδιωτική

³⁴⁵ Υπερψηφίστηκε από την Ολομέλεια του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου η Έκθεση της Επιτροπής Προϋπολογισμών για τους 725 πρώην εργαζομένους σε εννέα εταιρείες ειδών λιανικής και σούπερ μάρκετ στην Ελλάδα, οι οποίοι θα λάβουν ευρωπαϊκή οικονομική βοήθεια ύψους 2.949.150 ευρώ.

κατανάλωση κατά 24,4 εκατοστιαίες μονάδες, ενώ η ανεργία αυξήθηκε κατά περίπου 14 εκατοστιαίες μονάδες. Η αγορά εργασίας, παρά την πορεία ανάκαμψης που ακολουθούσε³⁴⁶, εξακολουθούσε να αντιμετωπίζει δυσκολίες και στο προσεχές μέλλον. Αξιοσημείωτο είναι ότι μέχρι τότε, ο κλάδος του λιανικού εμπορίου αποτέλεσε αντικείμενο επτά (7) αιτήσεων για κινητοποίηση του ΕΤΠ³⁴⁷ λόγω, επίσης, της παγκόσμιας χρηματοπιστωτικής και οικονομικής κρίσης. Μετά την έντονη άνοδο (4% ετησίως σε όρους όγκου) στο διάστημα 2000-2008, το λιανικό εμπόριο στην Ελλάδα συρρικνώθηκε κατά 5% ετησίως σε όρους όγκου κατά τα επόμενα έτη 2009-2015, έναντι ανόδου κατά 1% ετησίως σε όρους όγκου στην Ε.Ε. Κατά το διάστημα 2008-2013, ο αριθμός των επιχειρήσεων λιανικού εμπορίου στην Ελλάδα περιορίστηκε κατά 16% (στα 160.105 καταστήματα το 2013 από 191.218 το 2008 και 178.699 το 2000), ωστόσο η συρρίκνωση δεν ήταν ομοιόμορφη σε όλες τις περιοχές. Συγκεκριμένα, η Αττική (η οποία καλύπτει το 29% του συνόλου των καταστημάτων) σημείωσε μείωση της τάξης του 28% στο διάστημα 2008-2013 ενώ η μείωση στις υπόλοιπες περιοχές κατά την ίδια περίοδο κυμάνθηκε μεταξύ 7% (σε Θεσσαλία, Ήπειρο, Ιόνιο και Δυτική Ελλάδα) και 18% (στην Πελοπόννησο).

Αναφερόταν, επίσης, ότι η εταιρεία «Ηλεκτρονική Αθηνών Ανώνυμη Εμπορική Εταιρεία», ιδρύθηκε με την τρέχουσα μορφή στις 25.7.1989 (ΦΕΚ 3023/26.07.1989) και το 1990 εξαγόρασε το σύνολο των περιουσιακών στοιχείων (ενεργητικό και παθητικό) των εταιρειών ΕΡΓΟΕΛΕΚΤΡΙΚ ΕΠΕ και ΠΑΠΑΖΟΓΛΟΥ Ι.Π. ΣΤΡΟΥΤΣΗΣ ΕΠΕ. Μετά από αυτή την εξαγορά, η Ηλεκτρονική Αθηνών ΑΕΕ εγκαταστάθηκε στα ήδη υπάρχοντα καταστήματα των ανωτέρω εταιρειών. Έκτοτε, άρχισε η ανάπτυξη των δραστηριοτήτων της εταιρείας, η οποία εστιαζόταν στην επέκταση του δικτύου των καταστημάτων της σε περιφερειακές αγορές της περιοχής της Αττικής. Έτσι ξεκίνησε και η λειτουργία νέων καταστημάτων. Η εταιρεία αναπτύχθηκε και ίδρυσε την θυγατρική ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ TRADE Α.Ε., την οποία και συγχώνευσε με απορρόφηση το 2003, καθώς και τις θυγατρικές «ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΑΘΗΝΩΝ (ΚΥΠΡΟΥ) LTD», με έδρα τη Λευκωσία (2002), και την «MEGASTORE ELEKTRONIKI» στο Βελιγράδι (2007). Το 2009 εξαγόρασε την εταιρεία ΣΑΡΑΦΙΔΗΣ Α.Ε., που δραστηριοποιείτο στη

³⁴⁶ https://ec.europa.eu/info/sites/info/files/ecfin_forecast_spring_110517_el_en.pdf

³⁴⁷ EGF/2010/010 CZ/Unilever, EGF/2010/016 ES/Aragón Retail, EGF/2011/004 EL/ALDI Hellas, EGF/2014/009 EL/Sprider Stores, EGF/2014/013 EL/Odysefs Fokas, EGF/2015/011 GR/Supermarket Larissa, EGF/2016/005 NL/Drenthe Overijssel Retail.

Βόρεια Ελλάδα, με το ίδιο αντικείμενο. Τον Ιούνιο 2009, ο όμιλος της εταιρείας είχε 44 καταστήματα στην Ελλάδα με το σήμα της Ηλεκτρονικής, 10 καταστήματα με το σήμα Σαραφίδης, 3 καταστήματα μέσω της θυγατρικής της στην Κύπρο και 3 καταστήματα μέσω της θυγατρικής της στη Σερβία. Απασχολούσε υπαλλήλους με ειδικότητες, όπως πωλητές, ταμίες-υπάλληλους γραφείου, αποθηκάριους, διευθυντές καταστήματος, περιφερειακούς καθώς και διοικητικούς και εμπορικούς υπαλλήλους. Επίσης, κάποια από τα καταστήματα ήταν ιδιόκτητα. Από το 2009 και μετά, λόγω της δυσχερούς οικονομικής κατάστασης της χώρας, αρχίζουν να μειώνονται σταδιακά οι πωλήσεις της εταιρείας και κατά συνέπεια άρχισε να μειώνει τον αριθμό των καταστημάτων της και να απολύει μέρος του προσωπικού. Σύμφωνα με την κατατεθείσα αίτηση για πτώχευση, τον Ιούνιο 2008 το προσωπικό της εταιρείας ανερχόταν στα 672 άτομα και συνολικά το προσωπικό του ομίλου στα 892 άτομα. Αντιστοίχως, τον Ιούνιο 2015 το προσωπικό της εταιρείας ανερχόταν στα 458 άτομα και σε επίπεδο ομίλου στα 509 άτομα. Το καλοκαίρι του 2010 με απόφαση της διοίκησης του ομίλου, η εταιρεία αποφάσισε το κλείσιμο των καταστημάτων της στη Σερβία. Κατά την ημερομηνία κατάθεσης της αίτησης για πτώχευση (Μάρτιος 2016), η εταιρεία είχε συνοπτικά τις ακόλουθες εταιρείες: ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΑΘΗΝΩΝ Α.Ε., ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΑΘΗΝΩΝ ΚΥΠΡΟΥ, ΣΑΡΑΦΙΔΗΣ Α.Ε. Τον Απρίλιο 2016 η εταιρεία κηρύσσεται σε πτώχευση, κλείνοντας 40 καταστήματα με το σήμα της Ηλεκτρονικής Αθηνών, 4 καταστήματα της θυγατρικής Σαραφίδης, και 3 καταστήματα της θυγατρικής Κύπρου. Σύμφωνα με την διοίκηση της εταιρείας, όπως περιγράφεται στην αίτηση που κατέθεσε για πτώχευση, η ύφεση στην οικονομία τα τελευταία επτά χρόνια, η μείωση των επενδύσεων, η άρνηση για χορήγηση τραπεζικού δανεισμού, οδήγησαν σε έλλειψη ρευστότητας, ενώ προμηθευτές της εταιρείας, ιδίως του εξωτερικού, προέβησαν σε αιτήματα κατάπτωσης των εγγυητικών επιστολών της εταιρείας σταματώντας την προμήθεια των αγαθών, γεγονότα που την οδήγησαν οριστικά στο κλείσιμο της. Τέλος, παρουσιάζεται και η πορεία των άλλων εταιρειών που πραγματοποίησαν απολύσεις και δραστηριοποιούνται στον κλάδο λιανικού εμπορίου³⁴⁸. Οι ελληνικές

³⁴⁸ Πρόκειται για τις εταιρείες:

- DIXONS SOUTH - EAST EUROPE AEBE, η οποία εξειδικεύεται στην πώληση ηλεκτρονικών προϊόντων υψηλής τεχνολογίας, ηλεκτρονικών υπολογιστών, οικιακών συσκευών, φωτογραφικού εξοπλισμού, τηλεπικοινωνιακών προϊόντων, καθώς και στις υπηρεσίες παράδοσης, εγκατάστασης, συντήρησης, επισκευής και προστασίας των προϊόντων μετά την πώληση. Μέλος του ομίλου DIXONS CARPHONE, εξαγόρασε την ελληνική αλυσίδα Ηλεκτρικών και Ηλεκτρονικών Συσκευών ΚΩΤΣΟΒΟΛΟΣ της οποίας το εμπορικό σήμα διατήρησε.

αρχές ισχυρίστηκαν ότι οι απολύσεις στις 11 οικείες περιφέρειες θα επιδείνωναν ακόμη περισσότερο την κατάσταση της ανεργίας, η οποία ήδη έχει οξυνθεί λόγω της οικονομικής και χρηματοπιστωτικής κρίσης.

Οι εξατομικευμένες υπηρεσίες προς τους δικαιούχους συνίσταντο στα εξής μέτρα:

❖ Επαγγελματικός προσανατολισμός: Το μέτρο αυτό προσφερόταν σε όλους τους συμμετέχοντες, με ιδιαίτερη μάλιστα προσοχή στους δικαιούχους μεγαλύτερης ηλικίας. Περιελάμβανε 25 ατομικές συνεδρίες με ειδικό σύμβουλο, διάρκειας 45 λεπτών η καθεμία, και κάλυπτε τα ακόλουθα στάδια:

1. Πληροφόρηση σε όλους τους συμμετέχοντες σχετικά με τη δράση και τις προοπτικές αν δέχονταν να συμμετάσχουν σ' αυτήν.
2. Καταγραφή των δικαιούχων και διερεύνηση των αναγκών: περιελάμβανε πληροφόρηση σχετικά με τις διαθέσιμες υπηρεσίες και τα προγράμματα κατάρτισης, τις απαιτήσεις δεξιοτήτων και κατάρτισης, καθώς και την προετοιμασία ατομικού φακέλου όλων των συμμετεχόντων.
3. Προσωπική και επαγγελματική αξιολόγηση: Το μέτρο αυτό στόχευε στο να βοηθήσει τους εργαζομένους να προσδιορίσουν τις δεξιότητές τους και τις ευκαιρίες που σχετίζονταν με τα ενδιαφέροντά τους, καθώς και να καταρτίσουν ένα ρεαλιστικό σχέδιο σταδιοδρομίας. Το αποτέλεσμα θα ήταν μια προσωπική και επαγγελματική αξιολόγηση, η οποία θα περιελάμβανε τις δεξιότητες, τα προσόντα και τις ανάγκες κατάρτισης του κάθε συμμετέχοντος.
4. Διαδικασία προσωπικής και επαγγελματικής ανάπτυξης: Αυτή περιελάμβανε: α) κατάρτιση σε οριζόντιες δεξιότητες· β) βοήθεια στην αναζήτηση εργασίας και τεχνικές αναζήτησης εργασίας, κατάρτιση σχετικά

• ΑΔΕΛΦΟΙ ΒΕΡΟΠΟΥΛΟΙ ΑΝΩΝΥΜΟΣ ΕΜΠΟΡΙΚΗ ΚΑΙ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΑΕΗ που υπήρξε μια μεγάλη ομάδα καταστημάτων λιανικής πώλησης τροφίμων και ποτών με έδρα την Ελλάδα (αλυσίδα super markets). Η εταιρεία ιδρύθηκε το 1973, όταν το πρώτο σουπερ μάρκετ Βερόπουλος άνοιξε στην Αθήνα. Το Φεβρουάριο του 2016, η εταιρεία εξαγοράστηκε από τη METRO AEBE.

• METRO AEBE, που δραστηριοποιείται και σε καταστήματα λιανικής πώλησης- Super Market με το διακριτικό τίτλο My Market. Ιδρύθηκε το 1976 με την επωνυμία METRO Ανώνυμη Εμπορική και Βιομηχανική Εταιρεία Ειδών Διατροφής και Οικιακής Χρήσεως και το διακριτικό τίτλο METRO και προήλθε από το συνεταιρισμό οκτώ παντοπωλών. Το 2004 επαναλανσαρίστηκαν τα καταστήματα λιανικής πώλησης της εταιρείας (supermarkets) με την ονομασία My market.

• NOTOS COM ΣΥΜΜΕΤΟΧΕΣ ΑΕΒΕ, που ως όμιλος δημιουργήθηκε το 2001 και δραστηριοποιείται στους ακόλουθους τομείς: πολυκαταστημάτων, Καλλυντικών και ειδών προσωπικής φροντίδας και υγιεινής, Λιανικής πώλησης προϊόντων ένδυσης και υπόδησης, Ειδών Γραφής.

• ΑΤΗΝΗ ΧΟΝΤΟΣ Α.Ε.Ε. ΠΟΛΥΚΑΤΑΣΤΗΜΑ, που από την ίδρυσή της το 1967 έως σήμερα, έχει ως αντικείμενο δραστηριότητας την εμπορία και πώληση κυρίως καλλυντικών ειδών.

• PET CITY ΑΕΒΕ, που ιδρύθηκε το 1988 ως επιχείρηση οικογενειακού χαρακτήρα και από το 1996, το εταιρικό ενδιαφέρον στράφηκε στην λιανική πώληση, με αντικείμενο την εισαγωγή και εμπορία τροφών κατοικίδιων ζώων και αξεσουάρ.

• MEDIA SATURN ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΑ ΕΛΛΑΣ ΕΜΠΟΡΙΚΗ ΚΑΙ ΣΥΜΜΕΤΟΧΙΚΗ ΑΝΩΝΥΜΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ, που δραστηριοποιείται στην πώληση ηλεκτρονικών ειδών και ηλεκτρικών Οικιακών Συσκευών. Το πρώτο κατάστημα άνοιξε στην Ελλάδα το 2005. Ανήκε στον όμιλο Media - Saturn, και τα καταστήματα που δεν έκλεισαν συνεχίζουν να λειτουργούν ως MEDIA MARKT εταιρεία που ανήκει στον ίδιο όμιλο.

με τη σύνταξη βιογραφικών σημειωμάτων, συνοδευτικών επιστολών και τρόπους προετοιμασίας για συνεντεύξεις εργασίας· γ) επαγγελματικό προσανατολισμό: οι σύμβουλοι θα παρείχαν στους συμμετέχοντες επικαιροποιημένη πληροφόρηση σχετικά με θέματα της αγοράς εργασίας και θα τους κατηύθυναν σε συγκεκριμένες προσφορές εργασίας· και δ) προετοιμασία του αρχικού συνοπτικού ατομικού σχεδίου και ενός σχεδίου δράσης.

5. Ανάπτυξη και επεξεργασία του ατομικού σχεδίου δράσης: Οι σύμβουλοι θα συνόδευαν τους εργαζομένους κατά την εφαρμογή των διαδρομών κατάρτισης και των ατομικών σχεδίων επανένταξης στην απασχόληση. Οι συμμετέχοντες που ενδιαφέρονταν να συστήσουν επιχείρηση θα λάμβαναν γενική υποστήριξη και συμβουλές όσον αφορά την επιχειρηματικότητα.
6. Παρακολούθηση: των συμμετεχόντων κατά τη διάρκεια των έξι μηνών που ακολουθούν τη λήξη της εφαρμογής των μέτρων. Παρεχόταν στους συμμετέχοντες που την ολοκλήρωναν επίδομα αναζήτησης εργασίας ύψους 1.000,00€.

❖ Κατάρτιση, επανακατάρτιση και επαγγελματική κατάρτιση: Προέβλεπε την παροχή μαθημάτων επαγγελματικής κατάρτισης σε εργαζομένους, η οποία ανταποκρινόταν στις ανάγκες τους, ιδίως για τους δικαιούχους μεγαλύτερης ηλικίας, και στις τρέχουσες ανάγκες της αγοράς εργασίας. Οι ωφελούμενοι, που ολοκλήρωσαν τον Επαγγελματικό προσανατολισμό, μπορούσαν να επιλέξουν είτε συνεχιζόμενη επαγγελματική κατάρτιση, λαμβάνοντας επίδομα κατάρτισης ύψους 1.000,00€ είτε την εξειδικευμένη κατάρτιση/επιμόρφωση, χωρίς εκπαιδευτικό επίδομα. Τα μαθήματα κατάρτισης θα μπορούσαν να συνοδεύονται και από πρακτική άσκηση.

❖ Συνεισφορά για σύσταση επιχείρησης. Για να προαχθεί η επιχειρηματικότητα, οι εργαζόμενοι που θα δημιουργούσαν τη δική τους επιχείρηση θα λάμβαναν έως 15.000,00€ ως συνεισφορά για την κάλυψη των δαπανών σύστασης της επιχείρησης, με την προϋπόθεση όμως ότι θα διατηρούσαν την επιχείρησή τους τουλάχιστον ένα έτος.

❖ Επίδομα για τη δημιουργία θέσεων εργασίας. Ως κίνητρο πρόσληψης, οι εργοδότες θα λαμβάνουν επιδότηση ύψους 650 ευρώ (μεικτά) ανά άτομο για

έξι μήνες, υπό την προϋπόθεση ότι θα διατηρούσαν τη σύμβαση για τον δικαιούχο του ΕΤΠ για έξι επιπλέον μήνες μετά τη λήξη της επιδότησης.

Προκύπτει ότι σε σχέση με τις εξειδικευμένες υπηρεσίες αυτές ήταν οι ίδιες με το έργο της EGF/2014/018GR/Attica broadcasting με τη βασική διαφορά όμως ότι στο παρόν έργο αντικαταστάθηκε το μέτρο της παροχής επιδόματος κινητικότητας που δεν προσέλκυσε ποτέ το ενδιαφέρον των δικαιούχων στα προηγούμενα έργα από το μέτρο της επιδότησης θέσεων εργασίας. Όμως, αν και το νέο αυτό μέτρο προβλεπόταν για την πρόσληψη 60 δικαιούχων του ΕΤΠ από επιχειρήσεις οι οποίες θα επιδοτούνταν για έξι μήνες αν προσλάμβαναν έναν ωφελούμενο απολυμένο και διατηρούσαν τη σύμβασή του για άλλους έξι μήνες μετά τη λήξη της επιδότησης, εντούτοις δεν τελεσφόρησε, καθώς, μόνο μία επιχείρηση επιδοτήθηκε για την πρόσληψη ενός ατόμου. Ο λόγος ήταν ότι άργησε πάρα πολύ η έναρξη των εξατομικευμένων υπηρεσιών προς τους δικαιούχους και όταν οι δικαιούχοι του προγράμματος θα μπορούσαν να προσληφθούν από επιδοτούμενες για το λόγο αυτό επιχειρήσεις είχε παρέλθει η χρονική προθεσμία και το μέτρο αυτό ήταν μη επιλέξιμο από το ΕΤΠ. Για το λόγο αυτό άλλωστε και η χρηματοδότηση της μίας και μοναδικής επιδοτούμενης επιχείρησης έγινε τελικά από καθαρά εθνικούς πόρους. Επίσης, το μέτρο της συνεισφοράς για σύσταση επιχείρησης δεν επελέγη παρά μόνο από οκτώ από τα στοχευόμενα εξήντα πέντε άτομα.

Τελικά, ο συνολικός προϋπολογισμός του έργου ανήλθε μόνο σε 1.079.509,75€ και η συνδρομή από το ΕΤΠ σε 647.705,85€ αντί της προβλεπόμενης των 2.949.150,00€, δηλαδή το ποσοστό απορρόφησης έφτασε μόλις το 21,96%, καθώς από τους δυνητικούς δικαιούχους που ανέρχονταν σε 725 μόνο οι 217 τελικά συμμετείχαν. Η μεγάλη αυτή απόκλιση δυνητικών κι τελικών ωφελουμένων έγκειται σε μία βασική αστοχία του προγράμματος, η οποία ήταν η έμφαση στον σχεδιασμό του προγράμματος για τους μεγαλύτερης ηλικίας (55-65 ετών ή άνω των 65) δυνητικούς ωφελουμένους, οι οποίοι αν και ήταν οι περισσότεροι όμως δεν συμμετείχαν τελικά σε αυτό είτε διότι πλησίαζαν κοντά στη συνταξιοδότηση είτε γιατί τους το επέτρεπε η καλή οικογενειακή τους κατάσταση είτε λόγω αδιευκρίνιστων λόγων παρά την έγκαιρη ενημέρωσή τους. Όπως αναφέρεται στην τελική έκθεση που υποβλήθηκε στις 13 Ιανουαρίου 2020 ένας ακόμη λόγος της απόκλισης αυτής ήταν και ότι εκτός από την έγκαιρη

ενημέρωση που έλαβαν όσοι απολύθηκαν από την πτωχευμένη εταιρεία Ηλεκτρονική Αθηνών, υπήρξε αδυναμία προσέλκυσης και επικοινωνίας των απολυμένων από τις άλλες απολύουσες εταιρίες που επέδειξαν άρνηση συνεργασίας, επικαλούμενες λόγους προστασίας προσωπικών δεδομένων. Η Α.Δ. επειδή δεν γνώριζε τα στοιχεία όλων των απολυμένων δεν μπορούσε να τους αποστείλει προσωπικές επιστολές ενημέρωσης διότι η αναγραφή στο σύστημα των στοιχείων των απολυμένων δεν ήταν υποχρεωτική και για όσους τα στοιχεία υπήρχαν, συχνά δεν ήταν επικαιροποιημένα, καθώς η αναγραφή τους έγινε κατά την ημερομηνία ανάρτησης των απολύσεων δηλαδή δύο χρόνια πριν την έναρξη των ενεργειών.

Τέλος, για άλλη μια φορά προκύπτει ότι βασική πηγή περιορισμένης συμμετοχής στο πρόγραμμα ήταν η μεγάλη χρονική καθυστέρηση, περίπου δύο έτη, που υπήρξε ανάμεσα στις απολύσεις και στην παροχή των εξατομικευμένων υπηρεσιών. Ενώ οι απολύσεις αφορούσαν στο εννιάμηνο 19-04-2016/19-01-2017 οι δικαιούχοι έλαβαν τις εξατομικευμένες υπηρεσίες τον Ιανουάριο του 2019. Η αργοπορία αυτή οφείλεται, όπως αναφέρθηκε και στα προηγούμενα έργα, στο ότι η Αρχή Διαχείρισης άργησε να εκδώσει πρόσκληση προς δυνητικούς δικαιούχους, που θα υλοποιούσαν το έργο. Έτσι, αν και η έγκριση της χρηματοδότησης από το ΕΤΠ έγινε στις 8-06-2016 η ανοικτή πρόσκληση για την εκδήλωση ενδιαφέροντος υποβολής προτάσεων εκχώρησης αρμοδιοτήτων της Α.Δ. για την υλοποίηση των ενεργειών εξεδόθη στις 11 Απριλίου του 2017.

IV.3.1.9. EGF/2018/003 GR-Attica Publishing

Η τελευταία ελληνική αίτηση χρηματοδότησης EGF/2018/003 GR/Attica Publishing, δυνάμει του κριτηρίου παρέμβασης που προβλέπεται στο άρθρο 4 παράγραφος 1 στοιχείο β) του Κανονισμού 1309/2013 για το ΕΤΠ, σύμφωνα με το οποίο απαιτούνται τουλάχιστον πεντακόσιες απολύσεις εντός περιόδου αναφοράς εννέα μηνών σε επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται στον ίδιο οικονομικό τομέα που ορίζεται στο επίπεδο υποδιαίρεσης της NACE 2 και είναι εγκατεστημένες σε μία περιφέρεια ή σε δύο συνορεύουσες περιφέρειες σε ένα κράτος – μέλος, υποβλήθηκε από την Ελλάδα στις 22 Μαΐου 2018 και εγκρίθηκε με την αριθμ. 2018/275 Απόφαση του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του

Συμβουλίου της 11ης Δεκεμβρίου 2018. Το έργο, συνολικού προϋπολογισμού 3.847.500,00€ και χρηματοδοτικής συνδρομής από το ΕΤΠ 2.308.500,00€ (ίση με το 60% του προβλεπόμενου προϋπολογισμού) αφορούσε στη στήριξη των 550 εργαζομένων που απολύθηκαν στον οικονομικό τομέα που ταξινομείται στον κλάδο 58 της NACE αναθ. 2 (Εκδοτικές δραστηριότητες) στην επιπέδου NUTS 2 Περιφέρεια Αττικής (EL30). Στόχευε στην ενίσχυση 550 πρώην εργαζομένων των εταιρειών: «Δημοσιογραφικός Οργανισμός Λαμπράκη Α.Ε. (δ.τ. ΔΟΛ)» στην περιφέρεια επιπέδου NUTS 2 EL30 – Αττική (Attiki), «Εκδόσεις Έθνος Α.Ε.» στην περιφέρεια επιπέδου NUTS 2 EL30 – Αττική (Attiki), «Pegasus Magazines Publications Ανώνυμη Εκδοτική Εταιρεία» στην περιφέρεια επιπέδου NUTS 2 EL30 – Αττική (Attiki) οι οποίες ανήκουν στον κλάδο με τίτλο: «Εκδοτικές δραστηριότητες» (κλάδος οικονομικής δραστηριότητας με δευτεροβάθμιο κωδικό 58 κατά τη στατιστική ταξινόμηση των οικονομικών δραστηριοτήτων στην Ευρωπαϊκή Ένωση (NACE), αναθ. 2) και έχουν παύσει τη δραστηριότητά τους, είτε έχουν απολύσει εργαζόμενους λόγω της οικονομικής κρίσης.

Ουσιαστικά τα επιχειρήματα που παρουσιάστηκαν στην αίτηση EGF/2014/018GRAttica publishing επανέρχονται και στην παρούσα αίτηση. Η παγκόσμια χρηματοπιστωτική και οικονομική κρίση που πλήττει και την Ελλάδα την οδηγεί σε αύξηση της ανεργίας και στη λήψη αντιλαϊκών μέτρων, όπως η αύξηση των φορολογικών συντελεστών, ο εξορθολογισμός των δημοσίων δαπανών και η μείωση των μισθών των δημοσίων υπαλλήλων. Αποτέλεσμα αυτών των μέτρων είναι η μείωση της κατανάλωσης των νοικοκυριών η οποία σε συνδυασμό με την ταχεία ψηφιακή εξέλιξη, επιφέρουν σημαντικό πλήγμα στον εκδοτικό τομέα.

Στην αίτηση χρηματοδότησης αναφέρεται ότι τα γεγονότα που οδήγησαν στις απολύσεις αυτές είναι η μεγάλη περικοπή στις διαφημιστικές δαπάνες για τους μεγάλους διαφημιστές, όπως αυτοκινητοβιομηχανίες και τράπεζες, καθώς και η μείωση των πωλήσεων ημερήσιου και περιοδικού τύπου, εξαιτίας της οικονομικής κρίσης. Ακόμη, αναφέρεται ότι το αναγνωστικό κοινό προτιμά πλέον τον ηλεκτρονικό τύπο, ο οποίος προσφέρεται δωρεάν, γεγονός που προκαλεί τη μείωση των πωλήσεων του έντυπο τύπου. Το αποτέλεσμα είναι ότι οι εκδοτικές επιχειρήσεις παρουσιάζουν μεγάλη μείωση στον κύκλο εργασιών τους, ενώ η αδυναμία πρόσβασής τους σε δάνεια λόγω της έλλειψης ταμειακών ροών, ως

παράπλευρο αποτέλεσμα της ύφεσης της ελληνικής οικονομίας, προστέθηκαν στις δυσκολίες των επιχειρήσεων του εκδοτικού τομέα, τις οδηγεί στην αναστολή των δραστηριοτήτων τους.

Επισημαίνεται ότι ο αναμενόμενος αντίκτυπος των απολύσεων θα είναι μεγάλος, καθώς όλες οι απολύσεις έγιναν στην Αττική που αντιπροσωπεύει το 34,7 % της συνολικής ανεργίας στην Ελλάδα και το 36 % της μακροχρόνιας ανεργίας. Ακόμη, τα άτομα που αναζητούν εργασία σε μακροχρόνια βάση στην Αττική αποτελούν το 57,4% του συνόλου των αναζητούντων εργασία.

Σύμφωνα με την αίτηση χρηματοδότησης, οι προβλεπόμενες εξατομικευμένες υπηρεσίες προς τους δικαιούχους συνίστανται στους ακόλουθες ενέργειες:

➤ Επαγγελματικός προσανατολισμός: Το εν λόγω συνοδευτικό μέτρο θα προσφερθεί σε όλους τους συμμετέχοντες και θα αποτελείται από 45ντάλεπτες 25 ατομικές συνεδρίες (εκτός από τη γενική ενημερωτική συνεδρία που θα είναι συλλογική) και θα καλύπτει τα ακόλουθα στάδια:

1. Γενικές πληροφορίες. Το πρώτο αυτό μέτρο που απευθύνεται σε όλους τους εργαζομένους παρέχει βασικές πληροφορίες σχετικά με το σχέδιο και τις προοπτικές τους ως συμμετέχοντες.

2. Υποδοχή και εγγραφή. Αυτό περιλαμβάνει πληροφορίες σχετικά με τις διαθέσιμες υπηρεσίες και τα προγράμματα κατάρτισης, καθώς και σχετικά με τις απαιτήσεις όσον αφορά τις δεξιότητες και την κατάρτιση.

3. Προσωπικό και επαγγελματικό έγγραφο. Στόχος είναι να βοηθηθούν οι εργαζόμενοι να προσδιορίσουν τα δικά τους πλεονεκτήματα και αδυναμίες, τις ευκαιρίες που συνδέονται με τα δικά τους συμφέροντα και να καταρτίσουν ένα ρεαλιστικό σχέδιο σταδιοδρομίας. Μετά από αυτές τις αξιολογήσεις, ένα προσωπικό και επαγγελματικό έγγραφο παρουσιάζονται μαζί, καθορίζοντας ένα εξατομικευμένο σχέδιο και ένα σχέδιο δράσης.

4. Υποστήριξη για την αναζήτηση εργασίας και επαγγελματικός προσανατολισμός. Εδώ περιλαμβάνονται: (1) κατάρτιση σε οριζόντια θέματα, όπως η ανάπτυξη κοινωνικών δεξιοτήτων, η προσαρμογή σε νέες καταστάσεις και η λήψη αποφάσεων·(2) παροχή βοήθειας για την αναζήτηση εργασίας, συμπεριλαμβανομένων πληροφοριών για τις διαθέσιμες θέσεις εργασίας, ενεργή έρευνα των τοπικών και περιφερειακών ευκαιριών απασχόλησης, τεχνικές αναζήτησης εργασίας και κατάρτιση για τη σύνταξη βιογραφικών

σημειωμάτων και συνοδευτικών επιστολών και τον τρόπο προετοιμασίας μιας συνέντευξης·(3) καθοδήγηση σταδιοδρομίας. Οι σύμβουλοι θα παράσχουν επαγγελματική καθοδήγηση στους απολυμένους εργαζομένους και θα τους κατευθύνουν σε συγκεκριμένες θέσεις εργασίας.

5. Καθοδήγηση όσον αφορά την απασχόληση. Οι σύμβουλοι θα συνοδεύουν επίσης τους εργαζομένους κατά την εφαρμογή των διαδρομών κατάρτισης και των ατομικών σχεδίων επανένταξης στην απασχόληση. Οι συμμετέχοντες που ενδιαφέρονται να ιδρύσουν επιχείρηση θα λάβουν γενική υποστήριξη και συμβουλές όσον αφορά την επιχειρηματικότητα στο πλαίσιο της παρούσας φάσης.

6. Παρακολούθηση. Αυτό προβλέπει την παρακολούθηση των συμμετεχόντων κατά τη διάρκεια των έξι μηνών που ακολουθούν τη λήξη της εφαρμογής των μέτρων. Η δραστηριότητα αυτή θα πραγματοποιηθεί με επιβάρυνση των κρατών-μελών.

➤ Κατάρτιση, επανακατάρτιση και επαγγελματική κατάρτιση. Το μέτρο αυτό συνίσταται στην παροχή μαθημάτων επαγγελματικής κατάρτισης που ανταποκρίνονται σε αναγνωρισμένες ανάγκες στην αγορά εργασίας και σε τομείς με καλές προοπτικές ανάπτυξης. Η εκπαίδευση θα καλύπτει επίσης τις ανάγκες των εργαζομένων, όπως αυτές προσδιορίζονται κατά την επαγγελματική καθοδήγηση. Θα παρέχονται δύο τύποι κατάρτισης: προγράμματα επαγγελματικής κατάρτισης (300 ώρες το καθένα), καθώς και εξειδικευμένα μαθήματα που οδηγούν στην πιστοποίηση ή σε άδειες και εκπαιδευτικά προγράμματα. Η σχεδιαζόμενη προσφορά κατάρτισης αντικατοπτρίζει την πιο δημοφιλή κατάρτιση των εργαζομένων της υπόθεσης Attica I, όπως διοίκηση επιχειρήσεων· ηλεκτρονικό εμπόριο, πωλήσεις, εμπορική προώθηση και μέσα κοινωνικής δικτύωσης, βασικές και προηγμένες δεξιότητες, σχεδιασμός web και εφοδιαστική. Ωστόσο, η τελική προσφορά κατάρτισης θα ενσωματώσει τα αποτελέσματα του επαγγελματικού προσανατολισμού.

➤ Συνεισφορά για τη σύσταση επιχείρησης. Οι εργαζόμενοι που ξεκινούν δική τους επιχείρηση θα λαμβάνουν έως 15.000,00€ ως συνεισφορά για την κάλυψη των δαπανών σύστασης της επιχείρησης. Στην Ελλάδα, μία από τις σημαντικότερες δυσκολίες που αντιμετωπίζουν οι επιχειρηματίες κατά τη

σύσταση επιχείρησης είναι η πρόσβαση σε χρηματοδότηση. Οι τράπεζες απορρίπτουν την πλειονότητα των αιτήσεων χορήγησης δανείων λόγω έλλειψης ρευστότητας. Το μέτρο αυτό αποσκοπεί στην προώθηση της επιχειρηματικότητας μέσω της εν λόγω χρηματοδοτικής υποστήριξης.

- Επίδομα αναζήτησης εργασίας και επίδομα κατάρτισης. Για την κάλυψη των δαπανών που πραγματοποιούνται κατά τη συμμετοχή τους στις δραστηριότητες επαγγελματικού προσανατολισμού, οι δικαιούχοι θα λάβουν 40,00€ ανά ημέρα συμμετοχής. Κατά τη διάρκεια της κατάρτισης το επίδομα θα ανέρχεται σε 3,33€ ανά ώρα.
- Κίνητρα για προσλήψεις. Η πληρωμή αυτή ωφελεί τους απολυμένους εργαζομένους διευκολύνοντας την επαναπασχόληση τους σε άλλη επιχείρηση. Η επιχείρηση που θα κάνει τις προσλήψεις θα λάβει 650,00€ το μήνα για έξι μήνες κατ' ανώτατο όριο, με την προϋπόθεση ότι ο εργαζόμενος θα παραμείνει στην εργασία μόλις λήξει το κίνητρο, για τουλάχιστον έξι επιπλέον μήνες.

Η τελική έκθεση δεν έχει ακόμη κατατεθεί και δεν υπάρχουν διαθέσιμα στοιχεία υλοποίησης³⁴⁹. Εντούτοις, φαίνεται πως το πρόβλημα της μεγάλης χρονικής καθυστέρησης που υπάρχει ανάμεσα στις απολύσεις και την έναρξη των εξατομικευμένων υπηρεσιών στοιχειώνει και το έργο αυτό. Είναι ενδεικτικό ότι αν και η έγκριση της αίτησης χρηματοδότησης έγινε από το Ε.Κ. και Σ. στις 11/12/2018, οι απολυμένοι του εννιάμηνου 29/05/2017-28/02/2018 έλαβαν για πρώτη φορά εξατομικευμένες υπηρεσίες τον Νοέμβριο του 2019.

IV.3.1.10. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ ΑΠΟ ΤΗΝ ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΤΟΥ ΕΤΠ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

Η Ελλάδα αξιοποίησε σε μεγάλο βαθμό την παρεχόμενη από το ΕΤΠ χρηματοδοτική συνδρομή. Έως σήμερα, έχει υποβάλει εννέα αιτήσεις χρηματοδότησης και από τα είκοσι ένα κράτη – μέλη, που υπέβαλαν αιτήσεις χρηματοδότησης προς το ΕΤΠ, κατατάσσεται στην ένατη θέση μαζί με τη Γαλλία. Από το 2011 έως και σήμερα, έχουν συνολικά υλοποιηθεί, στο πλαίσιο του ΕΤΠ,

³⁴⁹ η τελική έκθεση του έργου υπεβλήθη από την Ελλάδα τέλη του 2020, μετά τη συγγραφή της παρούσας εργασίας.

εννέα ελληνικά προγράμματα, συνολικού κόστους 21.202.255,88€³⁵⁰. Από το συνολικό αυτό κόστος, η συνεισφορά του ΕΤΠ ανέρχεται σε 12.861.137,50€. Δόθηκε βοήθεια σε 4.475 συνολικά ωφελούμενους, από τους οποίους οι 2.877 ήταν απολυμένοι και οι 1.598 ΕΑΕΚ.

Βάσει του ιδρυτικού Κανονισμού για το ΕΤΠ 1927/2006, η χώρα δεν μπόρεσε να αιτηθεί χρηματοδοτικής συνδρομής από το ΕΤΠ και ο λόγος ήταν προφανής, καθώς δεν λάμβαναν χώρα απολύσεις τόσο μεγάλου αριθμού εργαζομένων στην Ελλάδα, οι οποίες μάλιστα να οφείλονταν στις διαρθρωτικές αλλαγές που επέφερε η παγκοσμιοποίηση στις επιχειρήσεις. Η Ελλάδα μπόρεσε να υποβάλει την πρώτη της αίτηση χρηματοδότησης, χάρη στο τροποποιητικό Κανονισμό 546/2009. Βάσει αυτού πληρούσε πλέον τις δύο σχετικές προϋποθέσεις: α) μείωση αριθμού απολυμένων από χίλια άτομα σε πεντακόσια και β) σύνδεση των απολύσεων όχι μόνο με τις αναδιαρθρώσεις των επιχειρήσεων λόγω παγκοσμιοποίησης αλλά και με τις επιπτώσεις της παγκόσμιας χρηματοπιστωτικής και οικονομικής κρίσης. Μάλιστα, χάρη στον τροποποιητικό κανονισμό 546/2009, το ποσό της χρηματοδοτικής συνεισφοράς του ΕΤΠ για όσες αιτήσεις συνέδεαν τις απολύσεις με την παγκόσμια χρηματοπιστωτική και οικονομική κρίση και όχι με την παγκοσμιοποίηση ανερχόταν στο 65% του συνολικού κόστους κι όχι στο 50%, όπως προβλεπόταν για τις απολύσεις που συνδέονταν με τις αναδιαρθρώσεις των επιχειρήσεων λόγω παγκοσμιοποίησης. Βάσει αυτής της πρόβλεψης, στο πρώτο ελληνικό έργο, το ποσό της χρηματοδοτικής συνεισφοράς του ΕΤΠ ανήλθε στο 65% του συνολικού κόστους. Οι υπόλοιπες οκτώ ελληνικές αιτήσεις χρηματοδότησης υποβλήθηκαν σύμφωνα με το κανονιστικό πλαίσιο του Κανονισμού 1309/2013, που αντικατέστησε τον ιδρυτικό 1927/2006, και σύμφωνα με το άρθρο 13 παράγραφος 1 του οποίου το ποσοστό συνεισφοράς του ΕΤΠ αντιστοιχούσε στο 60% του κόστους των προγραμμάτων.

Αφενός η δομή της ελληνικής οικονομίας, που βασίζεται σε πολύ μικρές και μικρές κυρίως επιχειρήσεις, και αφετέρου η βαθειά οικονομική κρίση, στην οποία περιήλθε η χώρα, κυρίως από το 2008 και μετά, εξηγούν και τον λόγο για τον οποίο, σε όλες τις ελληνικές αιτήσεις χρηματοδότησης, επιλέγεται ως πεδίο

³⁵⁰ Δεν συμπεριλαμβάνεται το τελευταίο έργο EGF/2018/003 GR/Attica Publishing, καθώς ακόμη δεν έχει κατατεθεί η σχετική τελική έκθεση με τα στατιστικά στοιχεία.

εφαρμογής, όπως ορίζεται στο άρθρο 2 του Κανονισμού 1309/2013351, η σύνδεση των απολύσεων με τη συνέχιση της παγκόσμιας χρηματοπιστωτικής και οικονομικής κρίσης και ποτέ με τις διαρθρωτικές αλλαγές των επιχειρήσεων που επιφέρει η παγκοσμιοποίηση.

Ο βασικός λόγος για τον οποίο η Ελλάδα υπέβαλε την πρώτη αίτηση χρηματοδότησης από το ΕΤΠ το 2011 μολονότι, χάρη στον τροποποιητικό Κανονισμό 546/2009, θα μπορούσε ήδη από το 2009 να το έχει κάνει, είναι το γεγονός ότι υπήρξε μεγάλη χρονική καθυστέρηση από την πλευρά της Δημόσιας Διοίκησης³⁵² στο να δοθεί η δέουσα προσοχή στο νέο θεσμό του ΕΤΠ και άμεσα να οριστεί αρμόδια Υπηρεσία για το ΕΤΠ στην Ελλάδα και να καθοριστεί το σχετικό εθνικό νομικό πλαίσιο λειτουργίας του.

Ο λόγος αυτός άλλωστε εξηγεί και το ότι, κατά την πρώτη προγραμματική περίοδο 2007-2013, υποβλήθηκε μόνο μία ελληνική αίτηση χρηματοδότησης, ενώ όλες οι υπόλοιπες υποβλήθηκαν κατά την δεύτερη προγραμματική περίοδο 2014-2020.

Στον παρακάτω πίνακα, παρουσιάζεται για κάθε ένα από τα εννέα ελληνικά προγράμματα το χρονοδιάγραμμα υλοποίησής τους, καθώς και η περίοδος αναφοράς των απολύσεων (τετράμηνη ή εννιάμηνη) αλλά και η έναρξη και λήξη της παροχής των εξατομικευμένων υπηρεσιών προς τους ωφελούμενους και της επιλεξιμότητας των σχετικών δαπανών.

ΠΙΝΑΚΑΣ 51:

A/A	ΑΡΙΘΜΟΣ ΑΙΤΗΣΗΣ/ΥΠΟΒΕΣΗ	4ΜΗΝΗ/9ΜΗΝΗ ΠΕΡΙΟΔΟΣ ΑΝΑΦΟΡΑΣ	ΥΠΟΒΟΛΗ ΑΙΤΗΣΗΣ	ΑΙΤΗΣΗ ΠΡΟΣΒΕΤΩΝ ΣΤΟΙΧΕΙΩΝ	ΥΠΟΒΟΛΗ Ή ΠΡΟΣΕΣΜΙΑ ΥΠΟΒΟΛΗΣ ΠΡΟΣΒΕΤΩΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΩΝ	ΠΡΟΣΕΣΜΙΑ ΟΛΟΚΛΗΡΩΣΗΣ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ ΑΠΟ ΕΠΙΤΡΟΠΗ	ΠΡΟΤΑΣΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ	ΑΠΟΦΑΣΗ ΣΥΜ/ΛΙΟΥ & Ε.ΚΟΙΝ/ΛΙΟΥ	ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ ΠΛΗΡΩΜΗΣ	ΠΡΟΣΕΣΜΙΑ ΥΠΟΒΟΛΗΣ ΤΕΛΙΚΗΣ ΕΚΘΕΣΗΣ	ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΗ ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ ΥΠΟΒΟΛΗΣ ΤΕΛΙΚΗΣ ΕΚΘΕΣΗΣ	ΕΝΑΡΞΗ - ΛΗΞΗ ΕΞΑΤΟΜΙΚΕΥΜΕΝΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΣΤΗΝ ΠΡΟΤΑΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ	ΕΝΑΡΞΗ - ΛΗΞΗ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΩΝ ΔΑΠΑΝΩΝ ΣΤΗΝ ΠΡΟΤΑΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ
1.	EGF/2011/004 EL/ALDI Hellas	4/11/2010- 4/03/2011	10/5/2011		22/6/2011		22/9/2011 COM (2011) 580	2011/771/ΕΕ 16/11/2011	16/12/2011	1/1/2014	30/12/2013	1/7/2011	
2.	EGF/2014/001 EL/Nutriart	16/07/2013- 16/11/2013	5/2/2014	19/2/2014		25/6/2014	24/06/2014 COM (2014) 376	2014/698/ΕΕ 25/9/2014	10/10/2014	30/10/2016	27/10/2016	30/4/2014- 30/4/2016	31/3/2014- 31/10/2016

³⁵¹ σύμφωνα με το οποίο οι απολύσεις θα πρέπει να αποδεικνύεται ότι οφείλονται είτε σε σημαντικές διαρθρωτικές αλλαγές στις παγκόσμιες εμπορικές ροές που επιφέρει η παγκοσμιοποίηση είτε στην συνέχιση της παγκόσμιας χρηματοπιστωτικής και οικονομικής κρίσης.

³⁵² Βλ. κεφάλαιο ΙΙΙ.5.2. Η ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΤΟΥ ΕΤΠ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ.

3.	EGF/2014/009 EL/Sprider Stores	17/11/2013- 17/3/2014	6/6/2014	20/6/2014	1/8/2014	24/10/2014	7/10/2014 COM (2014) 620	2014/879/EE 26/11/2014	19/12/2014	1/3/2017	1/3/2017	1/9/2014- 1/9/2016	15/7/2014-1/3/2017
4.	EGF/2014/013 EL/ODYSSEFS FOKAS	3/2/2014- 3/6/2014	29/7/2014	12/8/2014	23/9/2014	16/12/2014	11/11/2014 COM (2014) 702	2015/43/EE 17/12/2014	2/3/2015	20/4/2017	20/4/2017	20/10/2014- 20/10/2016	1/9/2014-20/4/2017
5.	EGF/2014/015 GR/Attica Publishing activities	12/9/2013- 12/6/2014	4/9/2014	18/9/2014	13/11/2014	5/2/2015	3/2/2015 COM (2015) 40	2015/642/EE 15/4/2015	6/5/2015	28/5/2017	26/5/2017	28/11/2014- 28/11/2016	3/11/2014-28/5/2017
6.	EGF/2014/018 GR/Attica Broadcasting	12/9/2013- 12/6/2014	4/9/2014	18/9/2014	13/11/2014	5/2/2015	3/2/2015 COM (2015) 37	2015/644/EE 15/4/2015	6/5/2015	28/5/2017	26/5/2017	28/11/2014- 28/11/2016	3/11/2014-28/5/2017
7.	EGF/2015/011 GR/Supermarket Larissa	3/5/2015- 3/9/2015	26/11/2015	10/12/2015	21/1/2016	14/4/2016	14/04/2016 COM (2016) 210	2016/990/EE 8/6/2016	17/6/2016	26/8/2018	24/8/2018	ΑΠΟΛ/ΝΟΙ: 26/2/2016- 26/2/2018 ΕΑΕΚ: 26/2/2016- 31/31/2017	26/2/2016-26/8/2018
8.	EGF/2017/003 GR/Attica retail	19/4/2016- 19/1/2017	13/4/2017	26/5/2017	21/7/2017	8/11/2017	23/10/2017 COM (2017) 613	2018/6/EE 12/12/2017	21/12/2017	13/1/2020	13/1/2020	13/7/2017- 13/7/2019	5/6/2017-13/1/2020
9.	EGF/2018/003 EL/ Attica Publishing	29/5/2017- 28 /2/2018	22/5/2018	1/8/2018	12/9/2018	24/10/2018	4/10/2018 COM (2018) 667	2018/275/EE 11/12/2018	20/12/2018			22/8/2018- 22/8/2020	22/6/2018-22/2/2021

Όπως προκύπτει από τον παραπάνω πίνακα, χρονιά - ορόσημο για την Ελλάδα υπήρξε το έτος 2014, καθώς στην διάρκειά του υποβλήθηκαν περισσότερες από τις μισές ελληνικές αιτήσεις χρηματοδότησης στο ΕΤΠ (οι πέντε από τις εννέα). Μέσα σε οκτώ μόλις μήνες, η Ελλάδα κατόρθωσε να στοιχειοθετήσει άρτια τις πέντε αιτήσεις χρηματοδότησης, χρησιμοποιώντας σαφή επιχειρήματα και εμπειριστατωμένα στοιχεία που καθιστούσαν δικαιολογημένη την ανάγκη συνδρομής από το ΕΤΠ. Μάλιστα, στις 4 Σεπτεμβρίου του 2014, υπέβαλε δύο αιτήσεις χρηματοδότησης, οι οποίες παρουσιάζουν ακριβώς το ίδιο χρονοδιάγραμμα. Καθώς στη διετία 2013-2014 πραγματοποιήθηκαν πολλές απολύσεις από μεγάλες για τα ελληνικά δεδομένα επιχειρήσεις, η ελληνική δημόσια διοίκηση, μετά την υλοποίηση του πρώτου έργου το 2011, είχε πλέον ξεκάθαρα αντιληφθεί τα οφέλη που μπορεί να αποκομίσει από το ΕΤΠ και στο εξής επιδιώκει να αδράξει στο μέγιστο δυνατό βαθμό τη χρησιμότητα της συνεισφοράς του Ταμείου και τις ευκαιρίες που αυτό παρέχει. Μολονότι εκείνο το χρονικό διάστημα μεταφέρθηκαν οι σχετικές αρμοδιότητες για το ΕΤΠ από την ΕΥΣΕΚΤ στην ΕΥΕ-ΕΚΤ³⁵³ και η νέα αρμόδια υπηρεσία ήταν υποστελεχωμένη και σχετικά άπειρη, όλες οι υποβληθείσες αιτήσεις ενεκρίθηκαν από το ΕΤΠ.

Από τον ίδιο πίνακα, επίσης, προκύπτει ότι μεταξύ της πρώτης και της δεύτερης αίτησης χρηματοδότησης μεσολαβούν τρία χρόνια και ο λόγος αυτής της χρονικής απόστασης οφείλεται στο γεγονός ότι βάσει του τροποποιητικού

³⁵³ Βλ. κεφάλαιο III.5.2. Η ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΤΟΥ ΕΤΠ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ.

Κανονισμού 546/2009, μετά το 2011 δεν επιτρεπόταν πλέον η παροχή στήριξης από το ΕΤΠ για λόγους οικονομικής κρίσης, κάτι που άλλαξε μετά την έκδοση του νέου Κανονισμού 1309/2013, που επέτρεπε πλέον και για λόγους οικονομικής κρίσης την παροχή στήριξης. Από το 2014 και μετά, σχεδόν κάθε χρόνο, η χώρα υπέβαλε από μία αίτηση χρηματοδότησης.

Ακόμη, προκύπτει ότι η περίοδος αναφοράς των απολύσεων, η οποία σχετίζεται με το κριτήριο παρέμβασης που επιλεγόταν στις αιτήσεις χρηματοδότησης είναι τετράμηνη σε πέντε αιτήσεις και εννιάμηνη σε τέσσερις. Συγκεκριμένα, η πρώτη αίτηση χρηματοδότησης EGF/2011/004 EL/ALDI Hellas βασίστηκε στο κριτήριο παρέμβασης του άρθρου 2 στοιχείο α) του Κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1927/2006, που απαιτεί τουλάχιστον 500 απολύσεις σε χρονικό διάστημα τεσσάρων μηνών σε επιχείρηση κράτους μέλους, συμπεριλαμβανομένων των εργαζόμενων τους οποίους απολύουν οι προμηθευτές της ή οι παραγωγοί των επόμενων σταδίων του προϊόντος. Δυνάμει του κριτηρίου παρέμβασης του άρθρου 4 παράγραφος 1 στοιχείο α) του κανονισμού 1309/2013 για το ΕΤΠ, σύμφωνα με το οποίο απαιτούνται τουλάχιστον 500 απολύσεις εργαζομένων ή παύση δραστηριότητας μη μισθωτών, κατά τη διάρκεια περιόδου αναφοράς τεσσάρων μηνών σε επιχείρηση κράτους μέλους, συμπεριλαμβανομένων απολύσεων εργαζομένων ή παύσης δραστηριότητας μη μισθωτών μεταξύ των προμηθευτών και των παραγωγών της υποβλήθηκαν οι αιτήσεις: EGF/2014/001 EL/Nutriart, EGF/2014/009 EL/Sprider Stores, EGF/2014/013 EL/ODYSSEFS FOKAS και EGF/2015/011 GR/Supermarket Larissa. Τρεις αιτήσεις, η EGF/2014/015 GR/Attica Publishing activities, η EGF/2014/018GR/Attica Broadcasting κι η EGF/2018/003 EL/ Attica Publishing υποβλήθηκαν με βάση το κριτήριο παρέμβασης του άρθρου 4 παράγραφος 1 στοιχείο β) του κανονισμού 1309/2013 για το ΕΤΠ, σύμφωνα με το οποίο απαιτούνται τουλάχιστον 500 απολύσεις εντός περιόδου αναφοράς εννέα μηνών σε επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται στον ίδιο οικονομικό τομέα που ορίζεται στο επίπεδο υποδιαίρεσης της NACE αναθ. 2 και είναι εγκατεστημένες σε μία περιφέρεια ή σε δύο συνορεύουσες περιφέρειες όπως καθορίζονται στο επίπεδο NUTS 2 σε ένα κράτος-μέλος. Τέλος, το κριτήριο παρέμβασης του άρθρου 4 παράγραφος 2, κατά παρέκκλιση από το κριτήριο του άρθρου 4 παράγραφος 1 στοιχείο β) του κανονισμού ΕΤΠ, σύμφωνα με το οποίο απαιτούνται 500 απολύσεις εντός περιόδου αναφοράς εννέα μηνών σε

επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται στον ίδιο οικονομικό τομέα που ορίζεται στον κλάδο NACE αναθ. 2 και είναι εγκατεστημένες σε μία περιφέρεια ή σε δύο όμορες περιφέρειες, όπως καθορίζονται σε επίπεδο NUTS 2 σε ένα κράτος-μέλος επελέγη στην προτελευταία αίτηση χρηματοδότησης, την EGF/2017/003GR/Attica retail. Μάλιστα, στην αίτηση αυτή τονίζεται ότι λόγω εξαιρετικών περιστάσεων, που έχουν σοβαρό αντίκτυπο στην απασχόληση και στην τοπική, περιφερειακή ή εθνική οικονομία, η αίτηση πρέπει να εξομοιωθεί με αίτηση δυνάμει του άρθρου 4 παράγραφος 1 στοιχείο β) του κανονισμού ΕΤΠ.

Επιπλέον, παρατηρείται ότι και στις εννέα αιτήσεις η αρμόδια για το ΕΤΠ Διεύθυνση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής ζήτησε την παροχή συμπληρωματικών στοιχείων, τα οποία η χώρα εμπρόθεσμα πάντοτε υπέβαλλε, όπως και εμπρόθεσμα, πάντοτε, υπέβαλλε τις τελικές εκθέσεις των υλοποιηθέντων προγραμμάτων.

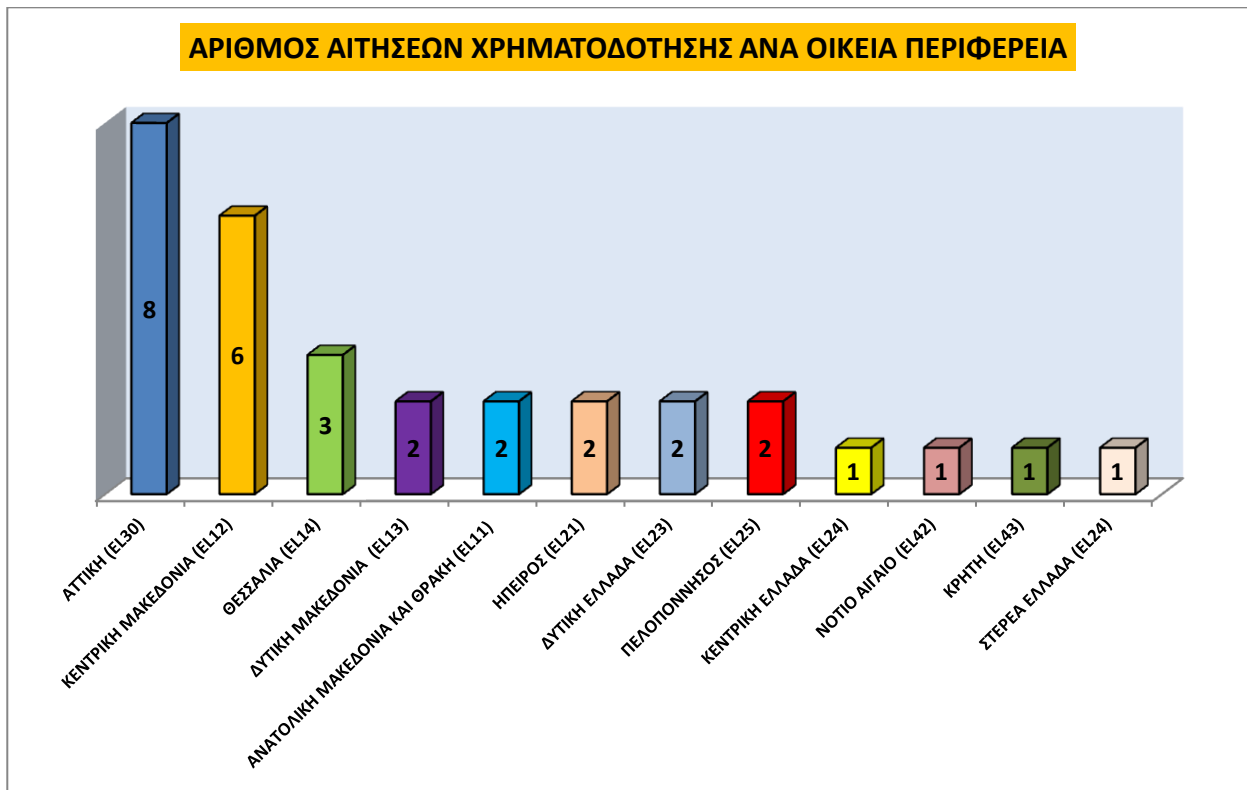
Οι εννέα αιτήσεις χρηματοδότησης αφορούν σε τέσσερις κλάδους οικονομικής δραστηριότητας (κλάδος της NACE αναθ.2). Οι πέντε μάλιστα από τις εννέα αιτήσεις αφορούν στο κλάδο οικονομικής δραστηριότητας 47 «Λιανικό εμπόριο, εκτός από το εμπόριο μηχανοκίνητων οχημάτων και μοτοσυκλετών», ο οποίος είναι και ο κλάδος στον οποίο αφορούν και οι περισσότερες αιτήσεις (δέκα αιτήσεις) από όλα τα κράτη – μέλη της δεύτερης προγραμματικής περιόδου 2014-2020. Δύο αιτήσεις αφορούν στο κλάδο 58 «Εκδοτικές δραστηριότητες», ενώ μία αίτηση αφορά στον κλάδο 10 «Βιομηχανία τροφίμων» και μία στον κλάδο 60 «Δραστηριότητες προγραμματισμού και ραδιοτηλεοπτικών εκπομπών». Αξίζει να σημειωθεί ότι στους κλάδους 10 «Βιομηχανία τροφίμων» και 60 «Δραστηριότητες προγραμματισμού και ραδιοτηλεοπτικών εκπομπών» δεν έχει υπάρξει σχετική αίτηση χρηματοδότησης από καμία άλλη χώρα, ενώ στον κλάδο 58 «Εκδοτικές δραστηριότητες» υπάρχει μόνο μία ακόμη σχετική αίτηση χρηματοδότησης από την Ολλανδία. Στον παρακάτω πίνακα, παρουσιάζεται αναλυτικά ανά έτος σε ποιον τομέα οικονομικής δραστηριότητας αντιστοιχεί κάθε αίτηση χρηματοδότησης.

Πίνακας 52:

Α/Α	ΑΡΙΘΜΟΣ ΑΙΤΗΣΗΣ/ΥΠΟΘΕΣΗ	ΤΟΜΕΑΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ (ΚΛΑΔΟΣ ΤΗΣ ΝΑCE αναθ.2)				
		ΕΤΟΣ	ΛΙΑΝΙΚΟ ΕΜΠΟΡΙΟ	ΕΚΔΟΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ	ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ ΤΡΟΦΙΜΩΝ	ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΟΥ ΚΑΙ ΡΑΔΙΟΤΗΛΕΟΠΤΙΚΩΝ ΕΚΠΟΜΠΩΝ
1.	EGF/2011/004 EL/ALDI Hellas	2011	•			
2.	EGF/2014/001 EL/Nutriart	2014			•	
3.	EGF/2014/009 EL/Sprider Stores	2014	•			
4.	EGF/2014/013 EL/ODYSSEFS FOKAS	2014	•			
5.	EGF/2014/015 GR/Attica Publishing activities	2014		•		
6.	EGF/2014/018 GR/Attica Broadcasting	2014				•
7.	EGF/2015/011 GR/Supermarket Larissa	2015	•			
8.	EGF/2017/003 GR/Attica retail	2017	•			
9.	EGF/2018/003 EL/ Attica Publishing	2018		•		

Όπως φαίνεται στον παρακάτω πίνακα, με εξαίρεση μία μόνο αίτηση χρηματοδότησης, η περιφέρεια Αττικής αναφέρεται σε όλες τις αιτήσεις, γεγονός που αποδεικνύει ότι στην πρωτεύουσα της χώρας, όπου βρίσκεται το μεγαλύτερο ποσοστό του εργατικού δυναμικού, σημειώνεται ο μεγαλύτερος αριθμός των απολύσεων και επομένως σε αυτήν την περιφέρεια είναι πολύ υψηλό το ποσοστό της ανεργίας και συνεπώς ο αντίκτυπος των απολύσεων επιφέρει σημαντικές επιπτώσεις στην απασχόληση και στην τοπική, περιφερειακή και εθνική οικονομία. Το ίδιο περίπου ισχύει και για την περιφέρεια της Κεντρικής Μακεδονίας. Αντιθέτως, όπως αποτυπώνεται και στο γράφημα 50, μικρός αριθμός αιτήσεων αφορά στις άλλες περιφέρειες της χώρας, όπου όμως ο αντίκτυπος των απολύσεων επιφέρει σημαντικές επιπτώσεις στην απασχόληση και στην τοπική ή/και περιφερειακή οικονομία.

ΓΡΑΦΗΜΑ 50:

Στον παρακάτω πίνακα, παρουσιάζονται δώδεκα ελληνικές περιφέρειες στις οποίες αφορούν οι εννέα ελληνικές αιτήσεις χρηματοδότησης και προκύπτει ότι όλες σχεδόν οι περιφέρειες επλήγησαν από τις απολύσεις και έλαβαν στήριξης από το ΕΤΠ, ενώ μόνο μία ελληνική περιφέρεια, αυτή του Βορείου Αιγαίου, δεν συμπεριλαμβάνεται σε καμία αίτηση χρηματοδότησης.

ΠΙΝΑΚΑΣ 53:

Α/Α	ΟΙΚΕΙΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΕΣ	ΑΡΙΘΜΟΣ ΑΙΤΗΣΗΣ/ΥΠΟΘΕΣΗ							
		EGF/2011/004 EL/ALDI Hellas	EGF/2014/001 EL/Nutriart	EGF/2014/009 EL/Sprider Stores	EGF/2014/013 EL/ODYSSEFS FOKAS	EGF/2014/015 GR/Attica Publishing activities	EGF/2014/018 GR/Attica Broadcasting	EGF/2017/003 GR/Attica retail	EGF/2018/003 EL/ Attica Publishing
1.	ΑΤΤΙΚΗ (EL30)								
2.	ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ (EL12)								
3.	ΘΕΣΣΑΛΙΑ (EL14)								
4.	ΔΥΤΙΚΗ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ (EL13)								
5.	ΑΝΑΤΟΛΙΚΗ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ ΚΑΙ ΘΡΑΚΗ (EL11)								

6.	ΗΠΕΙΡΟΣ (EL21)	EGF/2011/004 EL/ALDI Hellas	EGF/2017/003 GR/Attica retail
7.	ΔΥΤΙΚΗ ΕΛΛΑΔΑ (EL23)	EGF/2011/004 EL/ALDI Hellas	EGF/2017/003 GR/Attica retail
8.	ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΣ (EL25)	EGF/2011/004 EL/ALDI Hellas	EGF/2017/003 GR/Attica retail
9.	ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΕΛΛΑΔΑ (EL24)	EGF/2017/003 GR/Attica retail	
10.	ΝΟΤΙΟ ΑΙΓΑΙΟ (EL42)	EGF/2017/003 GR/Attica retail	
11.	ΚΡΗΤΗ (EL43)	EGF/2017/003 GR/Attica retail	
12.	ΣΤΕΡΕΑ ΕΛΛΑΔΑ (EL24)	EGF/2011/004 EL/ALDI Hellas	

Σε ό,τι αφορά τη δυνατότητα παροχής εξατομικευμένων υπηρεσιών εκτός από απολυμένους και σε νέους εκτός απασχόλησης, εκπαίδευσης ή κατάρτισης (ΕΑΕΚ)³⁵⁴, σύμφωνα με το άρθρο 6 του Κανονισμού 1309/2013³⁵⁵, παρατηρείται ότι η Ελλάδα αξιοποίησε αυτή την ευκαιρία σε τέσσερα έργα και ωφελήθηκαν 1.598 ΕΑΕΚ. Στον παρακάτω πίνακα, αποτυπώνεται σε ποια έργα υπήρχε αυτή η δυνατότητα και σε ποια τελικά έγινε χρήση της.

ΠΙΝΑΚΑΣ 54:

A/A	ΑΡΙΘΜΟΣ ΑΙΤΗΣΗΣ/ΥΠΟΘΕΣΗ	ΔΥΝΑΤΟΤΗΤΑ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗΣ ΕΑΕΚ	ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΕΑΕΚ
1.	EGF/2011/004 EL/ALDI Hellas	ΟΧΙ	ΟΧΙ
2.	EGF/2014/001 EL/Nutriart	ΝΑΙ	ΝΑΙ
3.	EGF/2014/009 EL/Sprider Stores	ΝΑΙ	ΝΑΙ
4.	EGF/2014/013 EL/ODYSSEFS FOKAS	ΝΑΙ	ΝΑΙ
5.	EGF/2014/015 GR/Attica Publishing activities	ΝΑΙ	ΟΧΙ
6.	EGF/2014/018 GR/Attica Broadcasting	ΝΑΙ	ΟΧΙ
7.	EGF/2015/011 GR/Supermarket Larissa	ΝΑΙ	ΝΑΙ
8.	EGF/2017/003 GR/Attica retail	ΝΑΙ	ΟΧΙ
9.	EGF/2018/003 EL/ Attica Publishing	ΟΧΙ	ΟΧΙ

Προκύπτει ότι η πρόβλεψη για τον συνολικό προϋπολογισμό όλων των έργων παρουσιάζει μεγάλη απόκλιση, γεγονός που μαρτυρά τον μη εύστοχο σχεδιασμό τους ή την μη επιτυχή υλοποίησή τους, κυρίως λόγω της μεγάλης χρονικής

³⁵⁴ Young people not in employment, education or training (NEETs).

³⁵⁵ όπου αναφέρεται ότι μόνο για το χρονικό διάστημα από 1ης Ιανουαρίου 2014 έως και 31ης Δεκεμβρίου 2017, κατά παρέκκλιση από το άρθρο 2, τα αιτούντα κράτη - μέλη μπορούν να παρέχουν εξατομικευμένες υπηρεσίες συγχρηματοδοτούμενες από το ΕΤΠ και σε ΕΑΕΚ, ηλικίας κάτω των 25 ετών, ή εάν τα κράτη μέλη το αποφασίσουν ηλικία κάτω των 30 ετών, κατά την ημερομηνία υποβολής της αίτησης, μέχρι έναν αριθμό ίσο προς τον αριθμό των δικαιούχων για τους οποίους ζητείται ενίσχυση, υπό την προϋπόθεση ότι οι απολύσεις λόγω πλεονασμού των δικαιούχων έχουν γίνει σε περιφέρειες του επιπέδου NUTS 2, οι οποίες είναι επιλέξιμες στο πλαίσιο της Πρωτοβουλίας για την Απασχόληση των Νέων (ΠΑΝ).

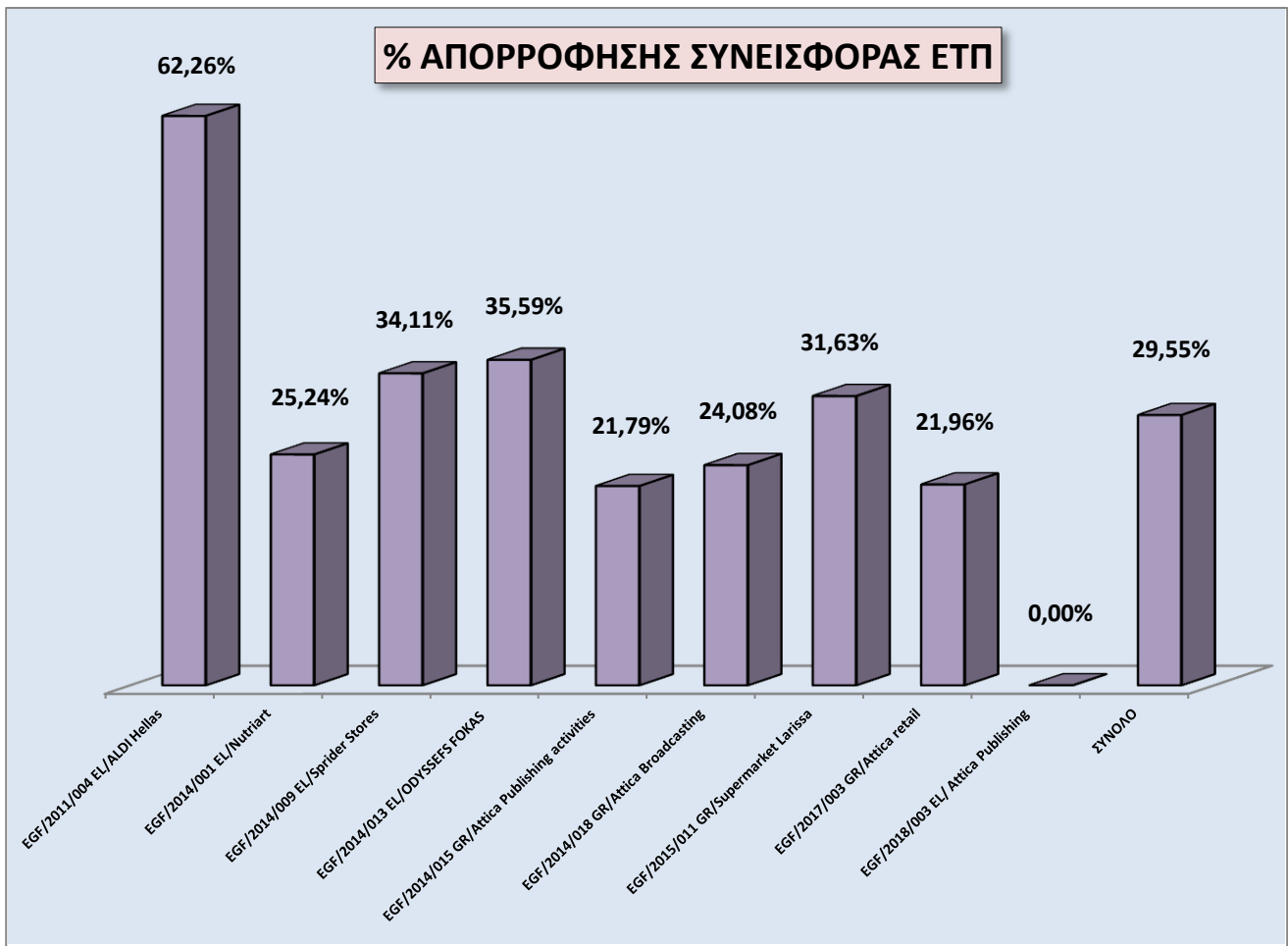
καθυστέρησης που μεσολαβεί σε όλα τα έργα από την ημερομηνία των απολύσεων έως την επιλογή του δικαιούχου που θα αναλάβει την υλοποίησή τους. Στον ακόλουθο πίνακα, απεικονίζεται, ξεχωριστά για κάθε πρόγραμμα, ο προβλεπόμενος και ο τελικός προϋπολογισμός τους.

ΠΙΝΑΚΑΣ 55:

Α/ Α	ΑΡΙΘΜΟΣ ΑΙΤΗΣΗΣ/ ΥΠΟΘΕΣΗ	ΠΡΟΒΛΕΠΟΜΕΝΟΣ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ				ΤΕΛΙΚΟΣ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ			
		ΣΥΝΟΛΙΚΟΣ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ	ΣΥΝΕΙΣΦΟΡΑ ΕΤΠ	ΔΑΠΑΝΕΣ ΓΙΑ ΕΞΑΤΟΜΙΚΕΥΜΕΝΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ	ΔΑΠΑΝΕΣ ΓΙΑ ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΕΤΠ (ΤΕΧΝΙΚΗ ΒΟΗΘΕΙΑ)	ΣΥΝΟΛΙΚΟΣ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ	ΣΥΝΕΙΣΦΟΡΑ ΕΤΠ	ΔΑΠΑΝΕΣ ΓΙΑ ΕΞΑΤΟΜΙΚΕΥΜΕΝΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ	ΔΑΠΑΝΕΣ ΓΙΑ ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΕΤΠ (ΤΕΧΝΙΚΗ ΒΟΗΘΕΙΑ)
1.	EGF/2011/ 004 EL/ALDI Hellas	4.490.000,00	2.918.500,00	4.266.000,00	224.000,00	2.795.691,34	1.817.199,37	2.792.411,93	3.279,41
2.	EGF/2014/ 001 EL/Nutriar t	10.160.000,00	6.096.000,00	9.950.000,00	210.000,00	2.564.351,33	1.538.610,80	2.502.232,70	62.118,63
3.	EGF/2014/ 009 EL/Sprider Stores	12.151.500,00	7.290.900,00	11.941.500,00	210.000,00	4.144.958,33	2.486.975,00	4.023.576,43	121.381,90
4.	EGF/2014/ 013 EL/ODYSS EFS FOKAS	10.740.000,00	6.444.000,00	10.530.000,00	210.000,00	3.822.444,43	2.293.466,66	3.754.799,51	67.644,92
5.	EGF/2014/ 015 GR/Attica Publishing activities	6.244.500,00	3.746.700,00	6.034.500,00	210.000,00	1.360.517,70	816.310,62	1.332.270,50	28.247,20
6.	EGF/2014/ 018 GR/Attica Broadcasti ng	8.410.000,00	5.046.000,00	8.200.000,00	210.000,00	2.024.883,10	1.214.929,86	1.986.405,74	38.477,36
7.	EGF/2015/ 011 GR/Super market Larissa	10.780.000,00	6.468.000,00	10.530.000,00	250.000,00	3.409.898,90	2.045.939,34	3.330.372,85	79.526,05
8.	EGF/2017/ 003 GR/Attica retail	4.915.250,00	2.949.150,00	4.720.250,00	195.000,00	1.079.509,75	647.705,85	1.003.388,06	76.121,69
9.	EGF/2018/ 003 EL/ Attica Publishing	3.847.500,00	2.308.500,00	3.697.500,00	150.000,00	-	-	-	-
	ΣΥΝΟΛΟ:	71.738.750,00	43.267.750,00	69.869.750,00	1.869.000,00	21.202.254,88	12.861.137,50	20.725.457,72	476.797,16

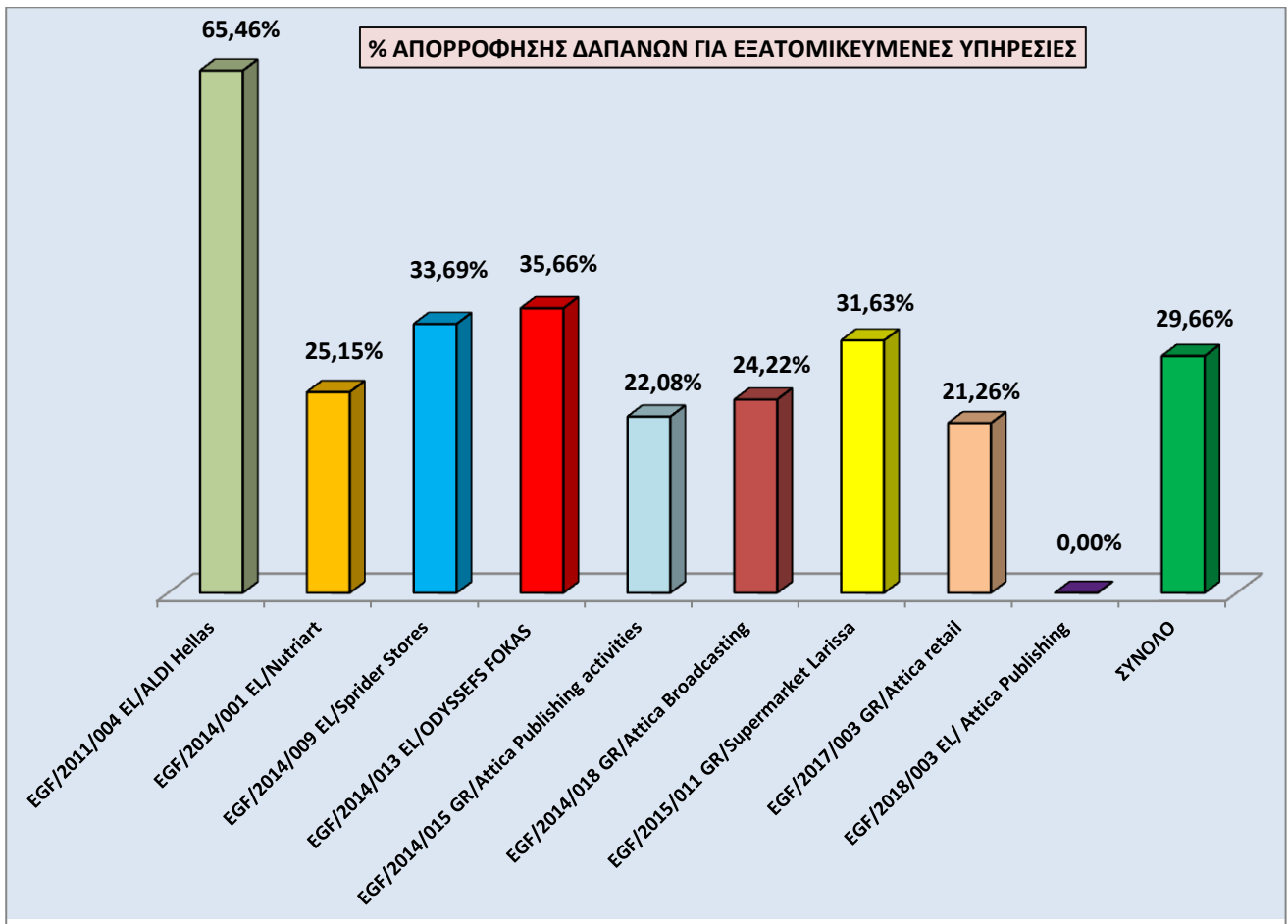
Προκύπτει, λοιπόν, ότι σε σχέση με τον βαθμό απορρόφησης της χρηματοδοτικής συνδρομής του ΕΤΠ αυτός είναι εξαιρετικά χαμηλός, καθώς ανέρχεται μόλις στο 29,55%. Μάλιστα, στο γράφημα 51, παρατηρείται ότι το υψηλότερο ποσοστό απορρόφησης παρουσίασε το πρώτο έργο της Ελλάδας, η υπόθεση EGF/2011/004 EL/ALDI Hellas (62,26%), ενώ το χαμηλότερο η υπόθεση EGF/2014/015 GR/Attica Publishing activities (21,79%).

ΓΡΑΦΗΜΑ 51:

Στον γράφημα 52, απεικονίζεται το ποσοστό απορρόφησης δαπανών για εξατομικευμένες υπηρεσίες, που ανέρχεται συνολικά στο χαμηλό ποσοστό 29,66%, ενώ προκύπτει ότι εξίσου χαμηλά είναι και τα αντίστοιχα ποσοστά σε όλα τα έργα με εξαίρεση τη υπόθεση EGF/2011/004 EL/ALDI Hellas (65,46%).

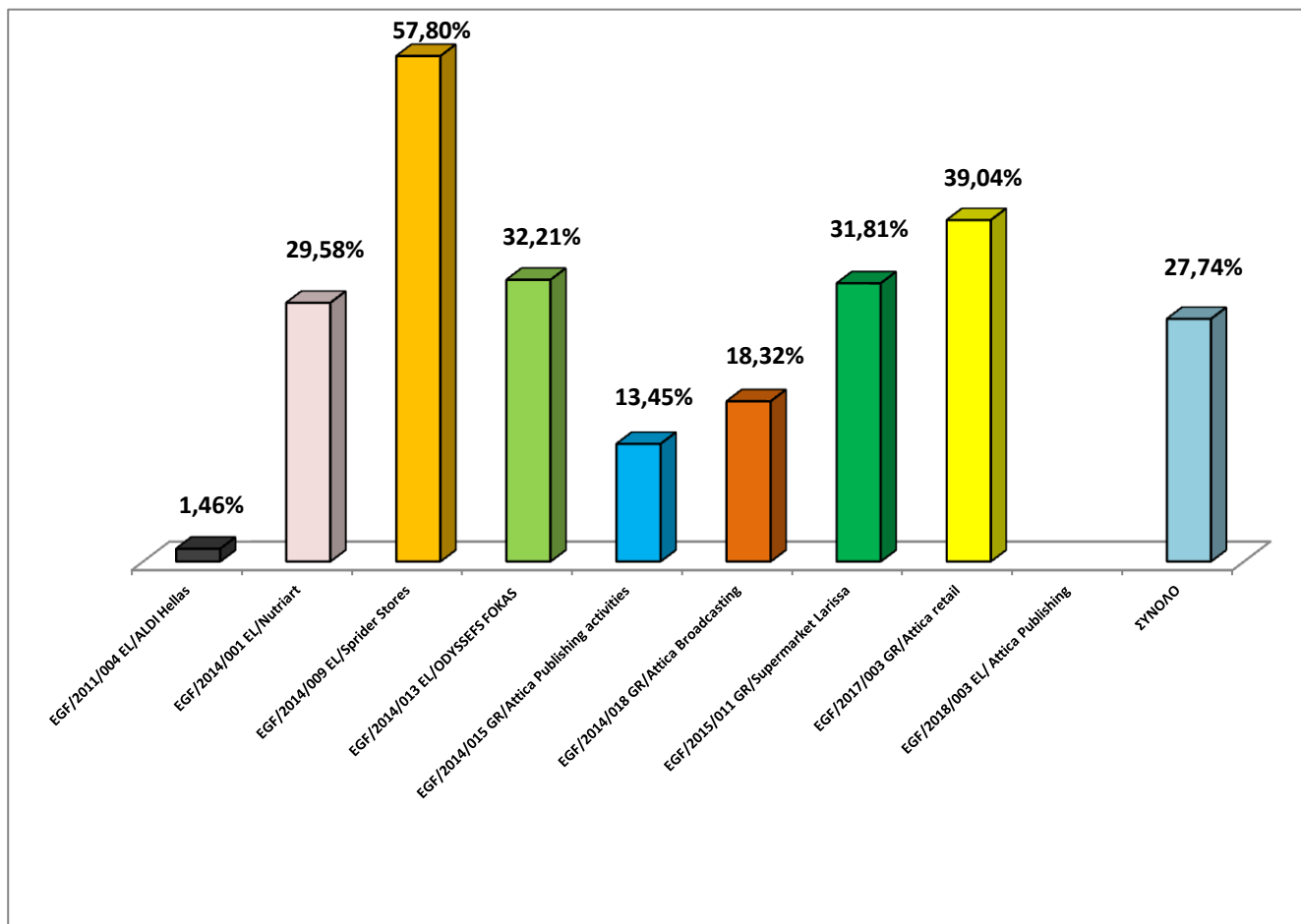
ΓΡΑΦΗΜΑ 52:

Ομοίως χαμηλό είναι και το ποσοστό απορρόφησης των δαπανών για την τεχνική βοήθεια, όπως απεικονίζεται στο παρακάτω γράφημα, όπου παρουσιάζονται για κάθε ένα έργο ξεχωριστά τα ποσοστά απορρόφησης δαπανών για τεχνική βοήθεια. Παρατηρείται ότι το σχετικό ποσοστό είναι 27,74% και το υψηλότερο ποσοστό απορρόφησης παρουσιάζει η υπόθεση EGF/2014/009 EL/Sprider Stores (57,80%) ενώ το χαμηλότερο η υπόθεση EGF/2011/004 EL/ALDI Hellas (1,46%).

ΓΡΑΦΗΜΑ 53:

ΠΟΣΟΣΤΟ ΑΠΟΡΡΟΦΗΣΗΣ ΤΕΧΝΙΚΗΣ ΒΟΗΘΕΙΑΣ

Στον πίνακα 56, παρουσιάζονται αναλυτικά για κάθε έργο οι δαπάνες για την τεχνική βοήθεια σε κάθε έργο και συνολικά.

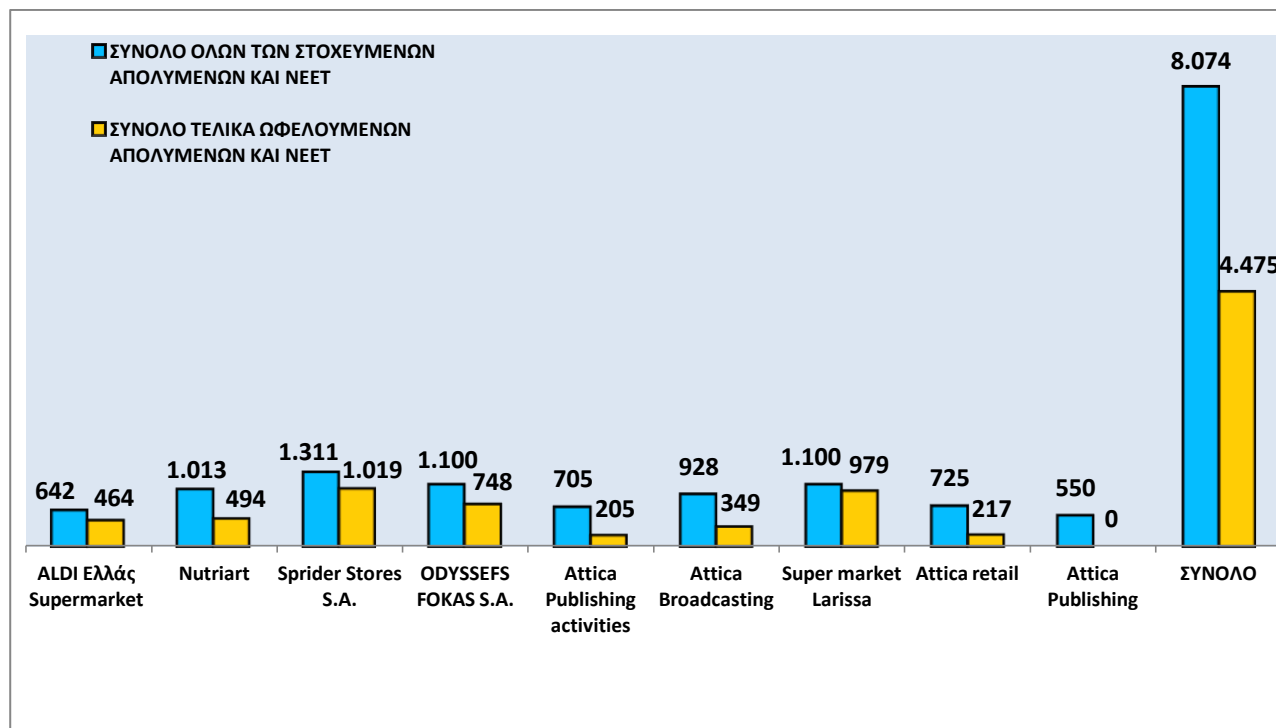
ΠΙΝΑΚΑΣ 56:

ΤΕΧΝΙΚΗ ΒΟΗΘΕΙΑ															
ΑΡΙΘΜΟΣ ΑΙΤΗΣΗΣ/ΥΠΟΘΕΣΗ	ΠΡΟΠΑΡΑΣΚΕΥΑΣΤΙΚΗ ΕΝΕΡΓΕΙΑ			ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ			ΕΝΗΜΕΡΩΣΗ ΚΑΙ ΔΗΜΟΣΙΟΤΗΤΑ			ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΕΛΕΓΧΟΥ			ΣΥΝΟΛΟ ΤΕΧΝΙΚΗΣ ΒΟΗΘΕΙΑΣ		
	ΠΡΟΒΛ/ΝΗ	ΤΕΛΙΚΗ	%	ΠΡΟΒΛ/ΝΗ	ΤΕΛΙΚΗ	%	ΠΡΟΒΛ/ΝΗ	ΤΕΛΙΚΗ	%	ΠΡΟΒΛ/ΝΗ	ΤΕΛΙΚΗ	%	ΠΡΟΒΛ/ΝΗ	ΤΕΛΙΚΗ	%
EGF/2011/04 EL/ALDI Hellas	60.000,00	0,00		104.000,00	0,00		50.000,00	0,00		10.000,00	3.279,41		224.000,00	3.279,41	1,46%
EGF/2014/01 EL/Nutriart	40.000,00	0,00	0,00%	40.000,00	15.309,26	38,27%	100.000,00	40.966,87	40,97%	30.000,00	5.842,50	19,48%	210.000,00	62.118,63	29,58%
EGF/2014/09 EL/Sprider Stores	40.000,00	18.450,00	46,13%	40.000,00	71.665,34	179,16%	100.000,00	28.210,00	28,21%	30.000,00	3.056,56	10,19%	210.000,00	121.381,90	57,80%
EGF/2014/013 EL/ODYSEES FOKAS	40.000,00	0,00	0,00%	40.000,00	31.966,44	79,92%	100.000,00	32.612,72	32,61%	30.000,00	3.065,76	10,22%	210.000,00	67.644,92	32,21%

EGF/2014/015 GR/Attica Publishing activities	40.000,00	0,00	0,00%	40.000,00	12.400,00	31,00%	100.000,00	15.847,20	15,85%	30.000,00	0,00	0,00%	210.000,00	28.247,20	13,45%
EGF/2014/018 GR/Attica Broadcasting	40.000,00	0,00	0,00%	40.000,00	37.051,80	92,63%	100.000,00	0,00	0,00%	30.000,00	1.425,56	4,75%	210.000,00	38.477,36	18,32%
EGF/2015/011 GR/Supermarket Larissa	40.000,00	0,00	0,00%	110.000,00	72.501,80	65,91%	50.000,00	0,00	0,00%	50.000,00	7.024,25	14,05%	250.000,00	79.526,05	31,81%
EGF/2017/003 GR/Attica retail	25.000,00	0,00	0,00%	90.000,00	45.363,88	50,40%	55.000,00	28.040,40	50,98%	25.000,00	2.717,41	10,87%	195.000,00	76.121,69	39,04%
EGF/2018/003 EL/Attica Publishing	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
ΣΥΝΟΛΟ	325.000,00	18.450,00	5,68%	504.000,00	286.258,52	56,80%	655.000,00	145.677,19	22,24%	235.000,00	26.411,45	11,24%	1.719.000,00	476.797,16	27,74%

Στο παρακάτω γράφημα, παρουσιάζεται ανά πρόγραμμα, αλλά και συνολικά, ο αριθμός των ατόμων που θα συμμετείχαν στα προγράμματα και ο αριθμός των ατόμων που τελικά συμμετείχαν σε αυτά.

ΓΡΑΦΗΜΑ 54:

Όπως προκύπτει από τα παραπάνω στοιχεία, το ποσοστό επίτευξης της τιμής - στόχου των ωφελουμένων των προγραμμάτων ανέρχεται συνολικά στο 55,42%

και απεικονίζεται, αναλυτικά για κάθε ένα έργο αλλά και συνολικά, στον ακόλουθο πίνακα:

Πίνακας 57:

A/A	ΑΡΙΘΜΟΣ ΑΙΤΗΣΗΣ	ΥΠΟΘΕΣΗ	ΤΙΜΗ - ΣΤΟΧΟΣ ΩΦΕΛΟΥΜΕΝΩΝ ΑΠΟΛΥΜΕΝΩΝ ΚΑΙ ΝΕΕΤs	ΩΦΕΛΟΥΜΕΝΟΙ ΑΠΟΛΥΜΕΝΟΙ ΚΑΙ ΝΕΕΤs	ΠΟΣΟΣΤΟ ΕΠΙΤΕΥΞΗΣ ΣΤΟΧΟΥ (ΔΙΑΦΟΡΑ ΣΤΟΧΕΥΜΕΝΩΝ ΚΑΙ ΩΦΕΛΟΥΜΕΝΩΝ)
1.	EGF/2011/004	ALDI Ελλάς Supermarket	642	464	72,27%
2.	EGF/2014/001	Nutriart	1.013	494	48,77%
3.	EGF/2014/009	Sprider Stores S.A.	1.311	1.019	77,73%
4.	EGF/2014/013	ODYSSEFS FOKAS S.A.	1.100	748	68,00%
5.	EGF/2014/015	Attica Publishing activities	705	205	29,08%
6.	EGF/2014/018	Attica Broadcasting	928	349	37,61%
7.	EGF/2015/011	Super market Larissa	1.100	979	89,00%
8.	EGF/2017/003	Attica retail	725	217	29,93%
9.	EGF/2018/003	Attica Publishing	550	ΔΕΝ ΕΧΕΙ ΥΠΟΒΛΗΘΕΙ Η ΤΕΛΙΚΗ ΕΚΘΕΣΗ	ΔΕΝ ΕΧΕΙ ΥΠΟΒΛΗΘΕΙ Η ΤΕΛΙΚΗ ΕΚΘΕΣΗ
		ΣΥΝΟΛΟ	8.074	4.475	55,42%

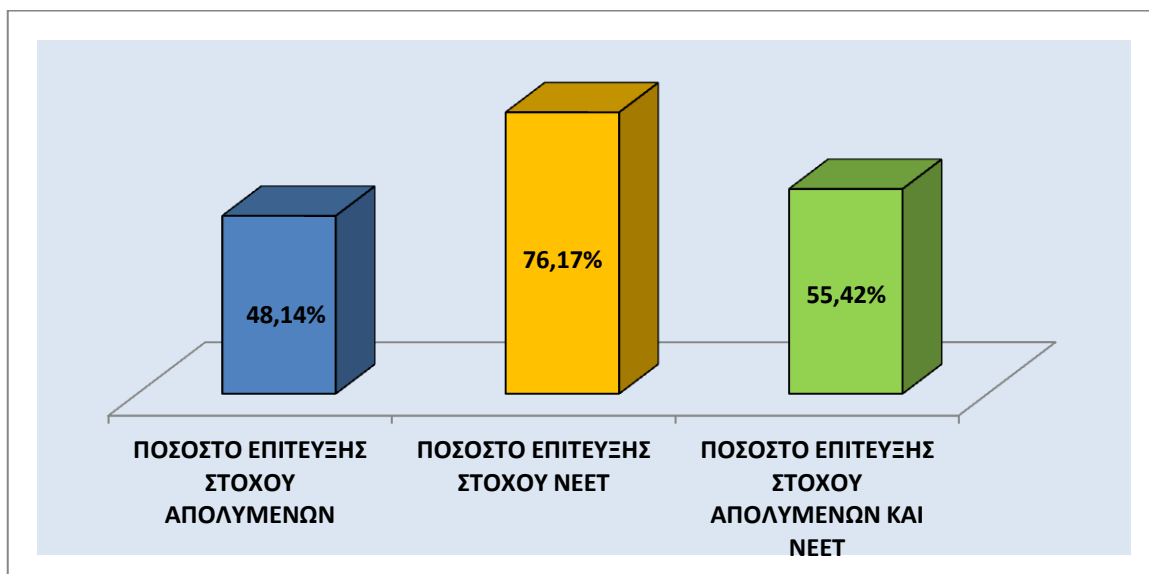
Ειδικότερα, σε ό,τι αφορά το ποσοστό επίτευξης της τιμής - στόχου των ωφελουμένων απολυμένων και το ποσοστό επίτευξης της τιμής - στόχου των ωφελούμενων ΝΕΕΤs προκύπτει, όπως φαίνεται στον ακόλουθο πίνακα και στο γράφημα 55, ότι είναι πολύ υψηλότερο για τους ΝΕΕΤs (76,17%) από ό,τι για τους απολυμένους (48,14%).

Πίνακας 58:

A/A	ΑΡΙΘΜΟΣ ΑΙΤΗΣΗΣ	ΥΠΟΘΕΣΗ	ΤΙΜΗ - ΣΤΟΧΟΣ ΩΦΕΛΟΥΜΕΝΩΝ ΑΠΟΛΥΜΕΝΩΝ	ΩΦΕΛΟΥΜΕΝΟΙ ΑΠΟΛΥΜΕΝΟΙ	ΠΟΣΟΣΤΟ ΕΠΙΤΕΥΞΗΣ ΤΙΜΗΣ ΣΤΟΧΟΥ ΩΦΕΛΟΥΜΕΝΩΝ ΑΠΟΛΥΜΕΝΩΝ	ΤΙΜΗ - ΣΤΟΧΟΣ ΩΦΕΛΟΥΜΕΝΩΝ ΝΕΕΤs	ΩΦΕΛΟΥΜΕΝΟΙ ΝΕΕΤs	ΠΟΣΟΣΤΟ ΕΠΙΤΕΥΞΗΣ ΤΙΜΗΣ - ΣΤΟΧΟΥ ΩΦΕΛΟΥΜΕΝΩΝ ΝΕΕΤs
1.	EGF/2011/004	ALDI Ελλάς Supermarket	642	464	72,27%	-	-	-
2.	EGF/2014/001	Nutriart	508	249	49,02%	505	245	48,51%
3.	EGF/2014/009	Sprider Stores S.A.	761	517	67,94%	550	502	91,27%
4.	EGF/2014/013	ODYSSEFS FOKAS S.A.	600	379	63,17%	500	369	73,80%
5.	EGF/2014/015	Attica Publishing activities	705	205	29,08%	-	-	-
6.	EGF/2014/018	Attica Broadcasting	928	349	37,61%	-	-	-
7.	EGF/2015/011	Super market Larissa	557	497	89,23%	543	482	88,77%
8.	EGF/2017/003	Attica retail	725	217	29,93%	-	-	-
9.	EGF/2018/003	Attica Publishing	550		0,00%	-	-	-
		ΣΥΝΟΛΟ	5.976	2.877	48,14%	2.098	1.598	76,17%

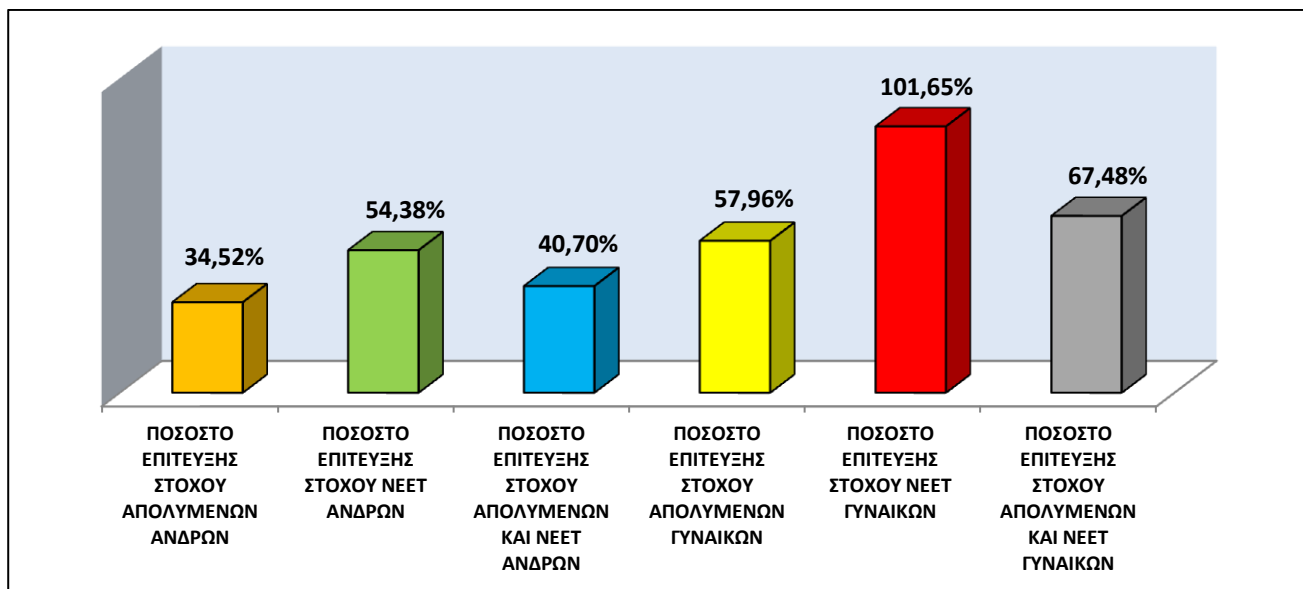
ΓΡΑΦΗΜΑ 55:

ΠΟΣΟΣΤΟ ΕΠΙΤΕΥΞΗΣ ΤΙΜΗΣ - ΣΤΟΧΟΥ ΩΦΕΛΟΥΜΕΝΩΝ

Με βάση το φύλο, αξιοσημείωτη παρατήρηση, η οποία απεικονίζεται και στο παρακάτω γράφημα, είναι ότι σε όλα τα ελληνικά προγράμματα, το ποσοστό επίτευξης του στόχου των ωφελουμένων είναι πάντα πολύ μεγαλύτερο για τις γυναίκες (πρώην απολυμένες και NEETs) από το αντίστοιχο των ανδρών (πρώην απολυμένων και NEETs).

ΓΡΑΦΗΜΑ 56:

Μάλιστα, όπως απεικονίζεται και στον πίνακα 59, η ίδια διαπίστωση ισχύει τόσο για τους απολυμένους όσο και για την κατηγορία των ΕΑΕΚ.

ΠΙΝΑΚΑΣ 59:

A/A	ΑΡΙΘΜΟΣ ΑΙΤΗΣΗΣ	ΥΠΟΘΕΣΗ	ΠΟΣΟΣΤΟ ΕΠΙΤΕΥΞΗΣ ΣΤΟΧΟΥ ΑΠΟΛΥΜΕΝΩΝ ΑΝΔΡΩΝ	ΠΟΣΟΣΤΟ ΕΠΙΤΕΥΞΗΣ ΣΤΟΧΟΥ ΑΠΟΛΥΜΕΝΩΝ ΓΥΝΑΙΚΩΝ	ΠΟΣΟΣΤΟ ΕΠΙΤΕΥΞΗΣ ΣΤΟΧΟΥ ΝΕΕΤ ΑΝΔΡΩΝ	ΠΟΣΟΣΤΟ ΕΠΙΤΕΥΞΗΣ ΣΤΟΧΟΥ ΝΕΕΤ ΓΥΝΑΙΚΩΝ	ΠΟΣΟΣΤΟ ΕΠΙΤΕΥΞΗΣ ΣΤΟΧΟΥ ΑΠΟΛΥΜΕΝΩΝ ΚΑΙ ΝΕΕΤ ΑΝΔΡΩΝ	ΠΟΣΟΣΤΟ ΕΠΙΤΕΥΞΗΣ ΣΤΟΧΟΥ ΑΠΟΛΥΜΕΝΩΝ ΚΑΙ ΝΕΕΤ ΓΥΝΑΙΚΩΝ
1.	EGF/2011/004	ALDI Ελλάς Supermarket	45,81%	80,70%			45,81%	80,70%
2.	EGF/2014/001	Nutriart	41,25%	64,33%	27,16%	90,59%	34,23%	77,42%
3.	EGF/2014/009	Sprider Stores S.A.	62,50%	68,88%	64,36%	118,18%	63,82%	83,55%
4.	EGF/2014/013	ODYSSEFS FOKAS S.A.	61,54%	63,36%	66,00%	81,60%	65,08%	69,17%
5.	EGF/2014/015	Attica Publishing activities	27,37%	31,21%			27,37%	31,21%

6.	EGF/2014/018	Attica Broadcasting	33,78%	42,51%			33,78%	42,51%
7.	EGF/2015/011	Super market Larissa	87,63%	90,08%	67,16%	110,29%	75,70%	98,74%
8.	EGF/2017/003	Attica retail	22,30%	39,75%			22,30%	39,75%
9.	EGF/2018/003	Attica Publishing						
		ΣΥΝΟΛΟ	34,52%	57,96%	54,38%	101,65%	40,70%	67,48%

Αναλυτικότερα, στους πίνακες 60, 61 και 62, παρουσιάζονται για κάθε ένα πρόγραμμα τα ποσοστά επίτευξης του στόχου για τους άνδρες συνολικά αλλά και ειδικότερα για τους απολυμένους άνδρες και για τους άνδρες NEETs, καθώς και τα αντίστοιχα για τις γυναίκες.

ΠΙΝΑΚΑΣ 60:

A/A	ΑΡΙΘΜΟΣ ΑΙΤΗΣΗΣ	ΥΠΟΘΕΣΗ	ΤΙΜΗ - ΣΤΟΧΟΣ ΑΠΟΛΥΜΕΝΩΝ ΑΝΔΡΩΝ	ΩΦΕΛΟΥΜΕΝΟΙ ΑΠΟΛΥΜΕΝΟΙ ΑΝΤΡΕΣ	ΠΟΣΟΣΤΟ ΕΠΙΤΕΥΞΗΣ ΣΤΟΧΟΥ ΑΠΟΛΥΜΕΝΩΝ ΑΝΔΡΩΝ	ΤΙΜΗ - ΣΤΟΧΟΣ ΑΝΔΡΩΝ ΝΕΕΤs	ΩΦΕΛΟΥΜΕΝΟΙ ΑΝΤΡΕΣ ΝΕΕΤs	ΠΟΣΟΣΤΟ ΕΠΙΤΕΥΞΗΣ ΣΤΟΧΟΥ ΑΝΔΡΩΝ ΝΕΕΤs
1.	EGF/2011/004	ALDI Ελλάς Supermarket	155	71	45,81%	-	-	-
2.	EGF/2014/001	Nutriart	337	139	41,25%	335	91	27,16%
3.	EGF/2014/009	Sprider Stores S.A.	112	70	62,50%	275	177	64,36%
4.	EGF/2014/013	ODYSSEFS FOKAS S.A.	65	40	61,54%	250	165	66,00%
5.	EGF/2014/015	Attica Publishing activities	391	107	27,37%	-	-	-
6.	EGF/2014/018	Attica Broadcasting	521	176	33,78%	-	-	-
7.	EGF/2015/011	Super market Larissa	194	170	87,63%	271	182	67,16%
8.	EGF/2017/003	Attica retail	408	91	22,30%	-	-	-
9.	EGF/2018/003	Attica Publishing	320		0,00%	-	-	-
		ΣΥΝΟΛΟ	2.503	864	34,52%	1.131	615	54,38%

ΠΙΝΑΚΑΣ 61:

A/A	ΑΡΙΘΜΟΣ ΑΙΤΗΣΗΣ	ΥΠΟΘΕΣΗ	ΤΙΜΗ - ΣΤΟΧΟΣ ΑΠΟΛΥΜΕΝΩΝ ΓΥΝΑΙΚΩΝ	ΩΦΕΛΟΥΜΕΝΕΣ ΑΠΟΛΥΜΕΝΕΣ ΓΥΝΑΙΚΕΣ	ΠΟΣΟΣΤΟ ΕΠΙΤΕΥΞΗΣ ΣΤΟΧΟΥ ΑΠΟΛΥΜΕΝΩΝ ΓΥΝΑΙΚΩΝ	ΤΙΜΗ - ΣΤΟΧΟΣ ΓΥΝΑΙΚΩΝ ΝΕΕΤs	ΩΦΕΛΟΥΜΕΝΕΣ ΓΥΝΑΙΚΕΣ ΝΕΕΤ	ΠΟΣΟΣΤΟ ΕΠΙΤΕΥΞΗΣ ΣΤΟΧΟΥ ΓΥΝΑΙΚΩΝ ΝΕΕΤs
1.	EGF/2011/004	ALDI Ελλάς Supermarket	487	393	80,70%	-	-	-
2.	EGF/2014/001	Nutriart	171	110	64,33%	170	154	90,59%
3.	EGF/2014/009	Sprider Stores S.A.	649	447	68,88%	275	325	118,18%
4.	EGF/2014/013	ODYSSEFS FOKAS S.A.	535	339	63,36%	250	204	81,60%
5.	EGF/2014/015	Attica Publishing activities	314	98	31,21%	-	-	-
6.	EGF/2014/018	Attica Broadcasting	407	173	42,51%	-	-	-
7.	EGF/2015/011	Super market Larissa	363	327	90,08%	272	300	110,29%
8.	EGF/2017/003	Attica retail	317	126	39,75%	-	-	-
9.	EGF/2018/003	Attica Publishing	230		0,00%	-	-	-
		ΣΥΝΟΛΟ	3.473	2.013	57,96%	967	983	101,65%

ΠΙΝΑΚΑΣ 62:

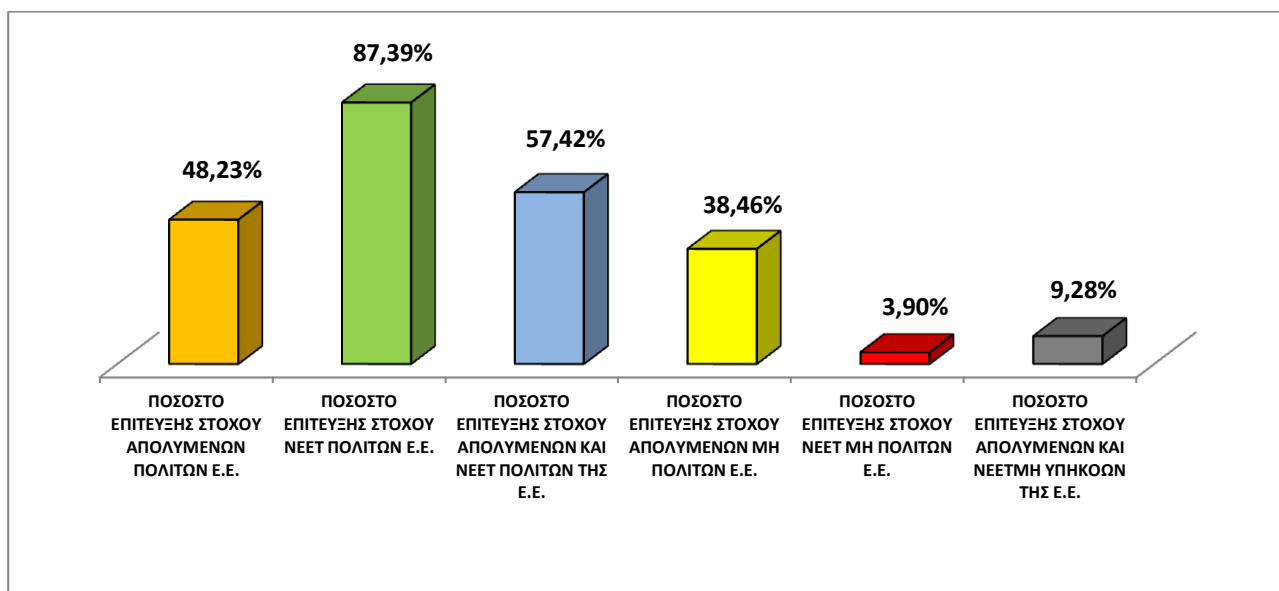
A/A	ΑΡΙΘΜΟΣ ΑΙΤΗΣΗΣ	ΥΠΟΘΕΣΗ	ΤΙΜΗ - ΣΤΟΧΟΣ ΑΠΟΛΥΜΕΝΩΝ ΚΑΙ ΝΕΕΤs ΑΝΔΡΩΝ	ΩΦΕΛΟΥΜΕΝΟΙ ΑΠΟΛΥΜΕΝΟΙ ΚΑΙ ΝΕΕΤ ΑΝΤΡΕΣ	ΠΟΣΟΣΤΟ ΕΠΙΤΕΥΞΗΣ ΣΤΟΧΟΥ ΑΠΟΛΥΜΕΝΩΝ ΚΑΙ ΝΕΕΤs ΑΝΔΡΩΝ	ΤΙΜΗ - ΣΤΟΧΟΣ ΑΠΟΛΥΜΕΝΩΝ ΚΑΙ ΝΕΕΤs ΓΥΝΑΙΚΩΝ	ΩΦΕΛΟΥΜΕΝΕΣ ΑΠΟΛΥΜΕΝΕΣ ΚΑΙ ΝΕΕΤs ΓΥΝΑΙΚΕΣ	ΠΟΣΟΣΤΟ ΕΠΙΤΕΥΞΗΣ ΣΤΟΧΟΥ ΑΠΟΛΥΜΕΝΩΝ ΚΑΙ ΝΕΕΤs ΓΥΝΑΙΚΩΝ
1.	EGF/2011/004	ALDI Ελλάς Supermarket	155	71	45,81%	487	393	80,70%
2.	EGF/2014/001	Nutriart	672	230	34,23%	341	264	77,42%
3.	EGF/2014/009	Sprider Stores S.A.	387	247	63,82%	924	772	83,55%
4.	EGF/2014/013	ODYSSEFS FOKAS S.A.	315	205	65,08%	785	543	69,17%
5.	EGF/2014/015	Attica Publishing activities	391	107	27,37%	314	98	31,21%
6.	EGF/2014/018	Attica Broadcasting	521	176	33,78%	407	173	42,51%
7.	EGF/2015/011	Super market Larissa	465	352	75,70%	635	627	98,74%
8.	EGF/2017/003	Attica retail	408	91	22,30%	317	126	39,75%

9.	EGF/2018/003	Attica Publishing	320	-	0,00%	230	-	-
		ΣΥΝΟΛΟ	3.634	1.479	40,70%	4.440	2.996	67,48%

Στο γράφημα 57, φαίνεται, όπως και σε όλα τα προγράμματα των άλλων κρατών – μελών, ότι είναι πολύ μικρά τα ποσοστά συμμετοχής των στοχευόμενων και των ωφελουμένων, οι οποίοι δεν είναι υπήκοοι της Ε.Ε.

ΓΡΑΦΗΜΑ 57:

ΠΟΣΟΣΤΟ ΕΠΙΤΕΥΞΗΣ ΣΤΟΧΟΥ ΠΟΛΙΤΩΝ Ε.Ε. ΚΑΙ ΜΗ ΥΠΗΚΟΩΝ Ε.Ε.

Αναλυτικότερα, στον πίνακα 63, παρουσιάζονται οι τιμές - στόχος, που αφορούν στον αριθμό και στο ποσοστό των ωφελούμενων πολιτών της Ε.Ε., τόσο των απολυμένων όσο και των NEETs.

ΠΙΝΑΚΑΣ 63:

A/A	ΑΡΙΘΜΟΣ ΑΙΤΗΣΗΣ/ΥΠΟΘΕΣΗ	ΤΙΜΗ - ΣΤΟΧΟΣ ΑΠΟΛΥΜΕΝΩΝ ΠΟΛΙΤΩΝ Ε.Ε.	ΩΦΕΛΟΥΜΕΝΟΙ ΑΠΟΛΥΜΕΝΟΙ ΠΟΛΙΤΕΣ Ε.Ε.	ΠΟΣΟΣΤΟ ΕΠΙΤΕΥΞΗΣ ΣΤΟΧΟΥ ΑΠΟΛΥΜΕΝΩΝ ΠΟΛΙΤΩΝ Ε.Ε.	ΤΙΜΗ - ΣΤΟΧΟΣ ΝΕΕΤs ΠΟΛΙΤΩΝ Ε.Ε.	ΩΦΕΛΟΥΜΕΝΟΙ ΝΕΕΤs ΠΟΛΙΤΕs Ε.Ε.	ΠΟΣΟΣΤΟ ΕΠΙΤΕΥΞΗΣ ΣΤΟΧΟΥ ΝΕΕΤs ΠΟΛΙΤΩΝ Ε.Ε.	ΤΙΜΗ - ΣΤΟΧΟΣ ΑΠΟΛΥΜΕΝΩΝ ΚΑΙ ΝΕΕΤs ΠΟΛΙΤΩΝ Ε.Ε.	ΩΦΕΛΟΥΜΕΝΟΙ ΑΠΟΛΥΜΕΝΟΙ ΚΑΙ ΝΕΕΤs ΠΟΛΙΤΕs Ε.Ε.	ΠΟΣΟΣΤΟ ΕΠΙΤΕΥΞΗΣ ΣΤΟΧΟΥ ΑΠΟΛΥΜΕΝΩΝ ΚΑΙ ΝΕΕΤs ΠΟΛΙΤΩΝ ΤΗΣ Ε.Ε.
1.	EGF/2011/004 ALDI Ελλάς Supermarket	632	456	72,15%	0	0	0,00%	632	456	72,15%
2.	EGF/2014/001 Nutriart	501	246	49,10%	498	240	48,19%	999	486	48,65%
3.	EGF/2014/009 Sprider Stores S.A.	761	514	67,54%	275	501	182,18%	1036	1015	97,97%
4.	EGF/2014/013 ODYSSEFS FOKAS S.A.	592	375	63,34%	500	365	73,00%	1092	740	67,77%
5.	EGF/2014/015 Attica Publishing activities	693	204	29,44%	0	0	0,00%	693	204	29,44%
6.	EGF/2014/018 Attica Broadcasting	926	349	37,69%	0	0	0,00%	926	349	37,69%
7.	EGF/2015/011 Super market Larissa	556	496	89,21%	543	481	88,58%	1099	977	88,90%
8.	Attica retail	714	217	30,39%	0	0	0,00%	714	217	30,39%
9.	EGF/2018/003 Attica Publishing	549		0,00%	0	0	0,00%	549	0	0,00%
		5.924	2.857	48,23%	1.816	1.587	87,39%	7.740	4.444	57,42%

Επίσης, στον πίνακα 64, παρουσιάζονται οι τιμές στόχος, που αφορούν στον αριθμό και στο ποσοστό των ωφελούμενων μη υπηκόων της Ε.Ε., τόσο των απολυμένων όσο και των ΝΕΕΤs.

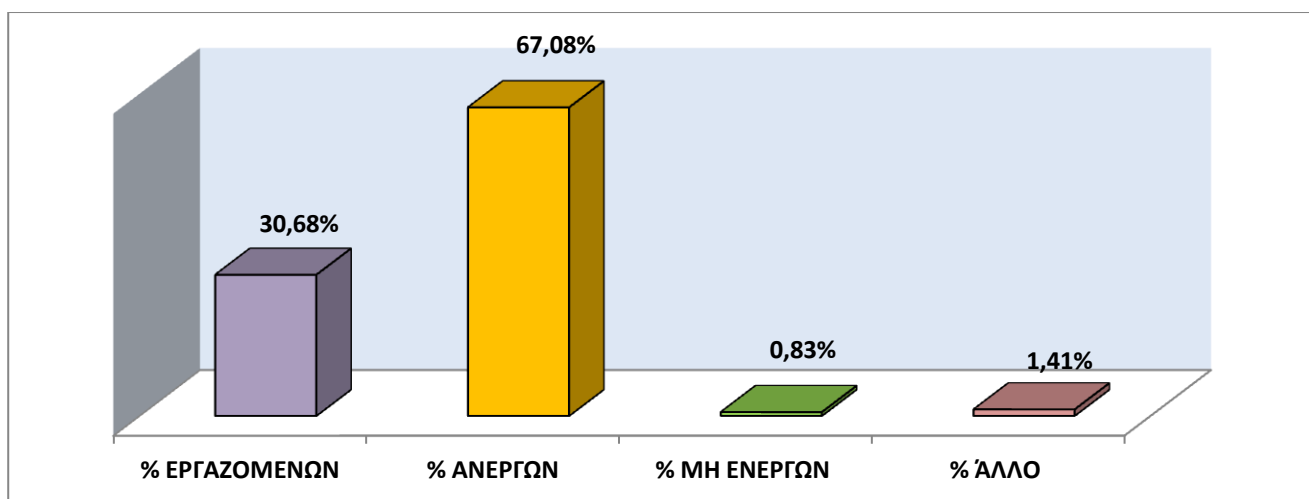
ΠΙΝΑΚΑΣ 64:

A/A	ΑΡΙΘΜΟΣ ΑΙΤΗΣΗΣ/ΥΠΟΘΕΣΗ	ΤΙΜΗ - ΣΤΟΧΟΣ ΑΠΟΛΥΜΕΝΩΝ ΜΗ ΥΠΗΚΟΟΙ Ε.Ε.	ΩΦΕΛΟΥΜΕΝΟΙ ΑΠΟΛΥΜΕΝΟΙ ΜΗ ΥΠΗΚΟΟΙ Ε.Ε.	ΠΟΣΟΣΤΟ ΕΠΙΤΕΥΞΗΣ ΣΤΟΧΟΥ ΑΠΟΛΥΜΕΝΩΝ ΜΗ ΠΟΛΙΤΩΝ Ε.Ε.	ΤΙΜΗ - ΣΤΟΧΟΣ ΝΕΕΤs ΜΗ ΥΠΗΚΟΩΝ Ε.Ε.	ΩΦΕΛΟΥΜΕΝΟΙ ΝΕΕΤs ΜΗ ΥΠΗΚΟΟΙ Ε.Ε.	ΠΟΣΟΣΤΟ ΕΠΙΤΕΥΞΗΣ ΣΤΟΧΟΥ ΝΕΕΤs ΜΗ ΠΟΛΙΤΩΝ Ε.Ε.	ΤΙΜΗ - ΣΤΟΧΟΣ ΑΠΟΛΥΜΕΝΩΝ ΚΑΙ ΝΕΕΤs ΜΗ ΥΠΗΚΟΩΝ Ε.Ε.	ΩΦΕΛΟΥΜΕΝΟΙ ΑΠΟΛΥΜΕΝΟΙ ΚΑΙ ΝΕΕΤs ΜΗ ΥΠΗΚΟΟΙ Ε.Ε.	ΠΟΣΟΣΤΟ ΕΠΙΤΕΥΞΗΣ ΣΤΟΧΟΥ ΑΠΟΛΥΜΕΝΩΝ ΚΑΙ ΝΕΕΤs ΜΗ ΥΠΗΚΟΩΝ ΤΗΣ Ε.Ε.
1.	EGF/2011/004 ALDI Ελλάς Supermarket	10	8	80,00%	0	0		10	8	80,00%
2.	EGF/2014/001 Nutriart	7	3	42,86%	7	5	71,43%	14	8	57,14%
3.	EGF/2014/009 Sprider Stores S.A.	0	3		275	1	0,36%	275	4	1,45%
4.	EGF/2014/013 ODYSSEFS FOKAS S.A.	8	4	50,00%	0	4		8	8	100,00%
5.	EGF/2014/015 Attica Publishing activities	12	1	8,33%	0	0		12	1	8,33%

6.	EGF/2014/018 Attica Broadcasting	2	0	0,00%	0	0	2	0	0,00%
7.	EGF/2015/011 Super market Larissa	1	1	100,00%	0	1	1	2	200,00%
8.	EGF/2017/003 Attica retail	11	0	0,00%	0	0	11	0	0,00%
9.	EGF/2018/003 Attica Publishing	1		0,00%	0	0	1	0	0,00%
	ΣΥΝΟΛΟ	52	20	38,46%	282	11	3,90%	334	9,28%

Σε ό,τι αφορά την εργασιακή κατάσταση των ωφελουμένων κατά τη λήξη των προγραμμάτων, όπως απεικονίζεται και στο ακόλουθο γράφημα, το μεγαλύτερο ποσοστό εξακολουθεί να παραμένει άνεργο κατά τη λήξη της παρέμβασης, ένα ποσοστό της τάξης του 30,68% απασχολείται, ενώ ελάχιστο είναι το ποσοστό των μη ενεργών (0,83%).

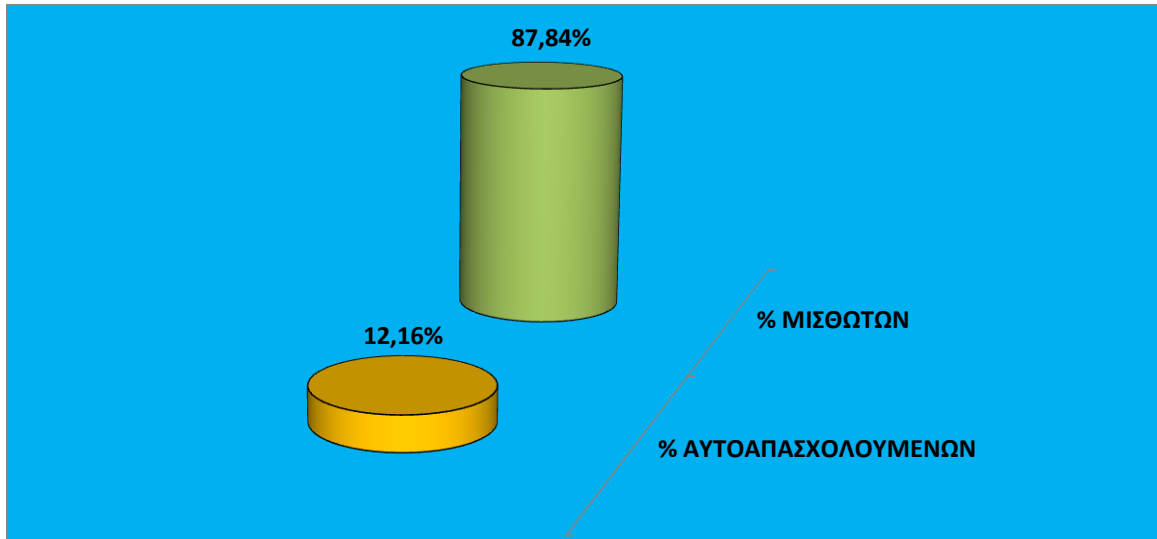
ΓΡΑΦΗΜΑ 58:

Από το σύνολο των εργαζομένων, κάποιοι εργάζονται ως μισθωτοί και κάποιοι ως αυτοαπασχολούμενοι. Στο παρακάτω γράφημα, απεικονίζεται το ποσοστό των εργαζομένων που εργάζονται ως μισθωτοί ή ως αυτοαπασχολούμενοι.

ΓΡΑΦΗΜΑ 59:

ΠΟΣΟΣΤΟ ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΩΝ ΩΣ ΜΙΣΘΩΤΟΙ ΚΑΙ ΑΥΤΟΑΠΑΣΧΟΛΟΥΜΕΝΟΙ

Αναλυτικότερα, παρουσιάζεται στη συνέχεια, στον πίνακα 65, σε κάθε πρόγραμμα, ο αριθμός και το ποσοστό των πρώην απολυμένων που εργάζονται ως μισθωτοί ή αυτοαπασχολούμενοι, όπως και ο αριθμός και το ποσοστό των ΝΕΕΤs που εργάζονται ως μισθωτοί ή αυτοαπασχολούμενοι, μετά τη λήξη των προγραμμάτων.

ΠΙΝΑΚΑΣ 65:

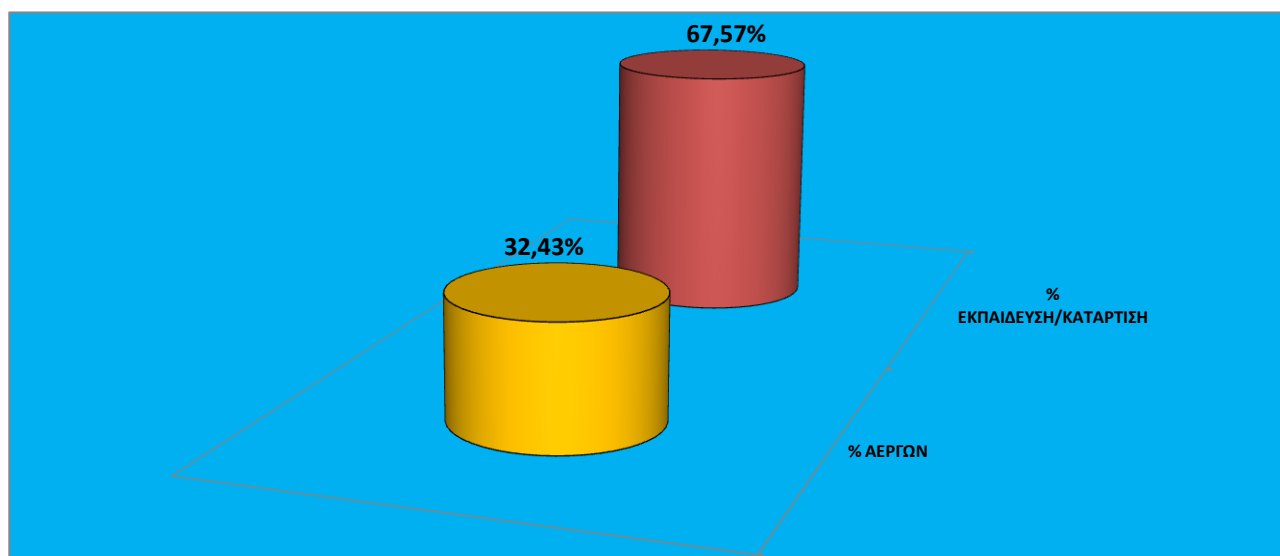
ΑΡΙΘΜΟΣ ΑΙΤΗΣΗΣ/ΥΠΟΘΕΣΗ	ΠΡΩΗΝ ΑΠΟΛΥΜΕΝΟΙ ΠΟΥ ΕΡΓΑΖΟΝΤΑΙ ΩΣ ΜΙΣΘΩΤΟΙ ΚΑΙ ΑΥΤΟ-ΑΠΑΣΧΟΛΟΥΜΕΝΟΙ	% ΠΡΩΗΝ ΑΠΟΛΥΜΕΝΩΝ ΠΟΥ ΕΡΓΑΖΟΝΤΑΙ ΩΣ ΜΙΣΘΩΤΟΙ ΚΑΙ ΑΥΤΟ-ΑΠΑΣΧΟΛΟΥΜΕΝΟΙ	ΠΡΩΗΝ ΑΠΟΛΥΜΕΝΟΙ ΠΟΥ ΕΡΓΑΖΟΝΤΑΙ ΩΣ ΜΙΣΘΩΤΟΙ	ΠΡΩΗΝ ΑΠΟΛΥΜΕΝΟΙ ΠΟΥ ΑΥΤΟ-ΑΠΑΣΧΟΛΟΥΝΤΑΙ	ΝΕΕΤs ΠΟΥ ΕΡΓΑΖΟΝΤΑΙ ΩΣ ΜΙΣΘΩΤΟΙ ΚΑΙ ΑΥΤΟΑΠΑΣΧΟΛΟΥΜΕΝΟΙ	% ΝΕΕΤs ΠΟΥ ΕΡΓΑΖΟΝΤΑΙ ΩΣ ΜΙΣΘΩΤΟΙ ΚΑΙ ΑΥΤΟΑΠΑΣΧΟΛΟΥΜΕΝΟΙ	ΝΕΕΤs ΠΟΥ ΕΡΓΑΖΟΝΤΑΙ ΩΣ ΜΙΣΘΩΤΟΙ	ΝΕΕΤs ΠΟΥ ΕΙΝΑΙ ΑΥΤΟ-ΑΠΑΣΧΟΛΟΥΜΕΝΟΙ	ΑΥΤΟΑΠΑΣΧΟΛΟΥΜΕΝΟΙ ΠΡΩΗΝ ΑΠΟΛΥΜΕΝΟΙ ΚΑΙ ΝΕΕΤs	% ΑΥΤΟΑΠΑΣΧΟΛΟΥΜΕΝΩΝ ΠΡΩΗΝ ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΩΝ ΚΑΙ ΝΕΕΤs	ΠΡΩΗΝ ΑΠΟΛΥΜΕΝΟΙ ΚΑΙ ΝΕΕΤs ΠΟΥ ΕΡΓΑΖΟΝΤΑΙ ΩΣ ΜΙΣΘΩΤΟΙ	% ΠΡΩΗΝ ΑΠΟΛΥΜΕΝΩΝ ΚΑΙ ΝΕΕΤs ΠΟΥ ΕΡΓΑΖΟΝΤΑΙ ΩΣ ΜΙΣΘΩΤΟΙ	ΠΡΩΗΝ ΑΠΟΛΥΜΕΝΟΙ ΚΑΙ ΝΕΕΤs ΠΟΥ ΕΡΓΑΖΟΝΤΑΙ ΩΣ ΜΙΣΘΩΤΟΙ Η ΑΥΤΟΑΠΑΣΧΟΛΟΥΜΕΝΟΙ	% ΠΡΩΗΝ ΑΠΟΛΥΜΕΝΩΝ ΚΑΙ ΝΕΕΤs ΠΟΥ ΕΡΓΑΖΟΝΤΑΙ ΩΣ ΜΙΣΘΩΤΟΙ Η ΑΥΤΟΑΠΑΣΧΟΛΟΥΜΕΝΟΙ
EGF/2011/004 EL/ALDI Hellas	240	51,70%	230	10	0				10	4,17%	230	95,83%	240	5,36%
EGF/2014/001 EL/Nutriart	87	34,94%	80	7	15	6,12%	11	4	11	10,78%	91	89,22%	102	2,28%
EGF/2014/009 EL/Sprider Stores	195	37,72%	186	9	55	10,96%	52	3	12	4,80%	238	95,20%	250	5,59%
EGF/2014/013 EL/ODYSSEFS FOKAS	110	29,02%	103	7	6	1,63%	5	1	8	6,90%	108	93,10%	116	2,59%
EGF/2014/015 GR/Attica Publishing activities	69	33,66%	55	14	0	0,00%	0	0	14	20,29%	55	79,71%	69	1,54%

EGF/2014/018 GR/Attica Broadcasting	137	39,26%	71	66	0	0,00%	0	0	66	48,18%	71	51,82%	137	3,06%
EGF/2015/011 GR/Supermarket Larissa	239	48,09%	215	24	99	20,54%	88	11	35	10,36%	303	89,64%	338	7,55%
EGF/2017/003 GR/Attica retail	121	55,76%	110	11	0	0,00%	0	0	11	9,09%	110	90,91%	121	2,70%
EGF/2018/003 EL/ Attica Publishing														
ΣΥΝΟΛΟ	1.198		1050	148	175		156	19	167	12,16%	1206	87,84%	1.373	30,68%

Από το ποσοστό των μη ενεργών κάποιοι είναι άεργοι και κάποιοι βρίσκονται σε εκπαίδευση ή κατάρτιση. Στο παρακάτω γράφημα, απεικονίζεται το ποσοστό των μη ενεργών, καθώς και το ποσοστό των ατόμων που είτε είναι άεργοι είτε βρίσκονται σε εκπαίδευση ή κατάρτιση.

ΓΡΑΦΗΜΑ 60:

ΠΟΣΟΣΤΟ ΜΗ ΕΝΕΡΓΩΝ ΠΟΥ ΕΙΝΑΙ ΑΕΡΓΟΙ Ή ΣΕ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ / ΚΑΤΑΡΤΙΣΗ

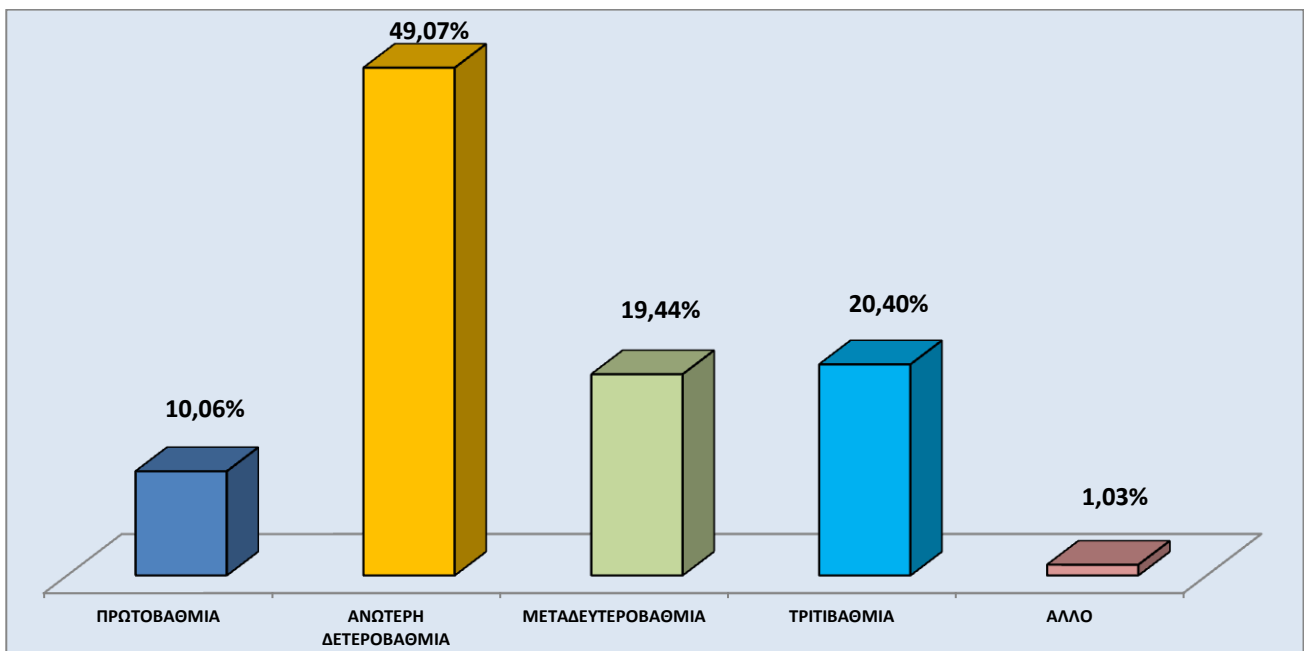
Σε ό,τι αφορά το εκπαιδευτικό επίπεδο των ωφελουμένων, όπως αυτό καθορίζεται από τη «Διεθνή Πρότυπη Ταξινόμηση της Εκπαίδευσης» (International Standard Classification of Education στο εξής ISCED)³⁵⁶,

³⁵⁶ οι απόφοιτοι των βαθμίδων εκπαίδευσης είναι οι ακόλουθοι:

- απόφοιτοι πρωτοβάθμιας (ISCED 1: απόφοιτοι δημοτικού) ή κατώτερης δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης (ISCED 2: απόφοιτοι γυμνασίου),
- απόφοιτοι ανώτερης δευτεροβάθμιας (ISCED 3: απόφοιτοι λυκείου) ή μεταδευτεροβάθμιας εκπαίδευσης (ISCED 4: απόφοιτοι δημόσιων και ιδιωτικών Ινστιτούτων Επαγγελματικής Κατάρτισης, ιδιωτικών κολλεγίων, σχολών εποπτευόμενων από διάφορα Υπουργεία π.χ. Πολιτισμού, Ναυτιλίας, Τουρισμού, όπως για παράδειγμα τουριστικές σχολές, ναυτική ακαδημία κ.ά.) και
- απόφοιτοι τριτοβάθμιας εκπαίδευσης (ISCED 5 έως 8). Πρόκειται για την ανώτερη και ανώτατη εκπαίδευση. Απόφοιτοι τριτοβάθμιας εκπαίδευσης είναι οι απόφοιτοι των ΤΕΙ (ISCED 5), των ΑΕΙ (ISCED 6), οι κάτοχοι μεταπτυχιακών προγραμμάτων σπουδών (ISCED 7) και διδακτορικού (ISCED 8).

παρατηρείται, στο γράφημα 61, ότι το μεγαλύτερο ποσοστό των ωφελουμένων ανήκουν στη βαθμίδα της ανώτερης δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης και ακολουθούν με ποσοστό 20,40% οι απόφοιτοι της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης, με ποσοστό 19,44% οι απόφοιτοι της μεταδευτεροβάθμιας εκπαίδευσης, με ποσοστό 10,06% οι απόφοιτοι της πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης και υπολείπεται ένα ποσοστό 1,03% που δεν ανήκει σε κάποια από τις προηγούμενες βαθμίδες (πχ. αναλφάβητοι κ.ά.).

ΓΡΑΦΗΜΑ 61:

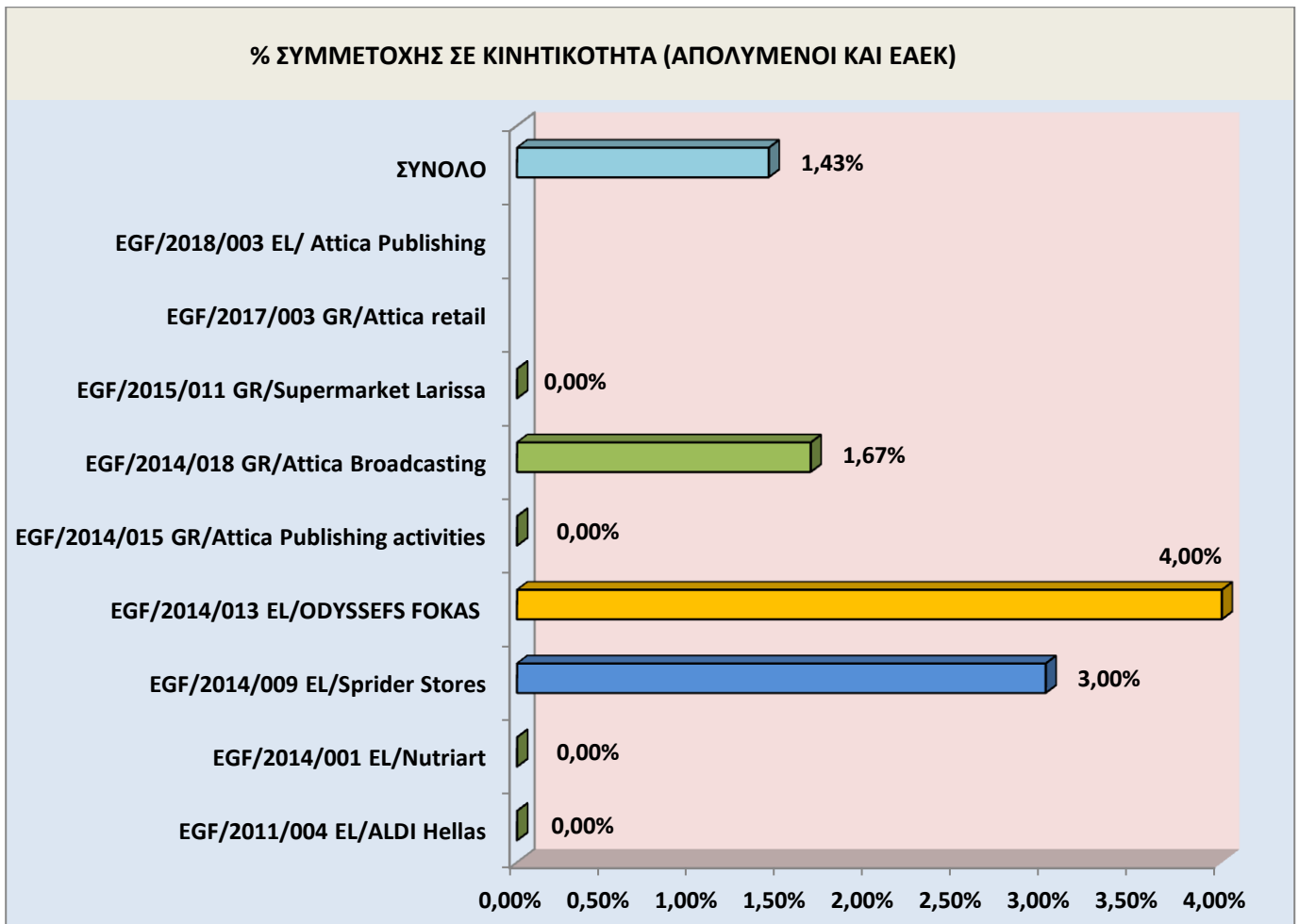
Αναλυτικότερα, τα στοιχεία που αφορούν στο εκπαιδευτικό επίπεδο των ωφελουμένων για κάθε ένα πρόγραμμα παρουσιάζεται στον πίνακα 66.

ΠΙΝΑΚΑΣ 66:

ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΕΠΙΠΕΔΟ ΩΦΕΛΟΥΜΕΝΩΝ															
ΑΡΙΘΜΟΣ ΑΙΤΗΣΗΣ/ΥΠΟΘΕΣΗ	ΠΡΩΤΟΒΑΘΜΙΑ			ΑΝΩΤΕΡΗ ΔΕΥΤΕΡΟΒΑΘΜΙΑ			ΜΕΤΑΔΕΥΤΕΡΟΒΑΘΜΙΑ			ΤΡΙΤΟΒΑΘΜΙΑ			ΆΛΛΟ		
	ΠΡΩΗΝ ΑΠΟΛΥΜΕΝΟΙ	ΝΕΕΤs	ΠΡΩΗΝ ΑΠΟΛΥΜΕΝΟΙ ΚΑΙ ΝΕΕΤs	ΠΡΩΗΝ ΑΠΟΛΥΜΕΝΟΙ	ΝΕΕΤs	ΠΡΩΗΝ ΑΠΟΛΥΜΕΝΟΙ ΚΑΙ ΝΕΕΤs	ΠΡΩΗΝ ΑΠΟΛΥΜΕΝΟΙ	ΝΕΕΤs	ΠΡΩΗΝ ΑΠΟΛΥΜΕΝΟΙ ΚΑΙ ΝΕΕΤs	ΠΡΩΗΝ ΑΠΟΛΥΜΕΝΟΙ	ΝΕΕΤs	ΠΡΩΗΝ ΑΠΟΛΥΜΕΝΟΙ ΚΑΙ ΝΕΕΤs	ΠΡΩΗΝ ΑΠΟΛΥΜΕΝΟΙ	ΝΕΕΤs	ΠΡΩΗΝ ΑΠΟΛΥΜΕΝΟΙ ΚΑΙ ΝΕΕΤs
EGF/2011/004 EL/ALDI Hellas	11	0	11	398	0	398	8	0	8	42	0	42	5	0	5
EGF/2014/001 EL/Nutriart	74	32	106	113	79	192	25	31	56	37	103	140	0	0	0
EGF/2014/009 EL/Sprider Stores	32	50	82	293	189	482	117	143	260	75	120	195	0	0	0
EGF/2014/013 EL/ODYSSEFS FOKAS	34	45	79	201	194	395	78	64	142	57	42	99	9	24	33
EGF/2014/015 GR/Attica Publishing activities	19	0	19	90	0	90	45	0	45	51	0	51	0	0	0
EGF/2014/018 GR/Attica Broadcasting	10	0	10	99	0	99	140	0	140	94	0	94	6	0	6
EGF/2015/011 GR/Supermarket Larissa	93	34	127	280	255	535	71	56	127	53	137	190	0	0	0
EGF/2017/003 GR/Attica retail	16	0	16	5	0	5	92	0	92	102	0	102	2	0	2
EGF/2018/003 EL/ Attica Publishing															
ΣΥΝΟΛΟ	289	161	450	1479	717	2.196	576	294	870	511	402	913	22	24	46

Σε ό,τι αφορά το επίδομα κινητικότητας το μέτρο αυτό έτυχε ελάχιστης ανταπόκρισης από τους ωφελούμενους. Το ύψος του επιδόματος στο πρώτο έργο ανερχόταν στα 1.000,00€, ενώ σε όλα τα άλλα έφτασε τα 2.000,00€. Είχε προβλεφθεί για 610 άτομα σε επτά από τα εννέα προγράμματα και παρόλα αυτά το έλαβαν μόλις εννέα άτομα σε τρία μόνο προγράμματα, δηλαδή μόλις το 1,43% από τους ωφελούμενους, όπως φαίνεται και στο ακόλουθο γράφημα.

ΓΡΑΦΗΜΑ 62:

Ειδικότερα, στον πίνακα 67, φαίνεται ότι μόνο ένας ΕΑΕΚ από την τιμή - στόχο των 187 ΕΑΕΚ επέλεξε να λάβει το επίδομα κινητικότητας και μόνο 8 πρώην απολυμένοι από την τιμή - στόχο των 423 πρώην απολυμένων.

ΠΙΝΑΚΑΣ 67:

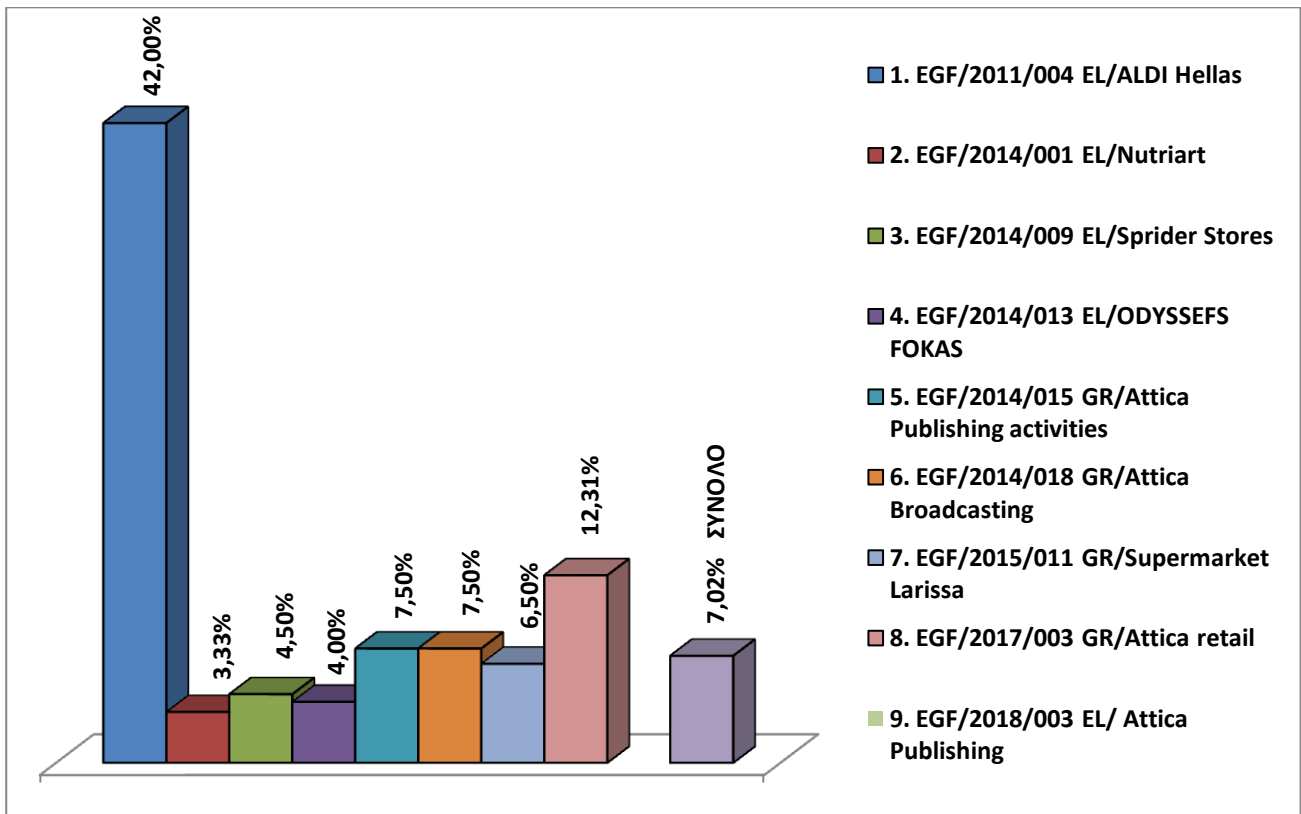
ΕΠΙΔΟΜΑ ΚΙΝΗΤΙΚΟΤΗΤΑΣ							
Α/Α	ΑΡΙΘΜΟΣ ΑΙΤΗΣΗΣ/ΥΠΟΘΕΣΗ	ΤΙΜΗ - ΣΤΟΧΟΣ ΓΙΑ ΑΠΟΛΥΜΕΝΟΥΣ	ΩΦΕΛΟΥΜΕΝΟΙ ΑΠΟΛΥΜΕΝΟΙ	% ΣΥΜΜΕΤΟΧΗΣ (ΑΠΟΛΥΜΕΝΟΙ)	ΤΙΜΗ - ΣΤΟΧΟΣ ΕΑΕΚ	ΩΦΕΛΟΥΜΕΝΟΙ ΕΑΕΚ	% ΣΥΜΜΕΤΟΧΗΣ ΕΑΕΚ
1.	EGF/2011/004 EL/ALDI Hellas	10	0		0	0	
2.	EGF/2014/001 EL/Nutriart	50	0		50	0	
3.	EGF/2014/009 EL/Sprider Stores	58	3	5,17%	42	0	0,00%

4.	EGF/2014/013 EL/ODYSSEFS FOKAS	55	3	5,45%	45	1	2,22%
5.	EGF/2014/015 GR/Attica Publishing activities	80	0	0,00%			
6.	EGF/2014/018 GR/Attica Broadcasting	120	2	1,67%			
7.	EGF/2015/011 GR/Supermarket Larissa	50	0	0,00%	50	0	0,00%
8.	EGF/2017/003 GR/Attica retail	-	-	-	-	-	-
9.	EGF/2018/003 EL/ Attica Publishing	-	-	-	-	-	-
	ΣΥΝΟΛΟ	423	8	1,89%	187	1	0,53%

Μόνο στα δύο τελευταία ελληνικά έργα υιοθετήθηκε το μέτρο της επιδότησης επιχειρήσεων μέσω της παροχής σε αυτές 650,00€ μηνιαίως και για έξι μήνες κατ' ανώτατο όριο προκειμένου να απασχολήσουν τους ωφελούμενους των προγραμμάτων, αλλά με τον όρο οι ωφελούμενοι να παραμείνουν στις επιχειρήσεις για τουλάχιστον άλλους έξι μήνες, μετά τη λήξη της επιδότησής τους. Ο λόγος για τον οποίο επελέγη το μέτρο αυτό ήταν για να αντικαταστήσει το μέτρο της κινητικότητας δεδομένης της περιορισμένης ανταπόκρισης που έλαβε από τους ωφελούμενους. Στο τελευταίο έργο τα στοιχεία δεν είναι διαθέσιμα καθώς το έργο ακόμη δεν έχει ολοκληρωθεί αλλά στο προτελευταίο μόνο ένας ωφελούμενος προσελήφθη σε μία επιχείρηση αλλά την ημέρα λήξης της επιλεξιμότητας των δαπανών του έργου.

Την ίδια περίπου τύχη είχε και η παροχή επιδόματος επιχειρηματικότητας. Η συνεισφορά για τη σύσταση επιχείρησης σε όποιον ωφελούμενο ξεκινά δική του επιχείρηση ήταν ένα μέτρο που υπήρχε σε όλα τα ελληνικά έργα. Το ύψος του επιδόματος στο πρώτο έργο ανερχόταν στα 20.000,00€ ενώ σε όλα τα άλλα έφτανε στα 15.000,00€. Είχε προβλεφθεί για 1.125 άτομα και παρόλα αυτά το έλαβαν 79, δηλαδή μόλις το 7,02% από τους δυνητικούς δικαιούχους, όπως φαίνεται και στο ακόλουθο γράφημα.

ΓΡΑΦΗΜΑ 63:

Αναλυτικά, στον ακόλουθο πίνακα, για κάθε πρόγραμμα απεικονίζεται, σε σχέση με το επίδομα επιχειρηματικότητας, ο αριθμός των στοχευόμενων και των τελικά ωφελούμενων πρώην απολυμένων και των ΕΑΕΚ με τα αντίστοιχα ποσοστά συμμετοχής σε κάθε πρόγραμμα.

ΠΙΝΑΚΑΣ 68:

ΕΠΙΔΟΜΑ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑΣ							
A/A	ΑΡΙΘΜΟΣ ΑΙΤΗΣΗΣ/ΥΠΟΘΕΣΗ	ΤΙΜΗ - ΣΤΟΧΟΣ ΠΡΩΗΝ ΑΠΟΛΥΜΕΝΟΙ	ΩΦΕΛΟΥΜΕΝΟΙ ΑΠΟΛΥΜΕΝΟΙ	% ΣΥΜΜΕΤΟΧΗΣ ΠΡΩΗΝ ΑΠΟΛΥΜΕΝΩΝ	ΤΙΜΗ - ΣΤΟΧΟΣ ΕΑΕΚ	ΩΦΕΛΟΥΜΕΝΟΙ ΕΑΕΚ	% ΣΥΜΜΕΤΟΧΗΣ ΕΑΕΚ
1.	EGF/2011/004 EL/ALDI Hellas	50	21	42%			
2.	EGF/2014/001 EL/Nutriart	75	1	1,33%	75	4	5,33%
3.	EGF/2014/009 EL/Sprider Stores	116	6	5,17%	84	3	3,57%
4.	EGF/2014/013 EL/ODYSSEFS FOKAS	110	6	5,45%	90	2	2,22%
5.	EGF/2014/015 GR/Attica Publishing activities	80	6	7,50%			
6.	EGF/2014/018 GR/Attica Broadcasting	120	9	7,50%			

7.	EGF/2015/011 GR/Supermarket Larissa	100	8	8,00%	100	5	5,00%
8.	EGF/2017/003 GR/Attica retail	65	8	12,31%			
9.	EGF/2018/003 EL/ Attica Publishing	60					
ΣΥΝΟΛΟ		776	65	8,38%	349	14	4,01%

Όπως φαίνεται και στον ακόλουθο πίνακα, ο μεγαλύτερος αριθμός επιχειρήσεων συστάθηκε στο πρώτο έργο το EGF/2011/004EL/ALDI Hellas (21 επιχειρήσεις) και ακολουθούν τα έργα EGF/2015/011GR/Supermarket Larissa (13 επιχειρήσεις), EGF/2014/009 EL/Sprider Stores (9 επιχειρήσεις), EGF/2014/018 GR/Attica Broadcasting (9 επιχειρήσεις), EGF/2014/013 EL/ODYSSEFS FOKAS (8 επιχειρήσεις), EGF/2017/003 GR/Attica retail (8 επιχειρήσεις), EGF/2014/015 GR/Attica Publishing activities (6 επιχειρήσεις), EGF/2014/001 EL/Nutriart (5 επιχειρήσεις).

ΠΙΝΑΚΑΣ 69:

EGF/2011/004 EL/ALDI Hellas	EGF/2014/001 EL/Nutriart		EGF/2014/009 EL/Sprider Stores		EGF/2014/013 EL/ODYSSEFS FOKAS		EGF/2014/015 GR/Attica Publishing activities	EGF/2014/018 GR/Attica Broadcasting	EGF/2015/011 GR/Supermarket Larissa		EGF/2017/003 GR/Attica retail
21 ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ ΜΕ ΠΟΣΟ ΕΠΙΔΟΤΗΣΗΣ 20.000,00€	5 ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ ΜΕ ΠΟΣΟ ΕΠΙΔΟΤΗΣΗΣ 15.000,00€		9 ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ ΜΕ ΠΟΣΟ ΕΠΙΔΟΤΗΣΗΣ 15.000,00€		8 ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ ΜΕ ΠΟΣΟ ΕΠΙΔΟΤΗΣΗΣ 15.000,00€		6 ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ ΜΕ ΠΟΣΟ ΕΠΙΔΟΤΗΣΗΣ 15.000,00€	9 ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ ΜΕ ΠΟΣΟ ΕΠΙΔΟΤΗΣΗΣ 15.000,00€	13 ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ ΜΕ ΠΟΣΟ ΕΠΙΔΟΤΗΣΗΣ 15.000,00€		8 ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ ΜΕ ΠΟΣΟ ΕΠΙΔΟΤΗΣΗΣ 15.000,00€
21 ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ ΑΠΟ 21 ΑΠΟΛΥΜΕΝΟΥΣ	1 ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗ ΑΠΟ 1 ΑΠΟΛΥΜΕΝΟ	4 ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ ΑΠΟ 4 ΕΑΕΚ	5 ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ ΑΠΟ 6 ΑΠΟΛΥΜΕΝΟΥΣ	3 ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ ΑΠΟ 3 ΕΑΕΚ	6 ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ ΑΠΟ 6 ΑΠΟΛΥΜΕΝΟΥΣ	2 ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ ΑΠΟ 2 ΕΑΕΚ	6 ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ ΑΠΟ 6 ΑΠΟΛΥΜΕΝΟΥΣ	9 ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ ΑΠΟ 9 ΑΠΟΛΥΜΕΝΟΥΣ	8 ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ ΑΠΟ 8 ΑΠΟΛΥΜΕΝΟΥΣ	5 ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ ΑΠΟ 5 ΕΑΕΚ	8 ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ ΑΠΟ 8 ΑΠΟΛΥΜΕΝΟΥΣ

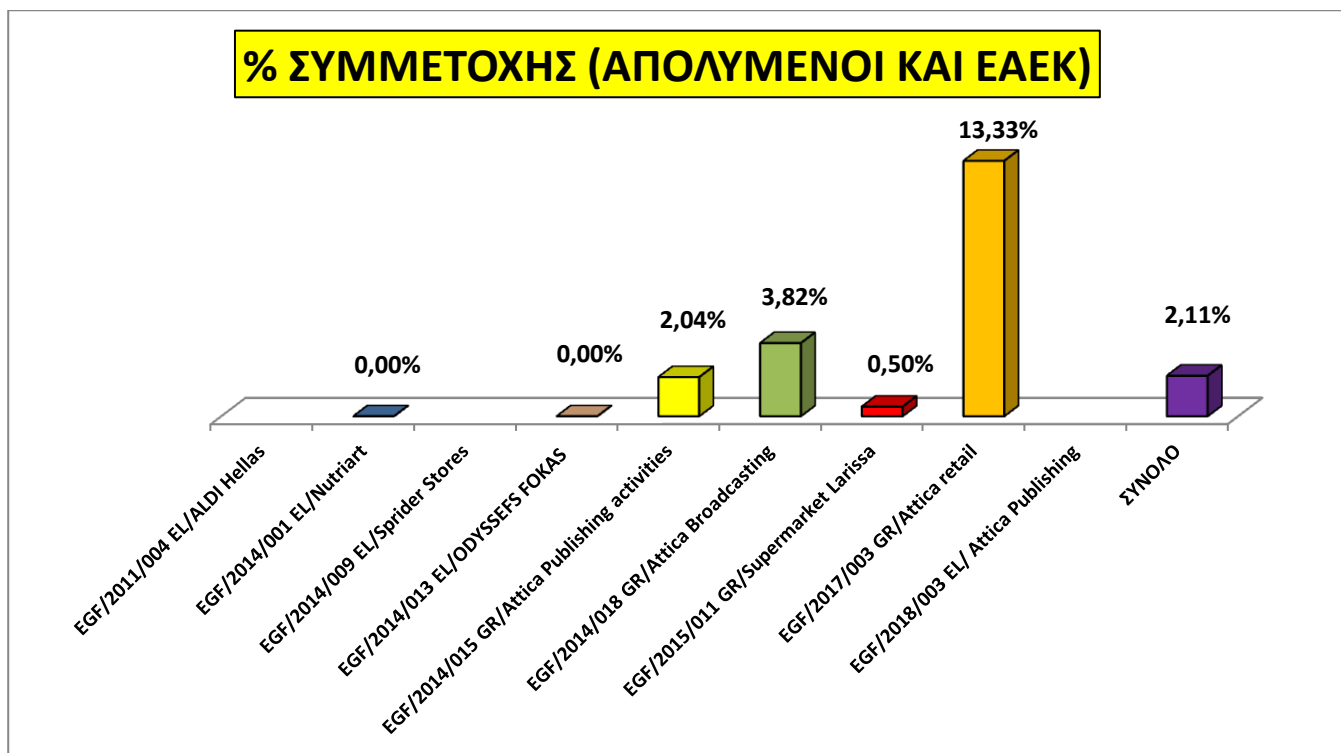
Το είδος των επιχειρήσεων, όπως φαίνεται και στον πίνακα 70, ποικίλλει με βάση τα στοιχεία που αναφέρονται σε κάποιες από τις τελικές εκθέσεις.

ΠΙΝΑΚΑΣ 70:

ΕΙΔΟΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗΣ	ΑΡΙΘΜΟΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ
ΠΡΑΤΗΡΙΟ ΥΓΡΩΝ ΚΑΥΣΙΜΩΝ (ΛΑΡΙΣΑ)	1
ΚΑΤΑΣΤΗΜΑ ΠΑΙΔΙΚΩΝ ΥΠΟΔΗΜΑΤΩΝ	1
ΛΙΑΝΙΚΟ ΕΜΠΟΡΙΟ ΕΙΔΩΝ ΠΑΝΤΟΠΩΛΕΙΟΥ, ΝΩΠΩΝ ΦΡΟΥΤΩΝ ΚΑΙ ΛΑΧΑΝΙΚΩΝ (ΛΑΡΙΣΑ)	1
ΛΙΑΝΙΚΟ ΕΜΠΟΡΙΟ ΕΙΔΩΝ ΠΑΝΤΟΠΩΛΕΙΟΥ	1
ΛΙΑΝΙΚΟ ΕΜΠΟΡΙΟ ΚΡΕΑΤΟΣ (ΛΑΡΙΣΑ)	1
ΚΑΦΕΝΕΙΟ (ΛΑΡΙΣΑ)	1
ΠΑΡΑΓΩΓΗ ΑΛΛΑΝΤΙΚΩΝ (ΓΙΑΝΝΟΥΛΗ ΛΑΡΙΣΑΣ)	1
ΓΡΑΦΕΙΟ ΤΕΛΕΤΩΝ (ΑΜΠΕΛΩΝΑΣ ΛΑΡΙΣΑΣ)	1
ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗ ΕΣΤΙΑΣΗΣ (ΜΟΥΖΑΚΙ ΚΑΡΔΙΤΣΑΣ)	1
ΛΙΑΝΙΚΟ ΕΜΠΟΡΙΟ ΦΥΣΙΚΟΥ ΜΕΛΙΟΥ (Ν. ΙΩΝΙΑ ΒΟΛΟΥ)	1
ΛΟΓΙΣΤΙΚΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ (ΛΑΡΙΣΑ)	1
ΠΑΝΤΟΠΩΛΕΙΟ/ΣΟΥΠΕΡ ΜΑΡΚΕΤ	8
ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΦΩΤΟΓΡΑΦΟΥ (ΤΡΙΚΑΛΑ)	1
ΠΡΑΤΗΡΙΟ ΑΡΤΟΥ	3
ΕΜΠΟΡΙΟ ΒΙΟΛΟΓΙΚΩΝ ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ	1
ΕΜΠΟΡΙΟ ΧΕΙΡΟΥΡΓΙΚΩΝ ΚΑΙ ΙΑΤΡΙΚΩΝ ΜΗΧΑΝΗΜΑΤΩΝ	1
ΕΜΠΟΡΙΟ ΞΥΛΕΙΑΣ ΚΑΙ ΕΙΔΩΝ ΚΗΠΟΥ	1
ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΔΙΑΜΟΡΦΩΣΗΣ ΚΑΙ ΠΕΡΙΠΟΙΗΣΗΣ ΚΗΠΩΝ	1
ΕΜΠΟΡΙΟ ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΥ ΓΡΑΦΕΙΩΝ, ΑΝΑΛΩΣΙΜΑ ΚΑΙ ΜΕΤΑΦΡΑΣΤΙΚΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ	1
ΕΜΠΟΡΙΟ ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ ΔΕΡΜΑΤΟΣ	1
ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΔΟΚΙΜΩΝ ΚΑΙ ΑΝΑΛΥΣΕΩΝ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΩΝ ΜΗΧΑΝΙΚΩΝ ΚΑΙ ΗΛΕΚΤΡΙΚΩΝ ΣΥΣΚΕΥΩΝ	1
ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΕΠΙΣΚΕΥΗΣ ΨΥΚΤΙΚΩΝ ΚΑΙ ΚΛΙΜΑΤΙΣΤΙΚΩΝ ΣΥΣΚΕΥΩΝ	1
ΠΑΡΑΓΩΓΗ ΚΑΙ ΛΙΑΝΙΚΟ ΕΜΠΟΡΙΟ ΞΥΛΕΙΑΣ ΣΕ ΠΕΛΕΚΟΥΔΙΑ Ή ΜΟΡΙΑ	1
ΛΙΑΝΙΚΟ ΕΜΠΟΡΙΟ ΚΑΛΛΥΝΤΙΚΩΝ ΚΑΙ ΕΙΔΩΝ ΚΑΛΛΩΠΙΣΜΟΥ, ΥΠΟΔΗΜΑΤΩΝ, ΓΥΝΑΙΚΕΙΩΝ ΕΤΟΙΜΩΝ ΕΝΔΥΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΦΟΡΕΜΑΤΩΝ	1
ΛΙΑΝΙΚΟ ΕΜΠΟΡΙΟ ΣΑΠΟΥΝΙΟΥ, ΑΡΩΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΚΟΛΟΝΙΩΝ, ΣΦΟΥΓΓΑΡΙΩΝ ΚΑΙ ΦΥΣΙΚΩΝ ΣΦΟΥΓΓΑΡΙΩΝ ΖΩΙΚΗΣ ΠΡΟΕΛΕΥΣΗΣ	1
ΛΟΓΙΣΤΙΚΗ - ΣΥΜΒΟΥΛΟΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ	1
ΤΗΛΕΦΩΝΙΚΗ ΕΞΥΠΗΡΕΤΗΣΗ ΓΙΑ ΤΙΜΕΣ ΕΞΑΡΤΗΜΑΤΩΝ ΑΥΤΟΚΙΝΗΤΩΝ	1
ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΔΙΑΔΙΚΤΥΟΥ	1
ΚΟΜΜΩΤΗΡΙΟ	1
ΚΛΙΝΙΚΗ ΖΩΩΝ	1
ΛΙΑΝΙΚΟ ΕΜΠΟΡΙΟ ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΩΝ ΥΠΟΛΟΓΙΣΤΩΝ ΚΑΙ ΛΟΓΙΣΜΙΚΟΥ	1
ΕΜΠΟΡΙΟ ΤΡΟΦΙΜΩΝ, ΠΟΤΩΝ ΚΑΙ ΚΑΠΝΟΥ	1
ΚΑΤΑΛΥΜΑ ΔΙΑΚΟΠΩΝ	1
ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΟ ΚΑΤΑΣΤΗΜΑ	1
ΠΑΝΤΟΠΩΛΕΙΟ/ΚΑΤΑΣΤΗΜΑ ΨΙΛΙΚΩΝ	1
ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΜΕΤΑΠΟΙΗΣΗΣ ΕΝΔΥΜΑΤΩΝ	1

Το επίδομα της εξειδικευμένης κατάρτισης επελέγη κι αυτό από πολύ μικρό αριθμό ωφελουμένων, όπως φαίνεται και στο ακόλουθο γράφημα.

ΓΡΑΦΗΜΑ 64:

Παρατηρείται μάλιστα ότι αν και το μέτρο αυτό υπήρχε στα επτά από τα εννέα προγράμματα, εντούτοις, ποτέ δεν έγινε χρήση του από ΕΑΕΚ, ενώ σε δύο προγράμματα κανένας συμμετέχων δεν έκανε καθόλου χρήση του (βλ. πίνακα 71).

ΠΙΝΑΚΑΣ 71:

ΕΞΕΙΔΙΚΕΥΜΕΝΗ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗ								
A/A	ΑΡΙΘΜΟΣ ΑΙΤΗΣΗΣ/ΥΠΟΘΕΣΗ	ΤΙΜΗ - ΣΤΟΧΟΣ ΓΙΑ ΠΡΩΗΝ ΑΠΟΛΥΜΕΝΟΥΣ	ΩΦΕΛΟΥΜΕΝΟΙ ΑΠΟΛΥΜΕΝΟΙ	% ΣΥΜΜΕΤΟΧΗΣ (ΠΡΩΗΝ ΑΠΟΛΥΜΕΝΟΙ)	ΤΙΜΗ - ΣΤΟΧΟΣ ΕΑΕΚ	ΩΦΕΛΟΥΜΕΝΟΙ ΕΑΕΚ	% ΣΥΜΜΕΤΟΧΗΣ ΕΑΕΚ	ΠΟΣΟ ΕΠΙΔΟΤΗΣΗΣ
1.	EGF/2011/004 EL/ALDI Hellas							ΔΕΝ ΕΙΧΕ ΕΞΕΙΔΙΚΕΥΜΕΝΗ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗ
2.	EGF/2014/001 EL/Nutriart	35	0	0,00%	35	0	0,00%	ΔΕΝ ΔΙΔΕΤΑΙ ΧΡΗΜΑΤΙΚΟ ΕΠΙΔΟΜΑ
3.	EGF/2014/009 EL/Sprider Stores							ΔΕΝ ΕΙΧΕ ΕΞΕΙΔΙΚΕΥΜΕΝΗ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗ
4.	EGF/2014/013 EL/ODYSSEFS FOKAS	110	0	0,00%	90	0	0,00%	ΔΕΝ ΔΙΔΕΤΑΙ ΧΡΗΜΑΤΙΚΟ ΕΠΙΔΟΜΑ
5.	EGF/2014/015 GR/Attica Publishing activities	245	5	2,04%				ΔΕΝ ΔΙΔΕΤΑΙ ΧΡΗΜΑΤΙΚΟ ΕΠΙΔΟΜΑ
6.	EGF/2014/018 GR/Attica Broadcasting	288	11	3,82%				ΔΕΝ ΔΙΔΕΤΑΙ ΧΡΗΜΑΤΙΚΟ ΕΠΙΔΟΜΑ
7.	EGF/2015/011 GR/Supermarket Larissa	100	1	1,00%	100	0		ΔΕΝ ΔΙΔΕΤΑΙ ΧΡΗΜΑΤΙΚΟ ΕΠΙΔΟΜΑ
8.	EGF/2017/003 GR/Attica retail	45	6	13,33%				ΔΕΝ ΔΙΔΕΤΑΙ ΧΡΗΜΑΤΙΚΟ ΕΠΙΔΟΜΑ
9.	EGF/2018/003 EL/Attica Publishing							ΔΕΝ ΔΙΔΕΤΑΙ ΧΡΗΜΑΤΙΚΟ ΕΠΙΔΟΜΑ
	ΣΥΝΟΛΟ	823	23	2,79%	225	0	0,00%	

Στον παραπάνω πίνακα, παρατηρείται ότι κανένας από την κατηγορία των ΕΑΕΚ δεν επέλεξε ποτέ αυτό το μέτρο και ίσως ένας από τους λόγους στους οποίους οφείλεται αυτό είναι ότι δεν δίδεται κάποιο χρηματικό επίδομα συμμετοχής στο μέτρο αυτό και οι συμμετέχοντες NEETs αποδείχτηκε ότι ή δεν τους ενδιέφερε το είδος της εξειδικευμένης κατάρτισης ή ένας βασικός λόγος για τον οποίο συμμετείχαν στα προγράμματα ήταν η λήψη χρηματικού επιδόματος. Ανακεφαλαιώνοντας, η Ελλάδα παρά την αρχική διοικητική βραδυπορεία της, άδραξε σε εννέα υποθέσεις τις δυνατότητες που προσφέρει το ΕΤΠ, καθιστώντας χρήσιμη και ωφέλιμη τη συνδρομή του Ταμείου σε 4.475 ωφελούμενους. Η ελληνική Αρχή Διαχείρισης του ΕΤΠ, μετά από σχεδόν δέκα χρόνια εμπειρίας, γνωρίζει πλέον πολύ καλά τον τρόπο λειτουργίας του Ταμείου και μπορεί πλέον να εντοπίζει, με κατάλληλους μηχανισμούς τους δυνητικούς δικαιούχους, στοιχειοθετώντας επιτυχώς τις αιτήσεις χρηματοδότησης και παρακολουθώντας αποτελεσματικά την υλοποίηση των προγραμμάτων. Πολλοί απολυμένοι από

επιχειρήσεις, αλλά και πολλοί νέοι εκτός απασχόλησης, εκπαίδευσης ή κατάρτισης, χάρη στη συμμετοχή τους στα συγχρηματοδοτούμενα από το ΕΤΠ προγράμματα, έτυχαν εξατομικευμένης προσέγγισης και στήριξης, απέκτησαν νέες δεξιότητες και ικανότητες και αποκόμισαν προσόντα για το μέλλον. Μάλιστα, το 30,68% των ωφελουμένων των προγραμμάτων μπόρεσαν να ενταχθούν στην αγορά εργασίας ως μισθωτοί ή αυτοαπασχολούμενοι, δημιουργώντας τη δική τους επιχείρηση.

Μία βασική δυσκολία που υπάρχει πάντα σε όλα τα έργα είναι η αδυναμία συμπλήρωσης του απαιτούμενου από τον κανονισμό αριθμού των δυνητικών δικαιούχων και η έλλειψη μέχρι πρότινος των κατάλληλων μηχανισμών εντοπισμού των απολυμένων. Επίσης, το βασικότερο ως τώρα πρόβλημα ήταν η μεγάλη χρονική υστέρηση μεταξύ των απολύσεων και της έναρξης παροχής εξατομικευμένων υπηρεσιών, που κάποιες φορές ξεπερνά και τα 2,5 έτη. Αυτή η χρονοκαθυστέρηση ανατρέπει τον σχεδιασμό των προγραμμάτων για δύο κυρίως λόγους. Πρώτον, πολλοί δυνητικοί δικαιούχοι απογοητεύονται από την αναμονή και αναζητούν άλλες λύσεις. Αυτό έχει ως αποτέλεσμα η τιμή - στόχος των ωφελουμένων να μην επιτυγχάνεται ποτέ και να αποτυγχάνει και η πρόβλεψη για το κόστος των προγραμμάτων και συνεπώς πάντα η χορηγηθείσα χρηματική συνδρομή από το ΕΤΠ να μην απορροφάται και να επιστρέφεται. Δεύτερον, η καθυστέρηση εξεύρεσης των συμμετεχόντων στα προγράμματα ελαχιστοποιεί τον διαθέσιμο χρόνο εντοπισμού των αναγκών τους και καθιστά άστοχο τον σχεδιασμό των εξειδικευμένων υπηρεσιών προς αυτούς. Τέτοιες αστοχίες στον σχεδιασμό παρατηρούνται ιδίως σε ό,τι αφορά το μέτρο της κινητικότητας, της εξειδικευμένης κατάρτισης, της σύστασης επιχείρησης, της επιδότησης επιχειρήσεων προκειμένου να προσλάβουν για απασχόληση τους ωφελουμένους των προγραμμάτων του ΕΤΠ.

Τέλος, όπως τονίζεται σε όλες τις τελικές εκθέσεις της χώρας, τηρήθηκαν, σε όλα τα προγράμματα, οι αρχές της ισότητας των ευκαιριών και της κατάργησης των διακρίσεων, σύμφωνα με την Οδηγία 2000/78/ΕΚ του Συμβουλίου της 27ης Νοεμβρίου 2000 για τη διαμόρφωση γενικού πλαισίου για την ίση μεταχείριση στην απασχόληση και την εργασία, που σκοπός της είναι η θέσπιση πλαισίου για την καταπολέμηση των διακρίσεων λόγω θρησκείας ή πεποιθήσεων, ειδικών αναγκών, ηλικίας ή γενετήσιου προσανατολισμού στον τομέα της απασχόλησης

και της εργασίας, προκειμένου να υλοποιηθεί η αρχή της ίσης μεταχείρισης στα κράτη μέλη. Μάλιστα, κατά την επιλογή των ωφελουμένων, εφαρμόστηκαν κριτήρια και πρακτικές που ικανοποιούσαν την ισότιμη πρόσβαση σε υπηρεσίες, τη μη διάκριση μεταξύ των ατόμων και την ισότιμη συμμετοχή όλων των κατηγοριών των ατόμων με αναπηρία.

Τέλος, στην Ελλάδα έχουν πραγματοποιηθεί τέσσερις μελέτες που αφορούν στην αξιολόγηση τριών έργων³⁵⁷ που υλοποιήθηκαν στο πλαίσιο του ΕΤΠ³⁵⁸. Πέρα από τα ποσοτικά στοιχεία σε ό,τι αφορά κάποια ποιοτικά χαρακτηριστικά προκύπτει ως βασική διαπίστωση ότι και στις τέσσερις αυτές μελέτες οι ωφελούμενοι ανέφεραν ως το πιο σημαντικό κίνητρο για τη συμμετοχή τους στα προγράμματα την οικονομική ενίσχυση (καταβολή επιδόματος κατάρτισης) και αμέσως μετά την απόκτηση ή αναβάθμιση δεξιοτήτων κυρίως στους ηλεκτρονικούς υπολογιστές³⁵⁹. Επίσης, παρατηρείται ότι είχαν αρκετό ενδιαφέρον για το αντικείμενο εκπαίδευσης και κατάρτισης που παρακολούθησαν. Προκύπτει ακόμη ότι είναι πολύ μικρό το ποσοστό που γνωρίζει για το ΕΤΠ³⁶⁰ καθώς και ότι οι γυναίκες δείχνουν περισσότερο ικανοποιημένες από την παρακολούθηση των προγραμμάτων σε σχέση με τους άντρες³⁶¹. Επιπλέον, το μεγαλύτερο ποσοστό των ωφελουμένων δήλωσαν ότι το πρόγραμμα αποτέλεσε για αυτούς μία θετική εμπειρία³⁶², ενώ σημαντικό είναι και το ποσοστό ωφέλειας³⁶³ συναισθηματικού τύπου που αποκόμισαν από τη συμμετοχή τους στα προγράμματα.

³⁵⁷ Υπόθεση EGF/2011/004 EL/ALDI Hellas, υπόθεση EGF/2015/011 GR/Supermarket Larissa και υπόθεση EGF/2017/003 GR/Attica retail.

³⁵⁸ Πρόκειται για τη μεταπτυχιακή εργασία της Δέσποινας Πλάκα με τίτλο «Αξιολόγηση της κινητοποίησης του Ευρωπαϊκού Ταμείου προσαρμογής στην ΠαγκοσμιοποίησηΤΠ στην Ελλάδα - Υπόθεση Aldi» καθώς και για τρεις έρευνες που ανήκουν στη σειρά Επαγγελματική Εκπαίδευση και Κατάρτιση & Αγορά Εργασίας του ΕΙΕΑΔ. Η πρώτη έρευνα του ΕΙΕΑΔ εκπονήθηκε τον Νοέμβριο του 2018, με τίτλο «Η επαγγελματική κατάρτιση στο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού Ταμείου Προσαρμογής στην Παγκοσμιοποίηση: "Η περίπτωση του σούπερ μάρκετ Λάρισα ΑΒΕΕ"», η δεύτερη τον Απρίλιο του 2019, με τίτλο «Επαγγελματική Κατάρτιση Νέων "Εκτός Απασχόλησης, Εκπαίδευσης ή Κατάρτισης (NEETs)" στο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού Ταμείου Προσαρμογής στην Παγκοσμιοποίηση: Η περίπτωση του προγράμματος για το "Σούπερ Μάρκετ Λάρισα ΑΒΕΕ"» και η τρίτη τον Οκτώβριο του 2019, με τίτλο «Επαγγελματική συμβουλευτική και επαγγελματική κατάρτιση στο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού Ταμείου Προσαρμογής στην Παγκοσμιοποίηση, EGF/2017/003GR ATTICA RETAIL».

³⁵⁹ Στην υπόθεση της EGF/2015/011 GR/Supermarket Larissa αναφέρεται ότι «Με βάση τα στοιχεία, οι ωφελούμενες/οι που συμμετείχαν στα προγράμματα κατάρτισης του ΕΤΠ, σημείωσαν περισσότερο συχνά από όλους τους άλλους λόγους το "Για να πάρω το επίδομα" (53%)». Στην υπόθεση της EGF/2011/004 EL/ALDI Hellas αναφέρεται ότι «Ως πρώτη ωφέλεια δηλώθηκε η οικονομική ενίσχυση με ποσοστό 26,3% με δεύτερη την απόκτηση/βελτίωση δεξιοτήτων στους Η/Υ (24%)».

³⁶⁰ Στην υπόθεση της EGF/2011/004 EL/ALDI Hellas αναφέρεται ότι «Από τους 298 συμμετέχοντες στην έρευνα, μόνο 18 άτομα (6%) γνωρίζουν/έχουν ακούσει για το ΕΤΠ ενώ όλοι σχεδόν γνωρίζουν για τα επιδοτούμενα προγράμματα της Ε.Ε.».

³⁶¹ Στην υπόθεση της EGF/2015/011 GR/Supermarket Larissa αναφέρεται ότι «Η κατά φύλο αναδεικνύει ότι οι γυναίκες εκφράζουν μια περισσότερο θετική στάση απέναντι στο πρόγραμμα κατάρτισης του ΕΤΠ, σε σχέση με αυτή των ανδρών».

³⁶² Στην υπόθεση EGF/2017/003 GR/Attica retail αναφέρεται ότι «Η συνολική αποτίμηση των υπηρεσιών της επαγγελματικής συμβουλευτικής που προσφέρθηκαν στο πλαίσιο του ΕΤΠ είναι εξαιρετικά θετική». Στην υπόθεση της EGF/2011/004 EL/ALDI Hellas αναφέρεται ότι: α) «Η συντριπτική πλειοψηφία χαρακτηρίζει τη δράση θετική (91,9%) που όμως χρήζει βελτιώσεων», β) «Από τους 298 συμμετέχοντες στην έρευνα, 195 άτομα (65,4%) απάντησαν ότι η εμπειρία που βίωσαν ήταν θετική, 84 δήλωσαν απογοητευμένα (28,2%), 18 χαρακτήρισαν το πρόγραμμα αδιάφορο και το είδαν ως απλή υποχρέωση (6,1%)» και γ) «Το 65% των συμμετεχόντων στην έρευνα βίωσε μια θετική εμπειρία, με συναισθηματική και οικονομική ωφέλεια. Σχεδόν το 60% απέκτησε ή βελτίωσε γνώσεις και δεξιότητες του οι οποίες

IV.3.2. ΟΙ ΑΙΤΗΣΕΙΣ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗΣ ΤΗΣ ΙΡΛΑΝΔΙΑΣ ΣΤΟ ΕΤΠ

Η Ιρλανδία υπέβαλε δέκα (10) αιτήσεις χρηματοδότησης στο ΕΤΠ. Η συνεισφορά που έλαβε από το ΕΤΠ ανέρχεται σε 41.807.850,96€. Δόθηκε βοήθεια σε 10.538 συνολικά ωφελούμενους, από τους οποίους οι 10.134 ήταν απολυμένοι και οι 404 NEETs.

Στην πρώτη προγραμματική περίοδο, υπέβαλε επτά (7) αιτήσεις, τα έτη 2009 (τρεις αιτήσεις), 2010 (τρεις αιτήσεις), 2012, και στη δεύτερη τρεις (3) αιτήσεις, τα έτη 2014 (δύο αιτήσεις) και 2015. Οι έξι (6) πρώτες αιτήσεις αφορούσαν στην παγκόσμια χρηματοπιστωτική και οικονομική κρίση και οι τέσσερις (4) τελευταίες στο εμπόριο. Σε όσα έργα της επιτρεπόταν από τον κανονισμό η συμμετοχή NEETs, η Ιρλανδία συμπεριέλαβε και αυτή την ομάδα – στόχο κι έτσι και τα τρία τελευταία έργα της περιλαμβάνουν και NEETs. Στον παρακάτω πίνακα, παρουσιάζονται τα έργα της Ιρλανδίας με τις ημερομηνίες που υποβλήθηκαν οι αιτήσεις και η έγκρισή τους, με τη χρηματοδότηση και με την υποβολή της τελικής τους έκθεσης.

ΠΙΝΑΚΑΣ 72:

A/A	ΑΡΙΘΜΟΣ ΑΙΤΗΣΗΣ/ΥΠΟΘΕΣΗ	ΑΙΤΙΑ	ΥΠΟΒΟΛΗ ΑΙΤΗΣΗΣ	ΠΡΟΤΑΣΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ	ΑΠΟΦΑΣΗ ΣΥΜ/ΛΙΟΥ & Ε.ΚΟΙΝ/ΛΙΟΥ	ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ ΠΛΗΡΩΜΗΣ	ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΗ ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ ΥΠΟΒΟΛΗΣ ΤΕΛΙΚΗΣ ΕΚΘΕΣΗΣ
1.	EGF/2009/008IE/DELL	Παγκόσμια χρηματοπιστωτική και οικονομική κρίση	29/6/2009	30/9/2009 COM (2009) 515 τελικό	25/11/2009 ΑΠΟΦΑΣΗ 2009/931/ΕΕ	4/3/2010	28/12/2011
2.	EGF/2009/012IE/Waterford Crystal	Παγκόσμια χρηματοπιστωτική και οικονομική κρίση	7/8/2009	6/05/2010 COM (2010) 196 τελικό	16/6/2010 ΑΠΟΦΑΣΗ 2010/339/ΕΕ	26/7/2010	6/2/2012
3.	EGF/2009/021IE/SR Technics	Παγκόσμια χρηματοπιστωτική και οικονομική	9/10/2009	21/9/2010 COM (2010) 489 τελικό	24/11/2010 ΑΠΟΦΑΣΗ 2010/739/ΕΕ	22/12/2010	5/4/2012

βοήθησαν 75 άτομα στη νέα τους εργασία. Το 40% των συμμετεχόντων δήλωσε ότι το πρόγραμμα δεν τους προσέφερε επιπλέον γνώσεις ή δεν συνέβαλε στην προσδοκία τους να βρουν δουλειά».

³⁶³ Στην υπόθεση της EGF/2011/004 EL/ALDI Hellas αναφέρεται ότι «οι συναισθηματικού τύπου ωφέλειες (προσθέτοντας την αύξηση αυτοπεποίθησης και τη βελτίωση συνέντευξης) φτάνουν στο 50,9% των θετικών απαντήσεων. 10 εκ των ωφελουμένων που επιδοτήθηκαν για τη σύσταση επιχείρησης δήλωσαν πως αυτό θα ήταν αδύνατο χωρίς την επιδότηση. Εξ αυτών, 1 γυναίκα που διατηρεί την επιχείρησή της δήλωσε ότι «της έσωσε τη ζωή» διότι ο σύζυγός της έχασε τη δουλειά του εξ αιτίας της κρίσης και 1 άντρας, παρόλο που έκλεισε την επιχείρηση και εργάζεται πλέον ως μισθωτός, δήλωσε ότι «του δόθηκε μια δεύτερη ευκαιρία στη ζωή που όμως, τα φορολογικά μέτρα την αναιρέσαν».

		κρίση					
4.	EGF2010/019IE/ Constraction 41	Παγκόσμια χρηματοπιστωτική και οικονομική κρίση	9/6/2010	5/10/2011 COM (2011) 617 τελικό	16/11/2011 ΑΠΟΦΑΣΗ 2011/772/ΕΕ	21/12/2011	7/12/2012
5.	EGF2010/020IE/ Constraction 43	Παγκόσμια χρηματοπιστωτική και οικονομική κρίση	9/6/2010	5/10/2011 COM (2011) 618 τελικό	16/11/2011 ΑΠΟΦΑΣΗ 2011/773/ΕΕ	21/12/2011	7/12/2012
6.	EGF/2010/021IE/ Constraction 71	Παγκόσμια χρηματοπιστωτική και οικονομική κρίση	9/6/2010	5/10/2011 COM (2011) 619 τελικό	16/11/2011 ΑΠΟΦΑΣΗ 2011/774/ΕΕ	21/12/2011	7/12/2012
7.	EGF/2012/001IE/ Talk Talk	Εμπόριο	29/2/2012	27/7/2012 COM (2012) 423 τελικό	25/10/2012 ΑΠΟΦΑΣΗ 2012/685/ΕΕ	6/12/2012	28/8/2014
8.	EGF/2014/007IE/ Andersen Ireland	Εμπόριο	16/5/2014	3/10/2014 COM (2014) 616 τελικό	26/11/2014 ΑΠΟΦΑΣΗ 2014/877/ΕΕ	19/12/2014	15/11/2016
9.	EGF/2014/016IE/ Lufthansa Technik	Εμπόριο	19/9/2014	6/2/2015 COM (2015) 47 τελικό	15/4/2015 ΑΠΟΦΑΣΗ 2015/643/ΕΕ	5/5/2015	16/3/2017
10.	EGF/2015/006IE/ PWA International	Εμπόριο	19/6/2015	6/11/2015 COM (2015) 555 τελικό	16/12/2015 ΑΠΟΦΑΣΗ 2015/2458/ΕΕ	31/12/2015	19/12/2017

Σε σχέση με το κριτήριο παρέμβασης, που επελέγη στα έργα της Ιρλανδίας, προκύπτει ότι τρία κριτήρια χρησιμοποιήθηκαν: το κριτήριο του άρθρου 2 στοιχείο α) Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 1927/2006, το κριτήριο του άρθρου 2 στοιχείο β) Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 1927/2006 και το κριτήριο του άρθρου 4 παράγραφος 2 του Κανονισμού (ΕΕ) 1309/2013.

Στον πίνακα 73, παρουσιάζονται οι τομείς οικονομικής δραστηριότητας που αφορούν στα έργα της Ιρλανδίας και οι οποίοι είναι ποικίλοι: • υπολογιστές, ηλεκτρονικά και οπτικά προϊόντα, • κρύσταλλο, • επισκευή και συντήρηση αεροσκαφών και διαστημικών σκαφών, • κατασκευή κτηρίων, • εξειδικευμένες κατασκευαστικές δραστηριότητες, • αρχιτεκτονικές και μηχανικές δραστηριότητες, • τεχνικές δοκιμές και αναλύσεις, • κοσμήματα, • τηλεφωνικά

κέντρα. Επίσης, αναφέρονται για κάθε έργο τόσο τα αιτούμενα ποσά συνδρομής από το ΕΤΠ όσο και τα κριτήρια παρέμβασης.

ΠΙΝΑΚΑΣ 73:

ΕΤΟΣ	ΑΡΙΘΜΟΣ ΑΙΤΗΣΗΣ/ΥΠΟΘΕΣΗ	ΤΟΜΕΑΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ	ΑΙΤΟΥΜΕΝΟ ΠΟΣΟ ΣΥΝΔΡΟΜΗΣ ΑΠΟ ΕΤΠ	ΚΡΙΤΗΡΙΟ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ
2009	EGF/2009/08 ΙΕ/Dell	ΥΠΟΛΟΓΙΣΤΕΣ, ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΑ ΚΑΙ ΟΠΤΙΚΑ ΠΡΟΪΟΝΤΑ	14.831.050,00	Άρθρο 2 στοιχείο α) Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 1927/2006
2009	EGF/2009/012 ΙΕ/Waterford Crystal	ΚΡΥΣΤΑΛΛΟ	2.570.853,00	Άρθρο 2 στοιχείο α) Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 1927/2006
2009	EGF/2009/021 ΙΕ/SR Technics	ΕΠΙΣΚΕΥΗ ΚΑΙ ΣΥΝΤΗΡΗΣΗ ΑΕΡΟΣΚΑΦΩΝ ΚΑΙ ΔΙΑΣΤΗΜΙΚΩΝ ΣΚΑΦΩΝ	7.445.863,00	Άρθρο 2 στοιχείο α) Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 1927/2006
2010	EGF/2010/019 ΙΕ/Construction 41	ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ ΚΤΗΡΙΩΝ	12.689.838,00	Άρθρο 2 στοιχείο β) Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 1927/2006
2010	EGF/2010/020 ΙΕ/Construction 43	ΕΞΕΙΔΙΚΕΥΜΕΝΕΣ ΚΑΤΑΣΚΕΥΑΣΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ	21.664.148,00	Άρθρο 2 στοιχείο β) Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 1927/2006
2010	EGF/2010/021 ΙΕ/Construction 71	ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΕΣ ΚΑΙ ΜΗΧΑΝΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ, ΤΕΧΝΙΚΕΣ ΔΟΚΙΜΕΣ ΚΑΙ ΑΝΑΛΥΣΕΙΣ	1.387.819,00	Άρθρο 2 στοιχείο β) Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 1927/2006
2012	EGF/2012/001 ΙΕ/Talk Talk	ΤΗΛΕΦΩΝΙΚΑ ΚΕΝΤΡΑ	2.696.382,00	Άρθρο 2 στοιχείο α) Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 1927/2006
2014	EGF/2014/007 ΙΕ/Andersen Ireland	ΚΟΣΜΗΜΑΤΑ	1.501.200,00	Άρθρο 4 παράγραφος 2 Κανονισμός (ΕΕ) 1309/2013
2014	EGF/2014/016 ΙΕ/Lufthansa Technik	ΕΠΙΣΚΕΥΗ ΚΑΙ ΣΥΝΤΗΡΗΣΗ ΑΕΡΟΣΚΑΦΩΝ ΚΑΙ ΔΙΑΣΤΗΜΙΚΩΝ ΣΚΑΦΩΝ	2.490.758,00	Άρθρο 4 παράγραφος 2 Κανονισμός (ΕΕ) 1309/2013
2015	EGF/2015/006 ΙΕ/PWA International	ΕΠΙΣΚΕΥΗ ΚΑΙ ΣΥΝΤΗΡΗΣΗ ΑΕΡΟΣΚΑΦΩΝ ΚΑΙ ΔΙΑΣΤΗΜΙΚΩΝ ΣΚΑΦΩΝ	442.293,00	Άρθρο 4 παράγραφος 2 Κανονισμός (ΕΕ) 1309/2013
		ΣΥΝΟΛΟ:	67.720.204€	

Συνολικά, η Ιρλανδία αιτήθηκε χρηματοδοτικής στήριξης από το ΕΤΠ συνολικού ύψους 67.720.204,00€. Όπως φαίνεται και στον παρακάτω πίνακα, η αιτούμενη συνδρομή από το Ταμείο σε τρία από τα έργα, για τα οποία η Ιρλανδία αιτήθηκε χρηματοδότησης από το ΕΤΠ, είναι από τις υψηλότερες που αιτήθηκε ποτέ χώρα. Συγκεκριμένα, μόνο δώδεκα (12) αιτήσεις από το 2007-2020 αφορούσαν σε ποσά συνδρομής άνω των δέκα εκατομμυρίων ευρώ και από αυτές οι τρεις ήταν

της Ιρλανδίας. Επίσης, τρεις μόνο αιτήσεις αφορούσαν σε συνδρομή από το ΕΤΠ άνω των είκοσι εκατομμυρίων ευρώ και η μία ήταν επίσης της Ιρλανδίας.

ΠΙΝΑΚΑΣ 74:

ΑΙΤΟΥΜΕΝΗ ΣΥΝΔΡΟΜΗ ΟΛΩΝ ΤΩΝ ΚΡΑΤΩΝ – ΜΕΛΩΝ ΑΠΟ ΤΟ ΕΤΠ ΑΝΩ ΤΩΝ 10.000.000,00€					
ΕΤΟΣ	ΚΡΑΤΟΣ-ΜΕΛΟΣ	ΑΡΙΘΜΟΣ ΑΙΤΗΣΗΣ/ΥΠΟΘΕΣΗ	ΤΟΜΕΑΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ	ΕΜΠΟΡΙΟ/ΚΡΙΣΗ	ΑΙΤΟΥΜΕΝΟ ΠΟΣΟ
2007	ΓΕΡΜΑΝΙΑ	EGF/2007/03/DE/BENQ	ΚΙΝΗΤΑ ΤΗΛΕΦΩΝΑ	ΕΜΠΟΡΙΟ	12.766.150,00
2007	ΙΤΑΛΙΑ	EGF/2007/05/IT/Sardegna	ΚΛΩΣΤΟΨΦΑΝΤΟΥΡΓΙΚΑ ΠΡΟΪΟΝΤΑ	ΕΜΠΟΡΙΟ	10.971.000,00
2007	ΙΤΑΛΙΑ	EGF/2007/07/IT/ Lombardy	ΚΛΩΣΤΟΨΦΑΝΤΟΥΡΓΙΚΑ ΠΡΟΪΟΝΤΑ	ΕΜΠΟΡΙΟ	12.534.125,00
2008	ΙΣΠΑΝΙΑ	EGF/2008/02/ES/Delphi	ΑΥΤΟΚΙΝΗΤΟΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ	ΕΜΠΟΡΙΟ	10.471.778,00
2009	ΙΡΛΑΝΔΙΑ	EGF/2009/08 IE/Dell	ΥΠΟΛΟΓΙΣΤΕΣ, ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΑ ΚΑΙ ΟΠΤΙΚΑ ΠΡΟΪΟΝΤΑ	ΚΡΙΣΗ	14.831.050,00
2009	ΓΑΛΛΙΑ	EGF/2009/019 FR/Renault	ΑΥΤΟΚΙΝΗΤΟΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ	ΚΡΙΣΗ	24.493.525,00
2010	ΓΑΛΛΙΑ	EGF/2010/015 FR/Peugeot	ΑΥΤΟΚΙΝΗΤΟΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ	ΚΡΙΣΗ	11.949.666
2010	ΙΡΛΑΝΔΙΑ	EGF/2010/019 IE/Construction 41	ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ ΚΤΗΡΙΩΝ	ΚΡΙΣΗ	12.689.838,00
2010	ΙΡΛΑΝΔΙΑ	EGF/2010/020 IE/Construction 43	ΕΞΕΙΔΙΚΕΥΜΕΝΕΣ ΚΑΤΑΣΚΕΥΑΣΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ	ΚΡΙΣΗ	21.664.148,00
2010	ΔΑΝΙΑ	EGF/2010/025 DK/Odense Steel Shipyard	ΝΑΥΠΗΓΗΣΗ ΠΛΟΙΩΝ ΚΑΙ ΣΚΑΦΩΝ	ΚΡΙΣΗ	14.181.901,00
2013	ΓΑΛΛΙΑ	EGF/2013/014 FR/Air France	ΕΝΑΕΡΙΕΣ ΜΕΤΑΦΟΡΕΣ	ΕΜΠΟΡΙΟ	25.937.813,00
2014	ΓΑΛΛΙΑ	EGF/2014/006 FR/PSA	ΑΥΤΟΚΙΝΗΤΟΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ	ΕΜΠΟΡΙΟ	12.704.605,00

Το ποσοστό απορρόφησης της χρηματικής συνδρομής από το ΕΤΠ είναι στα περισσότερα από τα έργα της Ιρλανδίας υψηλό, καθώς ανέρχεται στο 74,08%, γεγονός που δείχνει ότι και η συμμετοχή σε αυτά υπήρξε μεγάλη.

ΠΙΝΑΚΑΣ 75:

A/A	ΑΡΙΘΜΟΣ ΑΙΤΗΣΗΣ	ΠΡΟΒΛΕΠΟΜΕΝΗ ΣΥΝΕΙΣΦΟΡΑ ΕΤΠ	ΤΕΛΙΚΗ ΣΥΝΕΙΣΦΟΡΑ ΕΤΠ	% ΑΠΟΡΡΟΦΗΣΗΣ
1.	EGF/2009/008IE/DELL	14.831.050,00	8.852.738,73	59,69%
2.	EGF/2009/012IE/Waterford Crystal	2.570.853,00	2.008.261,50	78,12%
3.	EGF/2009/021IE/SR Technics	7.445.863,00	2.927.728,96	39,32%
4.	EGF2010/019IE/Constraction 41	12.689.838,00	8.207.013,82	64,67%
5.	EGF2010/020IE/Constraction 43	21.664.148,00	21.559.955,30	99,52%
6.	EGF/2010/021IE/Constraction 71	1.387.819,00	1.177.197,36	84,82%
7.	EGF/2012/001IE/Talk Talk	2.696.382,00	1.896.882,71	70,35%
8.	EGF/2014/007IE/Andersen Ireland	1.501.200,00	1.274.282,20	84,88%
9.	EGF/2014/016IE/Lufthansa Technik	2.490.758,00	1.790.014,67	71,87%
10.	EGF/2015/006IE/PWA International	442.293,00	475.615,85	107,53%
ΣΥΝΟΛΟ:		67.720.204,00	50.169.691,10	74,08%

Στον παρακάτω πίνακα, παρουσιάζεται ο προβλεπόμενος και ο τελικός προϋπολογισμός των έργων της Ιρλανδίας.

ΠΙΝΑΚΑΣ 76:

A/A	ΑΡΙΘΜΟΣ ΑΙΤΗΣΗΣ/ΥΠ ΟΘΕΣΗ	ΣΥΝΕΙΣΦΟΡΑ ΕΤΠ (%)	NEETS	ΠΡΟΒΛΕΠΟΜΕΝΟΣ ΠΡΟΥΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΒΑΣΕΙ ΤΗΣ ΑΙΤΗΣΗΣ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗΣ COM ΚΑΙ ΌΧΙ ΤΗΣ ΤΕΛΙΚΗΣ ΕΚΘΕΣΗΣ				ΤΕΛΙΚΟΣ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΒΑΣΕΙ ΤΗΣ ΤΕΛΙΚΗΣ ΕΚΘΕΣΗΣ			
				ΠΡΟΒΛΕΠΟΜΕΝΟΣ ΣΥΝΟΛΙΚΟΣ ΠΡΟΥΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ	ΣΥΝΕΙΣΦΟΡΑ ΕΤΠ	ΔΑΠΑΝΕΣ ΓΙΑ ΕΞΑΤΟΜΙΚΕΥΜΕΝΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ	ΔΑΠΑΝΕΣ ΓΙΑ ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΕΤΠ ΤΕΧΝΙΚΗ ΒΟΗΘΕΙΑ	ΣΥΝΟΛΙΚΟΣ ΠΡΟΥΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ	ΣΥΝΕΙΣΦΟΡΑ ΕΤΠ	ΔΑΠΑΝΕΣ ΓΙΑ ΕΞΑΤΟΜΙΚΕΥΜΕΝΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ	ΔΑΠΑΝΕΣ ΓΙΑ ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΕΤΠ ΤΕΧΝΙΚΗ ΒΟΗΘΕΙΑ
1.	EGF/2009/008IE/DELL	65%	OXI	22.817.000,00	14.831.050,00	21.817.000,00	1.000.000,00	13.619.598,04	8.852.738,73	13.230.887,76	388.710,28
2.	EGF/2009/012IE/Waterford Crystal	65%	OXI	3.955.159,00	2.570.853,00	3.865.659,00	89.500,00	3.089.633,08	2.008.261,50	2.987.609,19	102.023,89
3.	EGF/2009/021IE/SR Technics	65%	OXI	11.455.174,00	7.445.863,00	11.015.174,00	440.000,00	4.504.198,40	2.927.728,96	4.410.444,45	93.753,95
4.	EGF/2010/019IE/Constraction 41	65%	OXI	19.522.828,88	12.689.838,00	18.245.633,73	1.277.195,15	12.626.175,10	8.207.013,82	12.448.562,10	177.613,00
5.	EGF2010/020IE/Constraction 43	65%	OXI	33.329.459,31	21.664.148,00	31.149.027,78	2.180.431,53	33.169.162,00	21.559.955,30	30.999,22	2.169.945,00
6.	EGF/2010/021IE	65%	OXI	2.135.107,32	1.387.819,00	1.995.427,57	139.679,75	1.811.072,86	1.177.197,36	1.788.829,96	22.242,90

	E/Constraction 71											
7.	EGF/2012/0011 E/Talk Talk	50%	OXI	5.392.765,00	2.696.382,00	5.092.765,00	300.000,00	3.793.765,41	1.896.882,71	3.396.395,08	397.370,33	
8.	EGF/2014/0071 E/Andersen Ireland	60%	NAI	2.502.000,00	1.501.200,00	2.332.000,00	170.000,00	2.123.803,67	1.274.282,20	1.924.884,32	198.919,35	
9.	EGF/2014/0161 E/ Lufthansa Technik	60%	NAI	4.151.264,00	2.490.758,00	3.922.944,00	228.320,00	2.983.357,79	1.790.014,67	2.681.710,43	301.647,36	
10	EGF/2015/0061 E/ PWA International	60%	NAI	737.156,00	442.293,00	707.670,00	29.486,00	792.693,09	475.615,85	756.938,32	35.754,77	
ΣΥΝΟΛΟ:				105.997.913,51	67.720.204,00	100.143.301,08	5.854.612,43	78.513.459,44	50.169.691,10	43.657.260,83	3.887.980,83	

Σε σχέση με την τεχνική βοήθεια, συνολικά το ποσοστό απορρόφησης φτάνει το 41,44%, ενώ προκύπτει ότι υπάρχουν μεγάλες διαφορές ανάμεσα στα προγράμματα και ποικίλει το ποσοστό απορρόφησης της από 8,41% έως 13.668,9%!

ΠΙΝΑΚΑΣ 77:

ΤΕΧΝΙΚΗ ΒΟΗΘΕΙΑ																
Α/Α	ΑΡΙΘΜΟΣ ΑΙΤΗΣΗΣ/ΥΠΟΘΕΣΗ	ΠΡΟΠΑΡΑΣΚΕΥΑΣΤΙΚΗ ΕΝΕΡΓΕΙΑ			ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ			ΕΝΗΜΕΡΩΣΗ ΚΑΙ ΔΗΜΟΣΙΟΤΗΤΑ			ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΕΛΕΓΧΟΥ			ΣΥΝΟΛΟ ΤΕΧΝΙΚΗΣ ΒΟΗΘΕΙΑΣ		
		ΠΡΟΒΛΕ-ΠΟΜΕΝΗ	ΤΕΛΙΚΗ	%	ΠΡΟΒΛΕ-ΠΟΜΕΝΗ	ΤΕΛΙΚΗ	%	ΠΡΟΒΛΕ-ΠΟΜΕΝΗ	ΤΕΛΙΚΗ	%	ΠΡΟΒΛΕ-ΠΟΜΕΝΗ	ΤΕΛΙΚΗ	%	ΠΡΟΒΛΕ-ΠΟΜΕΝΗ	ΤΕΛΙΚΗ	%
1.	EGF/2009/0081 E/DELL	50.000,00	6.146,61	12,29%	300.000,00	361.432,24	120,48%	350.000,00	21.131,43	6,04%	300.000,00	0,00	0,00%	1.000.000,00	388.710,28	38,87%
2.	EGF/2009/0121 E/Waterford Crystal	22.500,00	0,00	0,00%	14.000,00	96.444,89	688,89%	40.000,00	5.579,00	13,95%	13.000,00	0,00	0,00%	89.500,00	102.023,89	113,99%
3.	EGF/2009/0211 E/SR Technics	40.000,00	0,00	0,00%	230.000,00	76.320,23	33,18%	80.000,00	17.433,72	21,79%	90.000,00	0,00	0,00%	440.000,00	93.753,95	21,31%
4.	EGF/2010/0191 E/Constraction 41	118,12	29.443,50	24.927,82%	679,19	107.664,25	15851,81%	236,23	31.504,08	13336,19%	265.856,00	9.001,17	3,39%	1.299,39	177.613,00	13668,93%
5.	EGF2010/0201E /Constraction 43	197.248,00	37.587,97	19,06%	1.134.230,00	77.224,84	6,81%	394.496,00	52.626,16	13,34%	443.971,00	15.035,19	3,39%	2.169.945,00	182.474,16	8,41%
6.	EGF/2010/0211 E/Constraction 71	11.632,00	2.664,06	22,90%	66.890,00	15.539,30	23,23%	23.265,00	3.141,68	13,50%	26.183,00	897,62	3,43%	127.970,00	22.242,90	17,38%
7.	EGF/2012/0011 E/Talk Talk	10.000,00	0,00	0,00%	250.000,00	256.238,54	102,50%	20.000,00	124.810,82	624,05%	20.000,00	16.320,97	81,60%	300.000,00	397.370,33	132,46%
8.	EGF/2014/0071 E/Andersen Ireland	15.000,00	9.287,60	61,92%	162.000,00	167.268,05	103,25%	3.000,00	2.745,70	91,52%	20.000,00	19.618,00	98,09%	200.000,00	198.919,35	99,46%
9.	EGF/2014/0161 E/Lufthansa Technik	17.000,00	1.445,63	8,50%	163.768,00	270.521,22	165,19%	20.000,00	2.128,51	10,64%	27.552,00	27.552,00	100,00%	228.320,00	301.647,36	132,12%
10.	EGF/2015/0061 E/PWA International	0,00	0,00	0,00%	8.000,00	8.415,14	105,19%	1.486,00	9.750,63	656,17%	20.000,00	17.589,00	87,95%	29.486,00	35.754,77	121,26%
ΣΥΝΟΛΟ:		363.498,12	86.575,37	23,82%	2.329.567,19	1.437.068,70	61,69%	932.483,23	270.851,73	29,05%	1.226.562,00	106.013,95	8,64%	4.586.520,39	1.900.509,99	41,44%

Σε σχέση με τον αριθμό των επιλέξιμων απολυμένων δικαιούχων και τον αριθμό όσων από αυτούς θεωρούνται ως στοχευόμενοι δικαιούχοι συμμετοχής στα έργα της Ιρλανδίας, παρατηρείται ότι μόνο σε δύο υπάρχει ταύτιση, ενώ στα υπόλοιπα οκτώ ο αριθμός αυτός διαφέρει, γεγονός που δείχνει ότι οι άνεργοι βρίσκουν

άλλες διεξόδους απορρόφησης στην αγορά εργασίας, χωρίς να απαιτείται γι' αυτούς η συμμετοχή τους στα συγχρηματοδοτούμενα έργα από το ΕΤΠ.

ΠΙΝΑΚΑΣ 78:

A/A	ΑΡΙΘΜΟΣ ΑΙΤΗΣΗΣ	ΣΥΝΟΛΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ ΑΠΟΛΥΣΕΩΝ	ΣΥΝΟΛΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ ΕΠΙΛΕΞΙΜΩΝ ΑΠΟΛΥΜΕΝΩΝ ΔΙΚΑΙΟΥΧΩΝ	ΣΥΝΟΛΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ ΣΤΟΧΕΥΟΜΕΝΩΝ ΔΙΚΑΙΟΥΧΩΝ	ΣΥΝΟΛΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ ΩΦΕΛΟΥΜΕΝΩΝ
1	EGF/2009/008IE/DELL	2.840	2.400	2.400	2.589
2	EGF/2009/012IE/Waterford Crystal	653	598	598	532
3	EGF/2009/021IE/SR Technics	1.135	850	850	756
4	EGF2010/019IE/Constraction 41	4.866	3.250	3.205	2.952
5	EGF2010/020IE/Constraction 43	3.382	1.769	1.985	1.985
6	EGF/2010/021IE/Constraction 71	842	537	537	490
7	EGF/2012/001IE/Talk Talk	592	432	432	353
8	EGF/2014/007IE/Andersen Ireland	171	138	138+138 NETTS=276	138+136=274
9	EGF/2014/016IE/Lufthansa Technik	250	250	250+200NEET=450	253+171NEET=424
10	EGF/2015/006IE/PWA International	108	108	108+108NEET=216	86+97NEET=183
ΣΥΝΟΛΟ:		14.839	10.332	10.949	10.538

Αξιοπρόσεκτο και πραγματικά εντυπωσιακό είναι το ποσοστό συμμετοχής των ωφελουμένων στα προγράμματα, το οποίο αγγίζει το 96,25%. Συγκεκριμένα, στον πίνακα 79, παρουσιάζεται ότι το χαμηλότερο ποσοστό συμμετοχής στα έργα της Ιρλανδίας εντοπίζεται στο έργο EGF/2012/001IE/Talk Talk και ανέρχεται σε 81,71%, ποσοστό όμως που είναι από τα υψηλότερα, σε σύγκριση με τα ποσοστά απορρόφησης σε έργα άλλων κρατών – μελών.

ΠΙΝΑΚΑΣ 79:

A/A	ΑΡΙΘΜΟΣ ΑΙΤΗΣΗΣ/ΥΠΟΘΕΣΗ	ΑΡΙΘΜΟΣ ΣΤΟΧΕΥΟΜΕΝΩΝ ΔΙΚΑΙΟΥΧΩΝ	ΑΡΙΘΜΟΣ ΩΦΕΛΟΥΜΕΝΩΝ	% ΣΥΜΜΕΤΟΧΗΣ
1.	EGF/2009/008IE/DELL	2.400	2.589	107,88%
2.	EGF/2009/012IE/Waterford Crystal	598	532	88,96%
3.	EGF/2009/021IE/SR Technics	850	756	88,94%

4.	EGF2010/019IE/Constraction 41	3.205	2.952	92,11%
5.	EGF2010/020IE/Constraction 43	1.985	1.985	100,00%
6.	EGF/2010/021IE/Constraction 71	537	490	91,25%
7.	EGF/2012/001IE/Talk Talk	432	353	81,71%
8.	EGF/2014/007IE/Andersen ireland	276	274	99,28%
9.	EGF/2014/016IE/Lufthansa Technik	450	424	94,22%
10.	EGF/2015/006IE/PWA International	216	183	84,72%
	ΣΥΝΟΛΟ:	10.949	10.538	96,25%

Στον παρακάτω πίνακα, απεικονίζεται η εργασιακή κατάσταση των ωφελουμένων στη λήξη των προγραμμάτων και προκύπτει ότι είναι υψηλά τα ποσοστά των ατόμων που απασχολούνται μετά τη λήξη της παρέμβασης, σε σχέση με άλλα προγράμματα άλλων κρατών – μελών. Επίσης, το ποσοστό των ανέργων φτάνει το 38,20% και είναι ελαφρά μεγαλύτερο από εκείνο το 37,95% των ωφελουμένων που απασχολούνται στη λήξη των προγραμμάτων.

ΠΙΝΑΚΑΣ 80:

ΕΡΓΑΣΙΑΚΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΩΦΕΛΟΥΜΕΝΩΝ ΣΤΗ ΛΗΞΗ										
A/A	ΑΡΙΘΜΟΣ ΑΙΤΗΣΗΣ/ΥΠΟΘΕΣΗ	ΩΦΕΛΟΥΜΕΝΟΙ	ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΟΙ	% ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΩΝ	ΑΝΕΡΓΟΙ	% ΑΝΕΡΓΩΝ	ΜΗ ΕΝΕΡΓΟΙ	% ΜΗ ΕΝΕΡΓΩΝ	ΑΛΛΟ	% ΑΛΛΟ
1.	EGF/2009/0081 E/ DELL	2.589	557	21,51%	1.732	66,90%	300	11,59%	0	0,00%
2.	EGF/2009/0121 E/ Waterford Crystal	532	207	38,91%	432	81,20%	ΔΕΝ ΑΝΑΓΡΑΦΕΤΑΙ ΣΤΗΝ ΤΕΛΙΚΗ ΕΚΘΕΣΗ	ΔΕΝ ΑΝΑΓΡΑΦΕΤΑΙ ΣΤΗΝ ΤΕΛΙΚΗ ΕΚΘΕΣΗ	0	0,00%
3.	EGF/2009/0211 E/ SR Technics	756	334	44,18%	260	34,39%	162	21,43%	0	0,00%
4.	EGF2010/019IE / Constraction 41	2.952	1.338	45,33%	731	24,76%	743	25,17%	140	4,74%
5.	EGF2010/020IE / Constraction 43	1.985	831	41,86%	473	23,83%	583	29,37%	98	4,94%
6.	EGF/2010/0211 E/ Constraction 71	490	212	43,27%	81	16,53%	182	37,14%	15	3,06%
7.	EGF/2012/0011 E/ Talk Talk	353	162	45,89%	33	9,35%	127	35,98%	31	8,78%
8.	EGF/2014/0071 E/ Andersen ireland	274	153	55,84%	78	28,47%	43	15,69%	0	0,00%

9.	EGF/2014/016I E/ Lufthansa Technik	424	256	60,38%	156	36,79%	12	2,83%	0	0,00%
10.	EGF/2015/006I E/ PWA International	183	97	53,01%	49	26,78%	22	12,02%	15	8,20%
	ΣΥΝΟΛΟ	10.538	3.999	37,95%	4.025	38,20%	2.174	20,63%	299	2,84%

Όπως ισχύει σε όλα τα συγχρηματοδοτούμενα από το ΕΤΠ έργα, το ποσοστό των μισθωτών είναι πάντα κατά πολύ υψηλότερο από αυτό των αυτοαπασχολούμενων.

ΠΙΝΑΚΑΣ 81:

ΕΡΓΑΣΙΑΚΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΩΦΕΛΟΥΜΕΝΩΝ ΣΤΗ ΛΗΞΗ								
A/A	ΑΡΙΘΜΟΣ ΑΙΤΗΣΗΣ/ΥΠΟΘΕΣΗ	ΑΡΙΘΜΟΣ ΩΦΕΛΟΥΜΕΝΩΝ	ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΟΙ	% ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΩΝ	ΜΙΣΘΩΤΟΙ	% ΜΙΣΘΩΤΩΝ	ΑΥΤΟΑΠΑΣΧΟΛΟΥΜΕΝΟΙ	% ΑΥΤΟΑΠΑΣΧΟΛΟΥΜΕΝΟΙ
1.	EGF/2009/008IE/ DELL	2.589	557	21,51%	366	14,14%	191	7,38%
2.	EGF/2009/012IE/ Waterford Crystal	532	207	38,91%	170	31,95%	37	6,95%
3.	EGF/2009/021IE/ SR Technics	756	334	44,18%	290	38,36%	44	5,82%
4.	EGF2010/019IE/ Constraction 41	2.952	1.338	45,33%	1221	41,36%	117	3,96%
5.	EGF2010/020IE/ Constraction 43	1.985	831	41,86%	765	38,54%	66	3,32%
6.	EGF/2010/021IE/ Constraction 71	490	212	43,27%	194	39,59%	18	3,67%
7.	EGF/2012/001IE/ Talk Talk	353	162	45,89%	137	38,81%	25	7,08%
8.	EGF/2014/007IE/ Andersen ireland	274	153	55,84%	152	55,47%	2	0,73%
9.	EGF/2014/016IE/ Lufthansa Technik	424	256	60,38%	252	59,43%	5	1,18%
10.	EGF/2015/006IE/ PWA International	183	97	53,01%	97	53,01%	0	0,00%
	ΣΥΝΟΛΟ:	10.538	3.999	37,95%	3.644	34,58%	505	4,79%

Στον παρακάτω πίνακα, παρουσιάζονται τα ποσοστά όσων ωφελουμένων, δεν είναι άνεργοι, αλλά δεν απασχολούνται κατά τη λήξη των προγραμμάτων είτε επειδή δεν θέλουν να εργαστούν είτε επειδή προτίμησαν να ακολουθήσουν

κάποιο πρόγραμμα κατάρτισης ή εκπαίδευσης και παρατηρείται ότι είναι ιδιαίτερα υψηλό το ποσοστό όσων είναι άεργοι (1.586 άτομα, ποσοστό: 15,05%).

ΠΙΝΑΚΑΣ 82:

ΕΡΓΑΣΙΑΚΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΩΦΕΛΟΥΜΕΝΩΝ ΣΤΗ ΛΗΞΗ								
A/A	ΑΡΙΘΜΟΣ ΑΙΤΗΣΗΣ/ΥΠΟΘΕΣΗ	ΑΡΙΘΜΟΣ ΩΦΕΛΟΥΜΕΝΩΝ	ΜΗ ΕΝΕΡΓΟΙ	% ΜΗ ΕΝΕΡΓΟΙ	ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ/ΚΑΤΑΡΤΙΣΗ	% ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ/ΚΑΤΑΡΤΙΣΗ	ΑΕΡΓΟΙ	% ΑΕΡΓΟΙ
1	EGF/2009/0081E/ DELL	2.589	300	11,59%	227	8,77%	73	2,82%
2	EGF/2009/0121E/ Waterford Crystal	532	ΔΕΝ ΑΝΑΓΡΑΦΕΤΑΙ ΣΤΗΝ ΤΕΛΙΚΗ ΕΚΘΕΣΗ	ΔΕΝ ΑΝΑΓΡΑΦΕΤΑΙ ΣΤΗΝ ΤΕΛΙΚΗ ΕΚΘΕΣΗ	80	15,04%	ΔΕΝ ΑΝΑΓΡΑΦΕΤΑΙ ΣΤΗΝ ΤΕΛΙΚΗ ΕΚΘΕΣΗ	ΔΕΝ ΑΝΑΓΡΑΦΕΤΑΙ ΣΤΗΝ ΤΕΛΙΚΗ ΕΚΘΕΣΗ
3	EGF/2009/0211E/ SR Technics	756	162	21,43%	74	9,79%	88	11,64%
4	EGF2010/0191E/ Constraction 41	2.952	743	25,17%	75	2,54%	668	22,63%
5	EGF2010/0201E/ Constraction 43	1.985	583	29,37%	89	4,48%	494	24,89%
6	EGF/2010/0211E/ Constraction 71	490	182	37,14%	28	5,71%	154	31,43%
7	EGF/2012/0011E/ Talk Talk	353	127	35,98%	74	20,96%	53	15,01%
8	EGF/2014/0071E/ Andersen ireland	274	43	15,69%	14	5,11%	29	10,58%
9	EGF/2014/0161E/ Lufthansa Technik	424	12	2,83%	7	1,65%	5	1,18%
10	EGF/2015/0061E/ PWA International	183	22	12,02%	0	0,00%	22	12,02%
	ΣΥΝΟΛΟ:	10.538	2.174	20,63%	668	6,34%	1.586	15,05%

Ως προς το φύλο, παρατηρείται στον πίνακα 83, ότι το ποσοστό των ωφελουμένων ανδρών αγγίζει το 81,31%, ενώ των γυναικών μόλις το 18,69%.

ΠΙΝΑΚΑΣ 83:

A/A	ΑΡΙΘΜΟΣ ΑΙΤΗΣΗΣ/ΥΠΟΘΕΣΗ	ΣΥΝΟΛΟ ΩΦΕΛΟΥΜΕΝΩΝ	ΣΥΝΟΛΟ ΩΦΕΛΟΥΜΕΝΩΝ ΑΝΔΡΩΝ	% ΩΦΕΛΟΥΜΕΝΩΝ ΑΝΔΡΩΝ	ΣΥΝΟΛΟ ΩΦΕΛΟΥΜΕΝΩΝ ΓΥΝΑΙΚΩΝ	% ΩΦΕΛΟΥΜΕΝΩΝ ΓΥΝΑΙΚΩΝ
1.	EGF/2009/0081E/ DELL	2.589	1.684	65,04%	905	34,96%
2.	EGF/2009/0121E/ Waterford Crystal	532	421	79,14%	111	20,86%
3.	EGF/2009/0211E/ SR Technics	756	712	94,18%	44	5,82%
4.	EGF2010/0191E/ Constraction 41	2.952	2.749	93,12%	203	6,88%
5.	EGF2010/0201E/ Constraction 43	1.985	1.910	96,22%	75	3,78%

	Constraction 43					
6.	EGF/2010/0211E/ Constraction 71	490	331	67,55%	159	32,45%
7.	EGF/2012/0011E/ Talk Talk	353	200	43,34%	153	43,34%
8.	EGF/2014/0071E/ Andersen ireland	274	121	44,16%	153	55,84%
9.	EGF/2014/0161E/ Lufthansa Technik	424	316	74,53%	108	25,47%
10.	EGF/2015/0061E/ PWA International	183	124	67,76%	59	32,24%
	ΣΥΝΟΛΟ:	10.538	8.568	81,31%	1.970	18,69%

Σε σχέση με τους NEETs παρατηρείται ότι στα τελευταία τρία προγράμματα, στα οποία περιλαμβάνονταν και NEETs, από τους 446 στοχευόμενους NEETs τελικά συμμετείχαν οι 404 (212 άνδρες και 192 γυναίκες), δηλαδή υπήρξε υψηλό ποσοστό απορρόφησής τους, της τάξης του 90,58%.

Ως προς το εκπαιδευτικό επίπεδο των ωφελουμένων, προκύπτει ότι το εκπαιδευτικό επίπεδο της ανώτερης δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης είναι το υψηλότερο στα περισσότερα ιρλανδικά προγράμματα. Επίσης, προκύπτει ότι, στα προγράμματα της πρώτης προγραμματικής περιόδου, υψηλό είναι το ποσοστό της πρωτοβάθμιας/κατώτερης δευτεροβάθμιας, ενώ της δεύτερης προγραμματικής περιόδου υψηλό είναι το ποσοστό της ανώτερης δευτεροβάθμιας και της μεταδευτεροβάθμιας ή τριτοβάθμιας εκπαίδευσης.

ΠΙΝΑΚΑΣ 84:

ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΕΠΙΠΕΔΟ ΩΦΕΛΟΥΜΕΝΩΝ														
A/A	ΑΡΙΘΜΟΣ ΑΙΤΗΣΗΣ/ ΥΠΟΘΕΣΗ	ΩΦΕΛ/ΝΟΙ	ΑΠΟΛΥΜΕΝΟΙ ΠΟΥ ΩΦΕΛΗΘΗΚΑΝ	ΩΦΕΛ/ΝΟΙ NEETS	ΠΡΩΤΟΒΑΘΜΙΑ Ή ΚΑΤΩΤΕΡΗ ΔΕΥΤΕΡΟΒΑΘΜΙΑ		ΑΝΩΤΕΡΗ ΔΕΥΤΕΡΟΒΑΘΜΙΑ		ΜΕΤΑΔΕΥΤΕΡΟΒΑΘΜΙΑ ΜΗ ΤΡΙΤΟΒΑΘΜΙΑ		ΤΡΙΤΟΒΑΘΜΙΑ		ΑΛΛΟ	
					ΩΦΕΛ/ΝΟΙ ΑΠΟ ΑΠΟΛΥΣΕΙΣ ΚΑΙ NEETS	%	ΩΦΕΛ/ΝΟΙ ΑΠΟ ΑΠΟΛΥΣΕΙΣ ΚΑΙ NEETS	%	ΩΦΕΛ/ΝΟΙ ΑΠΟ ΑΠΟΛΥΣΕΙΣ ΚΑΙ NEETS	%	ΩΦΕΛ/ΝΟΙ ΑΠΟ ΑΠΟΛΥΣΕΙΣ ΚΑΙ NEETS	%	ΩΦΕΛΟΥΜΕΝΟΙ ΑΠΟ ΑΠΟΛΥΣΕΙΣ ΚΑΙ NEETS	%
1	EGF/2009/0081E /DELL	2.589	2.589	0	727	28,08%	1.037	40,05%	343	13,25%	383	14,79%	99	3,82%
2	EGF/2009/0121E/ Waterford Crystal	532	532	0	284	53,38%	Δεν συμπληρώθηκε στην τελική έκθεση	Δεν συμπληρώθηκε στην τελική έκθεση	Δεν συμπληρώθηκε στην τελική έκθεση	Δεν συμπληρώθηκε στην τελική έκθεση	15	2,82%	0	0,00%
3	EGF/2009/0211E/ SR Technics	756	756	0	332	43,92%	244	32,28%	82	10,85%	69	9,13%	29	3,84%

4	EGF2010/019IE/Constraction 41	2.952	2.952	0	1340	45,39%	848	28,73%	148	5,01%	271	9,18%	345	11,69%
5	EGF2010/020IE/Constraction 43	1.985	1.985	0	782	39,40%	961	48,41%	80	4,03%	46	2,32%	116	5,84%
6	EGF/2010/021IE/Constraction 71	490	490	0	43	8,78%	72	14,69%	65	13,27%	233	47,55%	77	15,71%
7	EGF/2012/0011IE/Talk Talk	353	353 ³⁶⁴	0	44	12,46%	116	32,86%	29	8,22%	64	18,13%	0	0,00%
8	EGF/2014/007IE/Andersen Ireland	274	138	136	40	14,60%	92	33,58%	9	3,28%	18	6,57%	115	41,97%
9	EGF/2014/016IE/Lufthansa Technik	424	253	171	Δεν συμπληρώθηκε στην τελική έκθεση	Δεν συμπληρώθηκε στην τελική έκθεση	Δεν συμπληρώθηκε στην τελική έκθεση	Δεν συμπληρώθηκε στην τελική έκθεση	Δεν συμπληρώθηκε στην τελική έκθεση	Δεν συμπληρώθηκε στην τελική έκθεση	Δεν συμπληρώθηκε στην τελική έκθεση	Δεν συμπληρώθηκε στην τελική έκθεση	Δεν συμπληρώθηκε στην τελική έκθεση	Δεν συμπληρώθηκε στην τελική έκθεση
10	EGF/2015/006IE/PWA International	183	86	97	0	0,00%	42	22,95%	23	12,57%	21	11,48%	97	53,01%
	ΣΥΝΟΛΟ	10.538	10.134	404	3.592	34,09%	3.412	32,37%	779	7,39%	1.120	10,63%	878	8,33%

Σύμφωνα με την έκθεση της Επιτροπής σχετικά με τις δραστηριότητες του ΕΤΠ στην παγκοσμιοποίηση το 2011³⁶⁵ στις ιρλανδικές υποθέσεις (EGF/2010/019, EGF/2010/020, EGF/2010/021), αλλά και στις επόμενες, το ΕΤΠ έχει συμπεριληφθεί από το 2010 στη διαδικασία της επιτροπής παρακολούθησης για τον συντονισμό των ταμείων Ε.Ε., βάσει του Εθνικού Στρατηγικού Πλαισίου Αναφοράς, που προεδρεύεται από το Υπουργείο Οικονομικών της Ιρλανδίας και δημιουργήθηκε για να ασχοληθεί με ζητήματα που σχετίζονται με την εφαρμογή των διαρθρωτικών ταμείων για την περίοδο 2007-2013. Η εν λόγω επιτροπή συζητά ζητήματα καταλληλότητας συμπεριλαμβανομένης της διάθεσης κονδυλίων σε επιχειρησιακά προγράμματα και σχεδίων για νέα προγράμματα ώστε να εξασφαλίζεται η μη επικάλυψη μεταξύ των ταμείων. Επίσης, στην ίδια έκθεση του 2011 επισημαίνεται για το έργο EGF/2009/008IE /DELL ότι η στήριξη από το ΕΤΠ είχε επεκτείνει τη συνδρομή που κανονικά διατίθεται σε ανέργους και ήταν συμπληρωματική των μέτρων που υποστηρίζονται από το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο, το ΕΤΠΑ κ.λπ. Με τη βοήθεια του ΕΤΠ, οι πρώην εργαζόμενοι της Dell επωφελήθηκαν αυξημένου επιπέδου εξατομικευμένης συνδρομής σε μια στιγμή ταχέως ανερχόμενης ανεργίας τόσο σε περιφερειακό όσο και σε εθνικό

³⁶⁴ Σύμφωνα με την τελική έκθεση ο αριθμός των ωφελουμένων δεν συνάδει με τον αριθμό των ωφελουμένων ανά εκπαιδευτικό επίπεδο κατά 100 ωφελουμένους.

³⁶⁵ COM(2012) 462 τελικό, 4.09.2012.

επίπεδο. Σύμφωνα με τις ιρλανδικές αρχές, ο αριθμός των ατόμων που προσλήφθηκαν εκ νέου ή ξεκίνησαν τη δική τους επιχείρηση μέχρι το τέλος της περιόδου υλοποίησης καθώς και η αυξημένη συμμετοχή σε δυνατότητες εκπαίδευσης και κατάρτισης είχαν σημαντικό θετικό αντίκτυπο τοπικά και περιφερειακά από οικονομική άποψη. Τα μέτρα που συγχρηματοδοτήθηκαν από το ΕΤΠ είχαν επίσης θετικό αντίκτυπο στα άτομα από πλευράς ανανεωμένης αυτοπεποίθησης και αποκατάστασης της αξιοπρέπειας. Τα συγχρηματοδοτούμενα από το ΕΤΠ μέτρα καλύπτουν ευρεία δέσμη των δραστηριοτήτων καθοδήγησης, εκπαίδευσης, κατάρτισης και στήριξης της επιχειρηματικότητας και παρασχέθηκαν σε στενή συνεργασία με παρόχους υπηρεσιών περιφερειακό και εθνικό επίπεδο. Η συνδρομή από το ΕΤΠ έχει καταστήσει επίσης δυνατή την ανάπτυξη ορισμένων πρόσφατα εκπονηθέντων μέτρων που συμπεριλαμβάνουν μαθήματα ανώτερης εκπαίδευσης εκτός του κυρίου διδακτικού περιεχομένου, ένα νέο πρόγραμμα πρακτικής άσκησης σχεδιασμένο για τη διατήρηση των κατεχομένων δεξιοτήτων και για την εφαρμογή στην πράξη των δεξιοτήτων τους που αποκτήθηκαν πρόσφατα και την παροχή κατάρτισης για την απόκτηση νέων δεξιοτήτων σε αναδυόμενους τομείς όπου έχουν διαπιστωθεί ελλείψεις ειδικευμένων εργαζομένων όπως η χρήση ιατρικών συσκευών, οι χρηματοπιστωτικές υπηρεσίες και η διαχείριση της διακίνησης εμπορευμάτων. Μέρος επίσης της δέσμης αποτελούν τα επιδόματα για τη διευκόλυνση της συμμετοχής των αιτούντων σε εγκεκριμένα μαθήματα κατάρτισης και επιδόματα για τη διευκόλυνση πρόσβασης σε προγράμματα ανώτερης εκπαίδευσης σε εγκεκριμένα ιδιωτικά εκπαιδευτικά ιδρύματα.

Σύμφωνα με τα παραπάνω στοιχεία, αλλά και με όσα αναφέρονται στην έκθεση της Επιτροπής σχετικά με τις δραστηριότητες του ΕΤΠ στην παγκοσμιοποίηση το 2017 και το 2018³⁶⁶, τα έργα EGF/2014/016IE/Lufthansa Technik και EGF/2015/006IE/PWA International της Ιρλανδίας αποτελούν επιτυχημένα παραδείγματα βέλτιστων πρακτικών. Ως βασικοί λόγοι της επιτυχημένης πορείας των ιρλανδικών έργων μπορούν να αναφερθούν τόσο η άμεση έναρξη υλοποίησης των μέτρων με εθνική χρηματοδότηση, πριν ακόμη ληφθεί η χρηματοδοτική συνδρομή από το ΕΤΠ, όσο και η έγκαιρη και εύστοχη καταγραφή των πραγματικών αναγκών των πληττόμενων απολυμένων, χάρη στη δημιουργία

³⁶⁶ COM(2019) 415 τελικό, 16.09.2019

μίας εθνικής ομάδας συντονισμού του ΕΤΠ, που βρίσκεται αμέσως κοντά στους και τους στηρίζει, εντοπίζοντας τις ανάγκες τους και συμβάλλοντας στον σχεδιασμό των κατάλληλων για αυτούς μέτρων στήριξης, παρέχοντάς τους τη δυνατότητα επιλογής ανάμεσα σε διάφορα ειδικά προσαρμοσμένα προγράμματα κατάρτισης και εκπαίδευσης. Επίσης, οι στοχευόμενοι νέοι αξιοποίησαν σε μεγάλο βαθμό την παρεχόμενη από το ΕΤΠ βοήθεια, την οποία δεν θα είχαν λάβει μέσω των παρεχόμενων εθνικών υπηρεσιών.

IV.3.3. ΟΙ ΑΙΤΗΣΕΙΣ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗΣ ΤΗΣ ΦΙΝΛΑΝΔΙΑΣ ΣΤΟ ΕΤΠ

Η Φινλανδία έλαβε ως συνεισφορά από το ΕΤΠ 25.763.294,57€ και χάρη σε αυτήν δόθηκε βοήθεια σε συνολικά 12.526 ωφελούμενους. Υπέβαλε έντεκα (11) αιτήσεις χρηματοδότησης στο ΕΤΠ. Στην πρώτη προγραμματική περίοδο υπέβαλε τρεις (3) αιτήσεις, τα έτη 2007, 2012 και 2013 ενώ στη δεύτερη οκτώ (8) αιτήσεις, τα έτη 2014, 2015, 2016, 2017 και 2020. Όλες οι αιτήσεις της αφορούσαν στο εμπόριο. Σε κανένα έργο δεν συμμετείχαν NEETs. Όπως φαίνεται και στον παρακάτω πίνακα, οι τρεις πρώτες αιτήσεις της αφορούσαν στον τομέα οικονομικής δραστηριότητας: κινητά τηλέφωνα, τέσσερις αιτήσεις της αφορούσαν στον τομέα: προγραμματισμός ηλεκτρονικών υπολογιστών, μία στον τομέα: ναυπήγηση πλοίων και σκαφών, μία στον τομέα: χονδρικό εμπόριο, μία στον τομέα: λιανικό εμπόριο και η τελευταία στον τομέα: εναέριες μεταφορές.

ΠΙΝΑΚΑΣ 85:

A/A	ΕΤΟΣ	ΑΡΙΘΜΟΣ ΑΙΤΗΣΗΣ/ΥΠΟΘΕΣΗ	ΤΟΜΕΑΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ
1.	2007	EGF/2007/04/FI/PERLOS	ΚΙΝΗΤΑ ΤΗΛΕΦΩΝΑ
2.	2012	EGF/2012/006 FI/Nokia Salo	ΚΙΝΗΤΑ ΤΗΛΕΦΩΝΑ
3.	2013	EGF/2013/001 FI/Nokia	ΚΙΝΗΤΑ ΤΗΛΕΦΩΝΑ
4.	2014	EGF/2014/008 FI/STX Rauma	ΝΑΥΠΗΓΗΣΗ ΠΛΟΙΩΝ ΚΑΙ ΣΚΑΦΩΝ

5.	2015	EGF/2015/001 FI/Broadcom	ΧΟΝΔΡΙΚΟ ΕΜΠΟΡΙΟ
6.	2015	EGF/2015/005 FI/Computer Programming	ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΟΣ ΥΠΟΛΟΓΙΣΤΩΝ
7.	2016	EGF/2016/001 FI/Microsoft	ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΟΣ ΥΠΟΛΟΓΙΣΤΩΝ
8.	2016	EGF/2016/008 FI/Nokia Network Systems	ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΟΣ ΥΠΟΛΟΓΙΣΤΩΝ
9.	2017	EGF/2017/002 FI/Microsoft 2	ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΟΣ ΥΠΟΛΟΓΙΣΤΩΝ
10.	2017	EGF/2017/005 FI/Retail	ΛΙΑΝΙΚΟ ΕΜΠΟΡΙΟ
11.	2020	EGF/2020/007FI/Finnair Oyj	ΕΝΑΕΡΙΕΣ ΜΕΤΑΦΟΡΕΣ

Τα ποσά που αιτήθηκε συνδρομής από το ΕΤΠ η Φινλανδία δεν ήταν ποτέ μεγάλα. Το μεγαλύτερο ποσό ήταν στο έργο EGF/2013/001 FI/Nokia, ύψους 9.810.000,00€ και το μικρότερο στο έργο EGF/2015/001 FI/Broadcom, ύψους 1.365.000,00€, όπως φαίνεται και στον ακόλουθο πίνακα. Στις αιτήσεις της ποικίλουν τα κριτήρια παρέμβασης.

ΠΙΝΑΚΑΣ 86:

A/A	ΕΤΟΣ	ΑΡΙΘΜΟΣ ΑΙΤΗΣΗΣ/ΥΠΟΘΕΣΗ	ΑΙΤΟΥΜΕΝΟ ΠΟΣΟ ΣΥΝΔΡΟΜΗΣ ΑΠΟ ΕΤΠ	ΚΡΙΤΗΡΙΟ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ
1.	2007	EGF/2007/04/FI/PERLOS	2.028.538,00	Άρθρο 2 γ) Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 1927/2006
2.	2012	EGF/2012/006 FI/Nokia Salo	5.366.000,00	Άρθρο 2 στοιχείο α) Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 1927/2006
3.	2013	EGF/2013/001 FI/Nokia	9.810.000,00	Άρθρο 2 στοιχείο α) Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 1927/2006
4.	2014	EGF/2014/008 FI/STX Rauma	1.426.800,00	Άρθρο 4 παράγραφος 1 στοιχείο α) Κανονισμός (ΕΕ) 1309/2013
5.	2015	EGF/2015/001 FI/Broadcom	1.365.000,00	Άρθρο 4 παράγραφος 1 στοιχείο α) Κανονισμός (ΕΕ) 1309/2013

6.	2015	EGF/2015/005 FI/Computer Programming	2.500.200,00	Άρθρο 4 παράγραφος 1 στοιχείο β) Κανονισμός (ΕΕ) 1309/2013
7.	2016	EGF/2016/001 FI/Microsoft	5.364.000,00	Άρθρο 4 παράγραφος 1 στοιχείο α) Κανονισμός (ΕΕ) 1309/2013
8.	2016	EGF/2016/008 FI/Nokia Network Systems	2.641.800,00	Άρθρο 4 παράγραφος 1 στοιχείο α) Κανονισμός (ΕΕ) 1309/2013
9.	2017	EGF/2017/002 FI/Microsoft 2	3.520.080,00	Άρθρο 4 παράγραφος 1 στοιχείο α) Κανονισμός (ΕΕ) 1309/2013
10.	2017	EGF/2017/005 FI/Retail	2.499.360,00	Άρθρο 4 παράγραφος 1 στοιχείο β) Κανονισμός (ΕΕ) 1309/2013
11.	2020	EGF/2020/007FI/Finnair Oyj	1.946.460,00	Άρθρο 4 παράγραφος 2 Κανονισμός (ΕΕ) 1309/2013
		ΣΥΝΟΛΟ:	38.571.238,00	

Το ποσοστό απορρόφησης της χρηματικής συνδρομής από το ΕΤΠ είναι στα περισσότερα από τα έργα της Φινλανδίας υψηλό, γεγονός που δείχνει ότι η συμμετοχή σε αυτά υπήρξε μεγάλη.

ΠΙΝΑΚΑΣ 87:

A/A	ΑΡΙΘΜΟΣ ΑΙΤΗΣΗΣ/ΥΠΟΘΕΣΗ	ΠΡΟΒΛΕΠΟΜΕΝΗ ΣΥΝΕΙΣΦΟΡΑ ΕΤΠ	ΤΕΛΙΚΗ ΣΥΝΕΙΣΦΟΡΑ ΕΤΠ	% ΑΠΟΡΡΟΦΗΣΗΣ
1.	EGF/2007/004FI/PERLOS	2.028.538,00	1.321.253,25	65,13%
2.	EGF / 2013/001FI/Nokia Salo	5.346.000,00	2.156.614,62	40,34%
3.	EGF/2013/001FI/NOKIA	9.810.000,00	6.262.595,17	63,84%
4.	EGF/2014/008FI/STX Rauma	1.426.800,00	1.311.961,33	91,95%
5.	EGF/2015/001FI/Broadcom	1.365.000,00	876.467,97	64,21%
6.	EGF/2015/005FI/Computer Programming	2.623.200,00	2.008.001,39	76,55%
7.	EGF/2016/001FI/Microsoft	5.364.000,00	4.559.861,05	85,01%
8.	EGF/2016/008FI/Nokia Network Systems	2.641.800,00	2.641.800,00	100,00%
9.	EGF/2017/002FI/Microsoft 2	3.520.080,00	3.043.452,37	86,46%
10.	EGF/2017/005FI/Retail	2.499.360,00	1.581.287,44	63,27%
11.	EGF/2020/007FI/Finnair Oyj	1.946.460,00	ΔΕΝ ΕΧΕΙ ΟΛΟΚΛΗΘΩΘΕΙ	ΔΕΝ ΕΧΕΙ ΟΛΟΚΛΗΘΩΘΕΙ
	ΣΥΝΟΛΟ:	38.571.238,00	25.763.294,57	70,34% ³⁶⁷

Στον παρακάτω πίνακα, παρουσιάζεται ο προβλεπόμενος και ο τελικός προϋπολογισμός των έργων της Φινλανδίας.

³⁶⁷ Το ποσοστό προήλθε χωρίς να συνυπολογιστεί το τελευταίο πρόγραμμα, διότι δεν έχει ακόμη ολοκληρωθεί.

ΠΙΝΑΚΑΣ 88:

Α/Α	ΑΡΙΘΜΟΣ ΑΙΤΗΣΗΣ/ΥΠΟΘΕΣΗ	ΠΡΟΒΛΕΠΟΜΕΝΟΣ ΠΡΟΥΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ				ΤΕΛΙΚΟΣ ΠΡΟΥΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ			
		ΠΡΟΒΛΕΠΟΜΕΝΟΣ ΣΥΝΟΛΙΚΟΣ ΠΡΟΥΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ	ΣΥΝΕΙΣΦΟΡΑ ΕΤΠ	ΔΑΠΑΝΕΣ ΓΙΑ ΕΞΑΤΟΜΙΚΕΥΜΕΝΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ	ΔΑΠΑΝΕΣ ΓΙΑ ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΕΤΠ ΤΕΧΝΙΚΗ ΒΟΗΘΕΙΑ	ΣΥΝΟΛΙΚΟΣ ΠΡΟΥΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ	ΣΥΝΕΙΣΦΟΡΑ ΕΤΠ	ΔΑΠΑΝΕΣ ΓΙΑ ΕΞΑΤΟΜΙΚΕΥΜΕΝΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ	ΔΑΠΑΝΕΣ ΓΙΑ ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΕΤΠ ΤΕΧΝΙΚΗ ΒΟΗΘΕΙΑ
1.	EGF/2007/004FI/PERLOS	4.057.075,00	2.028.538,00	3.878.075,00	179.000,00	2.642.506,49	1.321.253,25	2.549.324,16	93.182,33
2.	EGF / 2013/001FI/Nokia Salo	10.692.000,00	5.346.000,00	10.273.000,00	419.000,00	4.313.229,24	2.156.614,62	4.013.855,93	299.373,31
3.	EGF/2013/001FI/NOKIA	19.620.000,00	9.810.000,00	18.830.000,00	790.000,00	12.525.190,34	6.262.595,17	11.894.194,99	630.995,35
4.	EGF/2014/008FI/STX Rauma	2.378.000,00	1.426.800,00	2.265.000,00	113.000,00	2.186.602,22	1.311.961,33	2.099.909,25	86.692,97
5.	EGF/2015/001FI/Broadcom	2.275.000,00	1.365.000,00	2.172.000,00	103.000,00	1.460.779,95	876.467,97	1.342.869,95	117.910,00
6.	EGF/2015/005FI/Computer Programming	4.372.000,00	2.623.200,00	4.167.000,00	205.000,00	3.346.668,98	2.008.001,39	3.180.413,42	166.255,56
7.	EGF/2016/001FI/Microsoft	8.940.000,00	5.364.000,00	8.480.000,00	460.000,00	7.599.768,41	4.559.861,05	7.199.497,62	400.270,79
8.	EGF/2016/008FI/Nokia Network Systems	4.403.000,00	2.641.800,00	4.154.000,00	249.000,00	4.403.000,00	2.641.800,00	4.242.101,25	160.898,75
9.	EGF/2017/002FI/Microsoft 2	5.866.800,00	3.520.080,00	5.559.300,00	307.500,00	5.072.420,61	3.043.452,37	4.921.012,27	151.408,34
10.	EGF/2017/005FI/Retail	4.165.600,00	2.499.360,00	3.906.600,00	259.000,00	2.635.479,06	1.581.287,44	2.544.728,82	90.750,24
ΣΥΝΟΛΟ:		66.769.475,00	36.624.778,00	63.684.975,00	3.084.500,0	46.185.645,30	25.763.294,57	43.987.907,66	2.197.737,64

Στον πίνακα 89, παρουσιάζονται οι προβλεπόμενες και οι τελικές δαπάνες που αφορούν στην τεχνική βοήθεια και προκύπτει ότι το ποσοστό απορρόφησης της αγγίζει το 75,18%.

ΠΙΝΑΚΑΣ 89:

ΤΕΧΝΙΚΗ ΒΟΗΘΕΙΑ																
Α/Α	ΑΡΙΘΜΟΣ ΑΙΤΗΣΗΣ/ΥΠΟΘΕΣΗ	ΠΡΟΠΑΡΑΣΚΕΥΑΣΤΙΚΗ ΕΝΕΡΓΕΙΑ			ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ			ΕΝΗΜΕΡΩΣΗ ΚΑΙ ΔΗΜΟΣΙΟΤΗΤΑ			ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΕΛΕΓΧΟΥ			ΣΥΝΟΛΟ ΤΕΧΝΙΚΗΣ ΒΟΗΘΕΙΑΣ		
		ΠΡΟΒΛΕ-ΠΟΜΕΝΗ	ΤΕΛΙΚΗ	%	ΠΡΟΒΛΕ-ΠΟΜΕΝΗ	ΤΕΛΙΚΗ	%	ΠΡΟΒΛΕ-ΠΟΜΕΝΗ	ΤΕΛΙΚΗ	%	ΠΡΟΒΛΕ-ΠΟΜΕΝΗ	ΤΕΛΙΚΗ	%	ΠΡΟΒΛΕ-ΠΟΜΕΝΗ	ΤΕΛΙΚΗ	%
1.	EGF/2007/004FI/PERLOS	13.000,00	19.916,41	153,20%	67.000,00	59.668,54	89,06%	95.000,00	8.699,42	9,16%	4.000,00	4.897,96	122,45%	17.900,00	93.182,33	520,57%
2.	EGF / 2013/001FI / Nokia Salo	57.000,00	11.727,46	20,57%	207.000,00	200.640,84	96,93%	140.000,00	74.820,00	53,44%	15.000,00	12.185,01	81,23%	419.000,00	299.373,31	71,45%
3.	EGF/2013/001FI/NOKIA	50.000,00	10.683,43	21,37%	420.000,00	375.684,30	89,45%	300.000,00	230.596,19	76,87%	20.000,00	14.031,36	70,16%	790.000,00	630.995,35	79,87%
4.	EGF/2014/008FI/STX Rauma	2.500,00	0,00	0,00%	73.000,00	68.586,00	93,95%	25.000,00	17.707,88	70,83%	12.500,00	399,09	3,19%	113.000,00	86.692,27	76,72%
5.	EGF/2015/001FI/Broadcom	8.000,00	890,77	11,13%	70.000,00	74.129,53	105,90%	20.000,00	10.616,90	53,08%	5.000,00	32.272,80	645,46%	103.000,00	117.910,00	114,48%
6.	EGF/2015/005FI/Computer Programming	10.000,00	2.938,30	29,38%	165.000,00	154.286,26	93,51%	25.000,00	5.911,00	23,64%	5.000,00	3.120,00	62,40%	205.000,00	166.255,56	81,10%

7.	EGF/2016/001FI/Microsoft	4.000,00	2.066,31	51,66%	364.000,00	336.644,11	92,48%	77.000,00	55.245,77	71,50%	15.000,00	6.314,60	42,10%	460.000,00	400.270,79	87,02%
8.	EGF/2016/008FI/Nokia Network Systems	9.000,00	1.631,54	18,13%	161.000,00	148.866,97	92,46%	59.000,00	4.687,09	7,94%	20.000,00	5.713,15	28,57%	249.000,00	160.898,75	64,62%
9.	EGF/2017/002FI/Microsoft 2	9.000,00	3.554,85	39,50%	143.000,00	126.442,00	88,42%	115.500,00	17.427,56	15,09%	40.000,00	3.983,93	9,96%	307.500,00	151.408,34	49,24%
10.	EGF/2017/005FI/Retail	4.000,00	395,74	9,89%	150.000,00	77.068,70	51,38%	25.000,00	6.890,10	27,56%	30.000,00	6.395,70	21,32%	259.000,00	90.750,24	35,04%
	ΣΥΝΟΛΟ:	166.500,00	53.804,81	32,32%	1.820.000,00	1.622.017,25	89,12%	881.500,00	432.601,91	49,08%	166.500,00	89.313,60	53,64%	2.923.400,00	2.197.736,94	75,18%

Σε σχέση με τον αριθμό των απολυμένων δικαιούχων και τον αριθμό όσων από αυτούς θεωρούνται ως στοχευόμενοι δικαιούχοι συμμετοχής στα έργα της Ιρλανδίας, παρατηρείται ότι ο αριθμός αυτός διαφέρει, γεγονός που δείχνει ότι οι άνεργοι βρίσκουν άλλες διεξόδους απορρόφησης στην αγορά εργασίας, χωρίς να απαιτείται γι' αυτούς η συμμετοχή τους στα έργα.

ΠΙΝΑΚΑΣ 90:

A/A	ΑΡΙΘΜΟΣ ΑΙΤΗΣΗΣ/ΥΠΟΘΕΣΗ	ΣΥΝΟΛΟ ΑΠΟΛΥΜΕΝΩΝ	ΕΠΙΛΕΞΙΜΟΙ ΔΙΚΑΙΟΥΧΟΙ	ΩΦΕΛΟΥΜΕΝΟΙ
1.	EGF/2007/004FI/PERLOS	1.024	915	921
2.	EGF / 2013/001FI/Nokia Salo	1.000	1.000	829
3.	EGF/2013/001FI/NOKIA	4.509	3.719	3.701
4.	EGF/2014/008FI/STX Rauma	634	565	589
5.	EGF/2015/001FI/Broadcom	568	500	374
6.	EGF/2015/005 FI/Computer Programming	1.603	1.200	1.356
7.	EGF/2016/001FI/Microsoft	2.161	1.441	1.629
8.	EGF/2016/008FI/Nokia Network Systems	945	821	777
9.	EGF/2017/002/Microsoft	1.248	1.000	883
10.	EGF/2017/005FI/Retail	1.660	1.500	1.467
	ΣΥΝΟΛΟ:	15.352	12.661	12.526

Ιδιαίτερα εντυπωσιακό είναι το ποσοστό συμμετοχής των ωφελουμένων στα προγράμματα, το οποίο φτάνει το 106,64%. Συγκεκριμένα, παρατηρείται ότι τα ποσοστά συμμετοχής είναι πάνω από το 100% σε τέσσερα έργα, ενώ πάνω από 90% σε τρία. Μάλιστα, το χαμηλότερο ποσοστό, που φτάνει το 74,80% στο έργο EGF/2015/001FI/Broadcom, εξακολουθεί να είναι ιδιαίτερα υψηλό.

ΠΙΝΑΚΑΣ 91:

A/A	ΑΡΙΘΜΟΣ ΑΙΤΗΣΗΣ/ΥΠΟΘΕΣΗ	ΕΠΙΛΕΞΙΜΟΙ ΣΤΟΧΕΥΟΜΕΝΟΙ ΑΠΟΛΥΜΕΝΟΙ	ΩΦΕΛΟΥΜΕΝΟΙ	% ΣΥΜΜΕΤΟΧΗΣ
1.	EGF/2007/004FI/PERLOS	915	921	100,66%
2.	EGF / 2013/001FI/Nokia Salo	1.000	829	82,90%
3.	EGF/2013/001FI/NOKIA	3.719	3.701	99,52%
4.	EGF/2014/008FI/STX Rauma	565	589	104,25%
5.	EGF/2015/001FI/Broadcom	500	374	74,80%
6.	EGF/2015/005 FI/Computer Programming	1.200	1.356	113,00%
7.	EGF/2016/001FI/Microsoft	1.441	1.629	113,05%
8.	EGF/2016/008FI/Nokia Network Systems	821	777	94,64%
9.	EGF/2017/002/Microsoft	1.000	883	88,30%
10.	EGF/2017/005FI/Retail	1.500	1.467	97,80%
	ΣΥΝΟΛΟ:	11.746	12.526	106,64%

Σε σχέση με το ποσοστό των ωφελουμένων, που στη λήξη των προγραμμάτων απασχολούνται, προκύπτει ότι είναι πολύ υψηλό (71,20%), ενώ αντιθέτως χαμηλό είναι το ποσοστό των ανέργων (20,35%) και το ποσοστό των μη ενεργών ατόμων (8,22%), γεγονός που αποδεικνύει τη θετική συμβολή των προγραμμάτων του ΕΤΠ στη Φινλανδία.

ΠΙΝΑΚΑΣ 92:

ΕΡΓΑΣΙΑΚΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΩΦΕΛΟΥΜΕΝΩΝ ΣΤΗ ΛΗΞΗ										
A/A	ΑΡΙΘΜΟΣ ΑΙΤΗΣΗΣ/ΥΠΟΘΕΣΗ	ΩΦΕΛΟΥΜΕΝΟΙ	ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΟΙ ΜΙΣΘΩΤΟΙ ΚΑΙ ΑΥΤΟ-ΑΠΑΣΧΟΛΟΥΜΕΝΟΙ	%	ΑΝΕΡΓΟΙ	% ΑΝΕΡΓΩΝ	ΜΗ ΕΝΕΡΓΟΙ: ΑΕΡΓΟΙ/ΣΕ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ-ΚΑΤΑΡΤΙΣΗ	% ΜΗ ΕΝΕΡΓΩΝ	ΑΛΛΟ (ΑΓΝΩΣΤΟ /ΕΙΔΙΚΕΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ)	% ΑΛΛΟ
1.	EGF/2007/004FI/PERLOS	921	524	56,89%	166	18,02%	203	22,04%	28	3,04%
2.	EGF / 2013/001FI/Nokia Salo	829	367	44,27%	322	38,84%	140	16,89%	0	0,00%
3.	EGF/2013/001FI/NOKIA	3.701	2.388	64,52%	994	26,86%	319	8,62%	0	0,00%
4.	EGF/2014/008FI/STX Rauma	589	391	66,38%	162	27,50%	36	6,11%	0	0,00%
5.	EGF/2015/001FI/Broadcom	374	315	84,22%	28	7,49%	31	8,29%	0	0,00%
6.	EGF/2015/005 FI/Computer Programming	1.356	1.047	77,21%	236	17,40%	73	5,38%	0	0,00%
7.	EGF/2016/001FI/Microsoft	1.629	1.302	79,93%	224	13,75%	103	6,32%	0	0,00%
8.	EGF/2016/008FI/Nokia Network Systems	777	542	69,76%	185	23,81%	50	6,44%	0	0,00%

9.	EGF/2017/002/Microsoft	883	813	92,07%	50	5,66%	20	2,27%	0	0,00%
10.	EGF/2017/005FI/Retail	1.467	1.230	83,84%	182	12,41%	55	3,75%	0	0,00%
	ΣΥΝΟΛΟ:	12.526	8.919	71,20%	2.549	20,35%	1.030	8,22%	28	0,22%

Όπως και στην περίπτωση της Ιρλανδίας, αλλά και όλων των προγραμμάτων του ΕΤΠ, το ποσοστό των αυτοαπασχολούμενων είναι πολύ χαμηλό.

ΠΙΝΑΚΑΣ 93:

ΕΡΓΑΣΙΑΚΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΩΦΕΛΟΥΜΕΝΩΝ ΣΤΗ ΛΗΞΗ								
A/A	ΑΡΙΘΜΟΣ ΑΙΤΗΣΗΣ/ΥΠΟΘΕΣΗ	ΩΦΕΛΟΥΜΕΝΟΙ	ΕΡΓΑΖΟΝΤΑΙ ΩΣ ΜΙΣΘΩΤΟΙ ΚΑΙ ΑΥΤΟ-ΑΠΑΣΧΟΛΟΥΜΕΝΟΙ	%	ΜΙΣΘΩΤΟΙ	% ΜΙΣΘΩΤΟΙ	ΑΥΤΟΑΠΑΣΧΟΛΟΥΜΕΝΟΙ	% ΑΥΤΟΑΠΑΣΧΟΛΟΥΜΕΝΟΙ
1.	EGF/2007/004FI/PERLOS	921	524	56,89%	524	56,89%	0	0,00%
2.	EGF / 2013/001FI/Nokia Salo	829	367	44,27%	364	43,91%	3	0,36%
3.	EGF/2013/001FI/NOKIA	3.701	2.388	64,52%	2.388	64,52%	0	0,00%
4.	EGF/2014/008FI/STX Rauma	589	391	66,38%	386	65,53%	5	0,85%
5.	EGF/2015/001FI/Broadcom	374	315	84,22%	315	84,22%	0	0,00%
6.	EGF/2015/005 FI/Computer Programming	1.356	1.047	77,21%	1.030	75,96%	17	1,25%
7.	EGF/2016/001FI/Microsoft	1.629	1.302	79,93%	1.290	79,19%	12	0,74%
8.	EGF/2016/008FI/Nokia Network Systems	777	542	69,76%	539	69,37%	3	0,39%
9.	EGF/2017/002/Microsoft	883	813	92,07%	811	91,85%	2	0,23%
10.	EGF/2017/005FI/Retail	1.467	1.230	83,84%	1.207	82,28%	23	1,57%
	ΣΥΝΟΛΟ:	12.526	8.919	71,20%	8.854	70,68%	65	0,52%

Παρατηρείται, επίσης, ότι υψηλό είναι το ποσοστό των ωφελουμένων που στη λήξη των προγραμμάτων παρακολουθεί κάποιο πρόγραμμα κατάρτισης ή εκπαίδευσης.

ΠΙΝΑΚΑΣ 94:

ΕΡΓΑΣΙΑΚΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΩΦΕΛΟΥΜΕΝΩΝ ΣΤΗ ΛΗΞΗ								
A/A	ΑΡΙΘΜΟΣ ΑΙΤΗΣΗΣ/ΥΠΟΘΕΣΗ	ΩΦΕΛΟΥΜΕΝΟΙ	ΜΗ ΕΝΕΡΓΟΙ: ΑΕΡΓΟΙ/ΣΕ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ-ΚΑΤΑΡΤΙΣΗ	%	ΑΕΡΓΟΙ	% ΑΕΡΓΟΙ	ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ-ΚΑΤΑΡΤΙΣΗ	% ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ
1.	EGF/2007/004FI/PERLOS	921	203	22,04%	0	0,00%	203	22,04%
2.	EGF / 2013/001FI/Nokia Salo	829	140	16,89%	36	4,34%	104	12,55%
3.	EGF/2013/001FI/NOKIA	3.701	319	8,62%	52	1,41%	267	7,21%
4.	EGF/2014/008FI/STX Rauma	589	36	6,11%	10	1,70%	26	4,41%
5.	EGF/2015/001FI/Broadcom	374	31	8,29%	1	0,27%	30	8,02%
6.	EGF/2015/005 FI/Computer Programming	1.356	73	5,38%	18	1,33%	55	4,06%
7.	EGF/2016/001FI/Microsoft	1.629	103	6,32%	2	0,12%	101	6,20%
8.	EGF/2016/008FI/Nokia Network Systems	777	50	6,44%	9	1,16%	41	5,28%
9.	EGF/2017/002/Microsoft	883	20	2,27%	1	0,11%	19	2,15%
10.	EGF/2017/005FI/Retail	1.467	55	3,75%	8	0,55%	47	3,20%
	ΣΥΝΟΛΟ:	12.526	1.030	8,16%	137	1,09%	893	7,13%

Σε ό,τι αφορά το ποσοστό συμμετοχής των δύο φύλων στα προγράμματα προκύπτει ότι είναι υψηλότερο στους άντρες από ό,τι στις γυναίκες

ΠΙΝΑΚΑΣ 95:

A/A	ΑΡΙΘΜΟΣ ΑΙΤΗΣΗΣ/ΥΠΟΘΕΣΗ	ΕΠΙΛΕΞΙΜΟΙ ΣΤΟΧΕΥΟΜΕΝΟΙ ΑΠΟΛΥΜΕΝΟΙ	ΩΦΕΛΟΥΜΕΝΟΙ	ΩΦΕΛΟΥΜΕΝΟΙ ΑΝΤΡΕΣ	% ΩΦΕΛΟΥΜΕΝΟΙ ΑΝΤΡΕΣ	ΩΦΕΛΟΥΜΕΝΕΣ ΓΥΝΑΙΚΕΣ	% ΩΦΕΛΟΥΜΕΝΕΣ ΓΥΝΑΙΚΕΣ
1.	EGF/2007/004FI/PERLOS	915	921	570	61,89%	351	38,11%
2.	EGF / 2013/001FI/Nokia Salo	1.000	829	279	33,66%	550	66,34%
3.	EGF/2013/001FI/NOKIA	3.719	3.701	2.211	59,74%	1.490	40,26%
4.	EGF/2014/008FI/STX Rauma	565	589	515	87,44%	74	12,56%
5.	EGF/2015/001FI/Broadcom	500	374	319	85,29%	55	14,71%
6.	EGF/2015/005 FI/Computer Programming	1.200	1.356	921	67,92%	435	32,08%
7.	EGF/2016/001FI/Microsoft	1.441	1.629	1.188	72,93%	441	27,07%
8.	EGF/2016/008FI/Nokia Network Systems	821	777	568	73,10%	209	26,90%
9.	EGF/2017/002/Microsoft	1.000	883	642	72,71%	241	27,29%
10.	EGF/2017/005FI/Retail	1.500	1.467	294	20,04%	1.173	79,96%
	ΣΥΝΟΛΟ:	11.746	12.526	7.507	59,93%	5.019	40,07%

Τέλος, ως προς το εκπαιδευτικό επίπεδο των ωφελουμένων προκύπτει ότι το μεγαλύτερο ποσοστό αφορά στην τριτοβάθμια εκπαιδευτική βαθμίδα (51,92%) και ακολουθεί η ανώτερη δευτεροβάθμια (27,34%).

ΠΙΝΑΚΑΣ 96:

ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΕΠΙΠΕΔΟ ΩΦΕΛΟΥΜΕΝΩΝ												
Α/Α	ΑΡΙΘΜΟΣ ΑΙΤΗΣΗΣ/ΥΠΟΒΕΣΗ	ΩΦΕΛΟΥΜΕΝΟΙ	ΠΡΩΤΟΒΑΘΜΙΑ Ή ΚΑΤΩΤΕΡΗ ΔΕΥΤΕΡΟΒΑΘΜΙΑ		ΑΝΩΤΕΡΗ ΔΕΥΤΕΡΟΒΑΘΜΙΑ		ΜΕΤΑΔΕΥΤΕΡΟΒΑΘΜΙΑ ΜΗ ΤΡΙΤΟΒΑΘΜΙΑ		ΤΡΙΤΟΒΑΘΜΙΑ		ΆΛΛΟ	
			ΩΦΕΛΟΥΜΕΝΟΙ	% ΩΦΕΛΟΥΜΕΝΩΝ	ΩΦΕΛΟΥΜΕΝΟΙ	% ΩΦΕΛΟΥΜΕΝΩΝ	ΩΦΕΛΟΥΜΕΝΟΙ	% ΩΦΕΛΟΥΜΕΝΩΝ	ΩΦΕΛΟΥΜΕΝΟΙ	% ΩΦΕΛΟΥΜΕΝΩΝ	ΩΦΕΛΟΥΜΕΝΟΙ	% ΩΦΕΛΟΥΜΕΝΩΝ
1.	EGF/2007/004FI/PERLOS	921	77	8,36%	628	68,19%	0	0,00%	209	22,69%	7	0,76%
2.	EGF / 2013/001FI/Nokia Salo	829	78	9,41%	122	14,72%	486	58,62%	143	17,25%	0	0,00%
3.	EGF/2013/001FI/NOKIA	3.701	208	5,62%	1.007	27,21%	0	0,00%	2.427	65,58%	59	1,59%
4.	EGF/2014/008FI/STX Rauma	589	107	18,17%	381	64,69%	0	0,00%	88	14,94%	13	2,21%
5.	EGF/2015/001FI/Broadcom	374	3	0,80%	42	11,23%	0	0,00%	329	87,97%	0	0,00%
6.	EGF/2015/005FI/Computer Programming	1.356	27	1,99%	381	28,10%	5	0,37%	912	67,26%	31	2,29%
7.	EGF/2016/001FI/Microsoft	1.629	0	0,00%	234	14,36%	1	0,06%	1.154	70,84%	240	14,73%
8.	EGF/2016/008FI/Nokia Network Systems	777	0	0,00%	146	18,79%	0	0,00%	342	44,02%	289	37,19%
9.	EGF/2017/002/Microsoft	883	0	0,00%	56	6,34%	1	0,11%	362	41,00%	464	52,55%
10.	EGF/2017/005FI/Retail	1.467	5	0,34%	427	29,11%	70	4,77%	537	36,61%	428	29,18%
	ΣΥΝΟΛΟ:	12.526	505	4,03%	3.424	27,34%	563	4,49%	6.503	51,92%	1.531	12,22%

Είναι αξιοπρόσεκτο ότι τα έργα της Φινλανδίας συχνά μνημονεύονται στις ετήσιες εκθέσεις της Επιτροπής για το ΕΤΠ ως καλές πρακτικές. Σύμφωνα με την έκθεση της Επιτροπής για το ΕΤΠ το 2009³⁶⁸ η παρεχόμενη κατάρτιση είχε στόχευση σε νέες θέσεις εργασίας που θα είχαν ζήτηση στο μέλλον και έδωσε σημαντική προοπτική εκτός από τους ωφελούμενους ανέργους και σε όλη την περιφέρεια

³⁶⁸ COM(2010) 464 τελικό, 9.09.2010.

όπου έλαβαν χώρα οι απολύσεις, η οποία επειδή ήταν πολύ απομακρυσμένη απειλείτο με πληθυσμιακή ερήμωση. Αυτό κατέστη εφικτό καθώς αναπτύχθηκε και διατηρήθηκε ένα ευρύ δίκτυο ενδιαφερόμενων μερών, το οποίο υποστήριξε τους απολυμένους εργαζόμενους και τους βοήθησε να επιστρέψουν στην εργασία γρηγορότερα. Η έγκαιρη συνεργασία με την Επιτροπή έδωσε τη δυνατότητα να σχεδιαστεί ένα πιο φιλόδοξο σύνολο μέτρων για τους εργαζόμενους από αυτό που θα ήταν σε διαφορετική περίπτωση εφικτό. Η τελική έκθεση περιλάμβανε ανάλυση SWOT (δυνατά και αδύνατα σημεία, ευκαιρίες και απειλές) της υπόθεσης, και ενδεχομένως η ανάλυση αυτή να καταστεί πολύτιμο εργαλείο για τον σχεδιασμό μελλοντικών υποθέσεων. Τα μέτρα που συγχρηματοδότησε το ΕΤΠ έδωσαν στις αρχές της Βόρειας Καρελίας τη δυνατότητα να καταρτίσουν σχέδια έκτακτης ανάγκης για μελλοντικές απολύσεις μεγάλης κλίμακας.

Σύμφωνα με τα παραπάνω στοιχεία αλλά και με όσα αναφέρονται στην έκθεση της Επιτροπής σχετικά με τις δραστηριότητες του ΕΤΠ στην παγκοσμιοποίηση το 2017 και το 2018³⁶⁹ πολλά από τα έργα της Φινλανδίας (Rauma, Broadcom, Computer programming, Microsoft) μπορούν να θεωρηθούν ως επιτυχημένα παραδείγματα βέλτιστων πρακτικών, ιδίως σε ό,τι αφορά την επιχειρησιακή αποτελεσματικότητα και αποδοτικότητα. Αυτή η τόσο επιτυχημένη πορεία των έργων της Φινλανδίας, σε μεγάλο βαθμό αποδίδεται κυρίως στην γρήγορα αντανακλαστικά των καθ' ύλην αρμόδιων υπηρεσιών. Χάρη στη συνεργασία του έμπειρου περιφερειακού δικτύου γραφείων εργασίας και περιφερειακής ανάπτυξης με το Υπουργείο Οικονομίας και Απασχόλησης, κατέστη δυνατή η έγκαιρη ταυτοποίηση των απολυμένων δικαιούχων και στη συνέχεια μέσα από τη εποικοδομητική συνδρομή (διαβούλευση και συμμετοχή) όλων των εμπλεκόμενων μερών (εκπρόσωποι των απολυμένων εργαζομένων, συνδικαλιστικές οργανώσεις, εργοδότες), επετεύχθη έγκαιρα και η καλά σχεδιασμένη υλοποίηση των μέτρων σύμφωνα με τις πραγματικές ανάγκες τους στοχευόμενων δικαιούχων και η υλοποίηση των ενεργειών από επιλεγμένους έμπειρους παρόχους υπηρεσιών.

³⁶⁹ COM(2019) 415 τελικό, 16.09.2019.

IV.3.4. ΟΙ ΑΙΤΗΣΕΙΣ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗΣ ΤΗΣ ΣΟΥΗΔΙΑΣ ΣΤΟ ΕΤΠ

Η Σουηδία έλαβε ως συνεισφορά από το ΕΤΠ 18.000.150,75€ και χάρη σε αυτήν δόθηκε βοήθεια σε συνολικά 6.371 ωφελούμενους. Υπέβαλε έξι (6) αιτήσεις χρηματοδότησης από το ΕΤΠ. Σε κάθε προγραμματική περίοδο υπέβαλε τρεις (3) αιτήσεις. Μόνο η πρώτη αίτηση αφορούσε στην παγκόσμια χρηματοπιστωτική και οικονομική κρίση ενώ οι υπόλοιπες πέντε (5) στο εμπόριο. Σε κανένα έργο της Σουηδίας δεν υπήρχε πρόβλεψη για συμμετοχή ΝΕΕΤs.

ΠΙΝΑΚΑΣ 97:

A/A	ΑΡΙΘΜΟΣ ΑΙΤΗΣΗΣ/ΥΠΟΘΕΣΗ	ΑΙΤΙΑ	ΥΠΟΒΟΛΗ ΑΙΤΗΣΗΣ	ΠΡΟΤΑΣΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ	ΑΠΟΦΑΣΗ ΣΥΜ/ΛΙΟΥ & Ε.ΚΟΙΝ/ΛΙΟΥ	ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ ΠΛΗΡΩΜΗΣ	ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΗ ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ ΥΠΟΒΟΛΗΣ ΤΕΛΙΚΗΣ ΕΚΘΕΣΗΣ
1.	EGF/2009/007 SE/ Volvo	ΧΡΗΜΑΤΟΠΙΣΤΩΤΙΚΗ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΚΡΙΣΗ	5/6/2009	27/10/2009 COM (2009) 602 τελικό	17/12/2009 ΑΠΟΦΑΣΗ 2009/1006/ΕΕ	10/3/2010	1/12/2011
2.	EGF/2011/015/SE/ AstraZeneca	ΕΜΠΟΡΙΟ	23/12/2011	16/07/2012 COM (2012) 396 τελικό	25/10/2012 ΑΠΟΦΑΣΗ 2012/682/ΕΕ	18/12/2012	18/6/2014
3.	EGF/2012/005 SE/Saab	ΕΜΠΟΡΙΟ	25/5/2012	19/10/2012 COM (2012) 622 τελικό	12/12/2012 ΑΠΟΦΑΣΗ 2013/18/ΕΕ	13/3/2013	11/11/2014
4.	EGF/2015/009 SE/Volvo Trucks	ΕΜΠΟΡΙΟ	16/9/2015	16/2/2016 COM (2016) 61 τελικό	13/4/2016 ΑΠΟΦΑΣΗ 2016/618/ΕΕ	3/5/2016	3/4/2018
5.	EGF/2016/002 SE/Ericsson	ΕΜΠΟΡΙΟ	31/3/2016	5/9/2016 COM (2016) 554 τελικό	11/10/2016 ΑΠΟΦΑΣΗ 2016/1858/ΕΕ	27/10/2016	29/9/2018
6.	EGF/2017/007 SE/Ericsson	ΕΜΠΟΡΙΟ	9/8/2017	18/12/2017 COM (2017) 782 τελικό	14/03/2018 ΑΠΟΦΑΣΗ 2018/514/ΕΕ	27/3/2018	6/2/2020

Τρεις αιτήσεις της αφορούσαν στον τομέα οικονομικής δραστηριότητας: αυτοκινητοβιομηχανία, δύο στον τομέα: ηλεκτρονικοί υπολογιστές, ηλεκτρονικά και οπτικά προϊόντα και μία στον τομέα: παραγωγή βασικών φαρμακευτικών προϊόντων και φαρμακευτικών παρασκευασμάτων.

ΠΙΝΑΚΑΣ 98:

Α/Α	ΕΤΟΣ	ΑΡΙΘΜΟΣ ΑΙΤΗΣΗΣ/ΥΠΟΘΕΣΗ	ΤΟΜΕΑΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ	ΑΙΤΟΥΜΕΝΟ ΠΟΣΟ	ΚΡΙΤΗΡΙΟ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ
1.	2009	EGF/2009/007 SE/ Volvo	ΑΥΤΟΚΙΝΗΤΟΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ	9.839.674,00	Άρθρο 2 στοιχείο α) Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 1927/2006
2.	2011	EGF/2011/015/SE/AstraZeneca	ΠΑΡΑΓΩΓΗ ΒΑΣΙΚΩΝ ΦΑΡΜΑΚΕΥΤΙΚΩΝ ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ ΚΑΙ ΦΑΡΜΑΚΕΥΤΙΚΩΝ ΠΑΡΑΣΚΕΥΑΣΜΑΤΩΝ	4.325.854,00	Άρθρο 2 στοιχείο α) Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 1927/2006
3.	2012	EGF/2012/005 SE/Saab	ΑΥΤΟΚΙΝΗΤΟΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ	5.454.560,00	Άρθρο 2 στοιχείο α) Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 1927/2006
4.	2015	EGF/2015/009 SE/Volvo Trucks	ΑΥΤΟΚΙΝΗΤΟΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ	1.793.710,00	Άρθρο 4 παράγραφος 1 στοιχείο α) Κανονισμός (ΕΕ) 1309/2013
5.	2016	EGF/2016/002 SE/Ericsson	ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΟΙ ΥΠΟΛΟΓΙΣΤΕΣ, ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΑ ΚΑΙ ΟΠΤΙΚΑ ΠΡΟΪΟΝΤΑ	3.957.918,00	Άρθρο 4 παράγραφος 1 στοιχείο α) Κανονισμός (ΕΕ) 1309/2013
6.	2017	EGF/2017/007 SE/Ericsson	ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΟΙ ΥΠΟΛΟΓΙΣΤΕΣ, ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΑ ΚΑΙ ΟΠΤΙΚΑ ΠΡΟΪΟΝΤΑ	2.130.400,00	Άρθρο 4 παράγραφος 1 στοιχείο α) Κανονισμός (ΕΕ) 1309/2013

Όπως και στην περίπτωση της Φινλανδίας, τα ποσά συνδρομής από το ΕΤΠ που αιτήθηκε η Σουηδία δεν ήταν ποτέ μεγάλα. Το μεγαλύτερο ποσό ήταν στο έργο EGF/2009/007 SE/ Volvo, ύψους 9.839.674,00€, και το μικρότερο στο έργο EGF/2015/009 SE/Volvo Trucks, ύψους 1.793.710,00€, όπως φαίνεται και στον παραπάνω πίνακα. Στις αιτήσεις της, στην πρώτη προγραμματική περίοδο, το κριτήριο παρέμβασης ήταν το άρθρο 2 στοιχείο α) Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 1927/2006 και στην δεύτερη προγραμματική περίοδο το άρθρο 4 παράγραφος 1 στοιχείο α) Κανονισμός (ΕΕ) 1309/2013.

Το ποσοστό απορρόφησης της χρηματικής συνδρομής από το ΕΤΠ ανέρχεται στο 65,45% και ανά πρόγραμμα παρουσιάζει εντυπωσιακές διακυμάνσεις. Συγκεκριμένα, στο έργο EGF/2015/009 SE/Volvo Trucks αγγίζει το 624,47%, όπως και στο έργο EGF/2012/005 SE/Saab, φτάνει το 145,21%. Αντίθετα, στο έργο EGF/2017/007 SE/Ericsson το ποσοστό απορρόφησης φτάνει μόλις το 13,62%, όπως και στο έργο EGF/2016/002 SE/Ericsson, που το ποσοστό

ανέρχεται μόνο στο 23,60%. Επίσης, σε δύο έργα το ποσοστό απορρόφησης κυμαίνεται από το 47,62% έως το 57,68%.

ΠΙΝΑΚΑΣ 99:

A/A	ΑΡΙΘΜΟΣ ΑΙΤΗΣΗΣ/ΥΠΟΘΕΣΗ	ΠΡΟΒΛΕΠΟΜΕΝΗ ΣΥΝΕΙΣΦΟΡΑ ΕΤΠ	ΤΕΛΙΚΗ ΣΥΝΕΙΣΦΟΡΑ ΕΤΠ	% ΑΠΟΡΡΟΦΗΣΗΣ ΕΤΠ
1.	EGF/2009/007 SE/ Volvo	9.839.674,00	5.675.557,55	57,68%
2.	EGF/2011/015/SE/AstraZeneca	4.325.854,00	2.059.947,50	47,62%
3.	EGF/2012/005 SE/Saab	5.454.560,00	7.920.489,50	145,21%
4.	EGF/2015/009 SE/Volvo Trucks	1.793.710,80	1.120.124,40	62,45%
5.	EGF/2016/002 SE/Ericsson	3.957.918,60	933.939,00	23,60%
6.	EGF/2017/007 SE/Ericsson	2.130.400,20	290.092,80	13,62%
	ΣΥΝΟΛΟ:	27.502.117,60	18.000.150,75	65,45%

Στους πίνακες 100 και 101, παρουσιάζεται ο προβλεπόμενος και ο τελικός προϋπολογισμός των έργων της Σουηδίας και οι δαπάνες για τεχνική βοήθεια.

ΠΙΝΑΚΑΣ 100:

A/A	ΑΡΙΘΜΟΣ ΑΙΤΗΣΗΣ/ΥΠΟΘΕΣΗ	ΠΡΟΒΛΕΠΟΜΕΝΟΣ ΠΡΟΥΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ				ΤΕΛΙΚΟΣ ΠΡΟΥΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ			
		ΠΡΟΒΛΕΠΟΜΕΝΟΣ ΣΥΝΟΛΙΚΟΣ ΠΡΟΥΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ	ΣΥΝΕΙΣΦΟΡΑ ΕΤΠ	ΔΑΠΑΝΕΣ ΓΙΑ ΕΞΑΤΟΜΙΚΕΥΜΕΝΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ	ΔΑΠΑΝΕΣ ΓΙΑ ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΕΤΠ ΤΕΧΝΙΚΗ ΒΟΗΘΕΙΑ	ΣΥΝΟΛΙΚΟΣ ΠΡΟΥΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ	ΣΥΝΕΙΣΦΟΡΑ ΕΤΠ	ΔΑΠΑΝΕΣ ΓΙΑ ΕΞΑΤΟΜΙΚΕΥΜΕΝΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ	ΔΑΠΑΝΕΣ ΓΙΑ ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΕΤΠ ΤΕΧΝΙΚΗ ΒΟΗΘΕΙΑ
1.	EGF/2009/007SE/ Volvo	15.137.960,00	9.839.674,00	14.487.960,00	650.000,00	8.731.627,00	5.675.557,55	8.310.149,00	421.478,00
2.	EGF/2011/015/SE / AstraZeneca	6.655.160,00	4.325.854,00	6.396.600,00	258.560,00	3.169.150,00	2.059.947,50	3.031.268,00	137.882,00
3.	EGF/2012/005SE/ Saab	10.909.120,00	5.454.560,00	10.509.120,00	400.000,00	15.840.979,00	7.920.489,50	15.460.495,00	380.484,00
4.	EGF/2015/009SE/ Volvo Trucks	2.989.518,00	1.793.710,80	2.869.938,00	119.580,00	1.866.874,00	1.120.124,40	1.748.987,00	117.887,00
5.	EGF/2016/002SE/ Ericsson	6.596.531,00	3.957.918,60	6.161.480,00	435.051,00	1.556.565,00	933.939,00	1.457.580,00	98.985,00

6.	EGF/2017/007SE/ Ericsson	3.550.667,00	2.130.400,20	3.408.644,00	142.023,00	483.488,00	290.092,80	435.192,00	48.296,00
	ΣΥΝΟΛΟ:	45.838.956,00	27.502.117,6	43.833.742,00	2.005.214,00	31.648.683,00	18.000.150,75	30.443.671,00	1.205.012,00

ΠΙΝΑΚΑΣ 101:

ΤΕΧΝΙΚΗ ΒΟΗΘΕΙΑ																
A/A	ΑΡΙΘΜΟΣ ΑΙΤΗΣΗΣ/ ΥΠΟΘΕΣΗ	ΠΡΟΠΑΡΑΣΚΕΥΑΣΤΙΚΗ ΕΝΕΡΓΕΙΑ			ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ			ΕΝΗΜΕΡΩΣΗ ΚΑΙ ΔΗΜΟΣΙΟΤΗΤΑ			ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΕΛΕΓΧΟΥ			ΣΥΝΟΛΟ ΤΕΧΝΙΚΗΣ ΒΟΗΘΕΙΑΣ		
		ΠΡΟΒΛΕ- ΠΟΜΕΝΗ	ΤΕΛΙ- ΚΗ	%	ΠΡΟΒΛΕ- ΠΟΜΕΝΗ	ΤΕΛΙΚΗ	%	ΠΡΟΒΛΕ- ΠΟΜΕΝΗ	ΤΕΛΙΚΗ	%	ΠΡΟΒΛΕ- ΠΟΜΕΝΗ	ΤΕΛΙΚΗ	%	ΠΡΟΒΛΕ- ΠΟΜΕΝΗ	ΤΕΛΙΚΗ	%
1.	EGF/2009/007SE/ Volvo	10.000,00	0,00	0,00%	300.000,00	208.073,00	69,36%	140.000,00	72.110,00	51,51%	200.000,00	141.295,00	70,65%	650.000,00	421.478,00	64,84%
2.	EGF/2011/015SE/ AstraZeneca	91.803,00	0,00	0,00%	91.190,00	102.401,00	112,29%	50.000,00	32.318,00	64,64%	25.567,00	3.163,00	12,37%	258.560,00	137.882,00	53,33%
3.	EGF/2012/005SE/ Saab	80.000,00	0,00	0,00%	190.000,00	359.755,00	189,34%	60.000,00	17.457,00	29,10%	70.000,00	3.272,00	4,67%	400.000,00	380.484,00	95,12%
4.	EGF/2015/009SE/ Volvo Trucks	0,00	0,00	0,00%	116.971,00	116.971,00	100,00%	2.609,00	916,00	35,11%	0,00	0,00	0,00%	119.580,00	117.887,00	98,58%
5.	EGF/2016/002SE/ Ericsson	0,00	0,00	0,00%	362.387,00	96.291,00	26,57%	21.498,00	2.694,00	12,53%	51.166,00	0,00	0,00%	435.051,00	98.985,00	22,75%
6.	EGF/2017/007SE/ Ericsson	0,00	0,00	0,00%	95.846,00	48.296,00	50,39%	17.427,00	0,00	0,00%	28.750,00	0,00	0,00%	142.023,00	48.296,00	34,01%
	ΣΥΝΟΛΟ:	0,00	0,00	0,00%	1.156.394,0	931.787,00	80,58%	291.534,00	125.495,00	43,05%	375.483,00	147.730,00	39,34%	2.005.214,0	1.205.012,0	60,09%

Σε σχέση με τον αριθμό των απολυμένων δικαιούχων και τον αριθμό όσων από αυτούς θεωρούνται ως στοχευόμενοι δικαιούχοι συμμετοχής στα έργα της Σουηδίας, παρατηρείται ότι ποτέ δεν υπάρχει ταύτιση, γεγονός που δείχνει ότι οι άνεργοι βρίσκουν άλλες διεξόδους απορρόφησης στην αγορά εργασίας, χωρίς να απαιτείται γι' αυτούς η συμμετοχή τους στα έργα.

ΠΙΝΑΚΑΣ 102:

A/A	ΑΡΙΘΜΟΣ ΑΙΤΗΣΗΣ/ΥΠΟΘΕΣΗ	ΑΠΟΛΥΜΕΝΟΙ	ΕΠΙΛΕΞΙΜΟΙ ΔΙΚΑΙΟΥΧΟΙ	ΩΦΕΛΟΥΜΕΝΟΙ
1.	EGF/2009/007 SE/ Volvo	3.126	1.500	1.775
2.	EGF/2011/015/SE/AstraZeneca	987	700	463

3.	EGF/2012/005 SE/Saab	3.748	1.350	3.379
4.	EGF/2015/009 SE/Volvo Trucks	647	500	450
5.	EGF/2016/002 SE/Ericsson	1.556	918	224
6.	EGF/2017/007 SE/Ericsson	2.388	900	80
	ΣΥΝΟΛΟ:	12.452	5.868	6.371

Ιδιαίτερα εντυπωσιακό είναι το ποσοστό συμμετοχής των ωφελουμένων στα προγράμματα. Συγκεκριμένα, παρατηρείται ότι στα τρία πρώτα προγράμματα της πρώτης προγραμματικής περιόδου τα ποσοστά συμμετοχής ήταν ιδιαίτερα υψηλά, φτάνοντας στο έργο EGF/2012/005 SE/Saab, το 250,30% και στο έργο EGF/2009/007 SE/ Volvo, το 118,33%. Αντίθετα, στα δύο τελευταία έργα της δεύτερης προγραμματικής περιόδου το ποσοστό συμμετοχής είναι εντυπωσιακά χαμηλό, φτάνοντας στο έργο EGF/2016/002 SE/Ericsson το 24,40% και στο έργο EGF/2017/007 SE/Ericsson, μόλις το 8,89%.

ΠΙΝΑΚΑΣ 103

A/A	ΑΡΙΘΜΟΣ ΑΙΤΗΣΗΣ/ΥΠΟΘΕΣΗ	ΕΠΙΛΕΞΙΜΟΙ ΣΤΟΧΕΥΟΜΕΝΟΙ ΑΠΟΛΥΜΕΝΟΙ	ΩΦΕΛΟΥΜΕΝΟΙ	% ΣΥΜΜΕΤΟΧΗΣ
1.	EGF/2009/007 SE/ Volvo	1.500	1.775	118,33%
2.	EGF/2011/015/SE/AstraZeneca	700	463	66,14%
3.	EGF/2012/005 SE/Saab	1.350	3.379	250,30%
4.	EGF/2015/009 SE/Volvo Trucks	500	450	90,00%
5.	EGF/2016/002 SE/Ericsson	918	224	24,40%
6.	EGF/2017/007 SE/Ericsson	900	80	8,89%
	ΣΥΝΟΛΟ:	5.868	6.371	108,57%

Σε ό,τι αφορά την εργασιακή κατάσταση των ωφελουμένων κατά τη λήξη των προγραμμάτων παρατηρείται ότι υψηλό είναι το ποσοστό των ωφελουμένων που απασχολούνται σε σχέση με το ποσοστό όσων είναι μη ενεργοί.

ΠΙΝΑΚΑΣ 104

ΕΡΓΑΣΙΑΚΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΩΦΕΛΟΥΜΕΝΩΝ ΣΤΗ ΛΗΞΗ										
A/A	ΑΡΙΘΜΟΣ ΑΙΤΗΣΗΣ/ΥΠΟΘΕΣΗΣ	ΩΦΕΛΟΥΜΕΝΟΙ	ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΟΙ	% ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΩΝ	ΑΝΕΡΓΟΙ	% ΑΝΕΡΓΩΝ	ΜΗ ΕΝΕΡΓΟΙ	% ΜΗ ΕΝΕΡΓΩΝ	ΆΛΛΟ (ΑΓΝΩΣΤΟ /ΕΙΔΙΚΕΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ)	% ΆΛΛΟ
1.	EGF/2009/007 SE/ Volvo	1.775	1.201	67,66%	137	7,72%	437	24,62%	0	0,00%
2.	EGF/2011/015/SE /AstraZeneca	463	330	71,27%	78	16,85%	45	9,72%	10	2,16%
3.	EGF/2012/005 SE/Saab	3.379	2.438	72,15%	147	4,35%	510	15,09%	284	8,40%
4.	EGF/2015/009 SE/Volvo Trucks	450	380	84,44%	30	6,67%	40	8,89%	0	0,00%
5.	EGF/2016/002 SE/Ericsson	224	155	69,20%	35	15,63%	34	15,18%	0	0,00%
6.	EGF/2017/007 SE/Ericsson	80	48	60,00%	10	12,50%	22	27,50%	0	0,00%
	ΣΥΝΟΛΟ:	6.371	4.552	71,45%	437	6,86%	1.088	17,08%	294	4,61%

Και στην περίπτωση της Σουηδίας, όπως και των άλλων χωρών, το ποσοστό των αυτοαπασχολούμενων είναι χαμηλό σε σχέση με αυτό των μισθωτών.

ΠΙΝΑΚΑΣ 105:

ΕΡΓΑΣΙΑΚΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΩΦΕΛΟΥΜΕΝΩΝ ΣΤΗ ΛΗΞΗ								
A/A	ΑΡΙΘΜΟΣ ΑΙΤΗΣΗΣ/ΥΠΟΘΕΣΗ	ΩΦΕΛΟΥΜΕΝΟΙ	ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΟΙ	% ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΩΝ	ΜΙΣΘΩΤΟΙ	% ΜΙΣΘΩΤΟΙ	ΑΥΤΟΑΠΑΣΧΟΛΟΥΜΕΝΟΙ	% ΑΥΤΟΑΠΑΣΧΟΛΟΥΜΕΝΟΙ
1.	EGF/2009/007SE/ Volvo	1.775	1.201	67,66%	1.183	66,65%	18	1,01%
2.	EGF/2011/015/SE/ AstraZeneca	463	330	71,27%	330	71,27%	0	0,00%
3.	EGF/2012/005SE/ Saab	3.379	2.438	72,15%	2.438	72,15%	0	0,00%
4.	EGF/2015/009SE/ Volvo Trucks	450	380	84,44%	374	83,11%	6	1,33%

5.	EGF/2016/002SE/ Ericsson	224	155	69,20%	147	65,63%	8	3,57%
6.	EGF/2017/007SE/ Ericsson	80	48	60,00%	45	56,25%	3	3,75%
	ΣΥΝΟΛΟ:	6.371	4.552	71,45%	4.517	70,90%	35	0,55%

Στον παρακάτω πίνακα φαίνεται ότι από τον αριθμό των μη ενεργών το μεγαλύτερο ποσοστό δεν είναι άεργοι, αλλά βρίσκονται σε κάποιο πρόγραμμα εκπαίδευσης ή κατάρτισης.

ΠΙΝΑΚΑΣ 106:

ΕΡΓΑΣΙΑΚΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΩΦΕΛΟΥΜΕΝΩΝ ΣΤΗ ΛΗΞΗ								
A/A	ΑΡΙΘΜΟΣ ΑΙΤΗΣΗΣ/ΥΠΟΘΕΣΗ	ΩΦΕΛΟΥΜΕΝΟΙ	ΜΗ ΕΝΕΡΓΟΙ: ΑΕΡΓΟΙ/ΣΕ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ-ΚΑΤΑΡΤΙΣΗ	% ΜΗ ΕΝΕΡΓΟΙ	ΑΕΡΓΟΙ	% ΑΕΡΓΟΙ	ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ- ΚΑΤΑΡΤΙΣΗ	% ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ
1.	EGF/2009/007 SE/ Volvo	1.775	437	24,62%	93	5,24%	344	19,38%
2.	EGF/2011/015/SE/AstraZeneca	463	45	9,72%	9	1,94%	36	7,78%
3.	EGF/2012/005 SE/Saab	3.379	510	15,09%	45	1,33%	465	13,76%
4.	EGF/2015/009 SE/Volvo Trucks	450	40	8,89%	8	1,78%	32	7,11%
5.	EGF/2016/002 SE/Ericsson	224	34	15,18%	4	1,79%	30	13,39%
6.	EGF/2017/007 SE/Ericsson	80	22	27,50%	3	3,75%	19	23,75%
	ΣΥΝΟΛΟ:	6.371	1.088	17,08%	162	2,54%	926	14,53%

Το ποσοστό συμμετοχής στα προγράμματα είναι σε όλα σχεδόν τα προγράμματα μεγαλύτερο για τους άντρες από αυτό των γυναικών.

ΠΙΝΑΚΑΣ 107:

A/A	ΑΡΙΘΜΟΣ ΑΙΤΗΣΗΣ/ΥΠΟΘΕ ΣΗ	ΕΠΙΛΕΞΙΜΟΙ ΣΤΟΧΕΥΟΜΕΝΟΙ ΑΠΟΛΥΜΕΝΟΙ	ΩΦΕΛΟΥΜΕΝΟΙ	ΩΦΕΛΟΥΜΕΝΟΙ ΑΝΤΡΕΣ	% ΩΦΕΛΟΥΜΕΝΟΙ ΑΝΤΡΕΣ	ΩΦΕΛΟΥΜΕΝΕΣ ΓΥΝΑΙΚΕΣ	% ΩΦΕΛΟΥΜΕΝΕΣ ΓΥΝΑΙΚΕΣ
1.	EGF/2009/007 SE/ Volvo	1.500	1.775	1.241	69,92%	534	30,08%
2.	EGF/2011/015/ SE/ AstraZeneca	700	463	145	31,32%	318	68,68%

3.	EGF/2012/005 SE/Saab	1.350	3.379	2.694	79,73%	685	20,27%
4.	EGF/2015/009 SE/Volvo Trucks	500	450	352	78,22%	98	21,78%
5.	EGF/2016/002 SE/ Ericsson	918	224	142	63,39%	82	36,61%
6.	EGF/2017/007 SE/ Ericsson	900	80	61	76,25%	19	23,75%
	ΣΥΝΟΛΟ:	5.868	6.371	4.635	72,75%	1.736	27,25%

Τέλος, ως προς το εκπαιδευτικό επίπεδο των ωφελουμένων τα διαθέσιμα στοιχεία είναι ελάχιστα, καθώς στα μισά έργα δεν ήταν συμπληρωμένο το εκπαιδευτικό επίπεδο. Με βάση τα διαθέσιμα στοιχεία, προκύπτει ότι το μεγαλύτερο ποσοστό αφορά στην ανώτερη δευτεροβάθμια, ενώ υψηλό είναι και το ποσοστό της μεταδευτεροβάθμιας και της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης.

ΠΙΝΑΚΑΣ 108:

ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΕΠΙΠΕΔΟ ΩΦΕΛΟΥΜΕΝΩΝ												
			ΠΡΩΤΟΒΑΘΜΙΑ Ή ΚΑΤΩΤΕΡΗ ΔΕΥΤΕΡΟΒΑΘΜΙΑ		ΑΝΩΤΕΡΗ ΔΕΥΤΕΡΟΒΑΘΜΙΑ		ΜΕΤΑΔΕΥΤΕΡΟΒΑΘΜΙΑ ΜΗ ΤΡΙΤΟΒΑΘΜΙΑ		ΤΡΙΤΟΒΑΘΜΙΑ		ΆΛΛΟ	
A/A	ΑΡΙΘΜΟΣ ΑΙΤΗΣΗΣ/ΥΠΟΘΕΣΗ	ΩΦΕΛΟΥΜΕΝΟΙ	ΑΠΟ ΑΠΟΛΥΣΕΙΣ	%	ΑΠΟ ΑΠΟΛΥΣΕΙΣ	%	ΑΠΟ ΑΠΟΛΥΣΕΙΣ	%	ΑΠΟ ΑΠΟΛΥΣΕΙΣ	%	ΑΠΟ ΑΠΟΛΥΣΕΙΣ	%
1.	EGF/2009/007 SE/Volvo	1.775	280	15,77%	1.019	57,41%	129	7,27%	347	19,55%	0	0,00%
2.	EGF/2011/015/SE/AstraZeneca	463	ΜΗ ΑΝΑΓΡΑΦΟΜΕΝΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΣΤΗΝ ΤΕΛΙΚΗ ΕΚΘΕΣΗ									
3.	EGF/2012/005 SE/Saab	3.379	ΜΗ ΑΝΑΓΡΑΦΟΜΕΝΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΣΤΗΝ ΤΕΛΙΚΗ ΕΚΘΕΣΗ									
4.	EGF/2015/009 SE/Volvo Trucks	450	ΜΗ ΑΝΑΓΡΑΦΟΜΕΝΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΣΤΗΝ ΤΕΛΙΚΗ ΕΚΘΕΣΗ									
5.	EGF/2016/002 SE/Ericsson	224	0	0%	141	62,95%	0	0,0%	83	37,05%	0	0,00%
6.	EGF/2017	80	0	0%	52	65,00%	28	35,0%	0	0,00%	0	0,00%

	/007 SE/Ericsson											
	ΣΥΝΟΛΟ:	6.371	280	4,39%	1.212	19,02%	157	2,46%	430	6,74%	0	0,00%

Σύμφωνα με τα παραπάνω στοιχεία αλλά και με όσα αναφέρονται στην έκθεση της Επιτροπής σχετικά με τις δραστηριότητες του ΕΤΠ στην παγκοσμιοποίηση το 2017 και το 2018³⁷⁰ πολλά από τα έργα της Σουηδίας αποτελούν επιτυχημένα παραδείγματα βέλτιστων πρακτικών, χάρη στην ικανοποιητική συνεργασία των ενδιαφερομένων μερών. Η υπόθεση της Volvo Trucks στη Σουηδία αποτελεί παράδειγμα ορθής πρακτικής όσον αφορά την υποστήριξη από το ΕΤΠ όλων των απολυμένων εργαζομένων, συμπεριλαμβανομένων των προσωρινά απασχολούμενων οι οποίοι θα αποκλείονταν από τον εθνικό προγραμματισμό. Η ταχεία και έγκαιρη αντίδραση στις απολύσεις αποτέλεσε κύρια προτεραιότητα και είχε ως αποτέλεσμα την επίτευξη υψηλού ποσοστού επανένταξης (84 %). Η συνεργασία ανάμεσα στα διάφορα ενδιαφερόμενα μέρη ήταν ικανοποιητική. Υπήρξε σαφής συμπληρωματικότητα με τα εθνικά μέτρα για την αγορά εργασίας και το ΕΚΤ. Η Σουηδία προέβη σε ανακατανομή του προϋπολογισμού μεταξύ των μέτρων προκειμένου να προσαρμοστεί στις μεταβαλλόμενες ανάγκες κατά τη διάρκεια της περιόδου υλοποίησης, κάτι που βελτιστοποίησε τη χρήση των διαθέσιμων κονδυλίων.

Σύμφωνα με την έκθεση της Επιτροπής για το 2009³⁷¹ παράδειγμα συμπληρωματικότητας μεταξύ του ΕΚΤ και του ΕΤΠ είναι το έργο Volvo (EGF/2009/007 SE/ Volvo), καθώς κάποιοι από τους εργαζόμενους, οι οποίοι επρόκειτο να απολυθούν από την εταιρεία τους, τελικά, χάρη στην χρηματική συνδρομή του ΕΤΠ επανακαταρτίστηκαν και ανέλαβαν νέα καθήκοντα στην ίδια τους την εταιρεία ενώ όσοι απολύθηκαν έλαβαν συντονισμένη δράση εξατομικευμένων υπηρεσιών από το Ταμείο.

Επίσης, στην έκθεση της Επιτροπής για το ΕΤΠ το 2011³⁷² αναφέρεται ότι το έργο Volvo (EGF/2009/007 SE/ Volvo) υπήρξε επιτυχές από πλευράς επανένταξης μετά από την υλοποίηση του σχεδίου, σε σύγκριση με άλλα σχέδια στη Σουηδία. Τα συγχρηματοδοτηθέντα από το ΕΤΠ μέτρα είχαν μεγάλη σημασία για τους πρώην εργαζόμενους της Volvo καθώς τους επέτρεψαν την αναβάθμιση

³⁷⁰ COM(2019) 415 τελικό, 16.09.2019.

³⁷¹ COM(2010) 464 τελικό, 9.09.2010.

³⁷² COM(2012) 462 τελικό, 4.09.2012.

των δεξιοτήτων τους για μια ευρύτερη αγορά εργασίας ενώ συγχρόνως τους παρείχαν προσωπική ανάπτυξη και οικονομική ασφάλεια. Η συνεισφορά του ΕΤΠ επέτρεψε στις σουηδικές αρχές να προσφέρουν ποικιλία μέτρων εξειδίκευσης, συμπεριλαμβανομένης επαγγελματικής κατάρτισης προς επαγγέλματα όπου η αλλαγή γενεών είχε εντοπισθεί ως πηγή ανησυχίας. Η κατάρτιση στην επιχειρηματικότητα προχώρησε πέραν του σημείου που κανονικά προσφέρεται από τη δημόσια υπηρεσία απασχόλησης. Ιδιαίτερη προσοχή δόθηκε στην ποιότητα της συγχρηματοδοτούμενης από το ΕΤΠ κατάρτισης (εφαρμόστηκαν αξιολογήσεις), πράγμα που μπορεί να σημαίνει ανταγωνιστικό πλεονέκτημα για τα άτομα που αφορούσε σε σύγκριση με άλλους ανέργους εργαζόμενους που επωφελήθηκαν των συνηθισμένων επιλογών κατάρτισης. Οι σουηδικές αρχές ανέφεραν επίσης ότι το σχέδιο οδήγησε σε αυξημένη συνεργασία μεταξύ της δημόσιας υπηρεσίας απασχόλησης και των παρόχων εθνικής, περιφερειακής και τοπικής εκπαίδευσης ενηλίκων. Ο συνδυασμός των πολιτικών για την αγορά εργασίας με πόρους από τον κόσμο της εκπαίδευσης αναγνωρίστηκε ως σημαντική προστιθέμενη αξία με θετικό πολλαπλασιαστικό αποτέλεσμα. Τα αποτελέσματα και τα διδάγματα που προέκυψαν από το σχέδιο Volno θα χρησιμοποιηθούν στις μελλοντικές δραστηριότητες της Σουηδίας για την υποστήριξη των ανέργων.

Γενικά, η Σουηδία θεωρεί ότι τα συγχρηματοδοτούμενα από το ΕΤΠ μέτρα υπήρξαν θετικά τόσο για τους πρώην εργαζόμενους στη Volno όσο και για τις σχετικές τοπικές αγορές εργασίας. Ενώ ο αντίκτυπός τους από οικονομική άποψη δεν δύναται ακόμη να μετρηθεί, θα ήταν δυνατόν να γίνει αυτό στο μέλλον, όταν η τρέχουσα αξιολόγηση του σχεδίου από τις σουηδικές αρχές θα έχει ολοκληρωθεί.

IV.3.5. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ ΑΠΟ ΤΗ ΣΥΓΚΡΙΣΗ ΤΩΝ ΑΙΤΗΣΕΩΝ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗΣ ΣΤΟ ΕΤΠ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ, ΤΗΣ ΙΡΛΑΝΔΙΑΣ, ΤΗΣ ΦΙΝΛΑΝΔΙΑΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΣΟΥΗΔΙΑΣ

Μετά την παρουσίαση των προγραμμάτων των τεσσάρων κρατών – μελών, που έλαβαν χρηματοδότηση από το ΕΤΠ, είναι δυνατή, βάσει των αιτήσεων

χρηματοδότησης και των τελικών εκθέσεων, που υποβλήθηκαν έξι μήνες μετά τη λήξη των προγραμμάτων από τα κράτη – μέλη, μία συγκριτική ανάλυσή τους. Πρώτη διαπίστωση, όπως φαίνεται και στον πίνακα 109, είναι ότι και οι τέσσερις χώρες αξιοποίησαν τις δυνατότητες που παρέχει το ΕΤΠ και υπέβαλαν έναν μεγάλο αριθμό αιτήσεων χρηματοδότησης και στις δύο προγραμματικές περιόδους.

ΠΙΝΑΚΑΣ 109:

ΑΡΙΘΜΟΣ ΑΙΤΗΣΕΩΝ			
ΚΡΑΤΗ - ΜΕΛΗ	ΣΥΝΟΛΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ ΑΙΤΗΣΕΩΝ	2007-2013	2014-2020
ΣΟΥΗΔΙΑ	6	3	3
ΕΛΛΑΔΑ	9	1	8
ΙΡΛΑΝΔΙΑ	10	7	3
ΦΙΝΛΑΝΔΙΑ	11	3	8

Σε όλα τα έργα της Ελλάδας, οι απολύσεις συνδέονται με τη συνέχιση της παγκόσμιας χρηματοπιστωτικής και οικονομικής κρίσης, ενώ στην Φινλανδία μόνο με σημαντικές διαρθρωτικές αλλαγές στις παγκόσμιες εμπορικές ροές, που επιφέρει η παγκοσμιοποίηση του εμπορίου. Στα έργα της Σουηδίας, επίσης, εκτός από το πρώτο, οι απολύσεις συνδέονται με την παγκοσμιοποίηση του εμπορίου, ενώ στην Ιρλανδία στα πρώτα έξι έργα οι απολύσεις σχετίζονται με την κρίση και στα επόμενα τέσσερα με την παγκοσμιοποίηση. Οι λόγοι, βέβαια, που αιτιολογούν τη σύνδεση των απολύσεων στην Ελλάδα μόνο με την κρίση αφορούν αφενός στο γεγονός ότι η Ελλάδα στερείται μεγάλων επιχειρήσεων, οι οποίες μάλιστα να προβαίνουν σε μαζικές απολύσεις, όπως απαιτεί ο κανονισμός του ΕΤΠ και αφετέρου στο ότι η χώρα από το 2008 γνώρισε μία μακροχρόνια οικονομική ύφεση. Αντιθέτως, η Φινλανδία, όπως και η Σουηδία, διαθέτουν μεγάλες επιχειρήσεις, που επλήγησαν ή αναδιαρθρώθηκαν λόγω της

παγκοσμιοποίησης του εμπορίου, ενώ η Ιρλανδία αποτελεί μία ενδιάμεση περίπτωση.

Ως προς τους τομείς οικονομικής δραστηριότητας παρατηρείται στον ακόλουθο πίνακα ότι αυτοί ποικίλουν από χώρα σε χώρα.

ΠΙΝΑΚΑΣ 110:

ΤΟΜΕΙΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ		
ΚΡΑΤΗ - ΜΕΛΗ	ΑΡΙΘΜΟΣ ΑΙΤΗΣΗΣ/ΥΠΟΘΕΣΗ	ΤΟΜΕΑΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ
ΣΟΥΗΔΙΑ	EGF/2009/007 SE/ Volvo	ΑΥΤΟΚΙΝΗΤΟΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ
	EGF/2011/015/SE/AstraZeneca	ΠΑΡΑΓΩΓΗ ΒΑΣΙΚΩΝ ΦΑΡΜΑΚΕΥΤΙΚΩΝ ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ ΚΑΙ ΦΑΡΜΑΚΕΥΤΙΚΩΝ ΠΑΡΑΣΚΕΥΑΣΜΑΤΩΝ
	EGF/2012/005 SE/Saab	ΑΥΤΟΚΙΝΗΤΟΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ
	EGF/2015/009 SE/Volvo Trucks	ΑΥΤΟΚΙΝΗΤΟΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ
	EGF/2016/002 SE/Ericsson	ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΟΙ ΥΠΟΛΟΓΙΣΤΕΣ, ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΑ ΚΑΙ ΟΠΤΙΚΑ ΠΡΟΪΟΝΤΑ
	EGF/2017/007 SE/Ericsson	ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΟΙ ΥΠΟΛΟΓΙΣΤΕΣ, ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΑ ΚΑΙ ΟΠΤΙΚΑ ΠΡΟΪΟΝΤΑ
ΕΛΛΑΔΑ	EGF/2011/004 EL/ALDI Hellas	ΛΙΑΝΙΚΟ ΕΜΠΟΡΙΟ
	EGF/2014/001 EL/Nutriart	ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ ΤΡΟΦΙΜΩΝ
	EGF/2014/009 EL/Sprider Stores	ΛΙΑΝΙΚΟ ΕΜΠΟΡΙΟ
	EGF/2014/013 EL/ODYSEFS FOKAS	ΛΙΑΝΙΚΟ ΕΜΠΟΡΙΟ
	EGF/2014/015 GR/Attica Publishing activities	ΕΚΔΟΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ
	EGF/2014/018 GR/Attica Broadcasting	ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΟΥ ΚΑΙ ΡΑΔΙΟΤΗΛΕΟΠΤΙΚΩΝ ΕΚΠΟΜΠΩΝ
	EGF/2015/011 GR/Supermarket Larissa	ΛΙΑΝΙΚΟ ΕΜΠΟΡΙΟ
	EGF/2017/003 GR/Attica retail	ΛΙΑΝΙΚΟ ΕΜΠΟΡΙΟ
	EGF/2018/003 EL/ Attica Publishing	ΕΚΔΟΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ
ΙΡΛΑΝΔΙΑ	EGF/2009/008IE/DELL	ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΟΙ ΥΠΟΛΟΓΙΣΤΕΣ, ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΑ ΚΑΙ ΟΠΤΙΚΑ ΠΡΟΪΟΝΤΑ
	EGF/2009/012IE/Waterford Crystal	ΚΡΥΣΤΑΛΛΟ
	EGF/2009/021IE/SR Technics	ΕΠΙΣΚΕΥΗ ΚΑΙ ΣΥΝΤΗΡΗΣΗ ΑΕΡΟΣΚΑΦΩΝ ΚΑΙ ΔΙΑΣΤΗΜΙΚΩΝ ΣΚΑΦΩΝ
	EGF2010/019IE/Constraction 41	ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ ΚΤΗΡΙΩΝ
	EGF2010/020IE/Constraction 43	ΕΞΕΙΔΙΚΕΥΜΕΝΕΣ ΚΑΤΑΣΚΕΥΑΣΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ
	EGF/2010/021IE/Constraction 71	ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΕΣ ΚΑΙ ΜΗΧΑΝΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ, ΤΕΧΝΙΚΕΣ ΔΟΚΙΜΕΣ ΚΑΙ ΑΝΑΛΥΣΕΙΣ
	EGF/2012/001IE/Talk Talk	ΤΗΛΕΦΩΝΙΚΑ ΚΕΝΤΡΑ
	EGF/2014/007IE/Andersen ireland	ΚΟΣΜΗΜΑΤΑ
	EGF/2014/016IE/Lufthansa Technik	ΕΠΙΣΚΕΥΗ ΚΑΙ ΣΥΝΤΗΡΗΣΗ ΑΕΡΟΣΚΑΦΩΝ ΚΑΙ ΔΙΑΣΤΗΜΙΚΩΝ ΣΚΑΦΩΝ
EGF/2015/006IE/PWA International	ΕΠΙΣΚΕΥΗ ΚΑΙ ΣΥΝΤΗΡΗΣΗ ΑΕΡΟΣΚΑΦΩΝ ΚΑΙ ΔΙΑΣΤΗΜΙΚΩΝ ΣΚΑΦΩΝ	
ΦΙΝΛΑΝΔΙΑ	EGF/2007/004FI/PERLOS	ΚΙΝΗΤΑ ΤΗΛΕΦΩΝΑ
	EGF / 2013/001FI/Nokia Salo	ΚΙΝΗΤΑ ΤΗΛΕΦΩΝΑ
	EGF/2013/001FI/NOKIA	ΚΙΝΗΤΑ ΤΗΛΕΦΩΝΑ
	EGF/2014/008FI/STX Rauma	ΝΑΥΠΗΓΗΣΗ ΠΛΟΙΩΝ ΚΑΙ ΣΚΑΦΩΝ
	EGF/2015/001FI/Broadcom	ΧΟΝΔΡΙΚΟ ΕΜΠΟΡΙΟ
	EGF/2015/005FI/Computer Programming	ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΟΣ ΥΠΟΛΟΓΙΣΤΩΝ

EGF/2016/001FI/Microsoft	ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΟΣ ΥΠΟΛΟΓΙΣΤΩΝ
EGF/2016/008FI/Nokia Network Systems	ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΟΣ ΥΠΟΛΟΓΙΣΤΩΝ
EGF/2017/002/Microsoft	ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΟΣ ΥΠΟΛΟΓΙΣΤΩΝ
EGF/2017/005FI/Retail	ΛΙΑΝΙΚΟ ΕΜΠΟΡΙΟ
EGF/2020/007FI/Finnair Oyj	ΕΝΑΕΡΙΕΣ ΜΕΤΑΦΟΡΕΣ

Παρατηρείται από τους τομείς οικονομικής δραστηριότητας των προγραμμάτων των τεσσάρων χωρών ότι μόνο η Ελλάδα στερείται οικονομικής δραστηριότητας σε τεχνολογίες αιχμής ή βαριάς βιομηχανίας. Ο τομέας της οικονομικής δραστηριότητας συνδέεται και με το μορφωτικό επίπεδο των ωφελουμένων, όπου, όπως παρατηρείται και στον ακόλουθο πίνακα³⁷³, το ποσοστό των ωφελουμένων τριτοβάθμιας εκπαίδευσης είναι το μεγαλύτερο σε όλα σχεδόν τα προγράμματα της Φινλανδίας, τα οποία αφορούν σε απολυμένους από επιχειρήσεις τεχνολογιών αιχμής ή βαριά βιομηχανίας (κινητά τηλέφωνα, προγραμματισμός υπολογιστών), ενώ το υψηλότερο ποσοστό των ωφελουμένων των ελληνικών προγραμμάτων αφορά στην ανώτερη δευτεροβάθμια ή μεταδευτεροβάθμια εκπαίδευση, ακριβώς γιατί οι απολύσεις αφορούσαν, κατά κόρον, στον τομέα του λιανικού εμπορίου. Πιο σαφές γίνεται αυτό στην περίπτωση της Ιρλανδίας, όπου στα προγράμματα, όπου το υψηλότερο ποσοστό των ωφελουμένων αφορά στην πρωτοβάθμια (κρύσταλλο, κατασκευές κτηρίων) ή δευτεροβάθμια βαθμίδα και μόνο σε ένα πρόγραμμα (αρχιτεκτονικές δραστηριότητες) το υψηλότερο ποσοστό των ωφελουμένων αφορά στην τριτοβάθμια βαθμίδα.

ΠΙΝΑΚΑΣ 111:

ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΕΠΙΠΕΔΟ						
ΚΡΑΤΗ - ΜΕΛΗ	ΑΡΙΘΜΟΣ ΑΙΤΗΣΗΣ/ΥΠΟΘΕΣΗ	ΠΡΩΤΟ-ΒΑΘΜΙΑ Ή ΚΑΤΩΤΕΡΗ ΔΕΥΤΕΡΟΒΑΘΜΙΑ	ΑΝΩΤΕΡΗ ΔΕΥΤΕΡΟ-ΒΑΘΜΙΑ	ΜΕΤΑΔΕΥΤΕ-ΡΟΒΑΘΜΙΑ ΜΗ ΤΡΙΤΟΒΑΘΜΙΑ	ΤΡΙΤΟ-ΒΑΘΜΙΑ	ΑΛΛΟ
ΣΟΥΗΔΙΑ	EGF/2009/007 SE/ Volvo	15,77%	57,41%	7,27%	19,55%	0%
	EGF/2011/015/SE/AstraZeneca	-	-	-	-	-
	EGF/2012/005 SE/Saab	-	-	-	-	-
	EGF/2015/009 SE/Volvo Trucks	-	-	-	-	-
	EGF/2016/002 SE/Ericsson	-	62,95%	-	37,05%	-

³⁷³ Στον πίνακα με το σύμβολο (-) δηλώνεται η απουσία σχετικών στοιχείων στις τελικές εκθέσεις των κρατών - μελών.

	EGF/2017/007 SE/Ericsson	-	65%	35%	-	-
	ΣΥΝΟΛΟ:	4,39%	19,2%	2,46%	6,74%	0,00%
ΕΛΛΑΔΑ	EGF/2011/004 EL/ALDI Hellas	2,37%	85,78%	1,72%	9,05%	1,08%
	EGF/2014/001 EL/Nutriart	21,46%	38,87%	11,34%	28,34%	0%
	EGF/2014/009 EL/Sprider Stores	8,05%	47,30%	25,52%	19,14%	0%
	EGF/2014/013 EL/ODYSSEFS FOKAS	10,56%	52,81%	18,98%	13,24%	4,41%
	EGF/2014/015 GR/Attica Publishing activities	9,27%	43,90%	21,95%	24,88%	0%
	EGF/2014/018 GR/Attica Broadcasting	2,87%	28,37%	40,11%	26,93%	1,72%
	EGF/2015/011 GR/Supermarket Larissa	12,97%	54,65%	12,97%	19,41%	0%
	EGF/2017/003 GR/Attica retail	7,37%	2,30%	42,40%	47%	0,92%
	EGF/2018/003 EL/ Attica Publishing	-	-	-	-	-
	ΣΥΝΟΛΟ:	10,06%	49,07%	19,44%	20,40%	1,03%
ΙΡΛΑΝΔΙΑ	EGF/2009/008IE/DELL	28,08%	40,05%	13,25%	14,79%	3,82%
	EGF/2009/012IE/Waterford Crystal	53,38%	-	-	2,82%	0%
	EGF/2009/021IE/SR Technics	43,92%	32,28%	10,85%	9,13%	3,84%
	EGF2010/019IE/Constraction 41	45,39%	28,73%	5,01%	9,18%	11,69%
	EGF2010/020IE/Constraction 43	39,40%	48,41%	4,03%	2,32%	5,84%
	EGF/2010/021IE/Constraction 71	8,78%	14,69%	13,27%	47,55%	15,71%
	EGF/2012/001IE/Talk Talk	12,46%	32,86%	8,22%	18,13%	0%
	EGF/2014/007IE/Andersen ireland	14,60%	33,58%	3,28%	6,57%	41,97%
	EGF/2014/016IE/Lufthansa Technik	-	-	-	-	-
	EGF/2015/006IE/PWA International	0%	22,95%	12,57%	11,48%	53,01%
	ΣΥΝΟΛΟ:	34,09%	32,37%	7,39%	10,63%	8,33%
ΦΙΝΛΑΝΔΙΑ	EGF/2007/004FI/PERLOS	8,36%	68,19%	0%	22,69%	0,76%
	EGF / 2013/001FI/Nokia Salo	9,41%	14,72%	58,62%	17,25%	0,00%
	EGF/2013/001FI/NOKIA	5,62%	27,21%	0%	65,58%	1,59%
	EGF/2014/008FI/STX Rauma	18,17%	64,69%	0%	14,94%	2,21%
	EGF/2015/001FI/Broadcom	0,80%	11,23%	0%	87,97%	0%
	EGF/2015/005FI/Computer Programming	1,99%	28,10%	0,37%	67,26%	2,29%
	EGF/2016/001FI/Microsoft	0%	14,36%	0,06%	70,84%	14,73%
	EGF/2016/008FI/Nokia Network Systems	0%	18,79%	0%	44,02%	37,19%
	EGF/2017/002/Microsoft	0%	6,34%	0,11%	41,00%	52,55%

	EGF/2017/005FI/Retail	0,34%	29,11%	4,77%	36,61%	29,18%
	EGF/2020/007FI/Finnair Oyj	8,36%	68,19%	0%	22,69%	0,76%
	ΣΥΝΟΛΟ:	4,03%	27,34%	4,49%	51,92%	12,22%

Σε ό,τι αφορά την αιτούμενη συνεισφορά από το ΕΤΠ, προκύπτει από τον ακόλουθο πίνακα ότι ποικίλει από πρόγραμμα σε πρόγραμμα. Τα μεγαλύτερα πάντα ποσά συνδρομής από το ΕΤΠ τα αιτήθηκε και τα έλαβε η Ιρλανδία. Μάλιστα τα ποσά αυτά είναι από τα υψηλότερα που αιτήθηκε ποτέ χώρα. Σε ό,τι αφορά το ποσοστό απορρόφησης από το ΕΤΠ προκύπτει ότι η Ιρλανδία παρουσιάζει τα καλύτερα αποτελέσματα (74,08%), καθώς η απορροφητικότητα από το ΕΤΠ κυμαίνεται από 39,32% έως 107,53% και στα περισσότερα έργα κυμαίνεται από 59,69% έως 84,88%. Ακολουθεί η Φινλανδία (70,34%), με ποσοστά που κυμαίνονται από 40%-100% και στα περισσότερα έργα η απορροφητικότητα κυμαίνεται από 63,27% έως 90,95%. Η Ελλάδα (29,55%) παρουσιάζει ποσοστά απορρόφησης που κυμαίνονται από 21,79% έως 62,26%, ενώ η Σουηδία (65,45%) παρουσιάζει μεγάλες διαφορές στα ποσοστά απορρόφησης από το ένα πρόγραμμα στο άλλο, που κυμαίνονται από 13,62% έως 145,21%.

ΠΙΝΑΚΑΣ 112:

ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΚΑΙ ΣΥΝΕΙΣΦΟΡΑ ΕΤΠ						
ΚΡΑΤΗ - ΜΕΛΗ	ΑΡΙΘΜΟΣ ΑΙΤΗΣΗΣ/ΥΠΟΘΕΣΗ	ΠΡΟΒΛΕΠΟΜΕΝΟΣ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ	ΤΕΛΙΚΟΣ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ	ΑΙΤΟΥΜΕΝΗ ΣΥΝΕΙΣΦΟΡΑ ΕΤΠ	ΤΕΛΙΚΗ ΣΥΝΕΙΣΦΟΡΑ ΕΤΠ	% ΑΠΟΡΡΟΦΗΣΗΣ ΕΤΠ
ΣΟΥΗΔΙΑ	EGF/2009/007 SE/Volvo	15.137.960,00	8.731.627,00	9.839.674,00	5.675.557,55	57,68%
	EGF/2011/015/SE/AstraZeneca	6.655.160,00	3.169.150,00	4.325.854,00	2.059.947,50	47,62%
	EGF/2012/005 SE/Saab	10.909.120,00	15.840.979,00	5.454.560,00	7.920.489,50	145,21%
	EGF/2015/009 SE/Volvo Trucks	2.989.518,00	1.866.874,00	1.793.710,80	1.120.124,40	62,45%
	EGF/2016/002 SE/Ericsson	6.596.531,00	1.556.565,00	3.957.918,60	933.939,00	23,60%
	EGF/2017/007 SE/Ericsson	3.550.667,00	483.488,00	2.130.400,20	290.092,80	13,62%
	ΣΥΝΟΛΟ:	45.838.956,00	31.648.683,00	27.502.117,60	18.000.150,75	65,45%
ΕΛΛΑΔΑ	EGF/2011/004 EL/ALDI Hellas	4.490.000,00	2.795.691,34	2.918.500,00	1.817.199,37	62,26%

	EGF/2014/001 EL/Nutriart	10.160.000,00	2.564.351,33	6.096.000,00	1.538.610,80	25,24%
	EGF/2014/009 EL/Sprider Stores	12.151.500,00	4.144.958,33	7.290.900,00	2.486.975,00	34,11%
	EGF/2014/013 EL/ODYSSEFS FOKAS	10.740.000,00	3.822.444,43	6.444.000,00	2.293.466,66	35,59%
	EGF/2014/015 GR/Attica Publishing activities	6.244.500,00	1.360.517,70	3.746.700,00	816.310,62	21,79%
	EGF/2014/018 GR/Attica Broadcasting	8.410.000,00	2.024.883,10	5.046.000,00	1.214.929,86	24,08%
	EGF/2015/011 GR/Supermarket Larissa	10.780.000,00	3.409.898,90	6.468.000,00	2.045.939,34	31,63%
	EGF/2017/003 GR/Attica retail	4.915.250,00	1.079.509,75	2.949.150,00	647.705,85	21,96%
	EGF/2018/003 EL/ Attica Publishing	3.847.500,00	-	2.308.500,00	-	-
	ΣΥΝΟΛΟ:	71.738.750,00	21.202.254,88	43.267.750,00	12.861.137,50	29,55%
ΙΡΛΑΝΔΙΑ	EGF/2009/008IE/D ELL	22.817.000,00	13.619.598,04	14.831.050,00	8.852.738,73	59,69%
	EGF/2009/012IE/W aterford Crystal	3.955.159,00	3.089.633,08	2.570.853,00	2.008.261,50	78,12%
	EGF/2009/021IE/SR Technics	11.455.174,00	4.504.198,40	7.445.863,00	2.927.728,96	39,32%
	EGF2010/019IE/Co nstruction 41	19.522.828,88	12.626.175,10	12.689.838,00	8.207.013,82	64,67%
	EGF2010/020IE/Co nstruction 43	33.329.459,31	33.169.162,00	21.664.148,00	21.559.955,30	99,52%
	EGF/2010/021IE/Co nstruction 71	2.135.107,32	1.811.072,86	1.387.819,00	1.177.197,36	84,82%
	EGF/2012/001IE/Ta lk Talk	5.392.765,00	3.793.765,41	2.696.382,00	1.896.882,71	70,35%
	EGF/2014/007IE/A ndersen ireland	2.502.000,00	2.123.803,67	1.501.200,00	1.274.282,20	84,88%
	EGF/2014/016IE/Lu thansa Technik	4.151.264,00	2.983.357,79	2.490.758,00	1.790.014,67	71,87%
	EGF/2015/006IE/P WA International	737.156,00	792.693,09	442.293,00	475.615,85	107,53%
	ΣΥΝΟΛΟ:	105.997.913,51	78.513.459,44	67.720.204,00	50.169.691,10	74,08%
ΦΙΝΛΑΝΔΙΑ	EGF/2007/004FI/PE RLOS	4.057.075,00	2.642.506,49	2.028.538,00	1.321.253,25	65,13%
	EGF / 2013/001FI/Nokia Salo	10.692.000,00	4.313.229,24	5.346.000,00	2.156.614,62	40,34%
	EGF/2013/001FI/N OKIA	19.620.000,00	12.525.190,34	9.810.000,00	6.262.595,17	63,84%
	EGF/2014/008FI/ST X Rauma	2.378.000,00	2.186.602,22	1.426.800,00	1.311.961,33	91,95%
	EGF/2015/001FI/Br oadcom	2.275.000,00	1.460.779,95	1.365.000,00	876.467,97	64,21%
	EGF/2015/005FI/Co mputer Programming	4.372.000,00	3.346.668,98	2.623.200,00	2.008.001,39	76,55%
	EGF/2016/001FI/M icrosoft	8.940.000,00	7.599.768,41	5.364.000,00	4.559.861,05	85,01%
	EGF/2016/008FI/N okia Network Systems	4.403.000,00	4.403.000,00	2.641.800,00	2.641.800,00	100,00%
	EGF/2017/002/Mic	5.866.800,00	5.072.420,61	3.520.080,00	3.043.452,37	86,46%

	rosoft					
	EGF/2017/005FI/Re tail	4.165.600,00	2.635.479,06	2.499.360,00	1.581.287,44	63,27%
	EGF/2020/007FI/Finnair Oyj	4.057.075,00	2.642.506,49	2.028.538,00	1.321.253,25	65,13%
	ΣΥΝΟΛΟ:	66.769.475,00	46.185.645,30	36.624.778,00	25.763.294,57	70,34%

Σε ό,τι αφορά το ποσοστό συμμετοχής των στοχευόμενων δικαιούχων στα προγράμματα, προκύπτει ότι τα πρωτεία κατέχει η Σουηδία (108,57%) με ποσοστά που παρουσιάζουν πολύ μεγάλη διακύμανση από 8,89% έως 250,30%! Ακολουθεί με μικρή διαφορά η Φινλανδία (106,64%), με ποσοστά που κυμαίνονται από 74,80% έως 113,05%. Έπεται η Ιρλανδία (96,25%), με ποσοστά συμμετοχής που κυμαίνονται από 81,71% έως 107,88%. Η Ελλάδα συγκριτικά με τις τρεις προηγούμενες χώρες παρουσιάζει πολύ χαμηλότερα ποσοστά συμμετοχής που κυμαίνονται από 29,08% έως 89,00%.

Τέλος, αξιοσημείωτη είναι η διαπίστωση ότι στην Ελλάδα γίνεται προσπάθεια να εξευρεθεί ο απαιτούμενος αριθμός δικαιούχων συμμετοχής σε προγράμματα του ΕΤΠ, προκειμένου η χώρα να μπορεί να στοιχειοθετήσει αίτηση πρότασης χρηματοδότησης από το ΕΤΠ, ενώ στη Σουηδία και τη Φινλανδία ο αριθμός των απολυμένων είναι πάντα πολύ μεγαλύτερος του αριθμού που θεωρείται επιλέξιμος.

ΠΙΝΑΚΑΣ 113:

ΠΟΣΟΣΤΑ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗΣ ΩΦΕΛΟΥΜΕΝΩΝ						
ΚΡΑΤΗ - ΜΕΛΗ	ΑΡΙΘΜΟΣ ΑΙΤΗΣΗΣ/ΥΠΟΘΕΣΗ	ΑΠΟΛΥΜΕΝΟΙ	ΕΠΙΛΕΞΙΜΟΙ ΔΙΚΑΙΟΥΧΟΙ	ΣΤΟΧΕΥΟΜΕΝΟΙ ΔΙΚΑΙΟΥΧΟΙ	ΩΦΕΛΟΥΜΕΝΟΙ	ΠΟΣΟΣΤΟ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗΣ
ΣΟΥΗΔΙΑ	EGF/2009/007 SE/Volvo	3.126	1.500	1.500	1.775	118,33%
	EGF/2011/015/SE/AstraZeneca	987	700	700	463	66,14%
	EGF/2012/005 SE/Saab	3.748	1.350	1.350	3.379	250,30%
	EGF/2015/009 SE/Volvo Trucks	647	500	500	450	90,00%
	EGF/2016/002 SE/Ericsson	1.556	918	918	224	24,40%
	EGF/2017/007 SE/Ericsson	2.388	900	900	80	8,89%
	ΣΥΝΟΛΟ:	12.452	5.868	5.868	6.371	108,57%
ΕΛΛΑΔΑ	EGF/2011/004 EL/ALDI Hellas	642	642	642	464	72,27%
	EGF/2014/001 EL/Nutriart	508	1.013	1.013	494	48,77%

	EGF/2014/009 EL/Sprider Stores	761	1.311	1.311	1.019	77,73%
	EGF/2014/013 EL/ODYSSEFS FOKAS	600	1.100	1.100	748	68,00%
	EGF/2014/015 GR/Attica Publishing activities	705	705	705	205	29,08%
	EGF/2014/018 GR/Attica Broadcasting	928	928	928	349	37,61%
	EGF/2015/011 GR/Supermarket Larissa	557	1.100	1.100	979	89,00%
	EGF/2017/003 GR/Attica retail	725	725	725	217	29,93%
	EGF/2018/003 EL/ Attica Publishing	550	550	550	ΔΕΝ ΟΛΟΚΛΗΡΩΘΗΚΕ	ΔΕΝ ΟΛΟΚΛΗΡΩΘΗΚΕ
	ΣΥΝΟΛΟ:	5.976	8.074	8.074	4.475	55,42%
ΙΡΛΑΝΔΙΑ	EGF/2009/008IE/D ELL	2.840	2.400	2.400	2.589	107,88%
	EGF/2009/012IE/W aterford Crystal	653	598	598	532	88,96%
	EGF/2009/021IE/SR Technics	1.135	850	850	756	88,94%
	EGF2010/019IE/Co nstruction 41	4.866	3.250	3.205	2.952	92,11%
	EGF2010/020IE/Co nstruction 43	3.382	1.769	1.985	1.985	100,00%
	EGF/2010/021IE/Co nstruction 71	842	537	537	490	91,25%
	EGF/2012/001IE/Ta lk Talk	592	432	432	353	81,71%
	EGF/2014/007IE/A ndersen ireland	171	138	276	274	99,28%
	EGF/2014/016IE/Lu fthansa Technik	250	250	450	424	94,22%
	EGF/2015/006IE/P WA International	108	108	216	183	84,72%
	ΣΥΝΟΛΟ:	14.839	10.332	10.949	10.538	96,25%
ΦΙΝΛΑΝΔΙΑ	EGF/2007/004FI/PE RLOS	1.024	915	915	921	100,66%
	EGF / 2013/001FI/Nokia Salo	1.000	1.000	1.000	829	82,90%
	EGF/2013/001FI/N OKIA	4.509	3.719	3.719	3.701	99,52%
	EGF/2014/008FI/ST X Rauma	634	565	565	589	104,25%
	EGF/2015/001FI/Br oadcom	568	500	500	374	74,80%
	EGF/2015/005FI/Co mputer Programming	1.603	1.200	1.200	1.356	113,00%
	EGF/2016/001FI/M icrosoft	2.161	1.441	1.441	1.629	113,05%
	EGF/2016/008FI/N okia Network Systems	945	821	821	777	94,64%
	EGF/2017/002/Mic rosoft	1.248	1.000	1.000	883	88,30%
	EGF/2017/005FI/Re tail	1.660	1.500	1.500	1.467	97,80%
	ΣΥΝΟΛΟ:	15.352	11.746	11.746	12.526	106,64%

Σε ό,τι αφορά τη συμμετοχή και NEETs στα προγράμματα, παρατηρείται ότι μόνο η Ελλάδα και η Ιρλανδία συμπεριέλαβαν αυτήν την ομάδα – στόχο στα προγράμματά τους. Συγκεκριμένα, η Ελλάδα στα επτά (7) από τα εννιά (9) έργα της μπορούσε να συμπεριλάβει και NEETs, αλλά τελικά συμπεριέλαβε αυτήν την ομάδα – στόχο σε τέσσερα (4) προγράμματα. Η Ιρλανδία συμπεριέλαβε NEETs στα τρία (3) τελευταία από τα δέκα (10) έργα της, στα οποία και μπορούσε να το πράξει βάσει του κανονισμού. Αντίθετα, τόσο η Φινλανδία, που θα μπορούσε να συμπεριλάβει NEETs σε επτά (7) από τα έντεκα (11) έργα της, όσο και η Σουηδία σε τρία (3) από τα έξι (6) έργα της, δεν το έπραξαν, διότι, όπως φαίνεται και στον ακόλουθο πίνακα, το ποσοστό των NEETs στις χώρες αυτές είναι χαμηλό σε αντιδιαστολή με τα αντίστοιχα της Ιρλανδίας και της Ελλάδας που είναι πολύ υψηλότερα.

ΠΙΝΑΚΑΣ 114³⁷⁴:

ΠΟΣΟΣΤΟ ΝΕΕΤs									
Κ-Μ	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
ΣΟΥΗΔΙΑ	7,7%	8%	7,7%	7,3%	7,5%	7,2%	6,6%	6,2%	6,3%
ΕΛΛΑΔΑ	26,4%	28,1%	26,3%	23,8%	21,9%	21%	19,2%	17,5%	18,5%
ΙΡΛΑΝΔΙΑ	21,6%	18,8%	17,8%	16,5%	14,5%	12,8%	11,6%	11,4%	14,1%
ΦΙΝΛΑΝΔΙΑ	9,9%	10,4%	11,2%	11,8%	11,2%	10,4%	9,6%	9,1%	9,8%

Σε ό,τι αφορά την εργασιακή κατάσταση των ωφελουμένων μετά τη λήξη των προγραμμάτων, παρατηρείται ότι το υψηλότερο ποσοστό απασχολούμενων εμφανίζουν η Σουηδία (71,45%) και η Φινλανδία (71,20%), ενώ πολύ μικρότερα είναι τα αντίστοιχα ποσοστά στην Ιρλανδία (37,95%) και την Ελλάδα (30,68%). Επίσης, το ποσοστό των ανέργων είναι χαμηλότατο στη Σουηδία (6,86%), ενώ υψηλότατο στην Ελλάδα (67,08%). Ακόμη, το ποσοστό των μη ενεργών ανέρχεται στο 20,63% στην Ιρλανδία και στο 17,08% στη Σουηδία, ενώ στην Ελλάδα μόλις στο 0,83%. Προκύπτει λοιπόν ότι τα χαμηλότερα ποσοστά απασχόλησης και τα υψηλότερα ποσοστά ανεργίας παρουσιάζει η Ελλάδα (απασχολούμενοι: 30,68% και άνεργοι: 67,08%), ακολουθούμενη από την Ιρλανδία (39,35%). Αντιθέτως, η Σουηδία (71,45%) και η Φινλανδία (71,20%) παρουσιάζουν υψηλά ποσοστά απασχόλησης και χαμηλά ποσοστά ανεργίας. Αυτό

³⁷⁴ Στοιχεία Eurostat.

αποδεικνύει ότι τα έργα στην Ελλάδα δεν οδήγησαν, τουλάχιστον άμεσα, στην επανένταξη των ωφελουμένων στην αγορά εργασίας.

ΠΙΝΑΚΑΣ 115:

ΚΡΑΤΗ - ΜΕΛΗ	ΑΡΙΘΜΟΣ ΑΙΤΗΣΗΣ/ ΥΠΟΘΕΣΗ	ΑΡΙΘΜΟΣ ΩΦΕΛΟΥΜΕΝΩΝ	ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΟΙ	% ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΩΝ	ΑΝΕΡΓΟΙ	% ΑΝΕΡΓΩΝ	ΜΗ ΕΝΕΡΓΟΙ	% ΜΗ ΕΝΕΡΓΩΝ	ΑΛΛΟ	% ΑΛΛΟ
ΣΟΥΗΔΙΑ	EGF/2009/007 SE/ Volvo	1.775	1.201	67,66%	137	%	437	%	0	0,00%
	EGF/2011/015/ SE/AstraZeneca	463	330	71,27%	78	%	45	%	10	2,16%
	EGF/2012/005 SE/Saab	3.379	2.438	72,15%	147	4,35%	510	15,09%	284	8,40%
	EGF/2015/009 SE/Volvo Trucks	450	380	84,44%	30	6,67%	40	8,89%	0	0,00%
	EGF/2016/002 SE/Ericsson	224	155	69,20%	35	15,63%	34	15,18%	0	0,00%
	EGF/2017/007 SE/Ericsson	80	48	60,00%	10	12,50%	22	27,50%	0	0,00%
	ΣΥΝΟΛΟ:	6.371	4.552	71,45%	437	6,86%	1.088	17,08%	294	4,61%
ΕΛΛΑΔΑ	EGF/2011/004 EL/ALDI Hellas	464	240	51,70%	224	5,01%	0	0,00%	0	0,00%
	EGF/2014/001 EL/Nutriart	494	102	20,65%	392	79,35%	0	0,00%	0	0,00%
	EGF/2014/009 EL/Sprider Stores	1.019	250	24,53%	769	75,47%	0	0,00%	0	0,00%
	EGF/2014/013 EL/ODYSSEFS FOKAS	748	116	15,51%	611	81,68%	19	2,54%	2	0,27%
	EGF/2014/015 GR/Attica Publishing activities	205	69	33,66%	121	59,02%	15	7,32%	0	0,00%
	EGF/2014/018 GR/Attica Broadcasting	349	137	39,26%	210	60,17%	2	0,57%	0	0,00%
	EGF/2015/011 GR/Supermarket Larissa	979	338	34,53%	574	58,63%	8	0,82%	59	6,03%
	EGF/2017/003 GR/Attica retail	217	121	55,76%	94	43,31%	0	0,00%	2	0,93%
	EGF/2018/003 EL/ Attica Publishing	ΔΕΝ ΟΛΟΚΛΗΡΩΘΗΚΕ	ΔΕΝ ΟΛΟΚΛΗΡΩΘΗΚΕ	ΔΕΝ ΟΛΟΚΛΗΡΩΘΗΚΕ	ΔΕΝ ΟΛΟΚΛΗΡΩΘΗΚΕ	ΔΕΝ ΟΛΟΚΛΗΡΩΘΗΚΕ	ΔΕΝ ΟΛΟΚΛΗΡΩΘΗΚΕ	ΔΕΝ ΟΛΟΚΛΗΡΩΘΗΚΕ	ΔΕΝ ΟΛΟΚΛΗΡΩΘΗΚΕ	ΔΕΝ ΟΛΟΚΛΗΡΩΘΗΚΕ
	ΣΥΝΟΛΟ:	4.475	1.373	30,68%	3.002	67,08%	37	0,83%	63	1,41%
ΙΡΛΑΝΔΙΑ	EGF/2009/0081 E/DELL	2.589	557	21,51%	1.732	66,90%	300	11,59%	0	0,00%
	EGF/2009/0121 E/Waterford Crystal	532	207	38,91%	432	81,20%	ΔΕΝ ΑΝΑΓΡΑΦΕΤΑΙ ΣΤΗΝ ΤΕΛΙΚΗ ΕΚΘΕΣΗ	ΔΕΝ ΑΝΑΓΡΑΦΕΤΑΙ ΣΤΗΝ ΤΕΛΙΚΗ ΕΚΘΕΣΗ	0	0,00%
	EGF/2009/0211 E/SR Technics	756	334	44,18%	260	34,39%	162	21,43%	0	0,00%
	EGF2010/0191E /Constraction 41	2.952	1.338	45,33%	731	24,76%	743	25,17%	140	4,74%
	EGF2010/0201E /Constraction	1.985	831	41,86%	473	23,83%	583	29,37%	98	4,94%

	43									
	EGF/2010/0211 E/Construction 71	490	212	43,27%	81	16,53%	182	37,14%	15	3,06%
	EGF/2012/0011 E/Talk Talk	353	162	45,89%	33	9,35%	127	35,98%	31	8,78%
	EGF/2014/0071 E/Andersen ireland	274	153	55,84%	78	28,47%	43	15,69%	0	0,00%
	EGF/2014/0161 E/Lufthansa Technik	424	256	60,38%	156	36,79%	12	2,83%	0	0,00%
	EGF/2015/0061 E/PWA International	183	97	53,01%	49	26,78%	22	12,02%	15	8,20%
	ΣΥΝΟΛΟ:	10.538	3.999	37,95%	4.025	38,20%	2.174	20,63%	299	2,84%
ΦΙΝ- ΛΑΝΔΙΑ	EGF/2007/004F I/PERLOS	921	524	56,89%	166	18,02%	203	22,04%	28	3,04%
	EGF / 2013/001FI/No kia Salo	829	367	44,27%	322	38,84%	140	16,89%	0	0,00%
	EGF/2013/001F I/NOKIA	3.701	2.388	64,52%	994	26,86%	319	8,62%	0	0,00%
	EGF/2014/008F I/STX Rauma	589	391	66,38%	162	27,50%	36	6,11%	0	0,00%
	EGF/2015/001F I/Broadcom	374	315	84,22%	28	7,49%	31	8,29%	0	0,00%
	EGF/2015/005F I/Computer Programming	1.356	1.047	77,21%	236	17,40%	73	5,38%	0	0,00%
	EGF/2016/001F I/Microsoft	1.629	1.302	79,93%	224	13,75%	103	6,32%	0	0,00%
	EGF/2016/008F I/Nokia Network Systems	777	542	69,76%	185	23,81%	50	6,44%	0	0,00%
	EGF/2017/002/ Microsoft	883	813	92,07%	50	5,66%	20	2,27%	0	0,00%
	EGF/2017/005F I/Retail	1.467	1.230	83,84%	182	12,41%	55	3,75%	0	0,00%
	ΣΥΝΟΛΟ:	12.526	8.919	71,20%	2.549	20,35%	1.030	8,22%	28	0,22 %

Στον παρακάτω πίνακα, παρουσιάζονται τα ποσοστά των ωφελουμένων που βρήκαν απασχόληση είτε ως μισθωτοί είτε ως αυτοαπασχολούμενοι. Παρατηρείται ότι σε όλες τις χώρες είναι πολύ μικρός ο αριθμός των αυτοαπασχολούμενων, αλλά τόσο στην Ιρλανδία όσο και στην Ελλάδα, παρά το γεγονός ότι παρουσιάζει τα χαμηλότερα ποσοστά απασχόλησης εμφανίζουν το μεγαλύτερο ποσοστό αυτοαπασχολούμενων.

ΠΙΝΑΚΑΣ 116:

ΠΟΣΟΣΤΑ ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΩΝ, ΜΙΣΘΩΤΩΝ ΚΑΙ ΑΥΤΟΑΠΑΣΧΟΛΟΥΜΕΝΩΝ							
ΚΡΑΤΟΣ- ΜΕΛΟΣ	ΑΡΙΘΜΟΣ ΩΦΕΛΟΥΜΕΝΩΝ	ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΟΙ	% ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΩΝ	ΜΙΣΘΩΤΟΙ	% ΜΙΣΘΩΤΩΝ	ΑΥΤΟΑΠΑΣΧΟΛΟΥΜΕΝΟΙ	% ΑΥΤΟΑΠΑΣΧΟΛΟΥΜΕΝΩΝ
ΙΡΛΑΝΔΙΑ	10.538	3.999	37,95%	3.644	34,58%	505	4,79%
ΦΙΝΛΑΝΔΙΑ	12.526	8.919	71,20%	8.854	70,68%	65	0,52%

ΣΟΥΗΔΙΑ	6.371	4.552	71,45%	4.517	70,90%	35	0,55%
ΕΛΛΑΔΑ	4.475	1.373	30,68%	1.206	26,94%	167	3,73%

Σε ό,τι αφορά το ποσοστό των μη ενεργών παρατηρείται ότι το υψηλότερο ποσοστό παρουσιάζει η Ιρλανδία (20,63%) και το μικρότερο η Ελλάδα (0,83%). Από τους μη ενεργούς το υψηλότερο ποσοστό αέργων παρουσιάζει η Ιρλανδία (15,05%), ενώ το υψηλότερο ποσοστό των μη ενεργών που βρίσκονται στην εκπαίδευση/κατάρτιση παρουσιάζει η Σουηδία (14,53%).

ΠΙΝΑΚΑΣ 117:

ΚΡΑΤΟΣ-ΜΕΛΟΣ	ΜΗ ΕΝΕΡΓΟΙ	% ΜΗ ΕΝΕΡΓΩΝ	ΑΕΡΓΟΙ	% ΑΕΡΓΩΝ	ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ/ΚΑΤΑΡΤΙΣΗ	% ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ/ΚΑΤΑΡΤΙΣΗ
ΙΡΛΑΝΔΙΑ	2.174	20,63%	1.586	15,05%	668	6,34%
ΦΙΝΛΑΝΔΙΑ	1.030	8,22%	137	1,09%	893	7,13%
ΣΟΥΗΔΙΑ	1.088	17,08%	162	2,54%	926	14,53%
ΕΛΛΑΔΑ	37	0,83%	12	0,28%	25	0,55%

Σε ό,τι αφορά τη συμμετοχή των ωφελουμένων ανά φύλο, όπως φαίνεται και στον ακόλουθο πίνακα, προκύπτει ότι μόνο στα έργα της Ελλάδας το ποσοστό συμμετοχής των γυναικών είναι υψηλότερο από το αντίστοιχο των ανδρών, ενώ πολύ μικρή είναι η συμμετοχή των γυναικών στα έργα της Ιρλανδίας και της Σουηδίας.

ΠΙΝΑΚΑΣ 118:

ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΩΦΕΛΟΥΜΕΝΩΝ ΑΝΑ ΦΥΛΟ				
ΚΡΑΤΟΣ-ΜΕΛΟΣ	ΑΝΔΡΕΣ	% ΑΝΔΡΩΝ	ΓΥΝΑΙΚΕΣ	% ΓΥΝΑΙΚΩΝ
ΙΡΛΑΝΔΙΑ	8.568	81,31%	1.970	18,69%
ΦΙΝΛΑΝΔΙΑ	7.507	59,93%	5.019	40,07%
ΣΟΥΗΔΙΑ	4.635	72,75%	1.736	27,25%
ΕΛΛΑΔΑ	1.479	40,70%	2.996	67,48%

IV.6. ΕΤΠ ΚΑΙ ΙΣΟΤΗΤΑ ΤΩΝ ΔΥΟ ΦΥΛΩΝ

Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο έφερε στη δημοσιότητα στις 27 Ιουνίου 2016 μία έκθεση, με θέμα την αξιολόγηση του Ευρωπαϊκού Ταμείου για την Παγκοσμιοποίηση από την οπτική του φύλου³⁷⁵. Το αίτημα για την πραγματοποίηση αυτής της έκθεσης υποβλήθηκε από την Επιτροπή για τα Δικαιώματα των Γυναικών και την Ισότητα των Φύλων του Ε.Κ. προκειμένου να διαφανεί αν η οικονομική κρίση έχει πλήξει περισσότερο τις γυναίκες από ό,τι τους άντρες. Σκοπός της ήταν η διερεύνηση των διαφορών μεταξύ των δύο φύλων σε σχέση με το αριθμό των ωφελουμένων από τις παρεμβάσεις του ΕΤΠ. Η ανάλυση αφορούσε όλα τα κράτη - μέλη αλλά επικεντρώθηκε περισσότερο σε επτά (7) κράτη - μέλη δείχνει ότι τουλάχιστον τέσσερις είναι οι παρεμβαίνοντες παράγοντες: η συχνότερη εφαρμογή του ΕΤΠ στους τομείς που κυριαρχούν στους άνδρες, τις διαφοροποιημένες επιπτώσεις της κρίσης ανά τομέα, το μέγεθος των επιχειρήσεων που συμμετέχουν στις παρεμβάσεις, την επικρατούσα παραγωγική δομή ανά τομέα.

Ξεκάθαρα από τα στατιστικά στοιχεία της έκθεσης προκύπτει ότι το γυναικείο φύλο είναι πιο τρωτό σε σχέση με το ανδρικό στην οικονομική κρίση.

Σύμφωνα με την Έκθεση, έξι (6) κράτη-μέλη δεν έχουν εξέλθει στην πράξη από την πρώτη ύφεση (Ιρλανδία, Ελλάδα, Πορτογαλία, Ιταλία, Ισπανία και Κροατία), ενώ η πλειοψηφία των χωρών βιώνουν μία εύθραυστη και αβέβαιη ανάκαμψη. Η εξέλιξη του ρυθμού απασχόλησης είναι άκρως απογοητευτική με αποτέλεσμα ο στόχος της Στρατηγικής Ευρώπη 2020 για πλήρη απασχόληση σε ποσοστό 75% να φαντάζει άπιαστο όνειρο: το 2008 η απασχόληση ήταν 72,6% στους άνδρες και 58,9% στις γυναίκες, ενώ έπεσε στο 69,4% στους άνδρες το 2013 και ανάκαμψε στο 70,1% το 2014 - όσο για τις γυναίκες, παρατηρούμε μικρή σχετικά μείωση το 2013 με ποσοστό 58,8% και μία μικρή αύξηση της απασχόλησης με ποσοστό 59,5% το 2014.

Το φαινόμενο του εργασιακού διαχωρισμού λόγου φύλου κυριαρχεί στην οικονομία των κρατών - μελών: το 2010 το 67,4% των εργαζομένων στο

³⁷⁵ [http://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/STUD/2016/571358/IPOL_STU\(2016\)571358_EN.pdf](http://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/STUD/2016/571358/IPOL_STU(2016)571358_EN.pdf), συνολικής έκτασης εβδομήντα πέντε (75) σελίδων στην αγγλική γλώσσα με συγγραφείς: Σίλβια Σανσοντέτι, Τμήμα Πολιτικής Δικαιωμάτων των Πολιτών και Συνταγματικών Υποθέσεων του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου. Η μελέτη ανατέθηκε, εποπτεύθηκε και δημοσιεύτηκε από το Τμήμα Πολιτικών Δικαιωμάτων των Πολιτών και Συνταγματικών Υποθέσεων.

δημόσιο τομέα ήταν γένους θηλυκού, ενώ το ποσοστό μειώνεται αισθητά στο 34,3% στους τομείς της πληροφορίας και της επικοινωνίας και στο 28,5% στο χώρο της γεωργίας, της αλιείας και της δασοπονίας.

Όσον αφορά την κατάταξη των κρατών - μελών της Ε.Ε. με βάση τον Δείκτη Ισότητας των Φύλων του Ευρωπαϊκού Ινστιτούτου για την Ισότητα των Φύλων με βαθμίδα από το 1 έως το 100, ο μέσος όρος επίτευξης της ισότητας μεταξύ γυναικών και ανδρών στην Ευρωπαϊκή Ένωση ήταν 51,3 το 2005, ενώ το 2012 καταγράφηκε μικρή αύξηση με βαθμό 52,9. Μόλις τέσσερις χώρες έχουν καταφέρει να ξεπεράσουν σημαντικά τον ευρωπαϊκό μέσο όρο: Δανία, Φινλανδία, Ολλανδία και Σουηδία.

Αξιζει να επισημανθεί ότι η Έκθεση του Ε.Κ. εστιάζει σε επτά (7) χώρες, μεταξύ των οποίων συμπεριλαμβάνεται η Ελλάδα με άκρως αποκαλυπτικά στοιχεία:

1) την περίοδο 2008-2013 ο ρυθμός απασχόλησης μειώθηκε δραματικά στο 26,7%, ενώ η ανεργία αυξήθηκε κατά δεκαπέντε μονάδες και για τα δύο φύλα με αποτέλεσμα οι άνδρες να οδηγούνται εκτός αγοράς της εργασίας και οι γυναίκες να εντατικοποιούν τις προσπάθειές τους για ανεύρεση εργασίας,

2) το 2013 μόνο το 14% των παιδιών ηλικίας κάτω των τριών ετών και το 69% των παιδιών προσχολικής ηλικίας συμμετείχε σε επίσημες δομές φύλαξης παιδιών με ευρωπαϊκό μέσο όρο 27% και 82% αντίστοιχα,

3) η συμμετοχή των Ελληνίδων στο γυναικοκρατούμενο τομέα της εκπαίδευσης αυξήθηκε κατά 1,7% και στον τομέα των ασφαλειών κατά 4,2%,

4) η γυναικεία παρουσία κυριαρχεί στις επιχειρήσεις λιανικού εμπορίου σε ποσοστό από 76% έως και 90%, ενώ οι άνδρες αποτελούν το εργατικό δυναμικό στον κλάδο της αρτοποιίας σε ποσοστό 66%,

5) οι παρεμβάσεις του Ευρωπαϊκού Ταμείου για την Παγκοσμιοποίηση στην Ελλάδα αφορούσαν κυρίως μεγάλες επιχειρήσεις με προσωπικό άνω των πεντακοσίων ατόμων, δεν έλαβαν υπόψη τους τον εργασιακό διαχωρισμό λόγω φύλου, υλοποιήθηκαν με χρονική καθυστέρηση και ήταν άμεσα συνδεδεμένες με την οικονομική κρίση,

6) οι γυναίκες αποτελούν μόλις το 30% των εργαζομένων στο χώρο της ελληνικής βιομηχανίας,

7) η απασχόληση στην ελληνική δημόσια διοίκηση μειώθηκε κατά 28,3% την περίοδο 2009-2013 (η Έκθεση αναφέρεται στη σελίδα 64 στις απαιτήσεις του

δεύτερου Μνημονίου καθώς και στις περιπτώσεις της ΕΡΤ, της Δημοτικής Αστυνομίας και των καθαριστριών) και

8) το ποσοστό των Ελληνίδων εργαζομένων στο δημόσιο ήταν 46,3% το 2010, 46,5% το 2013 και 46,7% το 2015.

Η ισότητα των φύλων αποτελεί μακροχρόνια πολιτική δέσμευση της Ε.Ε. Ωστόσο, οι ανισότητες μεταξύ των φύλων εξακολουθούν να υφίστανται σε αρκετούς τομείς, υπονομεύοντας τις οικονομικές ευκαιρίες των γυναικών και επηρεάζοντας την παγκόσμια οικονομία. Οι συνεχιζόμενες ανισότητες παρουσιάζουν σημαντικό κόστος για τις γυναίκες, τους άνδρες, τους εργοδότες και την κοινωνία στο σύνολό της, αφήνοντας ένα μεγάλο ποσοστό ταλαντούχων υπολειτουργιών.

Τα αποτελέσματα της μελέτης του EIGE σχετικά με τα οικονομικά οφέλη της ισότητας των φύλων δείχνουν ότι η ενθάρρυνση της ενεργού συμμετοχής των γυναικών στην αγορά εργασίας και η αύξηση του επιπέδου εκπαίδευσης στην επιστήμη, την τεχνολογία, τη μηχανική και τα μαθηματικά θα έχουν σε μεγάλο βαθμό θετική επίδραση στην οικονομία της Ε.Ε.

Συνολικά, τα αποτελέσματα της μελέτης δείχνουν ότι η μεγαλύτερη ισότητα των φύλων θα οδηγήσει σε μεγάλη αύξηση του αριθμού των θέσεων εργασίας προς όφελος τόσο των γυναικών όσο και των ανδρών. Θα υπάρξουν έως και 10,5 εκατομμύρια πρόσθετες θέσεις εργασίας το 2050, λόγω της βελτίωσης της ισότητας των φύλων, ενώ περίπου το 70% αυτών των θέσεων εργασίας λαμβάνονται από τις γυναίκες. Η μελέτη δείχνει περαιτέρω ότι η βελτίωση της ισότητας των φύλων έχει ισχυρούς, θετικούς αντίκτυπους στο κατά κεφαλήν ΑΕγχΠ που αυξάνονται με την πάροδο του χρόνου. Τα αποτελέσματα δείχνουν θετικό αντίκτυπο των μέτρων για την ισότητα των φύλων στην οικονομική ανάπτυξη, λόγω της αύξησης της συμμετοχής των γυναικών στην εκπαίδευση STEM, της μεγαλύτερης συμμετοχής των γυναικών στην αγορά εργασίας και της μείωσης των αμοιβών μεταξύ των φύλων.

Η μελέτη δείχνει επίσης ότι η μείωση του χάσματος των φύλων στην εκπαίδευση STEM θα μπορούσε να συμβάλει στη μείωση των σημείων συμφόρησης στην αγορά εργασίας, να αυξήσει τα επίπεδα απασχόλησης και παραγωγικότητας των γυναικών και να μειώσει τον επαγγελματικό διαχωρισμό. Τελικά, αυτό θα ευνοούσε την οικονομική ανάπτυξη μέσω τόσο της υψηλότερης παραγωγικότητας όσο και της αυξημένης δραστηριότητας στην αγορά εργασίας.

Τα αποτελέσματα της μελέτης δείχνουν επίσης ότι το κλείσιμο του χάσματος του ποσοστού δραστηριότητας στην αγορά εργασίας θα αυξήσει σημαντικά το επίπεδο απασχόλησης και θα έχει το μεγαλύτερο αντίκτυπο στο κατά κεφαλήν ΑΕγχΠ. Η αύξηση των μισθών των γυναικών ως αποτέλεσμα της μείωσης του μισθολογικού χάσματος θα συνέβαλε στη μείωση του χάσματος μεταξύ των επιπέδων δραστηριότητας, ενδεχομένως να αντιπροσωπεύει μέρος των θετικών επιπτώσεων στην απασχόληση που συνδέονται με τη βελτίωση της δραστηριότητας των γυναικών στην αγορά εργασίας. Εν ολίγοις, η ενθάρρυνση της μεγαλύτερης συμμετοχής των γυναικών στην αγορά εργασίας και η εξασφάλιση της ισότητας των αμοιβών είναι καθοριστικής σημασίας για την επίτευξη συνολικού ποσοστού απασχόλησης γυναικών και ανδρών τουλάχιστον κατά 75% και για την τόνωση της ανάπτυξης χωρίς αποκλεισμούς.

Η μελέτη καταδεικνύει ότι υπάρχει σαφής ανάγκη να εισαχθούν, το ταχύτερο δυνατό, μέτρα για την ισότητα των φύλων στους βασικούς τομείς πολιτικής της εκπαίδευσης και της απασχόλησης, προκειμένου να επιτευχθούν οι κοινωνικοοικονομικοί στόχοι της Ε.Ε.

Τέλος, τα αποτελέσματα δείχνουν επίσης ότι η αυξημένη ισότητα των φύλων θα συμβάλει στη βελτίωση της απασχόλησης, στην αντιμετώπιση των προκλήσεων της παραγωγικότητας και στην αντιμετώπιση της γήρανσης του πληθυσμού στην Ε.Ε. Η τοποθέτηση της ισότητας των φύλων στο επίκεντρο τόσο της παρακολούθησης της στρατηγικής «Ευρώπη 2020» όσο και άλλων μεταρρυθμίσεων πολιτικής θα βοηθήσει τόσο να καταστεί το οικονομικό σύστημα περιεκτικό, επιτρέποντας στις γυναίκες να αξιοποιήσουν πλήρως τις δυνατότητές τους και κατά συνέπεια να ωφεληθούν οι γυναίκες και η κοινωνία στο σύνολό της όσο και την Ε.Ε. να επιτύχει έξυπνη, βιώσιμη και χωρίς αποκλεισμούς οικονομική ανάπτυξη.

V. ΤΕΛΙΚΑ ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Το Ευρωπαϊκό Ταμείο Προσαρμογής στην Παγκοσμιοποίηση αποτελεί το εμβληματικό χρηματοδοτικό εργαλείο επίδειξης της αλληλεγγύης της Ε.Ε. τόσο στους πληττόμενους εργαζόμενους και αυτοαπασχολούμενους από τις αναδιαρθρώσεις των επιχειρήσεων και την οικονομική κρίση όσο και στα πληττόμενα, σύμφωνα με τον νέο Κανονισμό, άτομα από τους κοινωνικοοικονομικούς μετασχηματισμούς που προκύπτουν από την παγκοσμιοποίηση και τις τεχνολογικές και περιβαλλοντικές αλλαγές. Παρέχει, αδιάλειπτα, από το 2007 έως και σήμερα, αποδεδειγμένη εξατομικευμένη στήριξη σε απολυμένους και η συμβολή του - αν και ακόμη δύσκολα μετρήσιμη- στην ευρωπαϊκή προστιθέμενη αξία στην επανένταξη απολυμένων εργαζομένων είναι δεδομένη.

Αν και είναι το λιγότερο γνωστό χρηματοδοτικό εργαλείο της Ε.Ε., χρήζει μεγάλου πολιτικού, κοινωνικού και επιστημονικού ενδιαφέροντος, καθώς είναι περισσότερο από κάθε άλλο ευρωπαϊκό ταμείο κατάλληλα προσαρμοσμένο στις ιδιαίτερες και εξατομικευμένες ανάγκες των ωφελουμένων του, υποστηρίζοντας και υπηρετώντας όλες, ανεξαιρέτως, τις ευρωπαϊκές ενεργητικές πολιτικές απασχόλησης και επικουρώντας, συγχρόνως, ουσιαστικά κι άλλες επιμέρους πολιτικές της Ε.Ε., καταδεικνύοντας στην πράξη τον διπλό, οικονομικό και κοινωνικό, ρόλο της πολιτικής απασχόλησης.

Ο **άμεσος στόχος** του είναι η έμπρακτη στήριξη των ωφελουμένων του και ο **απώτερος** η οικονομική ανάπτυξη μέσω της μείωσης της ανεργίας και της αύξησης της προσφοράς εργασίας, χάρη στην κατάλληλη προετοιμασία, που παρέχει στους ωφελουμένους του ώστε να γίνουν απασχολήσιμοι, δηλαδή κατάλληλα θωρακισμένοι με δεξιότητες και γνώσεις, που θα τους επιτρέπουν να είναι ευπροσάρμοστοι στις διαρκώς μεταβαλλόμενες απαιτήσεις της αγοράς εργασίας και να μπορούν να επανενταχθούν ομαλά σε αυτήν, αποφεύγοντας την κοινωνική απομόνωση, τη φτώχεια και τον κοινωνικό αποκλεισμό. **Διαχρονικός, βέβαια, στόχος** του είναι η προβολή του κοινωνικού προσώπου της Ε.Ε. Το ΕΤΠ στοχεύει στην προβολή του κοινωνικού της προφίλ της Ε.Ε. για την, αλλά αποδεικνύεται στην πράξη ότι, παρά τα τόσα χρόνια λειτουργίας του, δεν χαίρει ακόμη της δέουσας αναγνωρισιμότητας από τους πολίτες της Ε.Ε. Ακόμη και στα

μέσα της δεύτερης προγραμματικής περιόδου πολλοί κοινωνικοί εταίροι και επιχειρήσεις αγνοούσαν σε μεγάλο βαθμό την ύπαρξη του Ταμείου. Καταβλήθηκε πολύ μεγάλη προσπάθεια από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή να προβληθεί και να ενδυναμωθεί, επικοινωνιακά, η δράση του Ταμείου τόσο στα ίδια τα κράτη – μέλη, όσο και στα εθνικά και τοπικά συνδικαλιστικά δίκτυα αλλά και στο ευρύ κοινό. Στο πλαίσιο αυτό, λοιπόν, γίνεται απολύτως κατανοητή η πρόβλεψη κάλυψης των δαπανών για ενέργειες προβολής και δημοσιότητας της δράσης των προγραμμάτων του ΕΤΠ από την τεχνική βοήθεια των προγραμμάτων του³⁷⁶. Για αυτήν, άλλωστε, την προβολή της κοινωνικής διάστασης της Ε.Ε. και ειδικότερα της εξατομίκευσης της εκδήλωσης της αλληλεγγύης της σε συγκεκριμένα πληττόμενα από τις πολιτικές επιλογές της άτομα, προβλέπεται και η προβολή της δράσης του ΕΤΠ από τα ίδια τα κ – μ, τα οποία θα πρέπει να τονίζουν, σε κάθε υλοποιούμενο έργο του ΕΤΠ, την ενωσιακή προστιθέμενη αξία της παρέμβασης του ΕΤΠ, «με την παροχή συνεπούς, αποτελεσματικής και στοχευμένης πληροφόρησης σε πολλαπλά ακροατήρια, όπως στοχευμένες πληροφορίες για τους δικαιούχους, τις τοπικές και περιφερειακές αρχές, τους κοινωνικούς εταίρους, τα μέσα μαζικής επικοινωνίας και το κοινό», σύμφωνα με το άρθρο 12 του Κανονισμού 2021/691. Ομοίως, εξηγούνται και οι αρκετά υψηλές προβλεπόμενες δαπάνες για τεχνική βοήθεια σε όλα τα έργα του ΕΤΠ, η οποία αφορά μεταξύ άλλων και στην προβολή και δημοσιότητα των δράσεων της Ε.Ε. για την επίδειξη της κοινωνικής της αλληλεγγύης.

Παράλληλα, χάρη στο ΕΤΠ, η Ε.Ε. επιτυγχάνει να προβληθούν τα γρήγορα «αντανεκλαστικά» της και η άμεση αντίδρασή της στις απρόβλεπτες, ξαφνικές, αιφνιδιαστικές, έκτακτης ανάγκης περιστάσεις, που πραγματικά χρήζουν άμεσης επίλυσης, όπως κι άλλα παρόμοιας λογικής ευρωπαϊκά ταμεία. Μέσω του ΕΤΠ, η Ε.Ε. θέλει να καταδείξει ότι είναι “πανταχού παρούσα” και ότι μπορεί με την άμεση κι εμφανή παρέμβασή της να συνδράμει ουσιαστικά όσους πλήττονται από κάθε είδους απρόσμενη εξέλιξη, η οποία καθιστά δυσχερή τη θέση και τη ζωή τους στην ενωμένη Ευρώπη. Για τον λόγο αυτόν, άλλωστε, δικαιολογείται και η επιλογή λειτουργίας του ΕΤΠ ως ένα χρηματοδοτικό μέσο έκτακτης ανάγκης, που παραμένει εκτός των δημοσιονομικών ανώτατων ορίων του πολυετούς

³⁷⁶ Σύμφωνα με το άρθρο 11 του Κανονισμού 2021/691 «μπορεί να χρησιμοποιηθεί έως το 0,5 % του ετήσιου ανώτατου ορίου του ΕΤΠ για τεχνικές και διοικητικές δαπάνες με σκοπό την εφαρμογή του, όπως δραστηριότητες προετοιμασίας, παρακολούθησης, ελέγχου, λογιστικού ελέγχου και αξιολόγησης, καθώς και συλλογή δεδομένων, συμπεριλαμβανομένων των σχετικών με τα εταιρικά συστήματα τεχνολογίας της πληροφορίας, δραστηριότητες επικοινωνίας και ενίσχυσης της προβολής του ΕΤΠ ως ταμείου ή σε σχέση με συγκεκριμένα έργα, καθώς και άλλα μέτρα τεχνικής βοήθειας».

δημοσιονομικού πλαισίου, καθώς δεν μπορεί εκ των προτέρων να προβλεφθεί το χρηματικό ποσό που αναμένεται να απορροφήσει. Αν εντασσόταν εντός των δημοσιονομικών ανώτατων ορίων, τότε θα έχανε τον χαρακτήρα του ως ταμείο άμεσης προσφοράς βοήθειας σε περιπτώσεις απρόβλεπτων κρίσεων που οδηγούν σε σοβαρές διαταραχές της τοπικής, της περιφερειακής και της εθνικής οικονομίας και θα έπρεπε να διαθέτει έναν ειδικό προϋπολογισμό, γεγονός που θα το καθιστούσε πλέον ένα μέσο τακτικής βοήθειας για την αναδιάρθρωση. Βέβαια, δεδομένου ότι οι ετήσιες πιστώσεις του Ταμείου είναι εξαιρετικά χαμηλές για τον μεγαλεπίβολο και πολλά υποσχόμενο σκοπό που καλείται να υπηρετήσει, το σημαντικότερο όλων είναι να αυξηθούν οι πιστώσεις του, χωρίς όμως να απολεσθεί ο κατεπείγων χαρακτήρας του. Είναι πασιφανές ότι τα κονδύλια που διατίθενται για το ΕΤΠ είναι πολύ περιορισμένα και δεν επαρκούν για να διαδραματίσει τον σημαίνοντα ρόλο του. Στην πράξη, αποδεικνύεται ότι η μετάβαση από την μία προγραμματική περίοδο στην άλλη συνοδεύεται από τη μείωση των ετήσιων πιστώσεών του. Συγκεκριμένα, το ΕΤΠ κατά την προγραμματική περίοδο 2007-2013 είχε ετήσιο προϋπολογισμό 500 εκατομμυρίων ευρώ³⁷⁷. Η αισιόδοξη αποτίμηση της συνδρομής του Ταμείου στο τέλος της προγραμματικής περιόδου 2007-2013 αναμενόταν να οδηγήσει σε αύξηση αυτού του ποσού την επόμενη προγραμματική περίοδο. Όμως, οι ελπίδες διαψεύστηκαν, καθώς αποφασίστηκε ότι κατά την προγραμματική περίοδο 2014-2020, ο ετήσιος προϋπολογισμός του ΕΤΠ δεν θα υπερβαίνει το ποσό των 150 εκατομμυρίων (τιμές 2011)³⁷⁸. Το ίδιο συνεχίζει να ισχύει και στην τρέχουσα προγραμματική περίοδο 2021-2027, καθώς ο ετήσιος προϋπολογισμός του ΕΤΠ ανέρχεται μόλις σε 210 εκατομμύρια ευρώ³⁷⁹, γεγονός που αποδεικνύει ότι οι καλές προθέσεις στήριξης αυτού του Ταμείου δεν επαληθεύονται στην πράξη.

³⁷⁷ σύμφωνα με τις διατάξεις της παραγράφου 28 της διοργανικής συμφωνίας της 17ης Μαΐου 2006.

³⁷⁸ Σύμφωνα με τον Κανονισμό (ΕΕ, EURATOM) αριθ. 1311/2013 του Συμβουλίου της 2ας Δεκεμβρίου 2013 για τον καθορισμό του πολυετούς δημοσιονομικού πλαισίου για την περίοδο 2014-2020.

³⁷⁹ Σύμφωνα με τον Κανονισμό (ΕΕ, Ευρατόμ) 2020/2093 του Συμβουλίου, της 17ης Δεκεμβρίου 2020, για τον καθορισμό του πολυετούς δημοσιονομικού πλαισίου για τα έτη 2021 έως 2027 (ΕΕ L 433I της 22.12.2020, σ. 11. Σημειώνεται ότι έως σήμερα, υπήρξαν έξι πολυετή δημοσιονομικά πλαίσια (ΠΔΠ), συμπεριλαμβανομένου του ΠΔΠ 2021-2027. Η Συνθήκη της Λισαβόνας μετέτρεψε το ΠΔΠ από διοργανική συμφωνία σε κανονισμό. Το ΠΔΠ, το οποίο θεσπίζεται για περίοδο τουλάχιστον πέντε ετών, έχει στόχο να διασφαλίζει ότι οι δαπάνες της Ένωσης εξελίσσονται ομαλά και εντός των ορίων των ιδίων πόρων της. Καθορίζει τις διατάξεις με τις οποίες πρέπει να συμμορφώνεται ο ετήσιος προϋπολογισμός της Ένωσης, ώστε να διασφαλίζεται η δημοσιονομική πειθαρχία. Συγκεκριμένα, ο κανονισμός για το ΠΔΠ καθορίζει ανώτατα όρια δαπανών για ευρείες κατηγορίες δαπανών, τα αποκαλούμενα κονδύλια. Στις 2 Μαΐου 2018 η Επιτροπή υπέβαλε νομοθετικές προτάσεις σχετικά με νέο ΠΔΠ για την περίοδο 2021-2027. Στον απόηχο της έξαρσης του Covid-19, η Επιτροπή υπέβαλε, στις 27 Μαΐου 2020, σχέδιο ανάκαμψης (Next Generation EU) που περιελάμβανε αναθεωρημένες προτάσεις για το ΠΔΠ και τους ίδιους πόρους, καθώς και τη δημιουργία ενός μέσου ανάκαμψης ύψους 750 δισεκατομμυρίων ευρώ. Η δέσμη εγκρίθηκε στις 16 Δεκεμβρίου 2020.

Εξίσου σημαντική με την αύξηση της ετήσιας πίστωσής του είναι και η εξέταση της δυνατότητας προχρηματοδότησής του, που απουσιάζει έως σήμερα, αλλά και της αύξησης του ποσοστού συγχρηματοδότησής του. Οι απολυμένοι εργαζόμενοι χρήζουν άμεσης στήριξης και η προχρηματοδότηση από το ΕΤΠ θα ήταν μία άμεση λύση στην παροχή στήριξης και στην αποφυγή απώλειας πολύτιμου χρόνου. Δεδομένης, μάλιστα, της χρονοβόρας διαδικασίας έγκρισης της συνδρομής από το ΕΤΠ, παρά τις επανειλημμένες προς αυτή την κατεύθυνση προσπάθειες, σε συνδυασμό με το όχι ιδιαίτερα υψηλό ποσοστό συγχρηματοδότησης που παρέχει το ΕΤΠ σε σχέση με το ΕΚΤ, οδηγεί, τελικά, συχνά, τα κράτη – μέλη στην αναζήτηση άλλων εναλλακτικών του ΕΤΠ λύσεων, όπως είναι συνήθως αυτής του ΕΚΤ, το οποίο μάλιστα διαθέτει και πολύ υψηλά ποσοστά συγχρηματοδότησης.

Όπως είναι γνωστό, η πολιτική απασχόλησης στους κόλπους της Ε.Ε. εντάσσεται στην σφαίρα της εθνικής ευθύνης των κρατών – μελών. Η ύπαρξη του ΕΤΠ σε καμία περίπτωση δεν αντικαθιστά τη λογική αυτή. Αντίθετα, μάλιστα, η ύπαρξή του δικαιολογείται, καθώς σύμφωνα με το άρθρο 145 της ΣΛΕΕ, τα κράτη – μέλη οφείλουν να εργαστούν μαζί με την Ε.Ε. για την ανάπτυξη συντονισμένης στρατηγικής για την απασχόληση, με στόχο να προάγουν τη δημιουργία εξειδικευμένου, εκπαιδευμένου και ευπροσάρμοστου εργατικού δυναμικού και μία αγορά εργασίας που θα ανταποκρίνεται στις εξελίξεις της οικονομίας. Στο πλαίσιο αυτό, η ευθύνη των κρατών – μελών είναι αναμφισβήτητη και δεδομένη στη στήριξη των πληττόμενων εργαζομένων από την παγκοσμιοποίηση και την οικονομική κρίση, αλλά και το ΕΤΠ καλείται να παίξει τον ίδιο ακριβώς ρόλο με αυτές, χωρίς βέβαια να επιδιώκει να τις υποκαταστήσει, αλλά να παρέμβει, προσκομίζοντας πρόσθετα οφέλη στη σχετική εθνική δράση. Βασίζει την ύπαρξη και τη δράση του στην αρχή της επικουρικότητας³⁸⁰, σύμφωνα με την οποία στους τομείς που δεν υπάγονται στην αποκλειστική αρμοδιότητα της Ε.Ε., αυτή μπορεί να «παρεμβαίνει μόνο εφόσον και κατά τον βαθμό που οι στόχοι της προβλεπόμενης δράσης δεν μπορούν να επιτευχθούν επαρκώς από τα κράτη μέλη, τόσο σε κεντρικό όσο και σε περιφερειακό και τοπικό επίπεδο, μπορούν όμως, λόγω της κλίμακας ή των αποτελεσμάτων της προβλεπόμενης δράσης, να επιτευχθούν καλύτερα στο επίπεδο της Ένωσης». Λόγω της πρωτόγνωρης και

³⁸⁰ Άρθρο 5 της ΣΕΕ.

μεγάλης επίπτωσης των απρόβλεπτων αναδιαρθρώσεων των επιχειρήσεων στην κοινωνία, τα συνήθη εθνικά μέτρα στήριξης φαντάζουν ανεπαρκή, καθώς καμία χώρα δεν μπορεί να αντιμετωπίσει από μόνη της τις παγκόσμιες προκλήσεις, με αποτέλεσμα η παρασχεθείσα σε επίπεδο Ε.Ε. βοήθεια να καθίσταται απαραίτητη, αποτελεσματικότερη και να αντανακλά την ενωσιακή αλληλεγγύη προς τους απολυμένους εργαζόμενους. Είναι ξεκάθαρο ότι η κινητοποίησή του δημιουργεί προστιθέμενη αξία σε σχέση μόνο με την ανάληψη εθνικής δράσης.

Η δικαιολόγηση, όμως, της σύστασης του ΕΤΠ εξηγείται και για έναν πολύ σημαντικό ακόμη λόγο. Η απώλεια των θέσεων εργασίας, εν πολλοίς, οφείλεται στις αποφάσεις των κ - μ της ευρωπαϊκής οικογένειας για άνοιγμα της ευρωπαϊκής οικονομίας στον διεθνή οικονομικό ανταγωνισμό και, στο πλαίσιο αυτό, η Ε.Ε. επιδιώκει, ως πλήρως υπεύθυνη για τις επιλογές της, να αποδείξει ότι αναλαμβάνει την ευθύνη να δράσει επικουρικά των κρατών - μελών της, προκειμένου να αμβλυνθούν οι κοινωνικές συνέπειες των οικονομικών της επιλογών και πολιτικών. Βέβαια, κάποια κράτη - μέλη, που ήταν εξαρχής αντίθετα στη σύσταση του ΕΤΠ, αλλά και στη συνέχιση της λειτουργίας του στις επόμενες προγραμματικές περιόδους, αντιστρέφουν αυτό το επιχείρημα της ανάληψης της ευθύνης της Ε.Ε. για τις επιλογές της, υποστηρίζοντας ότι με αυτόν τον τρόπο μπορεί να εκληφθεί από την ευρωπαϊκή κοινωνία ως πάρα πολύ σοβαρή κι επικίνδυνη η ένταση κι έκταση των επιπτώσεων του ανοίγματος των αγορών για να απαιτείται ως επιβεβλημένη και η ευρωπαϊκή παρέμβαση, με αποτέλεσμα αντίθετο από το αναμενόμενο. Υπάρχει δηλαδή μεγάλη ανησυχία μήπως τελικά η Ε.Ε. δαινομοποιηθεί για τις οικονομικές κι εμπορικές της πολιτικές και προκληθεί μεγαλύτερη όξυνση της δυσaréσκειας αλλά και του φόβου των πολιτών για το άνοιγμα των αγορών αντί για άμβλυνση των ανησυχιών τους.

Πάντως, η συμβολή και η αξία του ΕΤΠ εστιάζεται και στο γεγονός ότι συμπληρώνει, αποτελεσματικά, τόσο τις ενέργειες των κρατών - μελών σε εθνικό, περιφερειακό και τοπικό επίπεδο, όσο και των δράσεων που συγχρηματοδοτούνται από τα διαρθρωτικά ταμεία³⁸¹. Η έμφαση που δίνει η Ε.Ε. στην έννοια της συμπληρωματικότητας φαίνεται και από την Ανακοίνωση της Επιτροπής της 6ης Μαΐου 1999 για τη συμπληρωματικότητα των πολιτικών της

³⁸¹ Βλ. άρθρο 6 του Κανονισμού 2021/691

Κοινότητας και των κρατών - μελών στον τομέα της συνεργασίας στην ανάπτυξη³⁸². Αυτή η σημασία στη συμπληρωματικότητα, μάλιστα, επιβεβαιώνεται τόσο στις τελικές εκθέσεις των κρατών - μελών όσο και στις ετήσιες ή διετείς εκθέσεις της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Συγκεκριμένα, στις τελικές εκθέσεις των κρατών - μελών παρατίθενται πάντοτε σε ξεχωριστό κεφάλαιο, με τον τίτλο: «Complementarity with assistance provided by other Community instruments, in particular the European Social Fund. Please mention any synergies in implementation between the various Funds», παραδείγματα συμπληρωματικότητας. Αλλά και από την πρώτη κιόλας ετήσια έκθεση της Επιτροπής, το 2008³⁸³ έως και την πιο πρόσφατη, διαρκώς τονίζεται ότι τα κράτη - μέλη που αιτούνται χρηματοδότησης από το ΕΤΠ οφείλουν να περιγράψουν τον τρόπο με τον οποίο σκοπεύουν να προωθήσουν τη συμπληρωματικότητα των ενεργειών του ΕΤΠ με εκείνες των διαρθρωτικών ταμείων. Πλήθος τέτοιων αξιοσημείωτων παραδειγμάτων επιτυχούς συμπληρωματικότητας μεταξύ του ΕΤΠ και του ΕΚΤ μνημονεύονται στις ετήσιες ή διετείς εκθέσεις της Επιτροπής, όπως είναι οι περιπτώσεις της BenQ (ΕΤΠ/2007/03)³⁸⁴, της Nokia (EGF/2009/002)³⁸⁵, της Volvo (EGF/2009/007)³⁸⁶, της Semiconductors (EGF/2010/011), της Noord Holland ICT (EGF/2010/012), της Mura (EGF/2010/014), της Heidelberger Druckmaschinen (EGF/2010/018) και πλήθος άλλων. Εκπεφρασμένη, μάλιστα, πρόθεση, των εκπροσώπων των κρατών - μελών στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο είναι να υπάρξει ακόμη μεγαλύτερη συνέργεια, προσθετικότητα και συντονισμός του ΕΤΠ τόσο με το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο (ΕΚΤ) όσο και με το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης (ΕΤΠΑ), αλλά και με τα μέτρα «που χρηματοδοτούνται σε εθνικό και περιφερειακό επίπεδο, μεταξύ άλλων για τη στήριξη προβληματικών επιχειρήσεων μέσα από μια ευνοϊκή για τη δημιουργία

³⁸² COM(99) 218.

³⁸³ COM(2008) 421 τελικό.

³⁸⁴ Στην περίπτωση της BenQ (ΕΤΠ/2007/03) ορισμένοι από τους πρώην εργαζόμενους της πρώτα παρακολούθησαν σύντομους κύκλους κατάρτισης που συγχρηματοδοτήθηκαν από ΕΚΤ, προκειμένου να αποκτήσουν το ευρωπαϊκό πιστοποιητικό ικανότητας χειρισμού ηλεκτρονικού υπολογιστή, και στη συνέχεια κατάρτιση διάρκειας 5 μηνών για την απόκτηση του επαγγελματικού τίτλου "Βοηθός διαχείρισης" με τη συγχρηματοδότηση του ΕΤΠ για την οποία χορηγήθηκε συνεισφορά το 2007.

³⁸⁵ Στην περίπτωση της Nokia (EGF/2009/002) έγινε διάκριση ανάμεσα στη δέσμη του ΕΤΠ και σε μια αρχική δέσμη ενεργητικών μέτρων στην αγορά εργασίας, τα οποία χρηματοδοτήθηκαν από το ΕΚΤ και από δημόσια και ιδιωτική συγχρηματοδότηση σε εθνικό επίπεδο. Η αρχική δέσμη που συγχρηματοδοτήθηκε από το ΕΚΤ περιλάμβανε τη σύσταση εταιρείας μετακίνησης (Transfergesellschaft) και μέτρα για σύνταξη ατομικού προφίλ, επαγγελματικό προσανατολισμό, ατομική συμβουλευτική, καθοδήγηση για την εύρεση εργασίας και βραχυπρόθεσμα προσόντα σύμφωνα με τις κατευθυντήριες γραμμές του Ομοσπονδιακού Γραφείου Απασχόλησης για το ΕΚΤ. Η δέσμη ενεργητικών μέτρων του ΕΤΠ στην αγορά εργασίας διαμορφώθηκε ως συμπλήρωμα στη δέσμη του ΕΚΤ.

³⁸⁶ Στην περίπτωση της Volvo (EGF/2009/007) οι εργαζόμενοι που, αντί να απολυθούν, επανακαταρτίστηκαν για να αναλάβουν νέα καθήκοντα μέσα στην ίδια εταιρεία, έλαβαν στήριξη που συγχρηματοδοτήθηκε από το ΕΚΤ, ενώ αυτοί που απολύθηκαν έλαβαν βοήθεια μέσα από τη συντονισμένη δέσμη εξατομικευμένων υπηρεσιών του ΕΤΠ.

θέσεων εργασίας μεταβατική περίοδο... για τον σκοπό αυτό, οι αιτήσεις για παρέμβαση του ΕΤΠ να υποβάλλονται από τις αρχές διαχείρισης των διαρθρωτικών ταμείων σε κάθε κράτος μέλος, υπό την προϋπόθεση ότι θα παρασχεθεί στις περιφερειακές αρχές διαχείρισης επαρκές προσωπικό, κατάρτιση και χρηματοδοτική στήριξη για να διασφαλίσουν αυτή τη διεύρυνση των αρμοδιοτήτων τους... να υπάρχει δυνατότητα πρόσβασης του κοινού στις αιτήσεις για χρηματοδότηση από το ΕΤΠ»³⁸⁷.

Ιδιαίτερο ενδιαφέρον παρουσιάζει το γεγονός ότι το ΕΤΠ ως ένα εργαλείο της ευρωπαϊκής κοινωνικής πολιτικής, που καλείται να διαχειριστεί τις οικονομικές και κοινωνικές συνέπειες της παγκοσμιοποίησης, της οικονομικής κρίσης και της τεχνολογικής και περιβαλλοντικής αλλαγής, αντικατοπτρίζει με τον πιο εύγλωπτο τρόπο τις ζυμώσεις που διενεργούνται στους κόλπους της Ε.Ε. τόσο στη διαμόρφωση των πολιτικών της επιλογών και στη λήψη των αποφάσεων όσο και στη γενικότερη αντιμετώπιση της κοινωνικής πολιτικής σε ευρωπαϊκό επίπεδο. Σύμφωνα με τον Paul – Louis Colon³⁸⁸, η ίδια η διαδικασία της δημιουργίας του Ταμείου αποδεικνύει ότι αυτό υπήρξε καρπός έντονων πολιτικών ζυμώσεων, που οδήγησαν σε έναν πολιτικό συμβιβασμό εθνικών και θεσμικών ευρωπαϊκών συμφερόντων, αντανakλώντας ξεκάθαρα τις διαφορετικές αντιλήψεις των διαφόρων κρατών – μελών και των ευρωπαϊκών θεσμικών οργάνων για την κοινωνική πολιτική και τον ρόλο που αυτή καλείται να διαδραματίσει σε ευρωπαϊκό επίπεδο. Συγκεκριμένα, το 2005, στη λογική του Ταμείου Αλληλεγγύης της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΤΑΕΕ)³⁸⁹, που λειτουργεί όταν ανακύψουν απρόβλεπτες κι επείγουσες καταστάσεις, η Επιτροπή πρότεινε τη σύσταση ενός Ταμείου που θα έπρεπε να επιληφθεί και να στηρίξει άμεσα όσους εργαζόμενους πλήττονται ξαφνικά από μαζικές απολύσεις λόγω των διαρθρωτικών αλλαγών των επιχειρήσεων ή λόγω της οικονομικής κρίσης. Αν και αρχικά το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο εγκατέλειψε αυτήν την πρόταση και δεν συμπεριελήφθη στη Λουξεμβουργιανή προεδρία τον Απρίλιο του 2005, καθώς κάποια κράτη

³⁸⁷ Έγγραφο Συνόδου A8-0227/2016, 5.7.2016 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, Έκθεση σχετικά με τις δραστηριότητες, τον αντίκτυπο και την προστιθέμενη αξία του Ευρωπαϊκού Ταμείου Προσαρμογής στην Παγκοσμιοποίηση κατά το διάστημα μεταξύ 2007 και 2014 (2015/2284(INI)).

³⁸⁸ Le fonds Européen d' Ajustation à la Mondialisation (FEM), «Courrier hebdomadaire dy CRISP», 2018/29 n° 2394-2395, pages 5 a 56 (<https://www.cairn.info/revue-courrier-hebdomadaire-du-crisp-2018-29-page-5.htm>).

³⁸⁹ Το Ταμείο Αλληλεγγύης της Ευρωπαϊκής Ένωσης δημιουργήθηκε για την αντιμετώπιση μεγάλων φυσικών καταστροφών και την εκδήλωση της ευρωπαϊκής αλληλεγγύης στις πληγείσες περιοχές της Ευρώπης. Το Ταμείο ιδρύθηκε μετά τις σοβαρές πλημμύρες που έπληξαν την Κεντρική Ευρώπη το καλοκαίρι του 2002. Έκτοτε, έχει χρησιμοποιηθεί σε 100 περιπτώσεις για την αντιμετώπιση καταστροφών, όπως πλημμύρες, δασικές πυρκαγιές, σεισμοί, καταιγίδες και ξηρασίες. Μέχρι σήμερα έχει παρασχεθεί βοήθεια πάνω από 7 δισ. ευρώ σε 28 διαφορετικές ευρωπαϊκές χώρες.

θεώρησαν ότι η δημιουργία αυτού του Ταμείου θα συνεπαγόταν και αύξηση της εθνικής τους συμβολής στον προϋπολογισμό της Ε.Ε., εντούτοις το φθινόπωρο δόθηκε το «πράσινο φως» για τη σύστασή του χάρη στην ακόλουθη ευνοϊκή πολιτική και οικονομική συγκυρία. Από την πλευρά της πολιτικής συγκυρίας, στη Σύνοδο του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου τον Ιούνιο του 2005 δεν επετεύχθη συμφωνία για την κατάρτιση του προϋπολογισμού της Ε.Ε., λόγω της διάστασης απόψεων μεταξύ της Γαλλίας και του Ηνωμένου Βασιλείου για την Κοινή Αγροτική Πολιτική (ΚΑΠ)³⁹⁰, με αποτέλεσμα τη διακοπή των σχετικών συνομιλιών και από την πλευρά της οικονομικής συγκυρίας, ανακοινώθηκε ότι η μεγάλη εταιρεία πληροφορικής Hewlett-Packard θα προβεί στην κατάργηση 14.000 θέσεων εργασίας παγκοσμίως, από τις οποίες οι 6.000 στην Ευρώπη και οι 1.250 στη Γαλλία, προκαλώντας την οργή του γάλλου προέδρου, Ζακ Σιράκ, που έψεξε την Ευρωπαϊκή Επιτροπή ότι παραμένει ανενεργή στις κοινωνικές συνέπειες της παγκοσμιοποίησης. Τότε, λοιπόν, είχε φτάσει η κατάλληλη στιγμή για τη γένεση του ΕΤΠ, καθώς τον Οκτώβριο του 2005, επί βρετανικής προεδρίας, η συζήτηση για τη δημιουργία του ΕΤΠ αποτέλεσε αφενός τον πιο εύσχημο τρόπο και το πιο πρόσφορο μέσο για την αναθέρμανση των σχέσεων και την επανέναρξη των συνομιλιών για την κατάρτιση του προϋπολογισμού της Ε.Ε., που είχαν διακοπεί λόγω της ψυχρότητας που δημιουργήθηκε στις σχέσεις Γαλλίας και Ηνωμένου Βασιλείου, και αφετέρου κατόρθωσε να μετουσιώσει, με θεσμικό τρόπο, την προσπάθεια της Ε.Ε. να επιδείξει το κοινωνικό της πρόσωπο απέναντι στις κοινωνικές επιπτώσεις της παγκοσμιοποίησης με τη σύσταση του ΕΤΠ. Με άλλα λόγια, η πρόταση για τη σύσταση του ΕΤΠ αποτέλεσε έναν πολύ βολικό τρόπο συμφιλίωσης των διαφορετικών απόψεων των κρατών – μελών σε θέματα οικονομικής πολιτικής και ενσωμάτωσε σε επίσημο κείμενο την κοινή βούλησή τους να δείξουν ότι δεν μένουν αδρανείς στις προκλήσεις που θέτει στην κοινωνία η παγκοσμιοποίηση. Η δημιουργία του ΕΤΠ αποτέλεσε, επομένως, έναν μεγάλο πολιτικό συμβιβασμό των εθνικών οικονομικών ανταγωνισμών κι εγωισμών, γεγονός που αποδεικνύει περίτρανα ότι η κοινωνική πολιτική, σε ευρωπαϊκό επίπεδο, έπεται της οικονομικής και εξυπηρετεί πρωτίστως τα οικονομικά συμφέροντα και ακολούθως τις κοινωνικές ανάγκες των ευρωπαίων πολιτών. Ο ρόλος της είναι να εξομαλύνει τις κοινωνικές αντιδράσεις απέναντι στην

³⁹⁰ με επακόλουθο και τη καταψήφιση της Ευρωπαϊκής Συνταγματικής Συνθήκης στα δημοψηφίσματα της Γαλλίας και της Ολλανδίας.

απελευθέρωση του εμπορίου, στην παγκοσμιοποίηση και στις εξελίξεις που επιφέρει η συνεχής τεχνολογική πρόοδος και να θωρακίσει την ευρωπαϊκή κοινωνία από τους υπαρκτούς κινδύνους που απειλούν την κοινωνική συνοχή της και την κοινωνική της ευημερία.

Προς επίρρωση των παραπάνω, άλλωστε, συνηγορεί και το γεγονός ότι ο προάγγελος για τη δημιουργία του ΕΤΠ ήταν το ΤΑΑ³⁹¹, ένα ομοσπονδιακό πρόγραμμα της κυβέρνησης των Ηνωμένων Πολιτειών το 1962, που στόχευε στο να λειτουργήσει ως ένα μέσο αντιστάθμισης και περιορισμού των επιβλαβών επιπτώσεων των εισαγωγών που υφίστανται ορισμένοι τομείς της οικονομίας των ΗΠΑ, δηλαδή ως ένα εργαλείο που θα καταπραΰνει τους πληττόμενους εργαζόμενους και θα αναστείλει τις κοινωνικές αντιδράσεις, νομιμοποιώντας «στα μάτια του κόσμου» τον νόμο για την εμπορική επέκταση των Η.Π.Α. Ομοίως δηλαδή και το ΕΤΠ εκλήθη να επιτελέσει αλλά επί ευρωπαϊκού εδάφους αυτή τη φορά, σαράντα πέντε χρόνια αργότερα, τον ίδιο ακριβώς ρόλο με το ΤΑΑ, δηλαδή τη νομιμοποίηση των οικονομικών επιλογών της Ε.Ε. και την αποφυγή ακραίων κοινωνικών αντιδράσεων.

Η διαπίστωση αυτή επαληθεύεται ακόμη και από το ότι το ΕΤΠ προέκυψε ως έναν βαθμό από την ιδέα του οικονομολόγου André Sapir³⁹² να δημιουργηθεί ένα Ταμείο Αναδιάρθρωσης (Fonds de Restructuration) για τη στήριξη της κατάρτισης και την προσαρμογή του ευρωπαϊκού εργατικού δυναμικού στις οικονομικές αλλαγές που συνδέονται με την παγκοσμιοποίηση³⁹³. Η πρότασή του ήταν ότι το Ταμείο αυτό θα προετοίμαζε το ανθρώπινο δυναμικό της Ευρώπης με την κατάλληλη κατάρτιση ώστε να προσαρμοστεί στις διαρκώς μεταβαλλόμενες ανάγκες της αγοράς εργασίας και να μην αντιδράσει στην απελευθέρωση του εμπορίου και των συναλλαγών, στον οικονομικό ανταγωνισμό, στην αναπόφευκτη και διαρκώς εξελισσόμενη τεχνολογία και στην παγκοσμιοποίηση. Συγκεκριμένα, πρότεινε όλοι όσοι πλήττονται από μαζικές απολύσεις να λαμβάνουν για έξι μήνες ένα επίδομα κατάρτισης ή ενθάρρυνσης της κινητικότητας ή της επιχειρηματικότητας, χρηματοδοτούμενο από την Ε.Ε., αλλά ελεγχόμενο από τις Δημόσιες Υπηρεσίες Απασχόλησης των κρατών – μελών.

³⁹¹ Βλ. κεφάλαιο ΙΙΙ.3. ΠΡΟΕΡΓΑΣΙΕΣ ΕΚΔΟΣΗΣ ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΥ ΣΤΗΝ Ε.Ε. ΓΙΑ ΤΟ ΕΤΠ.

³⁹² A. Sapir, «An Agenda for a growing Europe. Making the EU Economic System Deliver», juillet 2003, p. 148-149.

³⁹³ Συγκεκριμένα, ο Sapir εκλήθη από τον Πρόεδρο της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, Ρομάνο Πρόντι, το 2003 να παρουσιάσει μία μελέτη για πώς θα πρέπει να διαμορφωθούν οι ευρωπαϊκές οικονομικές πολιτικές ώστε να δοθεί περαιτέρω ώθηση στην ανάπτυξη, ιδίως μετά την είσοδο το 2004 και νέων κρατών – μελών στην ευρωπαϊκή οικογένεια εν μέσω συνθηκών παγκοσμιοποίησης.

Παρατηρείται ότι όλα όσα αναφέρονται τόσο στη Λευκή Βίβλο για την Ανάπτυξη, ανταγωνιστικότητα, απασχόληση³⁹⁴ όσο και στο όραμα της Στρατηγικής της Λισαβόνας και της «Ευρώπης 2020» ενσωματώνονται πλήρως στο ΕΤΠ και αποτυπώνονται στη στοχοθεσία του και στις παρεμβάσεις του. Εμπερικλείονται στις δράσεις των προγραμμάτων του όλα, ανεξαιρέτως, τα μέτρα που συντελούν στην άσκηση των ευρωπαϊκών ενεργητικών πολιτικών απασχόλησης. Άλλωστε, το ΕΤΠ δεν μπορεί να υποστηρίξει παθητικά μέτρα κοινωνικής προστασίας. Ξεκάθαρα αναφέρεται στο άρθρο 7 του Κανονισμού 2021/691 ότι επιλέξιμα μέτρα για τα οποία μπορεί να χορηγείται χρηματοδοτική συνεισφορά από το ΕΤΠ είναι μόνο όσα αποτελούν ενεργητικά μέτρα πολιτικής για την αγορά εργασίας. Στο πλαίσιο αυτό, η συντονισμένη δέσμη των υπηρεσιών του μπορεί να περιλαμβάνει τόσο ειδικά σχεδιασμένη κατάρτιση και επιμόρφωση, που θα περιλαμβάνει και την «απόκτηση δεξιοτήτων της τεχνολογίας των πληροφοριών και των επικοινωνιών, καθώς και άλλων δεξιοτήτων που απαιτούνται στην ψηφιακή εποχή, πιστοποίηση της αποκτηθείσας γνώσης και των αποκτηθεισών ικανοτήτων, εξατομικευμένες υπηρεσίες συνδρομής στην αναζήτηση εργασίας και δραστηριότητες για ομάδες στόχους, επαγγελματικό προσανατολισμό, συμβουλευτικές υπηρεσίες, καθοδήγηση, βοήθεια επανένταξης στην αγορά εργασίας, προώθηση της επιχειρηματικότητας, ενίσχυση για αυτοαπασχόληση, δημιουργία επιχείρησης, εξαγορά επιχείρησης από τους εργαζομένους της, και δραστηριότητες συνεργασίας» όσο και ειδικά χρονικώς περιορισμένα μέτρα, όπως επιδόματα αναζήτησης εργασίας, κίνητρα πρόσληψης για τους εργοδότες, επιδόματα κινητικότητας, επιδόματα τέκνου, επιδόματα κατάρτισης, επιδόματα διαβίωσης, και επιδόματα για φροντιστές, που όμως σε καμία περίπτωση το κόστος τους δεν υπερβαίνει το 35% του συνολικού κόστους της συντονισμένης δέσμης υπηρεσιών. Επίσης, το κόστος των επενδύσεων για αυτοαπασχόληση, σύσταση επιχείρησης και εξαγορά επιχείρησης από τους εργαζομένους της δεν μπορεί να υπερβαίνει τις 22.000,00€ ανά δικαιούχο.

Βέβαια, στα πρώτα έτη λειτουργίας του ΕΤΠ, δεν μπορεί να αποσιωπηθεί ο έντονος προβληματισμός που δημιούργησε η διαπίστωση ότι κάποια από τα μέτρα στήριξης των συγχρηματοδοτούμενων από το ΕΤΠ προγραμμάτων, όπως για παράδειγμα το μέτρο της στήριξης του εισοδήματος των εργαζομένων, δεν

³⁹⁴ Λευκή Βίβλος: «Ανάπτυξη, ανταγωνιστικότητα, απασχόληση. Οι προκλήσεις και η αντιμετώπιση τους για τη μετάβαση στον 21ο αιώνα», Λουξεμβούργο 1994.

προσέφερε ευρωπαϊκή προστιθέμενη αξία³⁹⁵. Τέτοιου είδους μέτρα στήριξης, δηλαδή δαπάνες σε μετρητά προς αντιστάθμιση της ανεργίας, που περιλάμβαναν πληρωμές από δημόσιους πόρους σε απολυμένους (επιδόματα ανεργίας), όπως και συντάξεις στους δικαιούχους πριν από την «κανονική» ηλικία συνταξιοδότησης (προγράμματα πρόωρης συνταξιοδότησης), δεν συνέβαλαν στην ευρωπαϊκή προστιθέμενη αξία, διότι θα μπορούσαν να είχαν χρηματοδοτηθεί από τα ίδια τα κράτη - μέλη. Αντιθέτως, μάλιστα, από τη μία εγκλώβιζαν συχνά τους ωφελούμενους σε αδράνεια και δεν τους κινητοποιούσαν προκειμένου να επανενταχθούν στην αγορά εργασίας και από την άλλη, μείωναν σημαντικά και το χρηματικό μερίδιο των ενεργητικών μέτρων που περιλαμβάνονταν σε κάθε πρόγραμμα στήριξης από το ΕΤΠ. Διαπιστώθηκε ότι συνολικά, τα μέτρα στήριξης των εργαζομένων αντιστοιχούσαν στο ένα τρίτο των δαπανών των προγραμμάτων που συγχρηματοδοτούνταν από το ΕΤΠ³⁹⁶. Σε ογδόντα εννέα (89) προγράμματα του ΕΤΠ διαπιστώθηκε ότι το 33% της στήριξης από το ΕΤΠ προς τους εργαζόμενους αφορούσε σε επιδόματα ανεργίας. Για τον λόγο αυτόν άλλωστε και στον νέο κανονισμό 2021/691 αναφέρεται ότι «η συμπερίληψη χρηματικών επιδομάτων σε συντονισμένες δέσμες εξατομικευμένων υπηρεσιών θα πρέπει να είναι περιορισμένη».

Επίσης, άξιο ιδιαίτερης προσοχής είναι και το γεγονός ότι το ΕΤΠ, προκειμένου να υπηρετήσει τα συμφέροντα της οικονομικής ανάπτυξης της Ε.Ε., εμπλέκεται και σε πεδία δράσης άλλων ευρωπαϊκών πολιτικών, όπως είναι η περιφερειακή πολιτική, η εκπαιδευτική πολιτική, η πολιτική ισότητας των φύλων και η οικογενειακή πολιτική, αποκομίζοντας τελικά με τη δράση του σημαντικά οφέλη και στην πολιτική κοινωνικής προστασίας και καταπολέμησης του κοινωνικού αποκλεισμού.

Συγκεκριμένα, το ΕΤΠ ως προς τον σχεδιασμό του και την εφαρμογή του εμπλέκεται στα χωράφια της περιφερειακής πολιτικής της Ε.Ε. Η πρόθεση του ΕΤΠ είναι αφενός να ενσκήψει σε προσωπικό κι εξατομικευμένο επίπεδο στους πληττόμενους δικαιούχους του και αφετέρου να προσδώσει μία ορατή συμβολή στην άμβλυνση και στην επίλυση των προβλημάτων που ανακύπτουν στην αγορά εργασίας σε περιφερειακό και τοπικό επίπεδο. Για τον λόγο αυτόν, στο άρθρο 1

³⁹⁵ Ευρωπαϊκή προστιθέμενη αξία είναι η αξία που προσθέτει μία ενέργεια της Ε.Ε. στην αξία που θα είχε δημιουργηθεί από τα κράτη - μέλη εάν ενεργούσαν μεμονωμένα.

³⁹⁶ Βλ. ειδική έκθεση αριθμ.72013 του Ευρωπαϊκού Ελεγκτικού Συνεδρίου «Πρόσφερε το Ευρωπαϊκό Ταμείο Προσαρμογής στην Παγκοσμιοποίηση Ευρωπαϊκή Προστιθέμενη Αξία στην επανένταξη των απολυθέντων εργαζομένων;»

του ιδρυτικού Κανονισμού του ΕΤΠ, αναφέρεται ότι το Ταμείο αναλαμβάνει δράση στις περιπτώσεις εκείνες κατά τις οποίες οι μαζικές απολύσεις έχουν σοβαρό αντίκτυπο στην περιφερειακή ή στην τοπική οικονομία, ενώ στο άρθρο 5 τονίζεται ότι στην αίτηση που υποβάλλουν τα κράτη – μέλη, προκειμένου να τύχουν της συνδρομής του ΕΤΠ, θα πρέπει να υπάρχει αναλυτική περιγραφή της περιοχής, όπου θα λάβει χώρα η παρέμβαση καθώς και του αναμενόμενου αντίκτυπου των απολύσεων στην απασχόληση σε τοπικό, περιφερειακό ή εθνικό επίπεδο. Πράγματι, μελετώντας κανείς τις σχετικές αιτήσεις των κρατών – μελών για τη λήψη στήριξης από το ΕΤΠ, διαπιστώνει ότι σε κάθε αίτηση χρηματοδότησης παρουσιάζεται με πολλά κι επαρκώς τεκμηριωμένα επιχειρήματα ο αναμενόμενος αντίκτυπος των απολύσεων στην απασχόληση σε τοπικό, περιφερειακό και εθνικό επίπεδο. Τα σχετικά επικαλούμενα στοιχεία στις αιτήσεις χρηματοδότησης στη συνέχεια ενσωματώνονται και στις σχετικές προτάσεις της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για την κινητοποίηση του ΕΤΠ προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο. Τέλος, το πιο ενδιαφέρον είναι ότι τα κράτη – μέλη οφείλουν στις εκθέσεις τους, που αποστέλλουν στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή το αργότερο έξι μήνες μετά το πέρας της παρέμβασης, να αιτιολογήσουν τον βαθμό στον οποίο τελικά ωφελήθηκε από την παρέμβαση η τοπική κοινωνία και η αγορά εργασίας. Πολύ δε σημαντικό είναι ότι στον σχεδιασμό των προγραμμάτων από την κεντρική διοίκηση λαμβάνουν μέρος και οι σχετικοί εμπλεκόμενοι περιφερειακοί και τοπικοί θεσμικοί παράγοντες (κοινότητα, περιφέρεια, τοπικά εργατικά σωματεία και συνδικάτα, τοπικοί επιχειρηματικοί φορείς και οργανώσεις) και μέσω αυτής της εποικοδομητικής συνεργασίας προκύπτει η κατάλληλη δέσμη μέτρων που θα συμπεριληφθούν στα προγράμματα του ΕΤΠ ώστε να ικανοποιήσουν τις ανάγκες τόσο των ωφελουμένων όσο και της τοπικής αγοράς εργασίας και της τοπικής κοινωνίας. Είναι πολύτιμη η εμπλοκή των τοπικών αρχών που γνωρίζουν από κοντά τις ανάγκες της τοπικής αγοράς εργασίας, της τοπικής κοινωνίας κι άρα καλύτερα τις υπάρχουσες κοινωνικές ανάγκες των ατόμων. Υπάρχει αμεσότητα και καθίσταται εφικτή η προσαρμογή των παρεμβάσεων στις κατά τόπους συγκεκριμένες κι εξατομικευμένες ανάγκες και ιδιαιτερότητες της κοινότητας. Άλλωστε δεν είναι τυχαίο ότι, όταν ο Sapir το 2003 πρότεινε την ιδέα ενός Ταμείου Αναδιάρθρωσης (Fonds de Restructuration) για τη στήριξη της κατάρτισης και την προσαρμογή του ευρωπαϊκού εργατικού

δυναμικού στις οικονομικές αλλαγές που συνδέονται με την παγκοσμιοποίηση, βρήκε τη σθεναρή αντίδραση του τότε αρμόδιου για θέματα περιφερειακής πολιτικής ευρωπαίου Επιτρόπου Michel Barnier, που θεωρούσε ότι κάτι τέτοιο θα έθετε σε επανεξέταση την αποτελεσματικότητα της διαμορφωθείσας περιφερειακής πολιτικής.

Πολύ μεγαλύτερη, βέβαια, αποδεικνύεται η σχέση του ΕΤΠ με την εκπαιδευτική πολιτική. Δεδομένου ότι η εκπαιδευτική πολιτική αποτελεί σημαντικό παράγοντα στην περαιτέρω θωράκιση των πληττόμενων εργαζομένων, παρατηρείται ότι σε όλα ανεξαιρέτως τα προγράμματα του ΕΤΠ περιλαμβάνονται μέτρα εκπαιδευτικής πολιτικής. Συγκεκριμένα, ενθαρρύνεται με διάφορα κίνητρα τόσο η επιστροφή στο σχολείο όσων ωφελουμένων του ΕΤΠ πρόωρα το εγκατέλειψαν, όσο και η συνέχιση των σπουδών τους στη μεταδευτεροβάθμια και στην τριτοβάθμια εκπαίδευση, όπως και η συνδρομή των πανεπιστημιακών ιδρυμάτων κατά τον σχεδιασμό των προγραμμάτων στην ανίχνευση των πραγματικών αναγκών της πληττόμενης αγοράς εργασίας κ.ά.

Αξιοπρόσεκτη, όμως, είναι και η σχέση του ΕΤΠ με την πολιτική ισότητας των φύλων, με την πολιτική της συμφιλίωσης επαγγελματικής και οικογενειακής ζωής και ευρύτερα με την οικογενειακή πολιτική. Η πολιτική της ισότητας των δύο φύλων και της καταπολέμησης των διακρίσεων διαπνέει τη λογική του ΕΤΠ, καθώς οφείλει να εξασφαλίζει ότι θα προωθηθεί η ισότητα μεταξύ ανδρών και γυναικών και θα ενσωματωθεί η διάσταση του φύλου σε όλα τα στάδια της εφαρμογής του, μέσω της λήψης όλων εκείνων των μέτρων που απαιτούνται για την πρόληψη των διακρίσεων λόγω φύλου, φυλετικής ή εθνοτικής καταγωγής, θρησκείας ή πεποιθήσεων, αναπηρίας, ηλικίας ή γενετήσιου προσανατολισμού. Στην πράξη, αποδεικνύεται ότι η διάσταση αυτή λαμβάνεται σοβαρά υπόψη, καθώς στις αιτήσεις χρηματοδότησης των κρατών – μελών αναφέρεται ο ακριβής αριθμός των ανδρών και των γυναικών για τους οποίους το κράτος αιτείται στήριξης, όπως και πληροφορίες για την ηλικία τους και την φυλετική ή εθνοτική καταγωγή τους. Ειδικότερα, στα προγράμματα αναγνωρίζονται οι ανισότητες που παρουσιάζονται μεταξύ των φύλων στην αγορά εργασίας και επιδιώκεται να ενθαρρύνεται η συμμετοχή των γυναικών, που μάλιστα συχνά είναι ίση ή και μεγαλύτερη σε κάποιες περιπτώσεις από εκείνη των ανδρών. Ακόμη, η τήρηση της αρχής της ισότητας των δύο φύλων διασφαλίζεται και σε επίπεδο διαχείρισης

των έργων του ΕΤΠ, καθώς: α) οι φορείς που υλοποιούν τις δράσεις του διέπονται στη λειτουργία τους από την ίδια αρχή, εξασφαλίζοντας πως στο στελεχιακό δυναμικό τους εκπροσωπούνται ισάξια τα δύο φύλα, β) οι δράσεις πληροφόρησης και δημοσιότητας των έργων του ΕΤΠ πραγματοποιούνται με γνώμονα την ισότιμη προβολή των δύο φύλων, γ) οι ενέργειες προσέγγισης των ωφελούμενων στηρίζονται στην ίση μεταχείριση ανδρών και γυναικών και δ) σε κανένα στάδιο υλοποίησης των ενεργειών του ΕΤΠ δεν τίθενται ως κριτήρια αξιολόγησης ή αποκλεισμού το φύλο, η εθνικότητα, η θρησκεία, οι πεποιθήσεις, η ηλικία, η αναπηρία ή ο γενετήσιος προσανατολισμός και ως εκ τούτου δεν παρεμποδίστηκε η ισότιμη προσβασιμότητα όλων. Επίσης, κάποιες από τις δράσεις που περιλαμβάνουν τα προγράμματα του ΕΤΠ αφορούν στις γυναίκες που ασχολούνται με τη φύλαξη και τη φροντίδα των προστατευόμενων μελών της οικογένειάς τους, διευκολύνοντάς τες να καταρτιστούν εξ αποστάσεως ή να λειτουργήσουν τη δική τους επιχείρηση εντός της οικίας τους. Άλλωστε, στο άρθρο 7 του Κανονισμού 2021/691 προβλέπεται και η παροχή αλλά για χρονικώς περιορισμένο διάστημα επιδόματος τέκνου και επιδόματος για φροντιστές, που όμως σε καμία περίπτωση το κόστος τους δεν θα υπερβαίνει το 35% του συνολικού κόστους της συντονισμένης δέσμης υπηρεσιών. Η λήψη τέτοιου είδους μέτρων, απεικονίζει κι επιβεβαιώνει, άλλωστε, την έμφυλη συγκρότηση της κοινωνικής πολιτικής, καθώς τα καθιερωμένα πρότυπα φύλου επηρεάζουν τον σχεδιασμό της κοινωνικής πολιτικής.

Από την προαναφερθείσα ανάμειξη του ΕΤΠ στο πεδίο δράσης άλλων ευρωπαϊκών πολιτικών και κυρίως από την συμπερίληψη στους κόλπους του όλων των ενεργητικών πολιτικών απασχόλησης προκύπτει ότι είναι αναμφισβήτητη η συμβολή του και στην πολιτική της κοινωνικής προστασίας και στην άμβλυνση των φαινομένων της φτώχειας και του κοινωνικού αποκλεισμού. Χάρη στην εφαρμογή ενεργητικών πολιτικών απασχόλησης στα προγράμματα του ΕΤΠ και χάρη στην θετική του εμπλοκή στο πεδίο της περιφερειακής πολιτικής, της εκπαιδευτικής πολιτικής, της πολιτικής ισότητας των φύλων και της οικογενειακής πολιτικής επιτυγχάνεται η στήριξη τόσο των ωφελούμενων του όσο και της τοπικής κοινωνίας εντός της οποίας έλαβαν χώρα οι επιπτώσεις της αναδιάρθρωσης των επιχειρήσεων, της οικονομικής κρίσης και των τεχνολογικών αλλαγών. Αποτελεί ένα ολοκληρωμένο σύνολο δράσεων που παρέχει άμεση

ψυχολογική στήριξη στους δικαιούχους του, εξατομικευμένη επαγγελματική καθοδήγηση, ενίσχυση εκείνων των γνώσεων και των δεξιοτήτων τους που θα τους είναι απαραίτητες στη σύγχρονη τεχνολογική εποχή και που θα τους στρέψουν σε επαγγελματικές διεξόδους ως μισθωτούς ή ως αυτοαπασχολούμενους κι ως επιχειρηματίες που θα μπορούν να εξελιχθούν σε βάθος χρόνου, προστατεύοντας παράλληλα και το σύνολο της τοπικής τους κοινωνίας από φαινόμενα φτωχοποίησης και κοινωνικού αποκλεισμού.

Μάλιστα, σε σχέση με τη συνδρομή του ΕΤΠ στην αποφυγή εκδήλωσης φαινομένων κοινωνικής περιθωριοποίησης, δεν είναι καθόλου αξιοκαταφρόνητη αλλά, αντιθέτως, πολύ σημαντική η ευεργετική επίδραση που ασκεί το ΕΤΠ στην πληγωμένη ψυχολογία των δικαιούχων του. Το Ταμείο βοηθά το άτομο να αισθανθεί ότι δεν είναι μόνο του κι ότι η «πολιτεία» - που αντανακλάται στο πρόσωπο τόσο του κράτους όσο και της Ε.Ε. με τη συγχρηματοδότηση και τη στήριξη των προγραμμάτων του ΕΤΠ - ενσκήπτει στο αιφνίδιο γεγονός της απώλειας της εργασίας του και το συντρέχει. Δεν είναι ήσσονος σημασίας το γεγονός ότι σε συνεντεύξεις που παραχώρησαν οι ωφελούμενοι των προγραμμάτων αυτών³⁹⁷, αλλά και σε σχετικές μελέτες που έγιναν επισημαίνεται ότι ήταν πολύ σπουδαίο για αυτούς να γνωρίζουν και κυρίως έμπρακτα να λαμβάνουν ψυχολογική στήριξη και μία καθοδήγηση ώστε να ξεπεράσουν την αρχική αιφνιδιαστική και σοκαριστική είδηση της απώλειας της εργασίας τους³⁹⁸. Επίσης, το ΕΤΠ ακολουθεί πιστά όλους τους στρατηγικούς στόχους της Ε.Ε. και ευθυγραμμίζεται πλήρως με τις άλλες ευρωπαϊκές πολιτικές. Πρώτα από όλα, το ΕΤΠ υπηρετεί τον βασικό στόχο της Ε.Ε. που είναι η τόνωση της απασχόλησης, ανεξαρτήτου μορφής, καθώς παρέχει στήριξη σε άτομα που χάνουν την οποιαδήποτε μορφή απασχόλησής τους. Παρατηρείται ότι επιλέξιμοι δικαιούχοι του ΕΤΠ είναι όσοι απώλεσαν την εργασία τους, ασχέτως αν αυτή ήταν πλήρης, μερική, αορίστου ή ορισμένου χρόνου, προσωρινή ή δεν ήταν μισθωτή, αλλά επρόκειτο για αυτοαπασχόληση ή για επιχειρηματική δράση. Πλέον, για να εξασφαλιστεί ότι η στήριξη του ΕΤΠ θα είναι διαθέσιμη σε όλους τους πληττόμενους εργαζόμενους, ανεξάρτητα από την εργασιακή τους σχέση και τη

³⁹⁷ Πλήθος σχετικών συνεντεύξεων είναι διαθέσιμο στο: <https://ec.europa.eu/social/main.jsp?langId=el&catId=326>

³⁹⁸ Όπως αναφέρει και ο Paul - Louis Colon, η ψυχολογική επίδραση του ΕΤΠ είναι θετική σε κάθε ωφελούμενο καθώς η απώλεια της εργασίας του συνιστά μία κρίση στη ζωή τόσο του ίδιου όσο και του περιγυρού του και τον βοηθά να ξεπεράσει το αρχικό σοκ και να επανακτήσει την αυτοπεποίθησή του, ώστε να κινητοποιηθεί και να επανενταχθεί στην αγορά εργασίας, Βλ. Le fonds Européen d' Ajustation à la Mondialisation (FEM), «Courrier hebdomadaire dy CRISP», 2018/29 no 2394-2395, pages 5 a 56 (<https://www.cairn.info/revue-courrier-hebdomadaire-du-crisp-2018-29-page-5.htm>).Le fonds Europeen σελ. 33

σύμβαση εργασίας τους, η έννοια των «εργαζομένων» διευρύνθηκε από τον ιδρυτικό κανονισμό έως τον ισχύοντα σημερινό. Συγκεκριμένα, στον Κανονισμό 1927/2006 δε δίδεται ένας ορισμός για τον απασχολούμενο. Στη συνέχεια όμως, στο άρθρο 3 του Κανονισμού 1309/2013 ορίζεται ότι ως δικαιούχος νοείται τόσο ο εργαζόμενος η απασχόληση του οποίου λήγει πρόωρα εξαιτίας απόλυσης λόγω πλεονασμού όσο και ο αυτοαπασχολούμενος, ο οποίος απασχολούσε το πολύ 10 εργαζομένους που απολύθηκαν λόγω πλεονασμού και του οποίου η δραστηριότητα έπαυσε, υπό την προϋπόθεση ότι η δραστηριότητα ήταν ευαπόδεικτα εξαρτημένη από την επιχείρηση, που προέβη στις απολύσεις. Σήμερα, βάσει του ισχύοντος Κανονισμού 2021/691, ξεκάθαρα στο άρθρο 3 δίδονται σαφείς ορισμοί τόσο για τον «απολυμένο εργαζόμενο», που θεωρείται εκείνος ο εργαζόμενος, ανεξαρτήτως είδους ή διάρκειας της εργασιακής του σχέσης, του οποίου η σύμβαση ή σχέση εργασίας έπαυσε πρόωρα με απόλυση λόγω πλεονασμού, ή του οποίου η σύμβαση ή σχέση εργασίας δεν ανανεώθηκε, για οικονομικούς λόγους όσο και για τον «αυτοαπασχολούμενο», που θεωρείται το φυσικό πρόσωπο που απασχολεί λιγότερους από 10 εργαζομένους.

Επίσης, διαπιστώνει κανείς ότι και το ΕΤΠ καλείται στο όνομα της αιεφόρου ανάπτυξης και της διατήρησης, της προστασίας και της βελτίωσης της ποιότητας του περιβάλλοντος να υπηρετήσει τον διατυπωμένο στο πολυετές δημοσιονομικό πλαίσιο 2021-2027 φιλόδοξο στόχο της ενσωμάτωσης της διάστασης του κλίματος σε όλα τα προγράμματα της Ε.Ε. ούτως ώστε το 25% των δαπανών της να διατίθενται για κλιματικούς στόχους. Συγκεκριμένα, η συνεισφορά του ΕΤΠ στην επίτευξη αυτού του στόχου θα παρακολουθείται μέσω ενός συστήματος κλιματικών ενδείξεων της Ε.Ε. σε κατάλληλο επίπεδο ανάλυσης, συμπεριλαμβανομένης της χρήσης πιο ακριβών μεθοδολογιών, όταν αυτές είναι διαθέσιμες, ενώ παράλληλα η Επιτροπή θα επιδιώξει να εντοπίσει τις σχετικές κλιματικές δράσεις σε όλη την πορεία της προετοιμασίας, της εφαρμογής και της αξιολόγησης των προγραμμάτων του ΕΤΠ.

Επίσης, στο ίδιο πλαίσιο, παρατηρείται και η συνέχιση στους κόλπους του ΕΤΠ της μεγάλης παράδοσης που υπάρχει στην καλλιέργεια του κοινωνικού διαλόγου σε όλα τα επίπεδα, τοπικό, περιφερειακό, εθνικό, ευρωπαϊκό και στη συνεργασία όλων των κ - μ. Ο τρόπος διαμόρφωσης, οργάνωσης και λειτουργίας του ΕΤΠ αποτελούν την καλύτερη ίσως απόδειξη της αξίας και των γόνιμων

αποτελεσμάτων του κοινωνικού διαλόγου³⁹⁹, που αποτελεί θεμελιώδη συνιστώσα του ευρωπαϊκού κοινωνικού μοντέλου και πολύτιμο εργαλείο στον σχεδιασμό γενικότερα της ευρωπαϊκής κοινωνικής πολιτικής και της πολιτικής απασχόλησης. Οι εκτενείς διαβουλεύσεις με τους ενδιαφερόμενους, οι ανοικτές διαδικτυακές διαβουλεύσεις για το μέλλον του ΕΤΠ, αποτελούν ίσως την απτή απόδειξη του τρόπου συνδιαμόρφωσης των πολιτικών εντός των κόλπων της Ε.Ε. Στο πλαίσιο του ΕΤΠ, χάρη στον κοινωνικό διάλογο, όλοι οι θεσμικά, πολιτικά, οικονομικά και κοινωνικά εμπλεκόμενοι συμβάλλουν ουσιαστικά στο σχεδιασμό των μέτρων δράσης των προγραμμάτων του ΕΤΠ. Η συντονισμένη δέσμη των υπηρεσιών του καταρτίζεται κατόπιν διαβουλεύσεων με τους δικαιούχους για τους οποίους ζητείται ενίσχυση, τους εκπροσώπους τους ή τους κοινωνικούς εταίρους, κατά περίπτωση. Μέσω της προώθησης του κοινωνικού διαλόγου ενισχύεται και βελτιώνεται η συμμετοχή των κοινωνικών εταίρων στην ευρωπαϊκή διακυβέρνηση, στη λήψη αποφάσεων και στην υλοποίησή τους. Κατά τον σχεδιασμό των προγραμμάτων ο κοινωνικός διάλογος ανάμεσα στους ίδιους τους δικαιούχους, στους τοπικούς και περιφερειακούς παράγοντες και στην κεντρική διοίκηση επιφέρει καλύτερα αποτελέσματα σε σχέση με το μείγμα των μέτρων δράσης που θα περιληφθούν στα προγράμματα του ΕΤΠ. Αλλά και η συζήτηση και η ανταλλαγή απόψεων και εμπειριών των ατόμων που αποτελούν τα σημεία επαφής κάθε κράτους – μέλους με την ευρωπαϊκή διοίκηση του ΕΤΠ βοηθά σημαντικά στην κατανόηση του ρόλου του ΕΤΠ, στον εντοπισμό των αδυναμιών του, στον εμπλουτισμό των προγραμμάτων του με νέες δράσεις, στην αποφυγή επανάληψης αναποτελεσματικών μέτρων και στην ανταλλαγή τεχνογνωσίας. Σημαντικό, επίσης, είναι ότι το ΕΤΠ διέπεται πλήρως στη λειτουργία του από την αρχή της ίσης μεταχείρισης και της ισότητας των ευκαιριών. Άλλωστε, στο σημείο 25 του Κανονισμού 2021/691 αναφέρεται ότι: «Κατά την εκπόνηση ενεργητικών μέτρων της πολιτικής για την αγορά εργασίας τα κράτη μέλη θα πρέπει να δίνουν ιδιαίτερη προσοχή στους μειονεκτούντες δικαιούχους, συμπεριλαμβανομένων των ατόμων με αναπηρίες, των ατόμων με εξαρτώμενους συγγενείς, των νέων και των ηλικιωμένων ανέργων, των ατόμων με χαμηλού επιπέδου προσόντα, των ατόμων που προέρχονται από οικογένειες μεταναστών και των ατόμων που

³⁹⁹ Η νομική βάση του κοινωνικού διαλόγου βρίσκεται στα άρθρα 151-156 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΣΛΕΕ).

διατρέχουν κίνδυνο φτώχειας, καθώς οι ομάδες αυτές βιώνουν ιδιαίτερα προβλήματα επανένταξης στην αγορά εργασίας. Ωστόσο, οι αρχές της ισότητας των φύλων και της απαγόρευσης των διακρίσεων, οι οποίες συγκαταλέγονται στις θεμελιώδεις αξίες της Ένωσης και κατοχυρώνονται στον πυλώνα, θα πρέπει να τηρούνται και να προάγονται κατά την εφαρμογή του ΕΤΠ». Πράγματι, από την εξέταση των προγραμμάτων του ΕΤΠ προκύπτει ότι εφαρμόστηκε και ενσωματώθηκε η αρχή της ίσης μεταχείρισης και της ισότητας των ευκαιριών στο σύνολο των παρεχόμενων υπηρεσιών, καθώς κανένας από τους ωφελούμενους των προγραμμάτων δεν αποκλείστηκε από τη συμμετοχή τους στις επιμέρους Ενέργειες. Επίσης, στις τελικές εκθέσεις των κ - μ γίνεται αναφορά σε ξεχωριστό κεφάλαιο, με τον τίτλο «Equal opportunities and non-discrimination», στο πώς ο σχεδιασμός και η υλοποίηση των έργων πραγματοποιήθηκαν, λαμβάνοντας υπόψη τις απαιτήσεις της μη διάκρισης, της ισότιμης πρόσβασης στις υπηρεσίες και στην πληροφόρηση και της ισότιμης συμμετοχής στην πράξη όλων των κατηγοριών των ατόμων με αναπηρία, με βάση το ψήφισμα της Οδηγίας 2000/78 ΕΚ του Συμβουλίου της 27ης Νοεμβρίου 2000 «για τη διαμόρφωση γενικού πλαισίου για την ίση μεταχείριση στην απασχόληση και την εργασία», ανεξαρτήτως θρησκευτικών ή άλλων πεποιθήσεων, αναπηρίας, ηλικίας ή γενετήσιου προσανατολισμού (Επίσημη Εφημερίδα των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων 02.12.2000), οι οποίες επιτάσσουν την ανάπτυξη και διαμόρφωση μιας Κοινωνίας Προσβάσιμης και φιλικής προς όλους.

Επιπλέον, το ΕΤΠ επιβεβαιώνει τις αρχές του Ευρωπαϊκού Πυλώνα Κοινωνικών Δικαιωμάτων για την αντιμετώπιση των κοινωνικών προκλήσεων στην Ευρώπη⁴⁰⁰. Ο Πυλώνας αυτός λειτουργεί ως ένα γενικό κατευθυντήριο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού Ταμείου Προσαρμογής στην Παγκοσμιοποίηση και μνημονεύεται ρητά στο άρθρο 2 του Κανονισμού 2021/691. Είναι αξιοσημείωτο ότι και οι τρεις κατηγορίες του Πυλώνα υπηρετούνται μέσα από τις μέτρα στήριξης που παρέχει στους ωφελούμενούς του. Συγκεκριμένα, στον ακόλουθο Πίνακα, αιτιολογείται η τήρηση των αρχών αυτών στα διάφορα μέτρα που υλοποιούνται στα προγράμματα στήριξης του ΕΤΠ.

⁴⁰⁰ Ο Ευρωπαϊκός Πυλώνας Κοινωνικών Δικαιωμάτων διακηρύχθηκε στις 17 Νοεμβρίου 2017, από κοινού από το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο και την Επιτροπή.

ΠΙΝΑΚΑΣ 119:

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΣ ΠΥΛΩΝΑΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ			
ΟΙ ΤΡΕΙΣ ΚΑΤΗΓΟΡΙΕΣ	A/A	ΟΙ 20 ΑΡΧΕΣ	ΜΕΤΡΑ ΠΟΥ ΥΛΟΠΟΙΟΥΝΤΑΙ ΣΤΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΤΟΥ ΕΤΠ
1. ΙΣΟΤΗΤΑ ΕΥΚΑΙΡΙΩΝ ΚΑΙ ΠΡΟΣΒΑΣΗ ΣΤΗΝ ΕΡΓΑΣΙΑ	1.	Εκπαίδευση, κατάρτιση και διά βίου μάθηση	ΣΕ ΟΛΑ ΤΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΤΟΥ ΕΤΠ ΠΕΡΙΛΑΜΒΑΝΟΝΤΑΙ ΜΕΤΡΑ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗΣ ΚΑΙ ΣΕ ΠΟΛΛΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΠΕΡΙΛΑΜΒΑΝΟΝΤΑΙ ΜΕΤΡΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΤΩΝ ΩΦΕΛΟΥΜΕΝΩΝ.
	2.	Ισότητα των φύλων	ΣΕ ΚΑΘΕ ΕΚΘΕΣΗ ΚΡΑΤΟΥΣ – ΜΕΛΟΥΣ ΕΞΙ ΜΗΝΕΣ ΜΕΤΑ ΤΟ ΠΕΡΑΣ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΓΙΝΕΤΑΙ ΣΑΦΗΣ ΑΝΑΦΟΡΑ ΣΤΟ ΠΩΣ ΕΦΑΡΜΟΣΤΗΚΕ Η ΙΣΟΤΗΤΑ ΤΩΝ ΦΥΛΩΝ. ΕΠΙΣΗΣ, ΣΤΙΣ ΕΤΗΣΙΕΣ Ή ΔΙΕΤΕΙΣ ΕΚΘΕΣΕΙΣ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΥΠΑΡΧΕΙ ΠΑΝΤΟΤΕ ΣΧΕΤΙΚΗ ΑΝΑΦΟΡΑ.
	3.	Ισότητα ευκαιριών	Η ΑΡΧΗ ΤΗΣ ΙΣΟΤΗΤΑΣ ΤΩΝ ΕΥΚΑΙΡΙΩΝ ΕΦΑΡΜΟΖΕΤΑΙ ΣΤΟ ΣΥΝΟΛΟ ΤΩΝ ΠΑΡΕΧΟΜΕΝΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΤΩΝ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ ΤΟΥ ΕΤΠ ΚΑΘΩΣ ΔΕΝ ΑΠΟΚΛΕΙΕΤΑΙ ΠΟΤΕ ΚΑΝΕΝΑΣ ΑΠΟ ΤΟΥΣ ΩΦΕΛΟΥΜΕΝΟΥΣ ΑΠΟ ΤΗ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΣΤΙΣ ΕΠΙΜΕΡΟΥΣ ΕΝΕΡΓΕΙΕΣ.
	4.	Ενεργός υποστήριξη για την εξεύρεση απασχόλησης	ΣΕ ΟΛΑ ΤΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΤΟΥ ΕΤΠ ΠΕΡΙΛΑΜΒΑΝΟΝΤΑΙ ΜΕΤΡΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΝΕΡΓΟ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗ ΕΞΕΥΡΕΣΗΣ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ (ΣΤΗΡΙΞΗ ΓΙΑ ΣΩΣΤΟ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΟ ΠΡΟΣΑΝΑΤΟΛΙΣΜΟ, ΣΧΕΔΙΑΣΗ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΥ ΠΛΑΝΟΥ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΝΑΛΗΨΗ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΗΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ, ΕΠΙΔΟΜΑΤΑ ΚΙΝΗΤΙΚΟΤΗΤΑΣ, ΚΙΝΗΤΡΑ ΣΕ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΡΟΣΛΗΨΗ ΩΦΕΛΟΥΜΕΝΩΝ).
2. ΔΙΚΑΙΟΙ ΟΡΟΙ ΕΡΓΑΣΙΑΣ	5.	Ασφαλής και ευπροσάρμοστη απασχόληση	ΤΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΤΟΥ ΕΤΠ ΘΩΡΑΚΙΖΟΥΝ ΤΟΥΣ ΩΦΕΛΟΥΜΕΝΟΥΣ ΜΕ ΔΕΞΙΟΤΗΤΕΣ ΚΑΙ ΙΚΑΝΟΤΗΤΕΣ ΩΣΤΕ ΝΑ ΜΠΟΡΟΥΝ ΝΑ ΕΙΝΑΙ ΕΥΠΡΟΣΑΡΜΟΣΤΟΙ ΚΑΙ ΝΑ ΜΠΟΡΟΥΝ ΝΑ ΑΠΑΣΧΟΛΗΘΟΥΝ ΣΤΟ ΔΙΑΡΚΩΣ ΜΕΤΑΒΑΛΛΟΜΕΝΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ ΤΗΣ ΑΓΟΡΑΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ.
	6.	Μισθοί	ΔΕΝ ΑΦΟΡΑ.
	7.	Ενημέρωση για τους όρους απασχόλησης και προστασία σε περίπτωση απολύσεων	ΠΟΛΛΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΤΟΥ ΕΤΠ ΠΕΡΙΛΑΜΒΑΝΟΥΝ ΜΑΘΗΜΑΤΑ ΠΟΥ ΑΦΟΡΟΥΝ ΣΤΗΝ ΕΡΓΑΤΙΚΗ ΝΟΜΟΘΕΣΙΑ, ΣΤΟΥΣ ΚΑΝΟΝΕΣ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ ΤΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ ΩΣΤΕ ΟΙ ΩΦΕΛΟΥΜΕΝΟΙ ΝΑ ΓΝΩΡΙΖΟΥΝ ΤΟΥΣ ΙΣΧΥΟΝΤΕΣ ΟΡΟΥΣ ΣΤΗΝ ΑΓΟΡΑ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΕΙΤΕ ΘΕΛΟΥΝ ΝΑ ΕΡΓΑΣΤΟΥΝ ΣΤΟ ΜΕΛΛΟΝ ΩΣ ΜΙΣΘΩΤΟΙ Ή ΩΣ ΕΛΕΥΘΕΡΟΙ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΕΣ.
	8.	Κοινωνικός διάλογος και	ΟΠΩΣ ΑΝΑΦΕΡΕΤΑΙ ΚΑΙ ΣΤΟ ΑΡΘΡΟ 7 ΤΟΥ ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΥ 2021/691 Η ΣΥΝΤΟΝΙΣΜΕΝΗ ΔΕΣΜΗ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΤΟΥ ΕΤΠ ΚΑΤΑΡΤΙΖΕΤΑΙ

		συμμετοχή των εργαζομένων	ΚΑΤΟΠΙΝ ΔΙΑΒΟΥΛΕΥΣΕΩΝ ΜΕ ΤΟΥΣ ΔΙΚΑΙΟΥΧΟΥΣ, ΤΟΥΣ ΕΚΠΡΟΣΩΠΟΥΣ ΤΟΥΣ Ή ΤΟΥΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΥΣ ΕΤΑΙΡΟΥΣ ΚΑΤΑ ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ.
	9.	Ισορροπία μεταξύ επαγγελματικής και προσωπικής ζωής	ΣΕ ΚΑΠΟΙΑ ΑΠΟ ΤΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΤΟΥ ΕΤΠ ΥΠΗΡΞΕ Η ΔΥΝΑΤΟΤΗΤΑ ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΗΣ ΤΗΣ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗΣ ΕΞ ΑΠΟΣΤΑΣΕΩΝ ΚΑΘΩΣ ΚΑΙ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗΣ ΕΝΤΟΣ ΤΗΣ ΟΙΚΙΑΣ ΤΟΥ ΩΦΕΛΟΥΜΕΝΟΥ.
	10.	Υγιές, ασφαλές και κατάλληλα προσαρμοσμένο περιβάλλον εργασίας και προστασία δεδομένων	ΣΤΗ ΛΟΓΙΚΗ ΤΗΣ ΑΡΧΗΣ ΟΤΙ ΟΙ ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΟΙ ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ ΕΡΓΑΖΟΝΤΑΙ ΣΕ ΥΓΙΕΣ ΚΑΙ ΑΣΦΑΛΕΣ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ ΕΡΓΑΣΙΑΣ, ΤΑ ΜΕΤΡΑ ΤΟΥ ΕΤΠ ΠΟΥ ΑΦΟΡΟΥΝ ΣΤΗΝ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗ ΤΩΝ ΩΦΕΛΟΥΜΕΝΩΝ ΛΑΜΒΑΝΟΥΝ ΧΩΡΑ ΣΕ ΚΑΤΑΛΛΗΛΟΥΣ ΧΩΡΟΥΣ ΚΑΙ ΟΙ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ ΠΟΥ ΕΝΙΣΧΥΟΝΤΑΙ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΡΟΣΛΗΨΗ ΤΩΝ ΩΦΕΛΟΥΜΕΝΩΝ ΤΟΥ ΕΤΠ ΕΛΕΓΧΟΝΤΑΙ ΩΣ ΠΡΟΣ ΤΗΝ ΤΗΡΗΣΗ ΤΗΣ ΑΡΧΗΣ ΑΥΤΗΣ.
3. ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΚΑΙ ΕΝΤΑΞΗ	11.	Φροντίδα και υποστήριξη των παιδιών	ΣΕ ΚΑΠΟΙΑ ΑΠΟ ΤΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΤΟΥ ΕΤΠ ΥΠΗΡΞΕ Η ΔΥΝΑΤΟΤΗΤΑ ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΗΣ ΤΗΣ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗΣ ΕΞ ΑΠΟΣΤΑΣΕΩΝ ΚΑΘΩΣ ΚΑΙ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗΣ ΕΝΤΟΣ ΤΗΣ ΟΙΚΙΑΣ ΤΟΥ ΩΦΕΛΟΥΜΕΝΟΥ.
	12.	Κοινωνική προστασία	ΧΑΡΗ ΣΤΗ ΣΤΗΡΙΞΗ ΑΠΟ ΤΟ ΕΤΠ ΠΡΟΩΘΕΙΤΑΙ Η ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΕΝΤΑΞΗ ΚΑΙ ΟΙ ΩΦΕΛΟΥΜΕΝΟΙ ΠΡΟΣΤΑΤΕΥΟΝΤΑΙ ΑΠΟ ΤΟΝ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΑΠΟΚΛΕΙΣΜΟ ΚΑΙ ΦΤΩΧΕΙΑ
	13.	Επιδόματα ανεργίας	ΑΝΤΙΚΕΙΤΑΙ ΣΤΗ ΛΟΓΙΚΗ ΤΩΝ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΩΝ ΠΟΛΙΤΙΚΩΝ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ ΠΟΥ ΑΠΟΚΛΕΙΣΤΙΚΑ ΚΑΙ ΜΟΝΟ ΑΥΤΕΣ ΜΠΟΡΕΙ ΝΑ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΕΙ ΤΟ ΕΤΠ, ΣΥΜΦΩΝΑ ΜΕ ΤΟ ΑΡΘΡΟ 7 ΤΟΥ ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΥ 2021/691⁴⁰¹. ΒΕΒΑΙΑ, ΠΑΡΕΧΕΤΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΣΤΗΡΙΞΗ ΜΕΣΩ ΤΗΣ ΑΜΟΙΒΟΜΕΝΗΣ ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΗΣ ΤΟΥ ΚΥΚΛΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΩΝ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗΣ.
	14.	Ελάχιστο εγγυημένο εισόδημα	ΔΕΝ ΑΦΟΡΑ.
	15.	Εισόδημα για ηλικιωμένους και συντάξεις	ΔΕΝ ΑΦΟΡΑ.
	16.	Ιατροφαρμακευτική περίθαλψη	ΔΕΝ ΑΦΟΡΑ.

⁴⁰¹ Τα μέτρα που υποστηρίζονται από το ΕΤΠ δεν αντικαθιστούν παθητικά μέτρα κοινωνικής προστασίας.

	17.	Ένταξη ατόμων με αναπηρία	Η ΑΡΧΗ ΤΗΣ ΙΣΟΤΗΤΑΣ ΤΩΝ ΕΥΚΑΙΡΙΩΝ ΑΡΑ ΚΑΙ ΤΗΣ ΕΝΤΑΞΗΣ ΑΤΟΜΩΝ ΜΕ ΑΝΑΠΗΡΙΑ ΣΤΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΤΟΥ ΕΤΠ, ΚΑΘΩΣ ΔΕΝ ΑΠΟΚΛΕΙΕΤΑΙ ΠΟΤΕ ΚΑΝΕΝΑΣ ΑΠΟ ΤΟΥΣ ΩΦΕΛΟΥΜΕΝΟΥΣ ΑΠΟ ΤΗ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΣΤΙΣ ΕΠΙΜΕΡΟΥΣ ΕΝΕΡΓΕΙΕΣ.
	18.	Μακροχρόνια φροντίδα	ΔΕΝ ΑΦΟΡΑ. ΣΗΜΕΙΩΝΕΤΑΙ ΟΜΩΣ ΟΤΙ ΣΕ ΚΑΠΟΙΑ ΑΠΟ ΤΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΤΟΥ ΕΤΠ ΥΠΗΡΞΕ Η ΔΥΝΑΤΟΤΗΤΑ ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΗΣ ΤΗΣ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗΣ ΕΞ ΑΠΟΣΤΑΣΕΩΝ ΚΑΘΩΣ ΚΑΙ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗΣ ΕΝΤΟΣ ΤΗΣ ΟΙΚΙΑΣ ΤΟΥ ΩΦΕΛΟΥΜΕΝΟΥ, ΩΣΤΕ ΑΥΤΟΣ ΝΑ ΜΠΟΡΕΙ ΝΑ ΠΑΡΕΧΕΙ ΦΡΟΝΤΙΔΑ ΣΤΑ ΜΕΛΗ ΤΗΣ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΣ ΤΟΥ ΠΟΥ ΤΗ ΧΡΕΙΑΖΟΝΤΑΙ.
	19.	Στέγαση και βοήθεια για τους αστέγους	ΔΕΝ ΑΦΟΡΑ. ΒΕΒΑΙΑ, Η ΠΑΡΕΜΒΑΣΗ ΤΟΥ ΕΤΠ ΛΕΙΤΟΥΡΓΕΙ ΠΡΟΛΗΠΤΙΚΑ ΚΙ ΑΠΟΤΡΕΠΤΙΚΑ ΣΤΗΝ ΕΜΦΑΝΙΣΗ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΩΝ ΣΤΕΓΑΣΗΣ ΣΤΟΥΣ ΩΦΕΛΟΥΜΕΝΟΥΣ.
	20.	Πρόσβαση σε βασικές υπηρεσίες	ΔΕΝ ΑΦΟΡΑ. ΣΥΜΦΩΝΑ ΒΕΒΑΙΑ ΜΕ ΤΗ ΛΟΓΙΚΗ ΤΗΣ ΑΡΧΗΣ ΑΥΤΗΣ, ΔΗΛΑΔΗ ΝΑ ΥΠΑΡΧΟΥΝ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ (Π.Χ. ΥΔΡΕΥΣΗ, ΑΠΟΧΕΤΕΥΣΗ, ΜΕΤΑΦΟΡΕΣ Κ.Α.) ΤΑ ΜΕΤΡΑ ΣΤΗΡΙΞΗΣ ΤΟΥ ΕΤΠ ΜΑΚΡΟΠΡΟΘΕΣΜΑ ΣΥΜΒΑΛΛΟΥΝ ΣΤΗΝ ΤΟΝΩΣΗ ΤΗΣ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ ΤΩΝ ΠΛΗΤΤΟΜΕΝΩΝ ΠΕΡΙΟΧΩΝ, ΛΕΙΤΟΥΡΓΩΝΤΑΣ ΑΠΟΤΡΕΠΤΙΚΑ ΣΤΟΝ ΜΑΡΑΣΜΟ ΤΩΝ ΠΕΡΙΟΧΩΝ ΑΥΤΩΝ ΚΑΙ ΣΤΗΝ ΕΛΛΕΙΨΗ ΠΡΟΣΒΑΣΗΣ ΣΕ ΒΑΣΙΚΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΚΑΛΗΣ ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ.

Το ΕΤΠ μπορεί, επίσης, να εμπλουτιστεί ακόμη περισσότερο στο «Πλαίσιο ποιότητας της Ε.Ε. για την πρόβλεψη της αλλαγής και την αναδιάρθρωση»⁴⁰². Με τη δράση του θα μπορούσε να διευρύνει το πεδίο των δραστηριοτήτων του όχι μόνο στη στήριξη των ανέργων, αλλά και στον σχεδιασμό μιας καλύτερα συντονισμένης προσέγγισης προληπτικών μέτρων αντιμετώπισης των αναδιαρθρώσεων ανάλογα με τις τοπικές ανάγκες των πληττόμενων περιοχών. Καθώς αναγνωρίζεται ότι θα πρέπει να αντιμετωπιστούν με τα κατάλληλα μέσα πολιτικής οι επιπτώσεις που επιφέρει η απαραίτητη και αναπόφευκτη οικονομική προσαρμογή και η αναδιάρθρωση στην απασχόληση και στην κοινωνία, θα μπορούσε, στο πλαίσιο αυτό, να διαδραματίσει σημαντικό ρόλο και το ΕΤΠ, διευρύνοντας το πεδίο δράσης του. Ίσως, τελικά να υπήρξε ως προς το θέμα αυτό προφητικός ο Κουτσιαράς που το 2010⁴⁰³ υποστήριξε τη σύσταση ενός Ταμείου, με τίτλο «Ταμείο Εκσυγχρονισμού της Αγοράς Εργασίας», το οποίο θα είχε ως στόχο την τόνωση των μεταρρυθμίσεων των εθνικών αγορών εργασίας,

⁴⁰² COM(2013) 882 final, 13.12.2013

⁴⁰³ ΝΙΚΟΣ ΚΟΥΤΣΙΑΡΑΣ, How to Spend it: Putting a Labour Market Modernization Fund in Place of the European Globalization Adjustment Fund*, JCMS 2010 Volume 48. Number 3. pp. 617–640.

μέσω της επιβράβευσης της αποτελεσματικής πολιτικής προσπάθειας και της άμβλυσης για τον συγκεκριμένο αυτόν λόγο των περιορισμών της οικονομικής πολιτικής. Ανέφερε ότι αυτό το προτεινόμενο Ταμείο θα έπρεπε να αντικαταστήσει το Ευρωπαϊκό Ταμείο Προσαρμογής στην Παγκοσμιοποίηση και να «κληρονομήσει» τα κονδύλιά του (την ετήσια προίκα των 500 εκατομμυρίων ευρώ), καθώς θεωρούσε ότι το ΕΤΠ δεν ήταν σίγουρο ότι μπορούσε να υπηρετήσει την επιδιωκόμενη πολιτική του και φάνταζε αδύναμο οικονομικά. Υποστήριζε ότι το ΕΤΠ ξεκίνησε να λειτουργεί το 2007, όταν ουσιαστικά άρχισε η φάση της δημόσιας διαβούλευσης για τη μεταρρύθμιση του κοινοτικού προϋπολογισμού, που καλούνταν να δώσει μία σθεναρή απάντηση της Ευρώπης στην κρίση και στις προοπτικές οικονομικής ανάκαμψης, που επέφερε έναν περίπου χρόνο μετά η εκδήλωση της παγκόσμιας χρηματοπιστωτικής κρίσης. Ο Κουτσιαράς θεωρούσε ότι ήταν επιτακτική ανάγκη η σύσταση ενός Ταμείου Εκσυγχρονισμού της Αγοράς Εργασίας προκειμένου να επιφέρει πιο εκτεταμένες και δαπανηρές πολιτικές μεταρρυθμίσεων. Εξηγούσε ότι παρά την αυξημένη συχνότητα των αλλαγών στους θεσμούς της αγοράς εργασίας, ειδικά από τα μέσα της δεκαετίας του 1990, αυτές αποδείχτηκαν αναποτελεσματικές, καθώς δεν κατόρθωσαν να μειώσουν τα υψηλά ποσοστά της ανεργίας και κρίθηκαν ως ανεπαρκείς, καθώς ήταν κυρίως οριακές σε εύρος και κλίμακα και περιλάμβαναν αντιφατικές πολιτικές που αναιρούσαν η μία την άλλη σε σύντομο χρονικό διάστημα. Στο πλαίσιο αυτό, ο Κουτσιαράς υποστήριζε σθεναρά την ανάγκη υιοθέτησης πιο εκτεταμένων και δαπανηρών πολιτικών μεταρρυθμίσεων, θεωρώντας ότι οι οριακές μόνο μεταρρυθμίσεις που συχνά λάμβαναν τη μορφή ελαφρότερων ρυθμίσεων που αφορούσαν στις νέες συμβάσεις εργασίας, άφηναν ουσιαστικά ανέγγιχτα τα δικαιώματα των «εντός των τειχών» εργαζομένων, με αποτέλεσμα να δημιουργούνται δύο κατηγορίες εργαζομένων στην αγορά εργασίας, αυτή των «εντός» κι αυτή των «εκτός αγοράς εργασίας».

Το ΕΤΠ αποδείχθηκε αποτελεσματικό, επιτυγχάνοντας μάλιστα υψηλότερο ποσοστό επανένταξης των απολυμένων εργαζόμενων την περίοδο 2014-2020 από την πρώτη περίοδο λειτουργίας (2007-2013)⁴⁰⁴. Η ενδιάμεση μάλιστα αξιολόγησή του έδειξε ότι παράγει προστιθέμενη αξία για την Ε.Ε., αυξάνοντας τον αριθμό και την ποικιλία των παρεχόμενων υπηρεσιών του, αλλά και τον

⁴⁰⁴ COM (2018) 380 τελικό

βαθμό της έντασής τους. Όμως, το μέγα ερώτημα που ανακύπτει είναι αν αυτές οι ενεργητικές πολιτικές απασχόλησης που διαθέτει η Ε.Ε. στο οπλοστάσιο των πολιτικών της είναι, τελικά, οι πλέον κατάλληλες και οι περισσότερο αποτελεσματικές. Ο γνωστός προβληματισμός που επικρατεί είναι μήπως, τελικά, τα προγράμματα που εμπεριέχουν ενεργητικές πολιτικές απασχόλησης εργαλειοποιούνται από τους σχεδιαστές τους αλλά κυρίως και από τους δικαιούχους τους, και χρησιμοποιούνται ως ένα μέσο στοιχειώδους συντήρησης των «ηττημένων της αλλαγής», όσων δεν μπορούν να κατορθώσουν, πραγματικά, να θωρακιστούν ψυχικά αλλά και με τα κατάλληλα προσόντα για να προσαρμοστούν και συμπλεύσουν με τις αλλαγές. Στο ερώτημα αυτό συμπεριλαμβάνεται και το ΕΤΠ, που ενσωματώνει όλα τα μέτρα των ευρωπαϊκών ενεργητικών πολιτικών, και συμβάλλει στην προσπάθεια να επιβεβαιωθούν οι μεγάλοπνοες βλέψεις της Ε.Ε., αφενός να επικρατήσει στη διεθνή οικονομική σκηνή, κι αφετέρου να είναι «ο τόπος με τις πλέον ισότιμες κοινωνίες παγκοσμίως, με τα υψηλότερα πρότυπα στις συνθήκες εργασίας και με ευρεία κοινωνική προστασία», καθώς «επιδιώκει ένα μοντέλο βιώσιμης και χωρίς αποκλεισμούς ανάπτυξης που θα προσφέρει ό,τι καλύτερο για τους ανθρώπους και τον πλανήτη»⁴⁰⁵. Συχνά διατυπώνεται ο προβληματισμός μήπως αυτά τα προγράμματα αποτελούν ένα μέσο συγκάλυψης της ανεργίας και συντήρησης ενός στοιχειώδους επιπέδου διαβίωσης όσων δεν προσαρμόζονται, οι οποίοι το μόνο που κάνουν είναι να συμμετέχουν σε αυτά για όσο διάστημα διαρκούν και στη συνέχεια να αποχωρούν, αλλά να επανεμφανίζονται σε κάποια παρόμοια προγράμματα, εξασφαλίζοντας με τον τρόπο αυτόν τα μέσα διαβίωσής τους. Μήπως, τελικά, αποτελούν έναν παρελκυστικό τρόπο αντιμετώπισης του προβλήματος που προσωρινά μόνο φιμώνει και καταπνίγει την κοινωνική αντίδραση των «ηττημένων της εξέλιξης»; Το στοιχείο αυτών των πολιτικών απασχόλησης θα πρέπει να είναι να κατορθώσουν να συμβάλλουν, αποτελεσματικά, στη μείωση της ανεργίας και όχι στη συγκάλυψή της.

Ένα ακόμη συνυφασμένο με τον προηγούμενο προβληματισμό είναι και το ερώτημα που αναφύεται σχετικά με το αν μπορεί και η κυκλική ανεργία να αντιμετωπιστεί μόνο με μέτρα ενεργητικών πολιτικών απασχόλησης. Είναι γνωστό ότι, ενώ σε επίπεδο Ε.Ε. γίνεται μνεία μόνο στη διαρθρωτική ανεργία κι

⁴⁰⁵ COM(2021) 102 τελικό.

όλες οι εφαρμοζόμενες πολιτικές καταπολέμησής της εστιάζονται σε αυτή και μόνο τη μορφή της, εντούτοις, στην πράξη, το ΕΤΠ, που περιλαμβάνει μόνο μέτρα ενεργητικών πολιτικών απασχόλησης, μπορεί να αποβεί αποτελεσματικό όχι μόνο για την αντιμετώπιση των επιπτώσεων της διαρθρωτικής ανεργίας που προκαλούνται από την αναδιάρθρωση των επιχειρήσεων αλλά και των επιπτώσεων της κυκλικής ανεργίας που επιφέρουν η χρηματοπιστωτική και η οικονομική κρίση.

Το ΕΤΠ υπηρετεί πλήρως και τη «στρατηγική/πολιτική της κοινωνικής επένδυσης», που υιοθέτησε η Ευρωπαϊκή Επιτροπή το 2012⁴⁰⁶ κι αποτελεί ένα νέο υπόδειγμα για την αναδόμηση των ευρωπαϊκών κρατών πρόνοιας. Σύμφωνα με τη στρατηγική αυτή απαιτείται η κατανόηση και η πρακτική του κοινωνικού κράτους με τη μορφή μίας στρατηγικής κοινωνικής επένδυσης⁴⁰⁷. Στόχος της είναι η πρόληψη των κοινωνικών κινδύνων (ανεργία, αποκλεισμός) μέσω ρυθμίσεων και επενδύσεων στο ανθρώπινο κεφάλαιο. Αφορά όλον τον κύκλο της ζωής του ανθρώπου και στοχεύει προληπτικά ώστε να αποφευχθεί ο κοινωνικός αποκλεισμός, να καταπολεμηθεί από την κούνια του. Η στρατηγική αυτή αφορά στο παιδί, την οικογένεια, το φύλο, την εκπαίδευση ήδη από την προσχολική ηλικία, τη δια βίου μάθηση, και το σημαντικότερο είναι ότι επιδιώκει να αλλάξει

⁴⁰⁶ Η Επιτροπή καλεί «τις χώρες της ΕΕ να δώσουν μεγαλύτερη έμφαση στην κοινωνική επένδυση, δηλ. στην αξιοποίηση των ικανοτήτων των ατόμων και στη στήριξη της συμμετοχής τους στην κοινωνία και την αγορά εργασίας. Αυτό θα συμβάλει στη μεγαλύτερη ευημερία των ατόμων και την τόνωση της οικονομίας, ενώ θα βοηθήσει την Ε.Ε. να βγει από την κρίση πιο ισχυρή, πιο συνεκτική και πιο ανταγωνιστική. Η οικονομική κρίση όξυνε την ανεργία, τη φτώχεια και τον κοινωνικό αποκλεισμό σε επίπεδα ρεκόρ, αποκλείοντας τα άτομα από την αγορά εργασίας και την κοινωνία, ενώ ταυτόχρονα οι κρατικοί προϋπολογισμοί υφίστανται μεγάλες πιέσεις. Όλα αυτά θέτουν σε κίνδυνο την επίτευξη του στόχου της ΕΕ να βγουν από τη φτώχεια και τον κοινωνικό αποκλεισμό τουλάχιστον 20 εκατομμύρια άνθρωποι μέχρι το 2020. Οι δημογραφικές αλλαγές: Το ποσοστό του πληθυσμού σε ηλικία εργασίας στην Ευρώπη συρρικνώνεται συνεχώς, ενώ το ποσοστό των ηλικιωμένων αυξάνεται. Έτσι, οι κυβερνήσεις των κρατών μελών αναζητούν τρόπους για να διασφαλίσουν τη βιωσιμότητα και επάρκεια των συστημάτων κοινωνικής προστασίας. ΤΙ ΑΚΡΙΒΩΣ ΘΑ ΕΠΙΤΥΧΕΙ Η ΔΕΣΜΗ ΜΕΤΡΩΝ ΓΙΑ ΤΗΝ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΕΠΕΝΔΥΣΗ; • Αποτελεσματικότερη διάθεση των πόρων για την εξασφάλιση επαρκών και βιώσιμων συστημάτων κοινωνικής προστασίας. Αυτό μπορεί να επιτευχθεί με την απλούστερη διαχείριση των παροχών και υπηρεσιών, την καλύτερη στόχευσή τους και τη χορήγησή τους υπό ορισμένες προϋποθέσεις (π.χ. συμμετοχή σε επαγγελματική κατάρτιση). • Επένδυση στην απόκτηση δεξιοτήτων και ικανοτήτων, έτσι ώστε τα άτομα να έχουν περισσότερες πιθανότητες να ενταχθούν στην κοινωνία και την αγορά εργασίας. Σχετικά παραδείγματα είναι η εκπαίδευση, η παιδική μέριμνα, η υγειονομική περίθαλψη, η επαγγελματική κατάρτιση, η παροχή βοήθειας για εξεύρεση εργασίας και η επαγγελματική επαναπροσαρμογή. • Αποτελεσματικότερα συστήματα κοινωνικής προστασίας που θα ανταποκρίνονται στις ανάγκες των ατόμων σε κρίσιμες περιόδους της ζωής τους. Αυτό σημαίνει ότι η σχετική επένδυση πρέπει να γίνεται όσο το δυνατόν νωρίτερα, ώστε να αποφεύγονται οι δυσκολίες αργότερα και να προλαμβάνονται οι κίνδυνοι για την υγεία, παρά να «θεραπεύονται» εκ των υστέρων. Συνεπώς, η επένδυση στα παιδιά και τους νέους είναι ιδιαίτερα σημαντική. ΠΟΙΟΙ ΘΑ ΩΦΕΛΗΘΟΥΝ ΚΑΙ ΠΩΣ; Από την ενισχυμένη κοινωνική επένδυση θα ωφεληθούν: • Τα παιδιά και οι νέοι, καθώς οι έγκαιρες παρεμβάσεις και η λήψη μέτρων θα σταματήσουν τον κύκλο της μεταφοράς των επιπτώσεων από τη μια γενιά στην άλλη. • Τα άτομα που αναζητούν ή μπορεί να αναζητήσουν εργασία, καθώς θα τους παρέχεται ευκολότερα ολοκληρωμένη βοήθεια για να βρουν δουλειά. • Οι γυναίκες, γιατί θα έχουν ίσες ευκαιρίες και λιγότερα εμπόδια στην αγορά εργασίας. • Τα ηλικιωμένα άτομα, γιατί θα μπορούν να συμμετέχουν για μεγαλύτερο διάστημα στην κοινωνία και την οικονομία. • Τα άτομα με αναπηρία, γιατί θα είναι πιο αυτόνομα και θα μπορούν να εργάζονται σε κατάλληλα διαμορφωμένους χώρους εργασίας. • Οι άστεγοι, γιατί θα έχουν καλύτερες ευκαιρίες επανένταξης στην κοινωνία και την εργασία. • Οι εργοδότες, γιατί θα έχουν περισσότερους, υγιέστερους και πιο ειδικευμένους εργαζόμενους. • Η κοινωνία στο σύνολό της, γιατί θα υπάρχουν μεγαλύτερη παραγωγικότητα, υψηλότερα επίπεδα απασχόλησης, καλύτερη υγεία και κοινωνική ένταξη, με αποτέλεσμα την τόνωση της ανάπτυξης και τη μικρότερη πίεση των προϋπολογισμών για κοινωνική προστασία. Θα δοθεί μεγαλύτερη έμφαση στις πολιτικές που αξιοποιούν και ενισχύουν τις ικανότητες και δεξιότητες του ανθρώπινου δυναμικού και διευκολύνουν την αναζήτηση εργασίας».

⁴⁰⁷ G. Esping – Andersen et al. (2002), *Why We Need a New Welfare State*, Oxford: Oxford university Press.

την αντίληψη των πολιτών για τον ρόλο που καλούνται να διαδραματίσουν σε κάθε ηλικία μέσα στην κοινωνία. Περιλαμβάνει προληπτικές κοινωνικές πολιτικές ώστε στο μέλλον οι πολίτες να έχουν αποκτήσει όλες τις δεξιότητες, ικανότητες και γνώσεις που θα τους επιτρέψουν να αποφύγουν τον κίνδυνο να βρεθούν εκτός αγοράς εργασίας και να στερούνται εισοδήματος σε μεγάλη ηλικία. Πρόκειται για μία ρεαλιστική στρατηγική που προσαρμόζει τις κλασικές κοινωνικές πολιτικές στις απαιτήσεις και τις προκλήσεις της νέας εποχής της παγκοσμιοποίησης και του διεθνούς ανταγωνισμού. Το διακύβευμα είναι οι προκλήσεις της δημογραφικής γήρανσης, της ανεργίας και της διεθνοποίησης της οικονομίας μέσω της στρατηγικής κοινωνικής επένδυσης να αποτελέσουν εφαλτήριο και όχι τροχοπέδη στην διαμόρφωση μίας νέας μορφής οικονομικής ανάπτυξης που θα στηρίζεται στη γνώση, την καινοτομία, τη βιώσιμη ανάπτυξη. Απαιτείται να διαμορφωθεί ένα νέο αξιακό πλαίσιο για τις κοινωνικές πολιτικές, το οποίο θα συμπορεύεται με τις κοινωνικές και οικονομικές αλλαγές. Στο πλαίσιο αυτό, έμφαση θα πρέπει να δοθεί στην κοινωνική επένδυση στο ανθρώπινο κεφάλαιο με τη δια βίου μάθηση και την εκπαίδευση (μακρόχρονη πολιτική), στη διαμόρφωση συνεκτικών πολιτικών για την αύξηση των ευκαιριών απασχόλησης των λιγότερο ειδικευμένων εργαζόμενων (βραχυχρόνιες πολιτικές), στη διαμόρφωση πολιτικών απασχόλησης για τους εκπαιδευόμενους νέους εργαζόμενους και στην εγγύηση του κράτους για ένα ελάχιστο επίπεδο επαρκών πόρων. Αυτό συνεπάγεται τη μεγαλύτερη δυνατή συμμετοχή στην κοινωνία και στην οικονομία των λιγότερο ευνοημένων, δηλαδή των κοινωνικά αποκλεισμένων, μέσα από περιορισμούς και περικοπές προνομίων και δικαιωμάτων από αυτούς, οι οποίοι βρίσκονται ήδη στην αγορά εργασίας ή απολαμβάνουν τα επιδόματα του κοινωνικού κράτους. Στην πράξη αυτό μεταφράζεται στην εισαγωγή ευελιξίας με ασφάλεια στην εργασία, μείωση μισθών, μείωση του μη μισθολογικού κόστους εργασίας, ευέλικτου ωραρίου εργασίας, εποχικής εργασίας.

Αν και η απάντηση στα παραπάνω ερωτήματα της αποτελεσματικότητας των ενεργητικών μέτρων πολιτικής απασχόλησης δεν είναι εύκολο να απαντηθούν τόσο σε αυτές εδώ τις σελίδες όσο και σε πλήθος άλλων σχετικών επιστημονικών ερευνών και μελετών, η μελέτη του ΕΤΠ, λόγω του μεγέθους του και της δράσης του, θα μπορούσε, αναμφίβολα, να χρησιμεύσει και να συμβάλλει σε τέτοιου

είδους ερωτήματα. Το σίγουρο, πάντως, είναι ότι προσφέρεται ίσως περισσότερο από οποιοδήποτε άλλο χρηματοδοτικό εργαλείο για να συνδράμει στην προσπάθεια βελτίωσης και εμπλουτισμού των ενεργητικών πολιτικών απασχόλησης. Το ΕΤΠ μπορεί να αποτελέσει ένα πολύτιμο εργαλείο αξιολόγησης και αποτίμησης της επίδρασης των ενεργητικών πολιτικών απασχόλησης στην αγορά εργασίας, ιδίως αν προβλεφθεί η σύγκριση σε κάθε υλοποιούμενο πρόγραμμα της επαγγελματικής πορείας των ωφελουμένων με εκείνους τους απολυμένους που ενώ ήταν δυνητικοί ωφελούμενοι αρνήθηκαν να συμμετάσχουν στο πρόγραμμα. Το ΕΤΠ δημιουργεί προστιθέμενη αξία στη γνώση που υπάρχει για τις εφαρμοζόμενες ενεργητικές πολιτικές απασχόλησης, καθώς στο πλαίσιο των δοκιμαζόμενων δράσεων του επιλέγονται διαρκώς νέες ιδέες και μέτρα τόνωσης της απασχόλησης, λειτουργώντας ως ένα «εργαστήριο» ελέγχου των παρεχομένων υπηρεσιών, της ποικιλία τους αλλά και του βαθμού έντασής τους. Κυρίως όμως θα μπορούσε να λειτουργήσει και ως ένα «φυτώριο» νέων εργαλείων ενεργητικών πολιτικών απασχόλησης που στη συνέχεια θα μπορούν να χρησιμοποιηθούν και από τα άλλα διαρθρωτικά Ταμεία, που έχουν περισσότερο μακρόπνοους στόχους και προοπτική από το ΕΤΠ. Προκύπτει ότι το ΕΤΠ διαρκώς επιδιώκει να βελτιώσει τα υπάρχοντα μέτρα στήριξης της απασχόλησης αλλά και να πειραματιστεί με καινοτόμες ιδέες, συμβάλλοντας στη διάχυσή τους σε άλλα χρηματοδοτικά εργαλεία και πολιτικές. Ο βασικός λόγος που θα καθιστούσε αυτόν τον ρόλο του εφικτό είναι ότι τα στοιχεία των δυνητικών δικαιούχων, ιδίως όταν οι απολύσεις αφορούν σε μία ή πολύ λίγες επιχειρήσεις, είναι διαθέσιμα και οι ωφελούμενοι μπορούν να παρακολουθούνται και σε τακτά χρονικά διαστήματα μετά το πέρας της υλοποίησης των προγραμμάτων. Επίσης, μέσα από τη μακρόχρονη πλέον λειτουργία του, το ΕΤΠ διαθέτει έμπειρα διοικητικά στελέχη τόσο στην αρμόδια για το ΕΤΠ Γενική Διεύθυνση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής όσο και στα κράτη – μέλη⁴⁰⁸, γεγονός που επιτρέπει την άντληση πολύτιμων πληροφοριών μέσα από την ανταλλαγή απόψεων των εμπλεκόμενων μελών του και την ανταλλαγή εμπειριών σχετικά με την εφαρμογή του κανονισμού ΕΤΠ. Οι υπεύθυνοι για το ΕΤΠ μπορούν να εντοπίσουν ποια μέτρα πολιτικών απασχόλησης είχαν ουσιαστικό αποτέλεσμα, ποια κυρίως προτιμούν οι ωφελούμενοι ή ποια δεν επιλέγουν καθόλου και να

⁴⁰⁸ καθώς και η ομάδα που συγκροτούν τα υπεύθυνα για το ΕΤΠ πρόσωπα επαφής (contact persons), ένα από κάθε κράτος - μέλος, και η οποία κάνει συναντήσεις δύο φορές το χρόνο.

πειραματιστούν στο ΕΤΠ με νέες δέσμες μέτρων, εγκαταλείποντας κάποια ή διευρύνοντας όσα έχαιραν μεγάλης ανταπόκρισης από τους ωφελούμενους. Απαραίτητη, βέβαια, προϋπόθεση για την επιτέλεση αυτού του δυνητικού στόχου του ΕΤΠ είναι η ύπαρξη ενός συγκροτημένου πλαισίου της *ex post* και *ex ante* αξιολόγησης των προγραμμάτων του ΕΤΠ, αλλά και της παρακολούθησης του τρόπου υλοποίησής τους. Τα αποτελέσματα των αξιολογήσεων αυτών θα συνέδραμαν στην καλύτερη διάγνωση των αναγκών των ανέργων αλλά και της αγοράς εργασίας και θα οδηγούσαν στον ευστοχότερο σχεδιασμό των επόμενων προγραμμάτων απασχόλησης, ούτως ώστε να καταστούν αποτελεσματικά εργαλεία για τον περιορισμό της ανεργίας και για την τόνωση της απασχόλησης. Ο τρόπος αξιοποίησης του ΕΤΠ από τα κ – μ της Ε.Ε. επιβεβαιώνει μάλιστα και την κατηγοριοποίηση των κ – μ της Ε.Ε. σε διαφορετικά πρότυπα κοινωνικού κράτους. Μέσω του ΕΤΠ αντανakλάται η διαφορετική αντίληψη των κ – μ για τον ρόλο του κοινωνικού κράτους και επιβεβαιώνεται η κοινωνική πολυμορφία της Ευρώπης, η οποία εκπορεύεται από τη διαφορετική κουλτούρα του μοντέλου κοινωνικού κράτους πρόνοιας από την οποία διαπνέονται. Η ύπαρξη της γνωστής τυπολογίας των τριών τύπων/μοντέλων ευρωπαϊκού κοινωνικού κράτους του Esping – Andersen 1990⁴⁰⁹, που βασίζεται στην έννοια της εμπορευματοποίησης της εργασίας στον καπιταλισμό, επιβεβαιώνεται στην πράξη από την επιλογή τόσο της χρησιμοποίησης ή μη του ΕΤΠ όσο και από την επιλογή των μέτρων δράσης του που περιλαμβάνουν τα κ – μ στα προγράμματα του ΕΤΠ. Έτσι, παρατηρείται ότι στις σκανδιναβικές χώρες, η επιτυχημένη εφαρμογή των προγραμμάτων του ΕΤΠ οφείλεται στην προϋπάρχουσα εμπειρία τους στη χρησιμοποίηση ενεργητικών πολιτικών απασχόλησης. Αυτές οι χώρες ανήκουν στο σκανδιναβικό ή σοσιαλδημοκρατικό μοντέλο⁴¹⁰, σύμφωνα με το οποίο η κάλυψη των αναγκών είναι καθολική και οι κοινωνικές δαπάνες υψηλές. Η απασχόληση και η ισότητα αποτελούν βασική επιδίωξη της κοινωνικής πολιτικής, ενώ η αρχή της καθολικότητας των παροχών συνδέεται με την ιδιότητα του πολίτη και όχι με τη θέση του εργαζόμενου ή του έχοντος ανάγκη. Επικρατεί η πλήρης αποεμπορευματοποίηση των κοινωνικών παροχών και το κράτος αναλαμβάνει την αναδιανομή των πόρων. Μάλιστα, στα προγράμματα αυτών των χωρών

⁴⁰⁹ Esping – Andersen, G. (1990), *The Three Worlds of Welfare Capitalism*, Policy Press:Cambridge.

⁴¹⁰ Αποκαλείται σοσιαλδημοκρατικό διότι εφαρμόστηκε από σοσιαλδημοκρατικά κόμματα στις Σκανδιναβικές χώρες.

παρατηρείται λόγω της εμπειρίας τους και η εισαγωγή νέων μέτρων ενεργητικών πολιτικών, που λειτουργούν ως παραδείγματα επιτυχούς αξιοποίησης του ΕΤΠ. Επίσης, στις χώρες τόσο του συντηρητικού ή ηπειρωτικού ή κορπορατιστικού μοντέλου, όπως είναι η Γερμανία, η Γαλλία ή η Ιταλία, αλλά και του «μεσογειακού» ή νοτιοευρωπαϊκού τύπου⁴¹¹, όπως είναι η Ισπανία, η Ελλάδα και η Πορτογαλία, διαπιστώνει κανείς ότι πάρα πολύ συχνά προστρέχουν για στήριξη από το ΕΤΠ, και τα μέτρα στήριξης που επιλέγουν στα προγράμματά τους επαναλαμβάνονται γιατί δεν έχουν αναπτυγμένο στον ίδιο βαθμό με τα σκανδιναβικά κράτη την έννοια του κοινωνικού κράτους πρόνοιας και επικεντρώνονται κυρίως στην επανάληψη των δοκιμασμένων κλασικών μέτρων των ενεργητικών πολιτικών. Στις χώρες αυτές το δικαίωμα στην κοινωνική προστασία και στις κοινωνικές παροχές εκπηγάει από τη δυνατότητα απασχόλησης του ατόμου και παρέχεται στη βάση της ανταποδοτικότητας, με το κράτος να υποκαθιστά την αγορά στην παροχή αυτών των υπηρεσιών και με περιορισμένο τον ιδιωτικό τομέα της κοινωνικής προστασίας και την ιδιωτική ασφάλιση.

Αντίθετα, τέλος, στο φιλελεύθερο ή αγγλοσαξονικό ή υπολειμματικό μοντέλο κοινωνικού κράτους, στο οποίο ανήκει το Ηνωμένο Βασίλειο, όπου οι κοινωνικές δαπάνες είναι οι ελάχιστα δυνατές, οι μεταβιβαστικές πληρωμές είναι περιορισμένες, όπως και τα προγράμματα κοινωνικής ασφάλισης, διαπιστώνει κανείς ότι δεν υπάρχει μεγάλο ενδιαφέρον στήριξης από το ΕΤΠ, καθώς εκλαμβάνεται ως δεδομένη η ευθύνη των ίδιων των ατόμων να εξέλθουν από τη δυσμενή θέση στην οποία έχουν περιέλθει χωρίς εντούτοις η κατάσταση αυτή να οφείλεται σε δική τους υπαιτιότητα. Ακόμη, την ίδια στάση αποχής στήριξης από το ΕΤΠ υιοθετούν και οι χώρες του πρώην ανατολικού μπλοκ που τελευταίες εντάχθηκαν στο ευρωπαϊκό οικοδόμημα κι έχουν διαφορετική αντίληψη για τον ρόλο του κοινωνικού κράτους.

Ακριβώς η διαφορετική αυτή αντίληψή τους για το κοινωνικό κράτος αποτυπώνεται και στον τρόπο με τον οποίο επιχειρούν να αξιολογήσουν τα υλοποιημένα από το ΕΤΠ προγράμματα. Επαληθεύονται πράγματι και στην περίπτωση του ΕΤΠ τα αποτελέσματα της έκθεσης του Ευρωπαϊκού Κοινωνικού

⁴¹¹ Σύμφωνα με την τυπολογία του Ferrera, M. (1996). «The "Southern Model of Welfare in Social Europe», *Journal of European Social Policy*, 6 (1), 17-37, υπάρχει ένα μοντέλο κοινωνικού κράτους, που περιλαμβάνει την Ιταλία, την Ισπανία και την Ελλάδα, στο οποίο η κοινωνική φροντίδα ασκείται κυρίως από την οικογένεια, ενώ η κεντρική αναδιανομή εξαντλείται στην παροχή συντάξεων.

Ταμείου⁴¹², σχετικά με τις αξιολογήσεις των ενεργητικών πολιτικών της προγραμματικής περιόδου 2007-2013. Προκύπτει ότι και στο ΕΤΠ οι αξιολογήσεις των προγραμμάτων του δεν γίνονται με συγκεκριμένο και συστηματικό τρόπο, αλλά μόνο και μόνο πραγματοποιούνται επειδή αυτό επιβάλλεται από τον Κανονισμό. Η Έκθεση αναδεικνύει την ύπαρξη μιας τριπλής τυπολογίας αξιολόγησης στα κ -μ της Ε.Ε. Έτσι, παρατηρείται ότι στην πρώτη κατηγορία ανήκουν χώρες που αναγκάζονται από το κανονιστικό πλαίσιο να προβούν σε αξιολόγηση, όπως είναι για παράδειγμα οι χώρες της Ευρωπαϊκής Μεσογείου (Ελλάδα, Ισπανία, Πορτογαλία και Ιταλία). Κράτη όπως το Βέλγιο ή η Γερμανία, που ανήκουν στη δεύτερη κατηγορία προβαίνουν και σε αξιολογήσεις εκτός από τις υποχρεωτικές και σε πιο εμπειριστατωμένες προκειμένου να χρησιμοποιήσουν τα αποτελέσματα της αξιολόγησης στον καλύτερο σχεδιασμό και στην καλύτερη οργάνωση και αξιοποίηση των σχετικών προγραμμάτων τόνωσης της απασχόλησης. Στις σκανδιναβικές πάλι χώρες, όπως είναι η Σουηδία και η Φινλανδία, που ανήκουν στην τρίτη κατηγορία προβαίνουν σε εμπειριστατωμένες πρόσθετες αξιολογήσεις, επειδή θέλουν να χρησιμοποιήσουν τα συμπεράσματά τους στην διαμόρφωση των πολιτικών τους και στην διάχυση τους στο πεδίο του εποικοδομητικού δημόσιου διαλόγου. Αυτό που γίνεται, αμέσως, εμφανές είναι ότι η συντριπτική πλειοψηφία των ερευνών αξιολογεί μόνο τις βραχυπρόθεσμες επιπτώσεις των προγραμμάτων στα ποσοστά ανεργίας και απασχόλησης της συγκεκριμένης ηλικιακής ομάδας, αγνοώντας την ποιότητα της εκπαίδευσης, της κατάρτισης ή της απασχόλησης που παρέχουν και των μακροπρόθεσμων συνεπειών τους στην εργασιακή πορεία του συμμετέχοντα σε αυτά⁴¹³.

Παρά την πολεμική που δέχτηκε το ΕΤΠ από την πρώτη στιγμή της δημιουργίας του έως και σήμερα ως οικονομικά ανίσχυρο⁴¹⁴ και αναποτελεσματικό, εξακολουθεί να υφίσταται αυθύπαρκτο από το 2007 έως και σήμερα και έχει προγραμματιστεί να συνεχίσει τη δράση του και στην τρέχουσα προγραμματική περίοδο 2021- 2027. Κάθε, άλλωστε, νεώτερος Κανονισμός για το ΕΤΠ, που καταργεί τον προηγούμενο, φανερώνει τη διαρκή μετεξέλιξή του Ταμείου,

⁴¹² Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο, Σχέδιο αξιολόγησης, 2015, <http://www.esfhellas.gr/el/Pages/EvalESPAsxedio.aspx> (πρόσβαση στις 21/09/2015).

⁴¹³ Caliendo Marco, Schmidl Ricarda, Youth Unemployment and active labor market policies in Europe, IZA DP No.9488, Bonn, November 2015, σσ. 19-20., http://chairesecurisation.fr/SharedFiles/43_Caliendo%20Schmidt%20Youth%20Unemployment%20IZA%20nov%202015.pdf (πρόσβαση στις 05/02/2016).

⁴¹⁴ λόγω των περιορισμένων οικονομικών πόρων του.

προκειμένου να προσαρμοστεί στα νέα διακυβεύματα της οικονομίας, της αγοράς εργασίας και της κοινωνίας. Τελικά, μετά από όλα όσα αναφέρθηκαν παραπάνω, προκύπτει ότι είναι ένα ειδικό και ευέλικτο χρηματοδοτικό μέσο που υπηρετεί την ευρωπαϊκή στρατηγική της αλλαγής της συνηθισμένης παραδοσιακής στάσης των ευρωπαίων πολιτών απέναντι στην εργασία και της προσαρμογής τους στις σύγχρονες απαιτήσεις της αγοράς εργασίας, ούτως ώστε να εξυπηρετηθούν τα οικονομικά συμφέροντα της Ε.Ε. και να επιτευχθεί η πολυπόθητη κοινωνική τους ευημερία.

Επιτακτική βέβαια ανάγκη για τη βιωσιμότητά του αποτελεί, όπως αναφέρθηκε και προηγουμένως να αυξηθεί το όριο της ετήσιας πίστωσής του και να υπάρξει η δυνατότητα προχρηματοδότησής του. Εξίσου σημαντικό είναι επίσης να μειωθεί κι άλλο η εξαιρετικά χρονοβόρα διαδικασία έγκρισης μίας αίτησης χρηματοδότησης. Διαπιστώθηκε ότι η διαδικασία έγκρισης μίας αίτησης χρηματοδότησης από το ΕΤΠ είναι υπερβολικά χρονοβόρα, ιδίως μάλιστα, όταν πρόκειται για ένα Ταμείο, όπως το ΕΤΠ, που αποτελεί Ταμείο έκτακτης ανάγκης και θα έπρεπε να λειτουργεί με πολύ πιο γρήγορα αντανακλαστικά. Αυτός άλλωστε είναι και ο βασικότερος λόγος για τον οποίο ένα κράτος - μέλος προτιμά τελικά να προσφύγει στη στήριξη από το ΕΚΤ παρά από το ΕΤΠ, προκειμένου να μην καθυστερήσει υπερβολικά πολύ η παροχή άμεσης και έμπρακτης στήριξης των πληττόμενων εργαζομένων. Ο βασικότερος λόγος αυτής της κωλυσιεργίας είναι ότι το ΕΤΠ δεν εντάσσεται στο πολυετές δημοσιονομικό πλαίσιο και απαιτείται στην αίτηση χρηματοδότησης που υποβάλλει ένα κράτος - μέλος προς την Επιτροπή για συγχρηματοδότηση από το ΕΤΠ να παρουσιάζεται μία εμπεριστατωμένη, λεπτομερής και εύστοχη αιτιολόγηση της ανάγκης χρηματοδότησης και της σύνδεσης των απολύσεων με τα κριτήρια που τίθενται στον κανονισμό από το ΕΤΠ. Επίσης, απαιτείται στη συνέχεια μία ενδελεχής εξέταση από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή της αίτησης χρηματοδότησης, κατόπιν η υποβολή εμπεριστατωμένης πρότασης χρηματοδότησης της Επιτροπής τόσο προς το Συμβούλιο όσο και προς το Κοινοβούλιο και τέλος η έγκριση και από τα δύο αυτά συναρμόδια για τον προϋπολογισμό όργανα. Στην ουσία, αυτή η χρονοβόρα διαδικασία λειτουργεί ως τροχοπέδη στην ταχεία συνδρομή του. Υπονομεύει τον ίδιο τον χαρακτήρα του ΕΤΠ, που συνίσταται στην ταχύτατη συνδρομή και στην έγκαιρη κι άμεση στήριξη κι ανακούφιση των πληγέντων δικαιούχων. Στην

αντιμετώπιση αυτού του θέματος, μερική λύση έρχεται να δοθεί με το άρθρο 8 του κανονισμού 2021/691, καθώς πλέον δεν απαιτείται η εξαιρετικά δύσκολη στην τεκμηρίωσή της αιτιολόγηση της σύνδεσης των απολύσεων με την παγκοσμιοποίηση ή την οικονομική κρίση, που για να στοιχειοθετηθεί απαιτείτο πολύς χρόνος.

Επίσης, η διάρκεια της χρηματοδότησης από το ΕΤΠ άλλαξε από την αρχή της λειτουργίας του έως σήμερα, ακριβώς γιατί διαπιστώθηκε ότι η περίοδος της χρηματοδότησης των δώδεκα (12) μηνών δεν επαρκούσε για την παροχή βοήθειας σε όλους τους απολυμένους εργαζόμενους, ιδίως μάλιστα σε όσους από αυτούς βρίσκονταν σε επισφαλέστερη θέση, όπως οι εργαζόμενοι χαμηλής ειδίκευσης, οι εργαζόμενοι μεγαλύτερης ηλικίας, οι γυναίκες και τα πληττόμενα άτομα μονογονεϊκών οικογενειών. Η δωδεκάμηνη περίοδος χρηματοδότησης ήταν αρκετά περιοριστική, ιδίως λόγω της καθυστέρησης εφαρμογής των μέτρων του ΕΤΠ σε ορισμένα κράτη – μέλη, με αποτέλεσμα οι δικαιούχοι να έχουν πολύ περιορισμένη πρόσβαση σε ορισμένα μέτρα. Για αυτόν ακριβώς τον λόγο, η περίοδος χρηματοδότησης από το ΕΤΠ στη νέα προγραμματική περίοδο παρατάθηκε σε δύο έτη.

Επίσης, οι Etienne Wasmer and Jakob von Weizsäcker⁴¹⁵ προτείνουν αφενός την άρση των αυστηρών κανόνων του ΕΤΠ, που αφορούν στον αριθμό των δικαιούχων, τη χρονική διάρκεια κ.ά.⁴¹⁶ και αφετέρου τον μεγάλο περιορισμό της χρήσης της δέσμης των μέτρων που επιλέγονται για την υλοποίηση των προγραμμάτων. Συγκεκριμένα, υποστηρίζουν ότι μόνο δύο μέτρα θα έπρεπε να εφαρμόζονται στα πλαίσια του ΕΤΠ: μία «μισθολογική ασφάλιση» («assurance salariale») και «μία εφάπαξ βοήθεια για κινητικότητα/μετεγκατάσταση» («aide forfaitaire aux salaries qui changent de region»). Η πρότασή τους αυτή βασίζεται στη λογική της άμεσης επανένταξης των απολυμένων στην αγορά εργασίας ώστε να αποφευχθεί το αρχικό σοκ της απόλυσης. Πιστεύουν ότι η παροχή μέτρων συμβουλευτικής, επαγγελματικού προσανατολισμού και κατάρτισης δεν θα ήταν εύκολο σε επίπεδο Ε.Ε. να ελεγχθεί ως προς την ποιότητα και την αποτελεσματικότητά της, δεδομένου ότι τα προγράμματα αυτά υλοποιούνται από τα κ - μ. Σε σχέση με το πρώτο μέτρο της «μισθολογικής ασφάλισης»

⁴¹⁵ Bernard Conter, «Plein – Emploi ou chômage nécessaire. La Stratégie Européenne pour l' Emploi, entre utopie et pragmatism», de L' Harmattan dans la «Politique européenne», 2007/1 n° 21/pages 21 à 40 <https://www.cairn.info/revue-politique-europeenne-2007-1-page-21.htm>

⁴¹⁶ κάτι που ορθά επισημαίνουν και στην πράξη επιχειρείται διαχρονικά κι επιτυχώς αλλά με μικρά βήματα από τον αρχικό Κανονισμό σε κάθε διαδοχικό του.

εμπνεύστηκαν από το επιτυχημένο στην πράξη «Πρόγραμμα Αυτάρκειας» (Programme d' autosuffisance, Self-Sufficiency Project) που εφαρμόστηκε στον Καναδά. Στο πλαίσιο αυτό, προτείνουν ότι θα καταβάλλεται ένα ποσό στον ωφελούμενο, ο οποίος θα δέχεται να απασχοληθεί με πλήρη απασχόληση αλλά με μισθό χαμηλότερο από εκείνον που έπαιρνε στην προηγούμενη εργασία του από την οποία απολύθηκε, το οποίο θα κυμαίνεται ανάλογα με τη διαφορά του τωρινού μισθού του από τον προηγούμενο. Ειδικότερα, πρότειναν το ποσό αυτό της αναπλήρωσης του μισθού να καλύπτει έως και το 50% της διαφοράς του αρχικού από τον τωρινό του μισθό, υπό την προϋπόθεση ότι στην προηγούμενη εργασία του θα απασχολούνταν από οκτώ έως και δέκα χρόνια κι ότι η νέα του εργασία θα αφορά σε άλλον κλάδο ή τομέα εργασίας και εντός της νέας του εργασίας θα καταρτιστεί κατάλληλα ώστε να αποκτήσει δεξιότητες και εμπειρία. Μάλιστα, προτείνουν ότι δεν θα πρέπει να γνωρίζει η εταιρεία που προσλαμβάνει τον ωφελούμενο ότι αυτός θα λαμβάνει ένα αντισταθμιστικό μισθολογικό ποσό γιατί ενδεχομένως αν το γνωρίζει να τον αμείβει με ακόμη μικρότερο μισθό. Σε σχέση με το δεύτερο μέτρο της εφάπαξ βοήθειας για κινητικότητα/μετεγκατάσταση των ωφελουμένων που μεταφέρονται από τον τόπο διαμονής τους σε έναν καινούργιο για να εργαστούν, με στήριξη των δαπανών μετακίνησης, μετακόμισης και μετεγκατάστασης (διαμονής), πιστεύουν ότι το ΕΤΠ οφείλει να στηρίζει την ατομική προσπάθεια του κάθε απολυμένου να προσπαθήσει να επανενταχθεί στην αγορά εργασίας. Βέβαια, στην πράξη αποδείχθηκε η παταγώδης αποτυχία αυτού του μέτρου και μάλιστα συχνά αποφασίστηκε η επιλογή της μη εμφάνισής του σε επόμενα προγράμματα του ΕΤΠ. Η λογική του μέτρου αυτού φαντάζει σωστή, αλλά στην πράξη η απόφαση της μη επιλογής του από τους ωφελούμενους είναι εν πολλοίς εμφανής. Το μέτρο αυτό δεν είναι καθόλου ελκυστικό για κάποιον, ιδίως αν είναι και μεγάλης ηλικίας, ο οποίος είχε ειδικευτεί σε ένα πολύ συγκεκριμένο αντικείμενο εργασίας, εισέπραττε λόγω αρχαιότητας υψηλό μισθό, είχε εγκλιματιστεί για πολλά χρόνια στον τόπο της προηγούμενης εργασίας του, είχε αναπτύξει διαπροσωπικές σχέσεις και είχε δημιουργήσει τη δική του οικογένεια και βρισκόταν στη «δύση» της εργασιακής του ζωής. Ο άνθρωπος αυτός αλλά και τα μέλη της οικογένειας του θα δυσκολευτούν να «ξεριζωθούν» και να κάνουν κάπου αλλού μία νέα αρχή, χωρίς μάλιστα να έχουν μακροπρόθεσμα ένα εχέγγυο διατήρησης της

θέσης εργασίας τους στον νέο οικονομικό τομέα ή κλάδο που θα απασχοληθούν. Είναι ένα μέτρο το οποίο ενδεχομένως θα είχε μεγαλύτερη απήχηση σε νεότερης ηλικίας εργαζόμενους, που θα προθυμοποιούνταν να κάνουν ένα νέο επαγγελματικό ξεκίνημα σε έναν δυναμικό οικονομικό κλάδο.

Ακόμη, είναι ιδιαίτερα σημαντικό να μπορεί να γίνει με πιο αξιόπιστο τρόπο η αποτίμηση της συνεισφοράς του Ταμείου, μέσω της συγκέντρωσης περισσότερων και πιο αξιόπιστων ποσοτικών και ποιοτικών στοιχείων. Δυστυχώς, η βασικότερη διαπίστωση είναι ότι δεν υπάρχουν τόσο στην πρώτη όσο και στην δεύτερη προγραμματική περίοδο επαρκώς ενημερωμένα και αξιόπιστα διαθέσιμα στοιχεία, καθορισμένα με ομοιόμορφο τρόπο από όλα τα συμμετέχοντα κράτη – μέλη, τα οποία να διασφαλίζουν επαρκώς την εξαγωγή ασφαλών συμπερασμάτων από τη συγκριτική ανάλυση διαφόρων προγραμμάτων, που υλοποιήθηκαν σε διάφορα κράτη - μέλη. Επίσης, απουσιάζουν εντελώς από τις τελικές εκθέσεις ποιοτικοί δείκτες, οι οποίοι σε διαφορετικά χρονικά διαστήματα θα μπορούσαν να καταγράψουν τόσο το βαθμό ικανοποίησης των ωφελουμένων κατά τη διάρκεια της υλοποίησης των προγραμμάτων όσο και μετά τη λήξη τους. Τα διαθέσιμα στοιχεία για την εφαρμογή του ΕΤΠ προέρχονται μόνο από τις αιτήσεις χρηματοδότησης των κρατών – μελών και των τελικών εκθέσεων τους, που υποβάλλουν έξι μήνες μετά τη λήξη της παρέμβασης, και από τις ετήσιες ή διετείς εκθέσεις της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Όμως, τα στοιχεία αυτά δεν είναι αρκετά και επαρκή, καθιστώντας δύσκολη μία συγκριτική αξιολόγηση των επιμέρους μέτρων, τόσο μεταξύ τους, όσο και μεταξύ διαφορετικών προγραμμάτων ενός κράτους – μέλους ή μεταξύ των προγραμμάτων διαφόρων κρατών – μελών. Επίσης, στις τελικές εκθέσεις δεν υπάρχουν δείκτες εκροών ή πολλές φορές δεν είναι συμπληρωμένοι, ιδίως κατά την πρώτη προγραμματική περίοδο και απουσιάζουν πλήρως ποιοτικοί δείκτες. Ως προς αυτή τη διαπίστωση, σημαντικό θα ήταν στο εξής, τόσο οι αιτήσεις χρηματοδότησης όσο και οι τελικές υποβληθείσες από τα κράτη – μέλη εκθέσεις, να μην αποτελούν εμπιστευτικά κείμενα των οποίων η δημοσιοποίησή τους να επαφίεται αποκλειστικά και μόνο στη διακριτική ευχέρεια των κρατών – μελών. Μόνο χάρη στη δημοσιοποίηση αυτών των στοιχείων θα ήταν δυνατή τόσο η καλύτερη κατανόηση της υλοποίησης των υποθέσεων που συγχρηματοδοτήθηκαν από το ΕΤΠ όσο και η αποτελεσματικότερη ευαισθητοποίηση όλο και περισσότερων κρατών – μελών να

συμμετέχουν στη στήριξη από το ΕΤΠ ή να επιλέγουν τα καταλληλότερα μέτρα στήριξης των εκάστοτε ωφελουμένων των προγραμμάτων.

Ακόμη, μία σημαντική διαπίστωση από την προηγηθείσα εξέταση είναι ότι κράτη – μέλη με μικρό πληθυσμό ή που διαθέτουν μικρές αγορές εργασίας είναι δύσκολο να προσφύγουν στη στήριξη των απολυμένων εργαζομένων τους από το ΕΤΠ, διότι ο αριθμός των εργαζομένων που απολύονται είναι απαγορευτικά μεγάλος για τα κράτη αυτά. Άλλωστε δεν είναι τυχαίο ότι ιδίως στα πρώτα χρόνια λειτουργίας του ΕΤΠ μόνο κράτη – μέλη με μεγάλο πληθυσμό, που διέθεταν μεγάλες επιχειρήσεις, αιτήθηκαν χρηματοδότησης από το ΕΤΠ. Κράτη όπως η Κύπρος, το Λουξεμβούργο ή η Μάλτα (μόνο μία υπόθεση) δεν μπόρεσαν να προστρέξουν για στήριξη από το ΕΤΠ. Ευχάριστη, βέβαια, εξαίρεση από την διαπίστωση αυτή αποτελεί το παράδειγμα της Ελλάδας, η οποία αν και δεν διαθέτει μεγάλες επιχειρήσεις, εντούτοις μπόρεσε με αρκετές δυσκολίες ή/και αστοχίες, λόγω απειρίας στην αρχή, να κάνει χρήση της συνδρομής του ΕΤΠ εννέα φορές. Η δυσκολία εξεύρεσης του απαιτούμενου αριθμού των ωφελουμένων καθυστερούσε πολύ την υποβολή αίτησης χρηματοδότησης από το ΕΤΠ, ιδίως όσον αφορούσε στην εξεύρεση του αριθμού NEETs. Αυτήν την αδυναμία του ιδρυτικού κανονισμού του 2006 που απαιτούσε 1.000 άτομα, ήλθε να εξομαλύνει ο κανονισμός 1309/2013, όπου ο αριθμός των απολυμένων ορίστηκε σε 500 άτομα και στη συνέχεια ο αριθμός αυτός μειώθηκε στα 200 άτομα με τον νέο κανονισμό 2021/691.

Το ΕΤΠ λειτουργεί ως «καταλύτης» στους πληττόμενους από την παγκοσμιοποίηση και από την αδυσώπητη οικονομική κρίση εργαζόμενους και τους εξοικειώνει σταδιακά με την ιδέα ότι η σύγχρονη διαρκώς ευμετάβλητη εποχή από τη μια μεριά απαιτεί διαρκή προσαρμοστικότητα, αλλά από την άλλη πλευρά προσφέρει και πρωτόγνωρες ευκαιρίες από πλευράς ελευθερίας επιλογών. Οι άνθρωποι θα πρέπει πλέον να μην εφησυχάζουν και να μην επαναπαύονται σε παθητικές πολιτικές στήριξής τους, αλλά, με την παροχή των κατάλληλων εφοδίων και τη διαρκή βελτίωση των προσόντων τους, να είναι επαρκώς προετοιμασμένοι ώστε να καλοδέχονται και να αντιμετωπίζουν επιτυχώς τις προκλήσεις της διαρκώς μεταβαλλόμενης οικονομικοκοινωνικής πραγματικότητας. Καλούνται να συνειδητοποιήσουν ότι, όπως απέτυχαν οι πολιτικές που αντιτίθεντο στην αλλαγή, καθώς μετέθεταν και διόγκωναν το

πρόβλημα στο χρόνο, έτσι κι αυτοί θα αποτύχουν αν δεν αντιμετωπίσουν άμεσα και κατάματα τις συντελούμενες οικονομικοκοινωνικές αλλαγές και δεν προσπαθήσουν να αντιστρέψουν τη δυσμενή για αυτούς κατάσταση σε ευκαιρία εξέλιξης, ανάπτυξης και προόδου. Να πιστέψουν ότι η πρόκληση της παγκοσμιοποιημένης οικονομίας δεν είναι απειλή αλλά ευκαιρία, εφόσον από τη μία αλλάξουν την αντίληψη με την οποία είχαν ως τώρα μάθει να αντιμετωπίσουν τα πράγματα και από την άλλη μάθουν ότι αδιαλείπτως σε όλη τη διάρκεια της ζωής τους θα πρέπει να αποκτούν νέα κατάλληλα εφόδια, που θα τους επιτρέπουν να είναι ευπροσάρμοστοι στις αλλαγές, να βρίσκουν τρόπους διαχείρισης της αλλαγής και τελικά να είναι πιονιέρηδες αντί για ουραγοί της εξέλιξης. Αυτή η στάση είναι μονόδρομος για να μην γίνουν οι «ηττημένοι» της νέας εποχής. Αν «η Ευρώπη δεν μπορεί να περιμένει άλλο»⁴¹⁷ τότε ακόμη περισσότερο δεν μπορούν να περιμένουν άλλο και οι πολίτες της που την απαρτίζουν και θα πρέπει να γίνουν πρωταγωνιστές της εξέλιξης, της αλλαγής και τελικά της προόδου για να συνεχίσουν να απολαμβάνουν τα αγαθά της οικονομικής προόδου, της ευμάρειας και της ευζωίας.

Ανακεφαλαιώνοντας, το ΕΤΠ κρίθηκε ως ένα χρήσιμο χρηματοδοτικό εργαλείο της Ε.Ε. και αποφασίστηκε να συνεχίσει να λειτουργεί και στη νέα προγραμματική περίοδο, αποτελώντας έμπρακτη σε εξατομικευμένο μάλιστα επίπεδο απόδειξη εκδήλωσης αλληλεγγύης της Ε.Ε. προς τους πληττόμενους εργαζόμενους από την παγκοσμιοποίηση ή την οικονομική κρίση. Μένει να αποδειχτεί, τελικά, αν θα μπορέσει εκτός του συμβολικού του χαρακτήρα να αποτελέσει στο εξής και ένα πολύτιμο μέσο άμεσης και ουσιαστικής ανακούφισης των πληγέντων δικαιούχων του, συνδράμοντας ουσιαστικά και αποτελεσματικά στην επανένταξή τους στην αγορά εργασίας και συμβάλλοντας εποικοδομητικά στην επίδειξη αλληλεγγύης προς αυτούς.

⁴¹⁷ COM (2005) 525 τελικό: «Ευρωπαϊκές αξίες και παγκοσμιοποίηση. Εισήγηση της Επιτροπής στη σύνοδο των αρχηγών κρατών και κυβερνήσεων που θα πραγματοποιηθεί τον Οκτώβριο».

VI. ΠΗΓΕΣ – ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

ΞΕΝΟΓΛΩΣΣΗ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- Antoniades A., "Social Europe and/or Global Europe? Globalization and Flexicurity as Debates on the Future of Europe", MPRA Paper No. 28871, posted 21 Feb 2011 00:41 UTC (<https://mpra.ub.uni-muenchen.de/28871/>).
- Armstrong P. (1982). «The myth of meeting needs in adult education and community development» Critical Social Policy, vol 2, No 2.
- Asatryan Z, Braun S., Gorg H., Heinemann F., Molana H. and Montagna C. (2014), "Compensating the Losers of Globalisation", European Policy Brief No. 4, August 2014.
- Benner C. (2002), Work in the New Economy, Flexible Labor Markets in Silicon Valley, Oxford: Brackwell.
- Cernat L., Mustilli F. (2018), "Trade and Labour Market Adjustments: What Role for the European Globalisation Adjustment Fund?", Intereconomics, Volume 53, 2018 · Number 2 · pp. 79–86.
- Claeys, G. and Sapir, A., (2018), "The European Globalisation Adjustment Fund: Easing the pain from trade?", Bruegel Policy Contribution Issue n°05, March 2018.
- Conter Bernard, «Plein – Emploi ou chômage nécessaire. La Stratégie Européenne pour l' Emploi, entre utopie et pragmatism», de L' Harmattan dans la «Politique européenne», 2007/1 n° 21/pages 21 à 40. <https://www.cairn.info/revue-politique-europeenne-2007-1-page-21.htm>
- D'Alfonso, A., (2013), " European Globalisation Adjustment Fund Tackling job losses due to changes in trade patterns", Library of the European Parliament, 09/09/2013.
- Esping – Andersen, G. (1990), The Three Worlds of Welfare Capitalism, Policy Press: Cambridge.
- Esping – Andersen G. et al. (2002), Why We Need a New Welfare State, Oxford: Oxford university Press.
- Ferrera, M. (1996). «The "Southern Model of Welfare in Social Europe», Journal of European Social Policy, 6 (1), 17-37.

- Forde, C., Stuart, M., MacKenzie R, Panagiotakopoulos A., (2009), "An early analysis of the European Globalisation Adjustment Fund" Παγκόσμιο Συνέδριο International Industrial Relations Association. Σύδνεϋ, Αυστραλία (27/08/2009).
- Francois, J. M. Jansen and R. Peters (2011), "Trade adjustment costs and Assistance: The labour market dynamics in ILO-EC Trade and Employment: from Myths to Facts". ILO EC Publication.
- Freeman, Howard and Wyatt Jones (1970). Social Problems: Causes and Controls, Chicago: Rand McNally and Co.
- Giddens A. (1998), The Third Way, London: Policy Press
- Hantrais, L. (2007) Social Policy in the European Union, Basingstoke: Palgrave-McMillan.
- Hornok, C. and M. Koren (2016), Winners and Losers of Globalisation: Sixteen Challenges for Measurement and Theory. Chapter 6 in Blundell et al. eds, Economics without Borders, Economic Research for European Policy Challenges.
- Jacoby, W. and Meunier, S., (2007), "Europe and the management of globalization: Defensive and offensive responses to globalisation pressures", Article in Journal of European Public Policy · April 2010.
- Jessop B. (1993), "Towards a Schumpeterian Workfare State? Preliminary Remarks on Post-Fordist Political Economy". Studies in Political Economy 40/1993.
- Lapeyre J. (2015), "European Social Dialogue: 30 Years of Experience and Progress, but What does the Future Hold?", Policy Paper of Notre Europe, Jacques Delors Institute, 124.
- Larsson A. 1995 "A vision for IGC 1996: A European Employment Union – to make EMU possible", contribution à la Conférence inter – gouvernementale, 1996, miméo.
- Larsson A. 1998 "The European Employment Strategy and the EMU: You must invest to be able to save", Economic and Industrial Democracy – XIX-3, 391-415.
- Lawrence, R.Z. (2014), Adjustment Challenges for US workers, in F. Bergsten, G.C.Hufbauer and S. Milner (eds), Bridging the Pacific: Toward Free

Trade and Investment between China and the United States, Peterson Institute for International Economics, Washington, D.C.

- Lechthaler, W. and M. Mileva (2014), Smoothing the adjustment to trade liberalization, Kiel Working Paper No. 1948, Kiel Institute for the World Economy, Kiel, August.
- Maslow, A.H. (1954) Motivation and Personality, Harper, New York.
- Menes, M. (2009), "European Globalisation Fund – a New EU Support Instrument Regarding the Adjustment of Employees to Globalisation Processes", FIBRES & TEXTILES in Eastern Europe 2009, Vol. 17, No. 5 (76).
- Morris, Robert, (1979). Social Policy of the American Welfare State, Harper & Row Publishers: New York.
- Pochet P. & Degryse C. (2016), "Dialogue social européen: une relance 'de la dernière chance'?", OSE Paper Series, 17, Brussels : OSE.
- Koutsiaras, N. (2010), "How to Spend it: Putting a Labour Market Modernization Fund in Place of the European Globalization Adjustment Fund", JCMS 2010 Volume 48, Number 3.
- Raveaud Giles, «Au cœur de la stratégie européenne pour l'emploi, le taux d'emploi» de Boeck Supérieur dans l'«Éducation et sociétés», 2006 n° 18/ pages 17 à 33 <https://www.cairn.info/revue-education-et-societes-2006-2-page-17.htm>.
- Renda A. (2013), "Globalization, the new geography of power, and eU policy response" Transworld, working paper 10, mars 2013.
- Titmuss, Richard (1970). The Gift Relationship: From Human Blood to Social Policy, Allen and Unwin, London.
- Tsoukalis, L., "WHY WE NEED A GLOBALISATION ADJUSTMENT FUND", discussion paper prepared for the UK Presidency October 2005. https://www.ceim.uqam.ca/ggt/IMG/pdf/Tsoukalis_Why_we_need_a_globalisation_adjustment_fund.pdf
- Sapir A. (2000), "Who is Afraid of Globalization? The Challenge of Domestic Adjustment in Europe and America", Paper prepared for the Conference on "Efficiency, Equity and Legitimacy: The Multilateral Trading System at the Millennium", organized in honor of Professor

Raymond Vernon, to be held at the Kennedy School of Government, Harvard University, June 1-2, 2000.

- A. Sapir, «An Agenda for a growing Europe. Making the EU Economic System Deliver», juillet 2003, p. 148-149.
- Stuart, M., Forde, C., MacKenzie, R. and Wallis, E. (2007) "An impact study on relocation, restructuring and the viability of the European Globalisation Adjustment Fund: The impact on employment, working conditions and regional development", European Parliament Research Study, Employment and Social Affairs Committee, Brussels.
- Scharpf, F. W. (2002) "The European Social Model: coping with the challenges of diversity". Journal of Common Market Studies, 40/4, 645-670.
- Charnovitz, S. (1986) "Ρύθμιση Εργαζομένων: Η Παράλειψη Συστατικού στην Εμπορική Πολιτική", California Management Review, Winter, 1986.
- Wasmer, Etienne and von Weizsacker, Jakob. (2007) "Le fonds Europeen d'ajustement a la mondialization: pour quoi faire? = European Funds adjusted due to globalization: what should be done?", Bruegel Third-Party Papers, August 2007.

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ ΚΑΙ ΝΟΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ

- Ασδεράκη, Φ. (2010) Η διαδικασία της Bologna και ο στόχος της ενίσχυσης της απασχόλησης, στο Παπαδάκης, Ν. και Σπυριδάκης, Μ.(επιμέλεια), Αγορά εργασίας, κατάρτιση, δια βίου μάθηση και απασχόληση – Δομές, Θεσμοί και Πολιτικές, Αθήνα, εκδόσεις Ι. Σιδέρης.
- Βαρδακούλας, Γιάννης, (1980). Κοινωνική Πολιτική, Αθήνα.
- Γλαρούδη Α. (2018), Η επαγγελματική συμβουλευτική ως υποστηρικτική δράση στα πλαίσια προγραμμάτων κατάρτισης: Σκέψεις και προτάσεις, στην ΕΡΓΑΣΙΑ ΚΑΙ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ, ΕΤΗΣΙΑ ΕΚΘΕΣΗ 2018 (ΕΙΕΑΔ).
- Esping-Andersen G. (2014) (1990), Οι τρεις κόσμοι του καπιταλισμού της ευημερίας, Αθήνα: Τόπος.
- Ιατρίδης, Δ., (1990). Σχεδιασμός Κοινωνικής Πολιτικής. Θεωρία και Πράξη Κοινωνικού Σχεδιασμού, Gutenberg, Αθήνα.

- Καραμεσίνη, Μ. (2011), «Η πολιτική απασχόλησης της Ευρωπαϊκής Ένωσης αντιμέτωπη με την οικονομική κρίση», 4ο Διεθνές Επιστημονικό Συνέδριο της Ελληνικής Εταιρείας Κοινωνικής Πολιτικής «Ο ρόλος της κοινωνικής πολιτικής σήμερα: Κριτικές προσεγγίσεις και προκλήσεις», Αθήνα, 10-11 Μαρτίου 2011.
- Καραμεσίνη Μ. Κουζής Γ., (επιμ.) (2005), Πολιτική απασχόλησης, Πεδίο σύζευξης της οικονομικής και κοινωνικής πολιτικής, Αθήνα: Εκδόσεις Gutenberg.
- Κουρλιούρος Η.Α. (2001), «Διαδρομές στις θεωρίες του χώρου. Οικονομικές γεωγραφίες της Παραγωγής και της Ανάπτυξης», κριτική Γεωγραφική Σκέψη 1, Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα.
- Μάρδας, Γ. και Βαλκάνος, Ε. (2005). Κοινωνική Πολιτική: Θεωρία και Πράξη, Εκδόσεις Παπαζήση, Αθήνα.
- Παϊδούση Χ., (2018), Η επαγγελματική κατάρτιση στο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού Ταμείου Προσαρμογής στην Παγκοσμιοποίηση: “Η περίπτωση του σουπερ μάρκετ Λάρισα ΑΒΕΕ”, Σειρά: Επαγγελματική Εκπαίδευση και Κατάρτιση & Αγορά Εργασίας, ΕΙΕΑΔ, Νοέμβριος 2018, Αθήνα.
- Παϊδούση Χ., (2019), Επαγγελματική Κατάρτιση Νέων “Εκτός Απασχόλησης, Εκπαίδευσης ή Κατάρτισης (NEETs)” στο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού Ταμείου Προσαρμογής στην Παγκοσμιοποίηση: Η περίπτωση του προγράμματος για το “Σούπερ Μάρκετ Λάρισα ΑΒΕΕ”, Σειρά: Επαγγελματική Εκπαίδευση και Κατάρτιση & Αγορά Εργασίας, ΕΙΕΑΔ, Απρίλιος 2019, Αθήνα.
- Παϊδούση Χ., (2019), Επαγγελματική συμβουλευτική και επαγγελματική κατάρτιση στο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού Ταμείου Προσαρμογής στην Παγκοσμιοποίηση, EGF/2017/003GR ATTICA RETAIL, Σειρά: Επαγγελματική Εκπαίδευση και Κατάρτιση & Αγορά Εργασίας, ΕΙΕΑΔ, Οκτώβριος 2019, Αθήνα.
- Πλάκα Δ., (2016), Αξιολόγηση της κινητοποίησης του Ευρωπαϊκού Ταμείου προσαρμογής στην Παγκοσμιοποίηση στην Ελλάδα – Υπόθεση Aldi, Μεταπτυχιακή Εργασία, Κόρινθος, Μάιος 2016.
- Ρόκος, Δ, «Από τη “βιώσιμη” ή “αιεφόρο” στην Αξιοβίωτη Ολοκληρωμένη Ανάπτυξη», εκδόσεις Αντώνη Λιβάνη, Αθήνα 2004.
- Σακελλαρόπουλος Θ., 2001, Υπερεθνικές Κοινωνικές Πολιτικές, Αθήνα, Κριτική.

- Σακελλαρόπουλος Θ., 2011, Η κοινωνική πολιτική της Ευρωπαϊκής Ένωσης, Αθήνα: Εκδόσεις Διόνικος.
- Σακελλαρόπουλος Θ., Οικονόμου Χ., Σκαμνάκης Χ., Αγγελάκη Μ., Κοινωνική πολιτική (2018), εκδόσεις Διόνικος, Αθήνα.
- Σακελλαρόπουλος Θεόδωρος και Μαρίνα Αγγελάκη (2016), «Ευρωπαϊκή Κοινωνική Πολιτική: από την άτολμη ανάπτυξη στο αβέβαιο μέλλον» στο Μαραβέγιας Ναπολέων (επιμ.), Ευρωπαϊκή Ένωση. Δημιουργία, Εξέλιξη, Προοπτικές, Κριτική, Αθήνα 2016.
- Σιάκαρης, Κ. (2006) Από της ΕΟΚ στην Ε.Ε: Η αδύνατη εκπαιδευτική πολιτική, Αθήνα, εκδόσεις: Gutenberg.
- Σταθόπουλος Πέτρος Α. (2015), ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ, ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΠΡΟΝΟΙΑ, ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ ΚΑΙ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ, εκδόσεις ΠΑΠΑΖΗΣΗ.
- Στεργίου, Α. (2001), Το κοινωνικό περιεχόμενο των Ευρωπαϊκών Συνθηκών και η παραδοσιακή «κοινοτική μέθοδος» στην παραγωγή ευρωπαϊκών δικαιωμάτων, στο Σακελλαρόπουλος, Θ. (επιμ.) Η Κοινωνική Πολιτική της Ευρωπαϊκής Ένωσης, Αθήνα, Διόνικος.
- Σωτηρόπουλος Δ. (2010), Ευκαιρίες και προβλήματα της ευρωπαϊκής κοινωνικής πολιτικής: η ευρωπαϊκή πολιτική απασχόλησης και η ανοιχτή μέθοδος συντονισμού, στο Μ. Πετμεζίδου (επιμ.) Κοινωνική μεταρρύθμιση και αλλαγές στο μείγμα δημοσίου-ιδιωτικού στο πεδίο της κοινωνικής πολιτικής, Πρακτικά του 3ου Διεθνούς Συνεδρίου της Επιστημονικής Εταιρείας Κοινωνικής Πολιτικής. Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα.
- Τσουραμάνης, Χ. (2003), Σύγχρονα κοινωνικά προβλήματα: Η Ελληνική Πραγματικότητα, εκδόσεις Παπαζήση, Αθήνα.
- Υφαντής Δ., (2019) «Ευρωπαϊκή Πολιτική Απασχόλησης νέων αποφοίτων τριτοβάθμιας εκπαίδευσης και μετάβαση στην αγορά εργασίας: Σύγκριση ελληνικής και ευρωπαϊκής πραγματικότητας».
- Φερόνας Α., Η Κοινωνική Διάσταση της «Ευρώπης 2020»: Ρητορική και Πραγματικότητα, Κοινωνική Πολιτική, Τεύχος 1, Απρίλιος 2013.
- Χουσεΐνογλου Γ., (2015-2016) «Τι είδους κοινωνική πολιτική μπορεί να έχει η Ευρωπαϊκή Ένωση και ποιοι είναι οι περιορισμοί «Η περίπτωση του ευρωπαϊκού επιδόματος ανεργίας».
- Ο Νόμος 4331/2015 (ΦΕΚ 69/Α' /02-07-2015).

- Η υπ' αριθμ. 12803/Δ1.2175/31-03-2009 Απόφαση της Υπουργού Απασχόλησης και Κοινωνικής Προστασίας (ΦΕΚ 162/Β'/14-04-2009).
- Η υπ' αριθμ.0.9415/3.1543-11/05/2010 Κ.Υ.Α. (ΦΕΚ692/Β'/21-05-2010) του Υφυπουργού Οικονομίας, Ανταγωνιστικότητας και Ναυτιλίας και του Υπουργού Εργασίας και Κοινωνικής Ασφάλισης.
- Η υπ' αριθμ.1.5672/3.1071-02/05/2011 Κ.Υ.Α. (ΦΕΚ1110/Β/03-06-2011) του Υφυπουργού Οικονομίας, Ανταγωνιστικότητας και Ναυτιλίας και της Υπουργού Εργασίας και Κοινωνικής Ασφάλισης.
- Η αρ. 5.15524/οικ. 3.415/05-06-2015 (ΑΔΑ: 7ΒΞΡ465ΦΘΘ-725) Απόφαση του Υπουργού Οικονομίας, Υποδομών, Ναυτιλίας και Τουρισμού.
- Η υπ' αριθμ. 5.20263/5.15444-22/07/2015 Κ.Υ.Α. (ΦΕΚ 1565/Β'/27-07-2015) του Υπουργού Οικονομίας, Υποδομών, Ναυτιλίας και Τουρισμού, του Αναπληρωτή Υπουργού Οικονομικών και του Υπουργού Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης.
- Η υπ' αριθμ. 6.5266/5.4663/18-04-2016 Κ.Υ.Α. (ΦΕΚ 1122/Β/20-04-2016) του Υφυπουργού Οικονομίας, Ανάπτυξης και Τουρισμού, της Αναπληρώτριας Υπουργού Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης και του Αναπληρωτή Υπουργού Οικονομικών.
- Η υπ' αριθμ. 7.5013/30-03-2017 Κ.Υ.Α. (ΦΕΚ 1180/Β'/04-04-2017) του Αναπληρωτή Υπουργού Οικονομίας και Ανάπτυξης, της Αναπληρώτριας Υπουργού Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης και του Αναπληρωτή Υπουργού Οικονομικών.
- Η υπ' αριθμ. 11315/ΕΥΘ 97/30-01-2018 (ΦΕΚ 220/Β'/30-01-2018) Κοινή Υπουργική Απόφαση των Υπουργών Οικονομίας και Ανάπτυξης - Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης - Οικονομικών - Διοικητικής Ανασυγκρότησης: «Αντικατάσταση της υπ' αριθμ. 112806/ΕΥΘΥ1047/ 26-10-2016 (ΦΕΚ Β' 3595) κοινής απόφασης των Υπουργών Εσωτερικών και Διοικητικής Ανασυγκρότησης - Οικονομίας, Ανάπτυξης και Τουρισμού - Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης - Οικονομικών: «Διάρθρωση της Ειδικής Υπηρεσίας «Επιτελική Δομή ΕΣΠΑ Υπουργείου Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης, Τομέα Απασχόλησης και Κοινωνικής Οικονομίας» και αντικατάσταση των α) υπ' αριθμ. 107900/16.3.2001 (Β' 599), β) υπ' αριθμ. 25255/2236/07.04.2008 (Β' 604), γ) υπ' αριθμ. οικ.

180691/7.2.2001 (B' 148) και δ) υπ' αριθ. 2.10691/οικ.3.1008 (B' 1462/2012) κοινών υπουργικών αποφάσεων όπως ισχύουν».

ΕΠΙΣΗΜΑ ΚΕΙΜΕΝΑ ΤΗΣ Ε.Ε. ΚΑΙ ΔΙΕΘΝΩΝ ΟΡΓΑΝΙΣΜΩΝ

- ETUC (2006), The ETUC welcomes the setting up of the European Globalisation Adjustment Fund but would like to see a reinforcement of the social partners' role in the process of reintegration into employment, ETUC Press Release, 1 March 2006, at <https://www.etuc.org/press/etuc-welcomes-setting-european-globalisationadjustment-fund-would-see-reinforcement-social#.WL1BjXo5Zak>
- Ο «Κοινοτικός χάρτης των θεμελιωδών κοινωνικών δικαιωμάτων των εργαζομένων».
- Διοργανική διακήρυξη για τον ευρωπαϊκό πυλώνα κοινωνικών δικαιωμάτων (2017/C 428/09).
- Η Λευκή Βίβλος με τίτλο: «Ανάπτυξη, Ανταγωνιστικότητα, Απασχόληση. Οι προκλήσεις και η αντιμετώπισή τους για τη μετάβαση στον 21ο αιώνα» του 1993.
- Η Λευκή Βίβλος του 1995 για τη «Διδασκαλία και μάθηση – προς τη μαθησιακή κοινωνία».
- Η Πράσινη Βίβλος του 1996 για την «Εκπαίδευση, την κατάρτιση και την Έρευνα».
- Ειδική Έκθεση αριθμός 6 του 2009 «ΕΠΙΣΤΙΤΙΣΤΙΚΗ ΒΟΗΘΕΙΑ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΑΠΟΡΟΥΣ: ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΤΩΝ ΣΤΟΧΩΝ, ΤΩΝ ΜΕΣΩΝ ΚΑΙ ΤΩΝ ΜΕΘΟΔΩΝ ΠΟΥ ΕΦΑΡΜΟΣΤΗΚΑΝ» του Ευρωπαϊκού Ελεγκτικού Συνεδρίου.
- Η με αριθμ.72013 Ειδική έκθεση του Ευρωπαϊκού Ελεγκτικού Συνεδρίου «Πρόσφερε το Ευρωπαϊκό Ταμείο Προσαρμογής στην Παγκοσμιοποίηση Ευρωπαϊκή Προστιθέμενη Αξία στην επανένταξη των απολυθέντων εργαζομένων;»
- European Council, (2000). Presidency Conclusions, Lisbon European Council 23 and 24 March 2000.
- Συμπεράσματα Ευρωπαϊκού Συμβουλίου 25/26 Μαρτίου 2010, EUCO 7/10, CO EUR 4, CONCL 1.

- Έγγραφο Συνόδου A8-0227/2016, 5.7.2016 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, Έκθεση σχετικά με τις δραστηριότητες, τον αντίκτυπο και την προστιθέμενη αξία του Ευρωπαϊκού Ταμείου Προσαρμογής στην Παγκοσμιοποίηση κατά το διάστημα μεταξύ 2007 και 2014 (2015/2284) (INI).
- Kok, Wim. (2004). Facing the Challenge: The Lisbon Strategy for Growth and Employment. Report from the High Level Group Chaired by Wim Kok, Brussels: European Commission, Νοέμβριος, Europa website.
- Απόφαση (ΕΕ) 2018/1215 του Συμβουλίου της 16ης Ιουλίου 2018 σχετικά με τις κατευθυντήριες γραμμές για τις πολιτικές απασχόλησης των κρατών – μελών.
- Κανονισμός 38/64/ΕΟΚ του Συμβουλίου της 25ης Μαρτίου 1964 περί της ελεύθερης κυκλοφορίας των εργαζομένων στο εσωτερικό της Κοινότητας.
- Κανονισμός (ΕΟΚ) αριθ. 3730/87 του Συμβουλίου της 10ης Δεκεμβρίου 1987 που καθορίζει τους γενικούς κανόνες για την παροχή τροφίμων από τα αποθέματα παρέμβασης σε ορισμένους οργανισμούς με σκοπό τη διανομή τους στα πιο άπορα άτομα της Κοινότητας.
- Κανονισμός (ΕΚ) 1893/20.12.2006 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και Συμβουλίου «για τη θέσπιση της στατιστικής ταξινόμησης των οικονομικών δραστηριοτήτων NACE-αναθεώρηση 2 και για την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΟΚ) αριθ. 3037/90 του Συμβουλίου και ορισμένων κανονισμών των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων σχετικών με ειδικούς στατιστικούς τομείς».
- Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 1927/2006 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 20ής Δεκεμβρίου 2006 σχετικά με τη σύσταση του Ευρωπαϊκού Ταμείου προσαρμογής στην παγκοσμιοποίηση.
- Κανονισμός (ΕΕ, EURATOM) αριθ. 1311/2013 του Συμβουλίου της 2ας Δεκεμβρίου 2013 για τον καθορισμό του πολυετούς δημοσιονομικού πλαισίου για την περίοδο 2014-2020.
- Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 1303/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 17ης Δεκεμβρίου 2013 περί καθορισμού κοινών διατάξεων για το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης, το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο, το Ταμείο Συνοχής, το Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Αγροτικής Ανάπτυξης και το Ευρωπαϊκό Ταμείο Θάλασσας και Αλιείας και περί καθορισμού γενικών διατάξεων για το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης, το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό

Ταμείο, το Ταμείο Συνοχής και το Ευρωπαϊκό Ταμείο Θάλασσας και Αλιείας και για την κατάργηση του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1083/2006.

- Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 1301/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 17ης Δεκεμβρίου 2013 σχετικά με το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης και για τη θέσπιση ειδικών διατάξεων σχετικά με τον στόχο «Επενδύσεις στην ανάπτυξη και την απασχόληση» και για την κατάργηση του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1080/2006.
- Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 1304/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 17 Δεκεμβρίου 2013 για το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο και την κατάργηση του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1081/2006 του Συμβουλίουαφορά στον τρόπο λειτουργίας του ΕΚΤ.
- Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 1300/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 17ης Δεκεμβρίου 2013 σχετικά με το Ταμείο Συνοχής και την κατάργηση του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1084/2006.
- Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 1305/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 17ης Δεκεμβρίου 2013 για τη στήριξη της αγροτικής ανάπτυξης από το Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Αγροτικής Ανάπτυξης (ΕΓΤΑΑ) και την κατάργηση του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1698/2005 του Συμβουλίου.
- Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 1309/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 17ης Δεκεμβρίου 2013 για το Ευρωπαϊκό Ταμείο Προσαρμογής στην Παγκοσμιοποίηση (2014-2020) και την κατάργηση του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1927/2006.
- Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 223/2014 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 11ης Μαρτίου 2014 για το Ταμείο Ευρωπαϊκής Βοήθειας προς τους Απόρους.
- Κατ' εξουσιοδότηση Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 532/2014 της Επιτροπής της 13ης Μαρτίου 2014 για τη συμπλήρωση του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 223/2014 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για το Ταμείο Ευρωπαϊκής Βοήθειας προς τους Απόρους.
- Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 516/2014 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 16ης Απριλίου 2014, για τη δημιουργία του Ταμείου Ασύλου, Μετανάστευσης και Ένταξης, την τροποποίηση της απόφασης 2008/381/ΕΚ του Συμβουλίου και την κατάργηση των αποφάσεων του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου

και του Συμβουλίου αριθ. 573/2007/EK και αριθ. 575/2007/EK και της απόφασης 2007/435/EK του Συμβουλίου.

- Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 508/2014 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 15ης Μαΐου 2014 για το Ευρωπαϊκό Ταμείο Θάλασσας και Αλιείας και για την κατάργηση των κανονισμών του Συμβουλίου (ΕΚ) αριθ. 2328/2003, (ΕΚ) αριθ. 861/2006, (ΕΚ) αριθ. 1198/2006 και (ΕΚ) αριθ. 791/2007 και του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1255/2011 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου.
- Κατ' εξουσιοδότηση Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 1255/2014 της Επιτροπής της 17ης Ιουλίου 2014 για τη συμπλήρωση του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 223/2014 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για το Ταμείο Ευρωπαϊκής Βοήθειας προς τους Απόρους μέσω του ορισμού του περιεχομένου των ετήσιων και τελικών εκθέσεων υλοποίησης, συμπεριλαμβανομένου του καταλόγου κοινών δεικτών.
- Κανονισμός (ΕΕ) 2015/1017 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 25ης Ιουνίου 2015 για το Ευρωπαϊκό Ταμείο Στρατηγικών Επενδύσεων, τον Ευρωπαϊκό Κόμβο Επενδυτικών Συμβουλών και την Ευρωπαϊκή Πύλη Επενδυτικών Έργων και την τροποποίηση των κανονισμών (ΕΕ) αριθ. 1291/2013 και (ΕΕ) αριθ. 1316/2013 — το Ευρωπαϊκό Ταμείο Στρατηγικών Επενδύσεων.
- Εκτελεστικός Κανονισμός (ΕΕ) 2015/212 της Επιτροπής της 11ης Φεβρουαρίου 2015 σχετικά με τη θέσπιση κανόνων για την εφαρμογή του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 223/2014 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, όσον αφορά τις τεχνικές προδιαγραφές του συστήματος εγγραφής και αποθήκευσης δεδομένων για κάθε πράξη, τα οποία είναι αναγκαία για την παρακολούθηση, την αξιολόγηση, τη δημοσιονομική διαχείριση, την επαλήθευση και τον έλεγχο, συμπεριλαμβανομένων των δεδομένων για μεμονωμένους συμμετέχοντες σε πράξεις που συγχρηματοδοτούνται από ΕΠ ΙΙ.
- Κανονισμός (ΕΕ) 2015/1017 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 25ης Ιουνίου 2015 «για το Ευρωπαϊκό Ταμείο Στρατηγικών Επενδύσεων, τον Ευρωπαϊκό Κόμβο Επενδυτικών Συμβουλών και την Ευρωπαϊκή Πύλη Επενδυτικών Έργων και την τροποποίηση των κανονισμών (ΕΕ) αριθ. 1291/2013 και (ΕΕ) αριθ. 1316/2013

- Κανονισμός (ΕΕ, Ευρατόμ) 2020/2093 του Συμβουλίου, της 17ης Δεκεμβρίου 2020, για τον καθορισμό του πολυετούς δημοσιονομικού πλαισίου για τα έτη 2021 έως 2027.
- Κανονισμός (ΕΕ) 2021/691 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 28ης Απριλίου 2021 για το Ευρωπαϊκό Ταμείο Προσαρμογής στην Παγκοσμιοποίηση για τους απολυμένους εργαζόμενους (ΕΤΠ) και για την κατάργηση του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1309/2013.
- Απόφαση 93/569/ΕΟΚ της Επιτροπής της 22ας Οκτωβρίου 1993 «για την εφαρμογή του κανονισμού (ΕΟΚ) αριθ. 1612/68 του Συμβουλίου περί της ελεύθερης κυκλοφορίας των εργαζομένων στο εσωτερικό της Κοινότητας, όσον αφορά, ιδίως, την δημιουργία ενός δικτύου με την ονομασία EURES (European Employment Services)».
- Απόφαση 1672/2006/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 24ης Οκτωβρίου 2006 για τη θέσπιση κοινοτικού προγράμματος για την απασχόληση και την κοινωνική αλληλεγγύη — Progress.
- Απόφαση 283/2010 ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 25ης Μαρτίου 2010 για τη δημιουργία Ευρωπαϊκού Μηχανισμού Μικροχρηματοδοτήσεων Progress για την απασχόληση και την κοινωνική ένταξη.
- Απόφαση 284/2010/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 25ης Μαρτίου 2010 για την τροποποίηση της απόφασης αριθ. 1672/2006/ΕΚ για τη θέσπιση κοινοτικού προγράμματος για την απασχόληση και την κοινωνική αλληλεγγύη — Progress.
- Οδηγία 98/59/ΕΚ του Συμβουλίου, της 20ης Ιουλίου 1998, για την προσέγγιση των νομοθεσιών των κρατών - μελών που αφορούν στις ομαδικές απολύσεις.
- Ανακοίνωση της Επιτροπής, της 7^{ης} Απριλίου 2000, με τίτλο: «Τοπική δράση για την απασχόληση — Η τοπική διάσταση της ευρωπαϊκής στρατηγικής για την απασχόληση».
- COM (2004) 383 τελικό, 18.5.2004, Βρυξέλλες, Ανακοίνωση της Επιτροπής στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, στο Συμβούλιο, στην Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και στην Επιτροπή των Περιφερειών: «Η κοινωνική διάσταση της παγκοσμιοποίησης – Η συμβολή των πολιτικών της ΕΕ για να υπάρξουν οφέλη για όλους»,.

- COM (2005) 120 τελικό, 31.3.2005, Βρυξέλλες, Ανακοίνωση της Επιτροπής «Αναδιάρθρωση και απασχόληση Πρόβλεψη και συνοδευτική αναδιάρθρωση για την ανάπτυξη της απασχόλησης: ο ρόλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης».
- COM (2005) 525 τελικό, 20.10.2005, Βρυξέλλες, Ανακοίνωση της Επιτροπής στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, στο Συμβούλιο, στην Ευρωπαϊκή και Κοινωνική Επιτροπή και στην Επιτροπή των Περιφερειών: «Ευρωπαϊκές αξίες και παγκοσμιοποίηση Εισήγηση της Επιτροπής στη σύνοδο των αρχηγών κρατών και κυβερνήσεων που θα πραγματοποιηθεί τον Οκτώβριο».
- COM (2006) 91 τελικό, 1.3.2006, Βρυξέλλες, Πρόταση Κανονισμού του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για τη σύσταση του Ευρωπαϊκού Ταμείου Προσαρμογής στην Παγκοσμιοποίηση.
- COM (2008) 412 τελικό, 2.7.2008, Βρυξέλλες, Ανακοίνωση της Επιτροπής στις 2.7.2008 για την «Ανανεωμένη κοινωνική ατζέντα: Ευκαιρίες, πρόσβαση και αλληλεγγύη στην Ευρώπη του 21ου αιώνα» στο Ε. Κοινοβούλιο, στο Συμβούλιο, στην ΕΟΚΕ και στην ΕΤΠ.
- COM (2008) 421 τελικό, 4.8.2010, Βρυξέλλες, Έκθεση της Επιτροπής προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο περί της εφαρμογής του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 453/2008 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου σχετικά με τις τριμηνιαίες στατιστικές για τις κενές θέσεις εργασίας στην Κοινότητα.
- COM (2008) 800 τελικό, 26.11.2008, Βρυξέλλες, Ανακοίνωση της Επιτροπής προς το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο «Ένα ευρωπαϊκό σχέδιο για την ανάκαμψη της οικονομίας».
- COM (2008) 867 τελικό, 16.12.2008, Βρυξέλλες, Πρόταση κανονισμού του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΚ) αριθ.1927/2006 σχετικά με τη σύσταση του ΕΤΠ.
- COM (2009) 394 τελικό, 28.7.2009, Βρυξέλλες, Έκθεση της Επιτροπής προς το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο και το Συμβούλιο «σχετικά με τις δραστηριότητες του Ευρωπαϊκού Ταμείου προσαρμογής στην παγκοσμιοποίηση το 2008».
- COM (2010) 2020 τελικό, 3.3.2010, Βρυξέλλες, Ανακοίνωση της Επιτροπής με τίτλο: «ΕΥΡΩΠΗ 2020 Στρατηγική για έξυπνη, διατηρήσιμη και χωρίς αποκλεισμούς ανάπτυξη».

- COM (2010) 464 τελικό, 9.09.2010, Βρυξέλλες, Έκθεση της Επιτροπής προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο σχετικά με τις δραστηριότητες του Ευρωπαϊκού Ταμείου Προσαρμογής στην Παγκοσμιοποίηση το 2009.
- COM (2011) 466 τελικό, 22.8.2011, Βρυξέλλες, Έκθεση της Επιτροπής προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο σχετικά με τις δραστηριότητες του Ευρωπαϊκού Ταμείου Προσαρμογής στην Παγκοσμιοποίηση το 2010.
- COM (2011) 580 τελικό, 22.9.2011, Βρυξέλλες, Πρόταση απόφασης του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για την κινητοποίηση του Ευρωπαϊκού Ταμείου Προσαρμογής στην Παγκοσμιοποίηση, σύμφωνα με το σημείο 28 της διοργανικής συμφωνίας, της 17ης Μαΐου 2006, μεταξύ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, του Συμβουλίου και της Επιτροπής για δημοσιονομική πειθαρχία και χρηστή δημοσιονομική διαχείριση (αίτηση EGF/2011/004 EL/ALDI Hellas από την Ελλάδα).
- COM (2012) 462 τελικό, 4.09.2012, Βρυξέλλες, Έκθεση της Επιτροπής προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο σχετικά με τις δραστηριότητες του Ευρωπαϊκού Ταμείου προσαρμογής στην παγκοσμιοποίηση το 2011.
- COM (2012) 617 τελικό, 24.10.2012, Βρυξέλλες, Πρόταση Κανονισμού του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για το Ταμείο Ευρωπαϊκής Βοήθειας προς τους Απόρους.
- COM (2013) 782 τελικό, 14.11.2013, Βρυξέλλες, Έκθεση της Επιτροπής προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο σχετικά με τις δραστηριότητες του Ευρωπαϊκού Ταμείου προσαρμογής στην παγκοσμιοποίηση το 2012.
- COM(2013) 882 final, 13.12.2013.
- COM (2015) 355 τελικό, 22.7.2015, Βρυξέλλες, Έκθεση της Επιτροπής προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο σχετικά με τις δραστηριότητες του Ευρωπαϊκού Ταμείου προσαρμογής στην παγκοσμιοποίηση το 2013 και το 2014.
- COM (2016) 127 τελικό, Ανακοίνωση της Επιτροπής προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο, την Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και την Επιτροπή των Περιφερειών «Έναρξη διαβούλευσης για τον ευρωπαϊκό πυλώνα κοινωνικών δικαιωμάτων».
- Ενδιάμεση αξιολόγηση του Ευρωπαϊκού Ταμείου Προσαρμογής στην Παγκοσμιοποίηση (Δεκέμβριος 2016).

- COM (2017) 358 τελικό, 28.06.2017, Βρυξέλλες, Έγγραφο προβληματισμού για το μέλλον των οικονομικών της ΕΕ.
- COM (2017) 636 τελικό, 31.10.2017, Βρυξέλλες, Έκθεση της Επιτροπής προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο σχετικά με τις δραστηριότητες του Ευρωπαϊκού Ταμείου προσαρμογής στην παγκοσμιοποίηση το 2015 και το 2016.
- COM (2017) 755 τελικό, 13.12.2017, Βρυξέλλες, Έκθεση της Επιτροπής προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο την Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και την Επιτροπή των Περιφερειών «Στρατηγική έκθεση 2017 σχετικά με την εφαρμογή των Ευρωπαϊκών Διαρθρωτικών και Επενδυτικών Ταμείων».
- COM (2018) 321 τελικό, 2.5.2018, Βρυξέλλες, Ανακοίνωση της Επιτροπής προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο, το Συμβούλιο, την Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και την Επιτροπή των Περιφερειών: «Ένας σύγχρονος προϋπολογισμός για μια Ένωση που προστατεύει, ενδυναμώνει και υπερασπίζεται τους πολίτες της Πολυετές δημοσιονομικό πλαίσιο 2021-2027».
- COM (2018) 380 τελικό, 30.5.2018, Βρυξέλλες, Πρόταση της Επιτροπής: «Κανονισμός του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για το Ευρωπαϊκό Ταμείο Προσαρμογής στην Παγκοσμιοποίηση (ΕΤΠ)».
- COM (2018) 297 τελικό, 16-05-2018 Βρυξέλλες, Έκθεση της Επιτροπής σχετικά με την ενδιάμεση αξιολόγηση του Ευρωπαϊκού Ταμείου Προσαρμογής στην Παγκοσμιοποίηση (ΕΤΠ).
- COM (2019) 415 τελικό, 16.09.2019, Βρυξέλλες, Έκθεση της Επιτροπής προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο σχετικά με τις δραστηριότητες του Ευρωπαϊκού Ταμείου Προσαρμογής στην Παγκοσμιοποίηση το 2017 και το 2018.
- COM (2020) 276 τελικό της 1ης Ιουλίου 2020, «Στήριξη της απασχόλησης των νέων: Γέφυρα προς την απασχόληση για την επόμενη γενιά».
- COM(2020) 277 τελικό, 1ης Ιουλίου 2020, Πρόταση για «Σύσταση του Συμβουλίου για μια γέφυρα προς την απασχόληση — ενίσχυση των εγγυήσεων για τη νεολαία και για την κατάργηση της σύστασης του Συμβουλίου, της 22ας Απριλίου 2013, για τη θέσπιση εγγυήσεων για τη νεολαία».

- COM (2021) 102 τελικό, της 4ης Μαρτίου 2021, «Σχέδιο δράσης για τον ευρωπαϊκό πυλώνα κοινωνικών δικαιωμάτων».
- COM (2021) 486 τελικό, 20.8.2021, Βρυξέλλες, Έκθεση της Επιτροπής προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο σχετικά με τις δραστηριότητες του Ευρωπαϊκού Ταμείου Προσαρμογής στην Παγκοσμιοποίηση (ΕΤΠ) το 2019 και το 2020.
- COM(2021) 788 τελικό, 13.12.2021, Βρυξέλλες, Έκθεση της Επιτροπής σχετικά με την εκ των υστέρων αξιολόγηση του Ευρωπαϊκού Ταμείου Προσαρμογής στην Παγκοσμιοποίηση (ΕΤΠ) 2014-2020.
- SWD (2021) 381 final, 13.12.2011, Brussels, COMMISSION STAFF WORKING DOCUMENT Accompanying the document REPORT FROM THE COMMISSION on the ex post evaluation of the European Globalisation Adjustment Fund (EGF) 2014-2020.
- Ενημερωτικό σημείωμα, Commission, 24.10.2012, Βρυξέλλες, Φτώχεια: «Η Επιτροπή προτείνει νέο Ταμείο Ευρωπαϊκής Βοήθειας προς τους Απόρους – συχνές ερωτήσεις».
- COM (2006) 91 τελικό/SEC/2006/0274, Έγγραφο εργασίας των υπηρεσιών της Ευρωπαϊκής Επιτροπής - Παράρτημα στην Πρόταση κανονισμού του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για τη σύσταση του Ευρωπαϊκού Ταμείου Προσαρμογής στην Παγκοσμιοποίηση - Εκτίμηση των επιπτώσεων.
- Η υποβληθείσα στην Υπουργό Οικονομίας, Βιομηχανίας και Απασχόλησης και στον Υπουργό Εργασίας, Κοινωνικών Σχέσεων, Οικογένειας και Αλληλεγγύης της Γαλλίας Έκθεση «L'Europe dans la mondialisation» και δημοσιευθείσα στις 15 Απριλίου 2008.
- ICF (2015), Ex post evaluation of the European Globalisation Adjustment Fund(EGF):Final Report, for DG EMPL.
- Andrews, M., T. Weber, I.Pavlovaite and R. Smith (2015) Ex-post evaluation of the European Globalisation Adjustment Fund (EGF), ICF International, report for the European Commission Directorate-General for Employment, Social Affairs and Inclusion.
- ICF (2016), Mid-term evaluation of the European Globalisation Adjustment Fund (EGF): Final Report, forthcoming.

- ILO (2011), Trade and Employment: from Myths to Facts, ILO-EC Publication, October 2011.
- Αιτήσεις χρηματοδότησης κρατών – μελών της Ε.Ε. στο ΕΤΠ.
- Τελικές εκθέσεις κρατών – μελών στο ΕΤΠ.

ΔΙΑΔΙΚΤΥΑΚΟΙ ΤΟΠΟΙ

- Έκθεση της Παγκόσμιας Επιτροπής για την Κοινωνική Διάσταση της Παγκοσμιοποίησης "A fair globalization: creating opportunities for all", February 2004.

<http://www.ilo.org/public/english/wcsdg>

- A European strategy for smart, sustainable and inclusive growth (2020).
http://ec.europa.eu/eu2020/index_en.htm

- Συμβολή των ευρωπαϊκών διαρθρωτικών ταμείων και επενδυτικών ταμείων στις 10 προτεραιότητες της Επιτροπής: θέσεις απασχόλησης, ανάπτυξη και επενδύσεις (CONTRIBUTION OF THE EUROPEAN STRUCTURAL AND INVESTMENT FUNDS TO THE 10 COMMISSION PRIORITIES: JOBS, GROWTH AND INVESTMENT)
https://ec.europa.eu/commission/sites/beta-political/files/key-jobs-growth-invest_en.pdf

- Δημόσια διαβούλευση για την «ΕΥΡΩΠΗ 2020»

http://ec.europa.eu/eu2020/index_en.htm

- Τμήμα Εργασίας (24 Αυγούστου 2012). Μετατόπιση εργαζομένων: 2009-2011, USDL-12-1719.

www.bls.gov/cps

- Διεθνής Οργάνωση Εργασίας (2011). Εμπόριο και Απασχόληση: Από μύθους σε γεγονότα, από τους Jansen, M., Peters, R. και Salazar-Xirinachs, J.,
http://www.ilo.org/wcmsp5/groups/public/ed_emp/documents/publication/wcms_162297.pdf

- Ενημερωτικό δελτίο της Ευρωπαϊκής Επιτροπής στις 30 Μαΐου 2018.
http://europa.eu/rapid/press-release_MEMO-18-3922_en.htm

- Ατζέντα 2030 για τη βιώσιμη ανάπτυξη των Ηνωμένων Εθνών.
<http://www.un.org/sustainabledevelopment/sustainable-development-goals/>

- Δελτίο τύπου της Ευρωπαϊκής Επιτροπής στις 30 Μαΐου 2018,
http://europa.eu/rapid/press-release_IP-18-3923_en.htm

- Ανάκαμψη ελληνικής οικονομίας.
https://ec.europa.eu/info/sites/info/files/ecfin_forecast_spring_110517_el_en.pdf
- Ψήφισμα του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου της 19^{ης} Ιανουαρίου 2017 σχετικά με έναν Ευρωπαϊκό Πυλώνα Κοινωνικών Δικαιωμάτων
<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/PDF/?uri=CELEX:52017IP0010&from=EL>
- Assessment of the European Globalisation Adjustment Fund from a gender equality perspective, Σίλβια Σανσοντέτι Committente: Τμήμα Πολιτικής Δικαιωμάτων των Πολιτών και Συνταγματικών Υποθέσεων του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου.
[http://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/STUD/2016/571358/IPOL_STU\(2016\)571358_EN.pdf](http://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/STUD/2016/571358/IPOL_STU(2016)571358_EN.pdf)
- Ενημερωτικό δελτίο της Ευρωπαϊκής Επιτροπής στις 30 Μαΐου 2018 για το EKT+. http://europa.eu/rapid/press-release_MEMO-18-3922_en.htm
- Le fonds Européen d' Ajustation à la Mondialisation (FEM), «Courrier hebdomadaire dy CRISP», 2018/29 n° 2394-2395, pages 5 a 56 (<https://www.cairn.info/revue-courrier-hebdomadaire-du-crisp-2018-29-page-5.htm>).
- Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο, Σχέδιο αξιολόγησης, 2015, <http://www.esfhellas.gr/el/Pages/EvalESPAsxedio.aspx> (πρόσβαση στις 21/09/2015).
- Caliendo Marco, Schmidl Ricarda, Youth Unemployment and active labor market policies in Europe, IZA DP No.9488, Bonn, November 2015, σσ. 19-20., http://chairesecurisation.fr/SharedFiles/43_Caliendo%20Schmidt%20Youth%20Unemployment%20IZA%20nov%202015.pdf (πρόσβαση στις 05/02/2016).

VII. ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΑ

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 1:

Οι βασικές αλλαγές που επήλθαν στους Κανονισμούς για το ΕΤΠ	
1^η αλλαγή: Ο στόχος του ΕΤΠ	
Κανονισμός 1927/2006	Τόνωση της οικονομικής ανάπτυξης και δημιουργία περισσότερων θέσεων εργασίας, στηρίζοντας όσους απολύονται από τις μεγάλες διαρθρωτικές αλλαγές, που επέφερε η παγκοσμιοποίηση στη μορφή του εμπορίου.
Κανονισμός 546/2009	
Κανονισμός 1309/2013	Συμβολή στην έξυπνη, αειφόρο και χωρίς αποκλεισμούς οικονομική ανάπτυξη και διατηρήσιμη απασχόληση στην Ε.Ε., με επίδειξη αλληλεγγύης στους πληττόμενους εργαζόμενους από τις διαρθρωτικές αλλαγές.
Κανονισμός 2021/691	Στήριξη των κοινωνικοοικονομικών μετασχηματισμών που προκύπτουν από την παγκοσμιοποίηση και τις τεχνολογικές και περιβαλλοντικές αλλαγές, βοηθώντας τους απολυμένους να προσαρμοστούν στις διαρθρωτικές αλλαγές. Επίδειξη αλληλεγγύης και προώθηση της αξιορεπούς και διατηρήσιμης απασχόλησης στην Ε.Ε.
Διαπίστωση: Φραστικά, δίδεται έμφαση στους πρώτους κανονισμούς στην οικονομική ανάπτυξη και στην στήριξη όσων πλήττονται ενώ στον τωρινό προτάσσεται ο στόχος της επίδειξης αλληλεγγύης στους πληττόμενους εργαζόμενους από τις διαρθρωτικές αλλαγές.	
2^η αλλαγή: Το πεδίο εφαρμογής	
Κανονισμός 1927/2006	Στήριξη των εργαζόμενων που απολύονται λόγω των μεγάλων διαρθρωτικών αλλαγών που επιφέρει η παγκοσμιοποίηση στη μορφή του παγκόσμιου εμπορίου.
Κανονισμός 546/2009	<ul style="list-style-type: none"> • Στήριξη των εργαζόμενων που απολύονται λόγω των μεγάλων διαρθρωτικών αλλαγών που επιφέρει η παγκοσμιοποίηση στη μορφή του παγκόσμιου εμπορίου. • Κατά παρέκκλιση προβλέπεται και η στήριξη όσων απολύονται ως άμεσο αποτέλεσμα της παγκόσμιας χρηματοπιστωτικής και οικονομικής κρίσης.
Κανονισμός 1309/2013	<ul style="list-style-type: none"> • Στήριξη των εργαζόμενων που απολύονται λόγω των μεγάλων διαρθρωτικών αλλαγών που επιφέρει η παγκοσμιοποίηση στη μορφή του παγκόσμιου εμπορίου. • Στήριξη όσων απολύονται ως άμεσο αποτέλεσμα της παγκόσμιας χρηματοπιστωτικής και οικονομικής κρίσης. • Στήριξη όσων απολύονται ως άμεσο αποτέλεσμα μίας νέας παγκόσμιας χρηματοπιστωτικής και οικονομικής κρίσης.
Κανονισμός 2021/691	Στήριξη όσων πλήττονται από τους κοινωνικοοικονομικούς μετασχηματισμούς που προκύπτουν από την παγκοσμιοποίηση και τις τεχνολογικές και περιβαλλοντικές αλλαγές. Ειδικότερα, οι αλλαγές αυτές σχετίζονται με την παγκοσμιοποίηση όπως οι αλλαγές στη μορφή του παγκόσμιου εμπορίου, οι εμπορικές διαμάχες, οι σημαντικές αλλαγές στις εμπορικές σχέσεις της Ένωσης ή στη σύνθεση της εσωτερικής αγοράς και οι χρηματοπιστωτικές ή οικονομικές κρίσεις, καθώς και η μετάβαση σε μία οικονομία χαμηλών εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα ή αποτελούν συνέπεια της ψηφιοποίησης ή της αυτοματοποίησης.
Διαπίστωση: Αρχικά, οι απολύσεις σχετίζονται με την παγκοσμιοποίηση, μετά με την οικονομική κρίση και στη συνέχεια με τους κοινωνικοοικονομικούς μετασχηματισμούς που προκύπτουν από την παγκοσμιοποίηση και τις τεχνολογικές και περιβαλλοντικές αλλαγές	
3^η αλλαγή: Κριτήρια παρέμβασης	
Κανονισμός 1927/2006	1) Τουλάχιστον 1.000 απολύσεις, εντός τεσσάρων μηνών, σε επιχείρηση κράτους μέλους, συμπεριλαμβανομένων των εργαζομένων που απολύουν οι προμηθευτές της ή οι παραγωγοί

	<p>των επόμενων σταδίων του προϊόντος ή</p> <p>2) Τουλάχιστον 1.000 απολύσεις εντός εννέα μηνών, ιδίως σε επιχειρήσεις μικρού ή μεσαίου μεγέθους, σε τομέα NACE 2 εντός μιας ή δύο συνορευουσών περιφερειών σε επίπεδο NUTS II.</p> <p>3) Σε μικρές αγορές εργασίας ή σε εξαιρετικές περιστάσεις, οι οποίες δικαιολογούνται δεόντως από τα οικεία κράτη μέλη, η αίτηση χορήγησης συνεισφοράς από το ΕΤΠ μπορεί να θεωρηθεί επιλέξιμη, ακόμη και αν οι προϋποθέσεις που ορίζουν τα στοιχεία α) και β) δεν τηρούνται πλήρως, εφόσον οι απολύσεις έχουν σοβαρό αντίκτυπο στην απασχόληση και στην τοπική οικονομία. Το συνολικό ποσό των συνεισφορών για εξαιρετικές περιστάσεις δεν μπορεί να υπερβαίνει το 15 % του ΕΤΠ ετησίως.</p>
Κανονισμός 546/2009	<p>1) Τουλάχιστον 500 απολύσεις σε χρονικό διάστημα 4 μηνών σε επιχείρηση κράτους μέλους, συμπεριλαμβανομένων των εργαζομένων που απολύουν οι προμηθευτές της ή οι παραγωγοί των επόμενων σταδίων του προϊόντος.</p> <p>2) Τουλάχιστον 500 απολύσεις σε χρονικό διάστημα 9 μηνών, ιδίως σε επιχειρήσεις μικρού ή μεσαίου μεγέθους, σε τμήμα NACE 2 σε μία περιφέρεια ή σε δύο όμορες περιφέρειες σε επίπεδο NUTS II,</p> <p>3) σε μικρές αγορές εργασίας ή σε εξαιρετικές περιστάσεις, οι οποίες δικαιολογούνται δεόντως από το οικείο κράτος μέλος, η αίτηση χορήγησης συνεισφοράς από το ΕΤΠ μπορεί να θεωρηθεί επιλέξιμη, ακόμη και αν τα κριτήρια παρέμβασης που ορίζουν τα στοιχεία α) ή β) δεν τηρούνται πλήρως, όταν οι απολύσεις έχουν σοβαρό αντίκτυπο στην απασχόληση και στην τοπική οικονομία. Το συνολικό ποσό των συνεισφορών για εξαιρετικές περιστάσεις δεν μπορεί να υπερβαίνει το 15% του μέγιστου ετήσιου ποσού του ΕΤΠ.</p>
Κανονισμός 1309/2013	<p>1. α) την απόλυση λόγω πλεονασμού τουλάχιστον 500 εργαζομένων ή αυτοαπασχολούμενων, των οποίων η δραστηριότητα έχει παύσει για περίοδο αναφοράς τεσσάρων μηνών σε επιχείρηση σε κράτος μέλος, συμπεριλαμβανομένων των εργαζομένων που απολύονται λόγω πλεονασμού, καθώς και των αυτοαπασχολούμενων των οποίων η δραστηριότητα έπαυσε, στο πλαίσιο της δραστηριότητας των προμηθευτών ή των παραγωγών των επόμενων σταδίων του προϊόντος·</p> <p>1. β) την απόλυση λόγω πλεονασμού τουλάχιστον 500 εργαζομένων ή αυτοαπασχολούμενων των οποίων η δραστηριότητα έχει παύσει για περίοδο αναφοράς εννέα μηνών, ιδιαίτερα σε μικρομεσαίες επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται όλες στον ίδιο οικονομικό τομέα, που ορίζεται στο επίπεδο υποδιαίρεσης της NACE Αναθ. 2 και είναι εγκατεστημένες σε μία περιφέρεια ή σε δύο συνορεύουσες περιφέρειες, όπως καθορίζονται στο επίπεδο NUTS 2 ή σε περισσότερες από δύο συνορεύουσες περιφέρειες, όπως καθορίζονται στο επίπεδο NUTS 2, υπό την προϋπόθεση ότι πλήττονται πάνω από 500 εργαζόμενοι ή αυτοαπασχολούμενοι σε δύο περιφέρειες συνδυασμένα.</p> <p>2. Σε μικρές αγορές εργασίας ή σε εξαιρετικές περιστάσεις οι οποίες δικαιολογούνται δεόντως από το αιτούν κράτος μέλος, ιδίως όσον αφορά συλλογικές αιτήσεις στις οποίες περιλαμβάνονται ΜΜΕ, η αίτηση χορήγησης χρηματοδοτικής συνεισφοράς βάσει του παρόντος άρθρου μπορεί να θεωρείται επιλέξιμη, ακόμη και αν τα κριτήρια παρέμβασης που ορίζουν τα στοιχεία α) ή β) της παραγράφου 1 δεν τηρούνται πλήρως, όταν οι απολύσεις λόγω πλεονασμού έχουν σοβαρό αντίκτυπο στην απασχόληση και στην τοπική, περιφερειακή ή εθνική οικονομία. Το συνολικό ποσό των συνεισφορών για εξαιρετικές περιστάσεις δεν μπορεί να υπερβαίνει το 15 % του μέγιστου ετήσιου ποσού του ΕΤΠ.</p>
Κανονισμός 2021/691	<p>1. α) Παύση της δραστηριότητας τουλάχιστον 200 εργαζομένων, που απολύονται, ή αυτοαπασχολούμενων, εντός περιόδου αναφοράς τεσσάρων μηνών, σε επιχείρηση κράτους μέλους, συμπεριλαμβανομένων των περιπτώσεων στις οποίες η εν λόγω παύση της δραστηριότητας ισχύει για τους προμηθευτές της ή παραγωγούς των επόμενων σταδίων του προϊόντος·</p> <p>1. β) παύση της δραστηριότητας τουλάχιστον 200 εργαζομένων, που απολύονται, ή αυτοαπασχολούμενων, εντός περιόδου αναφοράς έξι μηνών, ιδίως σε ΜΜΕ, όταν</p>

	<p>δραστηριοποιούνται όλοι στον ίδιο οικονομικό κλάδο, που ορίζεται στο επίπεδο υποδιαίρεσης της NACE αναθ. 2, και είναι εγκατεστημένοι σε μία περιφέρεια ή σε δύο συνορεύουσες περιφέρειες επιπέδου NUTS 2, ή σε περισσότερες από δύο συνορεύουσες περιφέρειες επιπέδου NUTS 2, υπό την προϋπόθεση ότι πλήττονται τουλάχιστον 200 εργαζόμενοι ή αυτοαπασχολούμενοι σε δύο περιφέρειες από το σύνολο των περιφερειών·</p> <p>1. γ) παύση της δραστηριότητας τουλάχιστον 200 εργαζόμενων, που απολύονται, ή αυτοαπασχολούμενων, εντός περιόδου αναφοράς τεσσάρων μηνών, ιδίως σε ΜΜΕ, όταν δραστηριοποιούνται όλοι στον ίδιο ή σε διαφορετικούς οικονομικούς κλάδους, που ορίζονται στο επίπεδο υποδιαίρεσης της NACE αναθ. 2, και είναι εγκατεστημένοι στην ίδια περιφέρεια επιπέδου NUTS 2.</p> <p>2. Σε μικρές αγορές εργασίας, ιδίως όσον αφορά αιτήσεις στις οποίες περιλαμβάνονται ΜΜΕ, η αίτηση χορήγησης χρηματοδοτικής συνεισφοράς βάσει του παρόντος άρθρου θεωρείται παραδεκτή, ακόμη και αν δεν πληρούνται απολύτως τα κριτήρια που ορίζονται στην παράγραφο 2, υπό την προϋπόθεση ότι οι απολύσεις λόγω πλεονασμού έχουν σημαντικό αντίκτυπο στην απασχόληση και στην τοπική, περιφερειακή ή εθνική οικονομία.</p> <p>3. Σε εξαιρετικές περιστάσεις, η παράγραφος 3 ισχύει και σε αγορές εργασίας διαφορετικές από τις μικρές αγορές εργασίας. Το συνολικό ποσό των χρηματοδοτικών συνεισφορών στις εν λόγω περιπτώσεις δεν υπερβαίνει το 15 % του ετήσιου ανώτατου ορίου του ΕΤΠ.</p> <p>4. Το ΕΤΠ δεν κινητοποιείται όποτε απολύονται υπάλληλοι του δημόσιου τομέα ως αποτέλεσμα περικοπών στον προϋπολογισμό κράτους μέλους.</p>
<p>Διαπίστωση: Σταδιακή μείωση του αριθμού των απολυμένων από 1.000 άτομα σε 500 και τέλος σε 200.</p>	
<p>4^η αλλαγή: Επιλέξιμες ενέργειες/μέτρα</p>	
<p>Κανονισμός 1927/2006</p>	<p>1. Αρωγή για την αναζήτηση εργασίας, επαγγελματικό προσανατολισμό, ειδικά σχεδιασμένη κατάρτιση και επανακατάρτιση, μεταξύ άλλων και σε δεξιότητες τεχνολογιών των πληροφοριών και των επικοινωνιών και πιστοποίηση της αποκτηθείσας πείρας, καθώς και αρωγή για επανατοποθέτηση στην αγορά εργασίας και προώθηση της επιχειρηματικότητας ή ενίσχυση για αυτοαπασχόληση·</p> <p>2. Ειδικά μέτρα για μικρό χρονικό διάστημα, όπως επιδόματα αναζήτησης εργασίας, επιδόματα κινητικότητας ή επιδόματα σε άτομα που συμμετέχουν σε προγράμματα διά βίου μάθησης και δραστηριότητες κατάρτισης·</p> <p>3. Μέτρα για την ενθάρρυνση ιδίως μειονεκτούντων ή ηλικιωμένων εργαζομένων, προκειμένου αυτοί να παραμείνουν ή να επιστρέψουν στην αγορά εργασίας.</p> <p>Το ΕΤΠ δεν χρηματοδοτεί παθητικά μέτρα κοινωνικής προστασίας. Κατόπιν πρωτοβουλίας του οικείου κράτους μέλους, το ΕΤΠ μπορεί να χρηματοδοτεί δραστηριότητες προετοιμασίας, διαχείρισης, ενημέρωσης, δημοσιότητας και ελέγχου για τη χρήση του Ταμείου.</p>
<p>Κανονισμός 546/2009</p>	<p>1. Αρωγή για την αναζήτηση εργασίας, επαγγελματικό προσανατολισμό, ειδικά σχεδιασμένη κατάρτιση και επανακατάρτιση, μεταξύ άλλων και σε δεξιότητες τεχνολογιών των πληροφοριών και των επικοινωνιών και πιστοποίηση της αποκτηθείσας πείρας, καθώς και αρωγή για επανατοποθέτηση στην αγορά εργασίας και προώθηση της επιχειρηματικότητας ή ενίσχυση για αυτοαπασχόληση·</p> <p>2. Ειδικά μέτρα για μικρό χρονικό διάστημα, όπως επιδόματα αναζήτησης εργασίας, επιδόματα κινητικότητας ή επιδόματα σε άτομα που συμμετέχουν σε προγράμματα διά βίου μάθησης και δραστηριότητες κατάρτισης·</p> <p>3. Μέτρα για την ενθάρρυνση ιδίως μειονεκτούντων ή ηλικιωμένων εργαζομένων, προκειμένου αυτοί να παραμείνουν ή να επιστρέψουν στην αγορά εργασίας.</p> <p>Το ΕΤΠ δεν χρηματοδοτεί παθητικά μέτρα κοινωνικής προστασίας. Κατόπιν πρωτοβουλίας του οικείου κράτους μέλους, το ΕΤΠ μπορεί να χρηματοδοτεί δραστηριότητες προετοιμασίας, διαχείρισης, ενημέρωσης, δημοσιότητας και ελέγχου για τη χρήση του Ταμείου.</p>
<p>Κανονισμός 1309/2013</p>	<p>1. Ειδικά σχεδιασμένη κατάρτιση και αναπροσανατολισμός, συμπεριλαμβανομένων των δεξιοτήτων στην τεχνολογία της πληροφορίας και των επικοινωνιών και της πιστοποίησης της</p>

	<p>αποκτηθείσας πείρας, συνδρομή στην αναζήτηση εργασίας, επαγγελματική καθοδήγηση, συμβουλευτικές υπηρεσίες, καθοδήγηση, βοήθεια για επανατοποθέτηση στην αγορά εργασίας, προώθηση της επιχειρηματικότητας, ενίσχυση για αυτοαπασχόληση, σύσταση επιχειρήσεων και ανάκτηση επιχειρήσεων από εργαζομένους, και δραστηριότητες συνεργασίας.</p> <p>β) Ειδικά χρονικώς περιορισμένα μέτρα, όπως επιδόματα αναζήτησης εργασίας, κίνητρα πρόσληψης για τους εργοδότες, επιδόματα κινητικότητας, διαβίωσης ή κατάρτισης (συμπεριλαμβανομένων των επιδομάτων για άτομα που παρέχουν φροντίδα).</p> <p>γ) μέτρα για την ενθάρρυνση ιδίως μειονεκτούντων, ηλικιωμένων και νεαρών ανέργων, προκειμένου αυτοί να παραμείνουν ή να επιστρέψουν στην αγορά εργασίας.</p> <p>Το κόστος των μέτρων του στοιχείου β) δεν μπορεί να υπερβαίνει το 35% του συνολικού κόστους της συντονισμένης δέσμης όλων των εξατομικευμένων υπηρεσιών.</p> <p>Το κόστος των επενδύσεων για την αυτοαπασχόληση, την εκκίνηση επιχειρήσεων και την ανάκτηση από εργαζομένους δεν μπορεί να υπερβαίνει τα 15.000EUR.</p>
Κανονισμός 2021/691	<p>α) Ειδικά σχεδιασμένη κατάρτιση και επιμόρφωση, όπως όσον αφορά την απόκτηση δεξιοτήτων της τεχνολογίας των πληροφοριών και των επικοινωνιών, καθώς και άλλων δεξιοτήτων που απαιτούνται στην ψηφιακή εποχή, πιστοποίηση της αποκτηθείσας γνώσης και των αποκτηθεισών ικανοτήτων, εξατομικευμένες υπηρεσίες συνδρομής στην αναζήτηση εργασίας και δραστηριότητες για ομάδες στόχους, επαγγελματικό προσανατολισμό, συμβουλευτικές υπηρεσίες, καθοδήγηση, βοήθεια επανένταξης στην αγορά εργασίας, προώθηση της επιχειρηματικότητας, ενίσχυση για αυτοαπασχόληση, δημιουργία επιχείρησης, εξαγορά επιχείρησης από τους εργαζομένους της, και δραστηριότητες συνεργασίας.</p> <p>β) ειδικά χρονικώς περιορισμένα μέτρα, όπως επιδόματα αναζήτησης εργασίας, κίνητρα πρόσληψης για τους εργοδότες, επιδόματα κινητικότητας, επιδόματα τέκνου, επιδόματα κατάρτισης, επιδόματα διαβίωσης, και επιδόματα για φροντιστές. Το κόστος των μέτρων που αναφέρονται στο δεύτερο εδάφιο στοιχείο β) δεν υπερβαίνει το 35 % του συνολικού κόστους της συντονισμένης δέσμης υπηρεσιών.</p> <p>Το κόστος των επενδύσεων για αυτοαπασχόληση, σύσταση επιχείρησης και εξαγορά επιχείρησης από τους εργαζομένους της δεν υπερβαίνει τις 22.000€ ανά δικαιούχο.</p>
<p>Διαπίστωση: Σε κάθε νέα προγραμματική περίοδο τα μέτρα εξειδικεύονται όλο και περισσότερο και η έμφαση δίδεται στην καλά σχεδιασμένη κατάρτιση που είναι εστιασμένη στην απόκτηση δεξιοτήτων τεχνολογίας των πληροφοριών και των επικοινωνιών, καθώς και άλλων δεξιοτήτων που απαιτούνται στην ψηφιακή εποχή, όπως και πιστοποίηση της αποκτηθείσας γνώσης και των αποκτηθεισών ικανοτήτων. Στην προγραμματική περίοδο 2014-2020, το κόστος των επενδύσεων για την αυτοαπασχόληση, την εκκίνηση επιχειρήσεων και την ανάκτηση από εργαζομένους δεν μπορούσε να υπερβεί τα 15.000,00€ ανά δικαιούχο ενώ το ποσό αυτό ανέρχεται στις 22.000,00€ ανά δικαιούχο στη νέα προγραμματική περίοδο.</p>	
<p>5^η αλλαγή: Ύψος χρηματοδοτικής συνεισφοράς</p>	
Κανονισμός 1927/2006	<p>Το ποσό χρηματοδοτικής συνεισφοράς του ΕΤΠ δεν μπορεί να υπερβαίνει το 50% του συνόλου του εκτιμώμενου κόστους και ανέρχεται έως 500.000.000,00€ ετησίως.</p>
Κανονισμός 546/2009	<p>Το ποσό χρηματοδοτικής συνεισφοράς του ΕΤΠ δεν μπορεί να υπερβαίνει το 65% του συνόλου του εκτιμώμενου κόστους και ανέρχεται έως 500.000.000,00€ ετησίως.</p>
Κανονισμός 1309/2013	<p>Το ποσό χρηματοδοτικής συνεισφοράς του ΕΤΠ δεν μπορεί να υπερβαίνει το 60% του συνόλου του εκτιμώμενου κόστους και ανέρχεται έως 150.000.000,00€ ετησίως.</p>
Κανονισμός 2021/691	<p>Το ποσό χρηματοδοτικής συνεισφοράς του ΕΤΠ κυμαίνεται από 60% έως 85% του συνόλου του εκτιμώμενου κόστους και ανέρχεται έως σε 186.000.000,00€ ετησίως.</p>
<p>Διαπίστωση: Το ποσοστό της χρηματοδοτικής συνεισφοράς του ΕΤΠ παρουσιάζει μικρές διακυμάνσεις σε κάθε προγραμματική περίοδο, αλλά παρατηρείται ότι το διατιθέμενο ετήσιο ποσό χρηματοδοτικής συνεισφοράς από του ΕΤΠ που ανερχόταν σε 500.000.000,00€ στην προγραμματική περίοδο 2007-2013, μειώθηκε σε 150.00.00,00€ στην προγραμματική περίοδο 2014-2020 και αυξήθηκε στα 186.000.000,00€ στην τρέχουσα προγραμματική περίοδο.</p>	
<p>6^η αλλαγή: Επιλεξιμότητα των δαπανών</p>	

Κανονισμός 1927/2006	Οι δαπάνες είναι επιλέξιμες για συνεισφορά από το ΕΤΠ από την ημερομηνία κατά την οποία το κράτος αρχίζει να παρέχει εξατομικευμένες υπηρεσίες στους θιγόμενους εργαζόμενους.
Κανονισμός 546/2009	Οι δαπάνες είναι επιλέξιμες για συνεισφορά από το ΕΤΠ από την ημερομηνία κατά την οποία το κράτος αρχίζει να παρέχει εξατομικευμένες υπηρεσίες στους θιγόμενους εργαζόμενους.
Κανονισμός 1309/2013	Οι δαπάνες είναι επιλέξιμες για συνεισφορά από το ΕΤΠ από την ημερομηνία κατά την οποία το κράτος αρχίζει να παρέχει εξατομικευμένες υπηρεσίες στους θιγόμενους εργαζόμενους ή την ημερομηνία κατά την οποία αρχίζει να πραγματοποιεί διοικητικές δαπάνες για την εφαρμογή του ΕΤΠ.
Κανονισμός 2021/691	Οι δαπάνες είναι επιλέξιμες για συνεισφορά από το ΕΤΠ από την ημερομηνία κατά την οποία το κράτος αρχίζει να παρέχει εξατομικευμένες υπηρεσίες στους θιγόμενους εργαζόμενους ή την ημερομηνία κατά την οποία αρχίζει να πραγματοποιεί διοικητικές δαπάνες για την εφαρμογή του ΕΤΠ.
Διαπίστωση: Στην πρώτη προγραμματική περίοδο οι δαπάνες είναι επιλέξιμες για συνεισφορά από το ΕΤΠ από την ημερομηνία κατά την οποία το κράτος αρχίζει να παρέχει εξατομικευμένες υπηρεσίες στους θιγόμενους εργαζόμενους ενώ από την δεύτερη προγραμματική περίοδο και μετά η επιλεξιμότητα ξεκινά από την ημερομηνία κατά την οποία αρχίζει να πραγματοποιεί διοικητικές δαπάνες για την εφαρμογή του ΕΤΠ.	
7^η αλλαγή: Υποβολή τελικής έκθεσης από τα κράτη – μέλη	
Κανονισμός 1927/2006	Υποβάλλεται το αργότερο έξι μήνες μετά τη λήξη της περιόδου υλοποίησης -η οποία λήγει εντός δώδεκα μηνών από την ημερομηνία υποβολής της αίτησης χρηματοδότησης-, και περιέχει κάποια στοιχεία για το είδος των ενεργειών και τα κύρια αποτελέσματα.
Κανονισμός 546/2009	Υποβάλλεται το αργότερο έξι μήνες μετά τη λήξη της περιόδου υλοποίησης -η οποία λήγει όχι αργότερα από 24 μήνες από την ημερομηνία υποβολής της αίτησης χρηματοδότησης ή μετά την ημερομηνία έναρξης των εξατομικευμένων υπηρεσιών-, και περιέχει κάποια στοιχεία για το είδος των ενεργειών και τα κύρια αποτελέσματα.
Κανονισμός 1309/2013	Υποβάλλεται το αργότερο έξι μήνες μετά τη λήξη της περιόδου υλοποίησης -η οποία λήγει όχι αργότερα από 24 μήνες από την ημερομηνία υποβολής της αίτησης χρηματοδότησης και περιέχει πολύ περισσότερα στοιχεία από ό,τι προέβλεπε ο κανονισμός 1927/2006.
Κανονισμός 2021/691	Υποβάλλεται το αργότερο στο τέλος του έβδομου μήνα μετά τη λήξη της περιόδου υλοποίησης -η οποία λήγει έως 24 μήνες από την ημερομηνία έναρξης ισχύος της Απόφασης έγκρισης-, και περιέχει πολύ περισσότερα στοιχεία από ότι προέβλεπε ο κανονισμός 1309/2013.
Διαπίστωση: Το περιεχόμενο της τελικής έκθεσης σιγά - σιγά διανθίζεται με όλο και περισσότερα στοιχεία και δείκτες και στον ισχύοντα κανονισμό θα υποβάλλεται επτά αντί για έξι μήνες, όπως ίσχυε, μετά τη λήξη της περιόδου υλοποίησης.	
8^η αλλαγή: Υποβολή έκθεσης από την Επιτροπή	
Κανονισμός 1927/2006	Μέχρι την 1 ^η Ιουλίου κάθε έτους και για πρώτη φορά από το 2008, η Επιτροπή υποβάλλει στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και στο Συμβούλιο ποσοτική και ποιοτική έκθεση των δραστηριοτήτων του ΕΤΠ.
Κανονισμός 546/2009	Η Επιτροπή κάθε έτος υποβάλλει στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και στο Συμβούλιο ποσοτική και ποιοτική έκθεση των δραστηριοτήτων του ΕΤΠ.
Κανονισμός 1309/2013	Μέχρι την 1 ^η Αυγούστου 2015 και κάθε δεύτερο έτος εν συνεχεία, η Επιτροπή υποβάλλει στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και στο Συμβούλιο ποσοτική και ποιοτική έκθεση των δραστηριοτήτων του ΕΤΠ.
Κανονισμός 2021/691	Έως την 1 ^η Αυγούστου 2021 ανά διετία η Επιτροπή θα υποβάλλει στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και στο Συμβούλιο ποσοτική και ποιοτική έκθεση των δραστηριοτήτων του ΕΤΠ.
Διαπίστωση: Η έκθεση της Επιτροπής στην πρώτη προγραμματική περίοδο υποβαλλόταν ετησίως, ενώ από τη δεύτερη προγραμματική περίοδο και μετά κάθε δύο έτη.	
9^η αλλαγή: Αξιολόγηση ΕΤΠ	
Κανονισμός 1927/2006	Η Επιτροπή διενεργεί με δική της πρωτοβουλία και σε στενή συνεργασία με τα κράτη – μέλη ενδιάμεση αξιολόγηση έως τις 31η Δεκεμβρίου 2011 και αναδρομική έως την 31 ^η Δεκεμβρίου

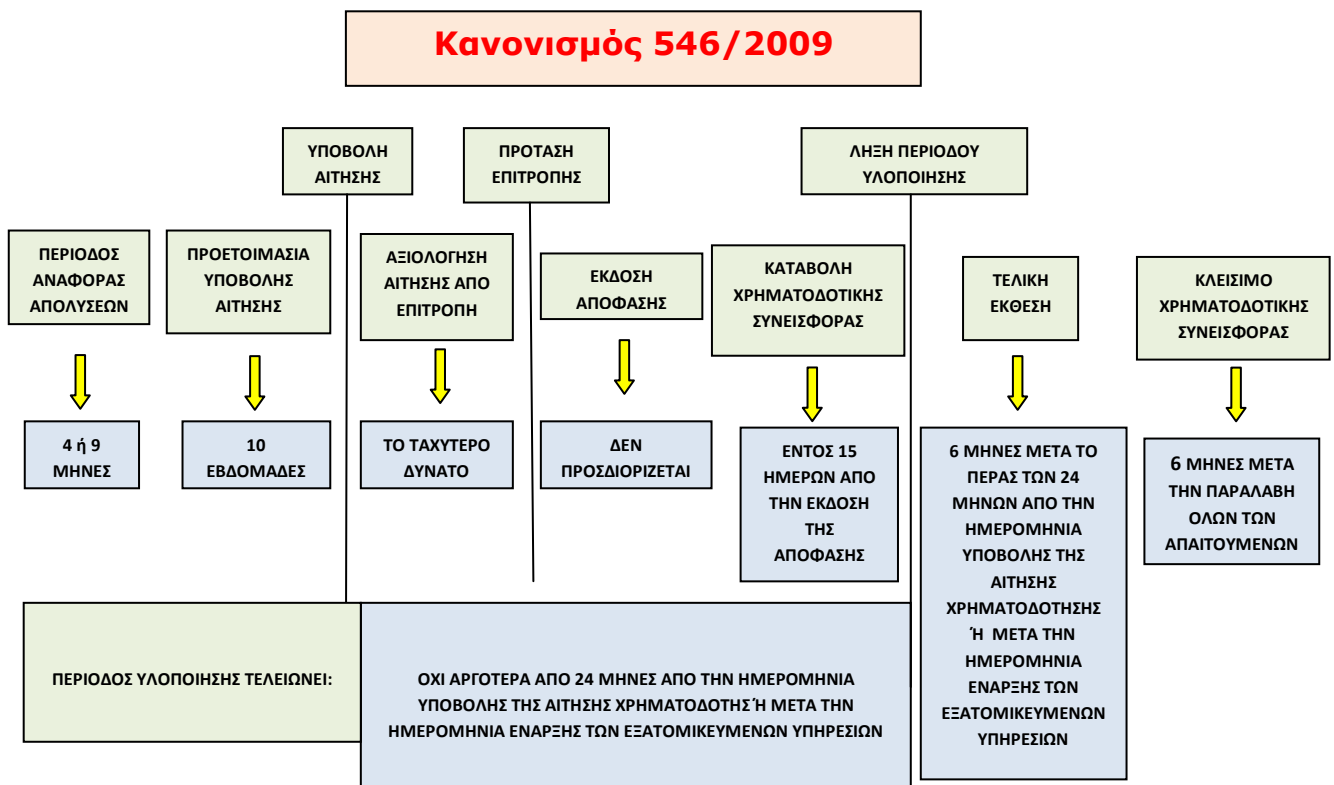
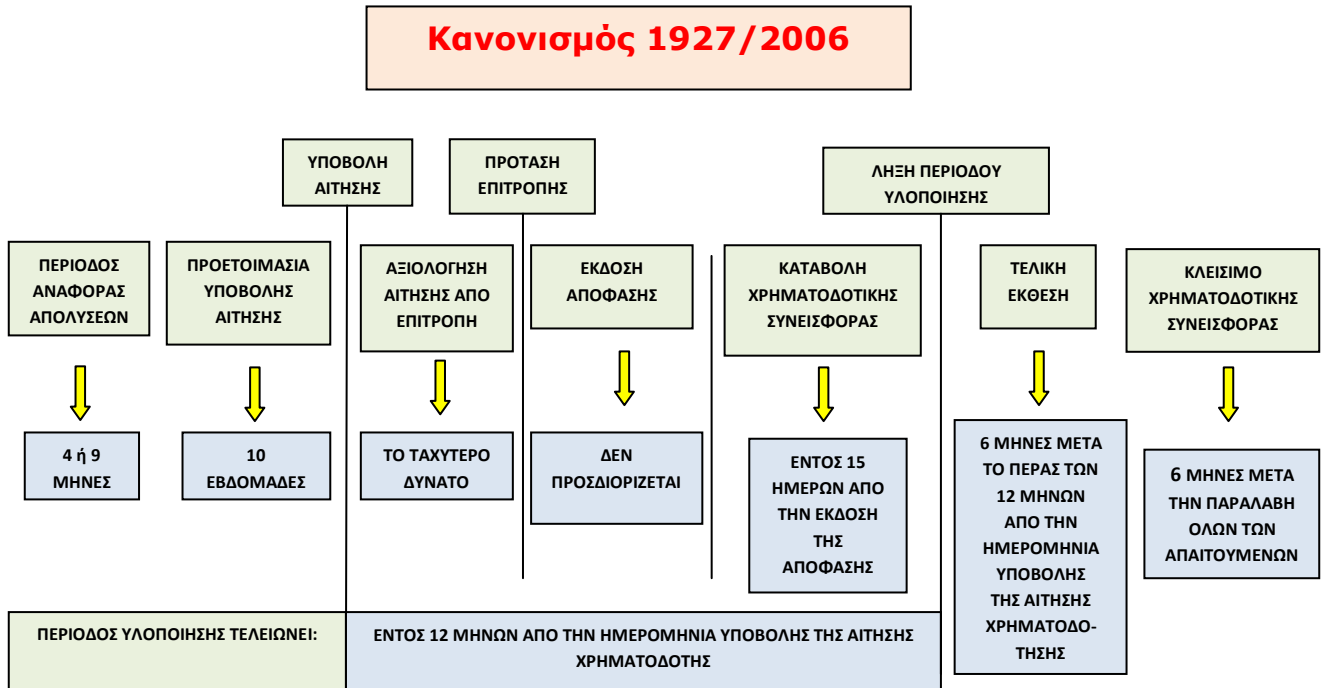
	2014.
Κανονισμός 546/2009	Η Επιτροπή διενεργεί με δική της πρωτοβουλία και σε στενή συνεργασία με τα κράτη – μέλη ενδιάμεση αξιολόγηση έως τις 31η Δεκεμβρίου 2011 και αναδρομική έως την 31 ^η Δεκεμβρίου 2014.
Κανονισμός 1309/2013	Η Επιτροπή διενεργεί με δική της πρωτοβουλία και σε στενή συνεργασία με τα κράτη – μέλη ενδιάμεση αξιολόγηση έως τις 30 Ιουνίου 2017 και εκ των υστέρων έως την 31 ^η Δεκεμβρίου 2021.
Κανονισμός 2021/691	Η Επιτροπή διενεργεί με δική της πρωτοβουλία και σε στενή συνεργασία με τα κράτη – μέλη ενδιάμεση αξιολόγηση έως τις 30 Ιουνίου 2025 και αναδρομική έως την 31 ^η Δεκεμβρίου 2029.
Διαπίστωση: Η πρόβλεψη ενδιάμεσης αλλά και αναδρομικής αξιολόγησης προβλέπεται σε όλους τους κανονισμούς και αλλάζει μόνο η χρονική υποβολή της αξιολόγησης.	
10^η αλλαγή: Κλείσιμο χρηματοδοτικής συνεισφοράς του ΕΤΠ	
Κανονισμός 1927/2006	Το αργότερο έξι μήνες μετά την παραλαβή όλων των απαιτούμενων η Επιτροπή προβαίνει στο κλείσιμο της χρηματοδοτικής συνεισφοράς του ΕΤΠ. Σε περίπτωση που το πραγματικό κόστος είναι μικρότερο του εκτιμώμενου πρέπει να επιστραφεί το αντίστοιχο ποσό. Σε περίπτωση μη συμμόρφωσης, το κράτος καλείται εντός συγκεκριμένης προθεσμίας που του τίθεται να υποβάλει τα σχόλιά του και αν δεν υπάρξει συμμόρφωση η Επιτροπή αποφασίζει τρεις μήνες μετά από την τεθείσα προθεσμία, αν θα προβεί στις απαιτούμενες δημοσιονομικές διορθώσεις, ακυρώνοντας το σύνολο ή μέρος της συνεισφοράς του ΕΤΠ.
Κανονισμός 546/2009	Το αργότερο έξι μήνες μετά την παραλαβή όλων των απαιτούμενων η Επιτροπή προβαίνει στο κλείσιμο της χρηματοδοτικής συνεισφοράς του ΕΤΠ. Σε περίπτωση που το πραγματικό κόστος είναι μικρότερο του εκτιμώμενου πρέπει να επιστραφεί το αντίστοιχο ποσό. Σε περίπτωση μη συμμόρφωσης, το κράτος καλείται εντός συγκεκριμένης προθεσμίας που του τίθεται να υποβάλει τα σχόλιά του και αν δεν υπάρξει συμμόρφωση η Επιτροπή αποφασίζει τρεις μήνες μετά από την τεθείσα προθεσμία, αν θα προβεί στις απαιτούμενες δημοσιονομικές διορθώσεις, ακυρώνοντας το σύνολο ή μέρος της συνεισφοράς του ΕΤΠ.
Κανονισμός 1309/2013	Το αργότερο έξι μήνες μετά την παραλαβή όλων των απαιτούμενων η Επιτροπή προβαίνει στο κλείσιμο της χρηματοδοτικής συνεισφοράς του ΕΤΠ. Σε περίπτωση που το πραγματικό κόστος είναι μικρότερο του εκτιμώμενου πρέπει να επιστραφεί το αντίστοιχο ποσό. Σε περίπτωση μη συμμόρφωσης, το κράτος καλείται εντός συγκεκριμένης προθεσμίας που του τίθεται να υποβάλει τα σχόλιά του και αν δεν υπάρξει συμμόρφωση η Επιτροπή αποφασίζει τρεις μήνες μετά από την τεθείσα προθεσμία, αν θα προβεί στις απαιτούμενες δημοσιονομικές διορθώσεις, ακυρώνοντας το σύνολο ή μέρος της συνεισφοράς του ΕΤΠ.
Κανονισμός 2021/691	Το αργότερο έξι μήνες μετά την παραλαβή όλων των απαιτούμενων η Επιτροπή προβαίνει στο κλείσιμο της χρηματοδοτικής συνεισφοράς του ΕΤΠ. Σε περίπτωση που το πραγματικό κόστος είναι μικρότερο του εκτιμώμενου πρέπει να επιστραφεί το αντίστοιχο ποσό. Σε περίπτωση μη συμμόρφωσης, το κράτος καλείται εντός συγκεκριμένης προθεσμίας που του τίθεται να υποβάλει τα σχόλιά του και αν δεν υπάρξει συμμόρφωση η Επιτροπή αποφασίζει εντός δώδεκα μηνών από την τεθείσα προθεσμία, αν θα προβεί στις απαιτούμενες δημοσιονομικές διορθώσεις, ακυρώνοντας το σύνολο ή μέρος της συνεισφοράς του ΕΤΠ.
Διαπίστωση: Η διαδικασία του κλεισίματος της χρηματοδοτικής συνεισφοράς του ΕΤΠ παραμένει η ίδια ενώ το μόνο που αλλάζει είναι η περίπτωση μη επιστροφής του προβλεπόμενου ποσού που δεν χρησιμοποιήθηκε. Ενώ στις προηγούμενες προγραμματικές περιόδους η Επιτροπή έπρεπε να αποφασίσει για το ύψος της δημοσιονομικής διόρθωσης εντός τριών μηνών μετά την υποβολή των σχετικών σχολίων από το κράτος, στην τρέχουσα η Επιτροπή θα έχει δώδεκα μήνες για να αποφανθεί επ' αυτού.	
11^η αλλαγή: Ύπαρξη δεικτών	
Κανονισμός 1927/2006	-
Κανονισμός	-

546/2009	
Κανονισμός 1309/2013	-
Κανονισμός 2021/691	Εισάγεται στον Κανονισμό Παράρτημα με δείκτες για την παρακολούθηση της προόδου του ΕΤΠ
Διαπίστωση: Για πρώτη φορά στον ισχύοντα κανονισμό τίθενται δείκτες ούτως ώστε στο εξής να συλλέγονται αξιόπιστα στοιχεία για την εφαρμογή του ΕΤΠ και να καθίσταται δυνατή η αξιολόγησή του.	
12^η αλλαγή: Τεχνική βοήθεια	
Κανονισμός 1927/2006	Με πρωτοβουλία της Επιτροπής, εντός του ανώτατου ορίου του 0,35% του μέγιστου ετήσιου ποσού του ΕΤΠ, το ΕΤΠ μπορεί να χρησιμοποιηθεί για τη χρηματοδότηση δραστηριοτήτων παρακολούθησης, πληροφόρησης, διοικητικής και τεχνικής υποστήριξης, λογιστικού ελέγχου, επιθεώρησης και αξιολόγησης.
Κανονισμός 546/2009	Με πρωτοβουλία της Επιτροπής, εντός του ανώτατου ορίου του 0,35% του μέγιστου ετήσιου ποσού του ΕΤΠ, το ΕΤΠ μπορεί να χρησιμοποιηθεί για τη χρηματοδότηση δραστηριοτήτων προετοιμασίας, παρακολούθησης, πληροφόρησης και δημιουργίας μιας βάσης γνώσεων σχετικά με την υλοποίηση του ΕΤΠ. Μπορεί επίσης να χρησιμοποιηθεί για τη χρηματοδότηση δραστηριοτήτων διοικητικής και τεχνικής υποστήριξης, λογιστικού ελέγχου, επιθεώρησης και αξιολόγησης.
Κανονισμός 1309/2013	Με πρωτοβουλία της Επιτροπής, έως 0,5% του μέγιστου ετήσιου ποσού του ΕΤΠ, το ΕΤΠ μπορεί να χρησιμοποιηθεί για τη χρηματοδότηση δραστηριοτήτων προετοιμασίας, συγκέντρωσης δεδομένων και δημιουργίας μιας βάσης γνώσεων σχετικά με την υλοποίηση του ΕΤΠ. Μπορεί επίσης να χρησιμοποιηθεί για τη χρηματοδότηση δραστηριοτήτων διοικητικής και τεχνικής υποστήριξης, δραστηριοτήτων ενημέρωσης και επικοινωνίας, λογιστικού ελέγχου, επιθεώρησης και αξιολόγησης.
Κανονισμός 2021/691	Με πρωτοβουλία της Επιτροπής, μπορεί να χρησιμοποιηθεί έως το 0,5 % του ετήσιου ανώτατου ορίου του ΕΤΠ για τεχνικές και διοικητικές δαπάνες με σκοπό την εφαρμογή του, όπως δραστηριότητες προετοιμασίας, παρακολούθησης, ελέγχου, λογιστικού ελέγχου και αξιολόγησης, καθώς και συλλογή δεδομένων, συμπεριλαμβανομένων των σχετικών με τα εταιρικά συστήματα τεχνολογίας της πληροφορίας, δραστηριότητες επικοινωνίας και ενίσχυσης της προβολής του ΕΤΠ ως ταμείου ή σε σχέση με συγκεκριμένα έργα, καθώς και άλλα μέτρα τεχνικής βοήθειας. Τα μέτρα αυτά μπορούν να καλύψουν τις μελλοντικές και τις προηγούμενες περιόδους προγραμματισμού.
Διαπίστωση: Η διαδικασία που αφορά στην Τεχνική Βοήθεια του ΕΤΠ παραμένει η ίδια ενώ το μόνο που αλλάζει είναι το ποσοστό του ετήσιου ανώτατου ορίου του ΕΤΠ για τεχνικές και διοικητικές δαπάνες με σκοπό την εφαρμογή του. Ενώ στις προηγούμενες προγραμματικές περιόδους αυτό το ποσοστό ανερχόταν στο 0,35% στην τρέχουσα προγραμματική περίοδο ανέρχεται σε 0,5%.	
13^η αλλαγή: Τα χρονικά όρια της διαδικασίας έγκρισης μίας αίτησης χρηματοδότησης και υλοποίησής της.	
Κανονισμός 1927/2006	Η υποβολή της αίτησης χρηματοδότησης από το κράτος – μέλος γίνεται εντός δέκα εβδομάδων από την ημερομηνία που πληρούνται οι σχετικές προϋποθέσεις υποβολής της. Η διάρκεια της αξιολόγησης της αίτησης χρηματοδότησης από την Επιτροπή δεν καθορίζεται πλήρως. Δεν καθορίζεται χρονικά η έκδοση της Απόφασης έγκρισης από την υποβολή της πρότασης της Επιτροπής. Η λήξη της περιόδου υλοποίησης τελειώνει εντός 12 μηνών από την ημερομηνία υποβολής της αίτησης χρηματοδότησης.
Κανονισμός 546/2009	Η υποβολή της αίτησης χρηματοδότησης από το κράτος – μέλος γίνεται εντός δέκα εβδομάδων από την ημερομηνία που πληρούνται οι σχετικές προϋποθέσεις υποβολής της. Η διάρκεια της αξιολόγησης της αίτησης χρηματοδότησης από την Επιτροπή δεν καθορίζεται πλήρως. Δεν καθορίζεται χρονικά η έκδοση της Απόφασης έγκρισης από την υποβολή της πρότασης της Επιτροπής. Η περίοδος υλοποίησης τελειώνει όχι αργότερα από 24 μήνες από την ημερομηνία υποβολής της αίτησης χρηματοδότησης.

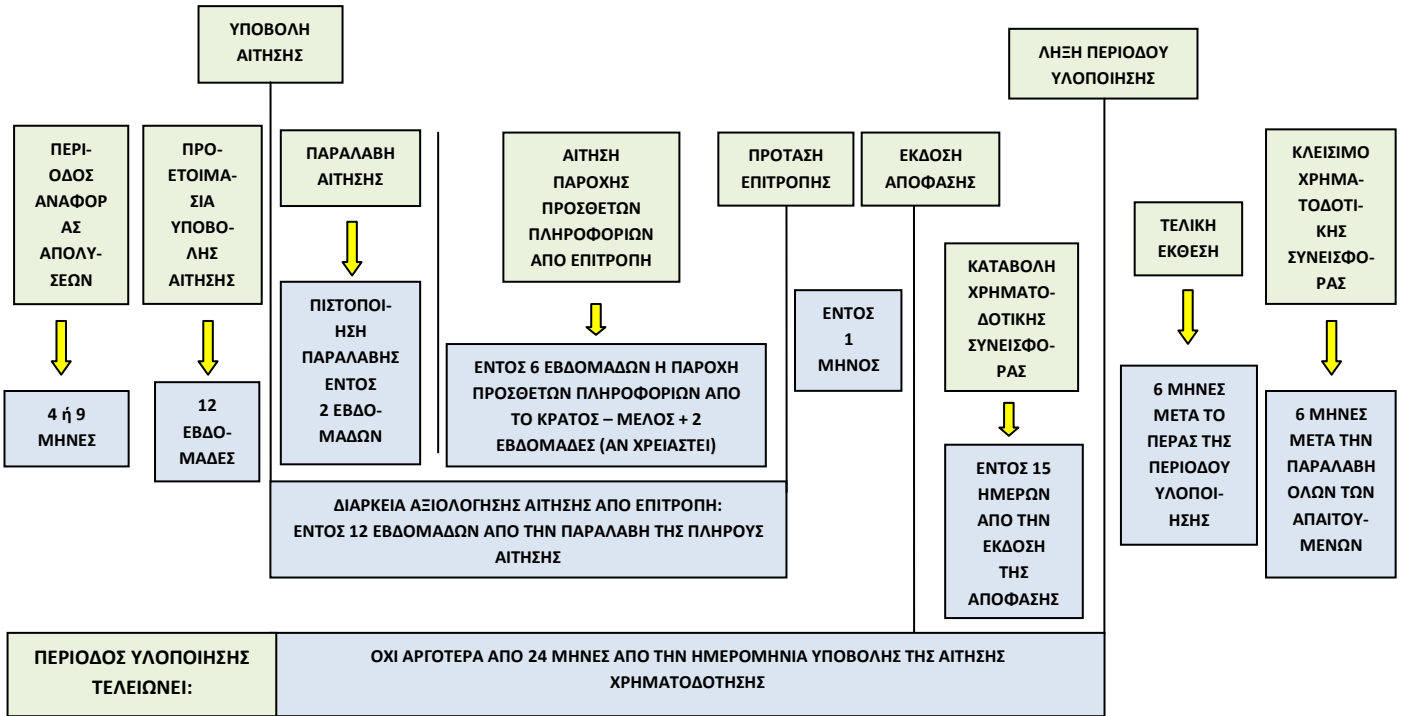
Κανονισμός 1309/2013	Η υποβολή της αίτησης χρηματοδότησης από το κράτος – μέλος γίνεται εντός δώδεκα εβδομάδων από την ημερομηνία που πληρούνται οι σχετικές προϋποθέσεις υποβολής της. Η διάρκεια της αξιολόγησης της αίτησης χρηματοδότησης από την Επιτροπή δεν μπορεί να υπερβεί τις 12 εβδομάδες. Εντός ενός μηνός από την υποβολή της πρότασης της Επιτροπής πρέπει να εκδοθεί η Απόφαση έγκρισης. Η περίοδος υλοποίησης τελειώνει όχι αργότερα από 24 μήνες από την ημερομηνία υποβολής της αίτησης χρηματοδότησης.
Κανονισμός 2021/691	Η υποβολή της αίτησης χρηματοδότησης από το κράτος – μέλος γίνεται εντός δώδεκα εβδομάδων από την ημερομηνία που πληρούνται οι σχετικές προϋποθέσεις υποβολής της. Η διάρκεια της αξιολόγησης της αίτησης χρηματοδότησης από την Επιτροπή δεν μπορεί να υπερβεί τις 15 εβδομάδες. Εντός έξι εβδομάδων από την υποβολή της πρότασης της Επιτροπής πρέπει να εκδοθεί η Απόφαση έγκρισης. Η περίοδος υλοποίησης τελειώνει έως 24 μήνες μετά την ημερομηνία έναρξης ισχύος της απόφασης χρηματοδότησης.
Διαπίστωση: Σε κάθε νεότερο κανονισμό γίνεται προσπάθεια μείωσης των χρονικών ορίων των σχετικών διαδικασιών.	

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 2:

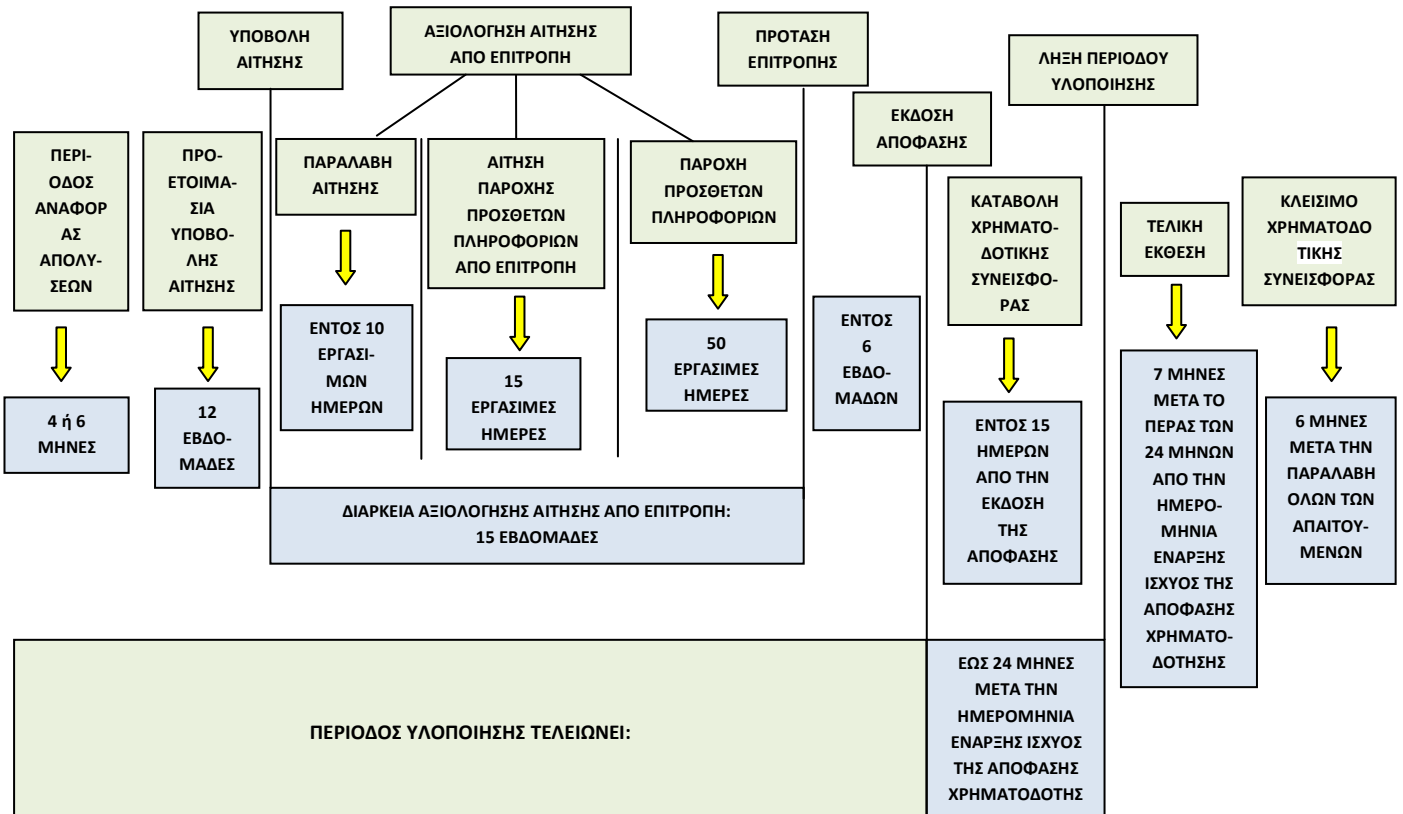
Τα χρονικά όρια της διαδικασίας έγκρισης μίας αίτησης χρηματοδότησης και υλοποίησής της που έθετε κάθε Κανονισμός για το ΕΤΠ:

Κανονισμός 1309/2013

Κανονισμός 2021/691

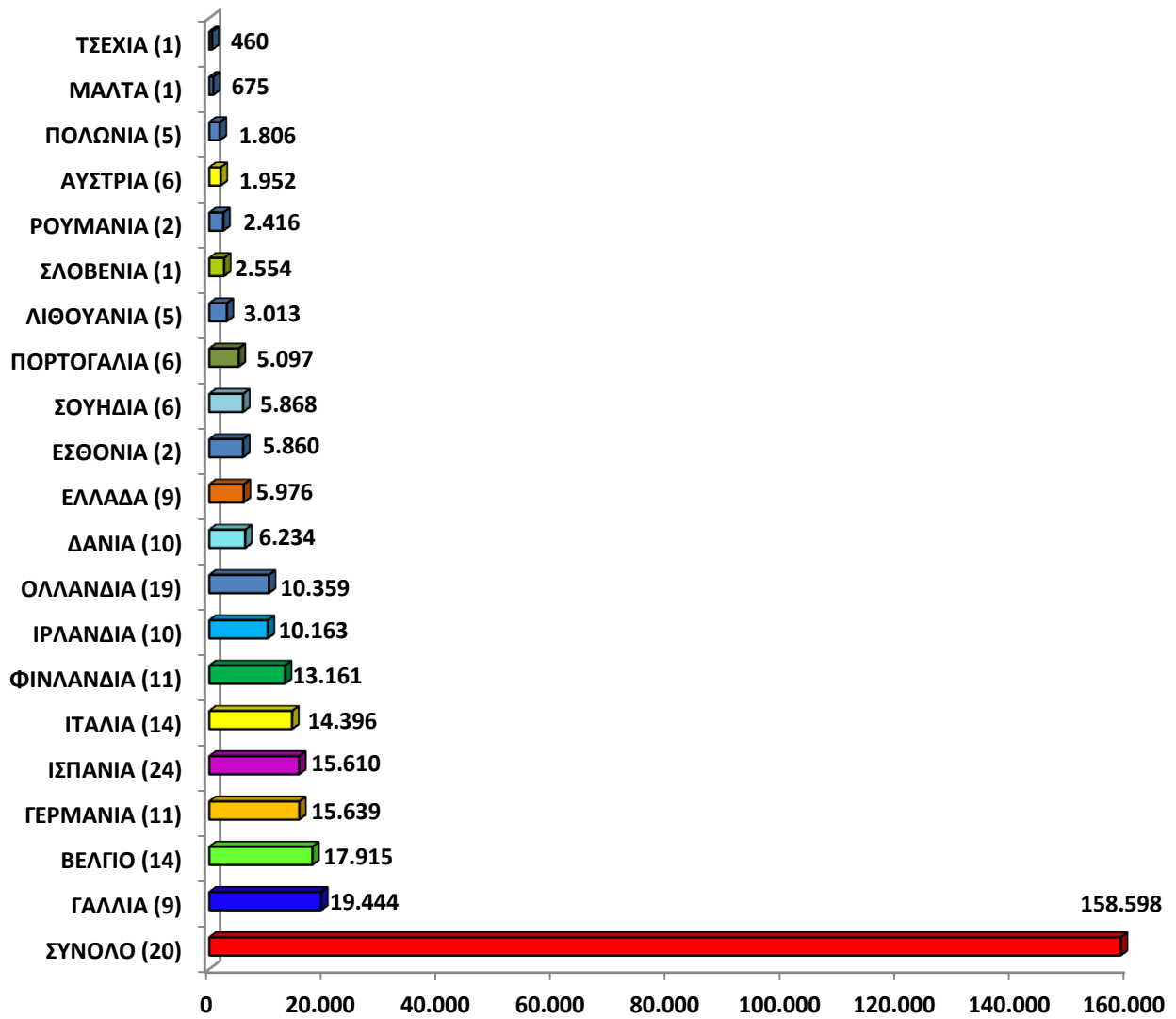

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 3

ΣΤΟΧΕΥΟΜΕΝΟΙ ΔΙΚΑΙΟΥΧΟΙ ΕΤΠ			
ΕΤΗ	ΣΤΟΧΕΥΟΜΕΝΟΙ ΔΙΚΑΙΟΥΧΟΙ ΕΤΠ	ΣΤΟΧΕΥΟΜΕΝΟΙ ΠΡΩΗΝ ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΟΙ ΕΤΠ	ΣΤΟΧΕΥΟΜΕΝΟΙ ΕΑΕΚ
2007	10.679	10.679	-
2008	5.435	5.435	-
2009	26.332	26.332	-
2010	26.867	26.867	-
2011	14.305	14.305	-
2012	9.372	9.372	-
2013	12.683	12.683	-
2007-2013	105.673	105.673	-
2014	15.657	13.764	1.893
2015	14.324	13.273	1.051
2016	5.030	5.030	0
2017	11.591	11.166	425
2018	2.460	1.730	730
2019	730	400	330
2020	9.205	9.205	0
2014-2020	58.997	54.568	4.429
2007-2020	164.670	160.241	4.429

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 4:

ΣΤΟΧΕΥΟΜΕΝΟΙ ΔΙΚΑΙΟΥΧΟΙ ΕΤΠ: 2007-2020

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 5:

ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ	ΚΡΙΤΗΡΙΟ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ	ΑΝΑΛΥΣΗ ΤΟΥ ΚΡΙΤΗΡΙΟΥ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ
ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ 1927/2006	ΑΡΘΡΟ 2 α	Τουλάχιστον 1.000 απολύσεις, εντός τεσσάρων μηνών, σε επιχείρηση κράτους μέλους, συμπεριλαμβανομένων των εργαζομένων που απολύουν οι προμηθευτές της ή οι παραγωγοί των επόμενων σταδίων του προϊόντος.
	ΑΡΘΡΟ 2 β	Τουλάχιστον 1.000 απολύσεις εντός εννέα μηνών, ιδίως σε επιχειρήσεις μικρού ή μεσαίου μεγέθους, σε τομέα NACE 2 εντός μιας ή δύο συνορευουσών περιφερειών σε επίπεδο NUTS II.
	ΑΡΘΡΟ 2 γ	Σε μικρές αγορές εργασίας ή σε εξαιρετικές περιστάσεις, οι οποίες δικαιολογούνται δεόντως από τα οικεία κράτη μέλη, η αίτηση χορήγησης συνεισφοράς από το ΕΤΠ μπορεί να θεωρηθεί επιλέξιμη, ακόμη και αν οι προϋποθέσεις που ορίζουν τα στοιχεία α) και β) δεν τηρούνται πλήρως, εφόσον οι απολύσεις έχουν σοβαρό αντίκτυπο στην απασχόληση και στην τοπική οικονομία. Το συνολικό ποσό των συνεισφορών για εξαιρετικές περιστάσεις δεν μπορεί να υπερβαίνει το 15 % του ΕΤΠ ετησίως.
ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ 546/2009	ΑΡΘΡΟ 2 α	τουλάχιστον 500 απολύσεις σε χρονικό διάστημα 4 μηνών σε επιχείρηση κράτους μέλους, συμπεριλαμβανομένων των εργαζομένων που απολύουν οι προμηθευτές της ή οι παραγωγοί των επόμενων σταδίων του προϊόντος.
	ΑΡΘΡΟ 2 β	τουλάχιστον 500 απολύσεις σε χρονικό διάστημα 9 μηνών, ιδίως σε επιχειρήσεις μικρού ή μεσαίου μεγέθους, σε τμήμα NACE 2 σε μία περιφέρεια ή σε δύο όμορες περιφέρειες σε επίπεδο NUTS II.
	ΑΡΘΡΟ 2 γ	σε μικρές αγορές εργασίας ή σε εξαιρετικές περιστάσεις, οι οποίες δικαιολογούνται δεόντως από το οικείο κράτος μέλος, η αίτηση χορήγησης συνεισφοράς από το ΕΤΠ μπορεί να θεωρηθεί επιλέξιμη, ακόμη και αν τα κριτήρια παρέμβασης που ορίζουν τα στοιχεία α) ή β) δεν τηρούνται πλήρως, όταν οι απολύσεις έχουν σοβαρό αντίκτυπο στην απασχόληση και στην τοπική οικονομία. Το κράτος μέλος διευκρινίζει ότι η αίτησή του δεν ικανοποιεί πλήρως τα κριτήρια παρέμβασης που προβλέπονται στα στοιχεία α) ή β). Το συνολικό ποσό των συνεισφορών για εξαιρετικές περιστάσεις δεν μπορεί να υπερβαίνει το 15 % του μέγιστου ετήσιου ποσού του ΕΤΠ.
ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ 1309/2013	ΑΡΘΡΟ 4 α	την απόλυση λόγω πλεονασμού τουλάχιστον 500 εργαζομένων ή αυτοαπασχολούμενων των οποίων η δραστηριότητα έχει παύσει για περίοδο αναφοράς τεσσάρων μηνών σε επιχείρηση σε κράτος μέλος, συμπεριλαμβανομένων των εργαζομένων που απολύονται λόγω πλεονασμού, καθώς και των αυτοαπασχολούμενων των οποίων η δραστηριότητα έπαυσε, στο πλαίσιο της δραστηριότητας των προμηθευτών ή των παραγωγών των επόμενων σταδίων του προϊόντος.
	ΑΡΘΡΟ 4 β	την απόλυση λόγω πλεονασμού τουλάχιστον 500 εργαζομένων ή αυτοαπασχολούμενων των οποίων η δραστηριότητα έχει παύσει για περίοδο αναφοράς εννέα μηνών, ιδιαίτερα σε μικρομεσαίες επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται όλες στον ίδιο οικονομικό τομέα, που ορίζεται στο επίπεδο υποδιαίρεσης της NACE Αναθ. 2 και είναι εγκατεστημένες σε μία περιφέρεια ή σε δύο συνορευούσες περιφέρειες, όπως καθορίζονται στο επίπεδο NUTS 2 ή σε περισσότερες από δύο συνορευούσες περιφέρειες, όπως καθορίζονται στο επίπεδο NUTS 2, υπό την προϋπόθεση ότι πλήττονται πάνω από 500 εργαζόμενοι ή αυτοαπασχολούμενοι σε δύο περιφέρειες συνδυασμένα.
	ΑΡΘΡΟ 4 γ	Σε μικρές αγορές εργασίας ή, σε εξαιρετικές περιστάσεις οι οποίες δικαιολογούνται

		δεόντως από το αιτούν κράτος μέλος, ιδίως όσον αφορά συλλογικές αιτήσεις στις οποίες περιλαμβάνονται ΜΜΕ, η αίτηση χορήγησης χρηματοδοτικής συνεισφοράς βάσει του παρόντος άρθρου μπορεί να θεωρείται επιλέξιμη, ακόμη και αν τα κριτήρια παρέμβασης που ορίζουν τα στοιχεία α) ή β) της παραγράφου 1 δεν τηρούνται πλήρως, όταν οι απολύσεις λόγω πλεονασμού έχουν σοβαρό αντίκτυπο στην απασχόληση και στην τοπική, περιφερειακή ή εθνική οικονομία. Το αιτούν κράτος μέλος διευκρινίζει ποια από τα κριτήρια παρέμβασης που ορίζονται στα στοιχεία α) και β) της παραγράφου 1 δεν τηρείται πλήρως. Το συνολικό ποσό των συνεισφορών για εξαιρετικές περιστάσεις δεν μπορεί να υπερβαίνει το 15 % του μέγιστου ετήσιου ποσού του ΕΤΠ.
ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ 691/2021	ΑΡΘΡΟ 4, ΠΑΡΑΓΡΑΦΟΣ 2 α)	παύση της δραστηριότητας τουλάχιστον 200 εργαζόμενων, που απολύονται, ή αυτοαπασχολούμενων, εντός περιόδου αναφοράς τεσσάρων μηνών, σε επιχείρηση κράτους μέλους, συμπεριλαμβανομένων των περιπτώσεων στις οποίες η εν λόγω παύση της δραστηριότητας ισχύει για τους προμηθευτές της ή παραγωγούς των επόμενων σταδίων του προϊόντος.
	ΑΡΘΡΟ 4, ΠΑΡΑΓΡΑΦΟΣ 2 β)	παύση της δραστηριότητας τουλάχιστον 200 εργαζόμενων, που απολύονται, ή αυτοαπασχολούμενων, εντός περιόδου αναφοράς έξι μηνών, ιδίως σε ΜΜΕ, όταν δραστηριοποιούνται όλοι στον ίδιο οικονομικό κλάδο, που ορίζεται στο επίπεδο υποδιαίρεσης της NACE αναθ. 2, και είναι εγκατεστημένοι σε μία περιφέρεια ή σε δύο συνορεύουσες περιφέρειες επιπέδου NUTS 2, ή σε περισσότερες από δύο συνορεύουσες περιφέρειες επιπέδου NUTS 2, υπό την προϋπόθεση ότι πλήττονται τουλάχιστον 200 εργαζόμενοι ή αυτοαπασχολούμενοι σε δύο περιφέρειες από το σύνολο των περιφερειών.
	ΑΡΘΡΟ 4, ΠΑΡΑΓΡΑΦΟΣ 2 γ)	παύση της δραστηριότητας τουλάχιστον 200 εργαζόμενων, που απολύονται, ή αυτοαπασχολούμενων, εντός περιόδου αναφοράς τεσσάρων μηνών, ιδίως σε ΜΜΕ, όταν δραστηριοποιούνται όλοι στον ίδιο ή σε διαφορετικούς οικονομικούς κλάδους, που ορίζονται στο επίπεδο υποδιαίρεσης της NACE αναθ. 2, και είναι εγκατεστημένοι στην ίδια περιφέρεια επιπέδου NUTS 2.
	ΑΡΘΡΟ 4, ΠΑΡΑΓΡΑΦΟΣ 3	Σε μικρές αγορές εργασίας, ιδίως όσον αφορά αιτήσεις στις οποίες περιλαμβάνονται ΜΜΕ, η αίτηση χορήγησης χρηματοδοτικής συνεισφοράς βάσει του παρόντος άρθρου θεωρείται παραδεκτή, ακόμη και αν δεν πληρούνται απολύτως τα κριτήρια που ορίζονται στην παράγραφο 2, υπό την προϋπόθεση ότι οι απολύσεις λόγω πλεονασμού έχουν σημαντικό αντίκτυπο στην απασχόληση και στην τοπική, περιφερειακή ή εθνική οικονομία. Στις εν λόγω περιπτώσεις, το αιτούν κράτος μέλος διευκρινίζει ποιο από τα κριτήρια παρέμβασης που ορίζονται στην παράγραφο 2 δεν τηρείται πλήρως.
	ΑΡΘΡΟ 4, ΠΑΡΑΓΡΑΦΟΣ 4	Σε εξαιρετικές περιστάσεις, η παράγραφος 3 ισχύει και σε αγορές εργασίας διαφορετικές από τις μικρές αγορές εργασίας. Το συνολικό ποσό των χρηματοδοτικών συνεισφορών στις εν λόγω περιπτώσεις δεν υπερβαίνει το 15 % του ετήσιου ανώτατου ορίου του ΕΤΠ.